

VELITEĽSTVO POZEMNÝCH SÍL
OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

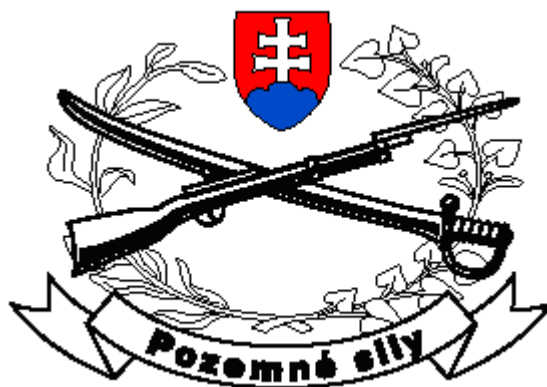
VDG-30-01/Oper

Neutajované

Schvaľujem.

Veliteľ pozemných síl
ozbrojených síl Slovenskej republiky
generálmajor Ing. Jaroslav V Ý V L E K, v. r.

Trenčín 9. decembra 2009

VOJENSKÁ DOKTRÍNA

TAKTIKA POZEMNÝCH SÍL

(B)

Trenčín 2009

Vojenská doktrína – Taktika pozemných síl (B) nahrádza Vojenskú doktrínu VDPS-31-01 – vedenie operácií pozemnými silami. Vychádza zo štandardizačného dokumentu NATO ATP-3.2.1- Taktika spojeneckých pozemných síl čím reaguje na zmeny, ku ktorým došlo v období od schválenia jej predchádzajúcej verzie v júli 2005. Slovenská republika je plnoprávnym členom NATO a EÚ a príslušníci Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky plnia úlohy nielen vo vzťahu k obrane Slovenskej republiky, ale aj k záväzkom, ktoré so sebou prináša príslušnosť k týmto spoločenstvám vyspelých demokratických štátov. Vytvára predpoklady pre úspešné použitie všetkých síl a prostriedkov, ktorými disponujú a budú disponovať Pozemné sily ozbrojených síl Slovenskej republiky podľa ich predurčenia. Charakterizujúcimi požiadavkami v medzinárodnom prostredí je aj aktívna účasť v spoločných spojeneckých a spoločných mnoho-národných koalíčných vojenských operáciách. Vychádza pri tom zo strategických súvislostí, definujúc zmeny bezpečnostného prostredia Slovenskej republiky s ktorými sa zmenili i bezpečnostné hrozby a výzvy.

Pochopenie a tvorivá aplikácia zásad uvedených vo Vojenskej doktríne – Taktika pozemných síl (B) predpokladá a vyžaduje znalosť operačných štandardov NATO (LOWG) v zodpovednosti Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky.

generálmajor Ing. Jaroslav V Ý V L E K

Veliteľ pozemných síl
ozbrojených síl Slovenskej republiky

OBSAH	STRANA
0.01 Účel	8
0.02 Určenie	8
0.03 Pôsobnosť	8
0.04 Východiska	8
 1. POUŽITIE POZEMNÝCH SÍL	
1.01 Použitie pozemných síl na taktickej úrovni	11
1.02 Taktická aplikácia princípov pre spoločné spojenecké a spoločné mnoho- národné koalíčné operácie	13
1.03 Udržanie legitimity ťaženia	13
1.04 Námety ťaženia a rozsah vojenských aktivít	14
1.05 Prevládajúce námety ťaženia	14
1.06 Rozsah vojenských aktivít	14
1.07 Manévrový spôsob vedenia operácií	18
1.08 Aplikácia manévrového spôsobu vedenia operácií	18
1.09 Prostriedky implementácie	19
1.10 Základy manévrového spôsobu vedenia operácií	20
1.11 Úlohové velenie	21
1.12 Operačná zložitosť	21
 2. PRIESTOR VEDENIA BOJOV, ŠTANDARDNÉ ČINNOSTI	
2.01 Všeobecne	22
2.02 Priestor vedenia bojov	22
2.03 Priestor záujmu	24
2.04 Priestor vplyvu	24
2.05 Priestor operácií a priestor zodpovednosti	25
2.06 Vojenské aktivity v priestore operácie a v čase	29
2.07 Štandardné činnosti a základné úlohy v boji	30
2.08 Štandardné činnosti v boji	30
2.09 Velenie a riadenie	31
2.10 Podpora velenia	31
2.11 Právomoc a zodpovednosť velenia	32
2.12 Podpora veliteľa štábom	33
2.13 Štábne prvky	33
2.14 Druhy zbraní a služieb	35
2.15 Spravodajstvo a získavanie informácií	35
2.16 Spravodajský cyklus	36
2.17 Prostriedky a požiadavky	37
2.18 Zaobchádzanie s informáciami	37
2.19 Hodnotenie počas plánovania	37
2.20 Zorad'ovanie a zlad'ovanie plánovacieho procesu ISTAR	38
2.21 Hodnotenie bojových strát	38
2.22 Spravodajstvo, sledovanie, zisťovanie cieľov a prieskum	38
2.23 Princípy použitia spôsobilosti ISTAR	40
2.24 Manéver	41
2.25 Spoločné manévrové sily	42

2.26 Palebná sila	42
2.27 Ochrana síl	43
2.28 Bezpečnosť	43
2.29 Princípy bezpečnosti	44
2.30 Bojové zabezpečenie	46
2.31 Implementácia plánov bojového zabezpečenia	46
2.32 Základné úlohy	47
2.33 Zisťovanie nepriateľa	48
2.34 Fixovanie nepriateľa	49
2.35 Vykonanie úderu (útoku) na nepriateľa	50
2.36 Rozvíjanie úspechu	51
2.37 Kombinácia základných úloh	51
2.38 Operačný rámec	51
2.39 Zladenie priestoru operácie, činnosti a operačných rámcov	52
2.40 Princípy zladenia	53
2.41 Súbežné a postupné vedenie operácií	54
2.42 Hlavné úsilie	55

3. TYPY POZEMNÝCH SÍL

3.01 Všeobecne	57
3.02 Prvky pozemných síl	57
3.03 Kombinované sily	58
3.04 Typy jednotiek pozemných síl	58
3.05 Sily s osobitnými (špecializovanými) spôsobilosťami	59
3.06 Pozemné manévrové sily	59
3.07 Ťažké sily	60
3.08 Obmedzenia	60
3.09 Kritéria nasadenia	61
3.10 Kritéria velenia a riadenia	62
3.11 Kritéria bojovej podpory	62
3.12 Kritéria bojového zabezpečenia	62
3.13 Stredné sily	62
3.14 Obmedzenia	63
3.15 Kritéria nasadenia	63
3.16 Kritéria velenia a riadenia	64
3.17 Kritéria bojovej podpory	65
3.18 Kritéria bojového zabezpečenia	65
3.19 Ľahké sily	65
3.20 Obmedzenia	65
3.21 Kritéria nasadenia	66
3.22 Kritéria velenia a riadenia	67
3.23 Kritéria bojovej podpory	67
3.24 Kritéria bojového zabezpečenia	67
3.25 Sily so špeciálnymi spôsobilosťami	67
3.26 Charakteristiky síl so špeciálnymi spôsobilosťami	68
3.27 Obmedzenia	69
3.28 Kritéria nasadenia	70
3.29 Kritéria velenia a riadenia	71
3.30 Kritéria bojovej podpory	71

3.31 Kritéria bojového zabezpečenia	71
3.32 Obojživelné sily	72

4. KRITÉRIA PRE PLÁNOVANIE NA TAKTICKEJ ÚROVNI

4.01 Všeobecne	73
4.02 Proces operačného plánovania	73
4.03 Informačné operácie	74
4.04 Plánovanie a vedenie informačných operácií	74
4.05 Proces určovania objektov úderov	75
4.06 Kritéria pre vzájomné vzťahy s jednotlivými organizáciami	75
4.07 Velenie a riadenie	75

5. OFENZÍVNE AKTIVITY

5.01 Účel	77
5.02 Princípy ofenzívnych aktivít	77
5.03 Typy ofenzívnych aktivít	80
5.04 Útok	80
5.05 Prepad	81
5.06 Prieskum bojom	82
5.07 Rozvíjanie úspechu	82
5.08 Prenasledovanie	82
5.09 Pasca	82
5.10 Prebitie sa z obkľúčenia	83
5.11 Klamný útok a demonštrácia sily	83
5.12 Formy manévru	83
5.13 Čelný útok	84
5.14 Prielom	84
5.15 Obchvat	85
5.16 Obídenie	87
5.17 Infiltrácia (presakovanie)	88
5.18 Integrujúce formy manévru	88
5.19 Fázy útoku	89
5.20 Príchod/ príprava	90
5.21 Útok/úder	91
5.22 Konsolidácia (obnova bojaschopnosti)	93
5.23 Rozvíjanie úspechu a prenasledovanie	94
5.24 Riadiace opatrenia	95
5.25 Sily a úlohy	97
5.26 Rozdelenie síl	97
5.27 Zabezpečenie krídiel, (bokov) a ochrana	98
5.28 Záloha alebo následná sila	98
5.29 Použitie síl bojovej podpory	98
5.30 Plánovanie a príprava	101
5.31 Príprava	103
5.32 Velenie a riadenie	104
5.33 Bojové zabezpečenie	105

6. DEFENZÍVNE AKTIVITY

6.01 Cieľ	106
6.02 Účel a koncept obrany	106
6.03 Princípy pre vedenie defenzívnych aktivít	107
6.04 Druhy defenzívnych aktivít	110
6.05 Formy obrany	111
6.06 Mobilná obrana a obrana priestoru	112
6.07 Obrana v obkľúčení	113
6.08 Plánovanie a vedenie obrany	113
6.09 Plánovanie, príprava a kritéria obrany	114
6.10 Opatrenia proti prieskumu nepriateľa	116
6.11 Operácie v priestore v hĺbke a prípravné operácie	117
6.12 Umiestnenie bojových postavení a opevnených miest	117
6.13 Prekážky	117
6.14 Priestory napadnutia	118
6.15 Plánovanie priamej paľby	118
6.16 Boj krycích síl	119
6.17 Plánovacie kritéria	119
6.18 Úlohy	120
6.19 Veľkosť a zloženie	120
6.20 Odovzdanie boja	120
6.21 Hlavný obranný boj	121
6.22 Počiatkové činnosti	121
6.23 Vedenie boja	122
6.24 Ochrana proti tankovým jednotkám	122
6.25 Prielom	122
6.26 Posilnenie, blokovanie a protiútok	123
6.27 Predstihujúci (preventívny úder)	123
6.28 Udržanie súdržnosti	124
6.29 Organizácia priestoru operácie pre vedenie obrany	124
6.30 Nasadenie záloh	125
6.31 Sily a úlohy	126
6.32 Nasadenie síl bojovej podpory	127
6.33 Velenie a riadenie	131
6.34 Bojové zabezpečenie	131
6.35 Špecifické aspekty	132
6.36 Plánovanie a vedenie boja na zdržanie	132
6.37 Princípy vedenia boja na zdržanie	133
6.38 Koncept boja na zdržanie	134
6.39 Rozdelenie priestoru pre vedenie boja	136
6.40 Spôsoby vedenia boja na zdržanie	136
6.41 Plánovanie a príprava vedenia boja na zdržanie	137
6.42 Jednotky a úlohy	138
6.43 Sily a úlohy	138
6.44 Nasadenie síl bojovej podpory	139
6.45 Vedenie boja na zdržanie	141
6.46 Prieskum	141
6.47 Koncept operácie	142
6.48 Stiahnutie sa	142
6.49 Nasadenie záloh	142
6.50 Prerušenie dotyku	143

6.51 Velenie a riadenie	143
6.52 Opatrenia velenia a riadenia	143
6.53 Bojové zabezpečenie	144
7. STABILIZAČNÉ AKTIVITY	
7.01 Všeobecne	145
7.02 Účel	145
7.03 Princípy stabilizačných aktivít	145
7.04 Typy stabilizačných aktivít	146
8. UMOŽŇUJÚCE AKTIVITY	
8.01 Všeobecne	150
8.02 Prieskum	150
8.03 Bezpečnosť	151
8.04 Nadviazanie dotyku	152
8.05 Stretný boj	157
8.06 Spájanie jednotiek	160
8.07 Ústup	162
8.08 Odchod	167
8.09 Vystriedanie jednotiek	167
8.10 Vystriedanie na mieste	168
8.11 Vystriedanie prekročením vpred	171
8.12 Vystriedanie prekročením vzad	173
8.13 Prekonávanie prekážok	177
8.14 Prekonávanie vodných prekážok ako súčasť boja na zdržanie	181
8.15 Pochod	185
8.16 Zabezpečenie konvojov	186
9. OPERÁCIE V ŠPECIFICKÝCH PROSTREDIACH A ZA ŠPECIFICKÝCH OKOLNOSTÍ	
9.01 Všeobecne	187
9.02 Operácie v zalesnených oblastiach	187
9.03 Operácie v horách	191
9.04 Operácie v zastavaných priestoroch	195
9.05 Operácie v chladných poveternostných pomeroch a arktických podmienkach	200
9.06 Operácie v púštnych a tropických oblastiach	203
9.07 Operácie v džungli a v tropickom teréne	206
9.08 Operácie v prímorských oblastiach	208
9.09 Operácie vedené obkľúčenými jednotkami	208
9.10 Operácie na prebitie sa z obkľúčenia	209
9.11 Operácie na území kontrolovanom nepriateľom	210
Prílohy	
Príloha A - Slovník použitých pojmov a definícií	214
Príloha B - Prehľad použitých skratiek	221
Príloha C - Administratívne pokyny	226

0.01 Cieľ. Vojenská doktrína – Taktika pozemných síl (B) (ďalej len doktrína) nadväzuje a významným spôsobom rozvíja vojenskú doktrínu Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky (C). Jej cieľom je zjednotiť chápanie všeobecných zásad vedenia základných pozemných vojenských aktivít, ako aj aktivít vedených v špecifickom prostredí na taktickej úrovni, ktoré vychádzajú zo skúseností vedenia aktivít vojenskými silami NATO a koalície. Zvládnutím týchto základov sa v Pozemných silách ozbrojených síl Slovenskej republiky vytvoria podmienky na ich rovnocennú účasť alebo na účasť ich súčastí na vedení spoločných spojeneckých a spoločných mnohonárodných koaličných operácií, nech sú vedené kdekoľvek. Cieľom je vyjadriť obvyklé chápanie a prístup k vojenským aktivitám, ktoré sú vedené naprieč spektrom konfliktu prostredníctvom manévrového spôsobu vedenia operácií (prístupu), aby sa zaistila vhodná úroveň interoperability počas plánovania, výcviku a vykonania týchto vojenských aktivít. Doktrína hovorí o praktickej aplikácii taktických spôsobilostí, aby sa vytvorili požadované účinky na podporu operačných cieľov v súlade s filozofickým návodom a princípmi pre vedenie vojenských aktivít. Vojenské aktivity na taktickej úrovni sú riadené princípmi námetu ťaženia, cieľmi ťaženia a intuíciou veliteľa.

0.02 Určenie. Doktrína je určená pre príslušníkov pozemných síl ako aj pre príslušníkov vzdušných síl a síl výcviku a podpory zúčastňujúcich sa operácií vedených spoločnými silami. Ďalej je spracovaná pre širokú vojenskú odbornú verejnosť ministerstva obrany a ozbrojených síl.

0.03 Pôsobnosť. Doktrína objasňuje činnosť pozemných síl a Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky v rôznych vojenských aktivitách vedených v rôznom prostredí.

0.04 Východiská. Pri spracovaní doktríny autori vychádzali z doktríny Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky (C) a zo štandardizačného dokumentu NATO ATP-3.2.1 – Taktika spojeneckých pozemných síl.

ÚVOD

(1) Posledné vojenské ťaženia (ďalej len ťaženia) priniesli mnohé zmeny a výzvy pre členské krajiny NATO a ich ozbrojené sily. Počas minulých dvoch dekád sa úloha NATO a jej zapojenie do svetového diania na celom svete rozšírilo, pričom pozemné sily Aliancie¹ sú vnímané tak, že pracujú v koalíčnom kontexte, dokonca na najnižších taktických úrovniach, v široko rozmanitom prostredí a proti rôznym hrozbám a nepriateľom. Ťaženia nepredstavujú len porážku konvenčnej vojenskej sily, ale v mnohých prípadoch sa sústreďujú na operačné a strategické ciele, na dlhodobú stabilizáciu a renováciu celého regiónu alebo krajiny, spoločne s jeho verejnými inštitúciami. Pozemné sily Aliancie musia byť vždy schopné poraziť konvenčné sily nepriateľa, čím pre ne vzniká požiadavka viesť oveľa širší rozsah vojenských aktivít, či už v pozícii podporovanej alebo podporujúcej tak, aby vykonávali trvalé ciele a konečný stav.

(2) Účelom doktríny je vyjadriť bežné chápanie a prístup k vedeniu vojenských aktivít na taktickej úrovni, vedených naprieč spektrom konfliktu prostredníctvom manévrového spôsobu vedenia operácií (prístupu), s cieľom zaistiť vhodnú úroveň interoperability počas plánovania, výcviku a vlastného vykonania vojenských aktivít. Doktrína musí byť chápaná v spojitosti s vojenskou doktrínou Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky (C) a ak to bude potrebné, aj v spojitosti s ďalšími publikáciami NATO, ktoré sa odvolávajú priamo na špecifické operačné úlohy, ako je evakuácia nekombatantov, pátranie a záchrana a podobne.

(3) Aj napriek tomu, že väčšia časť doktríny zostáva v platnosti, vzniká jasná požiadavka aby sa použitie pozemných síl Aliancie skĺbilo v rámci komplexného prostredia, čo si vyžaduje viac, než len porazenie inej konvenčnej sily.

(4) Prostredie pre ťaženie bude zložené a pravdepodobne bude obsahovať konvenčných i nekonvenčných nepriateľov. Tiež bude zahŕňať široký rad ďalších skupín, ktorých podpora ťaženiu môže byť veľmi dôležitá pre trvalý dlhodobý úspech. Vojenské aktivity vedené na taktickej úrovni budú vedené v kontexte konkrétnych námetov ťaženia (obmedzených intervencií, hlavnej bojovej činnosti, proti povstalcom, podpora mieru a použitie ozbrojených síl v čase mieru). Námet ťaženia, princípy, akými bude vedené a celkové účinky, ktoré si veliteľ praje vytvoriť prostredníctvom svojich vojenských aktivít, budú určovať rovnováhu, ktorú veliteľ musí presadzovať v celom rozsahu vojenských aktivít vedených na taktickej úrovni. Tento rozsah vojenských aktivít bude vedený súbežne naprieč celým spektrom konfliktu a zahŕňa ofenzívne, defenzívne, stabilizačné a umožňujúce aktivity.

(5) Komplexný prístup k vedeniu ťaženia je aplikovaný všetkými úrovňami velenia, takže velitelia na taktickej úrovni pracujú vo vzájomnej zhode s ďalšími prvkami pozemných síl a vládny (mimovládny) organizáciami, vyžadovanými na určenie podstaty príčin kríz a na dosiahnutie trvalého konečného stavu naprieč rôznorodými prvkami konkrétneho prostredia.

(6) Velitelia musia pochopiť operačné ciele a účinky, ktoré majú svojimi stanovenými vojenskými aktivitami dosiahnuť. Na podporu operačných cieľov a účinkov sa bude používať manévrový spôsob vedenia vojenských aktivít, ktorý vytvára fyzické vzájomne sa dopĺňajúce účinky na spôsobilosť a poznávacie účinky na vnímanie, vôľu a súdržnosť operačných cieľov.

¹ Aliancia nedisponuje vlastnými vojenskými (pozemnými) silami, myslia sa tým sily, ktoré sú vytvárané vyčlenenými silami jednotlivých členských krajín.

Počas plánovania musia velitelia tiež zvažovať výskyt neplánovaných a nežiaducich účinkov ich vojenských aktivít, ktoré môžu následne podlomiť operačné ciele a preto musia velitelia vykonávať také preventívne opatrenia, aby sa im vyhli. Velitelia musia nepretržite hodnotiť nielen vykonávanie svojich vojenských aktivít, ale aj účinky, ktoré ich vojenské aktivity vyvolávajú (spôsobujú), aby sa zaistilo, že vojenské aktivity, ktoré majú viesť na dosiahnutie požadovaných operačných cieľov a účinkov, sú vedené správne.

(7) Doktrína opisuje rámce, v ktorých bude aplikácia bojovej sily a bojového potenciálu vojenských aktivít koncipovaná, plánovaná a vedená. Je však potrebné pripomenúť, že v tejto doktríne sa vyskytuje veľmi málo nových skutočností z hľadiska toho, ako pozemné sily uskutočňujú a vykonávajú vojenské aktivity. Doktrína ale poskytuje lepšie vyjadrenie toho, ako sa aplikuje bojová sila a bojový potenciál v rámci prevládajúceho námetu ťaženia tak, aby prispelo k dosiahnutiu konečných cieľov a výsledkov.

1. POUŽITIE POZEMNÝCH SÍL

1.01 Použitie pozemných síl na taktickej úrovni

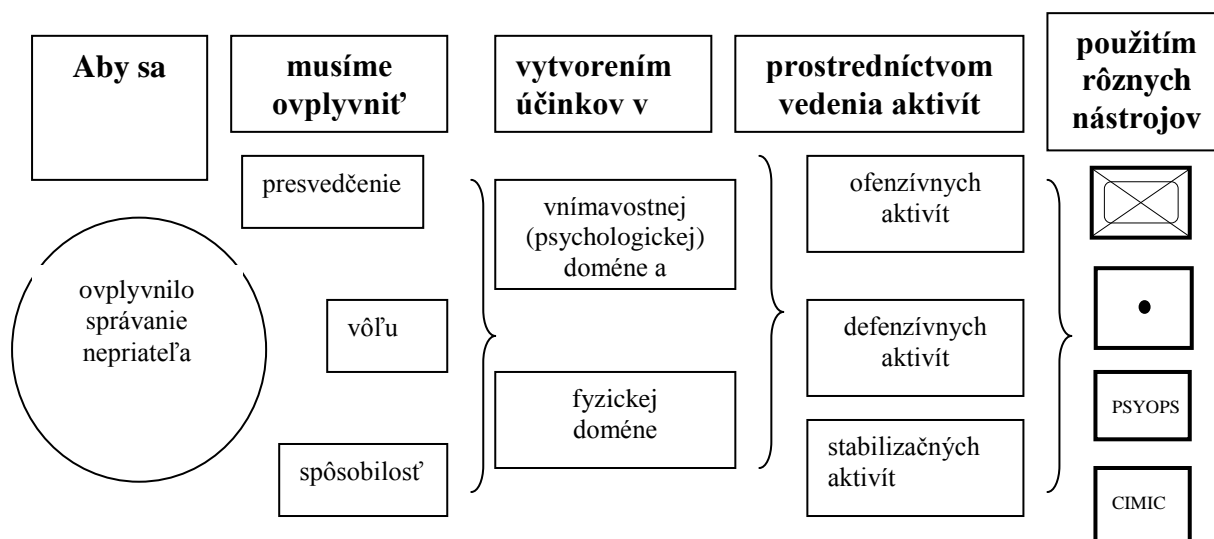
(1) Pozemné sily ozbrojených síl Slovenskej republiky (ich bojové prvky) sú organizačne členené do brigád – práporov (oddielov) – rôt (batérií) – čiat a družstiev. Pozemné sily, tak ako sú vyjadrené v tejto doktríne, sú na taktickej úrovni používané na vedenie vojenských aktivít a pridelených úloh, aby vytvorili účinky, alebo výsledky, ktoré podporia operačné ciele a konečný stav. Velitelia musia jasne chápať spojenie, ktoré existuje medzi operačnými cieľmi a vojenskými aktivitami. Po celý čas musia byť vojenské aktivity vedené tak, aby prostredníctvom svojich účinkov podporovali operačné ciele, ktoré povedú k požadovanému a trvalého konečnému stavu.

(2) Velitelia podporovaní tokom spravodajských informácií, budú musieť okrem nepriateľa hodnotiť a pochopiť aj rôznych jednotlivcov, skupiny a prvky (subjekty) nachádzajúce sa v ich prostredí a najmä v ich priestore operácií a v čo najväčšej miere pochopiť úlohu každého z týchto prvkov (subjektov) alebo skupín, ktoré zohrávajú určitú úlohu pri ovplyvňovaní prostredia na dosiahnutie úspešného výsledku ťaženia. Plány ťaženia musia brať do úvahy všetky tieto prvky (subjekty) a systémy v prostredí, ako aj úlohy, ktoré tam zohrávajú.

(3) Velitelia nemôžu klásť dôraz len na porážku nepriateľa alebo spôsobilosti nepriateľa, ale budú musieť klásť dôraz aj na vôľu a správanie (chovanie) všetkých prvkov (subjektov) a činiteľov v danom prostredí tak, aby určili pôvodné príčiny kríz a pomáhali vytvoriť požadovaný konečný stav. To si vyžiada komplexný prístup k vojenskému pôsobeniu v spojení s ďalšími vojenskými jednotkami, vládny aj mimovládny organizáciami (domácimi, lokálnymi, miestnymi a medzinárodnými), s cieľom vytvoriť prostredie pre dosiahnutie požadovaného konečného stavu operácie. Velitelia na taktickej úrovni si musia uvedomiť svoju úlohu v spojení s ďalšími vojenskými jednotkami vo všadeprítomnej aplikácii komplexného prístupu.

(4) V rámci stanovených úloh bude veliteľ viesť množstvo vojenských aktivít (ofenzívne, defenzívne, stabilizačné a umožňujúce aktivity) v rámci celého spektra konfliktu, aby podporil dané ciele. Vojenské aktivity na taktickej úrovni budú vedené v kontexte konkrétnych námetov ťaženia alebo v rámci obmedzených intervencií. Námet ťaženia, princípy, akými bude vedené a celkové účinky, ktoré musí veliteľ vytvoriť prostredníctvom svojich vojenských aktivít, budú diktovať rovnováhu, ktorú veliteľ musí nastoľovať v celom rozsahu vojenských aktivít.

(5) Aby sa dalo ovplyvniť správanie (chovanie) rôznych prvkov (subjektov) a činiteľov, je nevyhnutné vplývať na ich presvedčenie, vôľu a spôsobilosť. Vojenská aktivita vytvára účinky vo fyzickej doméne skôr tak, aby podlomila vôľu a rozbila súdržnosť nepriateľa, než aby len jednoducho zničila jeho spôsobilosti prostredníctvom jeho totálneho fyzického zničenia. Vojenské aktivity hlavne vo vnímavostnej (psychologickej) doméne sa budú usilovať formovať presvedčenie, predstavy a nakoniec vôľu a chovanie nepriateľa ako aj ďalších aktérov.

Obrázok 1.1 Ovpľyvňovanie správania nepriateľa

(6) Vnímavostná (psychologická) doména. Vojenské aktivity vo vnímavostnej (psychologickej) doméne môžu byť použité voči nepriateľovi priamo na podlomenie jeho vôle a súdržnosti, alebo môžu byť aplikované voči ďalším prvkom v prostredí tak, aby vzbudili ich podporu pre ťaženie a ciele ťaženia a naopak znížili alebo podlomili ich podporu pre skupiny pôsobiace proti ťaženiu.

(7) Fyzická doména. Fyzická doména sa zaoberá predovšetkým fyzickými účinkami. Ovpľyvňovaním spôsobilosti cieľového objektu sa nakoniec ovpľyvňuje aj jeho celkové chovanie. Dokonca aj v prípade, ak nie je ovpľyvňovaná vôľa nepriateľa na to, aby konal, zničenie alebo zmena jeho spôsobilostí mu zabráni, aby pôsobil alebo aby sa choval takým spôsobom, akým by chcel.

(8) Pozemné sily využívajú rozsah svojich spôsobilostí (akými sú okrem iného manéver síl, paľba, CIMIC, psychologické operácie) na vedenie vojenských aktivít, aby vytvorili účinky vo fyzických a vnímavostných (psychologických) doménach, ktoré nakoniec rozhodujúcim spôsobom ovpľyvnia chovanie nepriateľa. Vojenské aktivity a ich účinky vo vnímavostnej (psychologickej) a fyzickej doméne musia byť posudzované a vedené súbežne a vzájomne sa doplňujúcim spôsobom. Toto sa bude uskutočňovať vo všetkých štádiách plánovania, výberu cieľov a vedenia vojenských operácií a vojenských aktivít v nich.

(9) Velitelia nevyhnutne aplikujú manévrový spôsob vedenia operácií v spojení s aktivitami vo vnímavostných (psychologických) a fyzických doménach. Vojenské aktivity v oboch doménach budú často uskutočňované spoločne, vzájomne sa doplňujúcim spôsobom.

Poznámka - Napríklad plán útoku na obranné postavenia nepriateľa môže zahŕňať celý rad úloh, či už fyzických alebo vnímavostných (psychologických). Elektronické rušenie prostredníctvom elektronického boja a delostrelecké útoky na miesta velenia nepriateľa budú mať fyzickú doménu. Zhadzovanie letákov v rámci psychologických operácií do priestorov nepriateľských skupín s obsahom podporujúcim dezerciu alebo kapituláciu majú vnímavostnú (psychologickú) doménu.

(10) Na podporu operačných cieľov velitelia na taktickej úrovni nevyhnutne uvažujú a plánujú tak, aby sa vyhli nežiaducim účinkom, ktoré by podlomili celkové operačné ciele. Niekedy je vhodnejšie vzdať sa krátkodobého úspechu na taktickej úrovni, aby sa udržala podpora pre dlhodobejšie operačné ciele². Velitelia nevyhnutne nepretržite hodnotia vykonanie a účinnosť svojich vojenských aktivít z hľadiska vytvárania ich účinkov, ktoré podporujú požadované výsledky.

(11) Velitelia na taktickej úrovni si nevyhnutne uvedomujú operačný kontext svojich vojenských aktivít na taktickej úrovni. Bezpodmienečne si premýšľajú a naplánujú celý rozsah vojenských aktivít, aby tak vytvorili účinok vo vnímavostných (psychologických) a fyzických doménach, ktoré ovplyvňujú správanie sa širokej rady cieľových skupín, v koordinácii s ďalšími organizáciami a v súlade operačnými cieľmi. Nevyhnutne sa usilujú o to, aby sa vyhli nežiaducim účinkom, ktoré by mohli podlomiť operačné ciele. Nakoniec musia pochopiť, že prostredie bude pravdepodobne obsahovať rôznorodé skupiny a jednotlivcov, ktorých podpora pre vedenie ťaženia bude pre jeho úspešnosť najdôležitejšia a že bude pravdepodobne nevyhnutné vplývať na tieto skupiny i na jednotlivcov prostredníctvom vojenských aktivít.

1.02 Taktická aplikácia princípov pre spoločné spojenecké a spoločné mnohonárodné koalíčné operácie

(1) Vojenské operácie sú plánované a vedené na základe posúdenia a vyváženej aplikácii princípov. Každá krajina v koalícii bude usmerňovaná svojimi vlastnými národnými princípmi, v ktorých však bude mnoho spoločného. Vo všeobecnosti tieto princípy môžu byť použité pri plánovaní a vedení spoločných spojeneckých a koalíčných operácií. Podrobne sú uvedené vo vojenskej doktríne Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky (C), ale zostávajú aplikovateľné aj na taktickej úrovni.

(2) Tieto princípy sú, iniciatíva, udržiavanie morálky, prekvapenie, bezpečnosť, jednoduchosť a mnohonárodnosť, aplikovateľné v celom spektre konfliktu. Velitelia na všetkých úrovniach velenia, vrátane taktickej bezpodmienečne posudzujú každý princíp a zaisťujú rovnováhu medzi protichodnými požiadavkami rôznych princípov ako: vymedzenie cieľov, jednota úsilia, udržateľnosť, sústredenie síl, hospodárnosť úsilia, flexibilita.

1.03 Udržiavanie legitimacy ťaženia

Reálna a dobre vnímaná legitimita ťaženia je dôležitá pre celkový úspech ťaženia, ktorú bude dostávať na všetkých úrovniach. Legitimita ťaženia bude posudzovaná na miestnej, regionálnej, domácej i medzinárodnej úrovni. Velitelia a ich podriadení nevyhnutne chápu, že vojenské aktivity a spôsob, akým budú vedené, dokonca aj na najnižších úrovniach velenia, budú priamo dopadať na legitimitu ťaženia, predovšetkým z pohľadu miestnej populácie. Z uvedeného dôvodu je nutné aby zo strany veliteľov boli prijaté také aktívne opatrenia, aby sa dalo vyhnúť incidentom a neúmyselným negatívnym účinkom, ktoré by mohli podlomiť legitimitu ťaženia (operácie).

² Napríklad môže byť odmietnutá snaha prenasledovať unikajúceho nepriateľa, ak tam vznikne bezprostredná požiadavka na zabezpečovanie a pomoc miestnej populácií, ktorá sa nachádza skutočne v núdzi. Týmto sa zvýši legitimita ťaženia a pomôže sa zaistiť podpora miestneho obyvateľstva.

1.04 Námety ťaženia a rozsah vojenských aktivít

Existuje celý rad odlišných námetov ťaženia, ktoré môžu byť všeobecne vyznačené v príslušných pozíciách spektra konfliktu. V týchto námetoch ťaženia je dôležité, že deklarované súčasti pozemných síl musia byť schopné viesť široký rad súbežných i postupných vojenských aktivít a rýchlo sa presunúť z jedného typu aktivity do druhej v rýchlo sa rozvíjajúcom konflikte. Vyváženosť aplikovaná v rámci celého rozsahu týchto vojenských aktivít bude priamo vplývať na námet ťaženia, ktoré je práve vedené a na jeho základné princípy.

1.05 Prevládajúce námety ťaženia

(1) Námety ťaženia a vojenské aktivity. Námety ťaženia sú ako pravidlá príliš všeobecné na použitie deklarovaných súčastí pozemných síl v stanovených úlohách. Skôr vyjadrujú všeobecné podmienky, ktoré existujú v priestoroch operácií a určujú zásady, ako viesť plánovanie a činnosť, než aby vyjadrovali, ako sa ťaženie rozvíja (postupuje). Ťaženia a ich operačné ciele sú realizované prostredníctvom zadávania a vykonávania vojenských aktivít. Tieto vojenské aktivity sú špecifickou aplikáciou doktríny na riešenie konkrétnych taktických úloh a často sú využívané na stanovovanie úloh podriadeným. Účinky alebo výsledky, ktoré vojenské aktivity vytvárajú, by mali byť plánované tak, aby podporovali operačné ciele ťaženia. Velitelia a plánovacie štáby identifikujú účinky (to je výsledky) potrebné na vykonanie každého z operačných cieľov a potom pridelia vojenské aktivity na vytvorenie požadovaných účinkov. Týmto spôsobom námet ťaženia, konečný stav a operačné ciele sú priamo spojené s vyčlenením vhodných vojenských aktivít.

1.06 Rozsah vojenských aktivít

(1) Pozemné sily budú vykonávať široký rozsah vojenských aktivít na taktickej úrovni. Takéto vojenské aktivity sú rozdelené nasledujúco:

- a) Ofenzívne aktivity sú aktivity, v ktorých pozemné sily vyhľadávajú nepriateľa, s cieľom poraziť ho alebo zničiť.
- b) Defenzívne aktivity sú aktivity, ktoré zabraňujú nepriateľovi v jeho ofenzívnych aktivitách.
- c) Stabilizačné aktivity sú aktivity, ktoré sa usilujú o stabilizáciu situácie a znižujú úroveň násillia. Vnucujú bezpečnosť a kontrolu nad oblasťou, pričom využívajú vojenské spôsobilosti na obnovu služieb a podporu civilných orgánov.
- d) Umožňujúce aktivity sú aktivity, ktoré spájajú, podporujú alebo vytvárajú podmienky pre ofenzívne, defenzívne a stabilizačné aktivity.

(2) Tento rozsah vojenských aktivít vyjadruje každú vojenskú aktivitu podniknutú v rámci ťaženia na taktickej úrovni. Všeobecne všetky tieto vojenské aktivity môžu byť vedené súbežne v rovnakej vojenskej operácii bez ohľadu na námet ťaženia. Napríklad vo vojenských operáciách na podporu mieru, ktoré obsahujú hlavne stabilizačné aktivity, môže vzniknúť požiadavka útočiť na nepriateľa (ofenzíva) alebo brániť základňu (defenzíva). Rovnováha medzi jednotlivými typmi vojenských aktivít dáva ťaženiu jeho prevládajúci charakter. Hlavná bojová činnosť môže obsahovať ofenzívne alebo defenzívne aktivity, zatiaľ čo operácia proti povstalcovi môže obsahovať kompletnú zmes všetkých troch typov vojenských aktivít. Umožňujúce aktivity nie sú nikdy vedené izolovane, v rámci svojho účelu umožňujú činnosť ďalších vojenských aktivít.

(3) Táto kombinácia ofenzívnych, defenzívnych a stabilizačných aktivít dodáva ťaženiu jeho prevládajúci námet v akomkoľvek čase a mieste. Postupne ako sa ťaženie rozvíja a mení svoj námet, možno povedať z hlavnej bojovej činnosti k ťaženiu na podporu mieru, mení sa aj

rovnováha medzi vojenskými aktivitami. Počas ťaženia budú úsilia a prostriedky medzi jednotlivými typmi vojenských aktivít stúpať a klesať. Len čo sa ťaženie posúva smerom k nižšej úrovni násilia spektra konfliktu, bude sa priradovať väčšie úsilie a prostriedky stabilizačným aktivitám a menšie ofenzívnym a defenzívnym aktivitám.

(4) Ofenzívne, defenzívne a stabilizačné aktivity zahŕňujú široký rad čiastkových aktivít, taktických úloh podľa každej kategórie, ako napríklad útok, obrana, rozvíjanie úspechu, prenasledovanie. Rozsah vojenských aktivít je uvedený v tabuľke 1. Každý typ vojenskej aktivity má osobitné charakteristiky a princípy. Charakteristiky a princípy pre útok sa odlišujú od charakteristík a princípov pre obranu a obe tieto charakteristiky a princípy sa odlišujú od charakteristík a princípov pre stabilizačné aktivity. Vojenské aktivity sú konkrétne záväzky (úlohy), ktoré môžu byť pridelené jednotkám obvykle prostredníctvom konkrétnych taktických úloh.

Typy ofenzívnych aktivít	Typy defenzívnych aktivít	Typy stabilizačných aktivít
Útok Prepad Rozvíjanie úspechu Prenasledovanie Klamný útok Demonštrácia sily Prieskum bojom Pasca Prebitie sa z obklúčenia	Obrana Boj na zdržanie	Bezpečnosť a kontrola Podpora reformy bezpečnostného sektoru Počiatočná obnova základných občianskych služieb a zariadení Úlohy dočasnej vlády
Typy umožňujúcich aktivít		
(sú aktivity, ktoré umožňujú vykonanie ofenzívnych, defenzívnych a stabilizačných aktivít)		
Prieskum	Spájanie jednotiek	Pomoc obklúčeným silám
Bezpečnosť	Ústup	Pochod
Nadviazanie dotyku	Odchod	Prekonávanie prekážok/zátaras
Stretný boj	Vystriedanie jednotiek v boji	

Tabuľka 1 – Rozsah vojenských aktivít

Poznámky:

1. Bezpečnosť a kontrola predstavuje zriadenie zaisteného a bezpečného prostredia, v ktorom môžu pôsobiť a pomáhať ďalšie nevojenské organizácie pri zaškoľovaní operačných a strategických cieľoch.
2. Počiatočná obnova základných občianskych služieb a zariadení a úlohy dočasnej vlády prevezmú vojenské jednotky, prinajmenšom na začiatku ťaženia, tým, že budú plniť úlohy, ako vybudovanie (prebudovanie) civilnej infraštruktúry alebo budú pomáhať pri určitých aspektoch vládnutia, akými sú dočasná zdravotnícka pomoc a humanitárna pomoc.
3. Umožňujúce aktivity spájajú alebo povedú k ďalším vojenským aktivitám a ich účinkom. Napríklad nadviazanie dotyku povedie k útoku (a k eventuálnemu účinku, akým je ovládnutie nepriateľa) a ústup povedie z jednej obrany k ďalšej.
4. Všetky vojenské aktivity sú realizované prostredníctvom taktických úloh a účinkov, ktoré zvyčajne obsahujú vyhlásenie úlohy - misie. Umožňujúce aktivity budú obsiahnuté vo vyhlásení bojovej úlohy (Task), z hľadiska ich „vedenia“. Za účelom ich pokračovania (ďalšieho vedenia) budú umožňujúce aktivity rozčlenené podriadeným ako podporné alebo čiastkové úlohy. Napríklad bezpečnosť bude priradená ako krycia alebo ochranná sila a budú jej pridelené podporné úlohy.

(5) Stabilizačné aktivity sa týkajú nátlakových aj kooperatívnych úloh, ktoré zahŕňujú vytvorenie bezpečnostného prostredia na vybudovanie základných služieb v spojení s domácimi skupinami alebo mimovládnyimi organizáciami. Môžu sa vyskytnúť pred, počas alebo po ofenzívnych a defenzívnych aktivitách a môžu byť hlavným úsilím ťaženia. Stabilizačné aktivity prispievajú k vytvoreniu prostredia, v ktorom môžu prevládať ďalšie nástroje moci, to je diplomatické, politické a ekonomické nástroje, pri spolupráci s legitímnou vládou.

(6) Ofenzívne a defenzívne aktivity sú fyzickými aktivitami, ktoré vytvárajú účinky vo fyzických a následne aj vo vnímavostných (psychologických) doménach. Môžu vplývať na nepriateľa, z hľadiska jeho presvedčenia, vôle a súdržnosti. Stabilizačné aktivity budú často pomáhať eliminovať pôvodné príčiny konfliktu, vytvárať podmienky pre ďalšie organizácie, aby dosiahli svoje ciele a vzbudzovať všeobecnú podporu pre ťaženie. Budú zahŕňať také vojenské aktivity, akými sú prebudovanie infraštruktúry a humanitárna pomoc. Takto teda prostredníctvom fyzickej demonštrácie angažovanosti síl pôsobiacich v ťažení a prostredníctvom ich výsledkov môžu byť niektoré stabilizačné aktivity posudzované ako aktivity na ovplyvňovanie, ktoré formujú presvedčenie, vnímanie a vôľu ľudí vyskytujúcich sa okolo nich a to konkrétne miestnej populácie a dokonca aj potenciálnych nepriateľov.

(7) Len čo sa ukončí vedenie ofenzívnych a defenzívnych aktivít prostredníctvom plnenia taktických úloh, akými sú: zničenie, zmocnenie sa, alebo zablokovanie (nepriateľa), potom sa budú viesť stabilizačné aktivity prostredníctvom série taktických úloh, akými sú: zriadenie a činnosť kontrolných stanovišť vozidiel, pozorovacích miest a činnosť v nich, rámcové³ hliadkovanie, vytváranie kordónu a vyhľadávanie, humanitárna pomoc a rekonštrukcia, atď.

(8) Každá zo štyroch typov vojenských aktivít sa realizuje prostredníctvom stanovenia taktických úloh. Sú to zvyčajne taktické úlohy stanovené jednotkám (práporom) a nižším úrovňam velenia. Príklad typov taktických úloh (často stotožňujúcich sa s úlohovými slovesami), ktoré podporujú príslušné vojenské aktivity, je v tabuľke 2.

(9) Velitelia bezpodmienečne posudzujú a plánujú každý typ vojenskej aktivity súbežne bez ohľadu na povahu námetu ťaženia, ktorý práve realizujú. Dokonca aj počas hlavnej bojovej činnosti môže vzniknúť požiadavka na vykonanie nejakých taktických úloh zo stabilizačných aktivít. Postupne ako sa ťaženie bude posúvať k nižšej úrovni násilia okraja spektra konfliktu, budú narastať možnosti a požiadavky pre stabilizačné aktivity. Skutočne, nehľadiac na podstatne rozhodujúce ofenzívne aktivity, sú stabilizačné aktivity hlavnými opatreniami posúvajúcimi ťaženie na tú najnižšiu úroveň násilia spektra konfliktu, pretože vytvárajú podmienky na trvalú stabilitu a určujú pôvod príčin mnohých konfliktov. Vyššie úrovne velenia na taktickej úrovni musia byť schopné naplánovať a viesť súbežné vojenské aktivity pozdĺž celého spektra konfliktu. Velitelia jednotiek na taktickej úrovni a ich podriadení musia byť mentálne a fyzicky pripravení na rýchly prechod medzi ofenzívnymi, defenzívnymi a stabilizačnými aktivitami.

³ Rámcové hliadkovanie pomáha zabezpečovať priestor domáceho obyvateľstva prostredníctvom prítomnosti vojenskej sily. Je zvyčajne vedené otvoreným (neutajeným) spôsobom.

	Ofenzívne aktivity	Defenzívne aktivity	Stabilizačné aktivity	Umožňujúce aktivity
VOJENSKÉ AKTIVITY <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;"> Aktivity sú realizované prostredníctvom pridelenia úloh a účinkov </div>	Útok Prepad Rozvíjanie úspechu Prenasledovanie Klamný útok Demonštrácia sily Prieskum bojom Pasca Prebitie sa z obkľúčenia	Obrana Boj na zdržanie	Bezpečnosť a kontrola Podpora reformy bezpečnostného sektoru Počiatočná obnova základných občianskych služieb a zariadení Úlohy dočasnej vlády	Prieskum Bezpečnosť Nadviazanie dotyku Stretný boj Spájanie jednotiek Ústup Odchod Vystriedanie jednotiek v boji Pomoc obkľúčeným silám Pochod Prekonávanie prekážok/zátaras
Taktické úlohy a účinky Nie je to úplný zoznam	Ničenie (Destroy) Ovládnutie (Seize) Zaistenie (Secure) Palebná podpora (Suport by Fire)	Blokovanie (Block) Obsadenie (Occupy) Ochrana (Guard) Fixovanie (Fix) Udržiavanie (Retain)	Vytváranie kordónu a prehľadávanie Pozorovanie (monitorovanie) Kontrola miesta vozidiel Rámcové hliadkovanie Poskytovanie humanitárnej pomoci Výcvik domácich bezpečnostných síl Ovládanie davu	Hliadkovanie (Screen) Ochrana/Stráženie (Guard) Blokovanie (Block) Zaistenie (Secure)

Tabuľka 2 – Vojenské aktivity a taktické úlohy

Poznámky:

1. Vyhlásenie bojovej úlohy (Task) bude písomné pre vojenskú aktivitu aj úlohu (Mission) alebo pre najbližší účinok a hlbšie bude vyjadrené cieľom alebo druhotným účinkom.
Vojenská aktivita nie je vždy stanovená vo vyhlásení úlohy, napr. (Útok na) ovládnutie (cieľa), aby ...
2. Vyhlásenie bojových úloh súvisiacich so stabilizačnými aktivitami a úloh (Mission) budú používať prechodné sloveso „viest“ na stanovenie aktivity, napr. „...bude viesť zaistenie a kontrolu, aby...“. Toto by potom malo byť stanovené podriadeným ako taktické úlohy a účinky, napr. pre kontrolné miesta vozidiel, rámcové hliadkovanie, atď. Na nižších tak-

tických úrovniach sa môžu taktické úlohy objaviť len vo vyhlásení bojovej úlohy, ale zasa sa bude pokračovať v používaní slovesa „viest“, napr. „... budú viesť rámcové hliadkovanie, aby.....“. Týmto spôsobom sa podobajú vyhláseniam úloh pre umožňujúce aktivity.

1.07 Manévrový spôsob vedenia operácií

Manévrový spôsob vedenia operácií je definovaný ako prístup k vojenským operáciám, v ktorých je prvoradým cieľom narušiť celkovú súdržnosť nepriateľa a jeho vôľu bojovať. Vyžaduje si to taký spôsob myslenia, následkom ktorého sa vytvárajú neočakávané situácie s využitím iniciatívy a originality v kombinácii s výsledným rozhodnutím uspieť.

1.08 Aplikácia manévrového spôsobu vedenia operácií

(1) Pri aplikácii manévrového spôsobu vedenia operácií by mal veliteľ zvažovať nasledujúce zásady:

- a) Vojenské operácie by mali byť dynamické a viacrozmerné.
- b) Tam, kde to bude možné, sa musia využiť slabé miesta nepriateľa.
- c) Vyhnúť sa silným miestam nepriateľa a vlastnú bojovú silu zamerať na jeho slabé miesta, priamo udrieť na jeho kritické dôležité aktíva (spojovacie trasy, veliteľstvá, priestory v tyle, zálohy atď.).
- d) Boje nie sú sami o sebe koncom, ale sú len určitým stavebným prvkom v rámci vojenskej operácie, ktorá využíva prekvapenie, klamanie, manéver a palebnú silu na prelomenie vôle nepriateľa bojovať, predovšetkým prostredníctvom napadania jeho morálnej a fyzickej súdržnosti.

(2) Existujú štyri druhy manévrového spôsobu vedenia operácií, ktoré môžu byť realizované v praxi a ktoré sú aplikovateľné v celej rade vojenských aktivít. Druhy manévrového spôsobu vedenia operácií:

- a) Uchopenie iniciatívy. Keď si veliteľ v boji udržiava iniciatívu, môže diktovať smer taktických činností. Tá sa zvyčajne získava prostredníctvom preventívnej činnosti. Strana bez iniciatívy je zvyčajne tlačaná k reakcii brániť sa, a teda stráca voľnosť konania. Získavanie iniciatívy je jedným z kľúčových faktorov na úspech.
- b) Prevencia. Prevencia voči nepriateľovi znamená uchopenie príležitosti, často krátkodobej, na zabránenie mu, aby rozvíjal svoj výhodný variant činnosti, a to ešte predtým, než tak začne činiť. Účelom tejto činnosti je zabrániť nepriateľovi dospieť k svojmu cieľu alebo presadiť svoj vplyv.
- c) Rozvrat. Rozvrátiť nepriateľa znamená zabrániť mu v spôsobilosti využiť svoju silu. Účel rozvratu je oveľa širší než rozloženie a vedie k mareniu plánov nepriateľa. Jeho cieľom je spôsobiť, aby sa pevnosť prvkov jeho sily značne oslabil a stala sa tak irelevantná. Usiluje sa vyhnúť takému boju, ktorý by vyhovoval podmienkam nepriateľa.
- d) Rozloženie. Rozloženie je selektívne napadanie nepriateľa, tak aby sa roztrieštla jeho sila na menšie časti a vznikol zmätok v jeho aktívach, ktoré sú dôležité pre vedenie a súdržnosť jeho bojového potenciálu. Je to premyslená činnosť, ktorá vyžaduje spoľahlivé spravodajstvo. Jeho účelom je pretrhnutie integrity bojového potenciálu a jeho oslabenie na menší potenciál, než aký by tvoril celok jeho jednotlivých častí.

1.09 Prostriedky implementácie

(1) Hlavné prostriedky pre fyzické napádanie presvedčenia, odhodlania a súdržnosti nepriateľa sa dosahujú prostredníctvom použitia sily a hrozby silou. Sila sa aplikuje prostredníctvom palebnej sily a manévru s účinkami, ktoré môžu byť ešte vylepšené a znásobené vysokým tempom a súbežnosťou boja. Aktivity na ovplyvňovanie nepriateľa, ktoré sú súčasťou informačných operácií budú tiež zohrávať dôležitú úlohu prostredníctvom ich priameho pôsobenia na presvedčenie a odhodlanie nepriateľa. V skutočnosti pre nepravidelného nepriateľa, ktorý sa silno spolieha na morálnu a fyzickú podporu miestnej populácie, môžu byť aktivity na ovplyvnenie vedené voči nemu a voči jeho podpornej základni, účinnejšie pri ich dlhodobjšom pôsobení a to z hľadiska prevencie a rozvracania činnosti takéhoto nepriateľa.

(2) Základné prostriedky aplikácie, uplatnenia komplexného manévrového spôsobu vedenia operácií sú:

- a) Manéver. Znamená pohyb v spojení s podpornou paľbou, potencionálnou paľbou, alebo s ďalšími spôsobilosťami, aby sa získalo výhodné postavenie nad nepriateľom, z ktorého môže byť napadaný.
- b) Palebná sila. Palebná sila ničí, neutralizuje, potláča, demoralizuje a ovplyvňuje nepriateľa. Prostredníctvom jej fyzických účinkov bude formovať presvedčenie (svojimi účinkami na systémy velenia a riadenia), podlamovať vôľu a trieštiť súdržnosť nepriateľa.
- c) Informačné operácie. Sú to činnosti na vytváranie účinkov v informačnom prostredí (informačné aktivity), vrátane smrtiacich činností (napádanie prostriedkov velenia a riadenia a informačných technológií nepriateľa a jeho základných zbraňových systémov) a tiež nesmrtiacich činností (formovanie vnímania a chápania situácie, teda ovplyvňovanie vôle a súdržnosti a nakoniec aj celkového správania sa). Informačné aktivity môžu smerovať na konkrétne publikum (jednotlivcov, skupiny a obyvateľstvo) a ciele (informačnú infraštruktúru, technické komponenty informačných systémov a procesy založené na informatike), aby sa nakoniec vytvorili spolupôsobiace (synergické) účinky pri podpore bojovej úlohy veliteľa. Aj keď informačné operácie sa využívajú hlavne na operačnej úrovni velenia, na zlepšenie celkovej súdržnosti sily musia byť ale využívané na všetkých úrovniach. Funkcia (úloha) informačných operácií pomáha pri plánovaní, uskutočňovaní a hodnotení vojenských operácií z hľadiska kompletného a systematického chápania informačného prostredia, posudzujúc pritom všetky alebo len nejaké spôsobilosti alebo činnosti schopné vytvoriť účinky. Ich rozsah je obmedzený len predstavivosťou, dostupnosťou, politikou, doktrínou a medzinárodným právom.
- d) Tempo. Tempo je rytmus alebo miera aktivity (operácie) relatívna voči nepriateľovi. Tempo tvorí rýchlosť rozhodnutia, rýchlosť vykonania a rýchlosti pružnosti prechodu od jednej aktivity k druhej obsahujúc schopnosť rýchlo meniť hlavné úsilie a súčasne poskytovať ochranu vlastným vojskám.

Poznámka. Strana, ktorá neustále hodnotí situáciu a rýchlejšie koná než nepriateľ je vo výhode. Šok a prekvapenie počas nasadenia umožňuje, aby bolo tempo operácie udržiavané na vysokej úrovni a viedlo k rýchlemu úspechu.

- e) Súbežnosť. Súbežnosť predstavuje pre veliteľa nepriateľských síl príliš veľa hrozieb naraz alebo pravdepodobných ohrození, takže tento veliteľ sa stáva príliš preťažený a je vopred vylúčené, aby sa sústredil na jednotlivé ohrozenia. Súbežnosť by sa mala vykonávať horizontálne naprieč spôsobilosťami nepriateľa a vertikálne prostredníctvom jeho úrovni velenia. Kombinácia fyzických aktivít a aktivít na ovplyvnenie nepriateľa, ktoré ohrozujú spôsobilosť nepriateľa, podlamujú súdržnosť a priamo útočia na jeho presvedčenie a súdržnosť, budú mať kumulatívne účinky.

1.10 Základy manévrového spôsobu vedenia operácií

(1) Manévrový spôsob vedenia operácií znamená určitý postoj k použitiu bojového potenciálu na porazenie nepriateľa. Aj keď naň neexistuje žiadna predpísaná formulácia, určitý návod na jeho aplikáciu však môžu dávať niektoré z nasledujúcich základných bodov:

- a) Sústreďenie sa na slabé miesta nepriateľa. Aktivity a ich účinky by sa mali plánovať v duchu línie – útočiť na odhodlanie nepriateľa bojovať a tiež na jeho súdržnosť. Plány by sa mali sústreďovať na využitie slabých miest nepriateľa a nie na uchvátenie a udržanie územia. Dôsledná aplikácia manévrového boja znamená odzbrojenie alebo neutralizovanie nepriateľa ešte pred bojom.
- b) Nariadenia úlohového typu. Tieto nariadenia sa týkajú rozhodnutí majúcich decentralizovaný rozhodovací a pretrvávajúci charakter, ktoré smerujú na najnižšie možné úrovne velenia. Ich podstatou je skutočnosť, že velitelia poznajú a plno chápu zámer nadriadených veliteľov o dve úrovne vyššie. Podriadení musia pochopiť, zámer svojho veliteľa, jeho predstavu o bojisku a poznať požadovaný konečný stav. Úlohové nariadenia umožňujú veliteľom na všetkých úrovniach reagovať na situácie a ihneď ako sa objavia ich využiť. Veliteľ riadi a kontroluje svoje operácie skôr prostredníctvom jasného zámeru a úloh, než prostredníctvom podrobného dozoru, či rôznymi riadiacimi opatreniami alebo obmedzeniami.
- c) Agilnosť. Agilnosť (čínorodosť) umožňuje veliteľovi prevziať iniciatívu a diktovať priebeh operácií, to znamená, že veliteľ koná rýchlejšie, než môže nepriateľ reagovať. Napokon bude súdržnosť a spôsobilosť ovplyvňovať situáciu u nepriateľa narušená. Agilnosť znamená zodpovednosť veliteľa za rýchlejšiu zmenu situácie, než akú môže nepriateľ predvídať. Rýchlosť a intelektuálna bystrosť sú kľúčom k účinnej agilnosti. Prenikanie do rozhodovacieho cyklu nepriateľa sa stáva základom tempa operácií. Dobré vžitie návyky a stále operačné postupy zlepšia agilnosť zostavy.

Poznámka. Velitelia musia byť rýchli, aby pri vytváraní dobrých rozhodnutí a pri zužitkovaní situácií, a to či už prostredníctvom fyzických aktivít alebo informačných operácií. Len čo sa jednotka presunie, aby využila náhlu medzeru na bojisku, ešte predtým, než bude nepriateľ schopný premiestniť sa do jej blízkosti, musí jej veliteľ prostredníctvom informačných operácií zužitkovať nedostatky povstaleckej sily, ktoré sa vyskytli pri jej pôsobení na verejnosť.

- d) Sústreďenie sa na hlavné úsilie⁴. Hlavné úsilie sústreďuje palebnú silu a prostriedky na dôležitý prvok plánu a umožňuje podriadeným vytvárať vlastné rozhodnutia, ktoré podporia zámer veliteľa bez toho, aby neustále vyžadovali od neho radu (pomoc). V určitých ťaženiach môže byť hlavné úsilie sústreďené na účinky vo vnímavostnej (psychologickej) doméne, zatiaľ čo aktivity, ktoré vytvárajú účinky vo fyzickej doméne majú podporný charakter a môžu sa usilovať len o udržiavanie a zaisťovanie prostredia pre ďalšie prvky a sily.
- e) Využitie taktických príležitostí. Ak velitelia nepretržite hodnotia situáciu (analyzujú úlohy), majú potom potrebnú voľnosť konania, aby mohli reagovať na zmeny rýchlejšie než nepriateľ. Je však potrebné vyhýbať sa prislym riadiacim opatreniam, ktoré nie sú jednoznačné a u ktorých nie je pravdepodobné, že ich aplikácia bude reálna aj po prvom dotyku s nepriateľom. Na zužitkovanie situácií vznikajúcich vývojom boja sa vytvárajú zálohy, ktoré sa vhodne umiestnenia a zoskupia tak, aby sa podriadili konceptom operácií.
- f) Odvážne a rozhodné konanie. Velitelia na všetkých úrovniach velenia sa musia vyvarovať neistote a konať odvážne, iniciatívne a vynaliezavo, aby sa chopili krátkodobých príležitostí v súlade so zámerom ich nadriadeného veliteľa. Nielen, že budú musieť niekedy

⁴ Hlavné úsilie je definované ako sústreďenie síl alebo prostriedkov v konkrétnom priestore, kde sa veliteľ snaží dosiahnuť rozhodnutie. Pôsobí na dosiahnutie jednoty úsilia naprieč všetkými podriadenými a podpornými silami a maximalizuje bojovú silu.

akceptovať chaos a zmätok, oni musia takéto zmätočné situácie vytvárať aj pre nepriateľa. Neschopnosť vytvoriť okamžité rozhodnutie prenecháva iniciatívu nepriateľovi. S rizikom sa počíta, riziko je chápané a akceptované. Pritom velitelia musia mať v prvom rade na mysli celkový cieľ. Taktický úspech môže byť niekedy obetovaný na úkor toho, aby sa umožnilo uskutočnenie prevládajúceho operačného cieľa.

1.11 Úlohové velenie

Úlohové velenie je filozofia velenia, ktorá podporuje jednotu úsilia, povinnosť a právomoc konať a iniciovať podriadených veliteľov.

1.12 Operačná zložitosť

(1) Dnešné operačné prostredie vyžaduje od Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky zmenu ich taktiky tak, aby sa zaistila ich opodstatnenosť (primeranosť). Nedávne skúsenosti poukázali na skutočnosť, že v podmienkach podpory rekonštrukčného úsilia krajiny je boj teroristov a povstalcov ťažký a nákladný. Tieto skúsenosti i štúdium ďalších konfliktov odhalili nasledujúce chápania, ktoré usmerňujú úsilie Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky na prípravu pre budúce operácie:

- a) Všetky hlavné operácie spájajú ofenzívne, defenzívne, umožňujúce a stabilizačné aktivity tak, aby boli vedené súbežne, teda viac vrstvovo.
- b) Operačné prostredie sa následkom vojenských operácií časom rozvíja a mení.
- c) Operácie vedené počas fázy ťaženia alebo hlavnej operácie priamo vplývajú na nasledujúce (neskoršie) fázy. Velitelia by mali viesť súčasne operácie takým spôsobom, aby v nich nastavili podmienky nevyhnutné pre budúce operácie a nakoniec aj pre nastolenie stabilného mieru.
- d) Hlavné operácie sa nevedú len s cieľom poraziť nepriateľa, ale aj s cieľom nastoliť v oblasti stabilný mier. Pozemné sily zohrávajú v tomto úsilí veľkú úlohu, dokonca aj v období, kedy sa už rozhodujúce operácie skončili.
- e) Meniace sa podmienky v akomkoľvek ťažení alebo rozhodujúcej operácii si od pozemných síl vyžadujú, aby prispôbili svoje taktiky, techniky a postupy operačnému prostrediu. Na to, aby velitelia boli úspešní, je nutné vybudovať (zdokonaľiť) vzdelávacie organizácie, kde by zhromažďovali skúsenosti a spoločne sa delili o najlepšie praktiky a zaužívané lekcie.

2. PRIESTOR VEDENIA BOJOV, ŠTANDARDNÉ ČINNOSTI A OPERAČNÝ RÁMEC

2.01 Všeobecne

(1) Bojová sila a bojový potenciál pozemných síl sa aplikuje prostredníctvom vedenia vojenských aktivít. Vojenské aktivity, prostredníctvom ktorých je vedené ťaženie, možno klasifikovať ako ofenzívne, defenzívne, stabilizačné a umožňujúce aktivity. Pri plánovaní ťaženia a vojenských operácií velitelia a štáb určujú požadovaný konečný stav, vyberajú operačné ciele podporujúce konečný stav a potom pridelujú úlohy a vojenské aktivity, ktoré vytvoria také účinky, aby sa tieto ciele mohli vykonať.

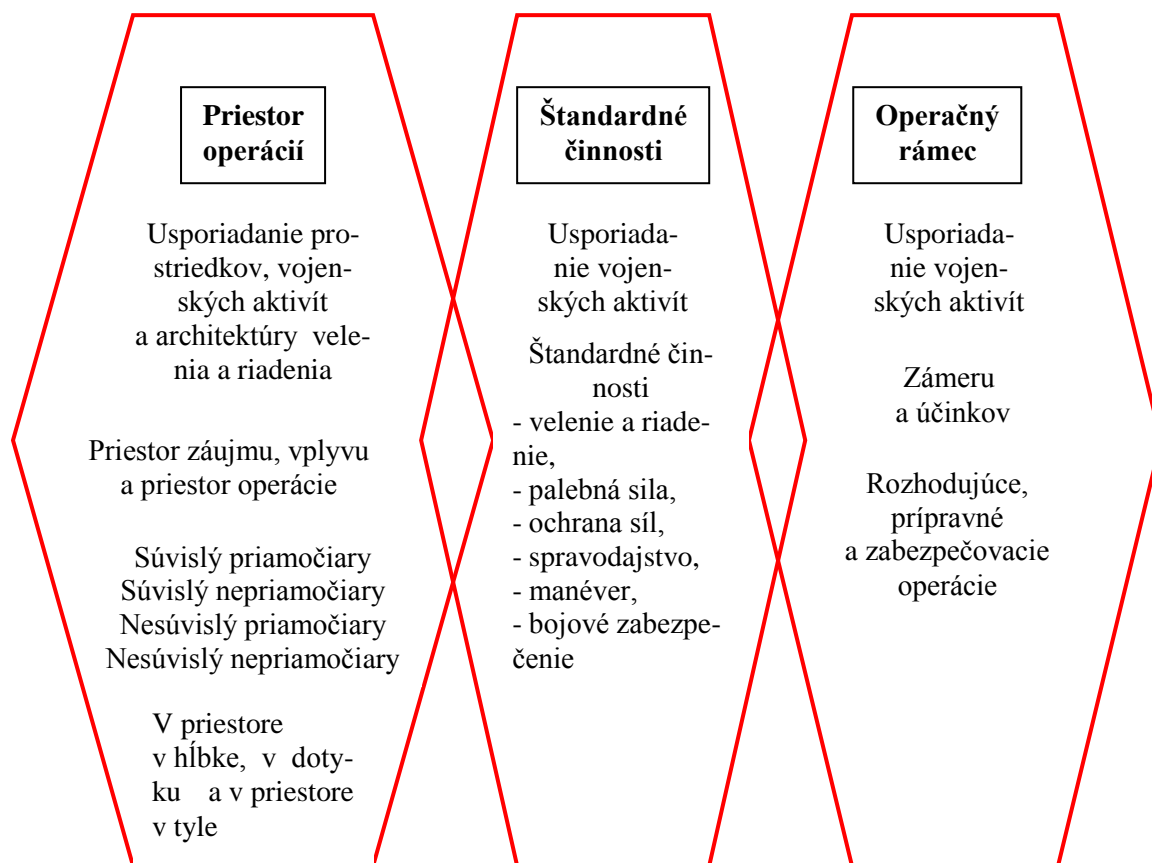
(2) Na to, aby sa pri dosahovaní cieľov mohla aplikovať štruktúra a definícia bojového potenciálu, je nutné navrhnuť množstvo rámcov (hľadísk), ktoré umožnia, aby odlišné vojenské aktivity boli vedené vzájomne sa dopĺňujúcim a zladeným spôsobom. Vedenie vojenských aktivít a ich účinky môžu byť koncipované prostredníctvom troch rámcov:

- a) Priestor operácií: usporiadanie prostriedkov, vojenských aktivít a architektúry velenia a riadenia z hľadiska priestorových aspektov prostredia.
- b) Štandardné činnosti: usporiadanie vojenských aktivít z hľadiska štandardných činností v rámci priestorov operácií.
- c) Operačný rámec: usporiadanie vojenských aktivít z hľadiska zámeru (cieľa) a účinkov v rámci priestoru operácie.

(3) Tieto rámce (obrázok 2.1) sú využívané na plánovanie, organizovanie a zladžovanie použitia bojového potenciálu, aby sa dosiahli operačné ciele. Dávajú veliteľom koncepčnú predstavu o použití ich obmedzených zdrojov tak, aby sa dosiahli čo najlepšie požadované účinky na bojisku. Musí byť pritom ale zdôraznené, že vojenské operácie v sebe zahrnujú oveľa viac než len proti sebe stojace sily nepriateľa a použitie ich fyzickej zložky bojového potenciálu. Aj keď bude naďalej existovať požiadavka na vedenie vojenských operácií, ktoré budú môcť viesť len vojenské jednotky, ciele v rámci ťaženia budú narážať na množstvo vojenských aktivít (ofenzívnych, defenzívnych, stabilizačných a umožňujúcich), ktoré budú vyžadovať vzájomné pôsobenie jednotlivých organizácií, to znamená koordináciu vojenských a nevojenských zložiek. Takáto činnosť bude často v kompetencii veliteľa vojenských jednotiek, aby pomáhal formulovať tieto vzájomne sa dopĺňujúce vojenské a nevojenské aktivity do koncepčných rámcov.

2.02 Priestor vedenia bojov

(1) Priestor vedenia bojov (Batlespace) zahŕňa (obrázok 2.2) priestor operácií (Area of Operations – AOO), priestor vplyvu (Area of Influence) a priestor záujmu (Area of Interest). Z týchto troch priestorov je spravidla veliteľovi pridelený jeho nadriadeným veliteľom len priestor operácie. Pri vlastnom hodnotení prideleného priestoru operácie však veliteľ dospeje k identifikácii aj ďalších priestorov.

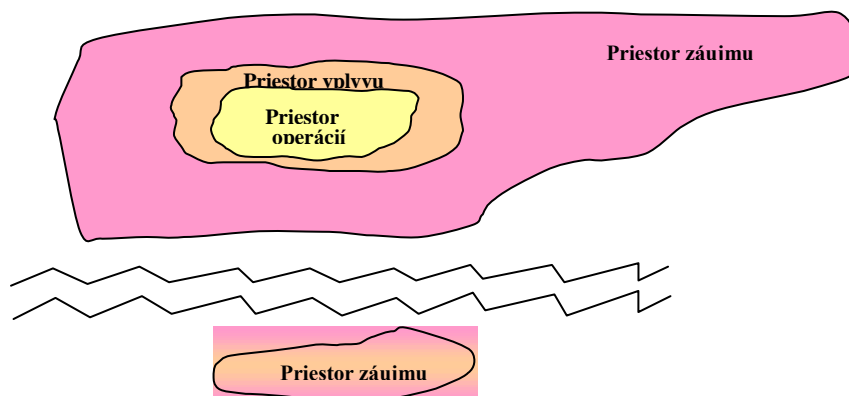

Obrázok 2.1 Konceptný rámec pre vedenie vojenských aktivít

(2) Veliteľ potrebuje získavať a udržiavať poznatky o bojisku, aby mohol účinne viesť operácie a tým vytvárať účinky, ktoré podporia jeho stanovené ciele, čím sa dosiahne požadovaný konečný stav. Bez ohľadu na fyzické charakteristiky bojiska budú na tento priestor vplývať a pôsobiť prvky a systémy, to znamená všetky skupiny ľudí a jednotlivci v rámci okolitého prostredia. Toto všetko musí byť v plánovacom procese veliteľa zohľadnené. Navyše veliteľ musí zdieľať svoje bojisko s ďalšími prvkami síl. Ideálne bude, ak sa zriadi nejaká forma spolupráce, takže potom môžu vojenské sily pôsobiť v súlade a vzájomne sa dopĺňujúcim spôsobom s ďalšími prvkami sily, ktoré budú usilovať dosiahnuť rôzne ciele.

(3) Pozemné sily plánujú použitie svojho bojového potenciálu v rámci celého svojho priestoru operácie a majú potenciál ho použiť aj v celom svojom priestore záujmu. Môžu tu pôsobiť vo vnemovej, fyzickej a morálnej rovine. Pritom sa však v priestore záujmu môžu vytvoriť požadované alebo nežiaduce účinky.

(4) Aktivity a ich účinky nie sú obmedzované fyzickou dimenziou geografického priestoru vplyvu. Aktivity, ktoré sa vyskytujú v rámci priestoru operácie, môžu mať účinky ďaleko presahujúce priestor operácie, priestor vplyvu alebo priestor záujmu. Dokonca aj incidenty (nehody) vzniknuté na taktickej úrovni môžu mať široko rozsiahle operačné a strategické účinky. Napríklad náhodná smrť civilistov z konkrétnej etnickej skupiny môže spôsobiť celkové verejné pobúrenie, podlomiť podporu síl a ich úlohu, negatívne vplývať na rozmiestnenie koalíčných síl z ďalších krajín a vyvolať negatívne reakcie aj v ďalších krajinách, najmä takých, ktoré sympatizujú s etnickou skupinou. Preto tieto vzdialenejšie priestory musia byť vnímané ako možné rozšírené priestory záujmu.

Obrázok 2.2 Ilustrácia priestoru vedenia boja veliteľa s oddeleným priestorom záujmu

2.03 Priestor záujmu

(1) Priestor záujmu (Area of Interest) je definovaný ako priestor (obrázok 2.2) sústredenej pozornosti veliteľa, ktorý súvisí s cieľmi jeho prebiehajúcich alebo plánovaných vojenských operácií, vrátane jeho priestorov vplyvu, operácií alebo zodpovednosti a ich príbuzných (susediacich) priestorov. Tento priestor tiež zahŕňa priestory obsadené nepriateľom a zainteresovanými neustrannými jedincami, teda všetkými, ktorí by mohli ohroziť splnenie úlohy.

(2) Znalosť priestoru záujmu musí presahovať rámec najbližších geografických a časových záujmov. Priestory záujmu môžu zahŕňať priestory a regióny, ktoré sú ovplyvňované akciami vedenými v priestore operácie veliteľa alebo naopak, priestory a regióny, v ktorých sa môžu vyskytnúť aktivity ovplyvňujúce udalosti v priestore operácie veliteľa.

(3) Obmedzené prostriedky, čas a personál budú mať za následok obmedzenie spôsobilosti veliteľa zhromažďovať a spracovávať informácie z celého priestoru záujmu a z jeho rozptýlených častí. Veliteľ musí určiť priority pre monitorovanie priestoru záujmu. Príliš úzky prehľad o priestore záujmu by mohol pôsobiť na vojenské jednotky skôr negatívne než proaktívne a príliš široký prehľad môže zasa v dôsledku nadbytku nepodstatných informácií zdržiavať tieto sily.

2.04 Priestor vplyvu

(1) Priestor vplyvu (Area of Influence) je geografický priestor (obrázok 2.2), v ktorom je veliteľ priamo spôsobilý ovplyvňovať vojenské operácie manévrom, informačnými operáciami alebo systémami palebnej podpory, ktoré sú zvyčajne pod jeho velením alebo riadením. V priestore vplyvu môže veliteľ vytvoriť fyzické účinky prostredníctvom paľby a manévru a môže tiež spôsobiť vnemové (kognitívne) účinky prostredníctvom vplyvu informačných operácií. Spôsobnosť ovplyvňovať prostredie, to znamená vytvárať účinky v priestore vplyvu, existuje vo fyzickej aj v morálnej rovine.

(2) Na taktickej úrovni priestor vplyvu zahŕňa fyzický priestor, ktorý môže veliteľ ovplyvňovať prostriedkami, ktoré má k dispozícii. Vojenské operácie v priestoroch vplyvu sa zladujú prostredníctvom zámeru a operačného plánu nadriadeného veliteľa.

(3) Na operačnej úrovni priestor vplyvu zahŕňa operačný priestor (Operational Area) spoločných síl (Joint Operations Area – JOA), ktorý môže byť ovplyvňovaný vojenskými operáciami v celom pridelenom priestore. Vojenské operácie a vojenské aktivity v priestoroch vplyvu sú zladované v líniiach vojenských operácií a v rámci spoločného medziorgánového a viacnárodného (Joint Interagency and Multinational – JIM) systému (najmä cez početné orgány) tak, aby sa vytvorili podporné účinky a dosiahli operačné ciele a konečný stav.

2.05 Priestor operácií a priestor zodpovednosti

(1) Priestor operácií (Area of Operations) je definovaný ako priestor (obrázok 2.2) určený veliteľom spoločných síl na vedenie vojenských aktivít.

(2) Nadriadený veliteľ zložky prideliť svojim podriadeným priestory zodpovednosti (Area of Responsibility – AOR). Priestor zodpovednosti je geografický priestor na zemi, mori alebo vo vzduchu pod velením veliteľa, ktorý má potrebnú právomoc a silu ho využívať. Táto zodpovednosť sa zvyčajne týka zhromažďovania informácií spravodajstvom, vedenia operácií, riadenia presunov a eventuálne aj údržby a ochrany tamojších zariadení, ale tiež môže byť obmedzená len na špecifickú doménu. Aj keď priestor zodpovednosti prideliť veliteľovi jeho veliteľ zložky na základe prideleného priestoru operácie, sú priestory zodpovednosti podriadených veliteľov zvyčajne tiež považované za priestory operácie.

(3) Priestor operácií predstavuje liberálne riadiace opatrenie umožňujúce voľnosť konania v definovaných hraniciach a zvyšujúce pružnosť jednotlivých operácií. Velitelia môžu následne rozdeliť svoj pridelený priestor operácie a jeho časti prideliť podriadeným zväzkom, a jednotkám. Charakter priestoru operácie sa bude časom rozvíjať ako výsledok nepretržitého hodnotenia procesu a meniacich sa okolností.

(4) Ak veliteľ nie je usmerňovaný inými rozkazmi, v pridelenom priestore operácie je zodpovedný za:

- a) Vedenie operácií.
- b) Koordináciu paľby.
- c) Riadenie presunov.
- d) Rozvoj a údržbu tam vyskytujúcich sa zariadení.
- e) Manažment terénu, vrátane zariadení.
- f) Zaisťovanie ochrany síl.
- g) Zaisťovanie upovedomovania o situácii pre všetky jednotky.
- h) Priestor spravodajskej zodpovednosti.

(5) Keď nadriadený veliteľ prideliť priestor operácie podriadeným jednotkám musí zaistiť, že podriadená jednotka alebo zväzok má dostatočné prostriedky na ovplyvňovanie situácie v takomto priestore, aby sa dosiahli požadované účinky a ciele. Nadriadení velitelia budú často pri prideliť priestorov operácií svojim podriadeným špecifikovať rôzne zábrany, prekážky a obmedzenia, ktoré sa v tom priestore nachádzajú. Tieto sa obvykle znázorňujú

vo forme grafických usmernení (riadiacich prostriedkov)⁵ alebo prostredníctvom stanovených úloh.

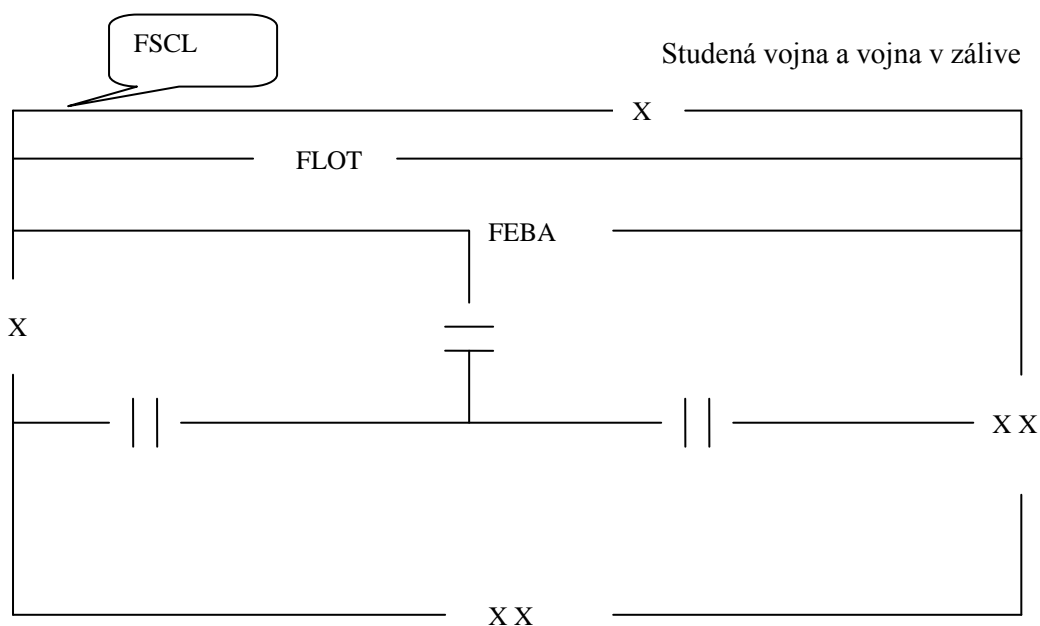
(6) Velitelia využívajú tieto grafické usmernenia (riadiace prostriedky) na usmernenie manévru, presunu, prevádzky vo vzdušnom priestore, palebnej podpory a ďalších aspektov operácií v priestore operácie. V závislosti od situácie sa môžu grafické usmernenia (riadiace prostriedky) vzťahovať na ľahko identifikovateľné terénne rysy. Je potrebné si uvedomiť, že grafické usmernenia (riadiace prostriedky) sa časom posunú (zmenia) a preto by mali byť nepretržite monitorované, aby sa zaistilo, že budú vyjadrovať taktické požiadavky.

(7) Mnohé ťaženia a vojenské operácie sa budú odohrávať v zložitých geografických podmienkach. Mnohé priestory operácie ako aj postavenie nepriateľa neumožnia priamočiare alebo súvislé rozmiestnenie síl. Koordinácia, spolupráca a vzájomná podpora medzi jednotlivými prvkami bude teda ťažšia. Za týchto okolností nabíra stále viac na dôležitosť úlohové velenie a používanie dobre vycvičených záloh na všetkých úrovniach velenia.

(8) Existujú štyri typy priestorov operácie:

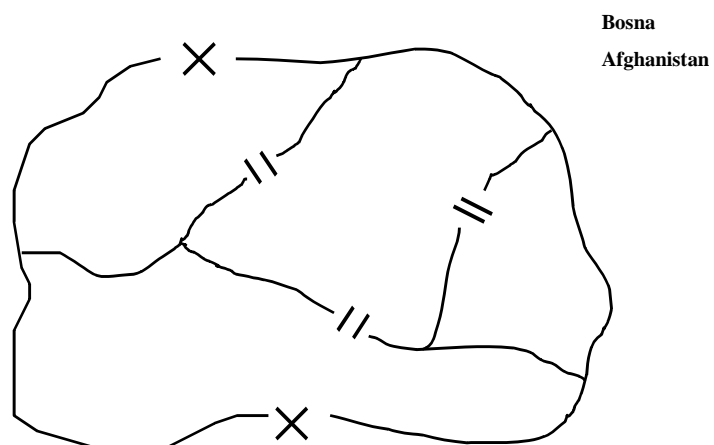
- Súvislý priamočiary (obrázok 2.3), (Contiguous, Linear).
- Súvislý nepriamočiary (obrázok 2.4), (Contiguous, Non-Linear).
- Nesúvislý priamočiary (obrázok 2.5), (Non-Contiguous, Linear).
- Nesúvislý nepriamočiary (obrázok 2.6), (Non-Contiguous, Non-Linear).

(9) Označenie priestoru operácie ako priamočiary je jednoznačné iba v spojení s lokalizovaným a identifikovateľným nepriateľom.

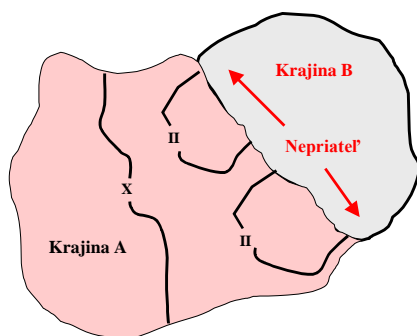

Obrázok 2.3 Súvislý priamočiary priestor operácie

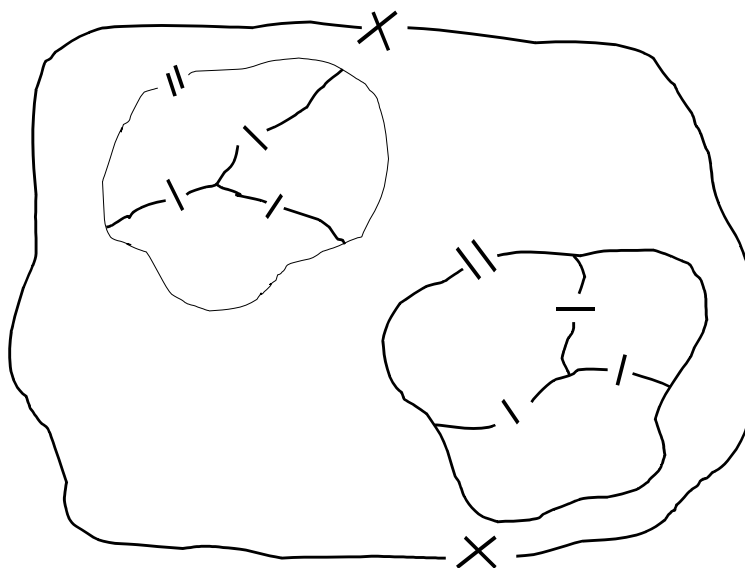
⁵ Grafické usmernenia (riadiace prostriedky) sa využívajú na všetkých úrovniach velenia a všetkými druhmi služieb. Grafické usmernenie (riadiaci prostriedok) je symbol (situačná značka) používaný na mapách a fóliách slúžiaci na reguláciu síl a operačných funkcií.

Obrázok 2.4 Súvislý nepriamočiary priestor operácie

Obrázok 2.5 Nesúvislý priamočiary priestor operácie

Obrázok 2.6 Nesúvislý nepriamočiary priestor operácie

(10) Veliteľovi bude pridelený priestor operácie jeho nadriadeným. Veliteľ na základe procesu hodnotenia priestoru operácie rozhodne o usporiadaní svojho priestoru operácie, ktorý môže byť odlišný od konfigurácie priestoru operácie nadriadeného veliteľa. Napríklad veliteľ môže prideliť svojim bojovým jednotkám priestory operácie, tak, aby vytvoril súvislý priestor operácie. Po následnom hodnotení môže veliteľ jednej tejto roty prideliť každej svojej čate samostatné priestory operácie, ktoré budú sústredené na špecifické dediny s nepridelenými priestormi medzi nimi. Veliteľ takto vytvoril nesúvislý priestor operácie, ale zostáva zodpovedný aj za operácie v priestoroch, ktoré nie sú pridelené jeho čatám.

(11) Faktory ovplyvňujúce pridelenie priestoru operácie budú rôzne vzhľadom na stanovenú úlohu. Nehľadiac na geografiu prostredia, existuje široký rad faktorov, s ktorými sa pri prideľovaní priestoru operácie musí uvažovať. Patrí k nim:

- a) Úloha.
- b) Pridelené a predpokladané úlohy.
- c) Ciele a požadované účinky na tieto ciele.
- d) Terén.
- e) Nepriateľ.
- f) Čas a priestor (predovšetkým z hľadiska veľkosti priestoru operácie, ohrozenia a prepravných spôsobilostí).
- g) Kultúrne hranice.
- h) Jazykové hranice.
- i) Politické alebo zákonné (štátne) hranice.
- j) Domorodé (kmeňové), historické, etnické alebo náboženské hranice.
- k) Potreba hospodárnosti síl.
- l) Spôsobilosti vlastných jednotiek ovplyvňovať pridelené priestory operácií, splniť stanovené bojové úlohy a úlohy, vytvoriť požadované účinky a viesť požadované aktivity.
- m) Prítomnosť ďalších orgánov v regióne s ich vlastnými cieľmi.

(12) V nesúvislých priestoroch vojenských operácií sa budú nachádzať priestory, ktoré nebudú pridelené podriadeným veliteľom. Nepridelený priestor je priestor, ktorý nie je pridelený podriadeným jednotkám v priestore operácií nadriadeného veliteľstva. Nadriadený veliteľ zostáva však zodpovedný aj za tieto priestory a za vojenské operácie v nich. On určuje, aké prostriedky pridelí na monitorovanie a ovplyvňovanie týchto priestorov, ak to bude vyžadovať situácia.

2.06 Vojenské aktivity v priestore operácie a v čase

(1) V rámci priestoru operácie existuje priestor v hĺbke, priestor v dotyku a priestor v tyle v ktorých sa vedú operácie. Tento koncept priestorov a operácií vyjadruje rozmiestnenie síl a prostriedkov na vedenie vojenských operácií a vojenských aktivít z hľadiska priestoru a času. Opisuje vedenie komplexných vojenských aktivít z hľadiska toho, kedy a kde sa v priestore operácie vedú. Tieto operácie sú vyjadrené nasledujúco:

- a) Operácie v priestore v hĺbke sú operácie vedené proti silám alebo prostriedkom, ktoré nie sú zapojené v operáciách v priestore v dotyku. Rozširujú priestor operácie v čase a v priestore, pomáhajú tvarovať (modelovať) boj v priestore v dotyku tým, že znemožňujú nepriateľovi sústrediť jeho bojovú silu bez strát a znižujú súdržnosť a tempo jeho operácií. Vojenské operácie v priestore v hĺbke sú také operácie, ktoré sú vedené na veľkú vzdialenosť a v dlhšom časovom rozpätí proti nepriateľským silám a prostriedkom, ktoré nie sú práve zapojené do operácií v priestore v dotyku. Môžu to byť rozhodujúce operácie, ale vo všeobecnosti budú prípravnými operáciami. Napríklad napadnutím nepriateľského cieľa v hĺbke sa môže znížiť bojová účinnosť zálohy nepriateľa ešte predtým, než sa začne hlavný útok. Rozsah operácií v priestore v hĺbke a ich zodpovedajúceho priestoru je na každej úrovni velenia závislý od prostriedkov veliteľa ktorými získava informácie a napadá cieľ. Operácie v priestore v hĺbke zahŕňujú tri základné aktivity: informačné operácie; sledovanie a získavanie informácií o cieľoch a izoláciu priestoru. Môžu byť vedené na základe fyzickej a vnemovej (kognitívnej) roviny, usilujúce sa neskôr o vytvorenie dlhodobých vplyvov na cieľové obyvateľstvo. Napríklad v rámci psychologických operácií to môže zahŕňať šírenie informácií medzi mladé cieľové skupiny v dlhodobých programoch (napr. medzi potenciálnych príslušníkov záložných jednotiek nepriateľa), alebo budovanie civilnej infraštruktúry v rámci CIMIC aktivít, za účelom informovania a vzdelávania cieľových skupín a stabilizácie situácie.
- b) Operácie v priestore v dotyku sú operácie vedené v malom rozsahu, v priamom dotyku s nepriateľom a v bezprostrednom čase. Operácie v priestore v dotyku sú také operácie, ktoré sa týkajú vlastných síl v priamom dotyku s nepriateľom, alebo operácie, v ktorých veliteľia predvídajú, že dôjde k priamemu dotyku s nepriateľom. Prostriedky použité pri boji v priestore v dotyku môžu byť v rozsahu od fyzickej deštrukcie so smrtiacimi zbraňami až po zadržiavanie osôb. Môžu to byť rozhodujúce, prípravne a dokonca aj zabezpečovacie operácie síl v dotyku. Charakteristickým znakom operácií v priestore v dotyku je celková koordinácia zbraní. Operácie v priestore v dotyku zvyčajne budú pozostávať z fyzických aktivít, ale môžu obsahovať aj aktivity na ovplyvňovanie nepriateľa. Napríklad demonštrácia sily môže presvedčiť bojujúceho nepriateľského veliteľa, aby ponechal svoje sily v ich doterajších priestoroch a budovanie zariadení zdravotníckych služieb pre miestne obyvateľstvo vyvolá u tohto obyvateľstva bezprostredne dobrú vôľu a podporu operácií. Pred vlastným útokom sa môžu tiež uskutočniť operácie v priestore v dotyku obsahujúce vzájomne sa dopĺňajúce fyzické a vnemové aktivity na ovplyvňovanie nepriateľa, akými je napríklad demonštrácia sily a klamný rádiový prenos, alebo zhadzovanie letákov na presvedčenie obyvateľstva, aby pred útokom utieklo z priestoru.

c) Operácie v priestore v tyle sú prevažne administratívne a logistické aktivity, ktoré sa uskutočňujú mimo dotyku s nepriateľskými silami, to znamená, za priestorom, v ktorom sa uskutočňujú operácie v priestore v dotyku. Vyžadujú zaistenie bezpečnosti, najmä v ťaženiach týkajúcich sa asymetrického, nekonvenčného nepriateľa. V nesúvislých a nepriamočiarych priestoroch operácií (to je v priestoroch s neidentifikovateľným tylovým priestorom) je potrebné zabezpečiť dopravné komunikácie a významné strediská. Kritéria pre zaistenie bezpečnosti priestoru v tyle budú zamerané práve na takéto dopravné komunikácie a na ďalšie priestory, v ktorých sa nenachádzajú bojové jednotky. Operácie v priestore v tyle v rátane bezpečnostného hľadiska, sú zvyčajne zabezpečovacími operáciami.

(2) Operácie v priestore v hĺbke a v priestore v dotyku môžu byť tiež pre účely vykonávania a plánovania určované z hľadiska času. Zvyčajne operácie v priestore v dotyku sa uskutočnia vtedy, ak jednotky narazia na nepriateľa do 48 hodín. Operácie voči nepriateľom, na ktorých predná línia jednotiek nenarazí skôr než za 48 až 72 hodín, budú zvyčajne považované za operácie v priestore v hĺbke v závislosti od stupňa nasadenia. Operácie v priestore v hĺbke, predtým než vyústia do operácií v priestore v dotyku, ak sa tak vôbec stane, môžu byť vedené mesiace až roky. Napríklad operácie usilujúce sa o zlepšenie miestneho systému vzdelávania môžu vytvárať okamžitú podporu ťaženia, ale požadovaný výsledok z hľadiska kultúrneho posunu a úrovne sociálneho zlepšenia obyvateľstva zaistia až o niekoľko rokov.

2.07 Štandardné činnosti a základné úlohy v boji

(1) Pokiaľ rámec priestoru operácie poskytoval priestorové a časové vyjadrenie a organizáciu síl a prostriedkov, velenia a riadenia a aktivít, potom rámec štandardných činností vyjadruje organizáciu vojenských aktivít z hľadiska ich štandardných činností (úlohy), vo vzťahu k ďalšej štandardnej činnosti. Tento rámec využil štandardné činnosti v boji a základné úlohy v boji na to, aby vyjadril vojenské aktivity prostredníctvom ich činností.

(2) Štandardné činnosti v boji obsahujú: velenie a riadenie, spravodajstvo a získavanie informácií, palebnú silu, manéver, ochranu síl a bojové zabezpečenie. Ďalšia organizácia a opis vojenských aktivít môžu byť vyjadrené pomocou základných úloh. Základné úlohy v boji opisujú funkciu vojenskej aktivity vo vzťahu k ďalšej úlohe. Základné úlohy sú: zaistiť nepriateľa, zafixovanie nepriateľa, vykonanie úderu na nepriateľa a rozvíjanie úspechu. Spoločne tieto dve funkčné skupiny zahŕňajú rámec štandardných činností. Je to rámec pre manéver a môže byť aplikovaný na fyzické aktivity aj aktivity na ovplyvňovanie nepriateľa.

2.08 Štandardné činnosti v boji

(1) Sú definované ako analytický nástroj pre veliteľov a štáb, ktorý poskytuje komplexný opis všetkého, ako vojenské jednotky pôsobia pred, počas a po skončení vojenských operácií, ako zoznam činností.

(2) Štandardné činnosti v boji opisujú vojenské aktivity vedené pozemnými silami na bojisku tak, aby sa ich ciele zhodovali a sú analytickým nástrojom, ktorý pomáha v opise činnosti na bojisku. Poskytujú široký a kompletný opis vojenskej aktivity na bojisku, ktorá nie je obmedzená z hľadiska zbrane alebo podpory. Pri posudzovaní týchto činností musia velitelia zaistiť, aby pri plánovaní a vedení ich operácií určili všetky aspekty boja.

(3) Štandardné činnosti v boji uľahčujú manévrový spôsob vedenia operácií. Schopnosť implementovať manévrový spôsob vedenia operácií závisí od uplatnenia vhodnej filozofie velenia a riadenia, využitia spravodajstva a informácií, aplikácie palebnej sily a manévru, ochrany

vlastných síl a poskytnutia bojového zabezpečenia. Zatiaľ čo význam jednotlivých štandardných činností sa môže líšiť podľa cieľa operácie, spoločne však budú tvoriť súdržný celok – základ vyvážených kombinovaných spôsobilostí jednotiek.

(4) Štandardné činnosti v boji stanovujú činnosti alebo spôsoby, prostredníctvom ktorých bude vojenská jednotka používať svoju bojovú silu pri zisťovaní, fixovaní, vykonaní úderu a rozvíjaní úspechu. Pozemné sily zabraňujú nepriateľovi v jeho činnosti, rozvracajú a rozkladajú ho fixovaním a napadaním, čo realizujú prostredníctvom štandardných činností.

(5) Štandardné činnosti zahŕňajú:

- a) Velenie a riadenie. Autorita právne zaručená jednotlivcovi ozbrojených síl na riadenie, koordinovanie a kontrolu vojenských jednotiek.
- b) Spravodajstvo a získavanie informácií. Spravodajstvo je kategória na označenie činnosti vykonávanej v rámci zhromažďovania a spracovania informácií a tvorby a distribúcie spravodajských informácií a iných spravodajských produktov, týkajúcich sa cudzích štátov, nepriateľských a pravdepodobných síl nepriateľa alebo prvkov alebo priestorov aktuálnej alebo pravdepodobnej bojovej činnosti. Informácia je akýkoľvek nespracovaný údaj, ktorý je možné spracovať a použiť pri tvorbe spravodajských informácií. Tento termín je tiež aplikovaný na vojenskú aktivitu, ktorá vedie k takémuto výsledku a na organizácie zapojené do takejto vojenskej aktivity.
- c) Palebná sila. Mohutnosť paľby, ktorá môže byť spustená jednotkou alebo zbraňovým systémom.
- d) Manéver. Nasadenie jednotiek na bojisku s využitím ich pohybu v spojitosti s paľbou alebo palebnou silou na dosiahnutie výhody nad nepriateľom s cieľom splnenia stanovenej úlohy.
- e) Ochrana síl. Zahŕňa prostriedky, ktoré ochraňujú bojovú silu jednotiek (síl) tak, aby jednotka mohla byť použitá v rozhodujúcom čase a mieste.
- f) Bojové zabezpečenie: Podpora poskytovaná bojovým jednotkám, predovšetkým v oblasti administratívy a logistiky.

2.09 Velenie a riadenie

(1) Velenie a riadenie ako štandardná činnosť, ktorá na vytvorenie požadovaných účinkov v rámci podpory cieľov integruje všetky štandardné činnosti do jedného komplexného konceptu taktickej úrovne. Zaisťuje vertikálnu aj horizontálnu integráciu prostredníctvom plánovania, riadenia, koordinácie a kontroly vojenských jednotiek a ďalších priradených zložiek. Poskytuje prostriedky na zjednotenie a integruje aktivity ďalších činností pri zisťovaní, fixovaní, vykonaní úderu na nepriateľa a rozvíjaní úspechu nad nepriateľskými silami alebo ďalšími prvkami.

(2) Centrálna zložka velenia predstavuje filozofiu, ktorá zdôrazňuje dôležitosť formulácie a oznámenia zámeru veliteľa. Dôkladné pochopenie zámeru veliteľa smeruje k tvorbe rozhodnutia na všetkých úrovniach, podporuje iniciatívu a rýchlosť činnosti. To zaisťuje jednotu cieľa a úsilia vo vertikálnych i v horizontálnych rovinách aj medzi vojenskými silami a ďalšími organizáciami.

2.10 Podpora velenia

(1) Velenie je proces, ktorým veliteľ presadzuje svoju vôľu na svojich podriadených. To umožňuje a zaisťuje umenie velenia. Velenie zahŕňa právomoc a zodpovednosť za rozmies-

tnenie síl tak, aby splnili svoju úlohu.

(2) Riadenie je proces, prostredníctvom ktorého veliteľ, podporovaný svojim štábom, organizuje, riadi a koordinuje vojenské aktivity jednotiek, ktoré sú mu pridelené. Na dosiahnutie tohto veliteľ a jeho štáb používajú štandardizované postupy v spojení s dostupnými spojovacími prostriedkami a informačnými systémami. Tieto dva procesy spoločne vytvárajú systém velenia a riadenia, ktorý veliteľ, jeho štáb a jeho podriadení používajú na plánovanie, riadenie, koordináciu a na kontrolu operácií.

(3) Procesy podpory velenia sú odkázané na spoľahlivé spojenie, dobré spravodajstvo a na účinný bojový postup. Velitelia potrebujú byť zruční, aby mohli pôsobiť v rýchлом tempe a v technický vyspelom prostredí, pri neustálom zaisťovaní personálnej prevahy v operáciách a v procese tvorby rozhodnutia. Napriek technicky výkonným systémom podpory velenia musí veliteľ stále uplatňovať velenie prostredníctvom sily svojej osobnosti.

(4) Na to, aby veliteľ uplatňoval velenie a riadenie, potrebuje byť upovedomovaný o stavoch vzájomných vzťahov velenia a riadenia existujúcich medzi ním a zväzkami a jednotkami, ktoré mu boli pridelené na plnenie jeho úloh. Tieto termíny a definície sa týkajú predovšetkým schopnosti veliteľa zadať samostatnú úlohu, reorganizovať zostavu, aby vyhovovala jeho cieľu, alebo riadiť špecifické úlohy.

2.11 Právomoc a zodpovednosť velenia

(1) Právomoc a zodpovednosť. Velenie je právomoc (autorita) právne zaručená jednotlivcovi na riadenie, koordináciu a na kontrolu vojenských jednotiek. Veliteľ uplatňuje túto právomoc nad svojimi podriadenými na základe svojho ustanovenia do funkcie. Táto právomoc, ktorá vychádza zo zákona a vojenských predpisov, je sprevádzaná akceptáciou jeho zodpovedností, ktorá nemôže byť prenesená na inú osobu.

(2) Uplatňovanie velenia. Velenie je prvotne sústredené na plánovací a rozhodovací proces. Tento proces musí byť dynamický a viacrozmerný a bude musieť umožňovať rozhodnutia o aktuálnych operáciách tak, aby sa odohrávali súbežne s rozhodnutiami a plánovaním budúcich operácií. Čas a informačná dostupnosť sú hlavnými faktormi v tomto procese a vždy, ak je získaná alebo udržiavaná iniciatíva, je potrebné dosiahnuť včasné rozhodnutie z hľadiska procesu rozhodovacej činnosti nepriateľa. Velitelia a ich štáby sa musia teda snažiť pôsobiť počas rozhodovacieho cyklu nepriateľa. Pri absencii akejkoľvek z troch základných zložiek velenia: informácie, riadenie a spojenie bude však uskutočňovanie velenia narušené. Za bežných podmienok veliteľ vyžaduje informácie na tvorbu svojich rozhodnutí, na riadenie, na koordináciu a monitorovanie aktivít síl a prostriedkov a spojenie na prenesenie a zverejnenie informácií, čo teda umožňuje veliteľovi pokračovať vo vytváraní a realizovaní rozhodnutia smerom k bežnému cieľu.

(3) Riadenie. Veliteľ vydáva rozkazy, nariadenia pred operáciami a počas nich. Tam, kde to bude možné tieto rozkazy vydáva osobne a vždy by mali byť potvrdené aj písomne. Hneď ako sa operácie začnú, býva bežným javom, že veliteľ bude potrebovať vo svojom operačnom rozkaze uskutočniť rôzne potrebné úpravy stručnými, jasnými nariadeniami, často prostredníctvom rádiového alebo linkového spojenia, vrátane elektronického spracovávania údajov.

(4) Funkcie veliteľa. Funkcia veliteľa je špecifická z hľadiska množstva činnosti, ktoré musí plniť z hľadiska špecifických činností v rámci odlišných úrovní velenia a z hľadiska síl, ktoré

má k dispozícii. Medzi jeho hlavné činnosti v procese operačného plánovania operácie patrí:

- a) Znalosť zámeru nadriadeného veliteľa a požadovaného konečného stavu.
- b) Hodnotenie situácie a poskytovanie čo najviac podrobnosti svojmu štábu pri plánovaní.
- c) Tvorba rozhodnutí, aby podrobné plánovanie bolo v súlade s jeho zámerom a so zámerom nadriadeného veliteľa.
- d) Priradovanie úloh podriadeným, aby sa vytvorili požadované účinky na dosiahnutie rozhodujúcich cieľov.
- e) Pridelovanie prostriedkov v súlade s pridelenými úlohami a hlavným úsilím.
- f) Riadenie síl a upravovanie plánov podľa vyvíjajúcej sa situácie a dostupných informácií.
- g) Udržiavanie síl v súlade so schémou manévru a hlavným úsilím.
- h) Motivovanie síl.
- i) Uskutočňovanie velenia.

2.12 Podpora veliteľa štábom

(1) Štáb je určený na to, aby poskytoval radu a pomoc veliteľovi a aby poskytoval pomoc podriadeným veliteľom. Štáb sám o sebe nemá právomoc, tá vychádza od veliteľa a uplatňuje ju v jeho mene.

(2) Úloha štábu je vo svojej podstate riadiaca a má dve hlavné funkcie – koordinačnú a monitorovaciu. Je potrebné pritom zaistiť, aby použité riadiace prostriedky nezabráňovali podriadeným veliteľom vo voľnosti v ich konaní. V rámci koordinačnej funkcie, štáb podporuje veliteľa zhromažďovaním, spracovávaním a odovzdávaním informácií a svojim spôsobom pomáha veliteľovi vybrať konkrétny variant činnosti. Potom štáb zodpovedá za podrobnú prípravu a rozšírenie riadiacich opatrení, zvyčajne zverejnených formou rozkazov. Pri monitorovacej funkcii, štáb zaisťuje dynamickú spätnú väzbu, ktorá je podstatná pre tvorbu včasných rozhodnutí.

2.13 Štábne prvky

(1) Veliteľstvo pozemnej zložky bude rozdelené na množstvo štábnych odborov alebo oddelení (prvkov), každé s jasnou úlohou a zodpovednosťami. (Súčasná organizačná štruktúra Veliteľstva pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky nie je takto usporiadaná). Tieto prvky však nemôžu pôsobiť nezávisle na sebe a ich úsilie musí byť koordinované, aby sa zaisťovalo, že veliteľ prijme vstupné informácie, ktoré potrebuje na tvorbu svojich rozhodnutí. Všeobecne špecifické požiadavky na štábne prvky sú:

- a) G-1 – Personalistika a administratívne riadenie, ktoré zahŕňa:
 1. Personálny manažment.
 2. Manažment ľudských zdrojov, vrátane nahradenia zranených osôb a vytvorenia záloh.
 3. Disciplinárne záležitosti.
 4. Administrácia z hľadiska vojnových väzňov a zadržaných osôb.
 5. Procedúry ohľadne zaistenia obetí.
- b) G-2 – Spravodajstvo a elektronický boj, ktoré poskytuje:
 1. Spravodajstvo a zabezpečenie informácií a spravodajských informácií o silách nepriateľa v priestore spravodajskej zodpovednosti. Podporu operačnému štábu z hľadiska celkovej analýzy zdrojov.
 2. Plánovanie, riadenie, koordináciu a monitorovanie elektronického boja (EB).
 3. Spravodajské hodnotenie situácie.
 4. Spravodajskú prípravu bojiska, ktoré okrem iného zahŕňa hodnotenie a analýzu systémov, jednotlivcov a skupín v prostredí, ktoré majú vplyv na výsledok operácie.

5. Spravodajské hlásenia pre veliteľov.
- c) G-3 – Plánovanie a riadenie vojenských operácií so zodpovednosťou za:
 1. Aktuálne operácie, vrátane dohľadu nad informačnými operáciami.
 2. Krátkodobé plánovanie (napr. pre čiastkové rozkazy).
 3. Operačnú podporu z hľadiska ROE a meteorológie.
 4. Hlásenia a spätné odpovede.
 5. Bojovú žienijnú podporu.
 6. Ochranu síl.
- d) G-4 – Logistika a zdravotnícke zabezpečenie poskytuje:
 1. Logistiku podporu.
 2. Zdravotnícke zabezpečenie.
 3. Koordináciu s hostiteľskou krajinou ohľadom podpory, ak bude potrebná.
 4. všeobecnú žienijnú podporu.
- e) G-5 – Plánovanie a taktika, zaoberá sa:
 1. Procesom operačného plánovania (OPP) a procesom odhadovania.
 2. Dlhodobým plánovaním a koordináciou.
 3. Plánovaním pre nepredvídané udalosti.
 4. Operačnými analýzami.
- f) G-6 – Komunikačné a informačné systémy velenia (CIS) zahrňujú:
 1. Spojovacie a informačné systémy.
 2. Frekvenčný manažment.
 3. Kryptografiu.
- g) G-7 – Doktríny a výcvik zahrňuje.
 1. Vývoj a tvorbu doktrín.
 2. Rozvoj a implementáciu podpory výcviku.
- h) G-8 – Zdroje a financie, sú zodpovedné za:
 1. Civilný sekretariát.
 2. Vedenie kontraktov ako oprávnený orgán.
 3. Finančné a rozpočtové plánovanie.
- i) G-9 – CIMIC zodpovedá za:
 1. Udržiavanie styku s civilnými aktérmi na relevantnej úrovni.
 2. Riadenie spoločného plánovania na danom stupni s príslušnými civilnými orgánmi pred operáciou a počas nej.
 3. Vykonávanie stáleho vyhodnocovania miestneho civilného prostredia, vrátane miestnych potrieb, z dôvodu zistenia akéhokoľvek vaku a ako toto môže byť odstránené.
 4. Dohliadanie na vykonávanie aktivít vojenských jednotiek, vzťahujúcich sa k populácii, vrátane zabezpečenia požadovaných funkčných špecialistov.
 5. Vykonávanie aktivít smerom k včasnému a hladkému prechodu občianskych zodpovedností na riadne orgány.
 6. Spoluprácu s inými zložkami štábu na všetkých aspektoch operácií.
 7. Poskytovanie poradenstva veliteľovi vo vzťahu k vyššie uvedenému.
- j) Prvok PSYOPS zodpovedá za:
 1. Plánovanie.
 2. Analýzu cieľovej skupiny.
 3. Vývoj sérií a produktov.
 4. Schvaľovania produkcie.
 5. Distribúciu a šírenie.
 6. Vyhodnocovanie.

2.14 Druhy zbraní a služieb

(1) Väčšina druhov zbraní a služieb (takéto rozdelenie nie je zaužívané v Pozemných silách ozbrojených síl Slovenskej republiky) bude realizovaná prostredníctvom svojich relevantných štábných prvkov tak, ako napríklad doprava prostredníctvom G-4. Množstvo špecifických druhov zbraní a služieb bude však riadiť priamo veliteľ. Príkladom sú:

- a) Delostrelectvo.
- b) Ženisti.
- c) Vrtuľníkové letectvo.
- d) PVO.
- e) Právne služby.
- f) Verejné záležitosti.
- g) Špeciálne sily (v pozemných silách).

(2) Štáb veliteľstva pozemných síl môže navyše k vojenským špecializovaným poradcom pričleniť aj civilných odborníkov, ktorí môžu radiť veliteľovi ohľadom problematiky miestneho regiónu, jeho politiky, ekonomiky, kultúry a náboženstva.

(3) Je potrebné upozorniť, že G-3 štábu dohliada na vedenie všetkých operácií, vrátane informačných operácií, zatiaľ čo všetky ďalšie odbory štábu budú podporovať odbor G-3 a vykonávanie operácie. Preto odbor G-3 je zodpovedný za vedenie všetkých operácií, čiže za tie, ktoré sa vedú fyzickými aktivitami, aj za informačné operácie. Dôstojníci štábu zodpovedajú za dozor a poradenstvo nad informačnými operáciami, pričom tieto operácie sú zväčša začlenené pod G-3. (G-5 je určená pre plánovanie). Velitelia súčasti pre informačné operácie, ako napríklad veliteľ (náčelník) oddelenia pre psychologické operácie, sú považovaní za veliteľov v línii priamej podriadenosti, pričom, pri plnení úloh budú veliť svojim prvkom, a ak to bude potrebné, budú poskytovať odporúčania (rady) priamo veliteľovi.

2.15 Spravodajstvo a získavanie informácií

(1) Spravodajstvo a získavanie informácií sú štandardné činnosti, ktoré poskytujú veliteľovi poznatky, integrujú sily a prostriedky na zhromažďovanie informácií a umožňujú analýzy na tvorbu spravodajských produktov, ktoré sa distribujú vhodným používateľom. Velitelia na všetkých úrovniach potrebujú považovať spravodajstvo za dôležitú a neoddeliteľnú činnosť vykonávanú od začiatku operácie, skôr ako začne poskytovať dôležité informácie pre plánovanie, prípravu a vedenie operácií. Štáb, zvlášť však prvok G-2, potrebuje byť spôsobilý hodnotiť dostupné informácie a poskytovať spravodajstvo a poradenstvo relevantné požiadavkám veliteľa. Avšak zodpovednosťou velenia zostáva náležité riadenie spravodajského prvku.

(2) Spravodajstvo a získavanie informácií je štandardná činnosť poskytujúca veliteľovi poznatky o nepriateľovi a o prostredí, ktoré zahrňujú vplyv poveternostných pomerov, stav terénu a demografický faktor (populáciu). Táto štandardná činnosť je vykonávaná na taktickej, operačnej alebo strategickej úrovni velenia.

(3) Pri zvažovaní a hodnotení prostredia nemôžu spravodajské a informačné činnosti len skúmať charakteristiky poveternostných pomerov a terénu, ale tiež široký rozsah ďalších systémov, entít a silových štruktúr, ktoré existujú a pôsobia v prostredí. Ku vzájomne pôsobiacim prvkom prostredia, ktoré musia byť hodnotené na znaleckom základe, patria sem politické, vojenské, ekonomické a sociálne prvky. Rozsah získavania informácií a spravodajstva musí byť taký, aby veliteľovi poskytoval predovšetkým široký a hlboký znalostný základ operač-

ného prostredia a jeho zložiek a v druhom poradí, aby hodnotil účinky vojenských aktivít naprieč všetkými zložkami v prostredí.

(4) Spravodajstvo a získavanie informácií je uskutočňované prostredníctvom procesu spravodajstva, sledovania, zisťovania cieľov a prieskumu (ISTAR), ktorý integruje a synchronizuje systém plánovania a použitia všetkých dostupných síl a prostriedkov (spravodajských, komunikačných) určených na zhromažďovanie, spracovanie a distribúciu informácií s cieľom poskytnúť veliteľovi reálny obraz o situácii, podporu v procese určovania cieľov a urýchliť jeho plánovací a rozhodovací proces. Tento proces zámerne vplýva na všetky informačné prostriedky. Na získanie celkovej výhody (prednosti) rôznorodých systémov, ktoré sa vyskytujú v súčasnom priestore operácií, sa tradične senzorový manažment, zladžovanie a zlučovanie centralizujú. Požiadavky súčasných operácií proti povstalcovi, pokiaľ nie sú v rozpore s požiadavkami nadriadeného centralizovaného riadenia spravodajstva, vyžadujú umiestnenie zostáv s podobnými spôsobilosťami aj na nižších úrovniach velenia, aby aj tam poskytovali možnosti upovedomovania o situácii.

2.16 Spravodajský cyklus

(1) Požiadavky veliteľa na spravodajské informácie musia byť jasne pochopené všetkými príslušníkmi jeho štábu, aby mohol tento štáb využiť neočakávané príležitosti na rýchle vydanie úloh a použitie prostriedkov, ktoré môžu podporovať požiadavky veliteľa. Aby bolo spravodajstvo efektívne, musí mať konkrétny cieľ, a to poskytovať veliteľovi také informácie, ktoré potrebuje. Aby spravodajstvo poskytovalo účinnú službu, musí byť spravodajský prvok správne riadený a musia byť definované jeho ciele.

(2) Začiatkom celého spravodajského procesu je stanovenie požiadaviek na spravodajské informácie veliteľom, ktoré potrebuje na tvorbu a realizáciu svojho operačného plánu. Postupne, ako bude veliteľ rozvíjať svoj plán, bude potrebovať ďalej rozširovať a dopĺňať spravodajské informácie. Je to nepretržitý spravodajský cyklus, ktorý musí štáb vziať na vedomie. Spravodajský prvok pretvára veliteľove požiadavky na spravodajské informácie do informačných požiadaviek a stanovuje, kto bude spravodajské informácie zhromažďovať. Spravodajský cyklus pozostáva zo štyroch samostatných krokov: plánovanie a riadenie, zhromažďovanie informácií, spracovanie informácií a distribúcia spravodajských informácií vo vhodnej forme vhodnými prostriedkami tým užívateľom, ktorí ich potrebujú.

(3) Keď už bol dostatočne uskutočnený proces zhromažďovania a spracovávanie informácií, aby sa vyhovelo požiadavkám veliteľa a získal sa tak jasný obraz o situácii nepriateľa a o jeho spôsobilostiach, môže byť dokončené spravodajské hodnotenie situácie. Spravodajské hodnotenie situácie znamená zhodnotenie spôsobilosti a zámeru nepriateľa, pravdepodobného nepriateľa alebo cudzej sily a pravdepodobného variantu jeho činnosti. Niektoré krajiny ho môžu doplniť procesom spravodajskej prípravy bojiska (IPB), ktorý môže pomôcť veliteľovi určiť dôležité body rozhodovania na bojisku a spresniť jeho spravodajské požiadavky.

(4) Spravodajské informácie sa distribuujú k určeným používateľom v stanovenom čase ústnou alebo písomnou formou. Prostriedky a spôsoby ich distribúcie zahŕňajú osobných kuriérov, zabezpečené komunikačné a informačné systémy. Na prenos sa využívajú štandardné formáty správ a hlásení, ktorých obsah sa môže podľa situácie meniť. (Distribúcia konečného spravodajského produktu k používateľom sa týka nielen konečného produktu, ale tiež priebežnej informácie, či čiastočne spracovaného spravodajstva medzi jednotlivými prostriedkami, orgánmi a štábmi.)

2.17 Prostriedky a požiadavky

(1) Na zhromažďovanie informácií musia byť využité v čo najväčšej možnej miere všetky dostupné prostriedky a orgány, vrátane národných prostriedkov. Pružnosť a citlivosť metód a systémov moderného zhromažďovania informácií umožňujú veliteľom vidieť (vnímať) bojisko v hĺbke, a to takmer v reálnom čase. Hranice alebo iné národné obmedzenia medzi spojeneckými jednotkami a zostavami by nemali brániť zhromažďovaniu a rozširovaniu spravodajských informácií.

(2) Keďže velitelia na každej úrovni velenia posudzujú bojisko s trochu odlišného pohľadu, potom aj požiadavky na spravodajské informácie ich štábov sú odlišné:

- a) Na nižších úrovniach potrebujú velitelia presné a včasné spravodajstvo, aby mohli ničiť nepriateľa a jeho podporné palebné zložky, predovšetkým vlastnými zbraňami priamej paľby.
- b) Na úrovni zväzku budú požiadavky veliteľov na spravodajské informácie diktované ich potrebou plánovať viac dopredu a s väčšou variantnosťou dosahov zbraní, ktoré majú k dispozícii.
- c) Na vyšších úrovniach budú velitelia klásť väčší dôraz na určenie spôsobilostí a zámeru nepriateľa, aby mohli plánovať budúce operácie a nasadenie záloh.
- d) Velitelia na nižších taktických úrovniach budú požadovať nielen informácie o nepriateľských silách v ich priestore operácie. Tiež budú potrebovať poznať zloženie jednotiek, kultúrne vplyvy a stanoviská miestnej populácie v ich priestore operácie, teda celkové prostredie. Úspech ťaženia bude spočívať na požiadavke znalosti týchto entít, práce s nimi a na možnosti ich ovplyvňovania, aby sa zaistila ich podpora ťaženiu a oddelili sa od nich nepriateľské elementy. Preto spravodajský prvok a „zhromažďovatelia informácií“ musia rozumieť tejto požiadavke a pracovať na jej plnení. Preto aj veliteľom na taktickej úrovni budú pravdepodobne pridelené prostriedky na zhromažďovanie a hodnotenie informácií, ktoré sa zvyčajne udržiavajú na nadriadených úrovniach, akými sú prostriedky kontrarozvedky, príslušníci spravodajstva ľudských zdrojov (), politickí a kultúrni poradcovia.

2.18 Zaobchádzanie s informáciami

Informačný tok z bojiska bude závislý od rýchlosti spracovania informácií. Možnosť automatického spracovania údajov veľmi urýchli spracovávanie a vyhľadávanie údajov. Význam niektorých častí informácií môže narásť, ak informácie prechádzajú postupnosťou velenia, pretože spravodajské pozadie, v rámci ktorého boli interpretované, bude širšie. Avšak vždy bude existovať nebezpečenstvo, že spravodajský prvok na nadriadených úrovniach nebude schopný adekvátne sa zaoberať informačným tokom. Na nižších úrovniach musí existovať systém filtrovania informácií, aby sa zaistilo, že informácie odovzdávané pre nadriadené veliteľstvá budú len vysoko dôležitého charakteru. Požiadavky veliteľa na spravodajské informácie musia byť dobre známe na všetkých úrovniach, čím sa zaistí, že hodnotné informácie sa nikde nezanedbajú (nestratia). Informačný manažment, musí zabezpečiť dôveryhodnosť poskytovaných informácií.

2.19 Hodnotenie počas plánovania

(1) Hodnotenie nepriateľa zohráva v plánovacom procese hlavnú úlohu z hľadiska nepretržitého vyhodnocovania prostredia a faktorov vplývajúcich na činnosť nepriateľa. Akékoľvek zmeny v týchto faktoroch alebo nové informácie musia byť vyhodnotené, aby sa zistil ich účinok na úlohu a zdokonaľovanie plánov.

(2) Počas plánovania musia prostriedky ISTAR pokračovať v monitorovaní a hlásení o činnosti (zmenách) jednotlivých faktorov, aby získané informácie vplývali na toto plánovanie a rozhodovanie, teda aby viedli k úspešnému splneniu úlohy.

2.20 Zorad'ovanie a zlad'ovanie plánovacieho procesu ISTAR

Uskutočňovanie aktivít ISTAR sa začína v období plánovania a príprav na rozhodujúce operácie. Preto jednotky určené pre takéto aktivity budú vo vykonávacom štádiu plánovacieho procesu, zatiaľ čo ich nadriadené zložky budú pokračovať v štádiách plánovania a prípravy. Tie podriadené jednotky, ktoré vykonávajú svoje vlastné (samostatné) operácie, musia mať vyčlenený čas a prostriedky na dosiahnutie ich vlastného plánovania a prípravy. Včasný uskutočňovanie aktivít ISTAR kladne vplyva na funkciu (úlohu) nepretržitého hodnotenia.

2.21 Hodnotenie bojových strát

(1) Spravodajstvo musí byť schopné poskytovať spravodajské informácie, ktoré napomáhajú účelnému sústredeniu vlastných síl proti slabým miestam nepriateľa v správnom čase, na výhodnom (správnom) mieste a voči správnym cieľom a k vyhodnoteniu účinnosti týchto vykonávaných aktivít, ktoré smerujú k úspechu vojenského ťaženia.

(2) Štandardná činnosť spravodajstvo a získavanie informácií musí byť tiež schopná navrhnúť, (zhromaždiť a zhodnotiť) opatrenia účinnosti, aby sa určilo, či aktivity prevzaté na vykonanie vojenskými jednotkami a ich časťami vytvárajú požadované účinky, ktoré smerujú k úspechu ťaženia.

2.22 Spravodajstvo, sledovanie, zisťovanie cieľov a prieskum

(1) Spravodajstvo, sledovanie, zisťovanie cieľov a prieskum (ISTAR) je proces, ktorý integruje a synchronizuje aktivity a spôsobilosti na zhromažďovanie, spracovanie informácií, nevyhnutných na pochopenie situácie, ktoré sa distribujú k určeným používateľom. Integrácia aktivít a spôsobilostí na zhromažďovanie informácií umožňuje vytvoriť spravodajskú synergiu (znásobenie účinku) a zabezpečiť tak nepretržité zhromažďovanie, spracovanie informácií a ich distribúciu. Národné požiadavky, doktríny, politické obmedzenia a dohody medzi spojencami určujú stupeň, intenzitu a opatrenia, podľa ktorých sa tieto aktivity ISTAR realizujú v rámci koalície.

(2) Schopnosť získať rýchlo informácie o zložení, rozmiestnení, aktivitách a spôsobilostiach nepriateľa, teréne a meteorologických údajoch, ako aj o ďalších entitách, vplyvoch a aspektoch (politických, civilných, kultúrnych, ekonomických, atď.) v danom prostredí, je základom pre úspešné uskutočnenie taktických aktivít pri podpore operačných cieľov. Vhodným spracovaním týchto informácií sa získavajú základné a aktuálne spravodajské informácie a najmä spravodajské informácie o cieľoch, ktoré veliteľ môže priradiť silám a prostriedkom podľa určenej dôležitosti na každé obdobie alebo rozhodujúcu úlohu operácie. Jednotlivé systémy ISTAR sú tesne spojené a často sa prekrývajú. Spoločne zahŕňajú:

a) Sledovanie priestoru, miesta a cieľa. Nepretržité sledovanie špecifického priestoru, miesta alebo konkrétneho cieľa sa používa na zhromažďovanie všeobecných informácií o nepriateľovi alebo o pravdepodobnom nepriateľovi a o celkovej situácii. Môže byť tiež využívané na zhromažďovanie informácií pre následné hodnotenie, alebo môže slúžiť ako spúšťač mechanizmu pre nasadenie síl. Toto sledovanie môže byť využívané na:

1. Poskytovanie základných informácií o rozmiestnení, stupňoch aktivity, spôsobilostiach a celkových zámeroch nepriateľa.

2. Poskytovanie obrazu o živote konkrétnych jednotlivcov alebo skupín, ktoré v danom prostredí zohrávajú vplyvnú úlohu.
 3. Prípravu (prispôsobenie) prostriedkov prieskumu a zisťovania cieľov na akékoľvek požiadavky smerujúce k preskúmaniu špecifických záležitostí alebo k získaniu podrobnejších údajov/informácií pre konkrétne pozorovanie.
 4. Zaisťovanie obmedzenej bezpečnosti vlastných síl prostredníctvom ich včasného varovania o aktivite nepriateľa pôsobiaceho v medzerách, nechránených krídlach (bokoch) alebo v priestoroch v tyle. Môže sa využívať na podporu vlastných síl, buď otvoreným alebo zakrytým spôsobom.
 5. Pomoc pri počiatočnom rozpoznávaní a identifikácii.
 6. Protiopatrenia voči zisťovaniu vlastných cieľov nepriateľom, predovšetkým takých, ktoré sú pred miestnym obyvateľstvom utajované.
- b) Prieskum v hĺbke. Prieskum v hĺbke sa zameriava na poskytovanie podrobných informácií o priestoroch ležiacich za dosahom zbraní priamej paľby. Tento prieskum môže byť vyvolaný výsledkom sledovania priestoru alebo spravodajskou dedukciou. Môže sa týkať:
1. Identifikácie známych alebo podozrivých síl nepriateľa, vrátane ich zloženia a aktivít.
 2. Zisťovania cieľov vhodných pre ničenie vzdušnými zbraňovými systémami alebo systémami zbraní nepriamej paľby.
 3. Umiestnenia a sledovania konkrétne vybraných nepriateľských jednotiek, prvkov alebo aktivít.
 4. Potvrdzovania výskytu terénnych prvkov (konfigurácie terénu) a celkových pozemných podmienok.
- c) Prieskum bojom Je vhodný na získavanie bojových informácií a na zisťovanie cieľov, ktoré sú významné pre jednotky v dotyku, alebo ktoré sa nachádzajú v blízkosti dotyku s nepriateľom.
- d) Zisťovanie cieľov (Target Acquisition). Zisťovanie cieľov je definované ako zistenie, identifikácia a lokalizácia cieľa s takou presnosťou, ktorá umožní účinné použitie zbraní na jeho zničenie. Cyklus výberu cieľov (Targeting) musí byť úzko podporovaný procesom zhromažďovania informácií prostriedkami a zdrojmi ISTAR. Vstup procesu výberu cieľov do plánu spravodajského zhromažďovania informácií sa stáva stredobodom pozornosti manažmentu systémov na zisťovanie cieľov. Tento proces určí prioritné ciele z hľadiska toho, ako môžu byť pozorované (detegované) a či je požadované ich sledovanie. Zisťovanie cieľov musí okrem zisťovania sily nepriateľa zahŕňať aj zisťovanie cieľov ďalších entít a systémov v prostredí. Takéto zisťovanie cieľov bude znamenať vyhľadávanie cieľov pre uskutočnenie informačných operácií, aby sa mohlo ovplyvňovať presvedčenie, vnímanie a rozhodnutie týchto cieľov, čím sa vyzdvihne legitímnosť a vyvolá sa ich podpora pre Alianciu a jej ťaženie. Týmto cieľmi môže byť široká verejnosť, konkrétni jedinci, určité vojenské štruktúry alebo špecifické skupiny. Zisťovanie cieľov bude zahŕňať:
1. Zisťovanie cieľov pre zbrane priamej paľby. Zvyčajne sa to vzťahuje na špecifické zbrane. Takýto systém zisťovania cieľov poskytuje základné bojové informácie o nepriateľovi, ktorý už bol detegovaný, lokalizovaný a teraz môže byť už aj ničený.
 2. Zisťovanie cieľov pre zbrane nepriamej paľby. Je to zvyčajne zhromažďovanie údajov alebo informácií prostriedkami pôsobiacimi za čiarou viditeľnosti zbraňového systému. Poskytuje informácie jednému alebo viacerým systémom zbraní nepriamej paľby.
 3. Zisťovanie cieľov pre informačné operácie. Aby sa mohli uskutočňovať informačné operácie a aby sa mohlo požadovaným spôsobom ovplyvňovať cieľové publikum, musia sa identifikovať kľúčoví jednotlivci, skupiny, sociálne entity a systémy, ako aj vojenské štruktúry, aby sa uľahčila legitímnosť a akceptácia akýchkoľvek správ (úloh) usilujúcich sa o informovanie, ovplyvňovanie alebo presvedčanie. Tieto ciele by mali byť obsiahnuté v rovnakom procese výberu cieľov, ako ostatné ciele, takže ich na-

pádanie fyzickými aktivitami a aktivitami na ovplyvňovanie nepriateľa bude plánované a uskutočňované vo vzájomne sa dopĺňujúcom spôsobe s informačnými operáciami.

2.23 Princípy použitia spôsobilostí ISTAR

(1) Poskytovanie informácií veliteľovi prostredníctvom dostupných systémov ISTAR by malo byť riadené a koordinované na najvyššej možnej úrovni, aby sa zaistila hospodárnosť úsilia pri pokrývaní dôležitých priestorov. Určité prekrytie priestorov bude však obsiahnuté aj v pláne sledovania, aby sa zaistilo buď potvrdenie zisteného stavu, alebo aby sa mohla včas odhaliť klamaná činnosť, či zmať opatrenia OPSEC nepriateľa. Napriek centralizovanému riadeniu a zadávaniu úloh prostriedkov ISTAR musia tieto prostriedky zodpovedať požiadavkám veliteľov nižších úrovní, a to najmä počas ťažení, krátko pred hlavným bojom, pri ktorom informácie týkajúce sa subjektov pôsobiacich v lokálnom prostredí budú ovplyvňovať činnosť veliteľov taktických úrovní. Dôležité sú nasledujúce princípy:

- a) Použité systémy ISTAR by sa mali navzájom dopĺňať z hľadiska:
 1. Priestoru, aby sa zaistilo, že všetky priestory záujmu budú adekvátne pokryté vzájomne sa dopĺňujúcimi systémami, umožňujúcimi zistenie nepriateľských príznakov.
 2. Času, aby sa zaistilo nepretržité pokrytie.
 3. Interoperability, tam, kde to bude možné.
 4. Rozmanitosti použitia rôznych odlišných metód, akými sú HUMINT, IMINT, SIGINT (COMINT a ELINT), MASINT a ACINT, aby sa zaistilo plné pokrytie priestorov, a to aj v podmienkach využívania opatrení OPSEC nepriateľa.
- b) Systémy ISTAR pracujúce v reálnom alebo takmer reálnom čase musia byť úzko napojené na príslušné zbraňové systémy, aby sa: zaistilo včasné a účinné ničenie cieľov; poskytli analýzy po skončení úderu; vyhlo duplicitu; a umožnilo rýchle vydanie nových úloh systémom ISTAR na nájdenie nových cieľov.
- c) Systémy ISTAR musia byť spojené so spravodajskými systémami/cykliami, aby sa získal maximálny úžitok z poskytnutých informácií.
- d) Systémy spracovávania a distribúcie informácií pridružené k prostriedkom ISTAR musia poskytnúť čo najlepší možný produkt, a to včas (čo najrýchlejšie) a vo formáte, ktorý bude jednoduchý na používanie.
- e) Vydávanie úloh systémom ISTAR musí byť vykonávané takým spôsobom, aby sa zvýrazňovala ich konkrétna silná stránka (ako napr. schopnosť poskytovať informácie v reálnom alebo takmer v reálnom čase) a na druhej strane, aby sa minimalizovali ich slabiny (ako napr. zraniteľnosť niektorými nepriateľskými protiopatreniami).
- f) Systémy ISTAR musia pôsobiť v podmienkach primeraného stupňa bezpečnosti a ochrany, aby sa zaistila ich funkčnosť a účinnosť ich prostriedkov.
- g) V rámci procesu ISTAR by mala byť udržiavaná záloha niektorých systémov ISTAR. Keďkoľvek to bude možné, mal by veliteľ zaistiť, aby jeden alebo viac systémov ISTAR zostali na krátku požadovanú dobu spôsobilé na plnenie neočakávaných úloh, alebo v prípade potreby na potvrdenie, či vyjasnenie informácií poskytnutých od ďalších systémov alebo prostriedkov.

(2) Plánovanie a realizácia. Vydávanie úloh systémom ISTAR musí byť vykonávané tak, aby zodpovedalo prioritným spravodajským požiadavkám (PIR) veliteľa, ktoré tvoria súčasť jeho dôležitých informačných požiadaviek a aby zaistili, že priestory osobitnej pozornosti (NAI) môžu byť rýchlo meniace sa ako ciele. Základom pre účinné nasadenie akýchkoľvek zostáv prostriedkov ISTAR je komplexný plán zhromažďovania. Predtým, než sa prostriedkom ISTAR vydá akákoľvek úloha musia byť uskutočnené nasledujúce kroky:

- a) Analyzovať a potvrdiť požiadavku na vedenie požadovanej aktivity ISTAR.

- b) Určiť prioritu požiadavky.
- c) Zhodnotiť všetky prostriedky ISTAR, ktoré sú k dispozícii a vybrať z nich najvhodnejšie.
- d) Koordinovať plán ISTAR a v rovnakom čase vyžadovať od nadriadených a susedných zos-táv potrebné spravodajské informácie s príslušným stupňom priority pre priestory nachá-dzajúce sa za priestorom spravodajskej zodpovednosti (AIR).

(3) Prostriedky ISTAR. Prostriedky a spôsobilosti ISTAR môžu byť integrované do jednotky alebo zväzku, pričom sa ale nesmie zabúdať na to, že prostriedky ISTAR budú zahŕňať voja-kov, ktorí budú v dotyku s nepriateľskými jednotkami (silami) alebo miestnou populáciou. V mnohých situáciách nebude mať veliteľ pod svojim velením alebo riadením potrebné pro-striedky, ktoré by realizovali jeho informačné požiadavky. Za takýchto okolností budú musieť jeho informačné požiadavky vykonať susedné a nadriadené veliteľstvá. Konkrétne prostriedky, spôsobilosti a jednotky, ktoré môžu dostávať úlohy súvisiace s ISTAR zahŕňajú:

- a) Pozemné systémy. Budú zahrňovať jednotky, najmä však prieskumné a jednotky na sledovanie (pozorovacie prvky). Informácie budú systémom ISTAR tiež poskytovať špeciálne sily. Do ISTAR musia byť začlenené a využité aj pozemné systémy na sledo-vanie, vrátane rádiolokačného a pasívneho monitorovania.
- b) Vzdušné systémy. Budú obsahovať systémy umiestnené v letúnoch a vrtuľníkoch vyčlene-né na podporu požiadaviek ISTAR. Tiež budú zahŕňať bezpilotné vzdušné prostriedky (UAV). Tie môžu byť nasadené na všetkých úrovniach, dokonca na nižších taktických úrovniach môžu byť použité aj mini a mikro bezpilotné prostriedky.
- c) Satelitné a kozmické systémy. Na podporu operácií na taktickom stupni môžu byť vyžado-vané aj prostriedky kozmických systémov. Bude to zvlášť vhodné pred príchodom taktic-kých síl na bojisko alebo do priestoru operácií. Takáto podpora bude dôležitá pri obmedze-nej vojenskej intervencii, ako napr. pri evakuácii nekombatantov.

2.24 Manéver

(1) Manéver je rozvinutie jednotiek na bojisku s využitím pohybu v spojitosti s paľbou alebo palebnou silou na dosiahnutie výhody nad nepriateľom s cieľom splniť stanovenú úlohu. Pa-lebná sila môže obsahovať priamu palebnú podporu, nepriamu palebnú podporu alebo ich kombináciu. Manéver je sústredenie pozemných síl na rozhodujúcom čase a mieste, aby sa zabránilo súdržnosti nepriateľa, alebo aby sa táto súdržnosť rozvrátila či rozložila prostredníc-tvom momentu prekvapenia, psychologického momentu a nadvlády. Aj keď manéver má pre-dovšetkým fyzické účinky, môže mať však aj morálne účinky, ako napríklad vytváranie neis-toty, zmätku a ochromenia. Vyžaduje si to vzájomné porovnávanie (kompromis) z hľadiska rýchlosti voči bezpečnosti, šírky voči hĺbke, a sústredenia voči rozptýleniu. V tomto zmysle je neodmysliteľný stupeň prijateľného rizika a odvahy.

(2) Manéver sa využíva na celom bojisku pri vedení operácií v priestore v hĺbke, v dotyku alebo v tyle, aby sa vytvorili rozhodujúce, prípravné a zabezpečovacie operácie. Uskutočňuje sa prostredníctvom schémy manévru vydávanej ako súčasť operačného plánu.

(3) Manéver sa plánuje spolu s palebnou podporou, ako integrovanou zložkou na všetkých taktických úrovniach, bude to prvok zostavy. Prostriedky sledovania, zisťovania cieľov a prieskumu by mali byť rozmiestnené a úlohované tak, aby zostali mimo dotyk s nepriateľom až do poslednej možnej chvíle, podľa toho, ako to manéver maximálne umožňuje, alebo až do doby, pokiaľ bude veliteľom manévrovej sily požadované ich nasadenie, (použitie).

(4) Manéver nemusí byť posudzovaný len z hľadiska fyzických aktivít bojových jednotiek, ale tiež z hľadiska aktivít na ovplyvňovanie nepriateľa, čo znamená prostredníctvom informač-

ných operácií. Tie sa aplikujú na všetky ťaženia. Napríklad klamná činnosť nám pomôže formovať nepriateľa pre rozhodujúci úder tak, že sa postupne podlomí jeho dôvera a morálka. Psychologické operácie vedené na povzbudenie dezercie príslušníkov nepriateľských síl budú vplývať na následné ofenzívne aktivity, v ktorých sa bojový potenciál nepriateľa bude fyzicky aj morálne znižovať.

(5) Manéver môže byť vedený aj výhradne len prostredníctvom aktivít na ovplyvňovanie nepriateľa. Potreba narušenia podpory povstaleckej zložky, ktorú jej poskytuje miestna populácia, alebo potreba izolácie vojenského veliteľa, ktorý nespolupracuje pri podpore mierovej operácie, bude vyžadovať použitie aktivít prostredníctvom sféry informačných operácií. Preto teda činnosť v oblasti verejných záležitostí a psychologické operácie uskutočňované spojenecskými silami, ako aj ďalšie aktivity budú plánované a vedené prostredníctvom procesu výberu cieľov, aby sa správy prispôbili a doručili konkrétnej vybranej časti obyvateľstva, a tak sa ovplyvňovalo jeho presvedčenie, vnímanie, rozhodnutie a chovanie pri podpore operačných cieľov.

2.25 Spoločné manévrové sily

(1) Spoločný manéver si vyžaduje viacero prostriedkov než z jednej zložky a môže dokonca vyžadovať aj strategické prostriedky dočasne uvoľnené pre operáciu. Spoločné manévrové sily obsahujú:

- a) Pozemné manévrové sily zahrňujúce ťažké, stredné a ľahké sily.
- b) Vzdušno-pozemné manévrové sily zahrňujúce aeromobilné, vzdušné výsadkové a vzdušné úderné sily.
- c) Bojové vrtuľníky.
- d) Prieskumné sily. Plnia úlohu jedného z prvkov bojovej podpory alebo prvkov bojového zabezpečenia. Ich primárnou úlohou je získať informácie najčastejšie o nepriateľovi a teréne.
- e) Viacúčelové a dopravné vrtuľníky, ktoré budú podporovať manéver prostredníctvom prepravy síl, aspekty velenia a riadenia, vykonávať palebnú podporu, prieskum, bojové zabezpečenie a evakuácie zranených.
- f) Lietadlá vzdušnej prepravy pre vzdušné výsadkové operácie, bojové zabezpečenie, palebnú podporu a evakuáciu zranených.
- g) Nápornú podporu v súvislosti so spoločnými manévrovými silami.

2.26 Palebná sila

(1) Palebná sila je definovaná ako schopnosť viesť paľbu. Napriek tejto definícii sa môže palebná sila použiť ako prostriedok na vytváranie dodatočných účinkov, iných než na ničenie alebo neutralizáciu. Palebná sila môže byť použitá ako prostriedok na ovplyvňovanie nepriateľa, taká akou je demonštrácia sily bez použitia smrtiacich zbraní, aby presvedčila alebo odradila cieľovú skupinu obyvateľstva od uskutočnenia konkrétneho variantu činnosti.

(2) Opatrenia na koordináciu palebnej podpory sú definované ako opatrenia využívané veliteľmi pozemných alebo obojživelných síl na uľahčenie rýchleho napadnutia cieľov a zároveň na poskytnutie ochrany vlastných síl. Všetky opatrenia na koordináciu palebnej podpory sú založené na právomoci veliteľa, ktorý riadi manéver a jeho koordinátorov pre palebnú podporu. Opatrenia na koordináciu palebnej podpory sú určené na poskytovanie ochrany vlastných síl a zároveň na uľahčenie rýchleho napadnutia cieľov. Opatrenia na koordináciu palebnej podpory sa aplikujú rovnako na paľbu aj na jej účinky. Všetky opatrenia na koordináciu palebnej podpory sa určujú veliteľom pozemnej alebo obojživelnej zložky.

2.27 Ochrana síl

(1) Štandardná činnosť, ochrana síl, garantuje ochranu bojových jednotiek. Všetky zložky vojenských jednotiek majú integrálnu spôsobilosť a zodpovednosť za svoju vlastnú ochranu, akou sú napríklad spôsobilosti na radiačnú, chemickú a biologickú ochranu (RCHBO) a prostriedky lokálneho zabezpečenia a obrany. Počas vedenia operácie musí byť prioritou veliteľa ochrana jeho jednotiek vo všetkých štádiách operácie, od jej prípravy, cez rozmiestnenie a nasadenie, až po ich premiestnenie. V celkovom zmysle sa ochrana dosahuje prostredníctvom koordinácie šiestich štandardizačných činností na identifikáciu zámeru nepriateľa a na jeho ničenie alebo neutralizáciu, ešte pred tým, než dôjde k jeho rozhodujúcemu napadnutiu. Avšak môžu sa podniknúť aj špecifické opatrenia s hlavným cieľom, ktorým je ochrana bojových jednotiek. Ochranné opatrenia, ktoré môže veliteľ použiť na zaistenie ochrany jeho jednotiek, zahŕňujú: upovedomovanie o situácii; zriadenie prostriedkov na zabránenie priechodnosti nepriateľa; opatrenia na zaistenie funkčnosti (prežitia); RCHBO; PVO a taktickú bezpečnosť. Keď budú tieto ochranné opatrenia vedené samostatne, nebudú eliminovať zraniteľnosť na bojisku, ale ich spoločná aplikácia môže obmedziť ľudské a materiálové straty tým, že sa bude znižovať otvorené vystavovanie (odkrývanie) jednotiek voči ich možnej detekcii a napadnutiu nepriateľom.

(2) Veliteľ nariaďuje vykonanie aktívnych a pasívnych ochranných opatrení na zdokonalenie ochrany svojich jednotiek, aby zostali životaschopné a funkčné. Spoločným ochranným úsilím sa zaistí, že takýmto spôsobom zostane k dispozícii maximálna bojová sila a bojový potenciál, udrží sa voľnosť konania a dosiahne sa konečný cieľový úspech úlohy. Hlavné ochranné opatrenia a ich aplikovateľné odkazy na dokumenty sú:

- a) Bezpečnosť v priestore v tyle a dopravných komunikácií.
- b) RCHBO.
- c) Ochrana síl.
- d) Bojová identifikácia.
- e) Ochrana zdravia.
- f) Manažment na odstraňovanie dôsledkov.
- g) Operačná bezpečnosť a informačná ochrana.

2.28 Bezpečnosť

(1) Bezpečnosť v priamom vzťahu k opatreniam na ochranu síl je plno rozobraná v spoločnej vojenskej doktríne pre ochranu síl SVD 304. Z hľadiska všeobecnej bezpečnosti môžu byť najviac ohrozené jednotky bojovej podpory a jednotky bojového zabezpečenia a priestory ich rozmiestnenia. Takými priestormi sú tylové priestory v priestore v tyle a dopravné komunikácie (Lines of Communication), v rámci ktorých sa plnia činnosti bojového zabezpečenia a preto vyžadujú špecifické kritéria na bezpečnostné a ochranné opatrenia:

- a) V nesúvislých priestoroch operácií alebo v ťaženiach, v ktorých boli jednotkám na taktickej úrovni pridelené veľké priestory operácií, sa koncept priestoru v tyle zmenil do takej miery, že vo všeobecnosti to má dopad na dopravné komunikácie alebo priestory, v ktorých práve nie je sústredená žiadna jednotka. Nemusí sa tam nachádzať žiadny priamočiary priestor, najmä v prípade, ak sa čelí všadeprítomnému nekonvenčnému nepriateľovi. Namiesto neho sa medzi rozmiestnenými manévrovými silami budú nachádzať veľké priestory a hlavné dopravné komunikácie, ktoré nebudú strážené. Tieto priestory a dopravné komunikácie sa stávajú zraniteľné voči nepriateľskej aktivite, najmä voči útokom na prvky bojového zabezpečenia a ďalšie prvky, pokiaľ v týchto priestoroch pôsobia.
- b) Na zaistovaní bezpečnosti týchto priestorov a dopravných komunikácií sa môže spolupodieľať vláda hostiteľskej krajiny. Niekedy však vláda hostiteľskej krajiny nebude schop-

ná alebo ochotná poskytovať takúto pomoc. Navyše sa od aliančných síl očakáva, že budú zaisťovať bezpečnosť civilnej populácie pred nepriateľmi usilujúcimi sa zastrašovať miestne obyvateľstvo, čo je ich prostriedkom na podkopanie legitimacy a spôsobilosti NATO. Teda povinnosť a zložitosť zabezpečovania dopravných komunikácií a priestorov v tyle je veľmi dôležitá.

- c) Zriedkakedy však bude k dispozícii dostatok jednotiek a prostriedkov spôsobilých na umiestnenie bezpečnostného kontingentu, ktorý by zabezpečoval dopravné komunikácie a ďalšie takéto priestory. Pokiaľ je však hlásené konkrétne ohrozenie dopravných komunikácií, bude potrebné, aby prostriedky ISTAR, či už diaľkovo riadené technické prostriedky na sledovanie alebo prostriedky HUMINT, pôsobili ako spúšťače na iniciovanie rozmiestnenia záloh.
- d) Plány pre bezpečnosť priestorov v tyle a dopravných komunikácií nemôžu byť vytvorené izolovane. Veliteľ potrebuje úzko spolupracovať s národnými vojenskými a civilnými orgánmi a rešpektovať dohodnuté zmluvy, ktoré v niektorých prípadoch môžu obmedzovať aliančné operácie v hostiteľskej krajine. Väčšina zostáv a veliteľstiev bude zriadená špeciálnym štábom G-9 alebo civilno-vojenskou spoluprácou (CIMIC) a väčšina zostáv si bude zvyčajne s príslušnými orgánmi hostiteľskej krajiny vymieňať styčných dôstojníkov. V niektorých prípadoch môžu sily NATO cvičiť miestne sily, pričom súčasťou takéhoto výcvikového procesu môže byť aj bezpečnosť priestorov v tyle a dopravných komunikácií.

(2) Účelom bezpečnosti priestoru v tyle a dopravných komunikácií je chrániť dôležité zariadenia, základne, dopravné komunikácie a priestory pred nepriateľským narušením a udržiavať kontrolu nad týmito priestormi a dopravnými komunikáciami, aby sa udržala voľnosť konania veliteľa na taktickej úrovni. Môže tiež vzniknúť požiadavka na zabezpečenie miestnej populácie a jej infraštruktúry voči útokom nekonvenčných síl. Druh a rozsah požadovanej alebo vnútenej bezpečnosti budú závislé od charakteru a dôležitosti takýchto zariadení a priestorov, od potenciálneho nepriateľa, od spôsobilosti vlastných síl na nasadenie do takejto bezpečnostnej akcie a od veľkosti hrozby.

(3) Možnosti narušenia činnosti v priestore v tyle a ohrozenia dopravných komunikácií sú značné. Rozsah takejto hrozby začína nepriateľskými agentmi alebo sabotérmi a pokračuje až po veľké nepriateľské bojové zostavy, nepriateľské informačné operácie a povstalecké hrozby voči civilným cieľom a obyvateľstvu. Nepriateľ sa môže pokúšať narušovať podporné aktivity pre bojové jednotky, zablokovat' dopravné komunikácie a spôsobiť odvedenie bojových jednotiek z hlavného priestoru boja. Pravdepodobné ciele v priestore v tyle budú zásobovacie miesta, zálohy, zariadenia pre podporu velenia a riadenia, tylové miesta rozmiestnenia jednotiek elektronického boja, protiletadlového delostrelectva, letiská, logistické základne, prístavné zariadenia a hlavné riečne priechody. Ohrozovaní tiež môžu byť politickí a vojenský predstavitelia. Cieľom nepriateľskej činnosti (aktivity) nemusí byť len zničenie aliančných spôsobilostí, ale tiež podlomenie legitimacy a autority aliančných síl u miestneho civilného obyvateľstva, ako aj u obyvateľstva krajín NATO, usilujúc sa prinútiť stiahnutie aliančných síl z ťaženia.

2.29 Princípy bezpečnosti

(1) Bezpečnosťou priestoru v tyle sa zaoberajú tieto princípy:

- a) NATO/Národná koordinácia. Všetky operačné plány a operácie v priestoroch v tyle a dopravných komunikáciách musia byť pripravené, rozvinuté, uskutočnené a koordinované v úzkej spolupráci s príslušnými národnými orgánmi a susednými jednotkami, ktoré by tam mali existovať a byť spôsobilé takejto koordinácie.

- b) Rozdelenie síl. Jednotky musia byť pridelené a umiestnené do bezpečných (zaistených) priestorov v tyle a dopravných komunikácií v spolupráci s ďalšími silami a miestnymi bezpečnostnými silami tak, ako to bude potrebné. Nepripravené (voľné) priestory v nesúvislom boji musia byť tiež zabezpečené, a to prostredníctvom hospodárneho využitia vojenských prostriedkov (to je použitím nepriradených prieskumných síl), alebo prostredníctvom podmieneného pridelenia záloh. Tento princíp bude podporovaný účinným a efektívnym spravodajstvom, ktoré môže indikovať, kedy sú ohrozenia najpravdepodobnejšie, a teda, kedy bude potrebná požiadavka na dodatočné prostriedky.
- c) Velenie a riadenie. V rámci celej zostavy by mala byť udelená právomoc na plánovanie a implementáciu všetkých bezpečnostných operácií v priestore v tyle a na dopravných komunikáciách jedinému veliteľovi. Hostiteľské národné sily ho môžu podporovať v tejto úlohe alebo môžu prevziať konkrétne zodpovednosti v súlade s dohodnutými zmluvami a ich spôsobilosťami.
- d) Zálohy a pridelené sily. Veliteľ by mal určiť zodpovednú mobilnú zálohu, ktorá v prípade hrozieb voči priestoru v tyle alebo dopravným komunikáciám bude schopná rýchlo sa tam presunúť a rozmiestniť. Ďalšie sily môžu po určitú dobu zodpovedať za poskytovanie bezpečnosti v špecifických priestoroch, napríklad počas presunu konvojov bojového zabezpečenia.
- e) Sebaobrana. Každá jednotka v priestore v tyle alebo presúvajúca sa po dopravných komunikáciách je zodpovedná za vlastnú obranu a za bezpečnosť a ochranu akéhokoľvek vojenského alebo civilného zariadenia, ktoré využíva. Od jednotiek sa tiež očakáva, že sa budú samostatne brániť voči sabotážam a útokom menšieho rozsahu.
- f) Adekvátne odpovede. Útokom nepriateľa sa musí čeliť rýchlo a s dostatočnou adekvátnou silou, aby sa prinajmenšom mohol nepriateľ ovládnuť, ak to bude možné, čím sa zaisťuje nepretržitá voľnosť konania vlastných síl. Veliteľ musí tiež vždy počítať s nepredvídateľnými účinkami na miestne obyvateľstvo a s nutnosťou vyhnúť sa im. V mnohých prípadoch budú nepriateľské jednotky (sily) útočiť na dopravné komunikácie len krátkodobo, pričom sa budú vyhýbať rozhodnému stretu. Teda hlavným úsilím by malo byť predchádzanie takým útokom, ktoré môžu viesť k zbytočným vedľajším škodám a následným škodám z hľadiska zníženia verejnej podpory NATO.
- g) Presúvajúce sa jednotky. Jednotky, ktoré sa presúvajú cez priestor v tyle, alebo sú dočasne umiestnené v ňom, by mali byť zahrnuté v pláne veliteľa pre bezpečnosť priestoru v tyle a dopravné komunikácie.

(2) Kľúčové faktory, ktoré by pri plánovaní bezpečnosti priestoru v tyle a dopravných komunikáciách mali byť zvažované:

- a) Vzťahy velenia a riadenia, vrátane definovania priestorov zodpovednosti.
- b) Koordinácia, spolupráca a súčinnosť so silami pod národným velením, spoločne s ďalšími zložkami, civilnými orgánmi a susednými jednotkami.
- c) Dostupnosť adekvátnych komunikačných liniek.
- d) Spolahlivosť varovných a informačných systémov.
- e) Zodpovednosť za sledovanie a hliadkovanie.
- f) Plán protipatrení a plán pre nepredvídateľné udalosti voči hrozbám predstavovaným nepriateľom v rozsahu od jednotlivých sabotérov až po väčšie vpády.
- g) Dostupnosť jednotiek (síl) na posilnenie, v prípade ich vyžiadania od nadriadených.
- h) Protipatrenia voči vzdušnému (satelitnému) prieskumu alebo vzdušnému útoku, vrátane použitia bezpilotných prostriedkov nepriateľa.
- i) Opatrenia požadované na vyhľadávanie alebo neutralizovanie nepriateľských síl. To bude vyžadovať špecifické úsilie na spravodajské zhromažďovanie informácií a ich hodnotenie.

j) Protiopatrenia voči RCHB útokom zahrňujúce koordináciu a riadenie RCHB systémov výstrahy a informovania.

(3) Schopnosť síl NATO zabezpečiť priestory v tyle a dopravné komunikácie, predovšetkým v priestoroch obývaných civilným obyvateľstvom, bude vyžadovať starostlivé plánovanie a eventuálne aj nasadenie vhodných síl. Táto požiadavka vzrastie pri výskyte nekonvenčných a všadeprítomných nebezpečných hrozieb, ktoré sa nemusia zdržať útokov na civilistov aliančných síl spoločne umiestnených v priestoroch s miestnym civilným obyvateľstvom. V skutočnosti sa takéto požiadavky môžu stať kľúčovým článkom ťaženia. Dôveryhodnosť NATO a jej ťaženia môže spočívať v riziku, že opatrenia na zabezpečenie týchto priestorov by mohli zlyhať.

2.30 Bojové zabezpečenie

(1) Účelom bojového zabezpečenia je zabezpečovať jednotky nevyhnutnými materiálovými prostriedkami počas požadovanej doby tak, aby tieto jednotky mohli splniť svoje ciele. Je to poskytovanie zásob, vrátane ich skladovania, manipulácie a prepravy, údržba a opravy materiálu, zdravotnícka starostlivosť a starostlivosť o zranených, prisun (striedanie) personálu, výmena výstroja a poskytovanie nevyhnutných sociálnych služieb. Bojové zabezpečenie je zodpovedné za zabezpečovanie bojových jednotiek tak, aby boli zásobované včas tým, čo potrebujú na splnenie svojej úlohy. Je dôležité, aby zásobovanie a potrebný materiál boli jednotkám poskytované v správny čas, v potrebnom množstve, na správnom mieste a za vhodných podmienok. (V nasledujúcich častiach nebude termín bojové zabezpečenie alebo jednotky bojového zabezpečenia špecifikovať konkrétne jednotky, ale skôr spôsobilosti, ktoré musia byť poskytované).

(2) Každá krajina nesie základnú zodpovednosť za zaisťovanie a poskytovanie logistickej podpory pre svoje vlastné jednotky. Krajiny a príslušné orgány NATO majú kolektívnu zodpovednosť za bojové zabezpečenie spoločných spojeneckých operácií NATO. Túto činnosť možno uľahčiť používaním štandardizovaných alebo interoperabilných materiálov, akými sú zameniteľné komponenty, zbrane, výstroj, pohonné látky a všeobecné zásobovacie položky, v spojitosti s osvojením si bežných postupov. Avšak pri plnení bežných úloh, špecifických dohôd, ako aj pri nebezpečných bojových situáciách môže byť nevyhnutné, aby sa spojenecké sily navzájom zásobovali alebo si prerozdeľovali logistické zdroje. Personálny manažment má národnú zodpovednosť pre národné a aj viacnárodné operácie. Princípy plánovania a uskutočňovania logistickej podpory sú operačná prevaha, kolektívna zodpovednosť, právomoc, spolupráca a dôvera, koordinácia, flexibilita, jednoduchosť, včasnosť, hospodárnosť, prehľad a transparentnosť a princíp mnohonárodnosti.

2.31 Implementácia plánov bojového zabezpečenia

(1) Umiestňovanie (Positioning). Jednotky bojového zabezpečenia poskytujú stálu podporu jednotkám nasadeným v boji (bojovým jednotkám). Usilujú sa plniť svoje úlohy tak, aby boli čo najbližšie pri podporovaných jednotkách, ako je to možné, avšak ak budú nasadené príliš vpredu, vzniká zvýšené riziko ich možných strát z dôvodu nepriateľských akcií, alebo riziko, že ich činnosť tam bude obmedzená. Je potrebné si uvedomiť aj skutočnosť, že časté zmeny postavení jednotiek bojového zabezpečenia môžu tiež znížiť ich efektívnosť.

(2) Premiestňovanie (Pre-positioning). Na zriadenie lokálnej podpory môže byť využitá civilná infraštruktúra a zásobovacie orgány. Pred začiatkom manévru sa môžu zásoby vopred premiestniť, pričom sa môžu využívať údržbárske prostriedky a zdravotnícke príslušenstvo

vytvorené vo fixných zariadeniach. Z týchto zdrojov môžu byť potom jednotky zásobované a podporované počas prvých dňoch boja.

(3) Štandardné postupy. Rýchle a nepretržité poskytovanie bojového zabezpečenia vyžaduje jednoduché a účinné postupy. Na zaistenie interoperability by mali byť vždy, keď to bude možné, využívané štandardizované postupy a formy.

(4) Zásobovanie muníciou. Veľké množstvo munície, ktoré je vyžadované na účinné operácie, vytvára značnú závislosť od manipulačných a dopravných spôsobilostí. Objemná munícia by sa mala dopravovať čo najviac dopredu.

(5) Pohonné látky. Pohonné látky sa tiež dopravujú čo najbližšie k predným priestorom, a to pomocou potrubí, železničnou dopravou, tankermi, plavidlami po vnútrozemských vodných cestách, alebo letecky (doplňovanie paliva za letu).

(6) Oprava, obnova a odsun. Preventívna údržba výzbroje a výstroje počas operácií získava mimoriadnu dôležitosť pri predlžovaní životnosti materiálu a na dodržiavanie požiadaviek opravárenského minima. Opravárenská činnosť by mala byť vedená čo najďalej vpredu, ako to bude možné. Táto činnosť musí byť zabezpečená dostupnými prepravnými prostriedkami, aby zariadenie, ktorého oprava sa nemôže vykonať na mieste, sa mohlo opraviť alebo odsunúť. Spôsoby na zamedzenie kradnutia a rabovania vozidiel a výstroja spoločne s úrovňou schvaľovacieho orgánu budú musieť byť stanovené pred začatím operácií.

(7) Presun. Prepravné operácie musia byť starostlivo plánované, riadené a kontrolované. Rovnako potrebná ako riadenie dopravy môže byť aj ochrana konvojov. Na podporu logistického zásobovania a zdravotníckej evakuácie sa môžu použiť letecké prepravné prostriedky.

(8) Zdravotníctvo. Zdravotnícky personál a podporujúce zdravotnícke jednotky poskytujú prvotnú starostlivosť, uskutočňujú preventívne zdravotnícke opatrenia a zaisťujú zdravotnícke doplňovanie zásob. Tí zranení, ktorí vyžadujú nepretržitú starostlivosť alebo okamžitú pomoc sú evakuovaní. Aj keď každá krajina nesie hlavnú zodpovednosť za poskytovanie zdravotníckeho zabezpečenia pre svoje sily, všetky zdravotnícke jednotky a nemocnice musia byť pripravené starať sa o všetkých zranených a stabilizovať ich až do doby ich evakuácie.

(9) Náhrada personálu. V rámci kompenzácie strát personálu je dôležité, aby sa straty nahradili okamžite. Ak náhrada personálu nie je adekvátna, veliteľ môže určiť priority ďalšej činnosti tohto personálu.

(10) Reorganizácia. Na reorganizáciu zostáv bude vyžadované podrobné plánovanie a primerané zdroje.

2.32 Základné úlohy

(1) Bojová sila, bojový potenciál pozemných síl je aplikovaná manévrovým spôsobom vedenia operácií prostredníctvom plnenia základných úloh. Dve podstatné základné úlohy sú fixovanie nepriateľa a vykonávanie úderu na nepriateľa. Do základných úloh je tiež včlenená požiadavka zisťovať nepriateľa a rozvíjanie úspechu kedykoľvek to bude možné a vhodné.

(2) Štyri základné úlohy:

- a) Zisťovanie nepriateľa.
- b) Fixovanie nepriateľa.

- c) Vykonávanie úderu (útoku) na nepriateľa.
- d) Rozvíjanie úspechu.

(3) Sú súčasťou rámca štandardných činností a sú zároveň spôsobmi, v ktorých je aplikovaná bojová sila na dosiahnutie požadovaných účinkov. Zisťovanie nepriateľa alebo cieľa je umožňujúca úloha, vedená prostredníctvom umožňujúcich aktivít, akými je prieskum. Fixovanie nepriateľa je úloha, v ktorej sú nastavené podmienky pre úspešnú rozhodujúcu operáciu. Vykonanie úderu na nepriateľa a rozvíjanie úspechu sú plánované na to, aby sa stali rozhodujúcimi úlohami. Akákoľvek z týchto úloh sa môže vyskytnúť vo vojenských aktivitách v priestore v hĺbke, v priestore v dotyku a v priestore v tyle a najpravdepodobnejšie v nejakej kombinácii.

2.33 Zisťovanie nepriateľa

(1) Vyhľadávanie (zisťovanie) nepriateľa alebo potenciálneho cieľa je základnou úlohou, ktorá pretrváva počas celej vojenskej operácie a je predmetom nepretržitého úsilia. Zahŕňa lokalizáciu, identifikáciu, sledovanie a hodnotenie nepriateľa alebo cieľa. Jednotky môžu byť špecificky smerované na vedenie boja, alebo prinajmenšom na nadviazanie dotyku s nepriateľom len preto, aby získali informácie, predovšetkým v otvorených štádiách vojenskej operácie. Zvyčajne to bude vhodné vtedy, ak je situácia neprehľadná a zdanlivo chaotická. Informácia z akéhokoľvek zdroja nie je nikdy celkom spoľahlivá. Môže vzniknúť potreba jej overenia alebo potvrdenia z ďalších zdrojov. Príliš veľa informácií môže zase spôsobovať rozpor, ktoré v konečnom dôsledku môžu zdržiavať tvorbu rozhodnutia.

(2) Zisťovanie nepriateľa (cieľa) je hlavným predmetom a úlohou systémov ISTAR. Podporuje a umožňuje manéver vojenskej operácie. Je plánované prvkom G-2 a zahrňuje hodnotenie a analýzy cieľov, rovnako tiež aplikáciu opatrení účinností na stanovenie toho, či bol dosiahnutý nejaký pokrok na splnenie úloh.

(3) Veliteľ nemôže vedieť všetko. Systémy ISTAR môžu poskytovať také množstvo informácií, že môžu veliteľa alebo analytikov, ktorý sa pokúša vstrebať čo najviac poznatkov, zahltiť. Tieto problémy sa môžu prekonať stanovením jasných a stručných priorít na spravodajské zhromažďovanie informácií a podľa toho sa môžu smerovať prvky ISTAR. Bude to kľúčové pre riadiaci krok spravodajského cyklu.

(4) Zisťovanie nepredstavuje len jednoduchú lokalizáciu nepriateľa, ale vyžaduje si ďaleko väčšie fyzické a intelektuálne úsilie. Veliteľ bude pravdepodobne ďaleko úspešnejší vtedy, ak spozná organizáciu a bojový potenciál nepriateľských síl (aké majú zámery, ako bojuje a ako môžu reagovať na naše činnosti), než by bol len jednoducho upovedomený o postavení nepriateľa. Je rovnako dôležité stanoviť, kde sa nepriateľ nachádza a určiť, čo v danom čase nepriateľ pravdepodobne neurobí. To môže poskytnúť príležitosti na prekvapenie a rozvinutie úspechu.

(5) Vyhľadávanie (zisťovanie) sa tiež týka hodnotenia fyzických, etnických, sociálnych a politických prvkov v prostredí. Spôsobilosti ISTAR musia preskúmať a posúdiť rôzne systémy, ktoré existujú v prostredí a zistiť ich úlohu pri ovplyvňovaní výsledku ťaženia. To umožňuje veliteľovi pochopiť súvislosť a logickosť nepriateľských činností a účinkov a určiť, ktoré aktivity budú smerované nie práve na nepriateľa, ale na všetky tie ďalšie prvky, ktoré ovplyvňujú operačné prostredie. Prijímanie informácií od široko rozmanitých zdrojov prispieva na kvalitu a rozsah spravodajského obrazu, ktorý pomáha veliteľovi formulovať svoj operačný plán z hľadiska dosiahnutia operačných cieľov. V krátkosti, na „zisťovaciu“ úlohu musí

byť použitý holistický (berie ohľad na všetky vlastnosti a okolnosti procesu) a komplexný prístup.

(6) Široký rozsah systémov spravodajského zhromažďovania by mal byť využívaný na poskytovanie informácií o nepriateľskej sile, zložení, dispozícii a lokalizácii a informáciách o rôznych ďalších prvkoch v prostredí, akými sú politickí lídri a rôzne zoskupenia klanov. Napriek všade prítomnosti technických systémov ISTAR, bude kľúčovým prvkom na získanie informácií spravodajstvo ľudských zdrojov týkajúce sa jednotlivých činiteľov v prostredí, vrátane nepriateľa, ktoré budú ovplyvňovať výsledok ťaženia. Okrem toho sú analýzy a skúsenosti z ľudských zdrojov stále vyžadované na hodnotenie pravdepodobných zámerov konkrétnych cieľov.

(7) Je potrebné zdôrazniť, že všetci vojaci a ďalšie osoby v dotyku s nepriateľom a miestnou populáciou sú zdrojmi informácií. Teda kľúčové informačné požiadavky by sa mali distribuovať v širokom rozsahu, v rámci celých síl, pokiaľ možno až do najnižších úrovní tak, ako to bude najvhodnejšie.

2.34 Fixovanie nepriateľa

(1) Fixovanie nepriateľa alebo cieľa znamená zbaviť ho voľnosti konania. Môže to byť uskutočňované zabráňovaním nepriateľovi plniť jeho ciele, odpútavaním ho od jeho cieľov a zabráňovaním mu získať požadované informácie. Fixovanie nepriateľa bude vyžadovať použitie jednotiek (síl) prostredníctvom manévru a palebnej sily. V niektorých ťaženiach môže vyžadovať fixovanie nepriateľa alebo jeho podporovateľov z hľadiska ich vplyvu na celkové prostredie a miestnu populáciu. To sa dosiahne prostredníctvom aktivít na ovplyvňovanie nepriateľa, ktoré sa usilujú oddeliť nepriateľa od možnosti získať fyzickú a morálnu podporu od niektorých prvkov v prostredí.

(2) Fixovanie vo fyzickom pojmí môže vyžadovať použitie bojových jednotiek na udržiavanie územia, zablokovanie pohybu nepriateľa, udržiavanie alebo fixovanie nepriateľa na jednom mieste palbou alebo manévrom, alebo udržiavanie životne dôležitých miest a verejných streísk ich ochranou voči nepriateľskému vpádu. Klamná činnosť môže byť využívaná na odpútanie nepriateľa od jeho aktuálnych cieľov. Zámerom je obmedziť voľnosť pohybu nepriateľa, zabrániť mu v plnení jeho cieľov, uviesť nepriateľa do stavu reakčného konania a takto zvýšiť voľnosť konania a možnosti manévru síl NATO. Fixovanie manévrových síl nepriateľa sa môže uskutočniť prostredníctvom kombinácie prípravných útokov, rozmiestňovaním síl a klamnej činnosti. Použitie hliadok a pátracích skupín ako aj zriadenie miest na kontrolu vozidiel pomôže fixovať nepriateľa, akým sú povstalci v zastavanom priestore a to tým, že sa im zamedzí voľnosť manévru v kľúčových priestoroch pre ich operáciu a expanziu.

(3) Okrem používania fyzicky lepších jednotiek na zablokovanie nepriateľských činností, môže byť fixovanie uskutočnené klamaním, lákaním a prekvapením nepriateľa, pričom výsledným účinkom bude jeho odpútanie. Vplyvom klamania nepriateľa si je nepriateľ istý, akým spôsobom má konať, avšak jeho rozhodnutia budú zlé. Ak je nepriateľ lákaný, tak potom bude lákaný na taký variant činnosti, v ktorom bude zraniteľný. A pri prekvapení sa stáva nepriateľ neistým, nevie ako má reagovať na nejasné (viac značné) informácie, až bude potom príliš neskoro na jeho správnu reakciu. S takouto neistotou bude nepriateľ nútený pokrývať všetky dané možnosti jeho činnosti, čím sa rozptýli jeho sila a takto sa odpúta od svojho zámeru.

(4) Pri fixovaní nepriateľa je potrebné pokúšať sa zabraňovať mu v informovanosti, obmedzovať jeho spôsobilosť vyhlasovať rozkazy a potláčať možnosti plnenia týchto rozkazov, To môže byť dosiahnuté prostredníctvom prevahy nad celým elektromagnetickým spektrom alebo nad jeho časťami. Nesofistikovaný nepriateľ alebo taký, ktorý má decentralizované velenie, bude v tejto oblasti menej zraniteľný.

(5) Fixovanie nepriateľa môže vyžadovať použitie priamejších a konfrontačnejších prostriedkov prostredníctvom bitky a boja. Také činnosti môžu rýchlo vyčerpať vlastné aliančné sily. Teda musí byť zabezpečená rovnováha, ktorá zaistí, že prostriedky pridelené na fixovanie nebudú zbytočne obmedzovať tie sily, ktoré sú požadované na úder alebo na zálohy.

(6) Fixovanie vplyvu nepriateľa v prostredí môže byť z hľadiska krátkodobého účinku usku- točňované fyzickou deštrukciou jeho informačných prostriedkov a prostriedkov propagandy, prevahou v elektromagnetickom spektre a rozvratom jeho prítomnosti a vplyvu medzi obyva- tel'stvom. Dlhodobé fixovanie a eventuálny rozvrat nepriateľa sa dosiahne prostredníctvom informačných operácií. Včasné riešenie verejných záležitostí a využitie psychologických ope- racíí znižuje účinok propagandy nepriateľa, spochybňuje jeho legitimitu a zamedzuje jeho úsilie o získanie podpory od obyvateľ'stva.

2.35 Vykonanie úderu (útoku) na nepriateľa

(1) Vykonávanie úderu na nepriateľa sa dosahuje útokom, ďalšími ofenzívnymi aktivitami a informačnými operáciami (to je aktivitami na ovplyvňovanie nepriateľa) buď samostatne alebo vo vzájomnej kombinácii.

(2) Vykonávanie úderu na nepriateľa sa vykonáva s cieľom obsadiť alebo ovládnuť kľúčové územie, zničiť jeho vybavenie, dôležité miesta a zariadenia, zabiť živú silu nepriateľa, alebo získať výhodné postavenie nad nepriateľom. Účelom je buď manévrovať vojenskými silami alebo sústrediť a preniesť paľbu tak, aby sa získal vplyv nad nepriateľom.

(3) V súlade s manévrovým spôsobom vedenia operácií by malo byť vykonávanie úderu na nepriateľa ideálne, ak sa zameria na súdržnosť nepriateľa, to znamená, že by sa malo sna- žiť atakovať jeho morálku, jeho zmyslový pocit alebo jeho schopnosť rozhodovania a nakoniec jeho odhodlanie bojovať. Zámerom je ovládnuť iniciatívu nepriateľa oslabovaním jeho mentalitu a narušovaním jeho vôle bojovať.

(4) Údery na nepriateľovu súdržnosť znamenajú selektívny psychologický útok na jeho mo- rátku, zmyslový pocit a na jeho spôsobilosť rozhodovať, plánovať a konať s akýmkoľvek stupňom istoty. Prostriedky elektronického boja, klamania, špeciálnych síl a psychologických operácií sa tam, kde to bude možné integrujú s fyzickým útokom. Týmto opatreniami môže byť rozhodovací a akčný cyklus nepriateľa narušený a jeho spôsobilosti velenia a riadenia zničené alebo neutralizované. Klamné útoky, selektívne rušenie, demonštrácia sily, operatívne odstránenie kľúčových prvkov v jeho silách vytvoria u nepriateľa pocit izolácie.

(5) Údery na nepriateľa sa tiež môžu uskutočniť nesmrtiacimi aktivitami, ktoré sú koor- dinované informačnými operáciami, tak aby vplývali na presvedčenie, vnímanie, odhodla- nie, spôsobilosti a nakoniec aj na správanie nepriateľa. Na taktickej úrovni sa tieto informačné aktivity prvoradne týkajú použitia vlastných spôsobilostí využívajúcich informácie vo forme správy. Tieto správy musia byť úzko koordinované s informačnými operáciami vedenými ďalšími prostriedkami alebo ďalšími úrovňami velenia, aby zaistila ich celková konzisten- cia a dôveryhodnosť.

2.36 Rozvíjanie úspechu

(1) Rozvíjanie úspechu znamená zmocnenie sa príležitosti, ktorá vedie k priamemu dosiahnutiu cieľa nadriadeného veliteľa, alebo k splneniu niektorej časti jeho zámeru. Príležitostné rozvíjanie úspechu vyžaduje činnosť nad rámec danej úlohy. Môže zmeniť úlohu stanovenú v rozkazoch. Napríklad podriadenému veliteľovi je nariadené neutralizovať nepriateľa pokrývajúceho prístupy k jeho cieľovému objektu. Môže však vzniknúť situácia, kedy sa tomuto veliteľovi rýchlo podarí zničiť nepriateľa a takto potom uvoľniť prístup, teda môže zužitkovať túto situáciu (rozvinúť úspech) a priamo sa presunúť k danému cieľu. Príležitosti na rozvíjanie úspechu sa môžu objaviť kedykoľvek počas zisťovania, fixovania alebo vykonávania úderu (útoku) na nepriateľa.

(2) Uskutočňovaním úderu (útoku) na nepriateľa sa plánuje dosiahnuť cieľ úlohy. Aby sa dosiahol takýto úspech, je potrebná odvaha a odhodlanie na zmocnenie sa krátkodobej príležitosti zužitkovať počiatočný účinok na nepriateľa. Rozvíjanie úspechu ráta s ofenzívnou aktivitou, prekvapením a pružnosťou spoločne s iniciatívou veliteľa a pochopením zámeru jeho nadriadeného.

(3) Prieskum je rozhodujúca činnosť (aktivita) na rozvíjanie úspechu. Prieskum by mal byť rozsiahly a nepretržitý, aby umožňoval príležitosti na rozvíjanie úspechu. Tam, kde prieskumné sily nie sú dostatočne silné na úder alebo rozvinutie úspechu, zafixujú nepriateľa, obmedzia voľnosť jeho manévru a umožnia, aby bol napadaný ďalšími prvkami.

(4) V úsilí o zužitkovanie situácie potrebuje mať veliteľ na mysli, že na podporu celkového operačného cieľa môže byť taktické rozvíjanie úspechu zdržané alebo vôbec nebude vykonané. Napríklad postupujúcim silám môže byť krátkodobo povolené aby nechali uniknúť prenasledovaného nepriateľa a aby zabezpečili priestor alebo obyvateľstvo zasiahnuté súčasným bojom, teda aby podporili operačný cieľ zabezpečenia obyvateľstva, predchádzania nezákonnosti alebo zabezpečenia životne dôležitých miest.

2.37 Kombinácia základných úloh

(1) Konflikt obsahuje nepretržité vzájomné pôsobenie základných úloh fixovania a vykonávania úderu na nepriateľa. V mnohých ťaženiach sa to týka fyzických aktivít a aktivít na ovplyvňovanie nepriateľa. Fixovanie a vykonávanie úderov nie sú účinné, ak sa uskutočňujú samostatne, preto musia byť koordinované veliteľmi komplexným a vzájomne sa dopĺňujúcim spôsobom. Aj keď sa spôsobilosti môžu uplatňovať rôzne, tieto funkcie sa aplikujú rovnako na všetkých úrovniach.

(2) V niektorých ťaženiach môže byť výkon základných úloh vykonaný prostredníctvom ďalších orgánov v spojení s vojenskými jednotkami. Ďalšie bezpečnostné sily, súdnictvo a dokonca aj orgány určené na rekonštrukciu môžu fixovať a vykonávať údery na nepriateľa a jeho podporné prvky pôsobiace medzi obyvateľstvom. Napríklad, ak je nejaká povstalecká sila fixovaná fyzicky bezpečnostnými silami, jej vplyv na nespokojnosť obyvateľstva sa môže v dôsledku pokroku v politickej, ekonomickej a sociálnej situácii obyvateľstva zmarovať.

2.38 Operačný rámec

(1) Operačný rámec poskytuje prostriedky na vizualizáciu vojenskej operácie (mentálna predstava podobná zrakovému vnemu) a pomáha koordinácii vojenskej operácie. Najbežnejšie sa používa na formulovanie a opis variantov činnosti a teda operačných rozkazov. Operačný

rámec sa používa na opísanie toho, ako súvisia jednotlivé úlohy podriadených medzi sebou v čase a priestore, či sú v súlade s ich činnosťou, zámerom a či súhlasia aj geograficky. V prvom rade na to treba nahliadať z hľadiska určenia nasadených síl, na to, čo bude v ich činnosti rozhodujúce a ako súvisia iné aktivity s vytváraním podmienok alebo udržiavaním pri plnení stanovenej úlohy. Toto je účelové vymedzenie .

(2) Nakoľko operačný rámec pomáha veliteľom pri opise úlohy pre podriadených, konkrétny rámec použitý jedným veliteľom nemusí byť priamo prepojený k rámcu iného. Vojenská operácia, ktorá je rozhodujúca pri realizácii úlohy jedného veliteľa, môže byť, napríklad, prípravou operáciou v rámci konceptu operácie nadriadeného veliteľa. To, čo je však dôležité, je, že každý veliteľ môže vizualizovať a jasne opísať činnosti, ktoré vyžaduje na bojisku a rovnako spôsoby, akými predpokladá, že budú v čase a priestore realizované za účelom dosiahnutia želaného účinku. Toto je funkcia operačného rámca.

(3) Každá vojenská aktivita má jeden z troch účelov (cieľov):

- a) Rozhodnutie.
- b) Prípravu.
- c) Zabezpečenie.

(4) Veliteľ bude teda definovať a vysvetľovať svoj zámer z hľadiska rozhodujúcich, prípravných a zabezpečovacích operácií. Veliteľ rozhodne ktorá operácia bude rozhodujúca a potom opíše ďalšie operácie vyžadované na jej podporu, akými sú prípravné alebo zabezpečovacie operácie.

(5) Tento rámec umožňuje zväzkom a jednotkám pochopiť vzájomný vzťah ich hlavných bojových úloh a úloh k bojovým úlohám a úlohám ďalších zväzkov a jednotiek prostredníctvom zladenia všetkých vojenských operácií pôsobiacich pre vyššiu úlohu.

(6) Rozhodujúce, prípravné a zabezpečovacie operácie by mali byť vedené súbežne, a kde to bude možné, mali by byť harmonizované a vedené vo vzájomne sa dopĺňujúcom spôsobe. Nielen, že bude dochádzať k vzájomnému ovplyvňovaniu sa, ale súbežným bojom na viacerých miestach, pričom niektoré z nich sa budú nachádzať v priestore v hĺbke, kde sa nepriateľ stane najporaziteľnejší. Operácie sa budú odohrávať súbežne a spoločne, či to budú fyzické aktivity, aktivity na ovplyvňovanie nepriateľa alebo ich kombinácia. Teda informačné operácie musia byť plánované a cielené spoločne so všetkými ďalšími vojenskými aktivitami v operačnom rámci.

(7) Operácie si vyžadujú nepretržitú a starostlivú koordináciu a kde to bude nevyhnutné, aj integráciu medzi jednotlivými úrovňami velenia. Najlepšie sa to dosiahne vtedy, ak sa zaistí, že zábery týchto operácií na podporu úlohy a operačných cieľov budú jasné, vzájomne sa ovplyvňujúce, dopĺňujúce a kombinované.

2.39 Zladenie priestorov operácií, činnosti a operačných rámcov

(1) Zladenie je definované ako usporiadanie vojenských aktivít z hľadiska času, priestoru a účelu na vytvorenie maximálneho relatívneho bojového potenciálu v rozhodujúcom čase a mieste.

(2) Vojenské aktivity nebudú plánované alebo vykonávané izolovane, ale budú uskutočňované vo vzájomne dopĺňujúcom sa spôsobe pri podpore spoločnej úlohy a cieľa. Zladenie zahŕňa, ale nie je tým obmedzené, masové účinky síl a paľby v rozhodujúcom bode. Zladenie slúži

k získaniu drvivého bojového potenciálu a bojovej sily prostredníctvom koordinovaného použitia všetkých dostupných prostriedkov.

(3) Zladenie sa aplikuje na súbežné alebo postupné fyzické aktivity a aktivity na ovplyvňovanie nepriateľa. Napríklad úder na postavenie nepriateľa môže byť zladený s psychologickou operáciou, ktorá sa pokúsi presvedčiť vojakov nepriateľa zutekať (ujst') a informovať civilistov, ako majú reagovať a vzdať sa.

(4) Zladenie sa používa na celý rozsah vojenských aktivít, aby sa zaistilo, že vojenské aktivity z celého spektra konfliktu sú po celý čas a v celom priestore vedené vzájomne sa dopĺňujúcim spôsobom.

(5) Zladenie musí byť integrovanou súčasťou cyklu určovania objektov úderov, v ktorom sú identifikované a plánované požadované výsledky a podporné účinky a vzájomne sa dopĺňujúcim a posilňujúcim spôsobom, prostredníctvom vojenských aktivít vydaných ako taktické úlohy, aby boli naplnené z hľadiska času a navzájom. Prvok pre určovanie objektov úderov musí potom byť schopný zlaadiť vykonanie vojenských aktivít tak, aby ich účinky boli vzájomne sa dopĺňujúce a aby podporovali požadované ciele.

(6) Nebude sa to týkať len zladenia vojenských jednotiek, ale aj ďalších prvkov (subjektov) a vzájomne pôsobiacich orgánov. Takto teda môžu byť vojenské operácie zladené i s časťami ďalších jednotiek, takže ich aktivity budú harmonizované smerom k spoločným cieľom. Takáto koordinácia medzi jednotlivými orgánmi sa môže vyskytnúť aj mimo formálneho vzťahu velenia. Avšak úloha veliteľa na iniciovanie takéhoto zladenia a spolupráce bude kľúčová a preto by sa zladenie malo uskutočňovať nielen prostredníctvom CIMIC, ale prostredníctvom priamej účasti veliteľa.

2.40 Princípy zladenia

(1) Pri pokuse o zladenie vojenských aktivít z hľadiska času, priestoru, úlohy, cieľa a účinku by sa mali velitelia držať nasledujúcich sprievodných princípov:

- a) Koordinácia. Zladenie zvyčajne vyžaduje širokú koordináciu medzi rôznymi jednotkami a aktivitami podieľajúcimi sa na akejkolvek vojenskej operácii. Avšak taká koordinácia negarantuje zladenie, pokiaľ si velitelia najskôr nepremietnu dôsledky, to znamená účinky, ktoré by mali byť vytvorené a spôsob, akým zoradia vojenské aktivity vytvárajúce takéto účinky. Zladenie prebieha najskôr v mysli veliteľa, ktorý musí jasne určiť svoju víziu na vedenie vojenskej operácie pre svojich podriadených veliteľov a štáby. To potom pokračuje na všetkých úrovniach, ktorým sú vojenské operácie a vojenské aktivity pridelené. V krátkosti, vojenské aktivity sú zladené koordináciou ich účinkov naprieč rôznymi úrovňami velenia a medzi jednotlivými úrovňami velenia.
- b) Integrácia. Aby sa uskutočnilo zladenie v úsilí o dosiahnutie spoločných cieľov, musia byť vojenské aktivity pravdepodobne integrované, aby vytvárali vzájomne dopĺňujúce sa účinky. Musia byť integrované a teda zladené prostredníctvom účelu (rozhodujúce, prípravne a zabezpečovacie operácie), času a miesta (v priestore v hĺbke, v priestore v dotyku, v priestore v tyle) a integrácie ďalších orgánov. Velitelia potrebujú zladovať činnosti definované miestom a účelom súbežne, a to spôsobom, ktorý sa javí nepriateľovi ako jedna nepretržitá vojenská operácia vedená voči nemu. Účinky vo fyzických a vnímavostných (psychologických) doménach musia byť integrované. Preto teda napríklad útok musí byť zladený s psychologickými operáciami a s verejnými záležitosťami. Integrácia musí existovať naprieč celého rozsahu vojenských aktivít. Stabilizačné aktivity musia byť plánované a vedené tak, aby ich účinky boli integrované s ofenzívnymi a defenzívnymi aktivitami.

c) Pochopenie a implementácia zámeru veliteľa. Zrozumiteľné vyjadrenie zámeru veliteľa, ktoré obsahuje jednotnú tému, bude usmerňovať jeho štáb, podriadených a vedúce osobnosti ďalších orgánov, takže všetky vojenské jednotky sa môžu zladit' z hľadiska aktivity, lokality, času a účelu/účinku smerom k spoločnému cieľu. Štáb, usmerňovaný zámerom veliteľa, využije proces tvorby rozhodnutia, plánovacie faktory a nástroje, akými sú spravodajská príprava bojiska a cyklus určovania objektov úderov, ako aj spôsobilosti bojového zabezpečenia a prostriedky bojovej podpory, na koordináciu schémy manévru a na rozvoj zladeného operačného plánu, aby splnil zámer veliteľa. Na to, budú velitelia a štáby využívať nasledujúce nástroje a koncepty:

1. Identifikácia cieľov, ktoré majú byť dosiahnuté (môžu byť vydané nadriadenými veliteľmi), prostredníctvom tematických línií operácie. Môžu zahrňovať ťažisko nepriateľa, ak bude identifikované.
2. Určenie rozhodujúcich bodov, ktoré majú byť dosiahnuté alebo podporných účinkov, ktoré majú byť vytvorené na ceste k rôznym cieľom. Tu dôjde k identifikácii a integrácii požiadavky pre ďalšie prvky jednotiek a ďalšie orgány.
3. Zaistenie čo najväčšieho rozšírenia zámeru veliteľa a požadovaného konečného stavu. To podporí úlohové velenia a koncepty manévrového boja. Tento zámer by mal podporovať zladenie účinkov vojenských a nevojenských organizácií.
4. Rozvoj postupov pre riadenia tempa, ako spôsobu udržiavania iniciatívy.
5. Pochopenie vzájomného pôsobenia národných spôsobilostí, ako tieto spôsobilosti prispievajú k zladeniu.
6. Sústreďenie sa na účinky, ešte pred tým, než sa budú zvažovať požadované vojenské aktivity alebo sily.
7. Kompletné plánovanie a určovanie objektov úderov cieľov, ktoré súbežne zlučujú fyzické aktivity a informačné operácie.

d) Dôkladná bojová procedúra a komplexné určovanie objektov úderov. Zladenie sa spolieha na:

1. Nepretržité plánovanie vojenských operácií pred a počas činnosti príslušnými prvkami štábu vedenými veliteľom.
2. Účinný bojový postup, najmä včasné vydávanie rozkazov.
3. Určovanie objektov úderov, ktorý súbežne berie na zreteľ fyzické aktivity a aktivity na ovplyvňovanie (informačné operácie).
4. Prísne dodržiavanie a presadenie riadiacich opatrení a operačných plánov.
5. Velenie a riadenie vojenských aktivít.
6. Nepretržité hodnotenie, ktoré vedie k prispôbovaniu aktivít na zaistenie požadovaných účinkov a záverov, ktoré umožňuje ďalšie zladovanie.

(2) Z toho teda vyplýva, že aby bolo aliančné zladenie efektívnejšie než zladenie nepriateľa, musia aliančné sily zriadiť a udržiavať také spôsobilosti velenia a riadenia, ktoré bude lepšie než má nepriateľ.

2.41 Súbežné a postupné vedenie operácií

(1) Zladenie umožní, že vojenské aktivity budú plánované tak, aby sa odohrávali súbežne, postupne alebo v ich kombinácii. Veliteľ na operačnej úrovni potrebuje jasne chápať vzťahy medzi udalosťami, čo sa týka času, priestoru, prostriedkov a účelu. Bez toho nemôže stanoviť, ktoré udalosti môžu prebiehať súbežne, ktoré postupne a v akom poradí. I keď sa môže vyskytnúť vedenie súbežných aktivít, na ich realizáciu však nemusí byť vždy dostatok prostriedkov, okrem toho niektoré aktivity musia vytvárať plánované účinky a nastavovať určité podmienky ešte pred tým, než sa budú môcť uskutočniť iné vojenské aktivity.

(2) Vojenské operácie vedené súbežne, využívajú spôsobilosti voči celému nepriateľskému systému a jeho podporujúcim systémom, súbežným zapájaním sa čo najväčšieho množstva rozhodujúcich faktorov aké je možné. Súbežnosť využíva na zdolanie nepriateľských síl hĺbku a agilnosť. Ohrozuje nepriateľa okamžitými dôsledkami po celom priestore operácií. Prítomnosť viacnásobného ohrozenia nepriateľa preťažuje jeho systémy velenia a riadenia a narúša jeho morálku a fyzickú súdržnosť.

(3) Vojenské operácie, ktoré majú byť vedené postupne alebo súbežne by mali byť plánované tak, aby sa vzájomne dopĺňovali. Môžu zahŕňať kombináciu fyzických aktivít a aktivít na ovplyvňovanie nepriateľa. Napríklad opatrenia usilujúce sa o zvýšenie verejnej bezpečnosti v ťaženiach proti povstalcom, alebo na odradenie bývalých bojovníkov od porušenia mierových zmlúv, by mali byť vysvetľované miestnemu obyvateľstvu ako informačná aktivita na podporu verejnosti. To ovplyvní jeho presvedčenie a vnímanie a postupne napomôže udržiavať legitimitu vojenskej prítomnosti a vojenských aktivít.

(4) Vojenské operácie, ktoré sú vedené súbežne sú prínosom pre informačnú prevahu a spôsobilosť na nasadenie zdrvivúcej sily. Z praktického hľadiska veľkosť vojenskej sily a jej predpokladané obmedzenia môžu obmedzovať spôsobilosť pozemných síl dosiahnuť súbežnosť. Účinné ťaženie určuje použitie vzájomne sa dopĺňujúcich a posilňujúcich spoločných spôsobilostí, ako aj spôsobilosti jednotlivých druhov síl na dosiahnutie maximálnej súbežnosti.

(5) Postupnosť je usporiadanie udalostí v rámci ťaženia podľa pravidiel, ktoré sú najpravdepodobnejšie na dosiahnutie eliminácie ťažiska nepriateľa alebo na dosiahnutie operačných cieľov. Možno si ju tiež predstaviť ako usporiadanie rozhodujúcich bodov pozdĺž línie vojenskej operácie vedúcich k ťažisku nepriateľa alebo ku kľúčovým operačným cieľom. K postupnosti dochádza nielen následkom obmedzených prostriedkov, ale tiež potrebou vytvoriť podporné účinky, na dosiahnutie operačného cieľa.

(6) Velitelia vojenských jednotiek pozemných síl zladujú vojenské aktivity podriadených jednotiek v čase a v priestore a podľa účinkov tak, aby spojili vojenské aktivity s operačnými cieľmi. Bez tohto spojenia operácie upadajú do neorganizovaných bojov, bitiek a stretov, ktoré plytvajú prostriedkami, bez dosiahnutia požadovaných výsledkov a operačných cieľov.

(7) Pri postupnom vedení vojenských operácií sa dosahuje operačný cieľ plnením jednotlivých fáz. Velitelia sústreďujú spôsobilosti (kapacity) a vojenské aktivity svojich jednotiek časovo do postupných bodov tak, že stanovenú úlohu dosiahnu kontrolovanými sériami jednotlivých fáz. Často veľkosť a rámec ťaženia alebo hlavnej operácie, spoločne s pružnosťou nepriateľa, prinúti veliteľov ničiť a rozvracať nepriateľa po etapách, odkrývaním jeho ťažiska krok po kroku, alebo dosahovaním rozhodujúcich bodov, ktoré sú kľúčové pre operačné ciele. V mnohých ťaženiach sa môže účinok objaviť neskôr a teda musí byť tvorený etapovito. Takýto prípad by mohol nastať v ťažení proti povstalcom, v ktorom získavanie podpory miestneho obyvateľstva pre ťaženie môže rozširovať časové obdobie tohto ťaženia.

2.42 Hlavné úsilie

(1) Hlavné úsilie znamená sústredenie síl a prostriedkov v konkrétnom priestore a čase, kde sa veliteľ bude snažiť dosiahnuť rozhodnutie. Je to nástroj, ktorý určujú velitelia, je dôležitý počas vojenskej operácie aj počas konkrétnej fázy vojenskej operácie. Aby sa zaistila úspešnosť hlavného úsilia, velitelia mu musia priradiť potrebnú vážnosť. Najbežnejšími opatreniami závažnosti hlavného úsilia je priradzovanie dodatočných prostriedkov k hlavnému úsiliu

(sledovanie, paľba, podpora manévru, prieskum, udržanie atď.). Identifikácia hlavného úsilia je kľúčovou zložkou operačného rozkazu a je hľadiskom konceptu operácie v rámci operačného rozkazu. V rámci rozhodujúcich, prípravných a zabezpečovacích operácií velitelia určujú a menia hlavné úsilie podľa požiadaviek.

3. TYPY POZEMNÝCH SÍL

3.01 Všeobecne

(1) Úlohou pozemných síl je viesť vojenské aktivity (vojenské operácie) a ďalšie neodmysliteľné aktivity v pozemnom prostredí. V rámci NATO môžu byť tieto vojenské aktivity uskutočňované vo forme rýchlej intervencie alebo expedičných operácií, zvyčajne ďaleko od vlastných (domácich) posádok a na dlhšie časové obdobie. Môžu zahŕňať:

- a) rýchle rozmiestnenie síl, ako reakcia alebo preventívna akcia na krízu,
- b) odstrašovanie alebo nátlak na pravdepodobných bojovníkov, aby upustili od ďalšieho stupňovania alebo konfrontácie,
- c) vedenie intenzívnych ofenzívnych alebo defenzívnych aktivít v rámci hlavnej bojovej činnosti, aby došlo k rozvráteniu alebo zničeniu určeného nepriateľa.

(2) Tieto vojenské aktivity budú bežne plánované a vykonávané spoločne so spojencami a ďalšími zložkami vojenských jednotiek danej krajiny. Na dosiahnutie operačných cieľov ťaženia budú využívať kompletný rozsah vojenských aktivít.

(3) Aj keď sú pozemné sily organizované, vyzbrojené a vycvičené na vedenie vojenských aktivít proti nepriateľským silám v koordinácii so vzdušnými silami, pozemné sily sú vhodné aj na prevzatie ďalších zodpovedností. V operačnom prostredí bude od pozemných síl vyžadované, aby viedli široký rozsah vojenských aktivít zo spektra konfliktu, často v spojitosti s ďalšími orgánmi a prvkami vojenských jednotiek. Pozemné sily si však musia zachovať rozhodujúcu spôsobilosť na porážku ďalších konvenčných alebo nekonvenčných síl v boji.

3.02 Prvky pozemných síl

(1) Pozemné sily sú zložené z bojových prvkov, prvkov bojovej podpory, prvkov bojového zabezpečenia a prvkov podpory velenia. Podiel každého takéhoto pozemného prvku sa bude v jednotlivých ťaženiach a vojenských operáciách meniť.

- a) Bojové prvky. Bojové prvky sú tie, ktoré priamo útočia na nepriateľa, bojujú a to s pravidla s použitím zbraní a vedením priamej paľby. Patria sem mechanizované, zmiešané mechanizované jednotky a niektoré bojové ženijné jednotky.
- b) Prvky bojovej podpory. Prvky bojovej podpory sú také prvky, ktoré poskytujú palebnú podporu a ďalšiu operačnú pomoc bojovým prvkom prostredníctvom väzby na velenie a riadenie a palebnú podporu. Prvky bojovej podpory zahŕňujú palebnú podporu, protivzdušnú obranu, spravodajstvo a elektronický boj, činnosti vojenskej polície, CIMIC a PSYOPS. Patria sem delostrelecké jednotky, jednotky PVO, ženijné jednotky, prieskumné jednotky, jednotka ISTAR, jednotky vojenskej polície a jednotky radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (RCHBO), jednotky a špecialisti CIMIC a PSYOPS, ktoré poskytujú bojovým jednotkám palebnú podporu a operačnú pomoc.
- c) Prvky bojového zabezpečenia. Prvky bojového zabezpečenia udržiavajú bojovú silu bojových (prvkov) jednotiek, prvkov (jednotiek) bojovej podpory a prvkov (jednotiek) bojového zabezpečenia počas nasadenia v operáciách vo všetkých logistických funkčných oblastiach.
 - 1. Logistická podpora zložky pozemných síl v spoločných operáciách sa môže vykonať:
 - 1.1 Pridelením síl a prostriedkov spoločnej logistickej podpornej skupiny (iných súčastí) pod priame velenie veliteľa pozemnej zložky.
 - 1.2 Vyčlenením úsilia spoločnej logistickej podpornej skupiny (iných súčastí) na podporu veliteľa pozemnej zložky.

- 1.3 Využitím síl a prostriedkov národného podporného prvku, mnohonárodnej logistickej podpory, hostiteľskej krajiny, tretej krajiny, civilného sektora a pod.
2. Zväzky a jednotky pozemnej zložky majú organicky začlenené svoje prvky (jednotky) bojového zabezpečenia, ktoré sú schopné vykonávať vezenie pohyblivých zásob, zásobovanie, opravy a údržbu výzbroje, techniky a materiálu, poskytovať niektoré služby v poli a zdravotníckymi jednotkami schopnými poskytovať zdravotnícku pomoc a odsun ranených. Bojové zabezpečenie zväzkov a jednotiek pozemných síl sa môže vykonať:
 - 2.1 Pridelením síl a prostriedkov (ich častí) spoločnej logistickej podpornej skupiny súčastí síl výcviku a podpory, zdravotníckych zariadení vojenského zdravotníctva pod priame velenie veliteľa zväzku (brigády), jednotky (práporu).
 - 2.2 Vyčlenením úsilia síl a prostriedkov pridelených pod priame velenie veliteľovi pozemnej zložky od iných súčastí ozbrojených síl Slovenskej republiky a úsilia iných súčastí rezortu ministerstva obrany.
 - 2.3 Využitím síl a prostriedkov národného podporného prvku, mnohonárodnej logistickej podpory, hostiteľskej krajiny, tretej krajiny, civilného sektora a pod.
- d) Prvkov podpory velenia. Prvky podpory velenia pomáhajú veliteľom pri realizácii velenia. Patria sem všetky zložky štábu a informačné systémy, ktoré zabezpečujú rad nástrojov velenia a riadenia a prvok zabezpečenia života – na ochranu, udržiavanie a presun veliteľa a jeho štábu a stále operačné postupy sústreďujúce spoločné úsilie veliteľa a štábu.

3.03 Kombinované sily

Kombinované sily (nie sú v štruktúrach Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky) predstavujú použitie viacerých druhov zbraní, akými sú tankové, mechanizované, delostrelecké, ženijné a letecké. Kombinované sily by mali byť použité v rámci spoločného manévru letectva, ťažkých, stredných a ľahkých jednotiek všade, kde je to možné. Správne použité kombinované sily vytvárajú navzájom sa dopĺňajúci rozsah spôsobilostí, ktoré umožnia poraziť aj symetrické sily. Predstavujú silu bez výrazne slabých miest, ktoré nepriateľ môže využiť.

3.04 Typy jednotiek pozemných síl

(1) Pozemné sily členských krajín NATO sú prostriedky, prostredníctvom, ktorých sa aplikuje bojová sila, bojový potenciál a štandardné činnosti na dosiahnutie požadovaných účinkov. Všeobecne sú pozemné sily zložené z:

- a) Ťažkých síl.
- b) Stredných síl.
- c) Ľahkých síl.

(2) Presné zastúpenie každého z typov síl v jednotkách Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky sa bude líšiť v rôznych vojenských aktivitách. Všeobecne sú jednotlivé sily charakterizované takto:

- a) Ťažké sily. Využívajú svoju pohyblivosť s cieľom nasadiť značnú palebnú silu, ochranu a mobilitu na bojisku. Ťažké sily môžu použiť sústredenú palebnú silu s cieľom dosiahnuť šokové pôsobenie na nepriateľa. Avšak obrnené jednotky môžu byť zraniteľné na veľmi krátkych vzdialenostiach a preto treba zväžiť ich použiteľnosť vo veľmi zložitom teréne. Navyše, ich operačná mobilita a schopnosť strategického nasadenia sú obmedzené ich hmotnosťou a logistickými aspektmi. (v podmienkach Pozemných síl ozbrojených síl Slo-

venskej republiky sa jedná o jednotky vyzbrojené tankami a bojovými vozidlami pechoty – zmiešané mechanizované jednotky a mechanizované jednotky).

- b) Stredné sily. V zásade využívajú svoju mobilitu, na získanie voľnosti na bojisku. Majú väčšiu operačnú a strategickú mobilitu než ťažké sily, ale menej ochrany a palebnej sily. Majú väčšiu taktickú a operačnú mobilitu než ľahké sily vo väčšine typov terénu, okrem najzložitejšieho terénu. (v podmienkach Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky sa bude jednáť o jednotky vyzbrojené kolesovými bojovými vozidlami).
- c) Ľahké sily. Majú významnú strategickú mobilitu. V podstate môžu byť ľahko dopravené lietadlom do akejkoľvek časti sveta. Niekedy sú to jediné sily, ktoré dokážu pôsobiť vo veľmi zložitom teréne. Avšak, ich palebná sila je v súčasnosti najskromnejšia v porovnaní s palebnou silou ťažkých alebo stredných síl a sú v podstate zraniteľné bez ochrany rozptýlenia, utajenia alebo opevnenia. Úsilie vybaviť ich väčšou mobilitou alebo palebnou silou má tendenciu k presunu ich charakteristík smerom k stredným silám čo môže zmenšiť ich strategickú mobilitu a použiteľnosť (v podmienkach OS SR sa jedná o pluk špeciálneho určenia a pešie jednotky na kolesových vozidlách, slúžiacich ako prepravné prostriedky).

3.05 Sily s osobitnými (špecializovanými) spôsobilosťami

(1) Osobitnými (špecializovanými) spôsobilosťami disponujú aeromobilné, vzdušné úderné, vzdušné výsadkové, obojživelné a prieskumné sily:

- a) Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily. Tieto typy (druhy) síl (nie sú v organizačných štruktúrach Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky) disponujú veľkým dosahom a agilitou vďaka tomu, že na svoju prepravu využívajú leteckú techniku. Sily v sebe zahŕňajú bojové, podporné a prieskumné vrtuľníky a letecké manévrovacie sily, vrátane príslušných prvkov bojovej podpory a bojového zabezpečenia. Podobne ako ľahké sily nemajú dostatočnú vlastnú palebnú silu a prostriedky vlastnej ochrany. Ich operácie preto musia byť úzko prepojené s priamou leteckou podporou, palebnou podporou a ostatnými druhmi síl, ktoré môžu redukovať ich zraniteľnosť.
- b) Vylodňovacie sily (nie sú predurčené v organizačných štruktúrach Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky). Vedú operácie na morských a riečnych pobrežiach, k čomu sú vysadzované a podporované (minimálne v počiatku operácie) z lodí. Pozemná zložka vylodňovacích síl spravidla pozostáva z ľahkých a stredných síl.
- c) Prieskumné sily. Prieskumné sily plnia úlohu jedného z prvkov bojovej podpory alebo prvkov bojového zabezpečenia. Predstavujú integrálnu zložku každého typu síl. Ich primárnou úlohou je získať informácie, najčastejšie o nepriateľovi a o teréne. Podporujú informačné a spravodajské bojové úlohy/funkcie. Prieskumné zložky spravidla nezískavajú informácie bojom, avšak v niektorých prípadoch môžu zohrávať úlohu bojovej jednotky, a to predovšetkým ako ochranné sily alebo sily krídelnej (bočnej) ochrany. Prvoradou úlohou prieskumnej zložky je získať informácie z bojiska. Môžu však plniť aj úlohy razantného (útočného) charakteru pri ochrane krídiel (bokov) iných síl, čím sa stávajú bojovým prvkom, na čo by mali dostať príslušnú palebnú a vzdušnú podporu.

3.06 Pozemné manévrové sily

Pozemné manévrové sily zahŕňajú ťažké, stredné a ľahké sily. Počas vedenia operácií môžu byť spoločne zoskupené v kombinovaných zbraňových zoskupeniach, avšak pri tom sa musí opatrne posudzovať ich integrácia a povaha ich jednotlivých charakteristík tak, aby sa tieto charakteristiky navzájom dopĺňali a aby sa zmenšovali ich slabé miesta ako celku.

3.07 Ťažké sily

(1) Ťažké sily zvyčajne predstavujú sily vyzbrojené tankami a obrnenými pásovými bojovými vozidlami. Obvykle zahrňujú aj prvky nepriamej palebnej podpory. Pri vykonávaní svojich bojových úloh sa spoliehajú na samohybnú silu a integrované zbraňové systémy veľkého kalibru.

(2) V dôsledku svojej výzbroje a výcviku majú ťažké sily nasledujúce charakteristiky:

- a) Palebná sila. Ťažké sily sú vyzbrojené integrovanými ťažkými zbraňami, aby poskytovali svojim silám dôkladnú podporu, ktorá je integrovaná do ich taktík, techník a procedúr (TTPs). Bojové vozidlá pechoty sú vybavené kanónmi a strednými alebo ťažkými guľometmi na poskytnutie priamej podpory a sú vzájomne doplňujúcimi sa palebnými silami podporujúce ťažké sily. Palebná sila ťažkých síl je kľúčová na zničenie alebo neutralizáciu opevnených postavení nepriateľa, najmä v zastavaných priestoroch. Ťažké sily môžu pomáhať pri prerazení múrov budov. Keď ťažké sily zničia pevné ciele a obrnenú techniku nepriateľa, bojové vozidlá pechoty s integrovanými zbraňami zničia ľahké vozidlá a pechotu zosadenú z vozidiel a neutralizujú ciele v priestore. Ťažké sily tiež neutralizujú dobre bránené opevnenia v zastavaných priestoroch a pomáhajú pri prelamaní ich štruktúr. Pechota (roje) zvyčajne využíva svoje zbrane vo vozidlách ako integrovanú súčasť jej palebnej sily.
- b) Mobilita. Ťažké sily majú vysoký stupeň taktickej mobility na bojisku, z dôvodu ich rýchlosti a terénnej priechodnosti. Zvyčajne sú vyzbrojené pásovými vozidlami a môžu všade rýchlo prechádzať, dokonca i najťažším terénom. Tiež môžu prekonávať menšie prekážky a ich mobilita pomáha pri prielome nepriateľskej obrany. Táto taktická mobilita ich predurčuje pre rýchly manéver k cieľu, na bočnú ochranu vlastných síl a na rozvinutie úspechu. Prvky bojovej podpory, hlavne prvky ženijnej podpory a prvky bojového zabezpečenia vyžadujú kompatibilnú mobilitu, aby udržali tempo s týmito silami.
- c) Ochrana. Významná a často dostupná ochrana umožňuje ťažkým silám zvýšiť svoju schopnosť prežitia v tesnej blízkosti nepriateľských síl, najmä keď nepriateľ zaujíma pripravené obranné postavenie. Ťažké sily sú schopné ničiť menšie zbrane a ľahké protitankové zbrane, pričom zmierňujú účinky aj ďalších zbraní. To umožňuje pechote (rojom) pri činnosti v priamom dotyku s nepriateľom na splnenie úlohy, vystúpiť z vozidiel a kryť sa v blízkosti nich. Ochrana umožňuje zvýšené vystavenie sa nepriateľovi pri zúžitkovaní ďalších charakteristík, akými je mobilita, palebná sila a šokový účinok.
- d) Pružnosť. Ťažké sily môžu sústrediť svoju palebnú silu v kritickom čase na miesta pôsobenia útočných síl a zálohy. Tieto úderné sily a zálohy môžu byť použité na zabránenie lokálnej porážky v jednom priestore alebo na rozvinutie úspechu v inom priestore.
- e) Psychologické účinky: Šoková akcia a odradzovanie. Palebná sila kombinovaná s mobilitou vytvorí významný psychologický účinok na nepriateľskú silu. Okrem toho počas určitých ťažení môže prítomnosť ťažkých síl spôsobovať zastrašenie nepriateľa.

3.08 Obmedzenia

(1) Napriek svojim atribútom, majú ťažké sily určité obmedzenia:

- a) Operačná a strategická mobilita. Ich operačná mobilita a schopnosť strategického nasadenia sú obmedzené ich hmotnosťou a bojovým zabezpečením. Pásové vozidlá vyžadujú náročné nakladanie počas prepravy na veľké vzdialenosti a ak sú rozmiestňované globálne, je požadovaná aj námorná preprava, ktorá má viac slabých miest než letecká.
- b) Uzavretý terén. Aj keď ťažké sily majú veľké použitie v zastavaných priestoroch pri poskytovaní priamej podpory pechote (rojom) zosadnutej z vozidiel, tieto sily sú v uzavretom

teréne obmedzené, keďže sú zraniteľné zbraňami krátkeho dosahu. Preto budú následne vyžadovať priamu podporu a zabezpečenie od zosadnutej pechoty (rojov).

- c) Údržba a zásobovanie. Ťažké sily spotrebovávajú veľké množstvo pohonných látok a neustálu údržbu. Bojové zabezpečenie ťažkých síl musí byť dobre a podrobne plánované, aby sa zabránilo strate mobility.
- d) Obmedzenie zosadnutej pechoty (rojov). Ťažké sily majú zvyčajne menej vojakov na zosadenie a rozvinutie sa z vozidiel.

3.09 Kritéria nasadenia

(1) Správne rozmiestnenie ťažkých síl prostredníctvom zníženia ich obmedzení a využitia ich sily je kľúčom k rýchlemu úspechu. Pri plánovaní a rozmiestňovaní ťažkých síl musia byť zvážené niektoré faktory, akými sú:

- a) Výcvik. Jednotky, ktoré sú určené ako súčasť ťažkých síl alebo ako ich podpora, musia cvičiť spoločne s týmito silami na regulárnom základe a musia mať vypracované stále operačné postupy (SOP) pre integráciu ich priamej podpory.
- b) Návik spojenia. Pokiaľ sa vo vojenských operáciách vyskytne zoskupovanie alebo preskupovanie síl, musí byť zoskupovaným jednotkám pridelený dostatok času na vedenie ich nácviku spojenia a koordinácie. To bude zahŕňať spoločné využívanie SOP, postupov velenia a riadenia, postupov označovania cieľov a nácvik zručností pre priamu podporu.
- c) Zoskupovanie. Ťažké sily by mali byť zoskupené so silami s podobnými a vzájomne sa doplnujúcimi charakteristikami, aby umožnili plné zužitkovanie svojej sily v celom zoskupení
- d) kombinovaných zbraní. Napríklad ťažké sily budú vyžadovať ťažkú ženijnú techniku na prekonávanie prekážok a od vozidiel bojového zabezpečenia sa bude vyžadovať podobná mobilita, aby boli spôsobilé udržiavať s nimi krok, teda rýchlosť a celkovú mobilitu.
- e) Uzavretý terén. Keď ťažké sily pôsobia v blízkosti nepriateľa v uzavretom teréne, najmä v zastavaných priestoroch, môžu sa na menšie skupiny použiť predovšetkým tanky, aby sa umožnil pohyb, vyhlo sa hromadeniu síl a poskytla sa blízka podpora pechote (rojom) zosadenej z vozidiel. Okrem toho ťažké sily budú potrebovať priamu podporu a ochranu od síl zosadených z vozidiel, aby sa zabránilo postupnej deštrukcii a oddelenia od pechoty (rojov). Nácviky na takúto podporu musia byť dobre precvičené a aplikované a to dokonca aj v prostredí krátkych priesmykov, ak všeobecne tieto sily pôsobia v otvorenom teréne.

(2) Taktické úlohy. Vzhľadom na svoje charakteristiky sú ťažké sily ideálne vhodné na tieto taktické úlohy, najmä v otvorenom teréne:

- a) Hlavná sila pri útoku a pri prenikaní do obranných postavení nepriateľa. To znamená hlavná sila pri takých postupoch v zastavaných priestoroch, akým je prielom alebo prerazenie obrany.
- b) Jednotka na prekonanie prekážok, ak je v zostave s ženijnými jednotkami. Prerážanie múrov budov uskutočňujú svojou hlavnou výzbrojou, aby pomohli pechote (rojom) zosadenej z vozidiel preniknúť do týchto budov.
- c) Prenasledujúca sila a sila na rozvíjanie úspechu.
- d) Prieskum bojom.
- e) Sila určená na protiútok pri obrane.
- f) Úlohy spojené so zálohou.
- g) Fixovanie a úlohy na blokovanie.
- h) Stabilizačné aktivity spojené najmä s takými úlohami, ktoré vyžadujú mobilitu v priestore vysokého ohrozenia.
- i) Úlohy na podporu umožňujúcich aktivít.

3.10 Kritéria velenia a riadenia

(1) Rýchlosť a mobilita ťažkých síl a ich integrovaných systémov velenia a riadenia umožňujú rýchle zoskupovanie a preskupovanie. Ťažké sily, najmä tanky, môžu byť zoskupené so strednými alebo ľahkými silami, aby zmiernili nedostatok ich palebnej sily a ochrany.

(2) Charakteristiky ťažkých síl a ich zabudovaných integrovaných systémov velenia a riadenia im umožňujú pôsobiť v takom veľkom priestorovom rozmedzí, ako to dovoľujú prostriedky na zaistenie ich zásobovania.

3.11 Kritéria bojovej podpory

Prvky bojovej podpory budú potrebovať takú istú mobilitu a ochranu, ako majú ťažké sily, aby boli schopné ich účinnej podpory. Musia byť spôsobilé rýchleho preskupenia a prebudovania pomerov velenia medzi jednotlivými fázami operácií alebo dokonca aj počas nich.

3.12 Kritéria bojového zabezpečenia

Prvky bojového zabezpečenia integrované do ťažkých síl by mali mať kompatibilnú mobilitu a určitú ochranu, aby umožnili bezprostredné zásobovanie síl počas ich boja. Musí sa posudzovať stupeň vysokej spotreby pohonných látok a hmotnosť a objemnosť munície a toto integrovať do operačných plánov na taktickej úrovni. Prvky bojového zabezpečenia musia byť prispôsobené a zoskupené tak, aby zaistili rýchle zásobovanie takýmito produktmi.

3.13 Stredné sily

(1) Stredné sily (nie sú v organizačnej štruktúre Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky) majú niektoré atribúty rovnaké ako ťažké sily, ale v menšej miere. Sú to pružné sily, ktoré môžu byť použité na široký rozsah taktických úloh. Je potrebné pripomenúť, že táto kategória zahŕňa široký rad typov vozidiel a spôsobilostí a bude zahŕňať sily umiestnené na ľahko obrnených hliadkových vozidlách, akými sú osemkolesové vozidlá, obrnené transportéry so zabudovanými rýchlopalnými kanónmi pre priamu podporu.

(2) Stredné sily majú nasledujúce charakteristiky:

- a) Operačná mobilita. Ľahký aspekt týchto síl, najmä pokiaľ sú ich bojové a podporné vozidlá kolesové, im umožňuje významnú operačnú mobilitu. V priebehu niekoľkých hodín môžu tieto sily prejsť cez významné priestory, aby čelili neočakávaným hrozbám alebo využili neočakávané príležitosti. Okrem toho sú vhodné na použitie ako súčasť obojživelných síl. V určitej miere môžu byť stredné sily prepravované taktickou a strategickou prepravou. Preto sú vhodné ako sily včasného vstupu na vybudovanie prvotného opevneného miesta v novom bojisku.
- b) Taktická mobilita a agilnosť. Stredné sily, vzhľadom na ich rýchly pohyb po cestách a pomerne aj dobrú mobilitu pri priechode terénom, poskytujú veliteľovi mohutnú silu s významnou taktickou mobilitou. Ich znížený účinok a hmotnosť, najmä ak sú kolesové, zlepšuje ich použitie v zastavaných priestoroch počas ťažení proti povstalcovi a na podporu mieru a zabraňuje poškodzovaniu ciest a infraštruktúry. Avšak v boji majú menšiu spôsobilosť na prekonávanie malých zátarás než ťažké sily.
- c) Palebná sila. Stredné sily budú zvyčajne vyzbrojené vozidlami so zabudovanými integrovanými podpornými zbraňami na priamu podporu jednotiek zosadených z vozidiel. Navyše, využívanie vozidiel umožní prepravu množstva podporných zbraní určených voči rôz-

ným hrozbám a na umožnenie taktík, akými je aj použitie podporných zbraní na prerazenie múrov a budov.

- d) Ochrana. Stredné sily majú určitý stupeň ochrany, ktorá sa líši podľa typu vozidiel a použitého ochranného systému. Často sa úroveň ochrany zvýši pridaním dodatočného opancierovania, avšak pomer hmotnosti vozidla k jeho výkonu obmedzuje množstvo (hrúbku) pridaného panciera pre vozidlo. Vozidlá zvyčajne majú obmedzenú ochranu voči ľahkým ručným protitankovým zbraňam, ktorými môžu byť zneškodnené, ich ochrana by sa preto mohla zvýšiť pridaním reaktívneho opancierovania.
- e) Pružnosť. Kombinácia palebnej sily a ochrany, hlavne v sile pechoty, poskytuje široký rozsah možností použitia stredných síl. Môžu byť zoskupené s ťažkými silami, vzhľadom na ich mobilitu, alebo použité na zvýšenie účinnosti ľahkých síl tak, že im bude pridaná väčšia palebná sila a ochrana. Ich mobilita im umožňuje rýchle rozmiestnenie a prerozmiestnenie sa voči náhlym hrozbám alebo na demonštráciu sily. Vzhľadom na ich systém spojenia zabudovaný vo vozidlách a ich schopnosť rýchleho zhromaždenia sa, môžu byť dokonca, ak to bude požadované, použité rozptylovým spôsobom (môžu sa rýchlo v teréne rozptýliť a zase zoskupiť). Nakoniec mechanizované jednotky majú tendenciu k väčšiemu podielu vojakov zosadených z vozidiel, teda umožňujú mať viac vojakov na zemi, než ťažké sily.

3.14 Obmedzenia

(1) Stredné sily napriek svojej pružnosti a podstatným charakteristikám môžu mať určité obmedzenia:

- a) Zraniteľnosť voči ľahkým protitankovým zbraňam. Aj keď sú vozidlá stredných síl chránené voči črepinám a väčšine palieb z malých zbraní, sú zraniteľné ľahkými ručnými protitankovými zbraňami. Tie môžu mať na ne ničiaci účinok, či už budú takéto zbrane použité ako nástražné, spôsobom „zasiahni a uteč“, alebo z opevnených obranných postavení, najmä v zastavaných priestoroch. V ofenzívnych aktivitách to môže spôsobiť, že velitelia nariadia útočiacim silám zosadnúť z vozidiel krátko pred cieľom, mimo dosahu ľahkých protitankových zbraní.
- b) Požiadavky na bojové zabezpečenie. Aj napriek tomu, že tieto sily sú ľahšie než ťažké sily, vyžadujú pravidelné zásobovanie veľkým množstvom pohonných látok a muníciou väčšej ráže.
- c) Prekonávanie prekážok. Napriek svojej mobilite nemôžu stredné sily bez pomoci prekonávať prekážky v takej miere ako ťažké sily. Podobne aj ich mobilita priechodnosti terénom je limitovaná. Dokonca aj jednoduché prekážky v zastavaných priestoroch môžu zastaviť vozidlo a oddeliť ho od pechoty (roja). Na to aby mohli prekonávať prekážky, musia vyžadovať žienú podporu podobnú tej, akú majú ťažké sily.

3.15 Kritéria nasadenia

(1) Vzhľadom na svoje základné schopnosti (spôsobilosti) a celkovú pružnosť, môžu byť stredné sily vhodne použité vo veľkom rozsahu úloh v akomkoľvek mieste spektra konfliktu. Avšak ich správne použitie vyžaduje starostlivé posudzovanie, ktoré zahŕňa:

- a) Nepriateľskú hrozbu. Pri plánovaní a vykonávaní operácií sa musí brať na zreteľ hrozba, ktorá pre relatívne ľahké obrnenie ľahko obrneným silám hrozí. Nepriateľ, dobre vyzbrojený ľahkými protitankovými zbraňami bude mať na ne významný účinok, ktorý ich môže značne oslabiť, ak sa bude nachádzať v ich priamom dosahu. Najmä je to aktuálne v zastavaných priestoroch. V taktikách, technikách a postupoch (TTPs) síl sa musia teda urobiť úpravy, aby sa zvažovali také opatrenia, akým je napríklad rozhodnutie na zosadenie

z vozidiel mimo dosahu protitankových zbraní, alebo použitie účinného zadymenia na zakrytie prístupov.

- b) Výber trasy. Stredné sily, ktoré sú kolesové, musia byť opatrné vo výbere trás prechodu terénom. Sú náchylné na uviaznutie na mokrej alebo mäkkej pôde.
- c) Zoskupovanie. Stredné sily môžu byť zoskupované s ťažkými silami na zväčšenie ich pružnosti, alebo s ľahkými silami na zvýšenie ich palebnej sily. Musí im byť pridelený dostatok času na precvičenie velenia a riadenia stálych operačných postupov v rámci kombinovaných operácií, predovšetkým na poskytnutie priamej podpory. Rýchlosť prostriedkov stredných síl im umožňuje udržiavať tempo s ťažkými silami pri ich podpornej a posilňujúcej úlohe, v závislosti od terénu a stupňa taktickej mobility stredných síl.
- d) Taktické úlohy: Pre uvedené charakteristiky a obmedzenia môžu byť stredné sily použité na tieto taktické úlohy:
 - 1. Uchopenie a zaistenie ľahko (slabšie) bránených postavení.
 - 2. Plnenie následných a predpokladaných úloh prevzatia (boja), najmä ak pôsobia v hĺbke bojovej zostavy ťažkých síl. Rýchlosť im umožňuje udržiavať tempo s ťažkými silami.
 - 3. Bezpečnostné a ochranné úlohy, ako ochrana krídiel (bokov) a krycie sily.
 - 4. Úlohy na vyčistenie priestorov, kde nie je nepriateľ dobre bránený.
 - 5. Rozvíjanie úspechu, prenasledovanie a demoralizácia nepriateľa.
 - 6. Sprevádzanie konvojov. Mobilita stredných síl, im umožňuje držať tempo s jednotkami bojového zabezpečenia alebo s mimovládnymi organizáciami, ktoré sú tiež na kolesovej technike a vyžadujú ochranu v ohrozených priestoroch.
 - 7. Zaisťovanie bezpečnosti ciest. Rýchlosť jazdy a minimálne poškodzovanie ciest v dôsledku používania kolesových vozidiel ich predurčuje na zabezpečovanie hlavných zásobovacích ciest.
 - 8. Záložné úlohy. Mobilita a palebná sila kombinovaná s množstvom jednotiek (zosadených z vozidiel) ich môže predurčiť pre úlohy zálohy, najmä počas ťaženia, vedeného vo veľkých priestoroch operácií.
 - 9. Taktické úlohy týkajúce sa stability.
 - 10. Taktické úlohy na podporu umožňujúcich aktivít.

3.16 Kritéria velenia a riadenia

(1) Stredným silám napriek ich integrovanej mobilite a palebnej sile chýba integrovaná tanková podpora a preto, keď budú čeliť odhodlanému, dobre vyzbrojenému nepriateľovi, sa pravdepodobne zoskupia s ťažkými silami alebo využijú ich palebnú podporu.

(2) Ich pružnosť, vzhľadom na kombináciu palebnej sily a určitá ochrana peších (zosadených) jednotiek ich predurčuje na použitie v takých ťaženiach a operáciách, ktoré vyžadujú sústredenie sa na pešie, ale predsa ešte mohutné postupy. Ich spôsobilosť prezentovať medzi miestnou populáciou svoju významnú prítomnosť, stále ešte peším spôsobom, je dôležitá v ťaženiach na podporu mieru a operáciách proti povstalcom a umožňuje zhromažďovanie informácií.

(3) Spôsobilosť stredných síl viezť so sebou integrované bojové zabezpečenie minimálne na 48 hodín a príslušné spojovacie prostriedky, im umožňuje vedenie rozptýlených operácií, pričom pružné štruktúry velenia im zaisťujú rýchle preskupovanie sa.

3.17 Kritéria bojovej podpory

Jednotky bojovej podpory by mali byť zoskupené tak, aby poskytovali nevyhnutnú bojovú podporu a ochranu stredných síl. Jednotky bojovej podpory sa môžu prideliť stredným silám na to, aby mohli čeliť niektorým ich obmedzeniam.

3.18 Kritéria bojové zabezpečenia

Vzhľadom na ich závislosť od pohonných látok a spotreby munície, musí byť bojové zabezpečenie pre stredné sily starostlivo posudzované a plánované a musí byť založené na správnych štábných kalkuláciách. Pružný a mohutný stupňovitý systém s integrovaným zásobovaním „od minúty k minúte“ a účinný prisunový systém denného zásobovania je základom pre zabezpečovacie operácie.

3.19 Ľahké sily

(1) Ľahké sily (nie sú v organizačnej štruktúre Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky) sú optimálne pre operácie vedené pešo a operácie vedené v uzavretom teréne, akým je horský terén a džungľa. Rýchlo sa rozmiestňujú prostredníctvom rôznych prostriedkov a často sú im pridelené úlohy majúce aeromobilný charakter. Majú významnú strategickú mobilitu, keďže môžu byť letecky prepravené na akékoľvek bojisko. Avšak ich palebná sila je v porovnaní s ťažkými a strednými silami obmedzená, pričom bez ochrany spočívajúcej v rozptýlení, zakrytí alebo v opevnení sú zraniteľné.

(2) Ľahké sily majú nasledujúce charakteristiky:

- a) Mobilita. Ľahké sily môžu byť udržiavané vo vysokých úrovniach pripravenosti a môžu byť rýchlo rozvinuté pre strategickú, operačnú a taktickú úroveň velenia. Sú ideálne na obmedzené intervencie, akou sú operácie na evakuáciu nekombatantov.
- b) Uzavretý priestor (terén). Ľahké sily sú optimálne z hľadiska výzbroje a výcviku pre činnosť v regiónoch charakterizovaných uzavretým priestorom (terénom), akými sú horský terén a džungľa. Často sú vycvičené a vybavené tak, aby mohli byť zásobované ľahkými prepravnými pozemnými prostriedkami alebo letecky.
- c) Zameranie na operácie vedené pešo. Ľahké sily bežne pôsobia pešo, bez ohľadu na prostriedky, ktorými boli dopravené do priestoru operácie. To ich predurčuje nielen pre činnosť v uzavretom priestore, ale aj pre také ťaženia, v ktorých je nevyhnutný styk s miestnym obyvateľstvom, pre rozsiahle zhromažďovanie informácií od obyvateľstva a zaistenie jeho bezpečnosti.
- d) Mohutnosť a samostatnosť. Ľahké sily by mali byť vycvičené tak, aby mohli plniť úlohy v náročných klimatických podmienkach a teréne, pešo a pokiaľ možno čo najsamostatnejšie. Očakáva sa, že sa budú vysoko prispôsobovať k svojmu prostrediu. Často majú jednotný duch (kolektívnu morálku), ktorý takúto vlastnosť odráža. Požiadavky na bojové zabezpečenie sú oveľa menšie, než u ostatných síl.

3.20 Obmedzenia

(1) Ľahké sily sú obmedzené vo svojich spôsobilostiach a následkom toho ich použitie je limitované, vrátane nasledujúcich faktorov:

- a) Ochrana. Ľahké sily majú nedostatok obrnenej ochrany a teda sú zraniteľné voči každej palbe. Preto musia vyhľadávať ochranu prostredníctvom taktík, akými sú rozptýlenie, zakrytie (utajenie) a opevnenie.

- b) Palebná sila. Ľahké sily nesú svoje osobné a podporné zbrane a preto majú obmedzenú palebnú podporu. Nemajú stredné a ťažké protitankové zbrane. Niektoré podporné zbrane, ako ťažké guľomety alebo automatické granátomety sú síce prenosné, ale zvyčajne nie na väčšie vzdialenosti.
- c) Pružnosť. Hneď, ako sú ľahké sily zviazané nejakou úlohou, ich chýbajúca integrovaná preprava im znemožní rýchle preskupenie alebo vykonať nové prerozmiestnenie. Môžu im byť pridelené ťažké alebo stredné sily pre priamu podporu, ale ťažko udržia s nimi tempo, vzhľadom na ich pešiu štruktúru. Ľahké sily môžu byť pružnejšie ak sa vybaví niektorým druhom integrovanej ľahkej kolesovej prepravy, čím zvýšia svoju mobilitu.
- d) Bojové zabezpečenie. Aj keď ich zásobovacie požiadavky sú menšie než u ostatných typoch síl, ľahké sily musia niesť spravidla celé svoje bojové zabezpečenie. Teda vyžadujú neustále zásobovanie všetkými bojovými zásobami a nemôže sa očakávať, že budú niesť aj doplňujúce zásoby. V ľahkých silách musia byť vytvorené špecifické plány pre dopravu zranených z miest zranenia, často práve nedostatok vlastnej dopravy znemožňuje premiestnenie svojich zranených do priestorov v tyle.

3.21 Kritéria nasadenia

- (1) Z hľadiska obmedzení ľahkých síl sú pre ich použitie kľúčové nasledujúce zretele:
 - a) Nepriateľská hrozba. Ľahké sily v dôsledku nedostatočnej ochrany a priamej palebnej podpory nemôžu byť použité voči nepriateľským ťažkým silám alebo ani dokonca voči stredným silám, iba ak by sa bránili v uzavretom teréne.
 - b) Plány na nasadenie, zásobovanie a stiahnutie. Plány na nasadenie ľahkých síl musia byť podrobne a starostlivo posúdené, aby sa tieto vyhli veľkej sile nepriateľa. Také operácie musia zahŕňať plány na evakuáciu zranených, zásobovanie a ich stiahnutie z boja.
 - c) Rozptýlené operácie. Charakteristiky ľahkých síl ich predurčujú pre rozptýlené operácie a skupinovú taktiku v zastavaných priestoroch. Bez integrovanej dopravy je však ich spôsobilosť na rozptýlenie sa a rýchle zhromaždenie v zastavanom priestore veľmi obmedzená.
 - d) Operácie vedené pešo. Veľká miera pechoty (peších jednotiek) v ľahkých silách, ich masívnosť a vhodnosť na operácie vedené pešo im umožňuje pôsobiť v ťaženiach, ktoré si vyžadujú pešiu prítomnosť medzi obyvateľstvom. Avšak takto zostávajú tieto sily náchylné voči rôznym nástrahám a útokom.
 - e) Zoskupovanie a spojenie. Ak sú ľahké sily posilnené strednými alebo ťažkými silami, musí im byť umožnený dostatok času na precvičenie velenia a riadenia a SOP.
 - f) Taktické úlohy. S ohľadom na použitie ľahkých síl by sa malo brať na zreteľ, že ľahké sily nemusia byť len pešie. Ich príslušníci môžu byť umiestnení v ľahkých kolesových vozidlách, najmä ak sú priestory operácie rozsiahle. Vzhľadom na svoje charakteristiky a obmedzenia môžu byť ľahké sily vhodné na nasledujúce taktické úlohy:
 1. Úlohy súvisiace s aeromobilným nasadením, dokonca aj keď dotyčná sila nie je prispôbena aeromobilnej jednotke.
 2. Úlohy k bezpečnosti a ochrane síl, akými sú zabezpečovanie krídiel (bokov) a ochrana, ochrana je možná len vtedy, ak sa čelí hrozbe uvedenej pre ľahké sily.
 3. Zálohy, zvlášť pri operáciách v uzavretom teréne, alebo pri ťaženiach, v ktorých potenciál nepriateľa neobsahuje žiadne ťažké sily.
 4. Prenasledovanie síl v rámci podpory ťažkých alebo stredných síl pri vyčisťovaní uzavretého terénu.
 5. Prieskumné úlohy a úlohy na sledovanie.
 6. Akékoľvek taktické úlohy v uzavretom teréne a úlohy voči nepriateľovi zrovnateľného s ľahkými silami.

7. Taktické úlohy smerujúce k stabilizačným aktivitám, zvlášť také, ktoré sa uskutočňujú v uzavretom teréne, akými sú hory, džungľa a husto zastavané priestory.
8. Taktické úlohy podstatné pre umožňujúce aktivity.

3.22 Kritéria velenia a riadenia

Najlepšie je ak sú ľahké sily riadené veliteľstvom s podobným výcvikom, jednotným duchom a spôsobilosťami pre operácie vedené pešo. Systémy velenia a riadenia pre ľahké sily musia odrážať ich pravdepodobné úlohy a miesta nasadenia. Musia byť schopné ľahko prejsť do pešej činnosti a musia byť čo najzdatnejšie, aby boli schopné niesť výstroj na dlhé vzdialenosti.

3.23 Kritéria bojovej podpory

Jednotky bojovej podpory pridelené ľahkým silám musia mať rovnaké úrovne mobility a špecifického výcviku ako ľahké sily, aby ich účinne podporovali v špecifickom prostredí. V určitých situáciách môžu byť prvky bojovej podpory s pridanou palebnou silou a ochranou preurčené na to, aby znížili obmedzenia, ktoré sú vlastné ľahkým silám.

3.24 Kritéria bojového zabezpečenia

(1) Aj keď ľahké sily vyžadujú podstatne menšie bojové zabezpečenie, než ťažké sily, zásobovanie ľahkých síl musí byť starostlivo posudzované. Ľahké sily nemôžu niesť veľké bojové zásoby (pokiaľ nie sú umiestnené v ľahkých kolesových vozidlách) a preto sa budú spoliehať na pravidelné zásobovanie.

(2) Ľahké sily často nebudú mať vlastné prostriedky na evakuáciu zranených a preto musia byť na to vytvorené plány a pridelené prostriedky, aby prvky bojového zabezpečenia sa dostali čo najbližšie k miestam zranených a evakovali zranených do priestorov v tyle.

3.25 Sily so špeciálnymi spôsobilosťami

(1) Vzdušný manéver charakterizuje integrované použitie vrtuľových prostriedkov a všetkých typov síl s ich bojovými prvkami, ako manévrovým prvkom pre spoločné alebo viacnárodné koalície operácie. Vyváženosť počtu dopravných a útočných alebo bojových vrtuľníkov bude odrážať celkovú bojovú silu vzdušných manévrových síl.

(2) Aeromobilné, vzdušné úderné sily a vzdušné výsadkové sily sú také špeciálne vytvorené sily, ktoré sú nasadené, zásobované a eventuálne aj stiahnuté z priestoru s využitím vzdušných prostriedkov, ako ich bežných a praktický využívaných prostriedkov operácie. Vzdušné prostriedky sú buď stálou súčasťou ich organizácie, alebo sú im bežne pridelené prostredníctvom stáleho predurčenia (príčlenenia) a vzťahov velenia a riadenia. Aeromobilné sily sú definované ako pozemné bojové, podporné a vzdušné prepravované jednotky, určené na vedenie aeromobilných operácií. Aeromobilné operácie sú definované ako operácie, pri ktorých bojové sily a ich výzbroj využívajú letecké prostriedky na manévrovanie v priestore vedenia boja s cieľom začať pozemný boj.

(3) Vzdušná úderná operácia je definovaná ako operácia, v ktorej vzdušné úderné sily (bojové, bojovej podpory a bojového zabezpečenia) využívajú palebnú silu, mobilitu a celkovú integráciu vrtuľníkových prostriedkov, manévrujú na bojisku pod velením veliteľa, aby napadli a zničili nepriateľské sily, alebo aby sa zmocnili kľúčového terénu a udržali ho.

(4) Vzdušné úderné sily sú odlišné od aeromobilných síl v tom, že majú dostatok palebnej sily a podpory na úder a zmocnenie sa cieľov bezprostredne po ich nasadení. Často sú úzko podporované bojovými vrtuľníkmi. Aeromobilné sily nie sú také mohutné ako vzdušné úderné sily a zvyčajne sa presúvajú do cieľových priestorov po vysadení, ktoré sa uskutoční mimo dotyku s nepriateľom. Aeromobilné a vzdušné výsadkové sily sú obecné považované za ľahké sily.

(5) Je potrebné podotknúť, že ďalšie pozemné sily, akými sú ľahké alebo stredné sily (zosadené zo svojich vozidiel), môžu byť použité ako aeromobilné sily. Avšak budú pritom vyžadovať určitý dodatočný výcvik z hľadiska taktík, techník a postupov pre použitie na vrtuľníkoch.

(6) Vzdušné výsadkové sily sú definované ako sily zložené predovšetkým z pozemných a vzdušných jednotiek, ktoré sú organizované a vycvičené pre vzdušné výsadkové operácie. Vzdušné výsadkové sily sú považované za ľahké sily. Aj keď sú vycvičené na padákový výsadok, môžu byť dopravené do svojich priestorov operácií vrtuľníkmi alebo taktickými prostriedkami vzdušnej prepravy. Charakteristiky a obmedzenia vzdušne výsadkových síl sú podobné aeromobilným a vzdušné úderným silám. Malo by sa zdôrazniť, že vzdušné výsadkové sily majú operačnú mobilitu, ale chýba im taktická mobilita.

(7) Vzdušné výsadkové sily na základe ich veľkého dosahu a schopnosti rýchlej reakcie poskytujú veliteľovi pružnosť a umožňujú mu, aby pôsobil po celom jeho priestore operácie. Môžu byť uvedené do činnosti buď samostatne alebo v spojení so silami pôsobiacimi na zemi. Charakter ich úlohy je taký, že sa ľahko vyzbroja obmedzenými prostriedkami palebnej podpory a mobility až na zemi. Preto ich spôsobilosť udržať sa v operáciách po prvotnom údere je určovaná možnosťou, buď ich znovu zásobovania, pravdepodobne vzdušnou formou, alebo v spojení s pozemnými prvkami. Pokiaľ to nie je možné, bude potrebné, aby boli stiahnuté z boja.

3.26 Charakteristiky síl so špeciálnymi spôsobilosťami

(1) Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily sú vycvičené na vzdušné nasadenie a podporu a sú im vlastné nasledujúce charakteristiky:

- a) Pružnosť a prekvapenie. Schopnosť aeromobilných, vzdušné úderných a vzdušné výsadkových síl útočiť z akéhokoľvek smeru, udierať na ciele v hĺbke nepriateľa alebo v ďalších neprístupných priestoroch, prelietať nad prekážkami a obchádzať nepriateľské postavenia spôsobuje nepriateľovi prekvapenie a poukazuje na jedinečnosť ich pružnosti. Okrem toho, že tieto sily sú špeciálne vycvičené na nasadenie zo vzduchu, môžu byť použité aj ako ľahká sila, najmä v prostrediach charakterizovaných uzavretým terénom.
- b) Operačná mobilita. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily sú spôsobilé na rýchle premiestnenie na veľké vzdialenosti, prekonávajúc pritom prekážky a ťažký terén. Môžu byť nástrojom na operácie v hĺbke, pravdepodobne schopné úderu na ťažisko nepriateľa.
- c) Rýchlosť. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily sa môžu rýchlo rozmiestniť a znovu premiestniť, teda umožňujú rýchle sústredenie bojovej sily v kľúčových miestach. Rovnako tiež sú spôsobilé rýchleho rozptýlenia sa, aby sa znížila ich zraniteľnosť.
- d) Šoková akcia a prekvapenie. Vzhľadom na povahu týchto síl a ich operácií, môže náhly vpád týchto jednotiek zo vzduchu spôsobiť nepriateľovi bezprostredný šok a prekvapenie. Ich nasadenie je pre nepriateľa ťažko predvídateľné, vzhľadom na veľkú výšku a rýchlosť

ich vzdušnej prepravy. Tento šok a prekvapenie podlomí morálku a odhodlanie nepriateľa, čím ho mentálne aj fyzicky naruší

- e) Dosah. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily dávajú veliteľovi spôsobilosť posilniť alebo vystriedať svoje sily a to na veľké vzdialenosti.
- f) Sily včasného vstupu. Tak, ako vyloďovacie sily, aj aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily môžu byť použité ako sily včasného vstupu pre ťaženie, spoločne so silami vyslanými do priestoru vedenia bojov (na bojisko) z domácej základne alebo z dočasne vybudovanej základne. Takéto nasadenie bude podporovať operáciu obmedzenej intervencie.
- g) Hospodárnosť síl. Spôsobilosť aeromobilných síl na rýchle rozmiestnenie sa umožňuje veliteľovi za určitých okolností nasadiť do boja väčšiu časť svojich síl, pričom sa spolieha na malú aeromobilnú zálohu.
- h) Nezávislosť. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily sú spôsobilé viesť operácie nezávisle od pozemných dopravných komunikácií.
- i) Jednotný duch. Uvedené sily sa vyznačujú jednotným duchom, ktorý vyzdvihuje u týchto síl zdatnosť, statočnosť a schopnosť prispôbiť sa.

3.27 Obmedzenia

(1) Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily a ich operácie sú zraniteľné množstvom hrozieb a podmienok a tak teda pri svojom nasadení môžu byť obmedzené nasledujúcimi faktormi:

- a) Poveternostné pomery. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily sú náchylné na poveternostné pomery. Nepriaznivé poveternostné pomery môžu oneskoriť alebo znemožniť ich nasadenie, zásobovanie, palebnú podporu, evakuáciu zranených a odsun týchto síl z oblasti.
- b) Zraniteľnosť. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily sú zraniteľné paľbou nepriateľa, najmä v dobe ich zhromaždenia a odletu ako aj počas priletu a pristátia. Bezprostredne po ich nasadení im chýba dostatočná palebná sila a ochrana ťažkých síl a nemôžu byť posilnené ťažkými alebo strednými silami. Tieto sily sú tiež zraniteľné voči útoku nepriateľských prostriedkov PVO a letectva a je nepravdepodobné, aby v priestore pristátia mali vzdušnú prevahu.
- c) Požiadavky na bojovú podporu. Vzhľadom na ich zraniteľnosť voči nepriateľským silám vrátane letectva a PVO, si nasadenie aeromobilných, vzdušných úderných a vzdušných výsadkových síl vyžaduje rozsiahle plánovanie a podporu, veľakrát podporu na spoločnej úrovni, akou je potlačenie (obmedzenie) nepriateľskej PVO, elektronický boj, paľba ďalekého dosahu a možno aj vzdušná podpora v priestore nasadenia. Počas operácie je vyžadovaná lokálna a časovo limitovaná vzdušná prevaha.
- d) Ochrana a palebná sila. Ihneď po nasadení aeromobilných, vzdušných úderných a vzdušných výsadkových síl sa prejaví nedostatok ich výzbroje a to najmä chýbajúce integrované vozidlá, ťažké podporné zbrane a preto sa tieto sily musia snažiť chrániť prostredníctvom rozptýlenia a ukrytia. Navyše nie je možné ich posilniť, ani ľahkými, strednými alebo ťažkými silami. Krátko po nasadení sú zraniteľné voči nepriateľským ťažkým alebo stredným silám. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily nemôžu so sebou prepravovať ťažké podporné zbrane a sú tiež limitované prenosnými podpornými zbraňami. Preto by mali mať dobré systémy velenia a riadenia a zriadené také vzťahy velenia a riadenia, aby na ich ochranu mohli byť včas poskytnuté prostriedky paľby ďalekého dosahu, bojové vrtuľníky a priama letecká podpora.
- e) Mobilita. Po svojom nasadení nemajú aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily žiadnu, alebo len malú integrovanú mobilitu.

- f) Zásobovanie. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily sú obmedzované množstvom bojových zásob, ktoré musia mať pre svoj počiatkový vstup. Musia byť zásobované letecky a ich zranení príslušníci môžu byť tiež odsunovaní len letecky. Táto činnosť môže byť ťažká a ľahko narušovaná nepriateľom. Pokiaľ sa tieto sily nebudú odsúvať, vznikne naliehavá potreba pre ich spájanie s pozemnými silami.

3.28 Kritéria nasadenia

(1) Špecifické spôsobilosti a obmedzenia aeromobilných, vzdušné úderných a vzdušné výsadkových síl závisia od konkrétnych podmienok ich použitia. Tie by mali zahŕňať:

- a) Podrobné plánovanie. Vzhľadom na svoju zložitosť aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily vyžadujú podrobné plánovanie a pevnú spravodajskú podporu. Ich činnosť je plánovaná v opačnom časovom poradí. Plánovanie zahŕňa najskôr ich pozemný taktický plán, potom plán pristátia, plán vzdušnej prepravy a nakoniec plán naloženia. Starostlivo zvažované a rovnako tiež plánované musí byť aj ich zásobovanie a stiahnutie (vystriedanie).
- b) Včasný príchod. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily môžu byť prvotnými taktickými silami nasadenými na bojisku alebo v ťažení a môžu byť použité na zmocnenie sa operačných cieľov. Môžu byť však len pozemnými silami použitými v ťaženiach obmedzenej intervencie.
- c) Využitie prekvapenia a psychologické účinky. Náhlý príchod aeromobilných, vzdušných úderných a vzdušných výsadkových síl do tylového priestoru nepriateľa a pozdĺž kľúčových dopravných komunikácií a hrozba, ktorú predstavujú, bude mať významné psychologické účinky na sebadôveru a odhodlanie nepriateľa. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily môžu útočiť na ťažisko nepriateľa, pokiaľ bude toto ťažisko identifikované a vyhodnotené ako slabo bránené.
- d) Rozptýlenie v priestore. Vstup síl, ktoré sú spôsobilé na samostatné a decentralizované vedenie operácie do priestorov zraniteľných nepriateľa, môže mať významné účinky na spôsobilosti nepriateľa a na jeho operácie tým, že tieto sily sa rozptýlia a tak rozptýlia aj svoje účinky.
- e) Koordinácia. Operácie aeromobilných, vzdušných úderných a vzdušných výsadkových síl musia byť podrobne koordinované so vzdušnými a pozemnými silami. Musí sa pri tom brať do pozornosti časový a plánovací cyklus požadovaný pre opatrenia na koordináciu vzdušného priestoru.
- f) Odhad rizika. Nasadenie aeromobilných, vzdušných úderných a vzdušných výsadkových síl predstavuje veľké riziko pre tieto sily. Preto sa musí urobiť dôkladné hodnotenie takéhoto rizika s uvedením si hodnoty možných ziskov nasadenia týchto síl v porovnaní s ľudskými obeťami a stratami na výzbroji, ako aj možného neúspechu úlohy.
- g) Taktické úlohy. Aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily vzhľadom na svoje spôsobilosti môžu byť pridelené na rôzne taktické úlohy, vrátane nasledujúcich:
 1. Prepady, zvlášť proti nepriateľským stanovištiam velenia a riadenia a bojového zabezpečenia, alebo jeho ťažiskám, po čom bude nasledovať stiahnutie (odsun) týchto síl. Stiahnutie môže zahŕňať aj únik z priestoru (exfiltráciu).
 2. Zmocnenie sa kľúčových objektov pre nasledujúce spájanie sa s ďalšími silami, pravdepodobne s pozemnými manévrovými silami.
 3. Klamanie prostredníctvom predstieraní a demonštrácií.
 4. Záložné úlohy, vrátane zriaďovania zátarás proti neočakávaným hrozbám.
 5. Operácie v priestore v tyle a bočných priestoroch na nepretržité narušovanie nepriateľských aktivít, hlavne bojové zabezpečenie a velenie a riadenie a na podlamovanie morálky a odhodlania nepriateľa. To môže zahŕňať vedenie útoku na tylové postavenia

nepriateľa alebo odrezanie jeho záloh v kombinácii s ofenzívnou aktivitou ďalších pozemných síl.

6. Posilnenie obkľúčených síl.
7. Obsadenie letísk a pláží na vytvorenie predmostí a vzdušných predmostí.
8. Úlohy prieskumu a sledovania, čo by malo zahŕňať aj možnosti sústredenia paľby ďalekého dosahu a vzdušnej izolácie bojiska.
9. Taktické úlohy podstatné pre stabilizačné aktivity, hlavne také, ktoré vyžadujú ich pružnú reakciu alebo rýchle rozmiestnenie.
10. Taktické úlohy podstatné pre podporu umožňujúcich aktivít.

3.29 Kritéria velenia a riadenia

(1) Príslušné prvky velenia aeromobilných, vzdušne úderných a vzdušne výsadkových síl musia byť integrované v týchto silách a musia mať rovnaký výcvik a spôsobilosti. Musia mať prostriedky pevného prenosného spojenia, aby sa aeromobilné alebo vzdušné úderné sily mohli spojiť so svojim riadiacim veliteľstvom.

(2) Vzhľadom na povahu aeromobilných, vzdušných úderných a vzdušných výsadkových síl a na nedostatok ich integrovanej pozemnej mobility je ťažké zoskupiť tieto sily s pozemnými manévrovými silami. Použitie týchto síl si však zvyčajne bude vyžadovať spojenie s pozemnými silami. Na takúto umožňujúcu aktivitu musia mať dobre precvičené postupy, s ktorými musia byť oboznámené aj s nimi spájajúce sa pozemné manévrové sily. Dôležitým faktorom bude poskytnutie skupín velenia a riadenia a styčných tímov, ktoré budú zaisťovať spojovacie a informačné linky.

3.30 Kritéria bojovej podpory

Integrované prvky bojovej podpory vo vzdušných manévrových silách sú obmedzené z hľadiska množstva a spôsobilosti. Teda vzdušné manévrové sily budú odkázané na priamu vzdušnú podporu, podporu bojových vrtuľníkov a na delostrelectvo ďalekého dosahu.

3.31 Kritéria bojového zabezpečenia

(1) Požiadavky na použitie aeromobilných, vzdušných úderných a vzdušných výsadkových síl sa musia zvažovať dôkladne. Tieto sily sú veľmi obmedzené z hľadiska množstva bojových zásob, s ktorými sa môžu prvotne rozvíjať. Dokonca aj za predpokladu, že sa spájanie a vystriedanie síl uskutoční ešte pred ich vlastným zásobovaním, musia byť účinné plány pre nepredvídane udalosti pre prípad, že by sa vystriedanie neuskutočnilo tak, ako bolo očakávané, alebo že by sily spotrebovali bojové zásoby rýchlejšie než sa očakávalo.

(2) Zásobovanie môže byť uskutočnené prostredníctvom leteckej podpory alebo padákovým výsadkom. Vzhľadom na povahu takýchto operácií nemôžu byť silám bojové zásoby doručované formou veľkých, objemných balíkov. Pre ľahkosť distribúcie a dopravy musia byť takéto objemnejšie balíky rozdelené na menšie a sekčne usporiadané komodity.

(3) Účinnosť operácií aeromobilných, vzdušných úderných a vzdušných výsadkových síl sa zlepši použitím ultraľahkých terénnych vozidiel. Tie môžu byť použité na doručovanie bojových zásob a na prepravu podporných zbraní.

(4) Pokiaľ sa aeromobilné, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily, použijú v konvenčnej úlohe než len ako ľahké sily, budú pravdepodobne vyžadovať zvýšenie množstva vozidiel pre ich podporné prvky.

3.32 Obojživelné sily

Obojživelné sily (nie sú v organizačných štruktúrach Pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky). Operácie vedené obojživelnými silami sú dôležitou súčasťou projektu námorných síl, ktoré sa snažia využívať pobrežie ako priestor operačného manévru, z ktorého spoločné námorné obojživelné sily môžu ohrozovať nepriateľa alebo používať a udržiavať sily na súši. Operácia vedená obojživelnými silami je operácia spustená z mora námornými, vylodňovacími silami, ktoré sú vysadené z lodí alebo z lietadiel s principiálnym účelom taktického nasadenia vylodňovacích síl na pobreží do prostredia, ktorého hodnotenie sa pohybuje v rozmedzí od tolerantné až nepriateľské. Existujú štyri typy operácií vedené obojživelnými silami: obojživelný úder; výpad; stiahnutie sa z boja a ukážka sily obojživelných síl. Tieto operácie môžu byť použité na podporu pozemnej zložky a preto budú od nej vyžadovať vzájomnú úzku koordináciu a riadenie. Za určitých okolností môže vzniknúť požiadavka na zriadenie funkcie veliteľa obojživelnej zložky, hoci zvyčajne operácie vedené obojživelnými silami budú riadené veliteľom námornej zložky.

4. KRITÉRIA PRE PLÁNOVANIE NA TAKTICKEJ ÚROVNI

4.01 Všeobecne

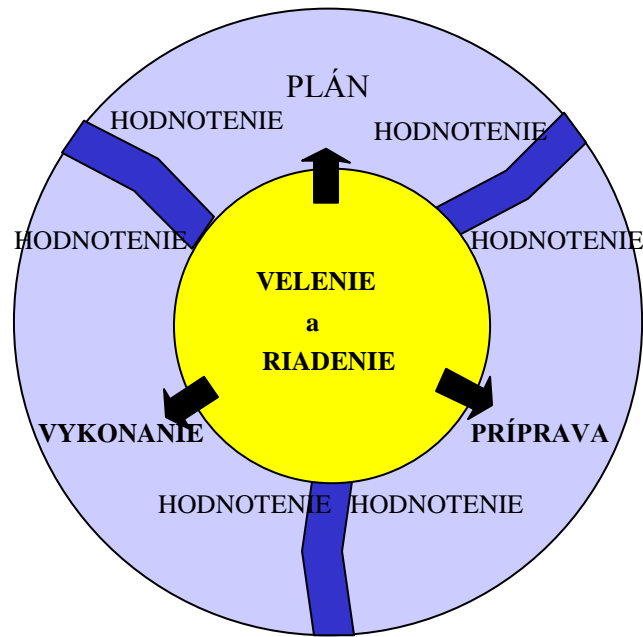
(1) Vojenské aktivity v operáciách sú plánované a vedené v súlade s doktrinálnymi princípmi, aby sa vytvorili účinky, ktoré budú podporovať a vytvárať podmienky pre splnenie operačných cieľov a konečného stavu v rámci ťaženia. Plánovanie je vedené z dôvodu zaistenia priameho podporujúceho spojenia medzi vojenskými operáciami a operačnými cieľmi.

(2) Plánovanie na taktickej úrovni podporuje a je priamo spojené s operačnými cieľmi, v rámci ktorých formuje, porovnáva, plánuje a prideluje zoskupovanie vojenských aktivít vzájomne dopĺňujúcim sa harmonickým spôsobom, aby sa tieto ciele mohli vykonať. Zámer veliteľa, manéver a manažment harmonizujú tieto aktivity a zaisťujú, aby sa ich účinky vzájomne dopĺňali. Je to vyjadrené v koncepte operácií. Nakoniec možno plánovanie charakterizovať ako prostriedok, ktorý vyjadruje koncept operácií, prideluje podrobne aktivity a úlohy podriadeným a koordinuje aktivity. Nepretržité hodnotenie prostredia, aktivít síl a ich účinkov bude kľúčovou súčasťou plánovania a vykonania operácií. Spoločná doktrína, koncepty, princípy a terminológia sú nevyhnutné na účinnú aplikáciu a realizáciu plánov a rozkazov.

4.02 Proces operačného plánovania

(1) Proces operačného plánovania – Operačne plánovací proces (Operational Planning Proces – OPP), plánovací a rozhodovací proces (MDPM) je proces, (obrázok 4.1) pomocou ktorého sa vytvárajú a uskutočňujú rozhodnutia. V závislosti od prijatého nariadenia sa spracuje operačný plán a rozhodnutie, vydajú sa operačné rozkazy a vykonajú sa prípravy na všetkých úrovniach velenia. Po celú dobu tohto procesu sa uskutočňuje hodnotenie situácie. Na nadriadených úrovniach uskutočňujú takýto proces zložky štábu, tento proces je však vedený veliteľom, ktorý ho nepretržite ovplyvňuje svojim hodnotením a skúsenosťou.

(2) Preklenovací model plánovania a vykonania operácie predstavuje jednoduchý trojkrokový proces: plánovanie, príprava a vykonanie operácie. V priebehu celého procesu je vedené nepretržité hodnotenie situácie, vzájomné ovplyvňovanie všetkých prvkov existujúcich v prostredí a účinkov predchádzajúcich alebo prebiehajúcich operácií. Stredom tohto procesu je veliteľ, ktorého jasné (zrozumiteľné) riadenie by malo sprevádzať každý prvok.

Obrázok 4.1 Proces operačného plánovania

4.03 Informačné operácie

Informačné operácie sú definované ako koordinované činnosti na vytváranie požadovaných účinkov pôsobiacich na vôľu, presvedčenie a spôsobilosti nepriateľov, pravdepodobných nepriateľov a ďalších skupín pri podpore celkových cieľov NATO, prostredníctvom ovplyvňovania ich informácií, informačných procesov a systémov, pričom sa chránia a zúčtujú vlastné informácie a systémy.

4.04 Plánovanie a vedenie informačných operácií

(1) Informačné operácie vytvárajú účinky vo fyzických i vnímavostných (psychologických) doménach. Musia byť plánované, cielené a vykonávané harmonizovaným a posilňujúcim spôsobom so všetkými ďalšími vojenskými aktivitami.

(2) Úspešné vedenie informačnej operácie závisí od komplexnosti spravodajstva, ktoré vykonáva všetky články v prostredí a ktoré budú ovplyvňovať požadovaný konečný stav. Informačné operácie musia byť vybrané a koordinované takým spôsobom, aby dopĺňali a harmonizovali celkové ďalšie plánovanie, určovanie objektov úderu a hodnotenie. Aktivity informačných operácií môžu podporovať ďalšie aktivity, alebo môžu pôsobiť na ciele pre svoje vlastné aktivity.

(3) Hodnotenie situácie bude kľúčom pri určovaní postupu smerom k úspešnému konečnému stavu. Veliteľ musí byť osobne zapojený do plánovania a zavedenia informačných operácií.

(4) Informačné operácie by mali byť plánované, integrované a koordinované zložkou G-3 s aktivitami ďalších zložiek pridelených príslušnému štábu pre plánovanie.

4.05 Proces určovania objektov úderov

(1) Spoločný proces určovania objektov úderov (ďalej len určovanie cieľov) je funkcia v rámci procesu operačného plánovania, ktorý podporuje plánovanie a realizáciu operácie. Jednotlivé veliteľstvá a funkcionári štábu si ďalej prispôbia tento proces pre ich vlastné, jednotlivé a špecializované potreby. Určovanie cieľov musí byť zamerané na tvorenie konkrétnych výsledkov aby sa dosiahli stanovené operačné ciele

(2) Určovanie cieľov sa musí podriaďovať operačným cieľom a zámeru nadriadeného veliteľa. Veliteľ s odporúčením veliteľov podriadených jednotiek určí priority, poskytne usmernenie pri získavaní cieľov a stanoví smer úsilia, ktorý treba zabezpečiť pre rôzne operácie.

4.06 Kritéria pre vzájomné vzťahy s jednotlivými organizáciami

(1) Veľa operácií v operačnom prostredí sa bude týkať koordinovaných operácií s ďalšími nevojenskými organizáciami, dokonca aj na najnižších taktických úrovniach. Či tam už existuje alebo neexistuje vzťah formálneho velenia alebo koordinácie, za takýchto okolností tam musia byť stanovené špeciálne kritéria pre vzájomné vzťahy. Bude nevyhnutné, aby sily NATO pôsobili smerom k rovnakým operačným a strategickým cieľom a konečným stavom ako tieto organizácie.

(2) Ďalšie organizácie, ktoré môžu byť zapojené v ťažení a s ktorými budú velitelia spolupracovať, budú mať široký rozsah pôsobenia, ale pravdepodobne budú zahŕňať niektoré z nasledujúcich zložiek:

- a) Domáce bezpečnostné sily, či už policajné alebo vojenské.
- b) Domáce justičné a trestné orgány.
- c) Ďalšie domáce vládne zložky a organizácie, najmä také, ktoré sú zodpovedné za ľudské práva.
- d) Ďalšie vládne zložky a organizácie z ďalších členských krajín. Často budú zahŕňať policajné sily, justičné služby a volebné orgány.
- e) Mimovládne organizácie, hlavne také, ktoré sa snažia poskytovať humanitárnu pomoc.
- f) Medzinárodné organizácie, akými sú organizácie a predstavitelia OSN, majúci mandát na dosiahnutie politických riešení a na dosiahnutie rozvojových, ekonomických zlepšení.
- g) Verejné organizácie, akými sú súkromné podnikateľské sektory pracujúce pri zriaďovaní hospodárskej bezpečnosti, alebo organizácie najaté silami NATO na uskutočnenie kontraktných prác. Môžu zahŕňať zdroj využívajúci spoločnosti a súkromné bezpečnostné firmy.
- h) Masovokomunikačné prostriedky.

4.07 Velenie a riadenie

(1) V niektorých ťaženiach môže byť zriadená oficiálna štruktúra velenia, v rámci ktorej bude zodpovedný za aplikáciu vojenských aj nevojenských organizácií jediný veliteľ. Tento veliteľ môže byť vojenský alebo aj nevojenský predstaviteľ. Takáto štruktúra bude užitočná a vhodná pre ťaženia, akými sú operácie proti povstalcovi, v ktorých dlhodobým výsledkom musí byť politické riešenie, a preto vojenské i nevojenské záležitosti na všetkých úrovniach budú vyžadovať úzku spoluprácu, koordináciu a synchronizáciu, aby sa dosiahli spoločné ciele.

(2) Vo väčšine prípadoch však nebude existovať takýto oficiálny vzťah. Dokonca aj v ťaženiach, v ktorých bude existovať jediný systém velenia pre vojenské aj nevojenské organizácie, v konkrétnej oblasti sa bude nachádzať veľké množstvo organizácií, pre ktoré takáto štruktúra nebude prijateľná. Teda väčšina koordinácie s nevojenskými organizáciami bude

vedená prostredníctvom štábu, jednotiek a špecialistov civilno-vojenskej spolupráce (CIMIC) na taktickej úrovni. Pritom si je potrebné všimnúť, že vzťahy s médiami sú zvyčajne vedené špecifickým štábom pre styk s verejnosťou.

(3) Štáb, špecialisti a jednotky CIMIC budú kľúčové k zaisteniu dobrého pochopenia úrovne spolupráce a adekvátnej pomoci medzi vojenskými a nevojenskými organizáciami. Budú koordinovať aktivity a riešiť akékoľvek konflikty v oblasti CIMIC. Budú identifikovať, kde a kedy si môžu vojenské a nevojenské organizácie navzájom pomáhať, napríklad pri koordinovaných rekonštrukčných projektoch a pod. Tiež budú hodnotným zdrojom informácií, predovšetkým z hľadiska hodnotenia opatrení účinnosti. Aktivity vojenských a nevojenských subjektov (organizácií) pri dosahovaní cieľov by sa mali skoordinať a zosúladiť v čo najväčšom možnom rozsahu.

(4) Výber jednotiek a špecialistov CIMIC bude kľúčovou záležitosťou pri plánovaní ťaženia. Mal by sa brať do úvahy nielen ich oficiálny výcvik, ale aj skúsenosti členov jednotiek z vedenia vojenských operácií, z práce v rámci civilno-vojenskej spolupráce a skúsenosti jednotlivcov, ktorí zohrávali kľúčovú úlohu pri styku s civilnými aktérmi.

(5) Nehľadiac na túto koordinačnú funkciu, budú jednotky a špecialisti CIMIC pomáhať aj pri identifikácii prioritných CIMIC aktivít, ktoré si vyžadujú podporu vojenských jednotiek.

5. OFENZÍVNE AKTIVITY

5.01 Účel

(1) Pozemné aktivity vedené na taktickej úrovni môžu byť klasifikované ako ofenzívne, defenzívne, stabilizačné, alebo umožňujúce aktivity. Každé ťaženie a jeho operácie sú vedené prostredníctvom rovnovážnej kombinácie týchto vojenských aktivít. Prostriedky a dôraz položený do každého typu vojenskej aktivity budú závisieť od množstva situačných faktorov a budú odrážať povahu ťaženia.

(2) Ofenzívne aktivity sú aktivity pri ktorých jednotky vyhľadávajú nepriateľa, aby na neho zaútočili. Ofenzívne aktivity budú rozhodujúcimi aktivitami pri porážke nepriateľa. Dokonca aj v obrane sa musí veliteľ chopiť každej príležitosti prevziať iniciatívu a preniesť boj na nepriateľa prostredníctvom ofenzívnych aktivít a obranného ducha.

(3) Účelom ofenzívnych aktivít je poraziť nepriateľa buď narušením jeho súdržnosti, fyzickým ničením, alebo oboma spôsobmi. Reálnu ujmu na vôli nepriateľa bojovať možno spôsobiť ničením súdržnosti jeho operácií a trieštením, či izoláciou jeho síl. Ofenzívne aktivity by mali napadať fyzickú aj morálnu súdržnosť. Pokiaľ sa tak deje, potom je nepriateľovi znemožnená spôsobilosť odolávať.

(4) Ďalšími vedľajšími účelmi ofenzívnych aktivít sú:

- a) Získavanie informácií prostredníctvom prieskumu bojom .
- b) Zbavenie nepriateľa jeho zdrojov.
- c) Zabraňovanie nepriateľovi, aby získaval iniciatívu.
- d) Narúšanie defenzívnych a ofenzívnych aktivít nepriateľa a ďalších aktivít, akými sú systémy velenia a riadenia (prostredníctvom ofenzívnych informačných operácií).
- e) Narúšanie nepriateľských síl prostredníctvom rozhodného napádania alebo klamania.
- f) Zmocňovanie sa územia.
- g) Fixovanie nepriateľa s cieľom šetriť vlastné sily.
- h) Ovplyvňovanie alebo zmena vnímania veliteľov a ďalšieho neutrálneho alebo nepriateľského obyvateľstva. Môže to byť dané prostredníctvom fyzických alebo kognitívnych aktivít.

5.02 Princípy ofenzívnych aktivít

(1) V ofenzívnych aktivitách je kľúčom na úspech uchopenie a udržanie iniciatívy. Ak sa tak deje, veliteľ udržiava tempo, udržiava nepriateľa v nerovnováhe a zabraňuje mu blokovať prieniky, organizovať protiútoky a reorganizovať jeho zálohy. Iniciatívu je možné sa uchopiť prostredníctvom výberu miesta, cieľa, času a smeru vedenia ofenzívnych aktivít a to všetko pri rýchlejšom rozhodovacom cykle než má nepriateľ. Pri plánovaní a vedení ofenzívnych aktivít musia byť posúdené nasledujúce princípy:

- a) Získanie a udržanie iniciatívy. Ofenzívne aktivity pomáhajú zlomiť odhodlanie nepriateľa na obranu. To v sebe zahŕňa uskutočnenie rýchleho a razantného manévru. Prevzatím iniciatívy od nepriateľa sa získa voľnosť akcie a jasná psychologická výhoda. Rozvíjanie úspechu a využitie slabých miest nepriateľa musí byť najdôležitejšou myšlienkou všetkých veliteľov. Túto požiadavku aplikujú velitelia tiež na aktivity určené na ovplyvňovanie nepriateľa prostredníctvom informačných operácií. Velitelia musia uchopiť iniciatívu v psychologických operáciách a vo verejných záležitostiach tak, aby ovplyvňovali presvedčenie, chápanie a vnímanie kľúčových predstaviteľov a vhodných cieľových skupín obyvateľstva.

- b) Sústreďenie sily. Veliteľ sa potrebuje usilovať sústrediť v rozhodujúcom čase a mieste lepšie sily a spôsobilosti, než aké má nepriateľ. Sústreďenie nezahŕňa len sústred'ovanie síl, ale tiež aj sústred'ovanie palebnej sily. Schopnosť sústred'ovať sily je závislá od ich pohybu, pružnosti a spojenia.
- c) Prekvapenie. Prekvapením sa môže dosiahnuť úspech a to celkom neprimeraný veľkosti použitej sily. Prvkami prekvapenia sú utajenosť, skrytosť, originalita, odvaha a rýchlosť. Prekvapenie sa musí zužitkovať. Moment prekvapenia sa musí využiť. Rozhodujúcim prvkom pre odvrátenie pozornosti nepriateľa a pri vytvorení prekvapenia bude klamanie.
- d) Bezpečnosť. Bezpečnosť je podmienkou, ktorá dáva veliteľovi významnú voľnosť konania na splnenie svojho cieľa. Pri útoku sa bezpečnosť prejavuje prostredníctvom pevnej základne, v ktorej dochádza k zhromažďovaniu a príprave jednotiek a k začatiu operácií. Bezpečnosť v takomto prípade zahŕňa zaistenie východiskovej čiary, krídiel (bokov) útočiaciej jednotky a dopravných komunikácií. Počas určitých ťažení, akými sú ťaženia proti povstalcovi a niektoré ťaženia na podporu mieru, budú sily vyžadovať zabezpečenú základňu, z ktorej budú pôsobiť. Hneď ako sa v priestoroch okolo týchto základní, vytvoria požadované podmienky, môžu sa operácie rozšíriť do menej bezpečných priestorov.
- e) Pružnosť. Ofenzívne aktivity závisia od vysokého stupňa pružnosti, aby sa mohli upravovať plány v dôsledku meniacich sa situácií, neočakávaných vývojov a zužitkovať krátkodobé príležitosti, hlavne proti nekonvenčným nepriateľom. Prvkami pružnosti sú pružnosť mysle a rýchlosť tvorby rozhodnutia veliteľa a jeho podriadených, čím sa zaistí, že sa nepremrhá potrebný čas a príležitosti. Dosiahne sa to prostredníctvom jednoduchosti plánov, jednoty úsilia a udržiavaním celkovej vyváženosti. V tejto požiadavke je podstatná voľnosť konania pre veliteľa a prostredie úlohového velenia.
- f) Zhromažďovanie informácií. Ofenzívne aktivity musia byť podporované širokou základňou znalostí na všetkých úrovniach velenia, ktoré hodnotia vzájomne pôsobiace systémy v prostredí a predvídajú účinky vytvárajúce sa z ofenzívnych aktivít, aby sa zaistilo dosiahnutie operačných cieľov. Aby sa podporila táto vedomostná základňa, je na všetkých úrovniach požadované hromadenie veľkého množstva informácií. Na taktickej úrovni potrebujú všetci velitelia podrobné informácie o teréne, na ktorom budú ich jednotky bojovať. Okrem toho velitelia potrebujú poznať prvky prostredia, ktoré zohrávajú úlohu na ich konkrétnom bojisku a v prostredí ťaženia ako celku. Zhromažďovanie informácií na tejto úrovni podporí vedomostnú základňu, aj keď základný prvok zhromažďovania informácií tu má špecifický cieľ. Pre dosiahnutie úspechu v útoku je veľmi dôležitá znalosť dispozícií, sily a zámerov nepriateľa.
- g) Jednoduchosť. Plány na útok musia byť vypracované tak, aby boli jednoduché. Zložité manévry a komplikované prípravy vedú k zmätku a nedorozumeniam. Jasný koncept operácií podporený jednoduchým plánom dáva podriadeným veliteľom príležitosť aplikovať ich vlastný úsudok a iniciatívu ako reakciu na zmeny v konkrétnej situácii. Jednoduchosť uľahčuje agilnosť síl a umožňuje lepšie riadenie tempa operácie. V rámci informačných operácií by správy pre cieľovú skupinu obyvateľstva mali byť jednoduché a jasné so zreteľnými logickými spojitostami a spojitostami s operačnými cieľmi. Jednoduchosť plánov a spojitostí pre požadované ciele uľahčí tiež odhad situácie a to prostredníctvom opatrení účinnosti.
- h) Odvaha a šoková akcia. Velitelia potrebujú byť pripravení na to, aby konali odvážne a aby smelo využili priaznivú situáciu. Šoková akcia sa dosahuje odvážnym ovládaním bojových jednotiek, či sú to ťažké sily, stredné sily, alebo rýchlo presúvajúce sa ľahké sily tak, aby tieto sily prelomili obranu nepriateľa a prenikli hlboko do jeho priestoru. Základom je palebná podpora, ktorá sa používa počas všetkých štádií operácie na posilnenie šokovej akcie. Šoková akcia napomáha rýchlemu kolapsu fyzickej a morálnej súdržnosti nepriateľa.

- i) Hĺbka. Pri zostavách pre vedenie ofenzívnych aktivít aj pri určovaní objektov úderov sa vyžaduje hĺbka. Zostava v hĺbke prispieva šokovej akcii a umožňuje nepretržitosť operácií. To umožňuje veliteľovi udržiavať stály tlak na nepriateľa a využiť prielom. Určovanie objektov úderu v hĺbke narúša obranný rámec nepriateľa.
- j) Vyváženosť. Vyvážená sila predstavuje takú silu, v rámci ktorej môže veliteľ sústrediť svoje sily a spôsobilosti takým spôsobom, aby využil náhlu príležitosť alebo reagoval na nepriateľskú akciu v rozhodujúcom momente. Pri dosahovaní operačných cieľov sa musí zaisťovať vyváženosť fyzických aktivít a aktivít ovplyvňujúcich nepriateľa aby sa vytvorili vzájomne sa dopĺňajúce účinky. Počiatočné zoskupenie síl a pridelenie aktivít musí zaisťovať, aby:
 1. Krycie sily mohli pokrývať predný priestor vplyvu, ak je bojisko organizované takýmto spôsobom, alebo aby mohli pokrývať kľúčové priestory zvláštnej pozornosti .
 2. Hlavné bojové jednotky mali vhodné zloženie, ktoré by sa vyrovnalo pravdepodobnému nepriateľovi.
 3. Predsunutí pozorovatelia a predsunutí leteckí navádzači budú dostatočne vpredu, aby zabezpečovali nepretržitú účinnú palebnú podporu.
 4. Boli predvídané požiadavky na ženijnú podporu a aby boli ľahko dostupné potrebné zdroje, so skupinami ženijného prieskumu nachádzajúcimi sa dostatočne vpredu.
 5. Boli vytvorené zálohy, ktoré budú udržiavané a zvyčajne rozmiestňované v priestoroch za dostrelom väčšiny zbrani nepriateľského delostrelectva a tak sa môžu rýchlo zapojiť do boja. V ťaženiach a operáciách, s výnimkou hlavnej bojovej činnosti sú zálohy neustále vyžadované a prispôbované tomu, aby mohli čeliť novej hrozbe a reagovať na neočakávané požiadavky.
 6. Zložky zodpovedné za informačné operácie budú naplánované a rozmiestnené spoločne s bojovými jednotkami.
 7. Veliteľ určil priority úloh pre svojich podriadených, keďže pravdepodobne nebude mať dostatok síl na splnenie všetkých uvedených požiadaviek.
- k) Zálohy. Zálohy sa vyžadujú na plnenie neočakávaných udalostí. Môžu byť nasadené na ovplyvňovanie boja, využívanie úspechu v boji alebo ako reakcia na protiútok. Zálohy poskytujú veliteľovi pružnosť a rovnováhu. Keď už veliteľ použil svoje zálohy, musí ich čo najskôr znova vyčleniť. Operácie, ktoré majú nedostatok podrobného spravodajského prehľadu o situácií, alebo ktoré sa môžu stretnúť s neočakávanými situáciami, by mali udržiavať značné sily v zálohe, ak to bude možné.
- l) Koordinácia štandardných činností. Plán pre ofenzívne aktivity musí zaisťovať starostlivú koordináciu všetkých štandardných činností, aby sa úspešne splnil cieľ pridelených úloh (misie).

(2) Klamanie. Okrem hore uvedených princípov si potrebuje veliteľ uvedomiť aj skutočnosť, že dôležitú úlohu pri podpore ofenzívnych aktivít môže zohrávať aj klamná činnosť. Klamanie sa bude využívať na poskytovanie bezpečnosti rozmiestnených síl a bude využívané na prilákanie a odpútanie nepriateľa, čo umožní veliteľovi väčšiu voľnosť konania.

(3) Terénne hľadiská. Pri plánovaní ofenzívnych aktivít musí byť starostlivo posudzovaný aj terén. Terén bude najlepšie využitý vtedy, ak bude:

- a) Zlepšovať možnosti pozorovania.
- b) Obsahovať krytie a úkryty.
- c) Obsahovať lepšie sektory pre paľbu.
- d) Zlepšovať manéver.
- e) Zabezpečovať prístupy.
- f) Zlepšovať bezpečnosť síl.

- g) Brániť nepriateľovi v pohybe.
- h) Umožňovať vytvorenie základne, z ktorej budú vykonávané ďalšie operácie.

5.03 Typy ofenzívnych aktivít

(1) Existuje množstvo odlišných typov ofenzívnych aktivít so špecifickými účelmi. Sú úzko zviazané a často prechádzajú z jedného typu do druhého typu aktivity, pričom sú často spájané umožňujúcimi aktivitami. Typy ofenzívnych aktivít sú nasledujúce:

- a) Útok.
- b) Prepad.
- c) Prieskum bojom.
- d) Rozvíjanie úspechu.
- e) Prenasledovanie.
- f) Pasca.
- g) Prebitie sa z obkľúčenia.
- h) Klamný útok.
- i) Demonštrácia sily.

5.04 Útok

(1) Útok je ofenzívna aktivita voči špecifikovanému cieľu. Hlavným účelom útoku je zničenie spôsobilosti nepriateľa odolávať a následné zničenie jeho vôle a súdržnosti. Útok môže byť samostatnou aktivitou, ale môže byť vykonávaný aj spoločne s ďalšími typmi aktivít. Veliteľ vykonávajúci útok má iniciatívu, v rámci ktorej rozhoduje o mieste, čase, smere a dôležitosti síl, ktoré bude sústreďovať. Len čo sa začne útok, prvoradým bude pružnosť a rýchlosť použitých síl. Útok musí byť vykonávaný rázne, pričom sa musí využívať akýkoľvek priaznivý vývoj a prerozdeľovať prostriedky do priestorov, kde sa vyskytujú príležitosti na úspech. Pri útoku musí byť udržiavané tempo, aby sa mohli jednotky včas pripojiť (zoradiť) alebo aby sa prísne dodržiaval spracovaný operačný plán. Ak sa útoky vyvinú podľa plánu veliteľa sa budú musieť aktívne usilovať zvrátiť neočakávaný úspech v ich prospech a rýchlo zvládnuť tento stav. Aby tak mohli urobiť, musia chápať zámer ich nadriadeného veliteľa a požadovaný konečný stav.

(2) Požiadavka na pružnosť závisí od: jednoduchosti plánov, prispôsobivej palebnej podpory, dobre rozmiestnených ženijných jednotiek z hľadiska očakávaných úloh, neviazaných záloh udržiavaných v pohotovosti a od stanovenia dostatočne pružných alternatív na podporu ofenzívnej aktivity. Každý samostatný útok by nemal byť posudzovaný z hľadiska jeho vlastnej entity, ale ako súčasť nepretržitého procesu na zlomenie súdržnosti nepriateľa. Velitelia by mali plánovať využitie úspechu ešte predtým, než ho dosiahnu.

(3) Vlastnému útoku často predchádza postup na nadviazanie dotyku s nepriateľom, pričom jeho snahou je získať a udržať iniciatívu. Navyše výsledkom takéhoto stretu môže byť útok so skrátenou prípravou. (Protiútoky tiež používajú brániace sa jednotky (sily) na využitie príležitosti udržať na nepriateľa v rozhodujúcom čase a mieste, aby došlo k jeho porážke). Za predpokladu, že útok bol úspešný, jednotky sa skonsolidujú (obnovia bojaschopnosť) a ak je to možné, rozvinú úspech prostredníctvom pokračujúcej ofenzívnej aktivity.

- a) Útok so skrátenou prípravou. Útok so skrátenou prípravou je taký útok, v ktorom sa čas na prípravu útoku nahradí jeho rýchlosťou vykonania, aby sa uchopila iniciatíva a využila príležitosť. Usiluje sa získať výhodu nad nepriateľom, ktorý nie je na útok dostatočne pripravený a vyžaduje odvahu, prekvapenie a rýchlosť, aby sa dosiahol úspech ešte predtým, než bude mať nepriateľ čas vybudovať svoje obranné postavenie. Aby sa udržalo tempo alebo získala iniciatíva, venuje sa príprave útoku minimálny čas a preto teda sily použité na útok musia byť ľahko dostupné. V takomto prípade zostane málo času na prieskum a na nácvik dokonca nezostane žiadny čas. Prvok prekvapenia vytvorený rýchlou akciou bude pôsobiť ako násobič sily. Takéto útoky musia byť, kdekoľvek to bude možné, začaté z neočakávaného smeru a podporované sústredenou paľbou z každej dostupnej zbrane. Velitelia by mali vydať podriadeným predbežné rozkazy (nariadenia) a potom by sa sami mali presunúť čo najviac dopredu, aby mohli rýchlo reagovať na vývoj útoku. Významné pri tom bude spolaľnosť sa na stále operačné postupy a na dobre precvičené nácviky. Ak sa nedá využiť tempo útoku, môže byť nevyhnutný útok s úplnou prípravou. Vhodne vykonaná spravodajská príprava bojiska môže identifikovať priestory pre útok so skrátenou prípravou, čím sa umožní podrobnejšie plánovanie, ešte pred vlastným postupom síl.
- b) Útok s úplnou prípravou. Útok s úplnou prípravou je útok charakterizovaný plánovaným a koordinovaným nasadením palebnej sily a manévru na zovretie a zničenie alebo na ovládnutie nepriateľa. Útok s úplnou prípravou môže byť vyžadovaný v prípade, že sa musí zdolať dobrá pripravená obrana nepriateľa. Dôraz je pri tom kladený na prípravu, ktorá je na úkor rýchlosti a času, preto na dosiahnutie prekvapenia budú vyžadované iné metódy než rýchlosť.
- c) Protiútok a predstihujúci útok.
1. Protiútok. Protiútok je definovaný ako útok časti alebo všetkých brániacich sa jednotiek proti útočiacim jednotkám (silám) nepriateľa s takými špecifickými cieľmi, ako sú snaha o opätovné získanie strateného územia, odrezanie alebo zničenie postupujúcich jednotiek nepriateľa alebo so všeobecným cieľom zabrániť nepriateľovi v plnení jeho útočných zámerov. Pri obrane vedenej dlhodobo sa vedie na obnovenie bojového postavenia a je smerovaný na obmedzené ciele. Účelom protiútoku je poraziť nepriateľa, ktorý sa stáva zraniteľný svojou vlastnou ofenzívnou aktivitou tým, že odkrýva svoje hlavné úsilie alebo tým, že viac ponecháva zraniteľné svoje boky (krídla). Je pravdepodobné, že protiútok bude vedený ako súčasť defenzívnej aktivity zálohou alebo časťou jednotiek z bojových postavení, čo umožňuje obrancom príležitosť vytvoriť priaznivé podmienky pre nasadenie hlavných síl a prechod do ofenzívnej aktivity.
 2. Predstihujúci útok. Predstihujúci útok je definovaný ako taktický manéver používaný na výrazné oslabenie útoku nepriateľa v čase, kedy sa nachádza v procese prípravy alebo sústreďovania sa na útok. Predstihujúci útok je podobne smerovaný aj na nepriateľské ofenzívne aktivity, ale s obmedzeným cieľom narušenia. Pokúša sa udrieť na nepriateľa v dobe, keď je najzraniteľnejší alebo počas jeho presunu, ešte predtým než dosiahne svoju východiskovú čiaru. Predstihujúci útok je svojou povahou preventívny, keďže pôsobí na plány nepriateľa a teda na jeho súdržnosť. Keď to však situácia dovoľuje, môžu velitelia využiť predstihujúci útok ako akýkoľvek iný útok.

5.05 Prepad

Prepad je ofenzívna aktivita, obvykle malého rozsahu s rýchlym preniknutím na územie nepriateľa na získanie informácií, oklamanie nepriateľa alebo na zničenie jeho zariadenia. Končí sa plánovaným stiahnutím po splnení pridelenej úlohy. Širším cieľom prepadu je narušiť nepriateľa zvyčajne prostredníctvom deštrukcie alebo ovládnutia životne dôležitých aktív alebo spôsobilostí. Je založený na podrobnom spravodajstve, všeobecne vyžaduje rýchly postup

na územie nepriateľa a končí plánovaným stiahnutím sa. Pretože prepady budú často vykonávané na krátku vzdialenosť a časový úsek, budú jednotky v rámci nich nielen limitované množstvom potrebných zásob a údržba ich techniky bude obmedzená len na minimálnu opravársku skupinu. Na podporu sily vykonávanej prepad a na zníženie schopnosti nepriateľa reagovať budú potrebné systémy palebnej podpory. Prieskumné, aeromobilné, vzdušné výsadkové a obojživelné sily, ako aj pechota, (roje) najmä ak je podporovaná vzdušnou palebnou podporou, sú veľmi vhodné na takýto typ ofenzívnej aktivity. Na prepad v zastavaných priestoroch sa môžu použiť uzlové útoky ťažkými silami, ak po prepade bude nasledovať stiahnutie.

5.06 Prieskum bojom

(1) Prieskum bojom je ofenzívna aktivita na zistenie alebo vyskúšanie sily nepriateľa alebo na získanie iných informácií. Účelom prieskumu bojom je prinútiť nepriateľa odhaliť rozmiestnenie, veľkosť, silu, dispozíciu alebo zámer svojich síl tak, že bude reagovať na ofenzívnu aktivitu. Reakcia nepriateľa môže prezradiť slabé miesta v jeho obrannom systéme, ktoré môžu byť následne napadané, alebo môže ukázať silu, ktorej by bolo vhodné sa vyhnúť. Velitelia môžu viesť prieskum bojom, ako prostriedok na udržiavanie tlaku na brániaceho sa nepriateľa, prostredníctvom zmocňovania sa kľúčového terénu a odhaľovania slabých miest nepriateľa. Musia tiež byť pripravení chopiť sa akejkoľvek príležitosti na využitie úspechu.

(2) Zväzok, alebo jednotka môžu viesť svoj vlastný prieskum bojom, alebo môžu tak urobiť pod vedením nadriadeného veliteľstva. Prieskum bojom musí byť vedený s dostatočnou silou, aby sa vyvolala reakcia nepriateľa, pričom však môže niekedy vzniknúť potreba obmedzovať veliteľov, aby sa vyhli akciám, ktoré by mohli privodiť rozhodujúce nasadenie. Pokiaľ je sila vykonávajúca prieskum bojom stále viazaná na nepriateľa, ihneď ako sa dokončí aktuálny prieskum, môže dostať úlohu zafixovať nepriateľa, útočiť na neho alebo sa stiahnuť.

5.07 Rozvíjanie úspechu

Rozvíjanie úspechu je ofenzívna aktivita, ktorá obyčajne nasleduje po úspešnom útoku a je zameraná na dezorientáciu nepriateľa v hĺbke. Ako ofenzívna aktivita je rozvíjanie úspechu charakterizované rýchlym postupom proti zníženej odolnosti nepriateľa. Rozvíjanie úspechu má fyzický aj morálny účel. Jeho cieľom je získať iniciatívu zabránením nepriateľovi v reorganizovaní jeho obrany alebo vo vedení organizovaného ústupu. Okrem toho rozvíjanie úspechu bude spôsobovať zmätok a obavu v celom velení nepriateľa, zníži sa jeho spôsobilosť na reakciu a zníži sa jeho morálka. Toto môže byť v podstate rozhodujúce.

5.08 Prenasledovanie

Prenasledovanie je ofenzívna aktivita zameraná na dostihnutie alebo odrezanie nepriateľských síl, ktoré sa pokúšajú uniknúť, s cieľom zničiť ich. Môže začať vtedy, keď je nepriateľská sila demoralizovaná a jej jednotky sa stávajú pod tlakom dezintegračné. Alebo môže vzniknúť v operáciách, v ktorých nepriateľ stráca svoju spôsobilosť účinne pôsobiť a pokúša sa stiahnuť z boja. Často bude prenasledovanie nasledovať po útoku, ktorý spôsobí, že nepriateľ rýchlo ustúpi.

5.09 Pasca

Pasca je prekvapivý útok paľbou zo skrytých bojových (palebných) postavení na presúvajúceho sa alebo dočasne stojaceho nepriateľa. Účelom pasce je principiálne prostredníctvom

prekvapenia spôsobovať nepriateľovi škody, pri súčasnom zabráňovaní mu, aby získal príležitosť na protiútok. Často sa vedie rovnakým spôsobom ako prepad a často na území kontrolovanom nepriateľom. Zvyčajne sily vykonávajúce pascu vyčkávajú na sily nepriateľa na mieste, kde dôjde k jeho napadnutiu.

5.10 Prebitie sa z obklúčenia

Pri prebití sa z obklúčenia vedie obklúčená jednotka útok s cieľom spojiť sa s hlavnými silami. Úsilím, prebitia sa z obklúčenia by malo byť prekvapenie nepriateľa a pravdepodobne bude úspešnejšie vtedy, ak bude vedené ihneď po obklúčení. Prebitie sa z obklúčenia môže byť podporované ďalšími silami usilujúcimi sa zafixovať nepriateľa, ktorý danú jednotku obklúčil.

5.11 Klamný útok a demonštrácia sily

(1) Klamný útok a demonštrácia sily sú formy klamania a teda prvky informačných operácií, v ktorých sa ovplyvňuje presvedčenie a vnímanie nepriateľského veliteľa tak, aby spôsobilo, že bude konať neadekvátne k reálnej hrozbe. Môžu sa usilovať o fixovanie nepriateľskej sily a môžu byť podporované ďalšími klamnými činnosťami, akou je napríklad klamné rádiové vysielanie.

(2) Klamný útok je v rámci vojenskej klamnej činnosti definovaný ako ofenzívna aktivita vyžadujúca dotyk s nepriateľom, vedená za účelom klamania nepriateľa z hľadiska miesta alebo času vykonania hlavného útoku. Klamný útok sa usiluje odpútať pozornosť a činnosť nepriateľskej sily od nášho hlavného úsilia tak, že sa bude snažiť zapojiť ju do boja. Jeho zámerom býva často podpora rozvoja hlavného úsilia niekde inde na bojisku, zvyčajne fixovaním nepriateľa a odpútaním pozornosti jeho veliteľa. Klamný útok musí byť dostatočne silný a jeho povaha musí spôsobovať požadovanú reakciu nepriateľa. Najúčinnější je vtedy, keď podporuje očakávanie nepriateľa, keď sa javí ako útočná hrozba pre nepriateľa, alebo ak sa tam nachádza niekoľko reálnych variantov činnosti, ktoré sú pre útočníka otvorené.

(3) Demonštrácia sily je definovaná ako útok alebo ukážka sily na prednom okraji, pri ktorom sa nepredpokladá rozhodujúca činnosť, s cieľom oklamať nepriateľa. Demonštrácia sily sa usiluje odpútať pozornosť nepriateľa bez snahy bojovať s ním. Môže byť súčasťou širšieho klamného plánu. Demonštrácia sily používa palebnú silu, manéver a elektronický boj na ovplyvňovanie chápania a vnímania nepriateľského veliteľa. Takáto činnosť by mala byť smerovaná tiež do dôležitého sektoru nepriateľskej obrany, aby tam bol veliteľ úspešne klamaný.

5.12 Formy manévru

(1) Ofenzívne aktivity môžu byť smerované voči čelu, boku alebo tylu nepriateľa a môžu byť vedené zo zeme, vzduchu alebo z mora, ale možná je aj ich akákoľvek kombinácia. Zvyčajne miesto hlavného úsilia je umiestnené tam, kde je nepriateľ najslabší, alebo kde terén ponúka možnosti zmenšenia hĺbky obranného priestoru nepriateľa. Toto je dané prostredníctvom manévrových síl. Manéver je definovaný ako rozvinutie jednotiek na bojisku s využitím pohybu v spojitosti s paľbou alebo palebnou silou na dosiahnutie výhody nad nepriateľom s cieľom splnenia stanovenej úlohy.

(2) Formy manévru sú:

a) Čelný útok.

- b) Prielom.
- c) Obchvat.
- d) Obídenie.
- e) Infiltrácia (presakovanie).

(3) Manévrovať znamená získať výhodné postavenie voči nepriateľovi. Manéver voči bokom a tylu nepriateľa alebo ich ohrozenie môže mať dopad na jeho morálku a tým aj na jeho vôľu a súdržnosť. Manéver môže pomôcť pri úspešnom dosiahnutí prekvapenia a šoku, ak je vedený vo vysokom tempe, teda skôr, než môže nepriateľ účinne reagovať.

(4) Niektoré formy manévru, ako jednostranný a obojstranný obchvat, prielom alebo obídenie môžu narušiť a rozvrátiť obranu. Obchvat môže mať priamejší cieľ: získať výhodné postavenie, čo je požadovaný cieľ a takto predísť nepriateľovi. Na úrovni zväzku a nižšie sú najbežnejšou formou manévru čelný útok a obchvat.

5.13 Čelný útok

Čelný útok je útočný manéver, pri ktorom hlavná činnosť smeruje proti prednému okraju nepriateľských síl. Môže byť účinný voči slabému, dezorganizovanému nepriateľovi a môže byť použitý na jeho ovládnutie a zničenie alebo zafixovanie. Čelný útok je často požadovaný na podporu prielomu alebo obchvatu. Ak nie je podporovaný paľbou ťažkých zbraní, nemusí byť úspešný a dokonca aj keď je úspešný, môže spôsobiť zbytočne vysoký počet obetí. Veliteľ teda potrebuje pred vykonaním čelného útoku tieto faktory starostlivo zvážiť.

5.14 Prielom

(1) Prielom (obrázok 5.1) je útočný manéver, ktorého úsilím je prelomiť obranu nepriateľa a rozvrátiť jeho obranný systém. Prostredníctvom prielomu sa veliteľ usiluje dosiahnuť hĺbku obranného postavenia nepriateľa na jednom alebo na viacerých úzkych sektoroch a zmocniť sa objektov v hĺbke bojovej zostavy nepriateľa. Prielom zničí celistvosť obranného postavenia. Hlavné úsilie je položené na relatívne úzky úsek alebo na viacero úzkych úsekov.

(2) Úspešný prielom vyžaduje sústredenie väčšej bojovej sily na miesto vybrané pre prielom do nepriateľskej obrany. Takýmito miestami sú medzery v jeho obrane a rozhrania umiestnení jeho jednotiek. Sústredenie musí byť také, aby jednotka mohla rýchlo preniknúť cez obranu, rozšíriť a zabezpečiť prelomenie a udržať tempo počas zmocňovania sa objektov v hĺbke bojovej zostavy nepriateľa. Tento manéver je vhodný vtedy, ak sú k dispozícii silné bojové sily a nepriateľ je vyčerpaný, alebo ak má svoje postavenia dobre zabezpečené.

(3) Prielom môže byť:

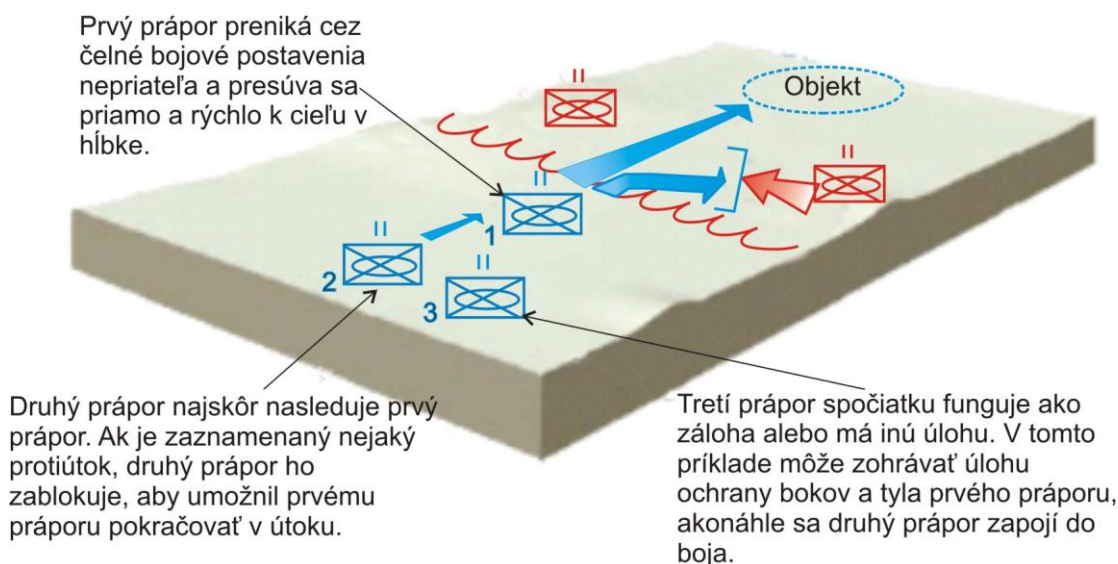
- a) Prielom do hĺbky.
- b) Viacnásobný prielom.
- c) Kombinácia prielomu do hĺbky a viacnásobného prielomu.

(4) Všetky môžu byť použité v tej istej operácii. Základnou zásadou je snaha o dosiahnutie hĺbky postavenia nepriateľa, čo možno najrýchlejšie a najlepšie a ak to bude možné bez boja. To si vyžaduje, aby nepriateľské sily boli zámerne obídené. Vytvorí sa však takto riziko, že samotné sily vykonávajúce prielom môžu byť napadané na svojich krídlach (bokoch). Takáto obava môže mať za následok, že ak sa bude vyžadovať neohrozenosť týchto síl, potom budú postupovať opatrne. Pri prielome sa bude od veliteľov vyžadovať ich osobný príklad

a odhodlanie. Ochrana bokov prenikajúcej jednotky je dôležitá pre jej úspech, aj keď niekedy môže byť takáto ochrana umožnená len rýchlym tempom prelomujúcej jednotky.

- a) **Prielom do hĺbky.** Prielom do hĺbky smeruje buď na zmocnenie sa významných cieľov alebo na zničenie cieľov hlboko v tyle nepriateľa čím sa dosiahne zoslabenie pozície nepriateľa, prenesie sily na postavenia v hĺbke, čo spôsobí nepriateľovi obavu a zneistenie. Môže to samo o sebe presvedčiť nepriateľského veliteľa o jeho bezmocnosti, najmä ak je cieľ pre neho kritický. Takéto ciele môžu zahŕňať priechod cez rieku za jeho postavením.
- b) **Viacnásobný prielom.** Viacnásobný prielom smeruje na narušenie a rozvrátenie súdržnosti obranných postavení nepriateľa. Vykonaním viacnásobného prielomu sa dosiahne súbežnosti vedenia boja, čo predstavuje pre nepriateľa množstvo ohrození. Vytvárajú sa viaceré príležitosti na prekvapenie a šok. Avšak podstupuje sa riziko možného rozptýlenia prelomujúcich jednotiek pre celkový účinok, ak nie sú tieto prielomy všeobecne úspešné a rýchlo posilnené.
- c) **Kombinácia prielomu do hĺbky a viacnásobného prielomu.** Viacnásobné prielomy a prielomy do hĺbky môžu byť kombinované, aby vytvorili zdrvivé účinky voči nepriateľovi z hľadiska fyzických a morálnych plánov.

(5) Každá jednotka vykonávajúca prielom bude zvyčajne vyžadovať zloženie prinajmenšom z dvoch prvkov. Vedúci prvok má za úlohu preniknúť k cieľu, alebo obmedziť jeho pôsobenie, tak rýchlo ako to bude možné, obídením nepriateľa. Druhý prvok má za úlohu nasledovať prvý, chrániť jeho krídla (bok) a tylo. Druhý prvok môže tvoriť záloha alebo nasledujúce sily. Ich úlohou je zničiť nepriateľa, ktorého vedúci prvok obišiel, prevziať vedenie postupu alebo pôsobiť za bezprostredným cieľom. Voči nepriateľovi, ktorý je agilnejší, to znamená mobilnejší a pružnejší, by bol prielom pravdepodobne neúspešný. Naopak prielom bude mať často úspech voči početnejšiemu, ale menej agilnejšiemu nepriateľovi.

Obrázok 5.1 Prielom

5.15 Obchvat

(1) Obchvat je útočný manéver, pri ktorom hlavné sily vykonávajúce útok (útočné sily) obchádzajú alebo prechádzajú pomimo hlavné obranné postavenie nepriateľa aby splnili ciele

v hĺbke obrany (tyla) nepriateľa. Obchvat je základná forma manévru, ktorý je určený na použitie sily voči zraniteľným miestam nepriateľa a zvyčajne vyžaduje, aby sa uskutočnili útoky na odpútanie voči hlavnému obrannému pásu nepriateľa. Hlavné úsilie obchvatu je sústredené na boky alebo tylo nepriateľa. Jeho cieľom je zmocniť sa objektov v tyle nepriateľa tak, aby spôsobil, že jeho hlavné obranné postavenia sa stanú neudržateľné.

(2) Obchvat môže mať jednu z nasledujúcich foriem:

- a) Jednostranný obchvat.
- b) Obojstranný obchvat.
- c) Útok na tyl.
- d) Obklúčenie.

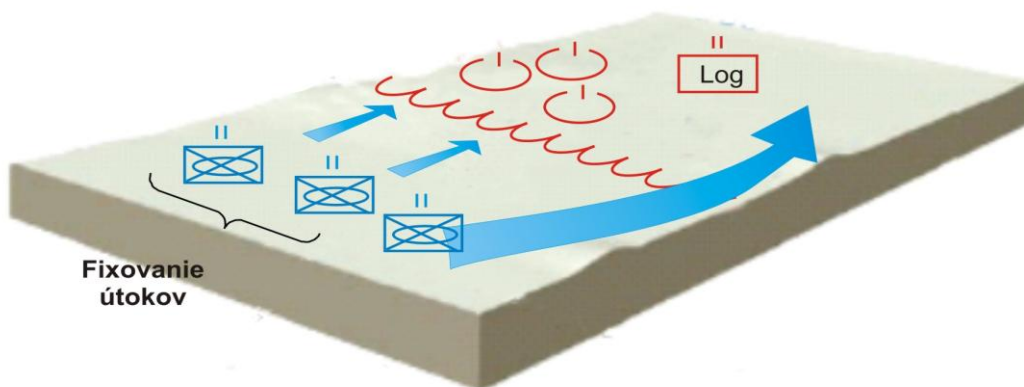
(3) Obchvat je vedený buď prechádzaním síl okolo jednej strany nepriateľa (jednostranný obchvat), okolo oboch strán (obojstranný obchvat), útok na tyl a obklúčenie.

(4) Hlavný útok je vedený tak, aby sa vyhýbal nepriateľovi na ceste k cieľu a napadal ho z neočakávaného smeru. Jednotky vedúce obchvat musia mať dobrú mobilitu, musia byť rozmiestnené v hĺbke a musia si zabezpečovať krídla (boky). Ak má jednotka uskutočňujúca obchvat dosiahnuť svoje ciele v hĺbke nepriateľa, vyžaduje sa od nej rýchlosť pohybu, identifikácia a využitie slabých miest nepriateľa.

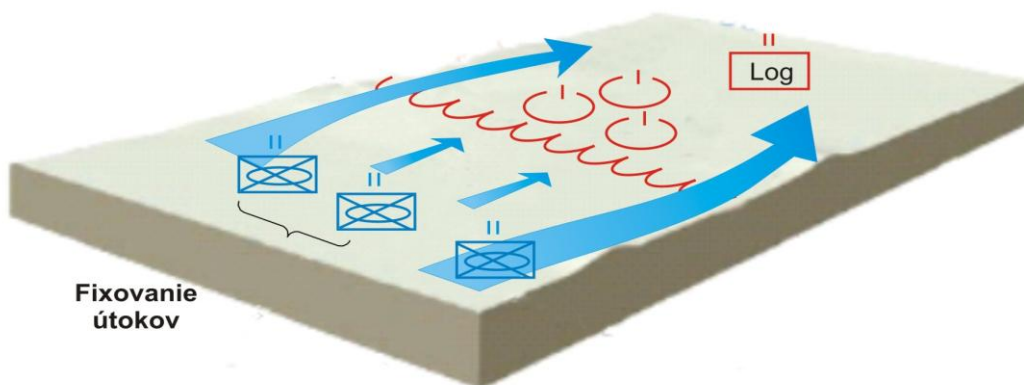
(5) Obchvat môže spôsobiť, že nepriateľ sa premiestni alebo stiahne. To môže spôsobiť rozvrat jeho veliacich a riadiacich, či logistických systémov, alebo otvorenie cesty k cieľom, ktoré sa pokúšal brániť. Obchvat sa môže uskutočniť na obklúčenie alebo zablokovanie nepriateľskej sily, ale len z hľadiska geografických prvkov. Aeromobilné alebo vzdušné výsadkové sily, ako súčasť síl vykonávajúcich obchvat sa môžu využiť na uskutočnenie útoku na tyl.

(6) Formy obchvatu:

- a) Jednostranný obchvat. Tento typ obchvatu (obrázok 5.2) sa vykonáva vtedy, keď hlavný útok alebo hlavné úsilie je nasmerované do boku nepriateľa. Snahou obchvatu je udržať na najzraniteľnejšie miesto postavenia nepriateľa, s cieľom vyhnúť sa jeho sústredenej palbe. Cieľom jednostranného obchvatu je preväpčiť nepriateľa a mal by byť uprednostňovaným obchvatom na úrovni brigáda a nižšie.
- b) Obojstranný obchvat. Obojstranný obchvat (obrázok 5.3) je vedený na dvoch osiach, ktoré sú určené na obklúčenie nepriateľa z dvoch strán s cieľom prinútiť ho, aby upustil od svojich zámerov alebo aby sa stiahol, alebo to môže byť začiatok obklúčenia a zničenia zablokovaných síl.
- c) Útok na tyl. Ak je hlavné úsilie smerované na tyl nepriateľa, sily môžu postupovať okolo jednej strany, oboch strán (obojstranný obchvat) alebo cez (vertikálny obchvat) hlavné obranné postavenie nepriateľa s cieľom zaistiť kľúčové územie v dosahu priamej palby na jeho tyl. Táto forma vedie k zničeniu alebo znefunkčneniu činnosti nepriateľa.
- d) Obklúčenie. Pokiaľ je výzbroj jednotiek uskutočňujúcich obojstranný obchvat dostatočne silná na stret s nepriateľom, potom sa môže vykonať jeho obklúčenie. Ak bude takto obklúčeným silám zabránené prenikanie z obklúčenia, môže byť potom väčšina nepriateľských síl neutralizovaná s celým ich výstrojom. Ak tieto sily neurobia včasné rozhodnutie na svoje oslobodenie prostredníctvom prerazenia alebo prieniku z obklúčenia, potom sa ich zdroje stanú nepostačujúce na možnosť, aby prerazili a vybojovali si cestu späť k svojim hlavným silám.

Obrázok 5.2 Jednostranný obchvat

Obrázok 5.3 Obojstranný obchvat

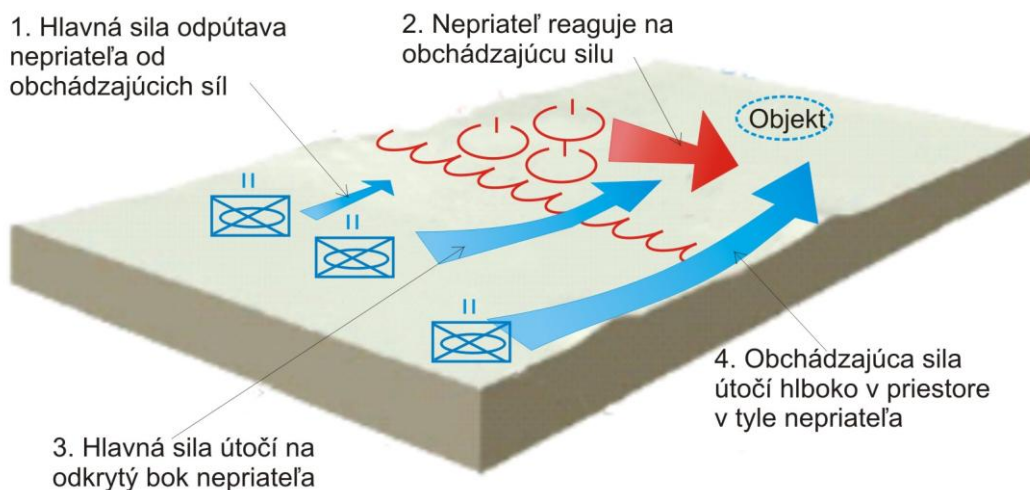
5.16 Obídenie

(1) Obídenie (obrázok 5.4) je variant obchvatu, pri ktorom útočiace jednotky obídu hlavné obranné postavenia nepriateľa s cieľom preniknúť do hĺbky a obsadiť dôležité priestory hlboko v tyle nepriateľa a tým ho prinútiť opustiť svoje obranné postavenia alebo zmeniť smer hlavného úsilia a reagovať na vzniknuté ohrozenie. Je to hlbšia forma manévru jednotiek, ktorá sa uskutočňuje na zasadenie úderu nepriateľovi z tyla. Uskutočňuje sa v taktickej súčinnosti s jednotkami, ktoré útočia čelne.

(2) Manéver obídenia by mal spôsobiť nepriateľovi väčšiu zraniteľnosť pre jeho prípadný útok a umožniť využiť dominantný prístup (priblíženie) k nepriateľovi prostredníctvom jeho opustených postavení. Jednotky by sa mali cestou k svojmu cieľu usilovať vyhnúť sa dotyku s nepriateľom.

(3) Útočiace jednotky sú organizačne členené (vytvárajú bojovú zostavu) obchádzajúcich síl, hlavných síl a záloh. Manéver obchádzajúcich síl spôsobí, že nepriateľ opustí svoje postave-

nie. Hlavné sily môžu spočiatku odpútať nepriateľa od manévru obchádzajúcich síl a potom by mali následne využiť ich úspech. Obchádzajúce sily sú zvyčajne menšie než hlavné sily a mali by byť spôsobilé pôsobiť nezávisle mimo podpory dosahu hlavných síl. Obchádzajúce sily alebo hlavné sily môžu viesť rozhodujúce operácie.

Obrázok 5.4 Obídenie

5.17 Infiltrácia (presakovanie)

(1) Infiltrácia (presakovanie), (Infiltration) je forma manévru pri ktorej sa jednotlivci alebo malé jednotky nepozorovane presunujú cez nepriateľské postavenia, okolo nich alebo pozdĺž postavení tak, aby nedošlo k ich odhaleniu alebo bez toho, aby ich nepriateľ spozoroval. Pri infiltrácii (presakovaní) veliteľ jednotky uplatňuje tieto zásady:

- Používa infiltráciu (presakovanie) pri útoku na slabo opevnené postavenia nepriateľa, alebo silno opevnené postavenia z boku alebo z tyľa, na zabezpečenie dôležitého miesta (priestoru) na podporu hlavného úsilia, získanie spravodajských informácií alebo na narušenie zásobovania a iných činností v tyle nepriateľa.
- Utahuje činnosť jednotiek poskytujúcich palebnú podporu jednotke, ktorá vykonáva infiltráciu (presakovanie).
- Využíva infiltráciu (presakovanie) v spojení s inými formami manévru.

(2) Velitelia môžu použiť infiltráciu (presakovanie) na napadanie ľahko bránených postavení alebo silnejších postavení z bokov alebo z tyľa, aby si zaistili kľúčový terén na podporu hlavného úsilia, získali spravodajské poznatky alebo narušili priestory v tyle a komunikačné trasy nepriateľa.

5.18 Integrujúce formy manévru

Aj keď jednotlivé formy manévru môžu viesť priamo k dosiahnutiu úlohy, niekedy môže byť nevyhnutné integrovať ich do väčšej schémy manévru. Podobne, veľakrát bude potrebné rozdeliť formy manévru na jednotlivé taktické úlohy. Napríklad, pomoc pri obkľúčení si bude zvyčajne vyžadovať najmenej dva prielomy, postup do hĺbky nepriateľa a spájania sa. Potom

môže nasledovať obrana vonkajšieho obvodu obkľúčenej jednotky a buď útok alebo obrana na vnútornom obvode. Operácie voči bokom alebo tylu nepriateľa, obídenie alebo prielom jeho obrany umožňujú vytvárať u neho šok a prekvapenie na niekoľkých úrovniach a teda možnosť paralyzovania a kolapsu jeho velenia. Akýkoľvek prielom sa stáva príležitosťou pre rozhodné využitie situácie. Manéver nie je obmedzený na ofenzívne aktivity. Šikovné protiútoky môžu účinne zvrátiť vývoj, pričom takýto vývoj prinúti útočníka upustiť od svojho útoku.

5.19 Fázy útoku

(1) Útok môže byť rozdelený na množstvo odlišných, ale úzko súvisiacich fáz, ktoré budú smerovať k vzájomnému spájaniu sa. Skutočne je nepravdepodobné, aby fázy boli jednoznačné, najmä ak súvisia s ďalšími akciami pri podpore ofenzívy.

(2) Fázy útoku sú:

- a) Príchod/príprava. Počas fázy príchodu/prípravy, ktorá zahŕňa všetky činnosti vykonávané pred hodinou H, sa dokončujú prípravy na útok. Tieto činnosti môžu zahŕňať: spravodajské zhromažďovanie informácií, nácviky, vykladanie munície, zlepšovanie priechodnosti ciest, príprava na prekonanie a prerazenie zátarás, presun do priestoru sústredenia (východiskového priestoru, východiskového postavenia na útok) preskupovanie, prípravu paľby, rozmiestňovanie a možno aj vedenie postupu prekročením vpred. Táto fáza končí presunom útočných síl do priestoru sústredenia (východiskového priestoru, východiskového postavenia na útok) v podstate tesne pred východiskovou čiarou. Súbežne v tejto fáze veliteľia dokončujú vydávanie a spresňovanie úloh. Jednotky tiež môžu vykonávať infiltráciu (presakovanie).
- b) Útok, (úder, seč). Útok/úder začína stanovenou hodinou H, ktorá je odvodená od dohovorého času ZULU⁶. V tejto fáze bojové jednotky (sily vykonávajúce útok) prekračujú východiskovú čiaru na prednom okraji východiskového priestoru (východiskového postavenia na útok), rozvinujú sa podľa situácie do bojovej zostavy, prekračujú čiaru seče, (v hodine H+) prenikajú do obranného postavenia nepriateľa, (buď na bojových vozidlách alebo peši) a bojujú, s cieľom zničiť nepriateľa alebo mu spôsobiť straty a prinútiť ho aby sa vzdal.
- c) Konsolidácia. (Obnova bojaschopnosti). Nasleduje po útoku/údere a splnení bojovej úlohy. Jednotky sa musia tak rýchlo konsolidovať, aby boli pripravené čeliť protiútokom nepriateľa, alebo aby prevzali novú úlohu. Konsolidácia sa zvyčajne vykonáva na čele alebo na bokoch bývalého nepriateľského postavenia. Po nej môže nasledovať rozvíjanie úspechu.

(3) V momente, keď sa už útok začal, je pri využití vlastných a podporných spôsobilostí najdôležitejšia pružnosť a rýchlosť. Útok je obvykle vedený ako séria rýchlych postupov a úderov paľbou, spojených s pohybom až do zabezpečenia konečného cieľa. Útok musí byť vykonaný rázne, využívajúc akýkoľvek priaznivý vývoj a prerozdeľovanie zdrojov v priestoroch, kde sa javia ako príležitosť pre úspech.

(4) Veliteľ môže vykonať preorganizovanie alebo posilnenie svojich jednotiek, aby udržal tempo útoku, zmaril protiútoky nepriateľa, alebo aby zaistil bezpečnosť. Neustále musí byť udržiavané tempo útoku, ktoré nesmie byť zdržiavané (spomaľované), zoraďovaním sa jedno-

⁶ pri navádzaní letectva, delostrelectva neuvádzať čas z GPS, dochádza k 0,2 sekundovému oneskoreniu

tiek, alebo striktným dodržiavaním plánu. Rôzne jednotky, ktoré vedú útok budú smerovať k vzájomnému spájaniu sa, ale nie všetky z nich budú využívané na každú situáciu.

5.20 Príchod/príprava

(1) Bojové jednotky (sily vykonávajúce útok) sú obvykle sústredené dostatočne vzadu (v priestore sústredenia) tak dlho, ako je to možné, aby mohli vykonať a dokončiť svoju prípravu na vedenie boja a zároveň zaisťovať bezpečnosť. Môžu sa uskutočniť aj niektoré predbežné opatrenia na usporiadanie bojovej zostavy pred nadchádzajúcim útokom.

(2) Počas príchodu/ prípravy sa bude uskutočňovať množstvo činností, ktoré môžu zahŕňať:

- a) Zhromažďovanie informácií (Information Collection). Veliteľ organizuje zhromažďovanie informácií ihneď po obdržaní úlohy. Informácie sa zhromažďujú v súlade s požiadavkami veliteľa a plánom zhromažďovania informácií. Táto činnosť sa začína na začiatku operácie a pokračuje počas celej doby jej konania, predovšetkým prostredníctvom prieskumných jednotiek. Uskutočňovať sa budú tiež aktívne opatrenia proti prieskumu, aby sa zabezpečil pohyb, prípravy a aktivity vlastných jednotiek a dosiahol ich úspech. Toto zhromažďovanie informácií by malo brať do úvahy nielen nepriateľské jednotky, ale tiež ďalšie prvky, ktoré budú ovplyvňované ofenzívnou aktivitou. To by malo viesť k odhadu rizika a k odhadu možného vzniku nežiaducich účinkov prostredníctvom takých skutočností, akými sú sprievodné škody.
- b) Zabezpečovanie a údržba ciest. Môže vzniknúť požiadavka na zabezpečenie a ochranu dôležitých ciest, aby boli udržiavané tak, že bude zabezpečený pohyb do priestorov sústredenia (Assembly Areas) alebo z nich a zabezpečené rozmiestnenie vo východiskovom priestore (Attack Position), východiskovom postavení na útok. Od začiatku štádia prípravy môže byť vyžadované aj zabezpečenie možnosti pracovať v priestore sústredenia, vo východiskovom priestore a vo východiskových postaveniach na útok. Pokiaľ takáto činnosť (pôsobenie) nie je v počiatočných fázach možná, medzi prvými jednotkami určenými na zabezpečenie plynulého presunu budú spravidla ženijné jednotky.
- c) Výber priestoru sústredenia (východiskového priestoru, východiskového postavenia na útok). Priestory sústredenia, (východiskové priestory, východiskové postavenia na útok) sú vyberané s ohľadom na utajenie, zoskupovanie, úlohy a umiestnenie východiskovej čiary. Priestory sústredenia, (východiskové priestory, východiskové postavenia na útok) a východiskové čiar by mali byť zabezpečené ochrannými prvkami ešte pred tým, než ich obsadia bojové jednotky.
- d) Presun do priestorov sústredenia. Ak sa vykonáva presun do priestorov sústredenia pred presunom do východiskových priestorov (východiskového postavenia na útok), je tento presun plánovaný ako taktický presun. Vhodné je, aby presun do priestoru sústredenia alebo aj do východiskového priestoru bol vedený v podmienkach rádiového ticha (rádiového klľudu) a počas obdobia zníženej viditeľnosti. Tento presun by mal byť plánovaný tak, aby sa konal čo najneskoršie v štádiu prípravy, aby prispieval k udržiavaniu bezpečnosti.
- e) Rozmiestnenie v priestore sústredenia (vo východiskovom priestore). Prvé jednotky (krycie sily, ochranné sily) nachádzajúce sa v priestore sústredenia (vo východiskovom priestore) ho zabezpečujú pre hlavné sily. V priestore je uplatňovaný taktický prístup. Činnosti v tomto priestore môžu zahŕňať vydanie operačného rozkazu alebo jeho spresnenie, vydanie čiastkových rozkazov, dopĺňovanie a posilňovanie jednotiek a podobne.
- f) Postup prekročením vpred. Sú situácie, kedy zväzok alebo jednotka (brigáda, prápor) útočia cez jednotky (krycie sily) nachádzajúce sa už v dotyku s nepriateľom. Jednotky

v dotyku zostávajú v bojovom postavení a zabezpečujú postup prekročenia až do doby, pokiaľ ich paľba bude skrytá, alebo až dovtedy, pokiaľ nebudú už ďalej vyžadované. Potom plnia ďalšiu úlohu. Pritom bude vyžadovaná podrobná súčinnosť a koordinácia. Postup prekročením vpred môže byť začiatkom údernej fázy.

- g) Prekonávanie a prielom (prerazenie) zátarás. Prípravy na prekonávanie alebo prelomenie (prerazenie) zátarás sú skončené. V niektorých zátarasách môžu byť zriadené prielomy alebo priechody ešte pred tým, než jednotky zaujmú východiskové postavenia na útok. To bude vyžadovať podrobné plánovanie, najmä ak sú zátarasy kryté pozorovaním a paľbou.
- h) Prípravná paľba (Preparatory Fire). Prípravná paľba si môže vyžadovať spotrebu munície prekráčajúcu stanovené palebne priemery munície čo bude vyžadovať predzásobenie. Nedostatočné pokrytie paľbou môže ohroziť moment prekvapenia, pričom bude neutralizovať nepriateľa len krátkodobo. Lepšie bude sústreďovať prostriedky (zdroje) na kryciu paľbu alebo na vykonanie krátkej, ale intenzívnej prípravnej paľby na určené (vybrané) ciele.
- i) Infiltrácia (presakovanie). Veliteľ potrebuje plánovať presun (pohyb) svojich presakujúcich jednotiek tak, aby bol utajený z východiskového postavenia na útok (ich priestor sústredenia) do ich vyčkávacieho priestoru (postavenia), (ich východiskové postavenie na útok) v priestore ovládanom nepriateľom. Môže byť požadované, aby presakujúce jednotky vykonali úder a udržiavali svoje postavenie, až pokiaľ nedôjde k ich pripojeniu k hlavným (ďalším) silám, alebo až pokiaľ im nebude nariadené udrieť a následne sa rozptýliť.
- j) Návčky. Ak to bezpečnosť a čas dovoľí, veliteľ jednotky s podriadenými veliteľmi by mali zrekognoskovať priestor operácie, na ktorom budú útočiť a mali by viesť návčky so všetkými jednotkami. Operácie vedené v noci budú vyžadovať nočné návčky.
- k) Rozvinutie. Plánovanie rozvinutia zaisťuje, že útočné/úderné jednotky (sily) sa presunú z priestorov sústredenia a rozvinú sa do zostáv, pričom prechod východiskovej čiary sa uskutoční v hodine H. Pokiaľ nie je rozvinutie za pohybu z priestoru sústredenia možné, mali by úderné jednotky chvíľu počkať vo východiskovom priestore (východiskovom postavení na útok), aby sa sformovali do svojej útočnej/údernej zostavy. Zostava, ktorá bola určená v dobe prechádzania východiskovej čiary, závisí od terénu, vzdialenosti k nepriateľovi, očakávaného nepriateľského odporu a od účinnosti nátlaku na nepriateľa. Krátky prístup k cieľu cez otvorený terén s predpokladanou palebnou podporou, vrátane zadymovania, voči relatívne slabému nepriateľovi uprednostňuje prijatie útočnej/údernej zostavy pri prechádzaní východiskovej čiary. Inak tiež môže byť takáto zostava zaujatá pri presune vo východiskovom postavení na útok krátko pred dotykom s nepriateľom.
- l) Zabezpečenie. Východisková čiara by mala byť veliteľom zabezpečená ešte pred príchodom bojových jednotiek. To môže byť úloha pre prieskumné sily a ochranné sily.

5.21 Útok/úder

(1) Útok/úder je vedený nasledovne:

- a) Hodina H. Všetky časové postupnosti sa odvodzujú od priechodu jednotiek cez východiskovú čiaru, tento moment je nazývaný hodina H. Východiskovú čiaru budú zvyčajne jednotky prechádzať v rozvinutej útočnej/údernej zostave. V prípadoch, kedy je vyžadovaný postup prekročením vpred, môže byť východisková čiara prednou líniou vlastných vojsk.
- b) Východiskové postavenie na útok a zostava. Bojové jednotky pre útok sa formujú do svojej bojovej (útočnej/údernej) zostavy vo východiskovom postavení pre útok ihneď, ako tam prídu. Zotrvanie v tomto postavení by malo byť krátke a časovo dostatočné na zaujatie zos-

tavy a orientácie sa na cieľ. Toto postavenie by malo byť posledným miestom skrytým pred nepriateľským pozorovaním a priamou paľbou na ceste k cieľu. Počas postupu vpred sa môžu niekedy velitelia krátko zastaviť, aby uskutočnili spresňujúci (konečný) prieskum nepriateľa a potvrdili umiestnenie a orientáciu postavenia nepriateľa.

- c) Súčinnosť medzi bojovými vozidlami a pechotou (rojmi). Čelné bojové jednotky prechádzajú cez východiskovú čiaru v hodine H. Tanky, bojové vozidlá a pechota (roje) postupujú spoločne alebo po odlišných osiach. Čelo zostavy sa môže počas priblíženia a finálneho útoku/úderu meniť, v závislosti od povrchu terénu. Pechota (roje) bez zastavenia vozidiel vysadne z vozidiel krátko pred cieľom (alebo za ním), v závislosti od povrchu terénu, dispozícii a sile nepriateľa, množstva protitankových zbraní, rozsahu a povahe zátarás a stupňa dosiahnutého prekvapenia. Cieľom je získať tempo a ochranu, až do doby, kedy sa objaví požiadavka, aby jednotky bojovali zosadené z vozidiel (pešo).
- d) Palebná podpora. V čase, kedy vedúce jednotky prechádzajú východiskovou čiarou a postupujú na cieľ, prostriedky palebnej podpory potláčajú nepriateľa z hľadiska jeho cieľov a hĺbky, zastierajú možnosti jeho pozorovania a neutralizujú alebo ničia hrozby, ktoré spôsobujú jeho sily vykonávajúce protiútoky. Len čo dôjde k dotyku (stretu) útočných/úderných jednotiek s nepriateľom, úsilie hlavnej palebnej podpory je smerované do miest prerazenia. Koordinácia palebnej podpory je dôležitá počas vedenia celého úderu.
- e) Útočná/úderná zostava. Občas môže byť útočná/úderná zostava zaujatá v útočnom/údernom postavení tesne pred nepriateľom. To sa stáva vtedy, keď vzhľadom na povrch terénu alebo potrebu na dodatočné riadenie nemôže byť takáto útočná/úderná zostava zaujatá vo východiskovom postavení na útok.
- f) Prienik, prerazenie, prielom. Útočné/úderné jednotky by sa mali koncentrovať za účelom prielomu len vtedy, keď prichádzajú do priameho dotyku s nepriateľom. Pechota (roje) a ženisti, podporovaní tankami a bojovými vozidlami pechoty, nakoniec prerážajú predné zátarasy nepriateľa a prenikajú do jeho obranného systému. V tomto bode sa priama palebná podpora posunie do hĺbky cieľa a na jeho boky za dodržania bezpečnostnej vzdialenosti a následne na ciele v hĺbke bojovej zostavy. Počas celého prielomu musí byť udržiavané vysoké tempo postupu takže nepriateľovi nie je umožnené včas reagovať na vyvíjajúcu sa situáciu.
- g) Boj cez nepriateľské postavenie a fyzické ničenie (vyhladzovanie) cieľov. Len čo sa uskutoční prielom, je veľmi dôležité naďalej udržiavať tlak útoku, nielen údermi na postavenia nepriateľa, aby sa ovládli jeho prvotné (predné) ciele, ale tiež aj tak, že sa bude bojovať ďalej cez jeho postavenie, aby sa ovládli ciele v jeho hĺbke. Niekedy môže rozhodná činnosť jednotiek pri prvotnom údere vyčistiť (vyhladiť) postavenia nepriateľa, čím sa teda môže vyhnúť použitiu neskoršej väčšej sily, kedy by mal nepriateľ možnosť vzchopiť sa. Útočiacie jednotky sa musia v priestoroch nepriateľského odporu pohybovať čo najrýchlejšie, zvlášť v prostredí RCHB napadnutia. Keď už dôjde k stretu s nepriateľským odporom, čelné jednotky podporované paľbou sa pokúsia ovládnuť a zničiť nepriateľa tak rýchlo, ako to bude možné. Čelné jednotky by nemali vynechať žiadnu príležitosť na posilnenie a rozvinutie úspechu, a teda na udržiavanie nepriateľa v neistote. Keď sa bojuje prostredníctvom cieľov, prioritnými cieľmi sa stávajú zbrane bojovej podpory a miesta velenia. Demolačné tímy ničia nepriateľské bunkre. Tanky, ktoré nesprevádzajú úderné sily v priamom podpornom manévri, blokujú postavenia nepriateľa a tak mu bránia stiahnuť sa (zutekať) alebo posilňovať sa. Palebná podpora bude spravidla často zameraná na zadymovanie zadnej časti (tyla) zostavy nepriateľa tak, aby sa zabránilo jeho zálohám alebo silám v hĺbke jeho bojovej zostavy vykonávať priamu podpornú paľbu.

- h) Vplyv veliteľa počas útoku. Počas celého útoku sa veliteľ usiluje upevňovať úspech, využívať priaznivé situácie a dosiahnuť maximálny prienik do obrany nepriateľa. Uskutočňuje to hlavne prostredníctvom zapojenia svojich záloh do činnosti a presúvaním palebnej podpory. Jeho rozhodnutie nasadiť zálohy musí byť urobené rýchlo, ale uvážlivo, pretože len čo sa zálohy nasadia, je ťažké až nemožné ich stiahnuť späť, alebo im nariadiť iné úlohy. Hneď ako sú už zálohy nasadené, musí veliteľ čo najskôr znovu vytvoriť alebo získať novú zálohu, inak stratí svoju hlavnú spôsobilosť na ovplyvňovanie boja.
- i) Obídenie nepriateľa. Tam, kde sa čelné jednotky vyhnú nepriateľským postaveniam, aby udržali tempo obídenia a pokúsili sa dosiahnuť cieľ v hĺbke bojovej zostavy nepriateľa, zostanú nepriateľské postavenia neovládnuté. Tieto postavenia ovládnu ďalšie sily a ak to bude nevyhnutné, budú ich udržiavať v obkľúčení a pod dohľadom s očakávaním ich následnej eliminácie.
- j) Bezpečnosť a ochrana. Aby bolo udržiavané tempo útoku, musia byť vyčlenené ďalšie jednotky na bezpečnostné a ochranné úlohy, ktoré budú zahŕňať ochranu krídiel (bokov) a krytie medzier medzi jednotkami. Takéto jednotky môžu byť tiež použité na poskytovanie palebnej podpory, na eliminovanie obídených nepriateľských síl, alebo na poskytovanie ochrany podporným jednotkám pred pozemným útokom, ak neboli priestory v tyle útočiacich jednotiek dostatočne vyčistené.
- k) Sily druhého sledu (následné sily) a sily na udržanie tempa útoku. Na udržanie tempa útoku, by sa mali vyčleniť sily. Tieto sily sa líšia od záloh v tom, že sú skutočne nasadzované do boja na udržanie tempa útoku a sú jediným sledom za čelnými jednotkami.
- l) Vyčlenenie a nasadenie záloh. Zálohy sú základom na nasadenie pri neočakávaných situáciách a na udržanie tempa útoku. Veliteľ môže požadovať zväčšenie veľkosti útočnej/údernej jednotky tak, aby jej umožnil vytvoriť zálohu. Okrem toho samotný veliteľ potrebuje mať vždy účinnú a neviazanú zálohu, ak chce udržiavať primerane vyrovnanú silu, aby bol schopný rozvinúť úspech, keď sa na to objaví príležitosť. Hneď ako sa už pôvodná záloha nasadí, musí byť ihneď zriadená ďalšia záloha, dokonca aj keď to bude viesť k zmene bojovej zostavy. Zálohy budú zvyčajne nasledovať za postupujúcimi bojovými jednotkami zapojenými v boji, bez toho, aby boli predčasne zapojené do boja a musia byť umiestnené tak, aby mohli byť rýchlo rozvinuté v akomkoľvek smere. Na zaistenie pružnosti pri využití úspechu a pri prenasledovaní, ako aj na ochranu krídiel (bokov) môže byť udržiavaná tiež aeromobilná záloha.

5.22 Konsolidácia (obnovenie bojaschopnosti)

(1) Konsolidácia (obnovenie bojaschopnosti) začína bezprostredne po porážke nepriateľa alebo po tom, ako boli splnené stanovené ciele. Zahŕňa rozmiestňovanie ochranných síl a pokiaľ to je možné kladenie ochranných mínových polí, zakopanie (zahrnutie) zvyčajne čelných a bočných bývalých postavení nepriateľa, premiestnenie dodatočných zbraní bojovej podpory viacej dopredu, zmenu alebo dokončenie palebného plánu pre obranu, dopĺňovanie bojových zásob, najmä munície a evakuáciu zranených a zajatcov.

(2) Veliteľ musí zaistiť, aby boli jednotky rýchlo pripravené na možný protiútok uskutočňovaný nepriateľom zo zeme i zo vzduchu. Ak cieľom aktivity je rozvinutie úspechu, potom na konsolidáciu (obnovenie bojaschopnosti) sa použije minimum síl, takže tempo útoku sa nestratí. Plán konsolidácie (obnovenia bojaschopnosti) sa bude pridŕžovať princípov obrany kľúčového terénu a dominujúceho obsadeného územia. Ako súčasť konsolidácie (obnovenia bojaschopnosti) by mal byť vypracovaný nový plán palebnej podpory a ak to bude nevyhnutné, mala by byť sformovaná aj nová záloha.

5.23 Rozvíjanie úspechu a prenasledovanie

(1) Rozvíjanie úspechu a prenasledovanie môžu vyplývať z útoku, ale nie sú jeho súčasťou. Môžu vyžadovať ďalší útok, pravdepodobne útok so skrátenou prípravou, alebo uskutočnenie pasce voči nepriateľským ustupujúcim jednotkám.

(2) Rozvíjanie úspechu je charakterizované rýchlym postupom voči znižujúcemu sa odporu nepriateľa. Jeho cieľom je získať iniciatívu tak, že sa nepriateľovi zabráni, aby reorganizoval svoju obranu alebo aby podnikol organizovaný ústup. Kľúčom k úspechu je rýchlosť, keďže akékoľvek zdržanie umožní nepriateľovi príležitosť na preskupenie a podniknutie protiútokov alebo zriadenie obranných postavení v hĺbke z ktorých bude nepriateľ zdržiavať náš postup. Psychologický účinok rozvíjania úspechu vytvára zmätok a obavu na všetkých úrovniach vedenia nepriateľa, znižuje jeho spôsobilosť reagovať a znižuje jeho morálku. To môže byť v konečnom dôsledku rozhodujúce.

(3) Výsledkom útoku sú často krátkodobé príležitosti na udržiavanie tlaku na nepriateľa. Rozvíjanie úspechu môže nepriateľovi zabrániť podniknúť protiútoky, reorganizovať svoju obranu, alebo viesť organizovaný ústup. Veliteľ by mal napláňovať rozvíjanie úspechu a byť pripravený prispôbiť svoj operačný plán tak, ako sa situácia vyvíja. Pokiaľ je možné rozvíjanie úspechu, musí byť vykonané rýchlo, aby sa nepriateľovi neumožnila žiadna prestávka. Môže byť dokonca vedené súbežne s konsolidáciou (obnovou bojaschopnosti), aby sa zaistilo udržanie tempa a nepriateľ bude takto držaný pod tlakom. Veliteľ musí rozhodnúť, či nasadí sily na udržanie tempa útoku alebo zálohy, ktoré boli už predtým vyčlenené na rozvíjanie úspechu, alebo nasadí na rozvíjanie úspechu priamo hlavné sily. Toto rozhodnutie odvodzuje hlavne od stavu hlavných síl, od sily nepriateľa a od možných problémov pri pohybe síl na udržanie tempa útoku a záloh smerom dopredu.

(4) Prenasledovanie je definované ako ofenzívna aktivita zameraná na dosiahnutie alebo odrezanie nepriateľských síl, ktoré sa pokúšajú uniknúť, s cieľom zničiť ich. Prenasledovanie sa môže rozvíjať z úspešného rozvíjania úspechu, kedy sú nepriateľské sily demoralizované a jeho jednotky sa stávajú dezintegrovanými pod neustálym tlakom, alebo v operácií, v ktorej nepriateľ stratil svoju spôsobilosť účinne pôsobiť a pokúša sa stiahnuť. Hlavným cieľom je deštrukcia nepriateľa, aj keď môže byť brané do úvahy tiež hľadisko terénu. Pri uskutočňovaní prenasledovania je vedený neustály tlak na ustupujúceho nepriateľa, pričom sily, ktoré ho obklopia, mu zahatajú cesty na únik. Úspešné prenasledovanie znásobí psychologické účinky úspešného útoku.

(5) Môžu sa vyskytnúť príležitosti na vedenie obchvatu ustupujúceho alebo unikajúceho nepriateľa. Cieľom obchvatu je odrezať nepriateľské sily v konkrétnom priestore, s perspektívou ich zničenia alebo donútenia, aby sa vzdali. Takáto situácia vyplýva často z rozvíjania úspechu alebo z prenasledovania, kedy prenasledujúce jednotky predbehnú nepriateľa a zablokujú jeho únik. Na prepravu síl, ktoré majú vykonať blokovanie nepriateľa môžu byť využité vzdušné prostriedky.

(6) Potreba rozvíjania úspechu a dokonca aj prenasledovania unikajúceho nepriateľa musí byť posúdená vzhľadom na celkovú úlohu a celkový zámer nadriadeného veliteľa a operačné ciele. Pokiaľ je dôležitejšie okamžité zaistenie cieľa z dlhodobého hľadiska a z hľadiska cieľov nadriadených úrovní, než jednoduché taktické zničenie unikajúceho nepriateľa, potom veliteľ musí položiť hlavné úsilie na konsolidáciu takéhoto cieľa.

5.24 Riadiace opatrenia

(1) Bojová zostava by mala zaistiť pokrytie priestoru útoku zo zadnej východiskovej čiary až po cieľ a aj za ním a tiež by mala zahrňovať stanovenie opatrení nevyhnutných na riadenie útoku. Tie budú závislé od toho, ako bude útok vedený a aké budú želania veliteľa na riadenie svojich jednotiek a môžu zahrňovať použitie nasledujúcich riadiacich opatrení. Riadiace opatrenia by mali zahŕňať vhodné nácviky spájania sa jednotiek a bojové identifikačné opatrenia.

(2) Manažment priestoru vedenia boja. Manažment priestoru vedenia boja znamená použitie prostriedkov a opatrení, ktoré umožňujú dynamiku, synchronizáciu, prioritu a nekomplikovanosť aktivity naprieč všetkými dimenziami prideleného priestoru operácií v rámci priestoru vedenia boja. Umožňuje koordináciu palebnej podpory. Správny manažment priestoru vedenia boja bude zaistiť príslušné pridelenie trojdimenzionálneho priestoru a elektromagnetického spektra rôznym kompetentným užívateľom tak, aby sa vyhli konfliktu, zmätku a vzájomnému napadnutiu. Tieto pridelenia budú realizované na základe priority, ale musia byť zladené s požiadavkami na vzájomne sa dopĺňujúci a podporujúci spôsob. Využívanie vzdušného priestoru nad priestorom operácií musí počítať so vzdušnou podporou, (letectvom, protivzdušnou obranou, bezpilotnými prostriedkami) a delostrelectvom. Požiadavky na letové trasy a priestory obmedzených (zakázaných) alebo špecifických vzdušných operácií musia byť koordinované, obvykle prostredníctvom strediska pre koordináciu vzdušnej prevádzky.

(3) Čiara útoku. Je čiara ktorá sa používa na koordináciu pohybu jednotky mimo ich východiskového postavenia pre útok, v útočnej zostave a do finálneho štádia útoku. Vyžaduje sa len vtedy, ak by útočná (úderná) zostava nemohla byť zaujatá vo východiskovom postavení na útok.

(4) Priestory sústredenia/prístupové cesty. Ak to čas dovoľuje, jednotky ktoré prišli spoločne alebo sa presunuli pre útok, používajú priestor sústredenia, kde by mali zostať tak dlho, ako je požadované pre ich administratívnu prípravu alebo preskupenie. Tieto priestory by sa mali nachádzať mimo dosahu väčšiny nepriateľského delostrelectva a mali by byť umiestnené tak, aby z nich mohol byť postup na východiskovú čiaru plynulý, rýchly a s využívaním skrytých ciest.

(5) Východiskový priestor (východiskové postavenie pre útok). Je posledným postavením, ktoré zaujímajú jednotky vykonávajúce útok pred prekročením východiskovej čiary. Je to priestor, v ktorom sa jednotky rozvíjajú bezprostredne pred útokom a v ktorom môžu zaujať svoje útočné/úderné zostavy. Obsadzuje sa len na čo najkratšiu dobu, hoci tu môžu byť vydávané konečné rozkazy alebo inštruktáže alebo vykonaná orientácia na cieľ. Východiskový priestor (východiskové postavenie pre útok) musí byť pred tým, než sa k nemu priblížia útočiacie/úderné jednotky, preskúmaný a zabezpečený. Vybraný priestor by nemal byť ľahko zisťiteľný nepriateľom, nemal by byť pod jeho priamou paľbou alebo pozorovaním a nemal by byť ani známym alebo pravdepodobným cieľom pre jeho delostrelectvo.

(6) Osi a trasy. Osi a trasy sa používajú na indikáciu smeru pohybu, ktorým sa budú jednotky riadiť a na povolenie stupňa voľnosti ich manévru na ceste k cieľom. Osi stanovujú len všeobecný smer pohybu. Podriadenému veliteľovi je dovolené manévrovať voľne medzi pridelenými rozhraniami jednotky. Určenie trasy stanovuje presný smer alebo kurz, podľa ktorého bude pohyb (presun) nasledovať.

(7) Rozhrania. Medzi susednými jednotkami sa budú vždy udávať rozhrania, aby sa uľahčila koordinácia medzi jednotkami a stanovila zodpovednosť za presun, paľbu, prieskum a bez-

pečnosť. Zvyčajne jednotky a prvky neprechádzajú mimo tieto rozhrania alebo nestrieldajú cez ne bez špecifického povolenia.

(8) Konsolidácia (obnovenie bojaskapnosti). V ofenzívnych aktivitách je konsolidácia (obnovenie bojaskapnosti) proces preskupovania a prispôsobovania sa, ktorý slúži na zmocnenie sa cieľa, prípravu na ďalšie ofenzívne aktivity alebo na odrazenie protiútku. V priestore konsolidácie sa vykonáva konsolidácia.

(9) Palebná sila. Pri útoku je palebná sila podporným prvkom, ktorý z určeného postavenia napadá cieľ priamou paľbou, aby podporil postup a úder útočnej jednotky. Mala by byť situovaná na dominantnom mieste, v uhle nachádzajúcim sa v smere útoku tak, aby umožňovala palebnú podporu, ktorá by mohla byť prenesená na cieľ na najvyšší možný dosah úderu, bez ohrozenia vlastných jednotiek. Palebná sila by mala byť stanovená v nariadeniach pre opatrenia riadenia paľby, aby sa zaistila úzka koordinácia s údernými silami a ich účinná podpora.

(10) Koordinácia palebnej podpory. Koordinácia palebnej podpory je definovaná ako plánovanie a vedenie paľby adekvátnym pokrytím cieľov prostredníctvom paľby z vhodných zbraní alebo skupinou zbraní.

(11) Opatrenia na koordináciu palebnej podpory. Opatrenie na koordináciu palebnej podpory je definované ako opatrenie používané veliteľmi pozemných síl na uľahčenie rýchleho ničenia cieľov a na súbežné poskytovanie ochrany vlastných jednotiek.

(12) Postupný (prechodný) cieľ. Postupný cieľ je definovaný ako priestor alebo výrazný znak terénu medzi východiskovou čiarou a cieľom, ktorý sa musí obsadiť alebo udržať. Prechodný cieľ jednotky alebo zväzku sa často stáva cieľom podriadeného prvku. V útoku sú prechodné ciele úzko viazané s dôležitosťou terénu a umiestnenia nepriateľa a sú využívané na koordináciu pohybu útočiacich jednotiek ohľadom času a priestoru. Ich obsadenie nesmie spôsobiť, že útok stratí svoje tempo. Prechodné ciele zostavy bývajú často hlavnými cieľmi pre podriadené jednotky.

(13) Smrtiaca zóna/priestor napadnutia, ničenia. Je plánovaný priestor v ktorom bude nepriateľ s využitím prírodných alebo umelých prekážok a adekvátnych prostriedkov nútený sa zhromaždiť, čím sa vytvorí najvhodnejšie podmienky na jeho zničenie. Útoky jednotiek by mali byť plánované a vedené tak, aby sa týmto priestorom vyhýbali.

(14) Hranica rozvíjania úspechu. Hranica rozvíjania úspechu je definovaná ako čiara, za ktorou už podriadení veliteľa nemôžu rozvíjať úspech predchádzajúcich (skorších) fáz útoku. V ofenzívnych aktivitách je to koordinačná čiara, za ktorou nemôžu podriadení veliteľa rozvíjať úspech z predchádzajúcich (skorších) fáz útoku.

(15) Východisková čiara. Východisková čiara je definovaná ako čiara určená na koordináciu prechodu útočiacich jednotiek. Slúži na koordináciu pohybu útočiacich jednotiek na začiatku útoku. Nachádza sa na prednom okraji priestoru sústredenia alebo východiskového priestoru (východiskového postavenia pre útok). Táto čiara sa prechádza v hodine H a všetky časové postupnosti z hľadiska podpory sú založené od tejto hodiny H.

(16) Ciele. Z hľadiska útoku sú ciele fyzickými cieľmi činnosti, napríklad jednoznačný taktický terénny prvok, ktorého zmocnenie sa a udržanie je podstatné pre plán veliteľa.

(17) Cieľový priestor. Cieľový priestor je geografický priestor, v ktorom sa nachádza cieľ určený na obsadenie alebo dobytie vojenskou silou. Tento priestor je definovaný veliteľom.

5.25 Sily a úlohy

Aby sa mohli viesť ofenzívne aktivity, veliteľ musí prideliť podriadeným jednotkám rôzne úlohy, zodpovednosti a taktické úlohy. Ofenzívna aktivita je vedená sériou vzájomne sa podporujúcich úloh, akými sú „palebná podpora“, „blokovanie“ a „zmocnenie sa“, všetky úlohy sú spojené spoločným cieľom alebo požadovaným účinkom.

5.26 Rozdelenie síl

(1) Mohutnosť a typ síl, ktoré sú k dispozícii pre útok na nepriateľa, budú rozhodujúcimi faktormi pri výbere úlohy, cieľov a úlohovej zostavy, aby boli primerané operácii. Útočná sila by mala mať hĺbku, aby posilňovala lokálny úspech alebo udržiavala celkové tempo. Mala by mať vhodnú rovnováhu medzi pechotou (rojmi) a priamou palebnou podporou, mala by byť ťažkou silou s integrovanými bojovými vozidlami a ďalšími systémami priamej palebnej podpory. Zloženie útočnej sily bude určené z časti charakterom nepriateľa a daným terénom.

- a) Ťažké sily. Ťažké sily sú zvlášť vhodné na rozsiahle útoky alebo na rýchle, silné protiútoky. Sú spôsobilé vniknúť hlboko do obranných postavení nepriateľa, najmä na zvlášť ťažkom teréne s ťažkým porastom. Tanky alebo bojové vozidlá mechanizovaných jednotiek môžu viesť útok v závislosti od sily a stavu obranných postavení nepriateľa a terénu. Ťažké sily (tankové a mechanizované jednotky) budú pravdepodobne zoskupené spoločne a budú pôsobiť v podmienkach priamej vzájomnej podpory, zvlášť v teréne s obmedzenými zónami viditeľnosti, alebo v podmienkach slabšej viditeľnosti. V uzavretých priestoroch, akými sú zastavané priestory, môže pechota (roje) zosadnúť z bojových vozidiel a lokálne zabezpečovať bojové vozidlá tým, že im bude poskytovať priamu podporu. Ak to bude možné, stredné alebo ľahké sily by mali byť posilnené ťažkými silami, aby ich kryli paľbou a neutralizovali nepriateľské obrnené prostriedky. Niekedy môže byť nevyhnutné prispôbovať zostavu útočiacich jednotiek podľa toho, ako útok postupuje.
- b) Stredné a ľahké sily. Stredné sily sa používajú najúčinnejšie tam, kde je terén ťažko prechodný alebo pokrytý porastom, hoci ak tieto sily čelia podobnému nepriateľovi, sú spôsobilé pôsobiť úspešne aj v otvorenejšom teréne. Ich význam tiež závisí od typu operácie, v ktorej sú nasadené. Ak vznikne príležitosť, mohli by byť použité na infiltráciu (presakovanie) cez medzery v nepriateľských líniiach a napadnúť ho na bokoch alebo v priestore v tyle. Môžu tiež byť použité na vytvorenie podmienok vhodných na útok pre ťažké sily.
- c) Bojové vrtuľníky. Bojové vrtuľníky v manévrovej úlohe (vzdušný manéver) môžu viesť operácie v priestore v hĺbke, v priestore v dotyku, alebo v priestore v tyle v rámci podpory schémy manévru veliteľa tak, že budú napadať nepriateľa a ihneď rozvíjať akékoľvek úspechy. Vrtuľníky môžu vytvoriť priaznivé podmienky pre postup pozemných bojových jednotiek tým, že budú kontrolovať priestor pred nimi, kde budú mať nadvládu priamej a nepriamej paľby. Vrtuľníky môžu byť vyčlenené pre svoj vlastný priestor operácií. Môžu byť poskytnuté pre manévrové úlohy samostatne alebo môžu byť viazané s pozemnými silami. Vrtuľníky môžu útočiť na statického alebo mobilného nepriateľa a najmä sú účinné pri rozvíjaní úspechu a počas prenasledovania. Tiež môžu byť používané na také úlohy, akými sú ochrana krídiel (bokov), ako ochranná sila alebo na čistenie ciest a priestorov od nepriateľa.
- d) Aeromobilné sily. Aeromobilné sily môžu byť využité na prekonávanie prekážok, na prekvapivé zmocnenie sa dôležitého cieľa, alebo môžu byť zriadené ako záloha, ktorá sa môže rýchlo rozmiestniť. Vzdušná mobilita poskytuje dodatočné rozmery pre pozemný manéver síl (vzdušný manéver) a môže tiež byť vedená ako súčasť obojživelných operácií.

- e) Vzdušné manévrové sily. Vzdušné úderné a vzdušné výsadkové sily sú špecificky organizované, vybavené a vycvičené na prepravu buď prostredníctvom vzdušného výsadku alebo pristátia lietadla do priestoru, kde sa zmocnia cieľov alebo, kde budú viesť špeciálne operácie. Môžu napríklad byť prepravené pred útočiacie jednotky, aby obsadili a udržali dôležitý cieľ, akým je kľúčový terén, až pokiaľ nebudú posilnené alebo vystriedané ďalšími silami. Pri ofenzívnych aktivitách tiež môžu byť použité na vedenie útoku na tylo nepriateľského postavenia, aby odrezali jeho zálohy v kombinácii s ofenzívnymi aktivitami ďalších pozemných jednotiek, aby pokryli krídla (boky) alebo vytvárali neistotu v tylových priestoroch nepriateľa.
- f) Obojživelné/vyloďovacie sily. Obojživelné sily sa používajú v operáciách spustených z mora námornými a pozemnými silami proti nepriateľskému alebo pravdepodobnému nepriateľskému pobrežiu. Môžu byť kombinované so vzdušne manévrovou, aeromobilnou alebo vzdušne výsadkovou operáciou.

5.27 Zabezpečenie krídiel (bokov) a ochrana

(1) Na zabezpečenie krídiel (bokov) a ochranu síl musia byť vyčlenené jednotky, ktoré môžu vykonávať zabezpečenie krídiel (bokov) a ochranu síl vykrývaním medzier medzi jednotkami. Tieto jednotky môžu byť tiež vyžadované na poskytovanie palebnej podpory, eliminovanie obklúčeného nepriateľa alebo na poskytovanie ochrany pred pozemnými útokmi nepriateľa voči jednotkám bojovej podpory a bojového zabezpečenia, najmä ak priestory v tyle útočiacich jednotiek neboli vyčistené.

(2) Jednotky vyčlenené na tieto úlohy sú obvykle stredné alebo ľahké, môžu varovať hlavné sily pred nepriateľskou hrozbou, ale pravdepodobne ju nebudú schopné zničiť. Aby mohli byť vyčlenené na zabezpečenie krídiel (bokov) a ochrannú síl, musia mať dostatočnú vlastnú ochranu a palebnú silu na zničenie, neutralizovanie alebo prinajmenšom na potlačenie (obmedzenie) hrozby, až do doby, kým budú posilnené.

5.28 Záloha alebo následná sila

Jednotky si musia udržiavať zálohu, aby mohli konať pri neočakávaných udalostiach a pri udržiavaní tempa útoku počas rozvíjania úspechu. Veliteľ môže zväčšiť veľkosť útočnej/údernej jednotky, aby jej umožnil vytvoriť zálohu. Hneď čo bola pôvodná záloha nasadená, musí byť zriadená ďalšia záloha, dokonca aj keď to bude viesť k zmene bojovej zostavy. Zálohy by mali byť umiestnené tak, aby mohli byť rýchlo rozvinuté v akomkoľvek smere, ale musia sa vyvarovať tomu, aby boli nasadené predčasne. Musia byť držané mimo dotyk nepriateľa až do svojho nasadenia. Je potrebné si však uvedomiť odlišnosť medzi zálohami a následnými silami špecificky určenými na nasledujúcu fázu alebo fázy. Následné sily môžu byť použité na zamedzenie prieniku útočných jednotiek nepriateľa, na zabezpečenie terénu získaného útočnými jednotkami, na ochranu dopravných komunikácií, na zničenie obklúčeného ohniska odporu a na zablokovanie možnosti prísunu nepriateľských posíl do priestoru pôsobenia útočných jednotiek. Ich najbežnejšie použitie je na využitie úspechu a na prenasledovanie. Tam, kde jednotky nemajú postačujúcu bojovú silu na to, aby mohol veliteľ v nich vytvoriť bežnú zálohu, potom môže byť využitá niektorá forma dvojitého vyčlenenia.

5.29 Použitie síl bojovej podpory

(1) Palebná podpora. Úspech útoku závisí od úzkej koordinácie palebnej podpory útočiacich jednotiek zo všetkých dostupných zbraní, pričom vo všeobecnosti musí veliteľ zaistiť ustálu koordináciu palebnej podpory v celom pásme útoku. Ťažisko paľby sa presúva podľa

potreby a sústreďuje sa v súlade s plánom veliteľa. Mali by byť pritom zvážené nasledujúce fakty:

- a) Ak má útok využiť prekvapenie, palebná podpora nemusí byť ihneď poskytovaná a začne až v dobe, keď sa narazí na odpor nepriateľa, ak to nie je súčasťou klamného plánu.
- b) Niektoré nepriateľské obranné postavenia môžu byť neutralizované alebo oslepuvané (zadymované) v súlade s operačným plánom pre útok.
- c) Ak je postavenie nepriateľa zvlášť silné, môže byť nevyhnutná prípravná paľba. Jej cieľom bude zničiť čo najväčšiu nepriateľskú silu ešte pred začatím útoku.
- d) Na ochranu presunu z a do bezprostredného bojiska môže byť nariadená prehradzujúca paľba.

(2) Delostrelectvo. Správne použitie delostrelectva a ďalších jednotiek/prvkov palebnej podpory je kľúčom k úspešnému útoku. Delostrelectvo môže byť počas príprav na útok rozmiestnené vpredu a len čo sa útok začne, bude nasledovať bojové jednotky takým spôsobom, aby sa neprerušila palebná podpora. Je veľmi dôležité, aby bol celý proces ISTAR koordinovaný a riadený smerom k získavaniu dôležitých cieľov a aby bol spojený so systémami palebnej podpory, ktoré sú spôsobilé napadať tieto ciele ihneď po ich lokalizácii. Len zničením kľúčových objektov v priestore rozmiestnenia nepriateľa budú vlastné sily spôsobilé začať útok s rozumnou šancou na úspech. Počas útoku môže byť delostrelectvo požadované vykonať množstvo špecifických úloh zahrňujúcich:

- a) Prípravnú paľbu (Preparatory Fire). Prípravná paľba môže byť používaná na:
 - 1. Neutralizáciu alebo zničenie nepriateľského delostrelectva.
 - 2. Maskovanie, oslepovanie voči pozorovaniu nepriateľa.
 - 3. Potlačenie (obmedzenie) protivzdušnej obrany nepriateľa.
 - 4. Osvetlenie bojiska.
- b) Kryciu paľbu (Covering Fire). Krycia paľba môže byť využívaná na:
 - 1. Izoláciu priameho (blízkeho) boja.
 - 2. Neutralizáciu nepriateľa v mieste jeho prieniku.
 - 3. Poskytovanie palebnej podpory bojovým jednotkám bojujúcim v priestore v hĺbke.
 - 4. Ničenie obrnených síl nepriateľa.
 - 5. Pohotovosť počas konsolidácie.
- c) Obrannú paľbu (Defensive Fire). Cieľom obrannej paľby budú nasledujúce účinky:
 - 1. Neutralizovať hrozby z bokov.
 - 2. Napadať sily nepriateľa, ktoré vykonávajú protiútok.
 - 3. Blokovat' postup nepriateľa prostredníctvom použitia rozptylových mín.

(3) Paľba z námorných prostriedkov. Ak je k dispozícii paľba z námorných prostriedkov, tá môže značne prispievať svojou mohutnosťou v rámci celkovej palebnej podpory operácie, vykonávajúc rovnaké úlohy ako pozemné delostrelectvo.

(4) Letectvo (letúne a vrtuľníky). Vzdušná podpora je veľmi významnou zložkou pri vedení ofenzívnych aktivít. Je spôsobilá vytvoriť priaznivú vzdušnú situáciu na rozmiestnenie a pohyb síl a môže identifikovať, narušiť a zničiť nepriateľské sily v širokom rozsahu. Dosaahuje to prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- a) Vzdušné spravodajské, prieskumné operácie a operácie na sledovanie. Pred uskutočnením útoku by mal vzdušný prieskum poskytovať spravodajské informácie o nepriateľovi a počas útoku by mal umožňovať ľahkú detekciu protiopatrení nepriateľa.
- b) Protivzdušné operácie. Pre širokú škálu ofenzívnych aktivít bude podstatná lokálna vzdušná prevaha. Na dosiahnutie takejto lokálnej prevahy by mali byť integrované všetky pro-

striedky protivzdušnej obrany. To zahrňuje integráciu organickej protivzdušnej obrany pozemných síl do celkovej protivzdušnej obrany, ktorú vedie orgán PVO (Air Defence Authority).

- c) Izolácia priestoru vedenia boja. Izolácia priestoru vedenia boja podporí ofenzívnu aktivitu pozemných síl tým, že zabráni nepriateľovi posilňovať a upevňovať jeho obranu. Je definovaná ako vzdušné operácie vedené na zničenie, neutralizovanie alebo spomalenie postupu nepriateľských síl, skôr ako môžu byť efektívne použité, v takej vzdialenosti od vlastných síl, že sa nevyžaduje úzka súčinnosť každej vzdušnej úlohy s paľbou a presunom vlastných síl.
- d) Priama letecká podpora. Priama letecká podpora je dôležitou palebnou podporou pre pozemné sily. Je definovaná ako letecká operácia proti nepriateľským cieľom, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti našich síl a ktoré vyžadujú podrobnú integráciu akejkoľvek leteckej úlohy s paľbou a pohybom týchto síl.

(5) Vrtuľníky. Vrtuľníky môžu podporovať ofenzívne aktivity aeromobilnou formou na využitie príležitostí zmocnenia sa kľúčového terénu pred útočiacimi jednotkami. Môžu tiež byť používané na:

- a) Úlohy velenia a riadenia.
- b) Prieskum a pozorovanie krídiel (bokov) zostavy a medzier.
- c) Logistickú podporu vrátane evakuácie zranených.
- d) Rozmiestňovanie a zber hliadok a pozorovacích skupín.
- e) Palebnú podporu z bojových vrtuľníkov (útok v rámci priamej bojovej podpory).
- f) Na zastrelenie delostreleckých jednotiek (v pozemných silách).

(6) Protivzdušná obrana. Počas prípravnej fázy útoku bude pokrytie protivzdušnej obrany sústredené na priestory sústredenia, trasy rozvíjania sa do bojových zostáv a na prostriedky dôležité pre operácie vedené v hĺbke. Počas útoku sa jej priorita posunie na ochranu síl, avšak ako bude útok postupovať, môže sa jej dôležitosť rozšíriť na ochranu záloh a dopravných komunikácií.

(7) Ženijná podpora. V ofenzívnych aktivitách bude ženijná podpora vyžadovaná na udržiavanie tempa útokov. Rozhodujúca je teda podpora mobility vlastných jednotiek. Dôležité sú však aj úlohy zamerané na zamedzenie mobility nepriateľa, najmä na ochranu bokov zostavy a na rýchle zabezpečenie síl voči protiútokom.

- a) Od ženijných jednotiek bude vyžadované, aby podporovali útočiace jednotky akoukoľvek z nasledujúcich činností alebo všetkými týmito činnosťami:
 1. Priechod cez vlastné mínové polia alebo vytváranie mínových polí.
 2. Označovanie a priechod cez mínové polia nepriateľa.
 3. Poskytovanie prostriedkov na priechod cez suché priekopy a vodné toky, ako aj cez ďalšie prekážky.
 4. Zabezpečovanie bokov prostredníctvom mínových polí, ničení a ďalšími záťarasami. Toto tiež napomáha formovať bojisko a dovoľuje veliteľom využívať hospodárnosť opatrení síl pri ich ochrane.
 5. Príprava a udržiavanie ciest pre následné sily a zálohy.
 6. Podpora konsolidácie na cieľ (úlohu) budovaním opevnení, pokladaním mín a vytváraním záťaras.
 7. Vyhľadanie a likvidácia výbušných prostriedkov, improvizovaných výbušných a nástražných výbušných prostriedkov, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť manéver, palebnú silu a ochranu bojových jednotiek.

b) Dosiahnutie týchto funkcií závisí od adekvátneho prieskumu, včasného poskytovania nevyhnutného vybavenia a zásob a od patričného zoskupovania a riadenia ženijných jednotiek, predovšetkým pri umožňovaní priechodov mýnovými poľami pre bojové vozidlá.

(8) Elektronický boj. Pri ofenzívnych aktivitách elektronický boj poskytuje veliteľovi prostriedky na získavanie informácií potrebných na jeho odhady a plánovanie a dáva mu aj zbraň na zdržanie reakcie nepriateľa útočiť. Operácie elektronického boja môžu byť používané na:

- a) Detekciu, lokalizáciu a narušenie systémov sledovania a získavania cieľov nepriateľa, najmä rádiolokátorov protivzdušnej obrany a protimínometnej paľby.
- b) Detekciu a lokalizáciu zálohy a jednotiek, ktoré majú vykonať protiútok.
- c) Elektronickú izoláciu vybraných nepriateľských jednotiek alebo zostáv rušením spojenia s ich bočnými jednotkami, nadriadenými zostavami a zálohami.
- d) Detekciu a lokalizáciu prvkov elektronických protiopatrení nepriateľa, ktoré môžu byť eliminované fyzickým útokom.
- e) Klamanie, buď samostatne alebo v spojitosti s klamným pohybom alebo ukážkou sily.

(9) Psychologické operácie. Psychologické operácie sa v ofenzívnych aktivitách zameriavajú na podporu kontroly civilistov v priestore vedenia boja, na ukončenie odporu nepriateľa alebo kapitulácie a na podporu klamných operácií. Hlavným cieľom je zníženie efektivity činnosti nepriateľa a to podkopaním jeho vôle bojovať. Na využitie slabín identifikovaných analýzou cieľovej skupiny, na navodenie strachu zo smrti, zmrzačenia a porážky sa využívajú všetky médiá. Podkopáva sa jeho dôvera vo velenie, znižuje sa morálka a podporuje dezercia a kapitulácia. Vykonávajú sa napríklad:

- a) Série produktov na podkopanie dôvery vo velenie, znižuje sa morálka a podporuje dezercia a kapitulácia.
- b) Série produktov na nezasahovanie civilistov do vojenských operácií, vyhýbaniu sa vojenským operáciám a zariadeniam.
- c) Série produktov a aktivity na podporu klamných operácií.

(10) CIMIC. Podpora CIMIC pri vedení ofenzívnych aktivít spočíva:

- a) V ujasnení si ťažiskových prvkov v priestore operácie.
- b) V oboznámení sa s rozhodujúcimi úlohami, fázami a obmedzeniami v priestore operácie.
- c) V získavaní civilných informácií pomocou civilného prieskumu, a civilného informačného manažmentu za účelom vytvorenia spoločného zobrazenia operačnej situácie pre podporovaného veliteľa pri plánovaní ofenzívnych aktivít.
- d) V asistencii pri tvorbe vyhradeného zoznamu možných cieľov (Restricted Target List – RTL) za účelom minimalizovať zbytočné škody na civilnej infraštruktúre a kultúrne významovo citlivých miestach.

5.30 Plánovanie a príprava

(1) Plánovací proces. Hneď ako veliteľ prijal svoju úlohu a analyzoval ju, odhadne vývoj celkovej situácie, hlavne zvažovaním nižšie uvedených faktorov, pričom musí dbať aj na čas a priestor. Na úrovni jednotka pomáha veliteľovi pri odhade situácie jeho štáb. Na vyšších úrovniach velenia so samostatným štábom bude pravdepodobne existovať rozsiahly proces operačného plánovania operácie (operačne plánovací proces, plánovací a rozhodovací proces), založený na prvotnom riadení veliteľa. Počas obdobia, keď bude nedostatok času, bude veliteľ vydávať podrobnejšie rozkazy z hľadiska variantu činnosti, rozvoja ďalšej činnosti a celý proces odhadu bude skrátený.

(2) Zvažovanie faktorov. Bez ohľadu na pridelené úlohy bude proces odhadu vývoja situácie posudzovať nasledujúce faktory, ktoré majú vplyv na danú situáciu:

- a) Nepriateľ. Plán jeho obrany a jeho spôsobilostí, ako aj plán jeho pravdepodobného zámeru.
- b) Faktory prostredia.
 - 1. Pri plánovaní ofenzívnych aktivít musí byť terén analyzovaný z hľadiska možností krytia a utajenia, pozorovania, palebných postavení, prekážok, dominujúcich pozemných a cestných prístupov.
 - 2. Priestor pre útok je miesto, ktoré ponúka najväčšiu pravdepodobnosť na úspech. Terén vybraný pre hlavné úsilie umožňuje rýchly pohyb do tyla nepriateľa, aj keď príležitostne môže útok na menej vhodnom teréne byť nevyhnutný na dosiahnutie prekvapenia. Tiež sa musí zväžiť účinok terénu na presun jednotiek bojovej podpory a bojového zabezpečenia.
 - 3. Na vedomie sa musia brať aj poveternostné pomery, ohľadom jeho vplyvu na mobilitu, viditeľnosť, vzdušnú podporu, sily a ich výbavu a na účinky JCHB zbraní.
- c) Vlastné sily. Veliteľ musí zvažovať veľkosť, druh a kondíciu jednotiek, ktoré má k dispozícii, úlohy, ktoré sú vyžadované, aby tieto jednotky plnili a akékoľvek dodatočne vyžadované úlohy. Podstatná je pri tom potreba preskúmať pomery síl obsahujúce bojové účinnosti, aby sa zaistilo, že budú pre veliteľa priaznivé. Posudzovanie vlastných síl tiež zahŕňa úvahu o požiadavkách bojového zabezpečenia pre operáciu a obmedzenia, ktoré môžu vzniknúť nedostatkom takýchto zdrojov.
- d) Bezpečnosť. Veliteľ musí zväžiť, ako môže najlepšie využiť klamné aktivity a operačnú bezpečnosť, aby dosiahol prekvapenie, zachoval svoje plány a ochránil svoje jednotky. V ofenzívnych aktivitách je zvlášť dôležité utajiť zámyery veliteľa pred nepriateľom, aby hlavné sily mohli vmanévrovať do takého postavenia, z ktorého uderia na nepriateľa.
- e) Čas. Ofenzívne aktivity budú ťažšie vtedy, ak obranca bude mať dostatok času na organizovanie a posilňovanie svojej obrany. Útočník musí však mať tiež dostatok času na sústredenie svojej sily, aby vytvoril dostatočnú dostupnú silu pre útok. Keď už útok prebieha, kritickým faktorom sa stáva čas, takže jedinou pravdepodobnosťou úspešnosti útoku bude stav, kedy sa útokom dosiahne stanovený cieľ ešte pred tým, než nepriateľ získa naspäť svoju rovnováhu a začne reagovať voči útoku.

(3) Rozvoj variantov činnosti. Zvažovaním jednotlivých faktorov sa budú identifikovať úlohy, ktoré musia byť splnené, aby sa mohla viesť úspešná ofenzívna aktivita. Tieto úlohy budú zahrňovať úder, palebnú podporu, blokovanie, ochranu bokov, bezpečnosť (zaistenie), zálohy atď. Môžu byť stanovené spoločne v rôznych formách a kombináciách, aby vytvorili množstvo možných variantov manévru alebo plánov, známych ako varianty činnosti.

(4) Posudzovanie variantov činnosti. Varianty činnosti sú porovnávané s ďalšími variantmi činnosti a najpravdepodobnejšia z nich je vybraná a formulovaná ako rozhodnutie. Pre takéto rozhodnutie sa rozvíja koncept operácií a podrobný operačný plán.

(5) Operačný plán. Operačný plán môže obsahovať:

- a) Úlohové zoskupenie. Je to zostava síl a prostriedkov pre vedenie útoku.
- b) Koncept operácie. Koncept operácie zhruba načrtne operačný plán a bude zahŕňať zámer veliteľa, schému manévru, požadovaný konečný stav a stanovenie hlavného úsilia.
- c) Úlohy. Pridelenie úloh a čiastočných úloh pre podriadených veliteľov.
- d) Fázy a riadenie. Tento bod podrobne opisuje postupnosť útoku, ktorý bude vyžadovať špeciálnu pozornosť na koordináciu.

- e) Časovanie. Časovanie pomôže veliteľovi kontrolovať fázovanie a koordináciu s bočnými zostavami.
- f) Plán manévru. Pre koordináciu môžu byť vyžadované podrobnosti plánu presunu a manévru, ktoré budú zahrňovať aj taktiku obchádzania (vyhýbania sa) nepriateľa.
- g) Palebnú podporu. Bude zahrňovať priamu palebnú podporu, palebnú podporu z vrtulníkov a priamu leteckú podporu.
- h) Podporu elektronického boja. Zahŕňa všetky úlohy pre elektronické rušenie a ďalšiu podporu.
- i) Zálohy. Možné úlohy pre zálohy budú stanovené v súlade s danými prioritami.
- j) Prieskum. Je dôležité, aby prieskumné úsilie pokračovalo počas celej operácie tak, aby činnosť nepriateľa a jeho pohyb mohli byť včas identifikované a vyhodnocované.
- k) Bezpečnosť a ochranu.
 - 1. Špecifické opatrenia musia byť kladené na maskovanie, kamufláž a utajenie, klamanie a elektronické ochranné opatrenia.
 - 2. Musí byť zabezpečená východisková čiara.
 - 3. Pred východiskovou čiarou by mala byť poskytovaná ochrana bokov.
- l) Konsolidáciu (obnovu bojaschopnosti). Po zmocnení sa cieľa musia existovať podrobné plány ďalšej činnosti. Priestor musí byť zabezpečený voči protiútokom a jednotky sa musia konsolidovať pre nasledujúcu operáciu alebo fázu.
- m) Rozvíjanie úspechu. Pre rozvíjanie úspechu musí veliteľ stanoviť svoje zámery.
- n) Bojové zabezpečenie. Podrobnosti pre priority a aktivity bojového zabezpečenia by mali zahrňovať:
 - 1. Činnosti podniknuté pred útokom.
 - 2. Poskytovanie nepretržitej podpory operácie.
 - 3. Opatrenia pre zhromažďovanie, konsolidáciu a kontrolu vojnových zajatcov a utečencov.
- o) RCHBO. Veliteľ musí špecifikovať, akú kategóriu RCHB odevov budú vojaci nosiť pri útoku, ak porovnáva zhoršené bojové podmienky, ktoré nosenie odevov RCHB ochrany spôsobí jednotkám pri uskutočnení útoku voči ich zraniteľnosti, ktorá vznikne, ak by jednotky pri operácii v smere úderu nepodnikli ochranné opatrenia. Ak je terén kontaminovaný, môže spomaliť alebo dokonca zastaviť útok. Tímy RCHB prieskumu by mali teda byť rozmiestnené vpredu, aby varovali pred akoukoľvek kontamináciou. Za predpokladu možného použitia JCHB zbraní voči objektom sa musí brať do úvahy plán reorganizácie, ktorý musí obsahovať rozmiestnenie detektorov a alarmov, ihneď ako sa táto činnosť zistí a ako to bude možné.

5.31 Príprava

- (1) Príprava sa vykoná počas prípravnej fázy akéhokoľvek útoku alebo ďalšej ofenzívnej aktivity. Rozsah príprav bude závislý od dostupného času a od požiadaviek skalkulovaných počas procesu odhadu vývoja situácie. Čas vyžadovaný pre základnú prípravu je často faktorom, ktorý sa posudzuje pri rozhodovaní času pre útok. Podriadení veliteľa by mali byť čo najskôr oboznámení, zvyčajne predbežným rozkazom, koľko času majú na svoje vlastné prípravy. Takéto prípravy obsahujú:
- a) Predbežný (prípravný) presun. Predbežný presun je riadený presun, ktorým sa jednotky rozmiestňujú buď do priestorov sústredenia alebo do východiskových priestorov alebo do ich blízkosti v závislosti od časovej postupnosti.
 - b) Predbežné (prípravné) rozmiestnenie. Predbežné rozmiestnenie sa týka bojových jednotiek a jednotiek bojovej podpory prichádzajúcich spoločne v úlohovej zostave pre boj. V tejto fáze sa tiež uskutočňuje ich logistické dopĺňovanie, takže tieto jednotky budú plno bojovo

pripravené. Akékoľvek jednotky bojového zabezpečenia, ktoré sa presúvajú s útočiacimi jednotkami, sa v tejto fáze spájajú s ich predurčeným zväzkom alebo jednotkou.

- c) Infiltrácia (presakovanie). Infiltrácia (presakovanie) sa môže vykonať za priaznivých podmienok na prieskum, útoky v hĺbke, obsadenie špecifických terénnych prvkov alebo na narušenie spojenia. Infiltrácia (presakovanie) si však vyžaduje presné spravodajstvo a je časovo náročné.
- d) Prípravnú paľbu. Ak sa veliteľ rozhodol použiť palebnú podporu pred hodinou H, potom bude vykonávať plán prípravnej paľby.

5.32 Velenie a riadenie

(1) Veliteľ musí byť informovaný o postupe útoku, reakcii nepriateľa a o situácii, ktorej čelia jeho podriadené jednotky. Počas útoku môže stále viac decentralizovať riadenie na podriadených veliteľov, aby im umožnil rýchlejšie reagovať na zmeny situácií. V kritickom čase sa veliteľ môže premiestniť na smer hlavného úsilia. Podriadený veliteľ prostredníctvom znalosti konceptu operácie svojho nadriadeného veliteľa a meniacej sa situácie bude plniť operačný plán (operačný rozkaz) a modifikovať ho tak, ako to bude potrebné.

(2) Rozkazy. Na zaistenie maximálneho využitia dostupného času pre prípravu, hlavne počas súbežnej aktivity, by sa mali vydávať predbežné rozkazy, keďže písomné operačné rozkazy môžu podrobne pokrývať len počiatočnú fázu plánovaného útoku. Pre nasledujúce fázy môže veliteľ vydávať len nariadenia. Rozkazy sa píše v rámci filozofie úlohového velenia. Podriadení by mali byť oboznámení s tým, aké účinky a konečný stav sa majú pri operácii dosiahnuť a všetci by mali byť zladení s konceptom operácie a jej schémou manévru. Veliteľ si vytvorí svoj jasný koncept operácie, ale jeho vykonanie ponechá podriadeným veliteľom. Pre operáciu bude kľúčový jasný zámer, ktorý sa má dosiahnuť. Postupne, ako sa situácia vyvíja, veliteľ dopĺňa a opravuje svoj pôvodný operačný rozkaz čiastkovými rozkazmi. Úspech operácie bude stále viac závisieť od iniciatívy podriadených veliteľov, najmä pri rozvíjaní úspechu a prenasledovaní.

(3) Miesta velenia. Veliteľ sám rozhodne o tom, kde bude najlepšie, aby bol počas útoku umiestnený a v akom čase. Dosah a spoľahlivosť spojenia mu často umožnia vidieť celkový obraz situácie z jeho hlavného miesta velenia, kde má podporu celého štábu a kde sa nachádzajú aj špecialisti na jednotlivé druhy zbraní a služieb. V niektorých rozhodujúcich momentoch sa však môže objaviť požiadavka, aby sa presunul na taktické miesto velenia, ktoré je v blízkosti kritického miesta, aby zhodnotil celkovú bezprostrednú situáciu a aby zistil príležitosť, ktorá mu umožní využiť situáciu rýchlejšie než nepriateľský veliteľ. V krátkosti, umožní mu to presadiť svoju vôľu v rozhodujúcom čase, pričom môže osobne ovplyvňovať bezprostredný boj.

(4) Umiestnenie veliteľstva. Presun veliteľstva musí rešpektovať požiadavky veliteľa a musí byť vopred plánovaný, aby mohol byť uskutočnený včasný prieskum a aby boli vybrané miesta spojenia čo najúčelnejšie. Zvyčajne samotná zostava veliteľstva sa bude bezprostredne pred útokom nachádzať vpredu. Tento spôsob uľahčuje spojenie v čase, keď sa začína útok a zaisťuje, že veliteľ a jeho štáb sa v kritickej dobe nachádzajú blízko východiskového priestoru. Postupne, ako útok postupuje, musia prvky velenia tiež postupovať dopredu, aby umožnili veliteľovi uplatňovať jeho riadenie.

(5) Spojenie. Bezpečnosť spojenia je najdôležitejšou prioritou pre útok. Dôsledky akýchkoľvek obmedzení v používaní spojenia by mali byť vopred zvážené. Počas útoku bude podstatné

pre účinné velenie a riadenie rádiové spojenie. Mala by byť však vytvorená aj možnosť pre alternatívne spojenie v prípade, že spojenie nebude spôsobilé alebo, že sa hocikedy preruší.

5.33 Bojové zabezpečenie

(1) Nepretržitosť bojového zabezpečenia je dôležitá pre úspech ofenzívnych aktivít. Skutočne, úspech v prenasledovaní a rozvíjaní úspechu môže byť kľúčovým bodom pre jednotky bojového zabezpečenia, aby reagovali rýchlo a pružným spôsobom. Veliteľ a jeho štáb musia preto opatrne posúdiť dostupnosť zásob a schopnosti jednotiek bojového zabezpečenia dopravovať zásoby a poskytovať ďalšiu nevyhnutnú podporu jednotkám.

(2) Špecifické hľadiská. Aj keď musia byť pri plánovaní operácie zvážené všetky aspekty bojového zabezpečenia, najväčší dôraz musí byť položený na dostupnosť munície, zabezpečovanie pohonnými látkami a zaistiťovanie údržby.

- a) Umiestňovanie dopredu. Na vyváženie zaťaženia prepravného systému musí veliteľ posúdiť premiestňovanie zásob a podporných zariadení čo najďalej dopredu. Tam, kde to bude možné, by mali mať mobilnú formu, aby sa mohli rozmiestňovať vpredu tak, ako útok postupuje.
- b) Zásobovanie muníciou, pohonnými látkami. Je nevyhnutné adekvátne plánovanie na zaistenie nepretržitého prísunu munície, pohonných látok do čela zostavy, pretože existuje veľké množstvo materiálu, ktorý tam musí byť presunutý, pričom často dostupné zdroje sú obmedzené.
- c) Oprava. Na účinné udržiavanie síl musí byť vykonávaná oprava ich techniky čo najďalej vpredu, tak ako to môže byť z taktického hľadiska uskutočniteľné. Znižuje to závislosti na odsune prostriedkov a vracia bojovú výzbroj do boja v krátkom možnom čase. Umiestnenie hlavných montážnych miest čo najviac vpredu veľmi napomôže pri oprave bojových vozidiel na bojisku. V podstate oprava vozidiel bude pozostávať skôr z výmeny celých súprav, než z ich opravy. Bude potrebné, aby bol tento systém dobre precvičený a spôsobilý doplňovania zásob súpravami.
- d) Zdravotnícke zabezpečenie. Keď sa plánuje zdravotnícke zabezpečenie pre útok, musia byť posudzované nasledujúce dôležité faktory:
 1. Hlavným prevodcom pre návrh zdravotníckeho zabezpečenia sú zdravotnícke a operačné (chirurgické) harmonogramy.
 2. Plány na zdravotnícke zabezpečenie musia byť pružné, pretože zdravotnícke jednotky nie sú zvyčajne udržiavané v zálohe.
- e) Riadenie presunu. Riadenie presunu na cestách bude dôležité, aby sa zaistovalo rozvíjanie sa do bojových zostáv, doplňovanie síl, evakuácia zranených a rozmiestňovanie záloh tak, aby nedochádzalo k zdržiavaniu. Zvlášť to bude dôležité pri prechádzaní miest, v ktorých sa prekonávajú zátaras.

(3) Požiadavka na podporu stabilizačných aktivít. Ak sa ofenzívne aktivity vykonávajú v priestoroch trvalo obývaných civilným obyvateľstvom, môže tam navyše vzniknúť očakávanie a požiadavka, aby vojenské jednotky bezprostredne pomáhali pri zabezpečovaní civilnej populácie a pri poskytovaní humanitárnej pomoci. Preto môže vzniknúť dodatočná závislosť od jednotiek bojového zabezpečenia, ktoré by podporili tieto aktivity. Ideálne bude, ak túto požiadavku bude veliteľ a štáb predvídať, pričom urobia potrebné opatrenia na jej podporu.

6. DEFENZÍVNE AKTIVITY

6.01 Cieľ

(1) Každé ťaženie a vojenské operácie sú vedené pomocou vyváženej kombinácie ofenzívnych, defenzívnych, stabilizačných a umožňujúcich aktivít. Prostriedky a dôraz položené na každý typ aktivity budú závisieť od množstva situačných faktorov a budú vyjadrovať charakter ťaženia.

(2) Defenzívne aktivity sú definované ako aktivity, ktoré bránia útoku nepriateľa. Zvyčajne sú vedené vtedy, keď má nepriateľ iniciatívu s cieľom zabrániť mu, aby ovládol terén, zaútočil na bojové postavenia alebo prelomil obranu. Ich cieľom je zastaviť útok nepriateľa, zničiť jeho sily a zastaviť ho pred uskutočnením jeho cieľa. To vytvára podmienky pre útočnú činnosť. Podstatné pre obranný boj je, že nesmie smerovať do situácie, v ktorej by sily v obrane nezareagovali adekvátne na činnosti nepriateľa. Mala by byť využitá každá príležitosť na prevzatie iniciatívy a na prinútenie útočníka, aby reagoval v súlade s operačným plánom pre obranu. Defenzívne aktivity zahŕňajú aj boj na zdržanie.

6.02 Účel a koncept obrany

(1) Účelom defenzívnych aktivít je odolávať ofenzívnym aktivitám nepriateľa a v ideálnom prípade ho poraziť. Cieľom defenzívnych aktivít môže byť:

- a) Zníženie ofenzívnej spôsobilosti nepriateľa a spôsobenie neúspechu jeho útočnej činnosti.
- b) Udržiavanie predtým určeného priestoru a zabránenie nepriateľovi preniknúť doňho.
- c) Získavanie času pre ďalšie aktivity a operácie.
- d) Umožňovanie sústredovania vlastných síl niekde inde.
- e) Prinútenie nepriateľa zaujať bojovú zostavu tak, aby bol viac zraniteľný voči paľbe.
- f) Ochrana vlastných spôsobilosti alebo domácich zariadení a systémov.

(2) Ofenzívna aktivita je základom pre obranu. Obrana by mala byť kreatívna s využitím príležitosti uchopiť iniciatívu a tak narušiť súdržnosť nepriateľa. Napríklad udržaním terénu, alebo narušením úsilia nepriateľa a jeho prostriedkov v jednom priestore, si veliteľ môže zaisťovať podmienky pre rozhodujúcu činnosť v ďalšom priestore. Cieľom bude prinútiť nepriateľa k činnosti, ktorá zúži jeho voľbu, zníži jeho bojovú silu a odhalí ho pre rozhodujúcu ofenzívnu aktivitu. Efektívna obrana je preto zriedkakedy pasívna a je žiaduce, aby obsahovala razantnú útočnú činnosť s cieľom predísť, rozvrátiť alebo narušiť činnosti nepriateľa, kedykoľvek to je možné. Môže to byť uskutočnené fixovaním nepriateľa, klamaním a povzbudzovaním ho, aby vytváral preňho nevhodné plány, lákaním ho do situácií, kde sa môže využiť prekvapenie, zabraňovaním mu, aby získaval informácie a útočením na jeho súdržnosť. Operácie v priestore v hĺbke môžu byť vedené s cieľom pútať (fixovať) nepriateľa zabraňovaním mu vo voľnosti manévru a napádaním ho, aby sa narušil jeho potenciál pre ofenzívny manéver a rozvrátila jeho spôsobilosť na plnenie rozkazov.

(3) Defenzívne aktivity by nemali mať len reagujúci charakter, ale ich cieľom je tiež vytvoriť dobré podmienky pre dosiahnutie požadovaných účinkov a cieľov. Všeobecne je ich kľúčovým cieľom obmedzenie voľnosti manévru nepriateľa a rozvoj podmienok na ďalšie ofenzívne aktivity.

(4) Defenzívna aktivita môže byť vyžadovaná na:

- a) Zničenie ofenzívnej spôsobilosti nepriateľa a spôsobenie neúspechu jeho útoku.

- b) Fixovanie nepriateľa, aby sa umožnilo vlastným jednotkám udrieť niekde inde.
- c) Získanie času na dôkladnú prípravu ďalších operácií, vrátane protiútok.
- d) Udržanie terénu a zabránenie nepriateľovi, aby naň prenikol.

(5) Útočník zvyčajne určuje čas a miesto svojho útoku a môže zhromaždiť svoje sily tam, kde potrebuje. Zvyčajne bude vyhľadávať ťažisko síl nepriateľa, pokúšajúc sa narušovať tempo prebiehajúcich operácií a plánovanie i prípravu ďalších operácií.

(6) Defenzívne aktivity zohrávajú hlavnú úlohu v mnohých ťaženiach, ktoré sa väčšinou netýkajú hlavnej bojovej činnosti. Počas operácií proti povstalcovi alebo operácií na podporu mieru musia byť zabezpečené prvé opevnené miesta a pevné základne a v závislosti od nepriateľa môžu byť zaistené aj životne dôležité miesta, akým je kľúčová civilná infraštruktúra. Tu všade sa budú aplikovať princípy obrany.

6.03 Princípy pre vedenie defenzívnych aktivít

(1) Veliteľ musí počas plánovania a vedenia obrany zvažovať mnohé princípy a zásady. Často sú tieto princípy v konflikte s ostatnými princípmi, a preto teda veliteľ musí určiť stupeň, v ktorom bude každý princíp zdôraznený.

(2) Najväčší dôraz počas plánovania a vedenia defenzívnych aktivít si vyžadujú nasledujúce princípy:

- a) Koncentrácia sily. Veliteľ musí byť schopný koncentrovať svoju silu, čiže bojovú silu a bojový potenciál, na miesto hlavného úsilia nepriateľa. Koncentrácia neznamena len zhromažďovanie síl, ale tiež aj hromadenie palebnej sily. Zahŕňa také prvky, akými sú presun, flexibilita a spojenie. Na najnižších úrovniach velenia koncentrácia znamená také umiestňovanie zbraní a vytváranie palebných plánov, aby sa palebné účinky čo najviac sústredili na útočníka. Nemožno dosiahnuť, aby koncentrácia bola všade silná. Na dosiahnutie výhody v rozhodujúcom okamžiku môže byť nevyhnutné dobré využívanie času alebo hospodárnosť síl. Na to, aby obranca minimalizoval hrozby zraniteľnosti počas zhromažďovania síl využíva klamnú činnosť, maskovanie, ochrannú paľbu, ochranné sily a protivzdušnú obranu. Pri koncentrácii svojho bojového potenciálu si musí veliteľ zachovať voľnosť manévru a pružnosť v náležitom čase a priestore.
- b) Útočná činnosť. Velitelia musia aj pri obrane udržiavať útočný ráz, nesmú zostať pasívni a čakať len na reakciu. Na všetkých úrovniach velenia sa velitelia musia chopiť príležitosti alebo ju vytvoriť, aby prekvapili nepriateľa, teda aby ho donútili odchýliť sa od svojich plánov. Nepriateľské sily by mali byť napadané a zničené alebo dezorganizované a zdržané nielen v mieste bezprostredného dotyku, ale všade, kde to je možné, v celej hĺbke priestoru operácií. To si vyžaduje agresivitu, predstavivosť, schopnosť vykonávať manéver a rýchlosť. Kedykoľvek to bude možné musí veliteľ prevziať iniciatívu od útočníka. Medzi prvky útočnej činnosti patrí tiež hliadkovanie a protiútok.
- c) Bezpečnosť. Bezpečnosť síl znamená ich spôsobilosť vedieť si poradiť s útokom z akéhokoľvek smeru. To sa dá dosiahnuť nasadením krycích síl, koordináciou a vzájomnou podporou na všetkých úrovniach, neustálym sledovaním situácie a schopnosťou včas koncentrovať jednotky.
- d) Pružnosť. Kým sa obranca pripravuje na uchopenie iniciatívy, snaží sa vyhnúť, prípadne zabrániť útokom nepriateľa, čím mení obranu vo svoj prospech. To vyžaduje rýchle plánovanie, ochotu zmeniť hlavné úsilie a pripravenosť okamžite sa presunúť do obrany bez straty tempa.
- e) Spravodajstvo a získavanie informácií. Pre vedenie obrany sú nevyhnutné informácie o nepriateľovi. Plánovanie obrany je založené na najlepších dostupných spravodajských in-

formáciách, využívajúc pri tom všetky prostriedky a orgány veliteľa, ako aj spravodajstvo od nadriadených alebo susedných zostáv. Zahŕňa to hodnotenia spôsobilostí nepriateľa a jeho zámerov, spoločne s hlavnými úlohami určovania pravdepodobného hlavného úsilia nepriateľa, jeho pravdepodobných smerov priblíženia a presunu síl v hĺbke, až po hranicu priestoru záujmu veliteľa. Avšak je nepravdepodobné, aby sa dalo vôbec kedy vydedukovať úplné chápanie zámerov nepriateľa, ešte pred tým, než sa začne útok. Preto je teda podstatné, aby veliteľ udržiaval svoje úsilie prostredníctvom sledovania (vrátane elektronického boja) a pokračoval v získavaní informácií postupne tak, ako sa vyvíja boj, takže môže riadiť obranu a koncentrovať i rozvinúť svoje prostriedky na správnom mieste a v správnom čase. V obrane sú informácie zhromažďované zo štyroch zdrojov, ktorými sú:

1. Krycie sily.
 2. Systémy ISTAR, vrátane systémov zisťovania cieľov.
 3. Hliadky.
 4. Jednotky v dotyku.
- f) Využitie terénu. Odolnosť obrany závisí v značnej miere od výberu a využitia terénu. Spôsobnosť veliteľa analyzovať terén, určovať prístupy, vyberať terén z hľadiska povrchu a dôležitosti a rýchlo rozvinúť svoje jednotky, určuje celkový výsledok operácie. Vybraný terén by mal umožňovať, aby boli prístupy nepriateľa pokryté paľbou. Tiež by mal poskytovať obrancom možnosti ukrytia, ochrany a presunu a zároveň obmedzovať spôsobilosti nepriateľa na pozorovanie a rozmiestňovanie svojich jednotiek. Výhodou je, ak priestor obrany obsahuje prírodné alebo umelé zátarasy, ktoré môžu byť začlenené do operačného plánu pre obranu a posilnené umelými prekážkami. Terén je definovaný (klasifikovaný) ako:
1. Otvorený terén. Otvorený terén predstavuje relatívne rovinu bez lesov, zastavaných plôch, vodných tokov a ďalších prírodných prekážok. Ľahko sa dá pokryť prostriedkami sledovania a môže byť dominantný pre paľbu. Taký terén vyžaduje stavbu zátarás, aby sa obmedzil pohyb nepriateľa. Tieto priestory sa najlepšie bránia tankovými jednotkami a jednotkami, ktoré sú vyzbrojené zbraňovými systémami ďalekého dostrelu.
 2. Uzavretý terén. Uzavretý terén môže byť značne členitý a môže obsahovať rozsiahle lesy (džungľu) a zastavané plochy. Tento terén znižuje pohyb útočníka a poskytuje dobré utajenie a ochranu pre obrancu. Na ďalšie zdržiavanie útočníka a na usmerňovanie jeho pohybu môžu byť využívané a prispôbované prírodné prekážky. Tieto územia sa najlepšie bránia silnou pechotou (rojmi).
 3. Kľúčový terén a rozhodujúce (dôležité) územie. Rozhodujúce územie (Vital Ground) je definované ako územie takej dôležitosti, ktoré musí byť pre úspešné splnenie úlohy udržané alebo kontrolované. Kľúčový terén je definovaný ako akékoľvek miesto alebo priestor, ktorého zmocnenie sa alebo udržiavanie dáva značnú výhodu niektorej z bojujúcich strán. Veliteľ musí určiť rozhodujúci priestor pre obranu, to znamená taký priestor, ktorý ak by bol stratený, spôsobilo by to neudržateľnosť obrany. Veliteľ potom určí tiež hlavné prístupy k svojmu rozhodujúcemu priestoru a ku kľúčovému terénu tak, že buď ovláda alebo blokuje tieto prístupy. Kľúčový terén je územie, ktoré dáva jeho držiteľovi značnú výhodu, preto na základe tejto skutočnosti veliteľ určí kľúčový terén, ktorý sa bude udržiavať. Potom podľa toho zoskupí svoje jednotky a vydá im úlohy. Tento proces sa neustále opakuje na každej nižšej úrovni zostavy a vedie ku koordinovanému usporiadaniu, v súlade s celkovým operačným plánom. Zvyčajne sa rozhodujúci priestor vzťahuje ku konkrétnej úrovni velenia, ale hneď ako je určený (identifikovaný), zostáva nemenný pre všetky podriadené úrovne velenia. Napríklad rozhodujúci priestor veliteľa brigády môže byť z hľadiska veliteľa divízie len jeho kľúčovým terénom; avšak v situácií, kedy sa rozhodujúce územie zboru nachádza v priestore brigády,

potom rovnaké územie je rozhodujúcim územím brigády aj divízie. Predsa len, ak má obrana v špecifickom sektore pokračovať, musí byť udržiavaný rozhodujúci priestor alebo v prípade jeho straty musí byť tento priestor znova ovládnutý. Veliteľ vyberá rozhodujúci priestor, kľúčový terén a zóny ničenia prostredníctvom:

3.1 Identifikácie prekážok v rôznych priestoroch, vrátane predného okraja obrany a pravdepodobných prístupových ciest.

3.2 Určenia prístupov, ich zhodnotenia a klasifikácie z hľadiska pravdepodobnosti ich použitia.

3.3 Predvídania nepriateľských cieľov.

3.4 Identifikácie prekážok v hlavnom priestore obrany.

g) Narušovanie. Nepriateľské útoky by mali byť v priebehu ich vedenia narušované tak, aby nepriateľovi bola marená jeho snaha manévrovať a koncentrovať svoju bojovú silu. To by malo byť uskutočňované v celej hĺbke jeho bojovej zostavy. Narušovanie nepriateľa môže byť dosiahnuté: marením možností jeho prieskumu; útočením na jeho súdržnosť; spomaľovaním jeho tempa pevnou obranou a razantnými protiútokmi; ako aj ničením jeho dôležitých prostriedkov prostredníctvom útoku vedeného v priestore v hĺbke.

h) Koordinácia a súdržnosť. Všetky aspekty obrany vyžadujú koordináciu, vrátane priechodu línii kryciami silami a silami vykonávajúcimi protiútok, pri priechode hraníc, počas súčinnosti, pri tvorbe plánu záťarás, pri palebnej podpore a PVO, ako aj pri bojovom zabezpečení, aby sa zaistila spoľahlivá súdržnosť. Cieľom nepriateľa je dosiahnuť rýchly prielom a postup cez priestor obrany. Často sa bude nepriateľ usilovať útočiť pozdĺž bočných hraníc brániacich sa jednotiek, súdržnosť obrany takýchto hraníc, najmä ak sa na nej podieľajú príslušníci rôznych krajín, bude teda nevyhnutná. Činnosť záloh by mala zahrňovať úlohy udržiavania alebo obnovy súdržnosti pozdĺž hraníc. Zálohy, hneď ako im bude prideľovaná úloha, musia viesť rozsiahlu koordináciu, vrátane nácvikov. Musia sa pritom zväziť možnosti posilnenia a spôsoby vyhnutia sa vzájomnému napadnutiu vlastnými jednotkami. Ku koordinácii dochádza už počas plánovania a pokračuje v rámci vedenia operácie. Je to nikdy nekončiacia úloha, ktorej veliteľ a jeho štáb musia venovať značné úsilie. Koordinácia je predovšetkým dôležitá pri mnohonárodných operáciách. Veliteľ dosahuje a udržiava koordináciu:

1. Pochopením konceptu operácie nadriadeného.

2. Pochopením metód a postupov koalíčných partnerov.

3. Výberom takých hraníc a línii operácií, ktoré nezväčšujú problémy pri koordinácii.

4. Výberom koordinačných bodov pozdĺž hranice alebo línie operácie.

5. Výmenou plánovacích informácií a styčných dôstojníkov.

6. Plánovaním vzájomnej podpory.

7. Nácvikmi, zvlášť záloh.

8. Ďalšími prostriedkami, ktoré považuje veliteľ za dôležité pre danú situáciu.

i) Vzájomná podpora. V obrane sa vzájomná podpora dosiahne vtedy, keď medzery medzi jednotlivými bojovými postaveniami obrany budú kryté paľbou (uprednostňuje sa priama paľba), aby útočiaci nepriateľ nemohol napadnúť jedno bojové postavenie bez toho, že by nebol ničený paľbou najmenej z jedného ďalšieho bojového postavenia. Dosiahnutý stupeň vzájomnej podpory závisí od terénu, viditeľnosti a dosahu zbraní. Najlepšie je, ak predný okraj obrany, ktorý musia jednotky brániť, je spojený s ich ohľadom na schopnosť jednotiek vykonávať vzájomnú podporu. Veliteľ musí zvažovať potrebu vzájomnej podpory svojich jednotiek s požiadavkami na ich hĺbku, rozptyl a mobilitu. Vzájomná podpora zvyšuje silu brániacich sa jednotiek a teda ovplyvňuje výber hraníc a umiestnenie bojových postavení. Poskytuje však aj ďalšiu výhodu brániacim sa jednotkám, pretože útočník musí svoju kryciu paľbu rozptýliť, aby neutralizoval jednotlivé podporujúce sa bojové postavenia.

- j) Hĺbka. Obrana v hĺbke pôsobí na útočiace sily tak, aby viedli operáciu postupne bez podrobného prieskumu. Pomáha to prekvapiť útočníka, ktorého to prinúti použiť svoju zálohu. Tiež to umožňuje lokalizovať prienik útočníka a uľahčuje to jeho blokovanie. V neposlednom rade to poskytuje brániacim sa jednotkám čas určiť hlavný útok (zameranie) nepriateľa a uskutočniť protiútok. Hĺbka priestoru obrany by mala byť primeraná celkovej sile, mobilite a palebnej sile útočníka a predná časť tohto priestoru by mala byť bránená. Hĺbka sa dosahuje:
1. Nasadením jednotiek v obrane čo najviac dopredu, aby pokryli prístupy a pravdepodobné priestory útoku nepriateľa.
 2. Nasadením širokej škály prostriedkov, vrátane prvkov elektronického boja a taktickej vzdušnej podpory, aby napádali ciele, hlboko v priestore svojho vplyvu na ciele, ktoré sú dôležité pre kontinuitu, tempo a pre velenie a riadenie útočiaceho nepriateľa.
 3. Umiestňovaním bojových postavení a prekážok v celej hĺbke priestoru.
 4. Umiestňovaním a presunom záloh, jednotiek palebnej podpory a bojového zabezpečenia.
- k) Manéver. Manéver môže byť rozhodujúcim prvkom obrany. Kombináciou pohybu a paľby môžu brániace sa jednotky najlepšie využiť terén a spôsobiť útočiacemu nepriateľovi straty. Manéver umožňuje veliteľovi sústrediť dostatočnú bojovú silu, aby dosiahol prevahu nad nepriateľom.
- l) Palebná sila. Efektívnosť obrany je založená predovšetkým na naplánovaní vzájomne podporujúcej sa paľby všetkých zbraní. Paľba bojových jednotiek, delostrelectva, vrtulníkov a taktických vzdušných a námorných prvkov musí byť vzájomne doplňujúca sa, koordinovaná a použitá v správnom čase a na správnom mieste. Palebná sila tiež umožňuje veliteľovi sústrediť dostatočnú bojovú silu, aby dosiahol prevahu nad nepriateľom.
- m) Použitie záloh. Zálohy sú nezapojené sily, ktoré veliteľ udržiava na zaistenie voľnosti konania a nasadzuje ich v prípade nepredvídaného a neočakávaného vývoja. Poskytujú tak pružnosť a vyváženosť. Ich hlavnými úlohami je posilnenie vlastných jednotiek, zablokovanie nepriateľa, protiútok, vystriedanie iných jednotiek a ochrana krídel a priestoru v tyle. Len čo bola záloha nasadená, musí byť vytvorená nová záloha. Niekedy je nevyhnutné vytvoriť zálohu z jednotiek v priestore, ktorý je najmenej ohrozený alebo z jednotiek v hĺbke, ktoré nie sú v dotyku s nepriateľom. Aj keď to prináša určité riziko, musí to byť posúdené z hľadiska požiadavky udržania spôsobilosti na koncentrovanie rozhodujúceho bojového potenciálu.
- n) Klamná činnosť. Klamná činnosť usiluje o manipuláciu vnímania situácie nepriateľom. To sa predovšetkým využíva v obrane, aby sa vytvárali mylné dojmy o:
1. Presnom rozmiestnení hlavných bojových postavení, čo môže spôsobiť, že nepriateľ bude plytvať svojím hlavným úsilím a prostriedkami na nesprávnom mieste.
 2. Načasovaní a smere protiútku, čo spôsobuje, že nepriateľ rozvinie svoje zálohy mimo bojové postavenia, kde nemôžu vplývať na boj.

6.04 Druhy defenzívnych aktivít

(1) Existujú dva základné druhy defenzívnych aktivít:

- a) Obrana. Cieľom obrany môže byť zničenie nepriateľa, alebo udržanie priestoru. Vo všeobecnosti oba ciele vyžadujú fixný prvok, ktorý znemožní nepriateľovi voľnosť manévru a pohyblivý prvok, ktorý uskutoční protiútok na nepriateľa. Rovnováha medzi týmito dvoma prvkami závisí od úlohy a od spôsobilostí útočníka a obrancu.
- b) Boj na zdržanie. Boj na zdržanie je takým bojom, v ktorom jednotky pod tlakom nepriateľa sa usilujú šetriť čas v danom priestore znižovaním jeho tempa a spôsobovaním mu strát bez toho, aby sa ráznejšie zapojili do boja. Môžu byť vedené na spomalenie postupu ne-

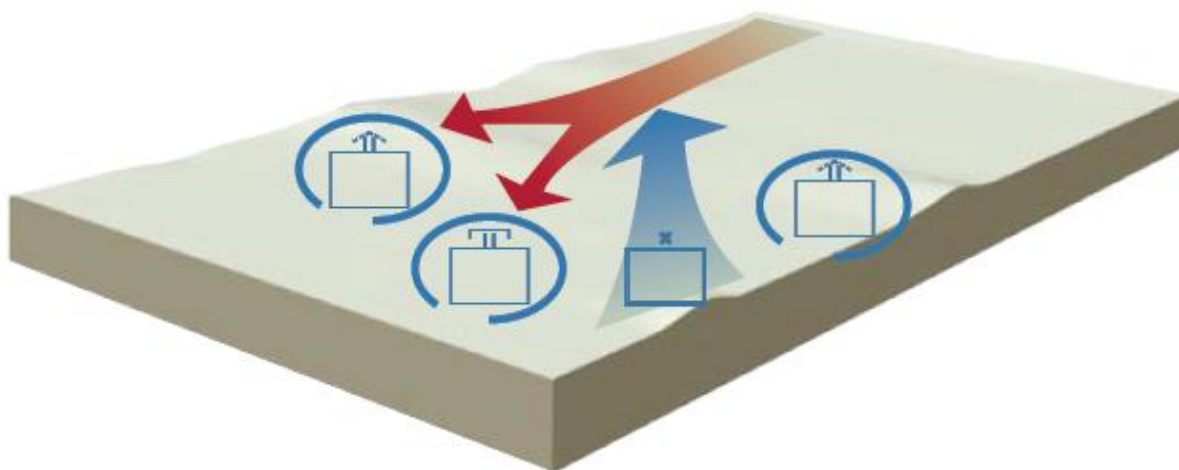
priateľa, zníženie jeho bojového potenciálu, zhromažďovanie informácií o zámeroch nepriateľa, alebo na ochranu vlastných jednotiek. Taktiež umožňujú veliteľovi tvarovať bojiško a vytvárať podmienky pre protiútok. Boj na zdržanie nepriateľa je zvyčajne úzko spojený so zodpovedajúcim bojovým postavením, ktoré sa pripravuje počas boja na zdržanie. Boj na zdržanie je najlepšie viesť s dobre chránenými a mobilnými jednotkami, ktoré môžu napádať nepriateľa v ich dosahu zo vzájomne sa podporujúcich bojových postavení a ktoré potom rýchlo ustúpia ešte pred tým, než by sa ráznejšie zapojili do boja.

OBRANA

6.05 Formy obrany

(1) Aj keď obrana môže mať veľkú rozmanitosť foriem, v podstate môžu byť rozdelené na mobilnú (pohyblivú) obranu a obranu priestoru (pozičnú obranu).

(2) Mobilná obrana. V mobilnej obrane (obrázok 6.1) fixujúce jednotky znemožňujú nepriateľovi voľnosť manévru, zatiaľ čo jednotky vykonávajúce útok manévrujú tak, aby ho porazili. Velitelia pri mobilnej obrane využívajú terén, prekážky, hĺbku a klamnú činnosť spolu s paľbou a manévrom s cieľom prinútiť nepriateľa, aby sa sústredil na nesprávny smer. To spôsobuje nepriateľovi zraniteľnosť pri jeho útoku. Preto hĺbka, čas a spôsobilosť manévrovať sú mimoriadne dôležité faktory pri vedení mobilnej obrany. Úspešná mobilná obrana vyžaduje rýchly prechod medzi aktivitami a pohotovosť na opustenie priestoru v prípade potreby. Mobilná obrana je zameraná na deštrukciu útočiacich síl tak, že sa im umožní postup do bojových postavení, kde budú vystavené protiútokom a obklúčeniu. Dôraz je pritom položený viac na zničenie nepriateľa, než na udržanie alebo na znovu zaujatie priestoru. Mobilná obrana využíva kombináciu ofenzívnych, defenzívnych aktivít a aktivít na zdržiavanie nepriateľa, ktoré vyžadujú rozmiestnenie relatívne malých jednotiek vpredu a využitie manévru podporovaného paľbou a prekážkami na uchopenie iniciatívy. Preto teda brániace sa jednotky musia byť aspoň tak mobilné (alebo viacej), ako nepriateľ a musia mať spôsobilosť vytvoriť dostatočne veľkú zálohu, ktorá bude viesť rozhodujúci protiútok.

Obrázok 6.1 Mobilná obrana

(3) Obrana priestoru (obrázok 6.2). Cieľom obrany priestoru je držanie priestoru alebo znemožňovanie nepriateľovi, aby naň vnikol. Zameriava sa na držanie terénu smerovaním nepriateľa pred vzájomne prepojené bojové postavenia, z ktorých môže byť veľkou mierou ničený paľbou. Pri obrane priestoru je na udržanie priestoru rozvinuté veľké množstvo obranných jednotiek s využitím kombinácie bojových postavení a malých mobilných záloh. Velitelia organizujú obranu okolo statického rámca zaisteného bojovými postaveniami, so snahou zničiť nepriateľa vzájomne koordinovanou, (prepojenou) paľbou alebo uskutočnením lokálneho protiútoku na nepriateľské jednotky prenikajúce medzi bojové postavenia. Na rozdiel od mobilnej obrany nie je pre jednotky v obrane priestoru nevyhnutné usilovať sa zničiť útočiaceho nepriateľa. Namiesto toho obrana priestoru vytvára podmienky pre ďalšiu činnosť a ráta so samostatným, ale koordinovaným útokom inými jednotkami na dosiahnutie úspechu. V obrane priestoru velitelia používajú svoje jednotky v rámci statických a vzájomne sa podporujúcich bojových postavení, podporovaných protiútokmi na všetkých úrovniach. V pozícinej obrane pôsobí množstvo brániacich sa jednotiek rozmiestnených na udržanie priestoru, využívajúc kombináciu bojových postavení a malých mobilných záloh. Obrana určuje podmienky pre ďalšie činnosti pre útok. Rovnováha medzi statickými a pohyblivými jednotkami (určenými na protiútok) je zväčša daná terénom. Uzavretejší terén vyžaduje väčší podiel jednotiek určených na protiútok a nižšiu úroveň velenia, v ktorej by mohli byť použité. Na rozdiel od mobilnej obrany, pre ktorú je nevyhnutná značná hĺbka, pozíčná obrana môže byť vedená v rôznej hĺbke v závislosti od úlohy, dostupnosti síl a od charakteru terénu.

Obrázok 6.2 Obrana priestoru

6.06 Mobilná obrana a obrana priestoru

(1) Napriek tomu, že uvedené charakteristiky vyjadrujú všeobecný obraz každého typu obrany, obe formy využívajú statické i dynamické prvky. Velitelia brániacich sa jednotiek môžu kombinovať oba typy použitím statických prvkov na zdržiavanie, usmerňovanie, spôsobovanie strát a na konečné zastavenie útočiaceho nepriateľa a dynamických prvkov na protiútoky, údery a zničenie nepriateľských jednotiek. Rovnováha medzi týmito prvkami závisí od úlohy, zostavy, pružnosti a bojového potenciálu jednotky, ako i od charakteru bojiska.

(2) Základný rozdiel medzi mobilnou obranou a obranou priestoru je:

- a) Snahou mobilnej obrany je zmarit' útok nepriateľa jeho deštrukciou.
- b) Úsilím obrany priestoru je zmarit' útok nepriateľa zabránením jeho postupu.

6.07 Obrana v obkl'účení

Jednotky v obkl'účení sa môžu z neho vymaniť, presiaknuť smerom k vlastným jednotkám, útočiť v hĺbke nepriateľa alebo sa samostatne brániť. Cieľom brániacich sa obkl'účených jednotiek môže byť udržiavať priestor alebo naviazať na seba nepriateľské sily, ako súčasť väčšieho manévru alebo udržiavať bojovú silu, bojový potenciál jednotiek, ktoré boli neočakávane obkl'účené a nie sú schopné vymaniť sa z obkl'účenia. Môžu viesť obranu priestoru alebo mobilnú obranu, pokiaľ majú dostatočný priestor a pohonné látky. Kľúčovým kritériom pri organizácii obrany obkl'účených jednotiek je predvídať, aký bude postup nepriateľa pri pokuse o ich rozdelenie a postupné znižovanie ich sily.

6.08 Plánovanie a vedenie obrany

(1) Plánovanie a príprava obrany zaberie značné množstvo času. Ideálne je, keď veliteľ určí bojové postavenia jednotiek až o dve úrovne velenia nižšie. Preto teda veliteľ brigády určuje bojové postavenia až do úrovne roty. Avšak na také podrobné plánovanie a prípravu nemusí byť vždy dostatok času. Potom by mali velitelia zamerať svoju pozornosť na charakterizovanie účinkov tých bojových postavení, ktoré musia vytvárať na podriadených úrovniach, aby dosiahli cieľ obrany. Podriadení by potom mali využiť dostupný čas na vytvorenie svojich bojových postavení tak, aby sa dosiahli požadované účinky. Kľúčovým prvkom na najlepšie využitie obmedzeného času budú súbežné aktivity naprieč a medzi všetkými úrovňami velenia.

(2) V priebehu počiatočných fáz obrany majú zvyčajne výhodu v boji jednotky pôsobiace z bojových postavení, ktoré si vybrali. Príprava na obranu zahŕňa umiestňovanie jednotiek v hĺbke, využívanie a vylepšovanie terénu, vedenie prieskumu a zabezpečovanie operácie, rozvíjanie plánu na protiútok a iniciovanie klamných opatrení. Pritom by dispozície a zámery jednotky mali byť skryté a snahou by malo byť odvedenie úsilia nepriateľa nesprávnym smerom.

(3) V priebehu plánovania obrany je veľmi dôležitá podrobná koordinácia činnosti, čo si vyžaduje značný čas. Mala by zahŕňať spätné brífingy podriadených pre svojich veliteľov, aby bolo zaistené, že umiestnené bojové postavenia budú vytvárať požadované účinky.

(4) Obrana je jednoduchý boj uskutočnený v dvoch fázach:

- a) Boj krycích síl. Krycie sily pôsobia pred hlavným bojovým postavením, poskytujú ochranu hlavným silám a získavajú pre ne informácie a prípadne aj čas.
- b) Hlavný obranný boj. Hlavný obranný boj vedú hlavné sily s ohľadom na cieľ obrany. Zahŕňa činnosti vedené proti útočiacim silám (posilňovanie, blokovanie a protiútok).

(5) Počas oboch týchto fáz boja budú nepriateľské sily napádané v hĺbke, aby sa zabránilo ich rozmiestneniu.

6.09 Plánovanie, príprava a kritéria obrany

(1) Potreba dôkladnej a komplexnej prípravy obrany vyžaduje čo najefektívnejšie využitie času, ktorý je k dispozícii. Súčasne je nevyhnutné súbežné plánovanie činnosti na každej úrovni velenia. Potrebné bude vydávanie predbežných rozkazov a operačných rozkazov, ktoré by mali obsahovať čo najviac podrobností, aby umožňovali uskutočňovanie súbežných aktivít a najlepšie využitie dostupného času podriadenými.

(2) Velitelia by mali od svojich podriadených vyžadovať spravodajské informácie, aby mohli v počiatočných fázach čo najlepšie plánovať. Velitelia aj ich podriadení velitelia musia posúdiť vo svojich predbežných rozkazoch, operačných plánoch, a operačných rozkazoch nasledujúce otázky:

- a) Zásadné informácie o nepriateľovi aj o vlastných jednotkách, vrátane pôvodných zámerov a prípadných neskorších obmedzení.
- b) Bojovú zostavu jednotiek pre danú úlohu.
- c) Pridelenú alebo predpokladanú úlohu, koncept operácie nadriadeného a vlastný koncept operácie, ako aj úlohy, ktoré z nich vyplývajú.
- d) Rozhrania, vrátane priestorov operácie nadriadeného aj krycích síl, hlavného priestoru boja, priestorov v tyle a vymedzenie predného okraja hlavného priestoru boja.
- e) Ďalšie úlohy, akými sú poskytovanie jednotiek pre krycie sily, pracovných skupín, bezpečnosti najdôležitejších miest a zabezpečovania priestoru v tyle.
- f) Plán zátarás a zabezpečenia prežitia, v náčrte.
- g) Nevyhnutný časový rozvrh.
- h) Ďalšie opatrenia potrebné na koordináciu plánov obrany, vrátane priestorov pre zálohy, jednotky bojového zabezpečenia a bojovej podpory.
- i) Blokujúce postavenia v hĺbke.

(3) Úlohu vydáva najbližší nadriadený veliteľ. Obmedzenia, ktoré majú vplyv na túto úlohu, môžu ovplyvňovať prijatie operačného plánu pre obranu. To sa môže stať v prípade, ak by činnosť susedných jednotiek viedla do takého rizika, že by vznikali neprijateľné medzery so stratou súdržnosti celkovej obrany. Analýzy úlohy zaisťujú, že pridelené aj predpokladané úlohy a obmedzenia sa identifikujú.

(4) Pri plánovaní obrany veliteľov odhad situácie vyžaduje špeciálne posúdenie nasledujúcich faktorov:

- a) Hrozba. Analýza možného ohrozenia zahŕňa posudzovanie taktickej doktríny nepriateľa a detaily o jeho spôsobilostiach, vrátane jeho nosičov a munície jadrových a chemických zbraní, aby sa určili jeho možné varianty činnosti.
- b) Rozmiestnenie. Postavenia, ktoré sú pridelené bojovým jednotkám, jednotkám bojovej podpory a zálohám, sú určené predovšetkým ich úlohou. To môže vyžadovať, aby niektoré jednotky boli umiestnené v priestore, ktorý bol už pridelený inej jednotke, čo však nijako nemení zodpovednosť za vedenie operácií v tomto priestore. Jednotky palebnej podpory a bojového zabezpečenia by mali byť dislokované mimo najpravdepodobnejšieho smeru útoku nepriateľa.
- c) Terén a poveternostné pomery.
 1. Terén musí byť vybraný dôkladne, aby sa maximálne zužitkoval potenciál a charakteristiky vlastných jednotiek, zbraní, mobility a spôsobilostí a zároveň aby negoval takéto výhody u nepriateľa. Koncept operácie sa musí sústrediť na určené rozhodujúce územie, kľúčový terén a na plánované ciele.

2. Poveternostné pomery. Koncept operácie musí brať do úvahy akékoľvek zmeny poveternostných pomerov (počasie), ktoré môžu mať vplyv na vedenie obrany.
- d) Pridelené priestory. Ak majú jednotky pôsobiť na širokom fronte, nesmie byť ich bojová sila rozptýlená na pokrytie celej šírky a malo by sa viac spoliehať na mobilné zálohy, hĺbku, palebnú silu a pozorovanie.
- e) Prostriedky. Počas plánovania by mal veliteľ určiť a požiadať nadriadeného o akékoľvek ďalšie prostriedky potrebné na splnenie úlohy. Požiadavky na prostriedky a ich časová dostupnosť budú jedným z dôležitých bodov informačných požiadaviek veliteľa.
- f) Čas. Dôkladne musí byť zvážený čas potrebný na rozvinutie a prípravu bojových postavení a využité musia byť plány i úlohy vydané pre prípad obmedzenia z hľadiska dostupného času. Súbežné aktivity sú požadované na všetkých úrovniach. Pri nedostatku času by velitelia mali vydávať svoje zámery alebo účinky, ktoré vychádzajú v ústrety operačným plánom pre obranu a postaveniam podriadených alebo ich vytvárajú, osobne sa zaoberať podrobným umiestnením každého bojového postavenia o dve úrovne velenia nižšie. Velitelia musia zabezpečiť, aby ich podriadení mali dostatok času na svoju prípravu.
- g) Obmedzovacie opatrenia. V súlade s plánom na obmedzenie činnosti nepriateľa musia byť takéto opatrenia pripravené, aby sa v prípade potreby vykonali v úzkej koordinácii s príslušnými orgánmi hostiteľskej krajiny. Požiadavky na infraštruktúru pre ďalšiu fázu boja alebo na obdobie po jeho skončení musia byť starostlivo zvážené.
- h) Koordinácia. Koordinácia rôznych plánov musí byť zaistená nielen v rámci priestoru operácie, ale tiež aj so zostavami pôsobiacimi na krídlach. Nadriadené veliteľstvo musí byť o všetkom kompletne informované.
- i) Miestna populácia. Pri plánovaní obrany musí byť brané do úvahy miestne obyvateľstvo. Jeho ochrana a obrana musí byť zahrnutá do konceptu operácie v najvyššej miere. Prinajmenšom musí veliteľ zvažovať ako sa vyhnúť vedľajším škodám, predovšetkým na dôležitých miestach, v kľúčovej infraštruktúre a na kultúrnych pamiatkach. Z hľadiska bezpečnosti musí byť veliteľ upovedomený o potenciálnej hrozbe zo strany nepriateľových informátorov alebo samotného nepriateľa ukrývajúcich sa medzi obyvateľstvom.
- j) Ochrana pred jadrovými, chemickými a biologickými zbraňami. V závislosti od odhadu aktuálneho stavu ohrozenia veliteľ musí zvážiť potrebu použitia opatrení na RCHB ochranu. Náhle zastavenie útoku zo strany nepriateľa, prípadne jeho ústup, môže indikovať bezprostredné použitie JCHB zbraní. Jednotky, vrátane krídelnej (bočnej) ochrany, ktoré sú ohrozené úderom, by mali byť varované, pričom veliteľ bude musieť rozhodnúť, či jeho jednotka by mala pokračovať v obrane bojového postavenia, rozptýliť sa alebo sa usilovať napadnúť nepriateľa. Veliteľ, ktorého bojové postavenie je vystavené chemickému útoku má dve základné možnosti: premiestniť sa alebo zostať na mieste. Pred rozhodnutím premiestniť sa musí vziať do úvahy:
1. Aký je pravdepodobný čas ohrozenia, dokedy je možné zostať na súčasnom mieste.
 2. Vplyv presunu na operačné plány.
 3. Potreba dekontaminácie pred zaujatím nového bojového postavenia.
 4. Šírenie kontaminácie spôsobené presunom.
 5. Akákoľvek strata ochrany.

(5) Pri defenzívnych aktivitách je veľmi dôležitý dostatok času na prípravu. Preto musia byť jasne stanovené priority a práce na príprave musia začať čo najskôr. Pokiaľ to bude nevyhnutné, môže sa čas, ktorý je k dispozícii na prípravu obrany, zvýšiť tak, že sa tomu prispôbi úloha krycích síl. Nevyhnutnou a časovo najnáročnejšou činnosťou je činnosť ženijných jednotiek. Je dôležité, aby maximálne úsilie a priorita boli kladené na zabránenie mobility nepriateľovi a na úlohy prežitia. Vykonanie špecifických zabraňovacích opatrení sa začne

v priebehu prípravne fázy boja, pokračuje počas činnosti krycích síl a je ukončená počas hlavného obranného boja.

(6) Prípravy na obranu by mali prebiehať súbežne na všetkých úrovniach velenia a zahŕňať nasledujúce dôležité činnosti:

- a) Prieskum a opatrenia proti prieskumu nepriateľa v priestore operácie.
- b) Plánovanie a tvarovanie bojiska prostredníctvom spojenia prírodných a umelo vytvorených prekážok.
- c) Plánovanie koordinácie priamej a nepriamej palebnej podpory.
- d) Rozhodnutie o použití PVO.
- e) Zriadenie spojenia medzi krídelnými (bočnými), susediacimi a podriadenými jednotkami.
- f) Neustále zdokonaľovanie operačného plánu pomocou vojnovej hry, ak to umožňuje čas.
- g) Nácviky jednotlivých činností (prevzatie boja, protiútok) pri dostatku času.
- h) Spravodajská činnosť, aby sa určil čas útoku nepriateľa, jeho hlavné úsilie a dislokácia systémov velenia a riadenia.

6.10 Opatrenia proti prieskumu nepriateľa

(1) Pre všetky defenzívne aktivity vo všeobecnosti platí požiadavka zničiť alebo neutralizovať prieskum nepriateľa (napríklad klamnou činnosťou a elektronickým bojom). Musia byť vytvorené plány na včasné zničenie síl a prostriedkov prieskumu nepriateľa vo všetkých sektoroch bojiska, avšak bez predčasného odhalenia kľúčových prvkov obrany. Úspech proti prieskumu nepriateľa pomôže zachovávať bezpečnosť záloh, dosiahnuť prekvapenie pri útočných činnostiach a nestratiť integritu systémov palebnej podpory a velenia, ako aj logistickej infraštruktúry. Opatrenia, ktoré môžu pôsobiť proti prieskumu nepriateľa zahŕňajú:

- a) Použitie krycích síl na jeho zničenie alebo neutralizovanie, čím skôr to bude možné tak, aby nepriateľ nemohol odhaliť rozmiestnenie jednotiek v hlavnom priestore obrany. Vyžaduje to koordináciu systémov sledovania a zisťovania cieľov so zbraňovými systémami priamej a nepriamej paľby.
- b) Ochranu rozmiestnenia vlastných jednotiek pomocou maskovania, utajenia a velenia a riadenia obranného boja, aby nepriateľ nemohol získať potrebné informácie. Je to zvlášť dôležité vtedy, keď prieskum nepriateľa prenikne cez krycie sily. Sily a prostriedky prieskumu nepriateľa by mali byť napádané prostredníctvom hliadok a vytváraním pascí pred bojovými postaveniami a medzi nimi.
- c) Použitie vrtulníkov proti silám a prostriedkom prieskumu nepriateľa môže byť zvažované v prípade ich dostatočného množstva, hoci ciele budú rozptýlené a odkryté len na krátku dobu.
- d) Nepriama paľba môže byť efektívna z hľadiska neutralizácie a ničenia, avšak jej pravdepodobnejšie využitie bude na skupinové (väčšie, zložené) ciele a na jednotlivé ciele s vyššou prioritou. Je pravdepodobné, že množstvo týchto prostriedkov bude obmedzené a ich „odkrytie“ ohrozí celkovú bezpečnosť brániacich sa jednotiek. Špeciálnu pozornosť je treba venovať ochrane záloh a vlastným prioritným cieľom. Mali by sa použiť opatrenia na maskovanie a klamanie, avšak pre zálohy môže byť potrebné, aby im boli pridelené jednotky špeciálne na ochranu proti prieskumu nepriateľa a EB.
- e) V priestoroch v tyle sa musia usilovne vyhľadávať a ničiť akékoľvek sily a prostriedky prieskumu nepriateľa. Môžu byť na to použité prieskumné jednotky a zálohy, ak nie sú zapojené do iných úloh.
- f) Pokiaľ sily a prostriedky prieskumu nepriateľa použijú nekonvenčné taktiky a zmiešajú sa s miestnym obyvateľstvom, musia byť prijaté adekvátne protiopatrenia voči takémuto nepriateľovi. Jednotky uskutočňujúce statickú obranu, alebo rámcové hliadky musia sledovať

podozrivé aktivity monitorujúc ich prostredníctvom mobilných telefonátov (Cellular Telephones) a hliadok na sledovanie. Podozrivé osoby by mali byť zadržané a prešetrované, majú však na pamäti, aby sa pritom pri týchto zadržiatiach vyhlo možnému negatívnemu vnímaniu (odcudzeniu sa) od miestnej populácie.

6.11 Operácie v priestore v hĺbke a prípravné operácie

(1) Po celú dobu boja sú nepriateľské sily ničené v priestore v hĺbke s cieľom zabrániť, prípadne oddialiť ich rozvinutie. V skutočnosti budú operácie v priestore v hĺbke, v dotyku a v tyle uskutočňované súbežne, a preto teda vzniká požiadavka pre veliteľa, aby určil priority, predovšetkým pre bojovú podporu a bojové zabezpečenie. Rovnako aj rozhodujúce, prípravné a zabezpečovacie operácie môžu byť vedené súbežne.

(2) Veliteľ musí zabrániť nepriateľovi, aby zhromažďoval neakceptovateľné množstvo bojovej sily na akomkoľvek mieste preventívnymi, neustálymi a systematickými útokmi na formujúce sa sily nepriateľa. Nepriateľské sily, ktoré ešte nie sú v dotyku, budú nepretržite monitorované v celom priestore operácie veliteľa a napadané po celej hĺbke jeho priestoru vplyvu. Pri tom by nemalo byť zámerom veliteľov len ničenie a obmedzovanie nepriateľskej sily, ale narušovanie plánov jej veliteľov a prevzatie iniciatívy. Takýto útok na nepriateľské sily v priestore v hĺbke je doplnkom pre boj krycích síl aj hlavných obranných síl. Integrácia dostupných prostriedkov bojovej podpory na takéto narušenie činnosti nepriateľa vyžaduje rozsiahlu a nepretržitú koordináciu medzi veliteľmi vzdušných a pozemných jednotiek, ktorá sa musí podriaďovať významnej spôsobilosti, akou je zisťovanie cieľov v priestore v hĺbke a ich napádanie, čo je dôležité pre úspešné vedenie operácií v priestore v hĺbke.

6.12 Umiestnenie bojových postavení a opevnených miest

(1) Bojové postavenia by sa mali vždy, keď to bude možné, navzájom podporovať. Mali by byť umiestnené tak, aby boli skryté pred priamym pozorovaním nepriateľa a jeho paľbou. Obranca by sa mal vyhnúť bojovým postaveniam, ktoré sú ľahko identifikovateľné a ľahko napadnuteľné, ako napríklad na predných okrajoch lesov, samostatne situovaných dedín a na ďalších viditeľných miestach. Bojové postavenia by mali ovládať miestny priestor pomocou priamej paľby. Takéto bojové postavenia poskytujú rámec pre bojové sily pôsobiace medzi nimi.

(2) Opevnené miesto je opevnené bojové postavenie, kde sú v podstate sústredené prostriedky priamej paľby, predovšetkým protitankové zbrane, ktoré nie je jednoduché ovládnuť alebo obísť. Tieto miesta môžu byť zničené len s vynaložením veľkého úsilia a s prevahou síl. Opevnené miesto je umiestnené na terénnom prvku, ktorý je veľmi dôležitý pre obranu, prípadne tam, kde môže zdržať nepriateľský útok a môže byť využité na ovplyvňovanie alebo ovládnutie útočníka. Na vybudovanie opevneného miesta je potrebná značná ženijná podpora.

6.13 Prekážky

(1) V akejkoľvek forme obrany bude šikové využitie prírodných a umelo vytvorených prekážok základom pre úspech vedenia obrany. Ich účelom je pomôcť veliteľom na taktickej úrovni zabrániť nepriateľovi vo voľnosti jeho manévru, ktorú potrebuje na získanie a udržanie iniciatívy. Integrácia prekážok a palebnej sily podporuje plán manévru veliteľa a ovplyvňuje a obmedzuje možnosti manévru nepriateľa. Umelé prekážky budú použité na tvarovanie bojiška. Pri budovaní prekážok je potrebné dodržiavať nasledujúce zásady:

- a) Opatrenia pri budovaní prekážok musia byť koordinované na všetkých úrovniach, avšak ich podrobné umiestnenie určujú podriadení velitelia.
- b) Prekážky musia len dopĺňovať a nie určovať plán operácie. Zámer veliteľa na zriadenie prekážok musí byť jasne formulovaný, to znamená, zrozumiteľne vyjadrený, či majú prekážky ustáliť, narušiť alebo zablokovať nepriateľa alebo či ho majú prinútiť, aby sa vrátil.
- c) Kde je to možné, musia byť prekážky kryté priamou paľbou. Pokiaľ to nie je možné, musia byť kryté aspoň pozorovateľmi, ktorí môžu vyžiadať nepriamu paľbu.

(2) Umelé prekážky nesmú brániť jednotkám pri ich činnosti. Zvláštna pozornosť musí byť venovaná protiútokom a ústupu krycích síl.

6.14 Priestory napadnutia

Priestory napadnutia sú vymedzené veliteľmi na všetkých úrovniach v závislosti od ich bojovej úlohy a od analýz terénu a nepriateľa. Sú to priestory, kde terén, posilnený umelými prekážkami, umožňuje brániacim sa jednotkám zastaviť a zničiť nepriateľské sily. Ako také sú integrovanou súčasťou bojov v priestore v dotyku, v hĺbke ako aj v priestore v tyle a ich účel a dislokácia musí odrážať plán veliteľa a spôsobilosti terénu pri podpore tvarovania bojiska, fixovania nepriateľa a sústreďovania požadovaného bojového potenciálu.

6.15 Plánovanie priamej paľby

(1) Pri plánovaní bojového postavenia sa ako prvé rozvinujú zbrane podporujúce priamu paľbu, hlavne tie, ktoré ničia tankové jednotky nepriateľa. Zvyšok bojových postavení sa potom buduje okolo nich. Musí to byť koordinované samotným veliteľom. Pri nasadzovaní prostriedkov priamej paľby by mali byť aplikované nasledujúce body:

- a) Hĺbka. Rôzny dostrel zbraní priamej paľby poskytuje možnosť vytvorenia hĺbky v priestore napadnutia s prekrývanou paľbou. Navyše plán na použitie protitankových a podporných zbraní by mal rátať s ich postavením v hĺbke na všetkých pravdepodobných prístupoch nepriateľa, takže mobilné systémy obrany môžu zabezpečiť viacnásobné napadanie útočiacich síl, ktoré neboli zničené pri počiatočnom napadnutí.
- b) Vzájomná podpora. Plán protitankovej obrany by mal zaistiť, aby útočiace sily napadajúce akékoľvek bojové postavenie mohli byť napádané s podporou zbraní priamej paľby od susedných jednotiek a zo vzájomne sa podporujúcich bojových postavení. Z tohto dôvodu pri výbere bojových postavení by mala byť braná do úvahy dostupnosť bojových postavení pre vzájomnú podporu. Koordinácia všetkých zbraňových systémov v bojových postaveniach je stálou požiadavkou. Zbraňové systémy priamej paľby sú používané tak, aby boli zdvojené alebo skupinové, čím si môžu poskytnúť vzájomnú podporu pri lokálnej ochrane, pri prieskumnej a krycej paľbe. Je potrebné pritom zdôrazniť, že samotné systémy nemôžu byť umiestnené spolu, ale účinky, ktoré dosiahnu, by sa mali zdvojnásobiť.
- c) Bezpečnosť. V priestoroch operácie pôsobia obrnené a ďalšie mobilné zbraňové systémy priamej paľby zvyčajne mimo bojových postavení rôť. Z tohto dôvodu si musia zabezpečiť svoju vlastnú ochranu a musia byť spôsobilé reagovať na ohrozenia zo strany nepriateľa. Aj keď zbraňové systémy majú len malé osádky, tieto majú dobré spôsobilosti na prežitie a dobrú mobilitu. A tak oni nielenže majú zlepšenú svoju vlastnú ochranu, ale tiež prispievajú k ochrane priestoru operácie a jednotiek pôsobiacich v tomto priestore. Časti síl zbraní priamej paľby môžu byť využité na hliadkovanie alebo na stráženie priestorov namiesto prieskumných jednotiek. Ich pozorovacie systémy, palebná podpora a mobilita im umožňujú, aby boli použité ako hliadkovacie (monitorovacie), ochranné (strážne) alebo krycie sily. Navyše, ak sa mobilné systémy priamej paľby nenachádzajú na svojich predurčených

bojových postaveniach, mali by byť udržiavané vzadu a ukryté na vhodných miestach, aby sa mohli pri výstrahe ihneď presunúť dopredu.

- d) Integrácia zbraňových systémov priamej paľby. Obrnené a podporné zbraňové systémy priamej paľby musia byť dôkladne integrované so všetkými ostatnými prostriedkami, aby sa dosiahol čo najväčší deštruktívny účinok na nepriateľské sily. Týmto spôsobom integrované použitie všetkých zbraňových systémov zlepšuje účinnosť každého systému na vytváranie väčšieho sieťového účinku. Napríklad, kombinácia protitankových zbraní, ktoré vedú paľbu do priestorov smrtiacich zón (priestorov napadnutia, ničenia), s mýnovými poľami usmerňuje a spomaľujú postup nepriateľa a s podporou delostrelectva a mýnometnej paľby udržiava zablokované obrnené vozidlá. Takto im teda obmedzuje ich možnosť pozorovania a v spojení so zadymovaním im ďalej znižuje viditeľnosť. Navyše, ak sa pri obrane použijú vrtuľníky, ktoré napádajú nepriateľa na neočakávaných prístupoch s posilnením pešími jednotkami (zosadnutými z vozidiel), to vytvorí podstatne lepšiu celkovú účinnosť, než nasadenie každého prvku samostatne. Tiež to znižuje spôsobilosť nepriateľa ničieť naše systémy, ktoré ak by pôsobili samostatne, by mohli byť zraniteľné. Zbrane priamej paľby s krátkym dosahom by mali byť integrované s ďalšími zbraňovými systémami v bojových postaveniach. Navyše jednotky priamej paľby by mohli byť včlenené aj do plánu sledovania a zisťovania cieľov, aby podporovali celkové pozorovacie spôsobilosti a získavali informácií o umiestnení, typoch a počtoch cieľov. Hneď ako zbrane priamej paľby dosiahnu spôsobilosť na znovu rozmiestňovanie sa, mal by sa plán protitankovej obrany koordinovať s plánom záťarás, aby sa zaistil ich súlad.
- e) Koncentrácia. Plán protitankovej obrany by mal umožňovať koncentráciu významnej smrtiacej sily v priestore a čase, ktorá poskytuje najväčšie výhody. Musí sa to dosiahnuť bez možnosti odhalenia nepriateľom a jeho zaútočenia. Koordinovaný plán, bezpečné spojenie, pokryté prístupy, rýchly presun, dobrý výcvik a rýchle rozptýlenie sa sú niektoré z požiadaviek na efektívnu koncentráciu systémov priamej paľby. Použitie tankových jednotiek a nasadenie vrtuľníkov so zbraňami priamej paľby sú prostriedkami na dosiahnutie koncentrácie v neočakávaných miestach alebo v neočakávanom čase. Selektívnym koncentrovaním sa na jeden z rozhodujúcich prostriedkov nepriateľa (napr. na jeho bojové vozidlá pechoty, ženijné prostriedky alebo vozidlá velenia a riadenia) sa najpravdepodobnejšie naruší jeho súdržnosť.

6.16 Boj krycích síl

Úlohou krycích síl je spôsobiť maximálne možné straty nepriateľovi tak, aby dorazil do hlavného priestoru boja so značnými stratami a dezorganizovaný (s neusporiadanou zostavou). Aj keď je ich úloha veľmi náročná, môžu krycie sily nepriateľovi spôsobiť množstvo strát a celkové jeho zdržanie, ktoré môže byť v celku neúmerne veľkosti krycej sily, pokiaľ je táto činnosť uskutočňovaná šikovne a ak vytvára podmienky na využívanie výhodného terénu. Pritom môže krycia sila vytvárať klamnú činnosť voči nepriateľovi z hľadiska umiestnenia priestoru hlavných síl v obrane a dokonca môže viesť k tomu, aby nepriateľ odstúpil od svojich zámerov.

6.17 Plánovacie kritéria

Zoskupenie, dokonca i na nižšej úrovni ako brigáda, môže poskytovať jednotku do krycích síl. Môže to byť alternatívnou súčasťou operačného plánu pre obranu nadriadeného, kedy bude táto jednotka pôsobiť ako samotná krycia sila, alebo kedy bude súčasťou hlavných obranných síl s ďalšou jednotkou pôsobiacou v tejto úlohe. Podobne môže brigáda pôsobiť ako celok v krycích silách pre divíziu a zbor. V každom prípade za čiarou odovzdania zodpovednosti za vedenie boja sa určuje len jedna krycia sila, čo vylučuje potrebu na viacnásobné

odovzdávanie boja medzi jednotkami idúcimi za sebou. Stále to však umožňuje veliteľovi použiť svoje vlastné „krycie sily“ v hlavnom priestore boja až k čiare odovzdania zodpovednosti za vedenie boja jeho nadriadeného. Keď je zostava (zväzok) zodpovedná za boj krycích síl, musí chápať, akú to má súvislosť s hlavným obranným bojom a aký dopad bude mať vedenie tohto boja na zámer nadriadeného veliteľa a na koncept operácií v hlavnom priestore boja. Plánovanie musí teda zahŕňať aj nepredvídateľné udalosti, rátať s neočakávanými výsledkami a ťažkosťami boja krycích síl.

6.18 Úlohy

(1) Zvyčajne každý veliteľ vytvára jednotky pre krycie sily, ako prvú zostavu obrany v priestore v hĺbke. Veliteľ by nemal krycím silám vydávať protichodné úlohy. Hlavnými úlohami môžu byť:

- a) Zhromažďovanie informácií o mieste, smere postupu a sile útoku nepriateľa (ich hlavné úsilie).
- b) Získavanie času.
- c) Oslabovanie – spôsobovanie strát nepriateľovi.
- d) Zaisťovanie bezpečnosti.
- e) Narušovanie súdržnosti nepriateľa.

6.19 Veľkosť a zloženie

Veľkosť a zloženie krycích síl závisí od úlohy, nepriateľa, terénu a jednotiek, ktoré sú k dispozícii. Kdekoľvek to bude možné, nemali by jednotky použité ako krycie sily bezprostredne pôsobiť v hlavnom priestore boja. Krycie sily by malo byť zoskupenie vyzbrojené všetkými typmi zbraní, ktoré je sebestačné po všetkých stránkach. Tieto faktory pridávajú na dôležitosť a zložitosť krycích síl v závislosti od variantu činnosti zvoleného nepriateľom, od dostupnej šírky a hĺbky priestoru pre boj krycích síl a od času požadovaného na prípravu bojových postavení v hlavnom priestore boja. Musia mať dostatočnú palebnú silu a mobilitu, takže sa môžu vyhnúť rozhodujúcemu nasadeniu a prerušiť dotyk s nepriateľom s využitím vlastných prostriedkov. Vedenie boja kryciami silami bude závisieť od pridelených úloh. Ak musia získať čas na dokončenie príprav hlavného priestoru boja, potom môžu viesť boj na zdržanie.

6.20 Odovzdanie boja

(1) Jednotky v hlavnom priestore boja preberajú zodpovednosť za boj na čiare odovzdania boja. Pri plánovaní a vykonávaní odovzdania boja musia byť brané do úvahy aj tieto body.

- a) Keď sa krycie sily približujú k čiare odovzdania boja, môže nastať potreba zvýšiť intenzitu palebnej podpory z hlavného priestoru boja, aby sa krycie sily stiahli, prípadne uvoľnili zo zovretia. Prostriedky priamej i nepriamej paľby hlavných obranných síl kryjú premiestňovanie krycích síl a tiež priechod medzi prekážkami. Tento postup prekročením vzad cez predné bojové postavenia v hlavnom priestore boja musí byť dôkladne naplánovaný a koordinovaný, aby krycie sily prešli tadiaľ hladko a aby sa vyhli prípadným incidentom s vlastnými jednotkami.
- b) Krycie sily prechádzajú hlavným priestorom boja čo najrýchlejšie, aby sa minimalizovala ich zraniteľnosť nepriateľskou paľbou. Prostriedky bojovej podpory a bojového zabezpečenia krycích síl by sa mali presúvať čo najskôr, aby neprekážali v presune bojových jednotiek.

- c) V nesúvislých priestoroch operácií musia velitelia zvažovať čiastočné znovu rozmiestnenie krycích síl. Priestor by mal byť prenechaný (opustený) len pod tlakom a požiadavky na získavanie informácie môžu určovať, ktoré jednotky krycích síl zostanú pred hlavným priestorom boja.

6.21 Hlavný obranný boj

(1) Hlavný obranný boj sa vedie v hlavnom priestore boja. Tu sa účinky operácií v priestore v hĺbke a krycích síl, spojené s úsilím operácií v priestore v tle zlúčia s úsilím hlavných obranných síl s cieľom zničiť nepriateľa. Cieľom hlavného obranného boja je zastaviť postup nepriateľa udržaním bojových postavení v hlavnom priestore boja s využitím prekážok a záloh. Spôsoby vedenia obrany (taktiky) v hlavnom priestore boja budú rôznorodé, pričom nemusí byť určený žiadny variant činnosti. Väčšina udalostí bude závislých od pružného plánu, ktorý v sebe zahŕňa princípy mobilnej obrany alebo obrany priestoru.

(2) Medzery alebo priechody medzi prekážkami, ponechané na premiestnenie krycích síl, musia byť strážené a musia byť prijaté opatrenia na ich uzavretie. Po odovzdaní boja krycích síl hlavným obranným silám musí veliteľ zvážiť následné využitie krycích síl. Môže rozhodnúť o ich okamžitom nasadení ako zálohy, čo mu umožní uvoľniť súčasné zálohy na plnenie iných úloh. To však môže trvať určitý čas pred tým, než sa krycie sily pripravia na plnenie ďalších úloh. Lepšie je teda po ich reorganizácii určiť ich ako ďalšiu zálohu. Veľa pritom záleží od vývoja hlavného obranného boja.

6.22 Počiatkové činnosti

(1) Okrem krycích síl sa vo všeobecnosti umiestňujú pred predný okraj obrany aj hliadky alebo malé ochranné sily na zaistenie bezpečnosti jednotiek v hlavnom priestore boja. Toto musí byť dôkladne koordinované pozdĺž hranice hlavnej obrany a pre tieto prvky sa vyžaduje koordinovaný plán ústupu.

(2) Obranný boj sa začína vtedy, keď nepriateľ dosiahne predný okraj hlavného priestoru boja. Všeobecnou zásadou je, že jednotky musia bojovať takým spôsobom, aby zastavili nepriateľský útok čo najviac vpredu. Nie je vylúčené, že obrana bude vedená do hĺbky, aby sa bojovalo proti nepriateľovi, ktorému sa podarilo preniknúť a nepodarilo sa ho zastaviť vpredu. Medzery medzi prekážkami, ponechané pre ústup krycích síl, musia byť strážené a musia byť prijaté opatrenia na ich uzavretie.

(3) Keď dosiahne nepriateľ hlavný priestor boja, bude sa pokúšať nájsť slabiny a prelomiť obranu, hoci aj sériou útokov v malom rozsahu. Pokiaľ bude niektorý z nich úspešný, bránacie sa jednotky musia okamžite zastaviť takýto prienik a čo najskôr zničiť nepriateľské jednotky.

(4) Nepriateľ začne pravdepodobne svoj hlavný útok ihneď po uskutočnení adekvátnych spravodajských činností. Svoju silu bude koncentrovať na vybrané miesta a tieto útoky bude podporovať ťažkou delostreleckou paľbou a intenzívnymi vzdušnými útokmi. Útoky môžu byť podporované aj ďalšími vedľajšími údermi, akými sú aeromobilné a vzdušné výsadkové akcie, do priestorov tyla jednotiek vedúcich obranný boj alebo medzi ne.

(5) Len čo sa začne útok nepriateľa rozvíjať, jednotky na prednom okraji obrany ho začnú napadať. S postupom boja môže byť postup nepriateľa spomalený a nepriateľ sa môže začať sústreďovať pozdĺž prekážok a bojových postavení, kde predstavuje dobrý cieľ pre obrannú

paľbu a ofenzívnu vzdušnú podporu. Preto je nutné venovať maximálnu pozornosť palebnej podpore práve na túto fázu boja.

6.23 Vedenie boja

Boj proti útočiacemu nepriateľovi bude vedený zostavou podriadených jednotiek využívajúcich priamu paľbu, nepriamu paľbu a manéver. Zapojenie záloh musí byť riadené. Vedenie operácií v hĺbke proti jednotkám nepriateľa postupujúcich za sebou musí byť koordinované. Použitie ženijných jednotiek a podporných prostriedkov musí byť jasne zadefinované.

6.24 Obrana proti tankovým jednotkám

(1) Keďže hlavnou hrozbou zo strany nepriateľa býva zvyčajne použitie tankových jednotiek, pri usporiadaní bojových postavení musí byť najskôr brané do úvahy plánovanie protitankovej obrany. Je to tak dôležité, že to musí osobne koordinovať veliteľ. Včasné ničenie nepriateľských tankov je kľúčom k úspechu v obrane. Použitie všetkých protitankových zbraní musí byť koordinované vo dne i v noci s cieľom zničiť tankové jednotky nepriateľa. Pri rozmiesťovaní obrany proti obrneným cieľom by mali byť aplikované nasledujúce ustanovenia:

- a) Obrana proti obrneným cieľom musí byť sústredená na pravdepodobných smeroch ich priblíženia, hoci by nemal byť ignorovaný žiadny priestor.
- b) Dôležité je včasné zistenie nepriateľa, čo umožní včasné nasadenie protitankových zbraní na ničenie jeho obrnených cieľov.
- c) Účinné umiestnenie prekážok pomáha pri ničení obrnených cieľov nepriateľa tým, že zadržia ich postup a usmernia ich do priestorov, kde sa dostanú pod koordinovanú paľbu protitankových zbraní, tankov, delostrelectva, bojových vrtuľníkov, prostriedkov vzdušnej podpory a do zamínovanej zóny.
- d) Jednou z hlavných faktorov, ktoré je potrebné brať do úvahy pri výbere miesta a pri rozmiesťovaní skupiny s kombinovanými (zmiešanými) zbraňami, je schopnosť oddeliť čo najskôr pechotu nepriateľa od tankov, ktoré sprevádza.
- e) Základnou úlohou tankových jednotiek je zablokovat' alebo formou protiútokú napadnúť prielomy, ktoré sa podarilo nepriateľovi uskutočniť.
- f) Pokiaľ sa tankovým jednotkám nepriateľa podarí preniknúť za predný okraj obrany, protitankové zbrane umiestnené v hĺbke sa budú snažiť zastaviť ich ďalší postup. Jednotky na prednom okraji však môžu zostať vo svojich bojových postaveniach a pokračovať v ničení ďalších tankových jednotiek nepriateľa.
- g) Bojové vrtuľníky, ak sú dostupné sú často najrýchlejšími prostriedkami na ničenie tankových jednotiek nepriateľa. Zlé podmienky viditeľnosti však môžu ich použitie prekaziť.

6.25 Prielom

Medzi bojovými postaveniami sa môžu vyskytovať nechránené miesta, ktoré sa však nesmú nachádzať na očakávanom hlavnom smere útoku nepriateľa. Tieto priestory musia byť neustále pod dohľadom, kryté paľbou, prípadne blokové prekážkami. Zodpovednosť za tieto priestory musí byť jasne definovaná. Ak je nepriateľ úspešný v prieniku do hlavného priestoru boja, musí obranca okamžite zablokovat' tento prienik a čo najrýchlejšie zničiť nepriateľské jednotky a preto vzniká potreba použitia mobilných záloh. Obrana môže byť rozšírená do hĺbky, aby sa mohlo čeliť prienikom nepriateľa, ktorý nemohol byť zastavený vpredu. Pri mobilnej obrane môže veliteľ umožniť nepriateľovi prielom na vybranom mieste, aby mu zasadil úder na vhodnom mieste a v správnom čase. Akékoľvek rozhodnutie na znovu rozmiesťovanie síl musí brať na zreteľ situáciu, ktorá prevláda v priľahlých (susedných) priestoroch obrany.

6.26 Posilnenie, blokovanie a protiútok

(1) Prenikaniu nepriateľa v hlavnom bojovom postavení môžu jednotky čeliť posilnením vlastných jednotiek, blokovaním nepriateľa, protiútokom alebo ich kombináciou. Často budú tieto činnosti vedené jednotkami, ktoré sú predurčené ako záloha. Rozhodnutie, ako a kedy budú zálohy nasadené, je jednou z najdôležitejších rozhodnutí veliteľa. Zálohy je možné udržiavať aj na nižších úrovniach velenia, avšak veliteľia od úrovne brigáda a vyššie už musia udržiavať jednotky na posilnenie, blokovanie a protiútok. Zriedkakedy budú zálohy určené na plnenie všetkých úloh a tak s niektorými jednotkami, ktoré nie sú momentálne zapojené v boji, sa musí počítať ako so zálohou.

- a) Posilnenie. Jednotkám nasadeným v boji je poskytovaná dodatočná bojová sila, od jednotky alebo zväzku určených ako záloha alebo od akýchkoľvek nenasadených jednotiek.
- b) Blokovanie. Blokovanie znamená rozvinutie jednotiek na zastavenie útočiacich síl, ktoré prenikli cez predný okraj obrany. Načasovanie rozvinutia týchto jednotiek na blokovanie nepriateľa závisí od spôsobu rozvíjania činnosti nepriateľa s dôrazom na jeho silu, rýchlosť a smer postupu. To musí byť analyzované a spojené s umiestnením a veľkosťou dostupných jednotiek na blokovanie, ich reakčného času a dostupného času na prípravu bojových postavení určených na blokovanie nepriateľa. Často býva blokovanie využité len na zastavenie nepriateľa ako príprava na protiútok. Na takúto úlohu sú často vhodné aeromobilné sily, ktoré umožňujú, aby sa na protiútok udržiavali tankové jednotky ako záloha.
- c) Protiútok. Protiútok využíva príležitosti napadnúť nepriateľa v rozhodujúcom čase a mieste, aby sa zabránilo jeho ďalšiemu prenikaniu, alebo aby sa mohol lokálne poraziť. Možnosť začať protiútok býva chvíľková, a preto musí byť veliteľ a jeho jednotky pripravené po fyzickej i psychickej stránke na splnenie tejto úlohy. Plánovanie protiútku je neoddeliteľnou súčasťou obrany a musí byť aktualizované tak, ako sa situácia vyvíja. Možnosti protiútku by mohli zahŕňať odrezanie alebo zničenie nepriateľských jednotiek, opätovné získanie strateného priestoru alebo ďalšie činnosti, ktorých snahou by malo byť zvrátenie (obnovenie) situácie. Ihneď ako sa veliteľ rozhodne pre protiútok, začne ho vykonávať s plnou silou všetkých dostupných prostriedkov, ktoré sú nevyhnutné pre úspech.

6.27 Predstihujúci (preventívny) úder

(1) Najlepšie bude, ak sa zabráni nepriateľovi získať neakceptovateľnú úroveň bojovej sily na prednom okraji hlavného priestoru boja a to systematickým a nepretržitým napadaním jeho záloh. Zálohy nepriateľa, ktoré nie sú ešte v dotyku by mali byť monitorované v celom záujmovom priestore veliteľa a napádané v celej hĺbke jeho priestoru operácie. Pritom cieľom veliteľa nebude len zničiť a spomaliť nepriateľa, ale tiež narušiť jeho plán a prevziať iniciatívu. Tento útok môže slúžiť buď na izoláciu priestoru operácie alebo ako preventívny útok na nepriateľa v hĺbke a je doplnkom pre činnosť krycích síl a tiež pre boj v hlavnom priestore boja. Jednotky, vrátane záloh, môžu byť nasadené na uskutočnenie preventívneho úderu so zámerom zabrániť alebo zdržať útok nepriateľa. Výraznou pomocou by mala byť priama letecká podpora a ďalšie druhy paľby. Zvyčajne sú predstihujúce (preventívne) údery vedené proti nepriateľovi v dobe, kedy sa formuje alebo zhromažďuje na útok. Tiež sú vedené proti príležitostným cieľom na zničenie osôb a prostriedkov nepriateľa, ale nie na zaistenie terénu.

(2) Použitie predstihujúceho (preventívneho) úderu ovplyvňujú nasledujúce základné kritéria:

- a) Veliteľ by mal stanoviť veľkosť nasadenej jednotky a tiež akceptovateľné riziko.
- b) Predstihujúce (preventívne) údery by nemali byť vedené v prípade, ak by straty alebo zničenie jednotky ohrozilo spôsobilosť zálohy splniť jej hlavnú úlohu.

- c) Mobilita jednotiek pre predstihujúci (preventívny) úder by mala byť zrovnateľná alebo vyššia ako u nepriateľa.
- d) Na zaistenie úspechu predstihujúceho (preventívneho) úderu môžu byť nevyhnutné operácie vedené v priestore v hĺbke.

6.28 Udržanie súdržnosti

(1) Dôležitosť udržiavania súdržnosti pri integrovanej obrane, ktorá je pod tlakom nepriateľských ofenzívnych aktivít, by nemala byť príliš zveličovaná. Ak obrana zostane udržateľná, veliteľ musí byť pripravený na úpravu plánu, aby rešpektoval zmeny v situácii a udržal súdržnosť. Pritom by mal zvážiť nasledujúce body:

- a) Medzi jednotlivými bojovými postaveniami môžu byť medzery, avšak nesmú byť ponechané tam, kde je predpokladaný hlavný útok nepriateľa. Medzery musia byť zabezpečené pozorovaním, kryté paľbou, prípadne blokované prekážkami. Za to musí byť jasne definovaná zodpovednosť. Jednotky by nemali byť vyťažované na to, aby sa zaoberali akýmkoľvek prienikom nepriateľa cez medzery.
- b) Pokiaľ je v priebehu boja jasné, že súdržnosť obrany je neudržateľná, najbližší nadriadený veliteľ môže prideliť ďalšie jednotky na posilnenie, blokovanie alebo na protiútok z jeho vlastných zdrojov.
- c) Akékoľvek rozhodnutie ustúpiť musí byť prijaté s uvedením si skutočnosti, aký dopad to spôsobí na priľahlé (susedné) priestory obrany. Nový predný okraj hlavného priestoru boja môže určiť len veliteľ, ktorý obranu nariadil.

(2) Kedykoľvek to bude možné (dokonca i pri krátkych zastávkach v boji) musia byť jednotky reorganizované, doplnené zásobami a pripravené v plnej sile na ďalšiu činnosť. Zároveň sa môžu vykonávať opravy zničených bojových postavení, prekážok a prepravných či zásobovacích ciest. Len čo bol útok nepriateľa zmarený, mala by byť využitá každá príležitosť na obnovu stavu spoločne so susedmi.

6.29 Organizácia priestoru operácie pre vedenie obrany

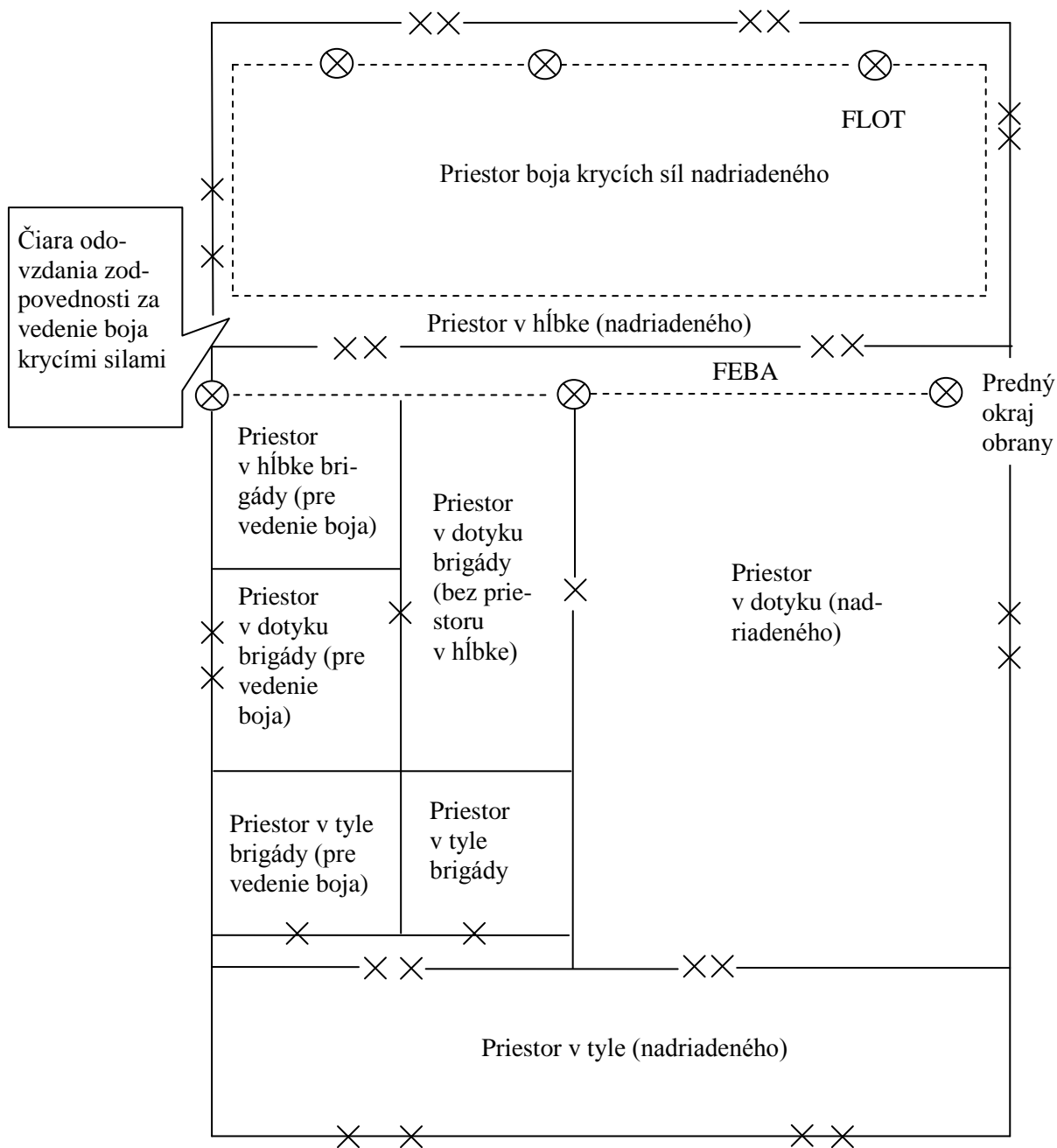
(1) Organizácia priestoru operácie pre vedenie obrany (obrázok 6.3). Priestor boja krycích síl a hlavný priestor boja sú oddelené predným okrajom hlavného priestoru boja. Avšak k zmene zodpovednosti za vedenie operácií často dochádza pred predným okrajom hlavného priestoru boja, na čiare odovzdania zodpovednosti za vedenie boja.

(2) Priestor boja krycích síl je priestorom rozprestierajúcim sa pred predným okrajom hlavného priestoru boja, tak ďaleko, aby boli jednotky v tomto priestore schopné pozorovať, napádať, zastaviť, zdržať, dezorganizovať a oklamať nepriateľa počas jeho postupu k prednému okraju hlavného priestoru boja (priestoru v dotyku). Je to taký priestor, kde musia jednotky v krycích silách plniť svoje úlohy a sú za priestor zodpovedné, pričom musia používať taktiku vedenia boja na zdržiavanie. Jednotky v hlavných obranných silách musia byť spôsobilé zapojiť sa do boja ešte pred predným okrajom hlavného priestoru boja, aby v prípade potreby pomohli krycím silám vymaniť sa z akéhokoľvek nepriateľského nátlaku pri ich postupe, prekročením línie vzadu.

(3) Hlavný priestor boja sa rozprestiera od predného okraja priestoru v dotyku smerom dozadu, po prednú hranicu priestoru v tyle. Je to priestor, kde je plánovaný hlavný obranný boj.

(4) Priestory v tyle sa rozprestierajú od zadných hraníc priestoru v dotyku, (zadných hraníc priestorov v tyle podriadených jednotiek) až po zadné hranice v priestore v tyle. Zvyčajne sú

tam rozmiestnené zálohy. Navyše sú často v tomto priestore umiestnené aj niektoré jednotky bojovej podpory a bojového zabezpečenia a tiež jednotky palebnej podpory so systémami ďalekého dosahu. Pri rozdeľovaní priestorov rozmiestnenia musí byť braný do úvahy celkový koncept obrany a tiež potrebný priestor pre jednotky bojového zabezpečenia.

Obrázok 6.3 Organizovanie priestoru operácie

6.30 Nasadenie záloh

(1) Velitelia musia vyčleniť mobilné sily ako zálohy na plnenie útočných úloh, ktoré sú integrujúcou súčasťou konceptu obrany. Po nasadení záloh musia byť vytvorené ďalšie zálohy z jednotiek mimo dotyku s nepriateľom. Presun záloh bude predstavovať pre nepriateľa prioritný cieľ, a preto ich ochrana bude veľmi dôležitá. Tam, kde bude existovať mimoriadne vy-

soké nepriateľské ohrozenie zo vzduchu, bude na obranu záloh potrebné pridelenie prostriedkov PVO.

(2) Hlavným účelom záloh je udržiavanie voľnosti manévru veliteľa. Zálohy sú, aspoň spočiatku, nenasadené jednotky. Skutočnosť, že veliteľ nenasadí svoje zálohy, kým nemá dostatočné informácie o zámeroch nepriateľa, môže spôsobiť celý rad nepredvídaných udalostí. Ak veliteľ musí nasadiť svoje zálohy, aby čelil neočakávanej činnosti nepriateľa, potom musí o tom informovať nadriadeného veliteľa, ktorý musí znovu zvážiť použitie svojich záloh a dopad na zámer jeho nadriadeného veliteľa. Zálohy sú zvyčajne použité na:

- a) Posilnenie.
- b) Blokovanie.
- c) Protiútok.
- d) Preventívne údery.

(3) Aj keď sa veliteľ rozhodne viesť mobilnú obranu, stále bude potrebovať určitú zálohu na splnenie akýchkoľvek vyššie uvedených úloh, aby pomohol fixujúcim jednotkám formovať bojisko. Ideálnymi prostriedkami na to môžu byť bojové vrtuľníky. Bojové jednotky sú potom nasadené na rozhodujúci útok.

(4) Rozhodnutie, ako a kedy vyčleniť zálohu, je jednou z najdôležitejších úloh, ktorú veliteľ musí riešiť. Zálohy by mali byť umiestnené na čo najvhodnejšom mieste, aby v prípade potreby mohli okamžite reagovať. Niekedy je potrebné, aby boli naplánované a pripravené cesty na pokrytie pravdepodobných možností ich rozmiestnenia. Veliteľ stanoví rozhodujúce kritériá na zabezpečenie načasovania nasadenia záloh. Tieto kritériá musia byť postupne aktualizované podľa toho, ako sa vyvíja boj a ako sa vyjasňujú zámery nepriateľa. Keď sa už zálohy nasadia, môžu byť vhodné na rozvoj hlavného úsilia. Úspech činnosti záloh je závislý na správnom načasovaní ich nasadenia, na ich veľkosti, prekvapení, rýchlosti a odvahe.

6.31 Sily a úlohy

(1) Prijatý koncept pre obranu bude ovplyvňovaný v značnom rozsahu dostupným druhom bojových jednotiek. Množstvo a typ jednotiek, ktoré budú použité, môže byť ďalej určovaný nepriateľom, terénom a poveternostnými pomermi. Čas môže tiež zohrávať významnú úlohu v prípade mechanizovaných jednotiek, ktoré zvyčajne potrebujú viac času na prípravu bojových postavení než tankové jednotky a pokiaľ nie sú aeromobilné aj viac času na presun medzi jednotlivými bojovými postaveniami.

(2) Ťažké sily. Tam, kde je väčšina jednotiek tankových, môže byť obrana vedená s väčšou pružnosťou s plným využitím mobility. Ich obrana bude zahŕňať obranu z vybraných bojových postavení, činnosti na zdržiavanie nepriateľa a protiútokov, pričom každá z týchto činností môže byť vedená v obranných sektoroch väčšej hĺbky a šírky než pri obrane s mechanizovanými jednotkami. Ťažké sily majú vysoký stupeň ochrany pred nepriateľskou paľbou, a preto sú spôsobilé začať okamžite účinný boj, dokonca i v RCHB prostredí. Z tohto dôvodu sú tankové jednotky veľmi vhodné aj na použitie ako záloha. Tankové jednotky využívajú svoje bojové postavenia kryté pred ostreľovaním na útoky na boky nepriateľa, aby ho takto donútili smerovať do miest, kde môže byť zničený hromadnou paľbou brániacich sa jednotiek. Navyše ťažké sily môžu manévrovať takým spôsobom, aby zdržiavali postup silných nepriateľských síl a následne prešli z mobilnej obrany do statickejšej formy činnosti, alebo aby viedli útočnú činnosť. Kvôli ich dôležitosti v obrane, sú tankové jednotky vždy hlavným cieľom vzdušného útoku nepriateľa. Rozumné využívanie krytia, utajenia, rozptylu a lokálnej

vzdušnej podpory môže výrazne znížiť účinok takejto hrozby a tam, kde to bude možné, mali by byť na pokrytie boja tankových jednotiek použité jednotky PVO.

(3) Stredné a ľahké sily. Stredné a ľahké sily sú schopné viesť efektívnu obranu len z pripravených bojových postavení, a budú teda použité hlavne v statickejšej forme obrany. Ich bojové postavenia by mali byť budované s využívaním zátarás a umiestnené tam, kde terén poskytuje možnosť použitia palebnej sily a plný rozsah ich protitankových zbraní. Preto sú teda predovšetkým vhodné na použitie v uzavretej krajine. Ich vybrané bojové postavenia by mali byť čo najdlhšie kryté pozorovacou paľbou, čo im umožní získať ich účinnosť. Väčšinou sú tieto bojové postavenia podporované tankovými jednotkami a jednotkami bojovej podpory.

(4) Bojové vrtuľníky. Vzdušný manéver v obrane je veľmi podobný manévru pri útoku. V obrane však majú vrtuľníky dôležitú úlohu, a to včasné ničenie nepriateľa v hĺbke a jeho narušanie, zdržiavanie a formovanie pre boj v dotyku. Vrtuľníky môžu byť tiež účinne použité tam, kde veliteľ nechce, aby boli nasadené pozemné sily, napríklad pred prekážkami alebo demoláciami. V pláne obrany môžu byť bojové vrtuľníky účinné v úzkych medzerách len v spojení s paľbou pozemných jednotiek. Vrtuľníky tiež musia čeliť nepriateľovi v tylovom priestore, najmä jeho aeromobilným a vzdušno-výsadkovým silám. Niektoré vrtuľníky môžu mať výzbroj pre vzdušný boj. Za predpokladu dobrej viditeľnosti a vhodných poveternostných pomerov (počasia) ich mobilnosť, palebná sila a nezávislosť od terénu ich robí veľmi užitočnými prostriedkami na:

- a) Operácie proti preniknutiu nepriateľa do obrany.
- b) Obmedzenie nepriateľských útokov.
- c) Podporu protiútokov.
- d) Podporu aeromobilných operácií.

6.32 Nasadenie síl bojovej podpory

(1) Delostrelectvo. Veliteľ delostreleckej jednotky pripravuje a realizuje maticu plánovaných palieb podľa úlohy a v rámci konceptu operácie, koordinujúc delostreleckú paľbu s bojom bojových jednotiek, vrtuľníkov, vzdušnej a námornej podpory a v súlade s plánom palebnej podpory. Vzhľadom na ďaleký dosah a vysokú flexibilitu paľby sa delostrelecké prostriedky stávajú výkonnou zbraňou pri pomoci neutralizovania nepriateľského útoku. Pre dosiahnutie čo najvyššej efektivity musí však mať delostrelectvo spojenie s prostriedkami (senzormi, zdrojmi), ktoré zisťujú ciele v hĺbke. Hlavné úlohy delostrelectva v obrane sú:

- a) V priebehu všetkých fáz obrany poskytovať palebnú podporu jednotkám v dotyku.
- b) Napádať nepriateľské sily v hĺbke pred tým, než budú nasadené do hlavného boja.
- c) Koordinovať palebnú podporu tak, aby bola bojová sila čo najväčšia. Palebná podpora by tiež mala byť koordinovaná s aktivitami na ovplyvňovanie nepriateľa.
- d) Špecifickejšie úlohy delostrelectva zahŕňajú:
 - 1. Podporu krycích síl.
 - 2. Narušanie prípravy nepriateľa na útok.
 - 3. Oddelovanie útočiacich tankov nepriateľa od pechoty.
 - 4. Napádanie delostreleckých a predných prvkov protivzdušnej obrany nepriateľa.
 - 5. Pokrytie prekážok, medzier a otvorených priestorov.
 - 6. Neutralizáciu alebo izoláciu nepriateľských síl, ktoré prenikli do obrany a zabránenie presunu záloh nepriateľa.
 - 7. Podporu jednotiek vykonávajúcich protiútok.
 - 8. Pomoc pri sledovaní bojiska a zisťovaní cieľov.

9. V najnutnejšom prípade bránenie vlastných zbraňových postavení priamou paľbou.
10. Použitie rozptylových mín na zablokovanie nepriateľských prístupových ciest.

(2) Vzdušná podpora. Vzdušný prieskum je veľmi dôležitý vo všetkých fázach obrany, najmä v prvotných etapách, pretože pomáha zistiť silu a smer postupu nepriateľa.

- a) Protivzdušné operácie. Účelom protivzdušných operácií je dosiahnuť požadovanú alebo nevyhnutnú úroveň kontroly vzdušného priestoru prostredníctvom ničenia nepriateľských lietadiel a rakiet alebo prostredníctvom zníženia či narušenia ich činnosti tak, aby sa vlastným jednotkám umožnila väčšia voľnosť konania pri súčasnom minimalizovaní ich zraniteľnosti z hľadiska ich detekcie a útokov zo strany nepriateľa. Protivzdušné operácie zahŕňujú všetky činnosti uskutočnené ktoroukoľvek zložkou na získanie a udržanie kontroly vzdušného priestoru. Pozemné sily môžu napomáhať týmto operáciám ich organickou PVO alebo umlčovaním PVO nepriateľa v predných postaveniach.
- b) Priama letecká podpora. Je nevyhnutná pre brániace sa jednotky na odvrátenie okamžitých hrozieb i hrozieb v hĺbke. Je účinnejšie napádať nepriateľské sily, keď sa sústreďujú v hĺbke a pripravujú sa na útok alebo postupujú po dopravných komunikáciách, než keď sú už rozvinuté na bojisku. Plánovaná priama letecká podpora umožňuje veliteľovi rýchlo sústrediť paľbu na ciele v hĺbke i na tie, ktoré sa nachádzajú v jeho v blízkosti. Velitelia by mali tak často, ako to bude možné, prehodnotiť konkrétnu situáciu, aby mohli určiť a požadovať presný počet potrebných náletov letectva.
- c) Podporné vrtuľníky. V obrane môžu prieskumné, viacúčelové a dopravné vrtuľníky podporovať operácie pozemných síl v rámci ich nasadenia v:
 1. Aeromobilných operáciách.
 2. Úlohách velenia a riadenia.
 3. Úlohách sledovania a zisťovania cieľov.
 4. Logistickej podpore, vrátane evakuácie obetí.

(3) Protivzdušná obrana. Priority pre umiestnenie prostriedkov PVO sú založené na zhodnotení situácie veliteľom. Navyše pri kontrole vzdušného priestoru bude na ochranu dôležitých priestorov a miest vyžadované protiletadlové delostrelectvo. Zvyčajne je využívané na krytie:

- a) Jednotiek pôsobiach v predných obranných priestoroch.
- b) Prostriedkov velenia a riadenia.
- c) Zásobovacích zariadení.
- d) Najdôležitejších prostriedkov a významných miest (zariadení).
- e) Letísk
- f) Jednotiek v zálohe.
- g) Demolácií.

(4) Ženijná podpora. Zriedkakedy budú ženijné prostriedky ústretové všetkým požiadavkám operačného plánu pre obranu. Preto musí veliteľ stanoviť priority v súlade so smerom hlavného úsilia a použiť svoje obmedzené zdroje tak, ako to bude nevyhnutné. Ženijným jednotkám je priradený široký rozsah úloh:

- a) Opatrenia proti mobilite. Tieto opatrenia slúžia na rozvrátenie, odvrátenie, zastavenie alebo na púťanie nepriateľských síl. Sú vykonávané v súčinnosti s bojovými jednotkami a koordinujú sa so zbraňami na priamu a nepriamu strelbu s cieľom spomaliť mobilitu nepriateľa a spôsobiť mu straty v jeho útočiacich silách. Prostriedky na zabránenie mobility musia byť kryté paľbou a úzko koordinované s prostriedkami palebnej podpory. Úlohy na zabránenie mobility zahŕňajú:
 1. Zátarasy. Maximálny efekt je dosahovaný takými zátarasami, kde je použitých veľa vzájomne prepojených mínových polí, ktoré sú neustále sledované a kryté paľbou. Záta-

rasy zahŕňajú prírodné aj umelé prekážky a ak to bude potrebné ich zriadenie musí byť koordinované s predstaviteľmi hostiteľskej krajiny a musí byť v súlade s dohodami s touto krajinou. Plán zatarasovania je súčasťou celkového operačného plánu, ktorý vyžaduje neustálu aktualizáciu podľa toho, ako sú zatarasy zdokonaľované a podporované, ak to čas umožňuje a podľa toho, ako prebieha boj. Určujú sa priestory, v ktorých je zakázané zriaďovať zatarasy s cieľom zabezpečiť voľnosť pohybu. Tieto obmedzovania sa týkajú času, umiestnenia alebo druhov zataras.

2. Ničenie. Rozsah plánovaných ničení musí byť používaný v súlade s prijatými štandardmi a postupmi. Počet predpokladaných ničení musí byť minimálny, pretože ničenie viaže na seba veľké množstvo bojových jednotiek, ako aj stráženie objektov pripravených na ničenie a ženijných jednotiek v úlohe roznetových hliadok.
- b) Opatrenia na prežitie. Aby sa dalo vyvarovať odhaleniu a deštrukcii jednotiek zo strany nepriateľa, je potrebný častý presun a rýchla príprava terénu (vrátane výkopových prác a použitia úkrytov, utajenia a maskovania, kamufláže pre zvýšenie šance na prežitie). Schopnosť prežitia môže byť zvýšená použitím úkrytov, klamania, rozptýlenia a opevnenia. Ženijné opatrenia ochrany alebo opatrenia na prežitie zahŕňujú aj pomoc ostatným jednotkám pri:
1. Poľnom opevňovaní. Ženijné práce v takomto priestore zahŕňajú použitie techniky na pomoc pri príprave a budovaní takých opevnení ako sú zákopy, ochranné kryty miest velenia, palebné postavenia delostrelectva a protitankových zbraní a tiež bojové postavenia bojových vozidiel. Navyše pre všetky zbraňové systémy sa môžu upravovať (čistiť) priestory ich palebných zón. Opevnené (oporné) miesta sú silno opevnené bojové postavenia, ktoré nepriateľ nemôže rýchlo obsadiť alebo ľahko obísť.
 2. Ochrane bojových zásob. Bojové zásoby by mali byť chránené hlavne proti výbuchom, črepinám, zápalným bombám a RCHB kontaminácii. Tým, že sa logistickému manažmentu budú poskytovať rady o výbere najvhodnejších zásobovacích miest, sa môžu požiadavky na ženijnú podporu značne znížiť.
 3. Maskovaní, ukrývaní a klamaní. Hlavné bojové postavenia, môžu vyžadovať špeciálne maskovacie prostriedky a opatrenia, ktoré vykonávajú ženijné jednotky. Opatrenia na klamanie často zahŕňajú použitie maskovacích prostriedkov, pričom špeciálne klamné ženijné opatrenia môžu zahŕňať vybudovanie klamných postavení s maketami a pascí, ktoré musia byť dôkladne naplánované a koordinované v rámci operačného plánu vo vzťahu ku skutočným bojovým postaveniam.
- c) Opatrenia na zabezpečenie mobility. Počas prípravy na defenzívne aktivity ženijné jednotky preskúmajú, vylepšujú a spriechodňujú cesty, ktoré budú používané v priebehu boja, na ústup krycích síl a hlavných síl a tiež na nasadenie záloh na vykonanie protiútokov. Opatrenia na zabezpečenie mobility počas hlavného obranného boja zahŕňajú:
1. Údržbu ciest. Údržba a zlepšovanie priechodnosti ciest bude základnou ženijnou úlohou po tom, čo sa bojové postavenie stane predmetom paľby nepriateľského delostrelectva a letectva. Toto môže vyžadovať, aby boli vopred pripravené mostné prostriedky, vozovky a ťažká ženijná technika.
 2. Priechody v mínovom poli. Je potrebné zaistiť ponechanie medzier alebo priechodov v mínových poliach na manéver vlastných jednotiek.
 3. Podpora pri prekonávaní prekážok. Pri prekonávaní prekážok vybudovaných nepriateľom na podporu vlastných útočných jednotiek je tiež potrebná úzka ženijná podpora.
 4. Protiútoky. Medzi hlavnými prekážkami musia byť ponechané priechody na prechod jednotiek, ktoré vykonávajú protiútok.

(5) Elektronický boj. Elektronický boj má pri podpore defenzívnych aktivít nasledujúce funkcie:

- a) Základnou funkciou je pokračovanie zhromažďovania informácií o nepriateľovi a aktualizácia informačnej databázy. Prostriedky elektronického boja sa preto zameriavajú na poskytovanie dôležitých informácií o nepriateľových:
 - 1. Zámeroch.
 - 2. Umiestneniach a smere postupu, čelných jednotiek, hlavných síl, jednotkách delostreleckej a ženijnej podpory a o jeho jednotkách v hĺbke.
 - 3. JCHB prostriedkoch.
 - 4. Systémoch PVO.
- b) Pri priblížení nepriateľa k hlavným bojovým postaveniam sa prostriedky rušenia brániacich sa jednotiek zameriavajú na paralyzovanie riadenia nepriateľskej paľby, jeho systému zisťovania cieľov a jeho systémov spravodajskej činnosti, zatiaľ čo vlastné prostriedky zhromažďovania informácií budú pokračovať v poskytovaní spravodajských informácií a v riadení systémov rušenia.
- c) Prostriedky elektronického boja sa tiež budú snažiť lokalizovať nepriateľské prostriedky rušenia, aby mohli byť fyzicky zničené.

(6) Psychologické operácie. Psychologické operácie sa v obrane zameriavajú na podporu klamných činností, poskytovanie informácií a kontrolu civilistov na bojisku. Vykonávajú sa napríklad:

- a) Aktivity s použitím ampliónov na imitovanie ženijných strojov (klamanie o mieste prípravy obrany) a činnosti miest velenia, veliteľských stanovišť (elektrocentrály, vozidlá, klamanie o umiestnení miest velenia, veliteľských stanovišť).
- b) Série produktov (letáky, plagáty...) o falošných mínových poliach, pozdĺž zásobovacích alebo prístupových ciest umiestnené varovania pre civilistov, aby používali známe cesty z dôvodu mínového nebezpečenstva môžu potenciálne spôsobiť spomalenie pohybu nepriateľa.
- c) Série produktov na zníženie civilného zasahovania podporou CIMIC operácií a poskytovaním informácií o kontrolných bodoch, zberných miestach pre vysídencov alebo utečencov a miestach iných humanitárnych organizácií.

(7) Civilno-vojenská spolupráca. Podpora civilno-vojenskej spolupráce pri vykonávaní obrany spočíva v:

- a) Poradenstve zameranom na oblasti politiky, ekonomiky, kultúry a na dôležité miesta a zdroje v priestore operácie (pôsobenia).
- b) Identifikácii ťažiskových prvkov v priestore operácie.
- c) Oboznámení sa s rozhodujúcimi bodmi pozdĺž priestoru operácie.
- d) Podávaní návrhov na možnosti marenia nepriateľského zásobovania s využitím miestnych podmienok.
- e) Poradenstve ohľadne aktivít na obmedzenie pohybu na významných cestách, železničiach, mostoch atď.
- f) Plánovaní evakuácie ohrozeného obyvateľstva.
- g) Asistencii pri tvorbe zoznamu možných cieľov za účelom minimalizovať zbytočné škody na civilnej infraštruktúre a kultúrne citlivých miestach.
- h) Získavaní civilných informácií pomocou civilného prieskumu a civilného informačného manažmentu, a podieľať sa na tvorbe spoločného zobrazenia operačnej situácie pri budovaní obrany.
- i) Pri poradenstve počas plánovania miest na polozenie mínových polí v súvislosti s pohybom obyvateľstva.

6.33 Velenie a riadenie

(1) Pri plánovaní obrany by mali velitelia preskúmať priestor operácie alebo posúdiť analýzy terénu pred tým, než stanovia svoj koncept operácie a pripravia operačný plán. Navyše by mali udržiavať osobný kontakt so svojimi podriadenými. V období stresových situácií návšteva alebo osobná konverzácia veliteľa s podriadenými zvyšuje ich dôveru a autoritu jeho osobnosti na velenie.

(2) Priamy kontakt a spoľahlivé spojenie sú nevyhnutnými predpokladmi pre úspešnú obranu. Mali by byť pritom zdôraznené nasledujúce veci:

- a) Na kľúčových úrovniach sa stanovia koordinačné miesta a zriadi sa styčná činnosť.
- b) V koalíčných operáciách je zvlášť dôležité, aby velitelia dočasne pridelených jednotiek si vytvorili osobný kontakt s ich nadriadeným veliteľom, ihneď ako to dovoľí situácia. Nadriadený musí byť pripravený v prípade potreby poskytnúť podriadenému veliteľstvu z inej krajiny spojovaciu jednotku na zabezpečenie utajeného spojenia.
- c) Pred dotykom s nepriateľom musí byť elektronické vyžarovanie obmedzené na minimum. Jednotky mimo dotyk s nepriateľom by mali dodržiavať rádiové ticho (rádiový kľud), avšak na všetkých úrovniach musí byť udržiavané alternatívne spojenie.
- d) V situáciách, kedy nepriateľ používa prostriedky elektronického boja, je vhodným druhom spojenia linkové a rádioreléové spojenie. Po nadviazaní dotyku s nepriateľom a zrušení zákazu rádiového vysielania sa stáva rádiové spojenie významným druhom spojenia, avšak aj potom je nutné udržiavať na rádiových prostriedkoch minimálnu prevádzku.

(3) V obrane môžu byť použité nasledujúce riadiace (kontrolné) opatrenia:

- a) Hranice a kontrolné čiary, ako napríklad čiara odovzdania boja a regulačné čiary.
- b) Opatrenia na koordináciu palebnej podpory.
- c) Opatrenia na riadenie vzdušného priestoru.
- d) Koordinačné a kontrolné body.
- e) Priestory obmedzené zátarasami.
- f) Bojové postavenia, následné bojové postavenia k blokovaniu nepriateľa a priestory sústredenia.
- g) Regulačné čiary.
- h) Priestory sústredenia záloh.
- i) Smrťacie zóny.
- j) Kontrolované cesty a vyhradené objekty na demoláciu.

(4) Operačný plán pre obranu musí byť dôkladne naplánovaný, aby zabezpečil zastavenie nepriateľského útoku a aby poskytol príležitosť na prevzatie iniciatívy a uskutočnenie útokov. Ak obrana zostáva životaschopná, potom dôležitosť súdržnosti na celkovú účinnosť obrany je zvlášť významná. Veliteľ musí byť pripravený upravovať návrh plánu manévru.

6.34 Bojové zabezpečenie

(1) Plán bojového zabezpečenia musí byť pružný. K špecifickým bodom, na ktoré je potrebné sústrediť sa, patrí:

- a) Pri obrane by malo byť zabezpečené, aby v danom priestore boli vopred zriadené zásoby a prostriedky údržby, ako aj zdravotnícke zariadenia, a to takými zdrojmi, ktorými môžu byť jednotky doplňované v prvých dňoch boja. Takýmto spôsobom sa vytvárajú zásoby na posilnenie, ktoré by mali byť dostupné v prípade prekvapivého nepriateľského útoku. Dobre vybudovaný zásobovací reťazec je súčasťou prípravy na obranu. Na predpoklada-

ných dlhých dopravných komunikáciách musí byť zaistený nepretržitý tok zásob adekvátnymi dopravnými prostriedkami a chránený voči akémukoľvek ohrozeniu v priestore v tle.

- b) Sily a prostriedky bojového zabezpečenia sú obyčajne umiestnené viac vzadu, než pri útoku, aby neprekážali operáciám vedených na taktickej úrovni a získali určitú úroveň ochrany, aj keď doprava zásob by mala byť realizovaná do čo najprednejších priestorov.
- c) Pozornosť musí byť venovaná správne umiestneniu a bezpečnosti priestorov bojového zabezpečovania a riadeniu dopravy v rámci týchto priestorov.
- d) Plánovanie musí brať do úvahy požiadavky na prechod do útoku. Musí byť udržiavaná mobilita a pružnosť jednotiek bojového zabezpečenia, aby mohli podporovať následný protiútok a ďalšie opatrenia pre útok.

6.35 Špecifické aspekty

(1) Pri vedení obrany sa venuje zvláštna pozornosť týmto špecifickým aspektom:

- a) Bezpečnosť a ochrana priestoru v tle.
- b) Vysoká spotreba munície, zvlášť delostreleckej si vynúti zvláštne zásobovacie programy na jej dodávky. Čo najväčšie množstvo munície sa predsunie dopredu.
- c) Pohonné látky a maziva by mali byť tiež prepravované čo najďalej, a to potrubím, železnicou, cisternovými vozidlami alebo vnútrozemskými vodnými cestami.
- d) Ak je to bude možné, opravy by mali byť vykonávané v bojových postaveniach, aby sa minimalizovali presuny.
- e) Včasnosť zdravotníckych a chirurgických služieb je prvoradá pri umiestňovaní prostriedkov zdravotníckeho zabezpečenia. Zdravotnícke zariadenia by sa však nemali nachádzať v blízkosti pravdepodobných cieľov, to je v blízkosti logistických zariadení, aby sa mohlo vyhnúť prípadným vedľajším škodám.
- f) Koordinácia bojového zabezpečenia pri mnohonárodnej účasti.
- g) Pri umiestňovaní zásob by sa mal klásť dôraz na ich rozptýlenie, dobrý prístup zásobovacích ciest, množstvo zásob, čo by malo napomáhať zásobovaniu v obrane.
- h) Systém priority v rámci zásobovania pomáha pri rozdeľovaní nedostatkových prepravných prostriedkov.

Boj na zdržanie

6.36 Plánovanie a vedenie boja na zdržanie

(1) Boj na zdržanie je boj v ktorom sa jednotka pod tlakom vzdáva priestoru s cieľom získať čas a tým spomaliť útok nepriateľa a spôsobiť mu maximálne straty bez toho, že by sa s ním výrazne stretla. Obyčajne je vedený pred hlavnými bojovými postaveniami, aby umožnil hlavným silám čas na prípravu bojových postavení, sústredenie jednotiek a zdržanie postupu nepriateľa.

(2) Veliteľovi jednotky, ktorá vedie boj na zdržanie je obyčajne stanovená úloha, ako dlho má zdržiavať nepriateľa a aké straty mu má spôsobiť. Môže mu byť však tiež nariadené zachovať (udržať) určitú časť svojho bojového potenciálu. Boj na zdržanie často končí vymanením sa z dotyku nepriateľa, odovzdaním boja na mieste, jednotiek v obrane alebo postupom prekročením vzad.

(3) Boj na zdržanie nebude pravdepodobne vykonávaný v ideálnych podmienkach. Môže byť vedený pri značne nepriaznivej vzdušnej situácii, kedy sa iniciatíva bude prikláňať na stranu nepriateľa. Preto, aby sa zlepšila šanca na úspech, mala by byť využitá každá príležitosť

na začatie útoku, ktorým by sa prevzala iniciatíva od nepriateľa a nepriateľ by bol prinútený prejsť do obrany. Tento typ defenzívnej aktivity bude pravdepodobne najťažší z hľadiska svojho vedenia a potrieb dôkladného pochopenia všetkými vojakmi, ktorí sa ho zúčastnia.

(4) Boj na zdržanie môže byť vedený samostatne alebo v rámci iných operácií, predovšetkým však ako úvod obrany. Môže by vykonávaný krycou silou. Tiež je možné, že bude vedený ako umožňujúca aktivita, najpravdepodobnejšie ako ústup alebo ako stretný boj.

(5) Boj na zdržanie sa vedie za nasledujúcich okolností:

- a) Jednotkami v krycích silách pri vedení obrany alebo ustupujúcimi hlavnými silami.
- b) Ochranými silami alebo kryciami silami pri stretnutí s presilou.
- c) Zdržať útok nepriateľa na menej dôležitých miestach priblíženia.
- d) Klamný prostriedok na vykonanie protiútoku.
- e) Súčasť mobilnej obrany.

6.37 Princípy vedenia boja na zdržanie

(1) Vedenie boja na zdržanie je podobné obrane, a preto má veľa spoločných princípov. Pri boji na zdržanie sa veliteľ pokúša spôsobiť nepriateľovi ťažké straty, získavajúc tak čas, pričom šetrí bojovú silu, bojový potenciál vlastných jednotiek. Pokiaľ sa veliteľ usiluje získať čas, nie je vyžadované žiadne rozhodovanie. Musí však vždy určiť, či takto získaný čas mu dáva právo na to, aby znižoval vlastnú bojovú silu. Pri plánovaní a vedení obrany si zaslúžia zvláštnu pozornosť tieto princípy:

- a) Spravodajstvo. Neustály tok presných spravodajských informácií je významný pre boj na zdržanie. Včasné a spoľahlivé informácie zo spravodajských prostriedkov na všetkých úrovniach velenia sú potrebné v priebehu boja na zdržanie, zvlášť o zámeroch nepriateľa, jeho spôsobilostiach a slabých miestach.
- b) Razantná činnosť. Na to, aby bol nepriateľ prinútený zdržiavať sa a aby mu boli spôsobené straty, musí byť podniknutá útočná činnosť. Jednotky určené na vedenie boja na zdržanie musia využiť každú príležitosť na začatie razantnej činnosti. Mali by podnikat útoky vždy, ak vznikne možnosť spôsobiť nepriateľovi straty a škody. Bude to vyžadovať nielen prinútenie nepriateľa, aby sa rozvinul, ale pravdepodobne bude potrebné aj odpútanie sa od neho a ustúpenie do nasledujúcich bojových postavení. Jednotky, určené na vedenie boja na zdržanie by mali vytvárať a využívať každú príležitosť pre útočnú činnosť. Nepriateľské jednotky, ktoré sa osamostatnia alebo odkrývajú svoje boky (krídla), sú zvlášť zraniteľné. Ak sa majú nepriateľovi spôsobiť straty alebo škody s nízkym rizikom vlastného ohrozenia, môžu byť podniknuté obmedzené útoky.
- c) Bezpečnosť a ochrana. Bezpečnosť a ochrana sú dôležité na ochranu síl, aby im bolo umožnené plniť ich úlohy. Jednotky sa musia vyhýbať prekvapeniam zo strany nepriateľa a rozhodujúcim stretom s ním. To nezahŕňa len maximálne využívanie úkrytov, maskovania, klamnej činnosti, utajenia spojenia, elektronického boja a všetkých opatrení proti špiónaži, ale tiež ochranu kritických miest, predovšetkým priesmykov a mostov potrebných pri presune. Akceptácia medzier je v boji na zdržanie neodmysliteľná, takže obvyklá zostava si musí sama zaistiť bezpečnosť krídel (bokov). Veliteľ musí v priebehu boja na zdržanie chrániť svoje jednotky, aby boli predovšetkým schopné spôsobiť nepriateľovi požadované straty a zdržať ho, pričom na druhej strane by nemali stratiť potrebnú bojovú silu, bojový potenciál na splnenie nasledujúcich úloh pri ústupe jednotiek a odovzdávaní boja. Teda neustále musí byť udržiavaná bezpečnosť jeho jednotiek a neustále musia byť podnikané také opatrenia a preventívne kroky, ktoré zaisťujú, aby jednotky mohli prerušiť dotyk s nepriateľom a vyhnúť sa možnému obkľúčeniu.

- d) Manéver. Manévrový pohyb v kombinácii s paľbou ďalekého dosahu zabezpečí, že nepriateľ môže byť vyčerpaný ešte pred dosiahnutím priameho dotyku. Jednotky určené na vedenie boja na zdržanie využívajú manéver tak, aby aplikovali maximálnu paľbu ďalekého dosahu na nepriateľa, čím ho prekvapia a zmetú, a tak ho prinúti, aby sa zastavil a rozvinul. Takáto paľba prinúti nepriateľa, aby bol opatrný a spôsobí mu straty bez odhalenia bojových postavení samotných jednotiek vedúcich boj na zdržanie. Jednotky určené na vedenie boja na zdržanie používajú tiež manéver na odpútanie sa a na presun do nových bojových postavení, ak nepriateľ v priestore sústreďuje väčšiu bojovú silu.
- e) Zachovanie voľnosti konania. Jednotky musia byť organizované tak, aby boli schopné čeliť neočakávaným situáciám, čo vyžaduje uvážlivú rovnováhu medzi tými jednotkami, ktoré zabezpečujú sledovanie, vedú prieskum, bojujú s nepriateľom alebo ho zdržiavajú, prípadne ustupujú do nových bojových postavení z ktorých majú zdržiavať nepriateľa, alebo ktoré sú predurčené ako záloha.
- f) Udržiavanie dotyku. Jednotky určené na vedenie boja na zdržanie musia udržiavať dotyk s nepriateľom, aby sa vyhli prekvapeniu, vyhodnocovať tempo jeho postupu a určovať jeho hlavné úsilie. Na to slúžia prieskumné jednotky alebo prostriedky zisťovania cieľov, ktoré poskytujú presné informácie, napríklad z bezpilotných prostriedkov.
- g) Využitie terénu. Jednotky určené na vedenie boja na zdržanie musia vhodne využívať terén, aby zlepšili svoje podmienky na boj, zvyšovali svoju bezpečnosť a nútili nepriateľa viesť časovo náročné a nákladné operácie na dosiahnutie postupu. Vybraný terén by mal obsahovať prírodné alebo umelo vytvorené prekážky, ktoré môžu byť využívané na usmernenie nepriateľa alebo na jeho spomalenie. Tiež by mal poskytovať dobré možnosti na pozorovanie a na palebné zóny, pričom by mal umožňovať ľahké odpútanie sa z boja.
- h) Čas a priestor. Veliteľ by mal poznať buď minimálnu dobu trvania zdržiavania nepriateľa (na základe požiadaviek vlastných síl na prípravu ich bojových postavení), percento zničenia nepriateľských jednotiek, alebo percentuálne množstvo zachovania vlastných jednotiek (na základe ich nasledujúcich úloh). Pridelený priestor musí mať potrebnú hĺbku na vedenie boja na zdržanie, inak by sa dĺžka trvania zdržiavania musela skrátiť, alebo by musel byť tento nedostatok kompenzovaný zvýšenou silou jednotiek či akceptáciou ich strát. Nedostatok priestoru na manéver môže spôsobiť, že jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie sa dostanú do rozhodujúceho boja s nepriateľom.
- i) Klamanie. Na zníženie neodmysliteľnej zraniteľnosti jednotky počas jej presunu dozadu je nevyhnutná klamná činnosť. Takáto činnosť by mala napomáhať udržiavať bezpečnosť jednotky pri presune a pomôcť dosiahnuť prekvapenie.
- j) Elektronický boj. Jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie by mali na narušenie a zmätenie postupujúceho nepriateľa nasadiť prostriedky elektronického boja, ktorých činnosť nasmerujú na rušenie a klamanie jeho prieskumných prvkov, sieti velenia a sieti riadenia paľby. Tieto prostriedky môžu veľmi napomáhať pri odpútaní sa od nepriateľa, pri protiútokoch a pri striedaní jednotiek. Rovnako tiež prostriedky elektronického boja budú pokračovať v poskytovaní informácií o nepriateľovi.

6.38 Koncept boja na zdržanie

(1) Boj na zdržanie nepredstavuje presnú sériu fáz. Skôr sa skladá zo sérií koordinovaných útočných a obranných postupov, pričom každý z nich sa preruší v dobe, keď nepriateľ vyvíja príliš veľký nátlak, a to v blízkosti miesta, kde hrozí jednotkám vedúcich boj na zdržanie nebezpečenstvo, že sa dostanú do rozhodujúceho stretu. Táto činnosť prebieha tak, že jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie manévrujú z predchádzajúceho miesta v hĺbke do priestoru priameho dotyku s nepriateľom, aby ho napadli, a potom sa odpútajú od neho a presunú na ďalšie miesto ešte pred tým, než nepriateľ znovu sústreďí potrebnú bojovú silu. Pri tejto činnosti je

zvlášť dôležité vysoké tempo. Boj na zdržanie sa končí s odpútaním sa jednotky, ktorá vedie boj na zdržanie a jej prerušením dotyku s nepriateľom na čiare odovzdania boja. Jednotky, ktoré sa nachádzajú v danom priestore a ktoré prevezmú boj, musia pomáhať jednotke, ktorá vedie boj na zdržanie pri jej odpútaní sa od nepriateľa.

(2) V boji na zdržanie čelí veliteľ niekoľkým protikladným požiadavkám. Na jednej strane sa snaží spôsobiť nepriateľovi ťažké straty a na druhej sa usiluje zachovať bojovú silu, bojový potenciál vlastných jednotiek. Snaží sa získať čas, ale tiež sa vyhýba rozhodujúcemu stretu. Musí neustále rozhodovať, či získaný čas je adekvátny k možnému zníženiu jeho bojovej sily. Pri prijímaní týchto rozhodnutí musí stanoviť buď minimálnu dobu trvania zdržania nepriateľa, alebo množstvo svojich jednotiek, ktoré musí zachovať v plnej bojovej sile na základe plnenia neskorších úloh. Priestor, ktorý je mu pridelený, musí mať zodpovedajúcu hĺbku, ktorá umožňuje uskutočňovanie boj na zdržanie nepriateľa, inak dĺžka trvania boja na zdržanie sa musí skrátiť, sila jednotiek zvýšiť alebo musí riskovať straty pri rozhodujúcom strete s nepriateľom s vyšším bojovým potenciálom.

(3) Boj na zdržanie je vedený kombináciou útočných a obranných postupov. Zo začiatku veliteľ nadviaže dotyk s nepriateľom na prednom okraji použitím prieskumných prvkov. V rovnakom čase pripravuje sériu bojových postavení v hĺbke do takej miery, ako mu to dovolí čas. V závislosti od úlohy by mali mať jednotky, ktoré zaujímajú bojové postavenia na zdržanie, potrebnú bojovú silu, aby vzbudili u nepriateľa dojem, že ide o hlavný priestor boja vedenia obrany a musia byť dostatočne silné na to, aby spôsobili požadované zdržanie nepriateľa. Pri výbere bojových postavení pre boj na zdržanie a zostavy jednotiek na zdržanie veliteľ prihliada k vytvoreniu príležitostí na vykonanie útoku.

(4) Boj na zdržanie je vedený pomocou sérií postupných bojových postavení umiestnených tak, aby sa vzájomne podporovali. Hneď ako nepriateľ stiahne prieskumné prvky späť, jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie, ktoré manévrujú na prednom okraji bojových postavení na zdržanie, spustia na neho paľbu s maximálnou intenzitou z prostriedkov d'alekého dosahu. Cieľom tejto paľby je zmiať nepriateľa, prinútiť ho, aby sa zastavil a rozvinul, spôsobiť mu straty a donútiť ho, aby spotreboval veľa času a nákladov na prípravu na útok. Zatiaľ čo je nepriateľ napadáný zbraňami d'alekého dosahu, ďalšie prvky jednotiek, ktoré vedú boj na zdržanie môžu viesť protiútoky, hlavne proti silám, ktoré sa nejako osamostatnili alebo odhalili svoje boky. Ak sa majú nepriateľovi spôsobiť straty s nízkym rizikom vlastného ohrozenia, môžu byť podniknuté len obmedzené útoky.

(5) Ak bezprostredne hrozí rozhodujúci stret s nepriateľom, veliteľ buď stiahne svoje jednotky, alebo ustupuje prostredníctvom boja na nasledujúce bojové postavenia na zdržanie. Pritom musí byť neustále udržiavaný dotyk s nepriateľom pomocou prieskumných prvkov, ktoré sa medzitým znovu presunuli na plnenie tejto úlohy alebo pomocou síl vykonávajúcich ústup bojom. Dotyk s nepriateľom musí byť udržiavaný, aby nedošlo k prekvapeniu a aby sa odhadlo tempo postupu nepriateľa a jeho predpokladané hlavné úsilie. Miesta priechodov, najmä mosty a ďalšie kritické miesta pozdĺž ciest alebo trás, ktoré sú potrebné pre presun do priestorov v tyle, musia byť chránené.

(6) Rovnaký sled činností sa vo všeobecnosti opakuje, kým nebude úloha splnená. Na čiare odovzdania boja sa jednotky na zdržanie snažia odpútať z dotyku nepriateľa a zodpovednosť za vedenie boja prevezme jednotka, ktorá je tam rozmiestnená. Táto jednotka sa tam musí umiestniť samostatne, pričom musí mať za úlohu pomáhať jednotkám, ktoré vedú boj na zdržanie odpútať sa z dotyku nepriateľa.

6.39 Rozdelenie priestoru pre vedenie boja

(1) Vytýčenie priestoru pre vedenie boja na zdržanie je podobné ako pri obrane. Rozdiel spočíva v tom, že zadná hranica je definovaná čiarou odovzdania zodpovednosti za vedenie boja, kde preberá zodpovednosť už iná jednotka. Jednotky na predných okrajoch by mali byť väčšie než v hĺbke obrany. Veliteľ jednotky vedúcej boj na zdržanie musí rozhodnúť, ktorú časť prideleného priestoru bude využívať, ktorú časť môže opustiť skôr, než ostatné a ktorú je potrebné len monitorovať.

(2) Rozhrania medzi jednotkami, ktoré vedú boj na zdržanie musia byť jasne vytýčené, tieto jednotky však musia byť pripravené navzájom si pomáhať i za určenou hranicou. Terén, na ktorom sa bude vykonávať zdržiavanie, bude rozdelený na množstvo bojových postavení, z ktorých sa budú uskutočňovať útoky. Bojové postavenia sa obsadia na rozkaz a budú slúžiť ako kľúčový riadiaci prostriedok pre vedenie boja. Musia sa vzájomne podporovať. Ideálne bude, ak velitelia budú mať vopred čas na preskúmanie bojového postavenia a na podrobné naplánovanie nasadenia síl a odpútania sa od nepriateľa.

(3) Jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie sa nevyužívajú len v hĺbke prideleného priestoru, ale tiež môžu napádať nepriateľa v jeho hĺbke. Ak nie je možnosť zaútočiť na nepriateľa z boku alebo zozadu, môže byť postačujúce umiestniť bojové jednotky tak, aby napádali nepriateľa pozdĺž jeho najpravdepodobnejších prístupov. Neustále musia byť sledované medzery v zostave vlastných jednotiek a musia byť prijaté opatrenia na rýchlu reakciu v prípade, že sa nepriateľ rozhodne využiť tieto medzery na svoj postup.

6.40 Spôsoby vedenia boja na zdržanie

(1) Veliteľ musí počítať s tým, že nebude mať vždy jasný obraz o nepriateľovi a že situácia sa môže meniť rýchlo a často. Preto musí mať nepretržitý tok včasných a dôveryhodných spravodajských informácií, dobre organizovaný prieskum, spoľahlivé spojenie a silnú zálohu, čím zabezpečí voľnosť svojho manévru. Musí využiť všetky dostupné sily a prostriedky takým spôsobom, aby nepriateľ neustále čelil neočakávaným situáciám. To vyžaduje pružnosť a agilnosť, rovnako ako aj pevné spoľahnutie sa veliteľa na spôsobilosti podriadených určiť na mieste, akú najvhodnejšiu činnosť majú vykonať. Bojové jednotky vedú obyčajne boj na zdržanie kombináciou obrany a útoku.

(2) Veliteľ využíva celý rozsah spôsobov, vrátane nasledujúcich, aby spôsobil zdržanie postupu nepriateľa a ochránil svoje jednotky:

- a) Spomalenie postupu nepriateľa spôsobením mu strát, ktoré znížia jeho útočnú spôsobilosť s cieľom získať čas na ďalší boj.
- b) Vmanévrovanie nepriateľa do priestorov, kde je zraniteľný voči útokom (protiútokom), čím sa prevezme iniciatíva.
- c) Vyhnutie sa boju v neprijateľných podmienkach.
- d) Určenie hlavného smeru útoku nepriateľa.

(3) Operačný plán musí byť zameraný na riadiace opatrenia a na účinky, ktoré by mali byť spôsobené nepriateľovi, aby bol zdržaný jeho postup alebo aby bol zničený. Musí obsahovať jasný zámer, detailný koncept operácie, opatrenia na pokrytie medzier a bokov a podrobné riadiace a koordinačné opatrenia. Hlavné úsilie sa počas svojho určovania môže meniť v závislosti od zámerov nepriateľa.

6.41 Plánovanie a príprava vedenia boja na zdržanie

(1) Predtým, než veliteľ vyhodnotí situáciu pre boj na zdržanie, musí si ujasniť zámer nadradeného veliteľa a ako ho chce dosiahnuť nasadením jednotiek, ktoré budú viesť boj na zdržanie. Keď si toto ujasní, vytvorí si odhad situácie, rozvinie svoj koncept operácie a pripraví operačný plán na pokrytie celého boja od počiatočného rozmiestnenia jednotiek až do ukončenia boja na zdržanie.

(2) Koncept operácie a operačný plán by mali venovať pozornosť predovšetkým:

- a) Úlohám. Pridelenie úloh dostupným jednotkám. V boji na zdržanie musia úlohy odrážať integráciu palebnej sily a mobility jednotiek.
- b) Rozdeleniu činnosti. Rozdelenie činností do jednotlivých fáz, z ktorých všetky časti, ak to bude možné, musia byť splnené ešte pred začatím ďalšej fázy. Nediferencované používanie rozdelenia činnosti môže zbytočne spomaliť vedenie boja na zdržanie.
- c) Terénu. Správny výber bojových postavení, z ktorých je vedený úspešný boj na zdržanie, je kľúčom k úspechu. Terén musí byť vybraný tak, aby maximalizoval paľbu ďalekého dosahu a mobilitu jednotiek, ktoré budú vykonávať boj na zdržanie a obmedzoval mobilitu nepriateľa (prírodné zúžené miesta, priesmyky, atď.). Vybraný terén by mal tiež uľahčovať jednoduchý prechod a ústup jednotiek, ktoré vedú boj na zdržanie.
- d) Zátarasám. Pri plánovaní by sa malo rátať s využitím prírodných zátarás a s vybraním najlepších bojových postavení pre umelé zátarasy, ktorými sa dosiahne maximálny prínos pri najmenej vynaloženej práci.
- e) Palebnej podpore. Použitie paľby ďalekého dosahu spôsobí už od začiatku nepriateľovi straty bez rozhodujúceho stretu.
- f) Pokrytiu medzier. Medzery sú typické pre boj, avšak velitelia si musia uvedomovať ich existenciu a plánovať ich zabezpečenie tak, aby nepredstavovali zbytočnú hrozbu.
- g) Krídelnej (bočnej) ochrane. Krídelnej (bočnej) ochrane sa musia jednotky pre boj na zdržanie neustále zaoberať. Veliteľ musí vyberať také bojové postavenia, ktoré poskytujú vhodnú prírodnú krídelnú (bočnú) ochranu alebo zaisťovať takú minimálnu krídelnú (bočnú) ochranu, ktorá včas umožní dostatočné upovedomenie o potrebe ústupu. Krídelná (bočná) ochrana môže byť podstatná na udržanie bojových postavení, ktoré spôsobia požadovaný účinok zdržania nepriateľa.
- h) Rozmiestneniu v hĺbke. Jednotky musia byť rozmiestnené aj v hĺbke, aby čelili možnému prenikaniu nepriateľa medzi prednými jednotkami a pôsobili proti vzdušným výsadbom alebo vrtuľníkovým útokom v priesmykoch a na vyhradených trasách.
- i) Riadeniu paľby a presunu. Na kontrolu a riadenie presunu jednotiek sú využívané čiary hlásenia a regulačné čiary. Môžu byť tiež vydávané rozkazy, ktoré zabezpečia vyplnenie medzier alebo upravenie línií tam, kde môže vzniknúť nebezpečenstvo prielomu.
- j) Koordinácii. Dôkladná koordinácia činností susedných jednotiek zahŕňa opatrenia na vyhnutie sa vzájomnému napadnutiu.
- k) Riadeniu ničenia. Potreba predčasného vykonávania ničenia môže prekážať pri rozvinutí vlastných jednotiek. Je teda nevyhnutné, aby plánovanie, hlavne predbežných ničení, ničení mínových medzier a iných dôležitých ničení bolo v úzkej koordinácii s presunom a manévrom jednotiek.
- l) Opatreniam na zabránenie činnosti nepriateľa. Plán opatrení na zabránenie činnosti nepriateľa bude úzko koordinovaný s predstaviteľmi hostiteľskej krajiny.
- m) Sledovaniu. Neustále sledovanie celého priestoru spravodajskej zodpovednosti je zvyčajne veľkým záväzkom, ktorý zahŕňa tvorbu predstavy o celkovej činnosti, elektronický boj a celý súbor ľudských zdrojov. Vyžaduje si to dôkladné plánovanie a koordináciu.

n) Bojovému zabezpečeniu. Podpora vysoko mobilných činností vedených do značných vzdialeností vyžaduje predvídavosť a pružnosť.

(3) Celková doba zdržania bude závisieť od vyhodnotenia situácie veliteľom, od potrieb hlavných bojových postavení a od celkových úloh a cieľoch. Doba trvania zdržania je určená v úlohe.

6.42 Jednotky a úlohy

(1) Pre daný charakter boja na zdržanie budú najvhodnejšie také jednotky, ktoré majú integrálnu palebnú silu, zabezpečenie a mobilitu. Pri výbere jednotiek a ich zostavovaní pre boj na zdržanie bude rovnováha medzi týmito vlastnosťami závisieť od typu nepriateľských síl, ktoré majú byť zdržané a od terénu. To bude pravdepodobne vyžadovať niektoré formy zoskupení s viacerými druhmi zbraní, s integrálnou podporou palebnými systémami ďalekého dosahu a prostriedkami bojového zabezpečenia.

(2) Všetci velitelia až do najnižších možných úrovní budú mať značný úžitok hlavne z podrobného prieskumu používaných ciest a pridelených bojových postavení, z ktorých bude uskutočňovaný boj na zdržanie. Nevyhnutné budú nácviky úzkej koordinácie, predovšetkým pre také zoskupenia jednotiek, ktoré z hľadiska zbraní nie sú zvyknuté navzájom spolupracovať.

6.43 Sily a úlohy

(1) Ťažké sily. Pre boj na zdržanie sú veľmi vhodné ťažké sily a to na väčšine typov terénu. Ich bojová sila im umožňuje účinne napadať nepriateľa na veľkú vzdialenosť, ich mobilita im umožňuje rýchle premiestňovanie sa medzi jednotlivými bojovými postaveniami alebo na boky, pričom ochrana poskytovaná ich vozidlami im uľahčuje ich stiahnutie. Podobne ich mobilita, palebná sila a spoľahlivé spojenie im dáva spôsobilosť na protiútok, ak bola predtým na to vytvorená príležitosť.

(2) Stredné sily. Sú vhodné pre boj na zdržanie v závislosti od charakteru nepriateľa a terénu. Ich charakteristiky pre nasadenie a koncept operácie budú podobné ako u tankových jednotiek nasadených na boj na zdržanie, avšak ich bojové vozidlá budú pravdepodobne udržiavané v zadnej časti bojových postavení, aby neboli zasiahnuté priamou paľbou nepriateľa. Môžu byť prinútené na krátkodobý boj, aby zabezpečili úspešný ústup z bojových postavení. Pravdepodobne budú vyžadovať rozsiahly plán zátaras a priamu leteckú podporu.

(3) Ľahké sily. Majú len obmedzenú spôsobilosť vykonávať boj na zdržanie s výnimkou uzavretého alebo zastavaného terénu s rozsiahlym použitím zátaras. Budú bojovať zo série pripravených bojových postavení s cieľom prinútiť nepriateľa, aby sa rozvinul do koordinovaného útoku ešte pred ich ústupom na ďalšie bojové postavenie. Z dôvodu ich nedostatočnej ochrany budú vyžadovať väčšiu pozornosť v boji, pri ktorom sa stiahnu a premiestnia medzi jednotlivé bojové postavenia, čo by malo byť vykonané prostredníctvom ich krytia palebnou podporou a využívaním skrytých ciest. Rovnako tiež nie sú zvlášť vhodné na vedenie ústupu bojom. Avšak takáto aktivita je možná proti jednotkám nepriateľa zosadeným z vozidiel v uzavretom teréne, ktoré poskytujú krytie svojím vozidlám a je vhodná pri pascách a prepadoch. Ľahké sily tiež môžu participovať pri operáciách v priestoroch v tyle.

(4) Aeromobilné sily. Aeromobilné jednotky môžu byť nasadené v boji na zdržanie, i keď čelia rovnakým obmedzeniam ako ľahké sily. Sú však spôsobilé okamžitého rozmiestnenia

a nového rozmiestnenia s rýchlym sústredením bojovej sily na kľúčových miestach. Rovnako sú spôsobilé rýchleho rozptylu, aby znížili svoju zraniteľnosť. Tiež môžu byť použité ako záloha umožňujúci veliteľovi nasadiť do operácie väčšie množstvo ostatných jednotiek, rovnako tiež môžu pôsobiť na ochranu krídiel (bokov). Pre ich použitie bude veľmi dôležitý výber a prieskum miest ich pristátia a odletu.

(5) Výsadkové sily. Výsadkové sily majú v boji na zdržanie viac obmedzenú spôsobilosť oproti aeromobilným jednotkám, pretože sú menej mobilné a majú menšiu palebnú silu, keď sú na zemi a potrebujú pomoc pri vyslobodzovaní. Môžu byť však nasadené do neprístupného priestoru s cieľom zabrániť alebo prekaziť operácie nepriateľa v špecifickom priestore. Najvhodnejším terénom pre ich nasadenie je terén zalesnený, hornatý s množstvom riek alebo iných prekážok, ktorý sťažuje nepriateľovi mobilitu.

(6) Bojové vrtuľníky. Vzdušný manéver v boji na zdržanie je veľmi podobný manévru v útoku. Významnú úlohu tu zohrávajú vrtuľníky, ktoré narúšajú postup nepriateľa pomocou postupných (za sebou idúcich) nástrah (pascí) vytvárajúcich prelievajúcu sa mobilnú obranu po celej hĺbke nepriateľa, ktorá ho bude zdržiavať, a takto aj ovplyvňovať pre boj v dotyku. Bojové vrtuľníky môžu účinne podporovať pozemné jednotky v boji na zdržanie napádaním nepriateľa, hlavne z bokov alebo z veľkých vzdialeností. Môžu byť použité na rýchle rozmiestnenie protitankovej obrany, vrátane útokov do hĺbky, na krytie sťahujúcich sa bojových jednotiek a na dosiahnutie prekvapenia. Môžu tiež byť účinne nasadzované tam, kde veliteľ nechce nasadiť pozemné jednotky na zdržanie, ako napríklad pred predurčenými objektmi ničenia alebo pred prekážkami.

6.44 Nasadenie síl bojovej podpory

(1) Nasadenie delostrelectva:

- a) Delostrelectvo môže byť najviac prospešné pre boj na zdržanie, a to tým, že napáda nepriateľa sústredenou paľbou na maximálnu vzdialenosť. Jeho spôsobilosť ničiť širokú škálu cieľov v krátkom čase a dopraviť do priestoru nepriateľa rozptylové míny by nemala byť využívaná len na spôsobenie strát a oslabenie útočnej spôsobilosti nepriateľa, ale tiež na vytváranie situácií, ktoré umožnia útočný manéver bojových jednotiek. Priehradná paľba na sily druhého sledu môže zamedziť bezprostredný boj s čelnými silami nepriateľa.
- b) Delostrelectvo je kľúčom umožňujúcim jednotkám, ktoré vedú boj na zdržanie prerušiť dotyk s postupujúcim nepriateľom a ľahko ustúpiť na čiaru odovzdania boja.
- c) Poskytovaním okamžitej a presnej podpory môže delostrelectvo zastaviť čelné útočiacie jednotky nepriateľa a vykonaním potlačujúcej (obmedzujúcej) paľby počas odchodu (sťahovania sa) vlastných jednotiek, môže zabrániť nepriateľovi, aby obsadil jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie.
- d) Delostrelectvo musí byť v takej zostave a tak dislokované, aby mohlo poskytovať nepretržitú palebnú podporu počas celého boja na zdržanie.

(2) Vzdušné operácie. Vzdušné operácie pomáhajú zdolať počiatočný postup nepriateľa nasledujúcimi spôsobmi:

- a) ISTAR. ISTAR pomáha identifikovať silu nepriateľa a jeho dispozície v skorej fáze, čo umožní veliteľovi sústrediť svoje jednotky na vhodných bojových postaveniach.
- b) Protivzdušné operácie. Môžu byť nevyhnutné na získanie lokálnej vzdušnej nadvlády, aby sa jednotky na zdržanie mohli premiestniť.
- c) Vzdušná izolácia a priama letecká podpora. Vzdušná izolácia bojiska a priama letecká podpora, zvlášť v miestach priesmykov a križovatiek, môže narušiť, zdržať, zničiť alebo

neutralizovať zálohy nepriateľa na ich prístupových cestách a teda pomôcť získať čas na ničenie čelných jednotiek nepriateľa. Často sa len prostredníctvom nasadenia letectva môže zadržiavať nepriateľský prienik cez medzere až do doby, kedy sa pozemné jednotky premiestnia na ich zničenie. Priama letecká podpora v určitých situáciách umožní vytvárať dodatočné (ďalšie) sústredenie paľby. Pri tejto, ako aj pri všetkých formách vzdušnej podpory musí byť zaistená úzka kooperácia so všetkými používateľmi vzdušného priestoru. Priama letecká podpora tiež pomáha pri vyjdení jednotiek z dotyku s nepriateľom, keď sa pripravujú opustiť bojové postavenia.

d) Vrtuľníky. Bojové vrtuľníky môžu poskytovať priamu podporu pozemným bojovým jednotkám a sú kľúčové pri ničení tankových jednotiek a ďalších jednotiek nepriateľa. Prieskumné, viacúčelové a dopravné vrtuľníky môžu zohrávať dôležitú úlohu v boji na zdržanie:

1. Poskytovaním prostriedkov velenia a riadenia.
2. Poskytovaním prostriedkov prieskumu, sledovania a zisťovania cieľov.
3. Premiestňovaním demolačných skupín, palebných prvkov a ženijnej munície.
4. Premiestňovaním pechoty (rojov), zvlášť pred bojom na zdržanie a počas jej sťahovania.
5. Kladením rozptylových mín.
6. Evakuáciou obetí.
7. Dopravou zásob, náhradných dielcov a opravárenských skupín.

(3) Protivzdušná obrana. Boj na zdržanie bude pravdepodobne vykonávaný v podmienkach vzdušného ohrozenia. Dobrá koordinácia a úzka súčinnosť medzi bojovými jednotkami a jednotkami PVO je kľúčom na úspešnú ochranu pred útokmi v priebehu boj na zdržanie. Kritickým bodom bude priechod jednotiek cez zúžené miesta a nasadenie jednotiek, ktoré vedú boj na zdržanie. Na zabezpečenie včasného poskytnutia protivzdušnej obrany pre takéto činnosti sa vyžaduje podrobné plánovanie a koordinácia s orgánom protivzdušnej obrany. Je nepravdepodobné, aby boli k dispozícii dostatočné prostriedky protivzdušnej obrany, ktoré poskytnú adekvátne pokrytie celého priestoru operácie. Musia byť teda stanovené priority úloh a naplánované rozmiestnenie týchto jednotiek tak, aby sa zaistila účinná protivzdušná obrana v rozhodujúcich časoch a miestach.

(4) Ženijná podpora.

- a) Ženijné jednotky podporujú boj na zdržanie predovšetkým prípravou zátarás, vrátane mínových polí a demolácií. Situačné mínové polia s predurčeným časom účinnosti v kombinácii s protitankovými zbraňami prispievajú rozhodujúcou mierou na znižovanie bojového potenciálu nepriateľa pri útoku. V ťažkom teréne môže byť tiež nevyhnutné spriechodňovanie a údržba ciest.
- b) Ženijné jednotky sú nasadzované podľa požiadaviek bojových jednotiek. Mali by mať maximum času na naplánovanie a vykonanie svojich úloh.
- c) Zodpovednosť za zátarasy musí byť dôkladne stanovená v operačných rozkazoch tak, aby obsahovali podrobné opatrenia pre ich zabezpečenie a uzatvorenie. Všetky jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie musia viesť, kde sa nachádzajú priechody cez zátarasy a ktoré miesta priechodov budú dostupné pre ich použitie a tiež musí byť jasne určený veliteľ, ktorý zodpovedá za ich uzatvorenie.
- d) Ženijné jednotky budú tiež vyžadované v rámci pomoci pri príprave bojových postavení a pri čistení palebných postavení, hlavne v zastavaných priestoroch.
- e) Ženijné jednotky s ťažkou technikou by sa mali premiestňovať spolu s bojovými jednotkami bližšie k nepriateľovi, aby mohli zatarasovať cesty, ničiť objekty a pokladať alebo zneškodňovať míny.

f) Vyhľadanie a likvidácia výbušných prostriedkov, improvizovaných výbušných a nástražných výbušných prostriedkov, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť manéver, palebnú silu a ochranu bojových jednotiek.

(5) Elektronický boj. Jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie by mali použiť prostriedky elektronického boja, aby zmiatli postupujúceho nepriateľa a to prostredníctvom rušenia a klamnou činnosťou voči prieskumným prvkom, sieťam velenia a riadenia palby nepriateľa. Tieto činnosti by mali byť vykonávané vo všetkých fázach boja na zdržanie a môžu významne napomáhať pri podpore sťahovania jednotiek z boja, protiútokoch a pri striedaní jednotiek. Prostriedky elektronického boja budú tiež nepretržite poskytovať informácie o nepriateľovi.

(6) Psychologické operácie. Psychologické operácie sa môžu využiť pri vedení boja na zdržanie prostredníctvom podpory klamných operácií. Je napríklad možné použitie ampliónov na imitovanie ženíjnych strojov (klamanie o mieste prípravy obrany) a činnosti miest velenia, veliteľských stanovišť (elektrocentrály, vozidlá, klamanie o umiestnení miest velenia, veliteľských stanovišť) a príprava sérií produktov (letáky, plagáty...) o falošných mínových poliach, varovania pre civilistov umiestnené pozdĺž zásobovacích alebo prístupových ciest, aby používali známe cesty z dôvodu mínového nebezpečenstva – môžu potenciálne spôsobiť spomalenie pohybu nepriateľa.

6.45 Vedenie boja na zdržanie

(1) Jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie môžu byť nasadené nielen v hĺbke prideleného priestoru, ale môžu tiež napadať nepriateľa v hĺbke jeho priestoru. Ak nie je možnosť napadnúť nepriateľa zboku alebo tyla, bude postačujúce rozmiestniť dostupné bojové jednotky, tak aby mohli pôsobiť na najpravdepodobnejšie smery jeho postupu. Pritom musia byť neustále sledované vzniknuté medzery a vytvárané opatrenia na rýchlu reakciu, ak by sa nepriateľ rozhodol využiť takéto medzery pre svoj postup.

(2) Veliteľ musí počítať s tým, že nemá vždy jasný obraz o nepriateľovi a že sa situácia môže často rýchlo meniť. Preto musí mať nepretržitý prísun včasných a dôveryhodných spravodajských informácií, dobre organizovaný prieskum, spoľahlivé spojenie a silnú zálohu, čím si zabezpečí voľnosť svojho konania. Musí využiť všetky dostupné sily a prostriedky takým spôsobom, aby nepriateľ čelil neustále neočakávaným situáciám. To vyžaduje pružnosť a agilnosť, rovnako ako aj pevné spoľahnutie sa veliteľa na spôsobilosti podriadených veliteľov určiť a prijať na mieste najvhodnejšie opatrenia, ktoré majú vykonať.

(3) Bojové jednotky vedú obyčajne boj na zdržanie kombináciou útoku a obrany, ako napríklad dočasná obrana, rázne výpady a protiútok s úplnou prípravou.

6.46 Prieskum

Jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie vyžadujú včasné a nepretržité informácie o nepriateľovi, čo vyžaduje nasadenie prieskumných prvkov, ktoré okamžite nadviažu dotyk s nepriateľom a budú ho udržiavať. Tieto prvky by mali mať dostatočnú silu, aby nemohli byť ľahko zničené nepriateľom a aby zaistovali ochranu prostredníctvom vedenia proti prieskumným opatreniam. Pri začatí útoku nepriateľa môžu byť tieto sily jedinými pozemnými prvkami, ktoré môžu poskytovať presné informácie na určenie činnosti nepriateľa. V priebehu boja môže byť časť prieskumných prvkov použitá na zabezpečenie a ochranu bokov a medzier hlavných síl, ktoré vedú boj na zdržanie.

6.47 Koncept operácie

(1) Boj na zdržanie by mal byť vedený podľa nasledujúcich bodov:

- a) Od prvého okamihu by mali jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie napadať nepriateľa, spôsobovať mu straty prostredníctvom účinnej paľby v kombinácii s mobilnými akciami, vrátane rýchlych a obmedzených protiútokov na nepriateľské jednotky, ktoré sú preťažené alebo majú nechránené boky. Najčastejšie sa takéto príležitosti vyskytujú vtedy, keď nepriateľské jednotky prekračujú prekážky alebo ak sa dočasne oddelili od svojich záloh.
- b) Každá výhoda, ktorú poskytuje terén, by mala byť využitá. Rýchlemu postupu nepriateľa, hlavne po cestách, by malo byť zabránené, malo by sa na neho pôsobiť tak, aby sa zoskupil a sám sa takto stal cieľom. Musí byť využitá každá príležitosť na prekvapenie nepriateľa a jeho napadnutie, avšak s cieľom vyhnúť sa včasným manévrom rozhodujúcemu stretu s ním.
- c) Jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie sa nesmú stiahnuť z boja, pokiaľ k tomu nedostanú rozkaz alebo pokiaľ to nebude v súlade so zámerom veliteľa, a to dokonca ani v prípade nebezpečenstva možného ovládnutia, alebo skutočného obklúčenia nepriateľom. Avšak dôležitou úlohou veliteľa je, aby časti jeho síl neboli oddelené a zničené.
- d) Neustále meniac sa situácia v priebehu vedenia boja na zdržanie vyžaduje stálu a úzku súčinnosť medzi susediacimi jednotkami, s cieľom zaistiť:
 1. Znalosť bojových postavení a manéver vlastných jednotiek.
 2. Vzájomnú palebnú podporu.
 3. Vyrozumenie o začiatku a konci špecifických operácií.
 4. Informácie o situácii a o pravdepodobnom zámere nepriateľa.

6.48 Stiahnutie sa

Jednotky ustupujúce z bojového postavenia, sa musia pokúšať prerušiť dotyk s nepriateľom. To sa môže dosiahnuť ústupom cez bojové postavenie inej jednotky, alebo náhlým prerušením boja, keď nie je nepriateľ schopný okamžitého prenasledovania. Dôležitým rozhodnutím je posúdiť správny moment, kedy sa stiahnuť z každého bojového postavenia. Ústup nesmie byť vykonaný príliš skoro, čoho výsledkom by mohlo byť zlyhanie možnosti maximálneho zdržania nepriateľa a na druhej strane ani nie príliš neskoro, aby nedošlo k riziku zbytočných strát alebo k obklúčeniu. Na odpútanie sa od nepriateľa sa môžu vykonať protiútoky.

6.49 Nasadenie záloh

(1) Zálohy sú dôležité na udržiavanie súdržnosti a nepretržitosti boja na zdržanie, najmä tam, kde môže dôjsť k obklúčeniu nepriateľom alebo k jeho preniknutiu cez medzery medzi jednotkami, ktoré vedú boj na zdržanie. Aby sa udržiavala pružnosť v premenlivom teréne, bude často nutné radšej zriadiť lokálne zálohy, než sa spoliehať na jedinú sústredenú zálohu. Na nižšej úrovni budú minimálne zálohy alebo budú obsahovať len jednoducho prvok z jednotky, ktorá nie je aktívne zapojená do boja. Na vyšších úrovniach môžu byť zálohami špecificky predurčené jednotky. Úlohy záloh môžu byť nasledujúce:

- a) Blokovanie. Zdržiavanie nepriateľa v priestore, kde boli predtým nasadené jednotky s nedostatočnou spôsobilosťou.
- b) Protiútok. Spravidla má obmedzené ciele. Zálohy môžu byť použité na protiútok do medzier alebo na umožnenie stiahnutia sa jednotiek, ktoré sú intenzívne zapojené v boji.
- c) Krycie manévry. Zálohy môžu byť tiež využité z vopred pripravených bojových postavení na krytie ustupujúcich jednotiek, s cieľom umožniť im pokračovať v boji vo výhodnejšom teréne.

6.50 Prerušenie dotyku

(1) Konečné stiahnutie sa od nepriateľa znamená úplné prerušenie dotyku s ním a vykonáva sa pri premiestňovaní jednotky, ktorá vedie boj na zdržanie do priestoru, kde preberá zodpovednosť za boj ďalšia jednotka. Je to zásadná činnosť, hlavne keď sa jednotka, ktorá vedie boj na zdržanie stretáva pri úplnom prerušovaní dotyku s nepriateľom s ťažkosťami. Nadriadený veliteľ špecifikuje čiaru odovzdania boja medzi jednotkou, ktorá vedie boj na zdržanie a jednotkou, ktorá je dislokovaná na mieste predpokladaného boja. Ak po boji na zdržanie nasleduje obrana, budú sa jednotky z hlavných síl musieť rozmiestniť tak, aby pomáhali jednotke, ktorá vedie boj na zdržanie pri prerušovaní dotyku s nepriateľom.

(2) K nepriateľovi by sa mali dostať čo najmenšie indikácie o zámere prerušenia dotyku. Presun späť do hlavného priestoru boja musí byť podrobne naplánovaný a koordinovaný ako postup prekročením vzad.

(3) Jednotka, ktorá vedie boj na zdržanie musí pri ústupe poskytnúť jednotke v hlavnom priestore boja včasné informácie o svojom plánovanom sťahovaní a o bojovej situácii. Spolupracujúce jednotky sa namiesto oddelia, aby brániaca sa jednotka identifikovala sťahujúce sa jednotky pri ich približovaní a prekračovaní jej bojového postavenia.

6.51 Velenie a riadenie

(1) Napriek nepriaznivému priebehu boja na zdržanie, častým a rýchlym manévrom jednotiek, často meniacim sa spôsobom boja, vzdušnej situácii a počiatkovej voľnosti manévru nepriateľa sa musí veliteľ sústrediť na zámer nadriadeného veliteľa a na plánovaný konečný stav. Až do dosiahnutia konečného stavu musia byť zdôrazňované nasledujúce otázky:

- a) Veliteľ musí veliť svojim jednotkám tak, aby udržoval súdržnosť a súvislosť boja. To vyžaduje nepretržité riešenie kritických situácií a snahu získať iniciatívu. Nevyhnutnosťou je spoľahlivé spojenie.
- b) Od veliteľa sa vyžaduje centralizované, koordinované plánovanie boja, ale decentralizované riadenie samotného vedenia boja.
- c) Jednotky, ktoré sa nachádzajú v priestore v tyle vykonávajú opatrenia na riadenie odchodu jednotiek, ktoré vedú boj na zdržanie, z čiar odovzdania boja smerom dozadu.

6.52 Opatrenia velenia a riadenia

(1) V boji na zdržanie môžu byť uplatňované nasledujúce opatrenia velenia a riadenia:

- a) Hranice a kontrolné čiary, ako napríklad čiara odovzdania boja a regulačné čiary.
- b) Opatrenia na koordináciu palebnej podpory.
- c) Predný okraj bojovej zostavy vlastných jednotiek.
- d) Načasovanie rozhodujúcich fáz alebo určenie časov, prostredníctvom ktorých budú zrejmé špecifické priestory línii.
- e) Opatrenia na riadenie vzdušnej prevádzky.
- f) Opatrenia na riadenie presunu, akými sú cesty a kontrolné miesta.
- g) Opatrenia na koordináciu zatarasovania.
- h) Bojové postavenia, blokovacie postavenia a priestory sústredenia záloh.
- i) Ciele.
- j) Opatrenia na súčinnosť.
- k) Opatrenia na zabránenie činnosti nepriateľa a ich prípravy na vykonanie.
- l) Heslá a rozpoznávacie signály.

- m) Kontrolné miesta a riadenie dopravy.
- n) Koordinačné miesta.
- o) Prípravy na uzatvorenie priechodov mínových polí a vykonávanie demolácií.

6.53 Bojové zabezpečenie

(1) Požiadavky bojového zabezpečenia pre boj na zdržanie sú podobné ako pre obranu a obsahujú:

- a) Podporné a zásobovacie jednotky nachádzajúce sa v hĺbke na postupných (za sebou idúcich) postaveniach, ak je to možné, tak zásoby pre jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie by sa mali nachádzať na mobilných prostriedkoch v pridelených priestoroch operácií. Značné množstvo zásob by malo byť dopravených na zadnú hranicu priestoru boja na zdržanie. Ak je nevyhnutné použiť sklady, vzhľadom na vzdialenosti alebo na zásobovacie cykly, potom zásoby z týchto skladov by mali byť spotrebované počas boja na zdržanie, aby sa vyhlo ich rozsiahlej evakuácii.
- b) Odsun predsunutých zásob a výstroje by mal byť naplánovaný čo najskôr, zásoby, ktoré nie je možné odsunúť, sa musia zničiť. Zdravotnícke zabezpečenie musí poskytovať možnosti rýchlej evakuácie zranených do zdravotníckych zariadení v priestoroch v tyle. Zdravotnícke zásoby a výbava, pokiaľ nemôžu byť evakuované, musia byť podľa Ženevských dohovorov označené a ponechané na mieste.
- c) Opravárenské jednotky by sa mali sústrediť na techniku, ktorá je požadovaná na vedenie boja na zdržanie a na ústup. Nepoužiteľná technika, ktorá nemôže byť okamžite opravená, by mala byť odsunutá do priestoru v tyle. Uvoľňovacia technika by mala byť umiestnená v dôležitých priestoroch, aby udržiavala priechodnosť ciest.
- d) Priority transportu by mali byť položené na presun bojových jednotiek a ich zásob, na presun materiálu určeného na zdržiavanie nepriateľa a na evakuáciu obetí a opraviteľnej techniky.
- e) Hlavnou požiadavkou je zoradenie a koordinovanie presunu jednotiek bojového zabezpečenia, aby sa zaistilo, že jednotky, ktoré vedú boj na zdržanie budú mať nepretržitú podporu. Po prekročení čiary odovzdania boja je často potrebné jednotky, ktoré viedli boj na zdržanie zregenerovať, (obnoviť bojaschopnosť).

7. STABILIZAČNÉ AKTIVITY

7.01 Všeobecne

(1) Základným predpokladom pre široký rozsah vojenských aktivít je pravdepodobnosť zapojenia jednotiek do vojenských aktivít súbežne v celom spektre konfliktov: ofenzívnych, defenzívnych, stabilizačných a umožňujúcich aktivít. Spolu vytvárajú rozsah vojenských aktivít, ktoré budú vedené jednotkami v rámci ťaženia. Rovnováha medzi týmito aktivitami bude odrážať typ námetu ťaženia, avšak niektoré z týchto princípov môžu vyžadovať zvláštnu pozornosť naprieč spektrom konfliktu. Vojenské jednotky musia byť pripravené na rýchly prechod medzi vojenskými aktivitami podľa toho, ako si to bude vyžadovať situácia. Avšak na to, aby sa dosiahli dlhodobé riešenia ťažení a konfliktov, bude uskutočnenie stabilizačných aktivít nevyhnutné.

(2) Stabilizačné aktivity môžu byť vyjadrené ako samostatné taktické úlohy, ktoré sa usilujú stabilizovať situáciu zriadením podmienok umožňujúcich rekonštrukciu a rozvoj. Presadzujú bezpečnosť a kontrolu nad priestorom, pričom využívajú vojenský potenciál za účelom udržiavania, obnovy alebo vytvárania situácie, v ktorej môžu správne fungovať zodpovedné administratívne orgány. Stabilizačné aktivity by mali zriadiť a udržiavať vhodné podmienky pre normálnu občiansku činnosť a zodpovedné vládnutie. Zaisťujú bezpečnosť a kontrolu nad priestormi, aby umožnili ich rozvoj a voľnosť manévru ďalších prvkov v rámci jednotlivých orgánov, ktoré by priniesli trvalú bezpečnosť, najmä pre miestnu vládu a populáciu. Bezpečnosť a kontrola poskytujú voľnosť manévru pre miestnu populáciu, takže normálne občianske aktivity, akými sú napríklad miestne trhy, sa môžu v takýchto podmienkach uskutočňovať.

(3) Mnohé z taktických úloh, zvlášť tých, ktoré patria do kategórií počiatočnej obnovy základných občianskych služieb a zariadení a úlohy dočasnej vlády sú úlohami iného pôvodu. Mnohé z týchto úloh má čisto civilný alebo právny základ alebo sa zaoberajú finančnými záležitosťami či záležitosťami infraštruktúry. Vojenské jednotky však budú často prvé (a jediné), ktoré sa stretnú z výzvami na rešpektovanie týchto „nevojenských“ záležitostí. To znamená, že proces riešenia problémov v týchto priestoroch musia začať velitelia, ich štáby a jednotky. Táto iniciatíva tiež prispeje na zlepšenie bezpečnostnej situácie v priestore a na zlepšenie citenia a postojov miestnej populácie k silám NATO. Jedným z hlavných nástrojov veliteľa pre splnenie úloh stabilizačných aktivít bude využitie spôsobilostí CIMIC.

7.02 Účel

Účelom stabilizačných aktivít je vytvoriť a udržiavať bezpečnosť a kontrolu, podporiť reformy bezpečnostného sektoru, obnoviť základné občianske služby a zariadenia a podporiť úlohy dočasnej vlády. Stabilizačné aktivity sa týkajú nátlakových aj kooperatívnych akcií. Musia sa vyskytovať pred, počas aj po ofenzívnych a defenzívnych aktivitách alebo ako hlavná činnosť operácií. Stabilizačné aktivity poskytujú prostredie, v ktorom môžu pôsobiť ďalšie nástroje aliančnej stratégie a nealianční činitelia v spolupráci s domácim zákonným orgánom alebo vládou.

7.03 Princípy stabilizačných aktivít

(1) Samostatné princípy pre stabilizačné aktivity neexistujú. Princípy rozvinuté pre spoločné spojenecké a spoločné mnohonárodné koalíčné operácie, ktoré sú uvedené v spoločnej vojenskej doktríne, sú aplikovateľné v celom spektre konfliktu, majú všeobecný charakter a sú ap-

likovateľné pre všetky operácie, teda pre kompletný rozsah vojenských aktivít a úloh (čiže vrátane stabilizačných aktivít). Velitelia všetkých úrovní velenia, vrátane taktickej, musia zvažovať všetky princípy a nastoliť rovnováhu medzi protichodnými požiadavkami týchto princípov. Je jasné, že operačné pomery diktujú hodnotu každého z týchto princípov a že tieto princípy sa navzájom ovplyvňujú.

(2) Stabilizačné aktivity majú v každej operácii špecifické postavenie a špecifický účel. Pretože táto skupina aktivít je pravdepodobne najviac ovplyvňovaná vonkajšími faktormi, niektoré všeobecné princípy pre spoločné spojenecké a spoločné mnohonárodné koaličné operácie sú zvlášť užitočné pre stabilizačné aktivity.

(3) Všeobecnými princípmi stabilizačných aktivít sú:

a) Pravidlá

1. Účinné zladenie s ďalšími taktickými aktivitami.
2. Účinná koordinácia a zladenie s miestnou bezpečnostnou infraštruktúrou.

b) Atribúty

1. Pravidlá nasadenia.
2. Nestrannosť.
3. Zodpovednosť hostiteľskej krajiny.
4. Znalosť, pochopenie a rešpektovanie miestnej kultúry.

7.04 Typy stabilizačných aktivít

(1) Typy stabilizačných aktivít:

- a) Bezpečnosť a kontrola (Security and Control). Zaistenie všeobecnej bezpečnosti a kontroly umožňuje civilnému obyvateľstvu a ďalším prvkom pôsobiacim v rámci rôznych orgánov slobodu a bezpečnosť pre normálny občiansky život a vytvorenie inštitúcií, ktoré podporujú trvalú stabilitu. Bezpečnosť a kontrola by mali byť prvotnými záležitosťami, ktoré by sa po dokončení hlavných ofenzívnych aktivít, najmä v obývaných priestoroch, mali zvažovať.
- b) Podpora reformy bezpečnostného sektoru (Support to Security Sektor Reform). Kľúčovým hľadiskom dlhotrvajúcej stability a rozvoja národa môže byť reformovanie rôznych prvkov národného bezpečnostného sektora. Vojenské jednotky zohrávajú kľúčovú úlohu pri reformovaní/budovaní národných vojenských spôsobilostí. Podpora reformy bezpečnostného sektora môže predchádzať demobilizácia, odzbrojenie a proces opätovného zlúčenia (reintegrácia). Vyžaduje to zrušenie niektorých pôvodných bojových jednotiek (zložiek) a ich znovu zapojenie sa do civilnej spoločnosti alebo do novo štruktúrovaných ozbrojených síl. Všetko z oblasti podpory reformy bezpečnostného sektora si bude vyžadovať spoluprácu medzi jednotlivými orgánmi a ďalšími vládnyimi a medzinárodnými organizáciami zaoberajúcimi sa justíciou a policajnými silami. Vojenské jednotky budú zohrávať kľúčovú úlohu pri pomoci a bezpečnosti tohto procesu.
- c) Počiatková obnova základných občianskych služieb a zariadení (Initial Restoration Services and Facilities). V ideálnom prípade spadá počiatková obnova základných občianskych služieb a zariadení skôr na civilné organizácie, než na vojenské jednotky. V počiatkových fázach ťaženia, pokiaľ sa nezlepší bezpečnostná situácia a pokiaľ nebudú ďalšie organizácie schopné vykonávať takéto operácie, budú pravdepodobne musieť takúto činnosť vykonávať vojenské jednotky. Aj keď na druhej strane samotné vojenské jednotky môžu chcieť vykonávať niektoré z týchto úloh, hlavne na taktických úrovniach, aby vzbudzovali pretrvávajúcu podporu miestneho obyvateľstva, to znamená, aby vytvárali účinky v morálnej oblasti.

d) Úlohy dočasnej vlády (Interim Governance Tasks). Pomoc vládnej moci štátu, v ktorom je vedené ťaženie, bude ideálna vtedy, ak to uskutočnia organizácie, ktoré sú na takéto služby špecializované. V počiatočných fázach ťaženia musia túto absenciu vládnutia vyplniť vojenské jednotky, kým sa nezlepší bezpečnostná situácia. Môže to byť napríklad vnímané tak, že vojenské jednotky budú rekonštruovať školy a pomáhať budovať obchody. Takéto aktivity nepomáhajú miestnemu obyvateľstvu len k návratu do bežného života, ale pomáhajú vyvolávať u neho podporu, to znamená, vytvárajú účinky v morálnej rovine pri dosahovaní operačných cieľov.

(2) Stabilizačné aktivity môžu byť definované aj ako systém alebo zloženie taktických úloh, ktoré môžu byť pridelené jednotke, aby zaručili dosiahnutie úspechu, v závislosti od špecifickej aktivity. Jednotka alebo úlohové zoskupenie bude pravdepodobne nasadená na jednu zo špecifických aktivít ako sú predchádzanie konfliktom, oddelenie znepriatelených strán silou, evakuácia, stabilizácia, obnova a vojenská pomoc a pomoc pri humanitárnych operáciách.

a) Predchádzanie konfliktom. Špecifická aktivita na podporu mieru, ktorá využíva diplomatické, civilné, a v prípade potreby vojenské prostriedky, s cieľom monitorovať a zistiť príčiny konfliktu a včas prijať opatrenia na predchádzanie vzniku, stupňovaniu napätia alebo obnovenia nepriateľstva. Úlohy, ktoré by mala byť schopná splniť jednotka alebo úlohové zoskupenie, aby predišli konfliktom:

1. Vykonávať rokovanie a sprostredkovanie.
2. Porozumieť právny orgánom, pod ktorými sú ozbrojené sily nasadené.
3. Vykonať odzbrojenie, demobilizáciu a obnovu pôvodných ozbrojených síl
4. Plánovať operácie na uplatnenie právneho štátu spoločne s hostiteľskou krajinou.
5. Zabezpečiť, chrániť a spravovať vykladacie námorné prístavy a letiska vybavené na nakladanie.
6. Zaisťovať bezpečnosť hraníc.
7. Vybudovať a udržiavať kontrolné body vozidiel.
8. Vykonávať hliadkovanie.
9. Pomoc pri udržiavaní verejného poriadku.
10. Vykonávať prehliadky a kordóny.
11. Vykonávať vyhľadávanie a zadržanie (v prípade potreby).
12. Sprevádzať väzňov a zadržaných.
13. Zabezpečovať ochranu ciest.
14. Oddelovať znepriatelené (bojujúce) strany.
15. Vynucovanie práva i mimo ohraničené oblasti.
16. Kontrolovať zákaz vychádzania.
17. Vykonávať informačné operácie.
18. Komunikovať s médiami.

b) Oddelovanie znepriatelených strán silou. Špecifická aktivita vykonávaná na vynútenie a udržanie mieru medzi bojujúcimi stranami. V počiatočných fázach lokalizovaného konfliktu by sa mala jednotka (úlohové zoskupenie) vložiť medzi dvoch alebo viacerých nepriateľov, ktorí sú zapojení v strete. Platí, že jednotka (úlohové zoskupenie) s obmedzenou veľkosťou, bude použiteľná len vtedy, keď bojujúce strany nebudú dostatočne vyzbrojené alebo budú v malom množstve. Úlohy, ktoré by mala byť schopná splniť jednotka (úlohové zoskupenie) splniť, aby oddelila znepriatelené strany silou sú:

1. Porozumieť právny orgánom, pod ktorými sú ozbrojené sily nasadené.
2. Vykonávať rokovanie a sprostredkovanie.
3. Oddeliť znepriatelené (bojujúce) strany.
4. Vymedziť čiary zastavenia paľby, zóny oddelenia a kontrolné zóny.
5. Zriadiť a spravovať bezpečnostné a chránené oblasti.

6. Vykonávať pozorovanie a monitorovanie.
 7. Pozorovať a monitorovať rozdeľovacie zóny, kontrolné zóny a priestory sústredenia.
 8. Zabezpečovať ochranu jednotlivcov, veliteľov a systémov.
 9. Vykonávať vyhľadávanie a zadržanie.
 10. Plánovať operácie na uplatnenie právneho štátu.
 11. Vykonávanie hliadkovania.
 12. Zabezpečovať udržiavanie verejného poriadku.
 13. Vykonávať prehliadky a kordóny.
 14. Zabezpečovať ochranu ciest.
 15. Vynucovať právo mimo ohraničené oblasti.
 16. Kontrolovať zákaz vychádzania.
 17. Chrániť jednotlivcov, veliteľov a systémy.
 18. Pomáhať civilným organizáciám pri transporte utečencov a vysídlených osôb.
 19. Napláňovať a preniesť zodpovednosť za bezpečnosť a riadenie na hostiteľskú krajinu alebo iné organizácie.
- c) Stabilizácia, obnova a vojenská pomoc. Zaisťovanie bezpečného prostredia a práva a poriadku. Úlohy budú pravdepodobne uskutočňované v spolupráci s ďalšími vládnymi organizáciami a inými civilnými aktérmi. Úlohy, ktoré by mala byť schopná jednotka (úlohové zoskupenie) splniť, aby garantovala stabilitu, rekonštrukciu a vojenskú pomoc sú:
1. Porozumieť právnym orgánom, pod ktorými sú ozbrojené sily nasadené.
 2. Porozumieť stávajúcemu trestnému právu a právomoci hostiteľskej krajiny.
 3. Plánovať operácie na uplatnenie právneho štátu.
 4. Vykonávať hliadkovanie.
 5. Plánovať a iniciovať odzbrojenie, demobilizáciu a opätovné spájanie bojujúcich strán.
 6. Zabezpečovať udržiavanie verejného poriadku.
 7. Vykonávať prehliadky a kordóny.
 8. Zabezpečovať ochranu kľúčových zariadení.
 9. Zabezpečovať ochranu ciest.
 10. Oddeliť znepriatelené/bojujúce strany.
 11. Vynucovať právo mimo ohraničené oblasti.
 12. Kontrolovať zákaz vychádzania.
 13. Chrániť jednotlivcov, veliteľov a systémy.
 14. Vykonávať vyhľadávanie a zadržanie.
 15. Sprewádzať väzňov a zadržaných.
 16. Zriaďovať a prevádzkovať dočasné väznice zariadenia.
 17. Pomáhať civilným organizáciám pri transporte utečencov a vysídlených osôb.
 18. Napláňovať a preniesť zodpovednosť za bezpečnosť a riadenie na hostiteľskú krajinu alebo iné organizácie.
- d) Evakuácia. Evakuácia je určená na záchranu a evakuáciu nebojujúcich, ktorí sú ohrození násilím v cudzej krajine, na bezpečné miesta. Často sa evakuácia uskutočňuje v zhoršujúcich podmienkach, ktoré vytvárajú atmosféru neistoty a napätia. Môžu byť za okolností, kedy vláda hostiteľskej krajiny alebo iné orgány, ochromené katastrofou alebo porážkou, prestali efektívne fungovať, alebo boli zvrhnuté bez náhrady. Úlohy, ktoré by mala byť schopná jednotka (úlohové zoskupenie) splniť pri evakuácii:
1. Zhromažďovať dostupné informácie o oprávnených osobách a situácii.
 2. Zaisťovať styčného dôstojníka vojenského spravodajstva v oblasti predpokladaného odsunu civilných osôb.
 3. Vybudovať počiatočnú štruktúru komunikačných a informačných systémov.

4. Zriadiť predsunutú základňu (Airport of Debarkation – APOD, Airport of Embarkation – APOE, SPOD, SPOE), evakuačné body a prijímacie stredisko.
 5. Chrániť životne dôležité body a kľúčové miesta terénu.
 6. Chrániť cesty, vyčlenené na evakuáciu.
 7. Pomáhať evakuačnému stredisku.
 8. Evakuácia oprávnených osôb.
- e) Pomoc pri humanitárnych operáciách. Situácie, ktoré vytvárajú alebo zhoršujú už existujúcu humanitárnu núdzu, môžu viesť do regionálnej nestability (ak nie sú riešené rýchlo a efektívne v rannom štádiu). Pokiaľ je to vhodné a na požiadanie EÚ pomáhajú ozbrojené sily pri humanitárnych a záchranných operáciách, obvyčajne ako súčasť koordinovaného medzinárodného úsilia. Jednotka (úlohové zoskupenie) môže zaisťovať bezpečnosť, rovnako ako podieľať sa na poskytovaní humanitárnej pomoci a špeciálnej žienijnej podpory. S najväčšou pravdepodobnosťou to bude ako súčasť koordinovanej operácie na pomoc v krízových oblastiach alebo prírodných katastrof. Tak ako pri stabilizačných aktivitách, je rozhodujúce, aby jednotky mohli koordinovať svoje aktivity s civilnými organizáciami. Úlohy, ktoré by mala byť schopná jednotka (úlohové zoskupenie) splniť, aby mohla pomáhať pri humanitárnych operáciách:
1. Poskytnúť vojenskú pomoc, ktorá je jasne stanovená.
 2. Stanoviť, či je hlavné vojenské alebo podporné poslanie.
 3. Plánovanie a vykonávanie operácií, ktoré smerujú k zmierneniu ľudského utrpenia.
 4. Uskutočňovať počiatočnú obnovu nevyhnutných služieb.
 5. Posúdiť rozsah škôd a ponúknuť obmedzenú technickú pomoc.
 6. Udržovať bezpečnosť pridelených podporných síl.
 7. Rešpektovať nezávislosť humanitárnych organizácií a ďalších podporných mimovládnych organizácií.
 8. Zdieľať humanitné informácie s ostatnými humanitárnymi organizáciami a mimovládnych organizácií.
 9. Poskytnúť pomoc pri velení a riadení za účelom distribúcie a dodávok humanitárnej pomoci.
 10. Rozoznať a zredukovať možné humanitárne slabé miesta.
 11. V súlade s mandátom OSN poskytovať humanitárnu pomoc.
 12. Budovať humanitárnu pomoc v závislosti na miestnych spôsobilostiach a kapacitách, pokiaľ to je možné.
 13. Viesť mediálne operácie.
 14. Uľahčiť rýchly prístup mimovládnych organizácií a medzinárodných organizácií do oblastí katastrof.
 15. Napomáhať včasnému toku potrebného materiálu do oblastí katastrof.
 16. Vytvárať reakcie na katastrofu v rámci miestnych kapacít a spôsobilostí, kde to je možné.
- (3) Zásady a spôsoby vykonávania jednotlivých taktických úloh stabilizačných aktivít je rozpracovaný podrobne v samostatnej vojenskej publikácii SPG-3-18 (B).

8. UMOŽŇUJÚCE AKTIVITY

8.01 Všeobecne

(1) Umožňujúce aktivity. Umožňujúce aktivity spájajú zabezpečujú a podporujú prechod medzi rôznymi typmi vojenských aktivít. Umožňujúca aktivita nie je nikdy uskutočňovaná vlastným pričinením. Jej vykonanie musí viesť do ďalšieho typu vojenskej aktivity. Úspech a vykonanie týchto aktivít závisí od takých faktorov akými sú prenesenie (postúpenie) rozhodnutia, usporiadanie veliteľstva, spolupráca a zrozumiteľný plán.

(2) Účinné vykonanie umožňujúcich aktivít pomáha zabezpečiť:

- a) Spôsobilosť vytvoriť prechod medzi fázami a aktivitami bez straty tempa.
- b) Aby jednotky, ktoré budú nasadené do boja, mali aktuálne informácie.
- c) Plynulý manéver.
- d) Riadenie paľby na usmernenie zbraňových systémov viesť paľbu na určené ciele.
- e) Rýchle preskupenie.

(3) Umožňujúce aktivity pozostávajú z nasledujúcich typov aktivít:

- a) Prieskum.
- b) Bezpečnosť.
- c) Nadviazanie dotyku.
- d) Stretný boj.
- e) Spájanie jednotiek.
- f) Ústup.
- g) Odchod.
- h) Vystriedanie jednotiek v boji.
- i) Pomoc obkľúčeným silám.
- j) Pochod.
- k) Prekonávanie prekážok/zátaras.

8.02 Prieskum

(1) Prieskumné aktivity sú také aktivity, ktoré sú vykonávané s cieľom získania informácií o nepriateľovi, teréne, životnom prostredí alebo o miestnom obyvateľstve v konkrétnom priestore. Obvyklými úlohami tejto aktivity sú prieskum priestoru, miesta a trasy. Získavanie informácií a ich poskytovanie relevantným štábnym prvkom je všeobecnou úlohou každej zostavy.

(2) Zadávanie úloh prieskumným jednotkám musí byť dôsledné. Zvyčajne vykonávajú úlohy pridelené im v priebehu plánovania pre nastávajúcu úlohu a potom sú im znovu pridelované úlohy na podporu pokračujúcich operácií, pričom majú len malú alebo žiadnu možnosť svojej regenerácie.

(3) Nasadenie prieskumných jednotiek musí byť úzko spojené so spravodajským cyklom a integrované do celkového plánu ISTAR. Dôležité je rýchle rozširovanie získaných informácií, hlavne tým jednotkám, ktoré sú v dotyku s nepriateľom alebo ktoré sa pravdepodobne doňho dostanú.

(4) Akékoľvek bojové jednotky alebo jednotky bojovej podpory môžu byť použité na plnenie úloh prieskumu a mnohé z nich majú svoje špecifické prieskumné spôsobilosti a špecializované jednotky. Vo všeobecnosti sú na plnenie prieskumných úloh určené nasledujúce sily:

- a) Prieskumné jednotky.
- b) Prieskumné jednotky v brigádach a práporoch.
- c) Prieskumné ženijné skupiny.
- d) Špeciálne sily.

8.03 Bezpečnosť

(1) Aktivity v oblasti bezpečnosti umožňujú včasné a presné varovanie o dispozíciách a aktivitách nepriateľa. V závislosti od ich úlohy a štruktúry môžu poskytovať ochranný prvok pre hlavné sily alebo získavať čas na prípravu ďalších plánovaných aktivít. Zvyčajne sú tieto aktivity vedené ako súčasť väčšej umožňujúcej aktivity alebo na podporu iného typu taktickej aktivity, napríklad obrany.

(2) Aktivity v oblasti bezpečnosti pozostávajú z hliadkovania (Screen), ochrany (Guard) a krytia (Cover) a sú definované nasledujúco:

- a) Hliadkujúca (monitorovacia) sila (Screen Force). Táto sila je definovaná ako nejaké zoskupenie alebo časť jednotiek, ktoré zaisťujú bezpečnosť pre väčšiu zostavu (jednotku) prostredníctvom pozorovania, prieskumu, útoku alebo obrany, prípadne nejakou kombináciou týchto metód. Hlavnou úlohou hliadkujúcich síl je pozorovať, zisťovať a podávať informácie, pričom zvyčajne vedú boj len na vlastnú obranu. Obyčajne sa skladajú z prieskumných prvkov, ktoré sú podporované nepriamou taktickou vzdušnou palebnou podporou. Budú kľúčovým prvkom na zisťovanie nepriateľa pre jeho následné zameranie a napadnutie.

Hliadkovanie na krídlach (bokoch) môže tiež zaisťovať bezpečnosť hlavného zoskupenia pred bočným alebo prekvapujúcim útokom.

- b) Ochranná (strážna) sila (Guard Force). Ochranná sila je definovaná ako bezpečnostný prvok, ktorého hlavnou úlohou je chrániť hlavné sily vedením boja na získavanie času pri súbežnom pozorovaní a odovzdávaní informácií o nepriateľovi. Okrem získavania času pre hlavné zoskupenie sa môže ochranná jednotka, v závislosti od okolností, podieľať na ničení nepriateľa, môže plniť opatrenia proti prieskumnej činnosti nepriateľa, alebo môže pútať (fixovať) jednotky nepriateľa pre úder, ktorý vykonávajú hlavné sily. Tieto sily môžu byť tiež rozvinuté na boku hlavnej zostavy, aby jej poskytovali ochranu (nie teda len bezpečnosť, ako v prípade bočnej monitorovacej sily).
- c) Krycia sila (Covering Force). Krycia sila je definovaná ako jednotka, ktorá pôsobí oddelene od hlavného zoskupenia za účelom zastavenia, upútania, zdržania, dezorganizácie a oklamania nepriateľa skôr, ako môže zaútočiť na hlavné sily. Na základe definície a zámeru rozvinutia krycej sily musí mať táto jednotka dostatočnú bojovú silu na splnenie zámeru veliteľa. V závislosti od zámeru veliteľa a koncepcie operácie môže byť krycia sila vyžadovaná pre vedenie boja na zdržanie s cieľom podporiť hlavné bojové postavenie.

(3) Zloženie akejkoľvek jednotky na ochranu hlavných síl je určované jej úlohou a zámerom veliteľa, z hľadiska účinkov, ktoré majú byť dosiahnuté prostredníctvom jej nasadenia. Musí to byť taká úloha, aby bola v súlade so zodpovednosťou a úlohami tejto jednotky, pričom zvyčajne to bude mechanizovaná jednotka.

8.04 Nadviazanie dotyku

(1) Postup na nadviazanie dotyku je uskutočňovaný s cieľom nadviazať alebo obnoviť dotyk s nepriateľom za čo najvýhodnejších podmienok. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť jednotky na poskytovanie bezpečnosti alebo na plnenie úloh prieskumu. Táto aktivita sa odlišuje od stretnutia, keďže nadviazanie dotyku nie je neočakávané. Zvyčajne je postup na nadviazanie dotyku uskutočňovaný v príprave na následný útok a preto končí, keď sú hlavné sily rozmiestnené na následnú činnosť v súlade s plánom veliteľa. Následná činnosť je stanovená úlohou pridelenou hlavným silám. Tiež môže byť určená z postavenia hlavného zoskupenia, kedy sa vytvára dotyk s nepriateľom.

(2) Postupom na nadviazanie dotyku preberajú a udržiavajú vojenské jednotky iniciatívu. Táto aktivita môže zahŕňať zničenie menších jednotiek nepriateľa alebo ich prinútenie na ústup a zmocnenie sa takticky dôležitého územia.

(3) Medzi bezpečnosťou a ochranou je významný rozdiel. Sily, ktoré poskytujú bezpečnosť budú spôsobilé len podávať výstrahu o nepriateľskej aktivite. To môže mať za následok najviac len predídene alebo prekazenie tejto aktivity. Sily, ktorých úlohou je poskytovanie ochrany musia byť spôsobilé nielen varovať hlavné sily pred nepriateľom, ale musia byť spôsobilé aj poraziť alebo narušiť nepriateľské jednotky dostatočne ďaleko pred hlavnými silami tým, že podniknú vhodnú akciu.

(4) Pri postupe sa mení tempo v závislosti od situácie. Odvážne, rýchle akcie by sa mali kombinovať s udržiavaním vyváženej kontroly, takže reakcia nepriateľa a terénne zmeny môžu byť zvládnuté bez prerušenia. Podriadení veliteľa musia byť pripravení konať odvážne v rámci zámeru veliteľa a svojej bojovej úlohy, aby prekvapili nepriateľa a musia využiť každú neočakávanú príležitosť na vyvedenie nepriateľa z miery. Postup na nadviazanie dotyku končí buď, keď je zaujaté plánované postavenie, alebo keď si činnosť nepriateľa vyžaduje rozvinutie a koordinované úsilie hlavného zoskupenia.

(5) Plánovanie postupu na nadviazanie dotyku by malo upozorniť na nasledujúce skutočnosti:

- a) Hlavné kritérium pri plánovaní postupu na nadviazanie dotyku sú predvídanie činnosti, ku ktorej môže dôjsť počas aktivity a požiadavky na manéver a palebnú podporu, keď je nadviazaný dotyk s nepriateľom. Na všetkých úrovniach, dokonca aj na tých najnižších taktických, by mali byť vydané plány pre nepredvídané udalosti, a to ešte pred začatím očakávaného dotyku a požadovaných akcií.
- b) Počas plánovania postupu na nadviazanie dotyku bude mať veliteľ neustále potrebu analyzovať situáciu formou aktuálnych hlásení a spravodajskou činnosťou všetkých prostriedkov. Rozmiestnenie jednotiek a ich zoskupenie je určované hrozbami, úlohou a terénom. Jednotky bojového zabezpečenia sú integrované do presunu bojových síl tak, aby zabezpečovali ich podporu, ale aby nenarušovali ich presun.
- c) Plánovanie musí jasne stanoviť činnosť spravodajstva zo všetkých prostriedkov, vrátane vzdušného prieskumu, ktorý je zvyčajne najdôležitejší. Pri presune je najlepší postup vo viacerých kolónach, čo umožňuje rozvinutie bojových jednotiek čo najviac dopredu a zmenšenie závislosti od akejkoľvek jednej osi. Prvky na ochranu jednotiek sú pri tejto aktivite mimoriadne dôležité, pretože jednotky sú zraniteľné zo všetkých strán.

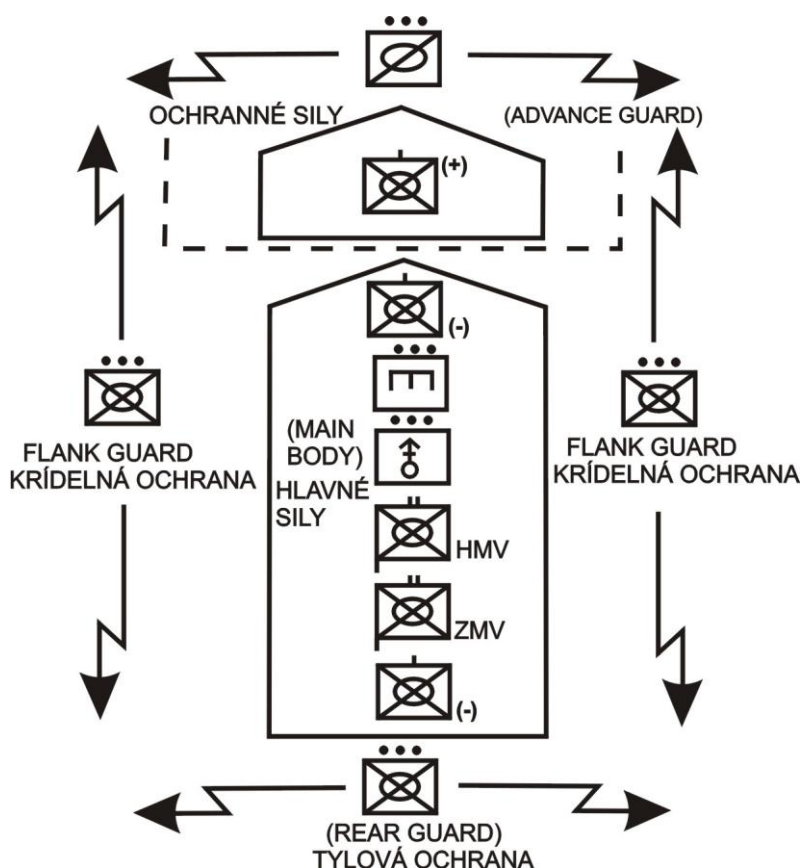
(6) Prieskumné jednotky a ďalšie spôsobilosti ISTAR (akými sú vpredu rozmiestnené bezpilotné prostriedky) poskytujú veľa informácií pre upovedomovanie o situácii, avšak postup na nadviazanie dotyku nebude nikdy realizovaný v podmienkach plného upovedomenia o situácii, a to predovšetkým v uzavretom teréne a pri nekonvenčnom nepriateľovi. Veliteľ

prispôsobuje plány, ako aj rýchlosť postupu a použitú zostavu, v závislosti od úrovne poskytovaného upovedomovania, činnosti nepriateľa a celkovej miere rizika, ktorú je ochotný podstúpiť.

(7) Veliteľ vydá úlohu, zoskupí a nasadí svoje jednotky podľa zhodnotenia situácie:

- a) Činnosť krycích síl. Pri postupe na nadviazanie dotyku budú na čele krycie sily, ktoré zvyčajne zahŕňajú prieskumné jednotky. Mali by byť vysoko mobilné, s vyváženými jednotkami, ktoré sú spôsobilé na plnenie úloh v súlade so zámerom veliteľa. V nich začlenené bojové jednotky poskytujú mobilnú a pružnú silu, ktorá je spôsobilá pre okamžitý prieskum pri postupe. Krycie sily napomáhajú pri vyhľadávaní nepriateľa a získavaní ďalších informácií s cieľom jeho následného fixovania a napadnutia. Krycie sily môžu mať postačujúcu bojovú silu na zafixovanie prvotných jednotiek nepriateľa. Tam, kde to bude možné, by mali byť určené vo všeobecnosti vedúcim prvkom osi (smery) postupu. Podľa toho, ako sa rozvíja boj, by sa mali rozvíjať aj tieto osi, čiže môže sa využiť úspech. Medzi pravdepodobné úlohy, ktoré môžu krycie sily vykonávať, patrí:
 1. Lokalizácia a zistenie sily nepriateľských postavení.
 2. Nájdenie a zužitkovanie medzier s cieľom poskytnúť informácie o pravdepodobných cestách pre obídenie alebo obchvat vykonaný hlavným zoskupením.
 3. Získanie informácií o cestách, prekážkach, terénnych podmienkach, ktoré ovplyvňujú presun, a tiež o rozložení civilného obyvateľstva.
 4. Vedenie hĺbkových prienikov s cieľom buď narušiť nepriateľské spojovacie a logistické jednotky, alebo eventuálne ovládnuť miesto priechodu, hlavne mosty alebo priesmyky. Integrovaná ženijná podpora bude využívaná na vytváranie ochrany a na odstraňovanie demolácií na priechodoch a musí sa pohybovať za hlavným zoskupením veľmi rýchlo.
 5. Poskytovanie bezpečnosti pre ochranné jednotky a hlavné zoskupenie vykonávaním opatrení proti prieskumu.
 6. Podpora následných aktivít, ako napríklad útok prostredníctvom ochrany východiskových čiar, identifikovanie útočných postavení a palebných základní, a pod.
- b) Ochranné sily a hlavné zoskupenie. Ochranné sily môžu byť rozvinuté s cieľom zabezpečiť ochranu hlavného zoskupenia, čeliť neočakávaným situáciám a upútať (zafixovať) nepriateľské jednotky pre následný útok hlavným sil. Môžu byť tiež použité na zrýchlenie presunu jednotiek, udržiavanie dotyku s krycou silou a zabezpečenie bezprostrednej ochrany pre čelo hlavných síl. Riadenie ochranných síl závisí od množstva dostupných ciest.
- c) Hlavné sily. Jednotky v hlavných silách tvoria hlavnú bojovú silu. Organizácia jednotiek je zložená z kombinovaných zbraňových systémov (prvkov) a sú usporiadané do postupujúcich prúdov s cieľom umožniť maximálnu pružnosť pri ich nasadení počas presunu alebo pri nadviazaní dotyku s nepriateľom. Umiestnenie hlavných síl v súvislosti s krycou silou a ochrannými silami je dôležitým rozhodnutím veliteľa. Pozorovanie, sledovanie a úzka spolupráca so vzdušným prieskumom prispieva k ochrane hlavných síl. Tempo ich postupu je rôzne a závisí od terénu, umiestnenia a sily nepriateľa a možnosti jeho obídenia. Postup cez zastavané priestory bude zvlášť pomalý, ak sa bude postupovať pozdĺž širokého frontu alebo ak bude mesto preplnené technikou. Hlavné sily musia byť pripravené posilniť ďalšie prvky pri postupe alebo pri plnení úloh, akou je napríklad útok vykonávaný bez prípravy na rozkaz veliteľa. Zoskupovanie v rámci hlavných síl musí byť dostatočne flexibilné, aby jednotky mohli:
 1. Prevziať úlohu ochranných síl.
 2. Zmeniť smer alebo cestu akéhokoľvek prvku hlavných síl buď obídením postavenia nepriateľa, alebo využitím lepšej cesty.
 3. Pôsobiť na nepriateľa, ktorý bol obídený alebo ktorý zdržiava hlavné sily.
 4. Chopiť sa taktických úloh s cieľom zmať hrozby, na ktoré narazia pri postupe.

d) Krídelná (bočná) ochrana a tylová ochrana. Krídelná (bočná) ochrana a tylová ochrana chránia hlavné sily pred pozorovaním a prekvapivým útokom. Mali by byť dostatočne silné, aby porazili menšie jednotky nepriateľa, alebo zdržali silný útok do príchodu hlavných síl. Rozvinutie krídelnej (bočnej) ochrany a tylovej ochrany závisí od hodnotenia nepriateľa. Zvyčajne sa krídelná (bočná) ochrana presúva po paralelnej ceste s hlavnými silami, buď súvislo alebo postupne, s cieľom obsadzovať kľúčové miesta na krídlach hlavných síl. V niektorých situáciách môže byť krídelná ochrana poskytovaná prostredníctvom krídelnej zostavy. Pre krídelnú (bočnú) ochranu postupujúcich jednotiek sú vhodné prieskumné jednotky, ktoré sa presúvajú paralelne s hlavnými osami alebo sa rozostavia okolo pravdepodobných prístupových ciest nepriateľa. Tieto jednotky nie sú spôsobilé bojovať so silným nepriateľom, ale poskytujú včasné varovanie o priblížení nepriateľa, ktorý môže byť viazaný zálohami. V takýchto prípadoch sú tiež veľmi efektívne bojové vrtuľníky. Jednotky protivzdušnej obrany sú zase mimoriadne účinné proti vrtuľníkovej hrozbe. Tylová ochrana postupuje za hlavnými silami.

Obrázok 8.1 Príklad organizácie postupu mechanizovaného práporu na nadviazanie dotyku

- e) Činnosť v dotyku. Rýchlosťou vykonania manévru a iniciatívou v dotyku je možné zvíťaziť nad nepriateľom ešte pred tým, než zareaguje. Sled činností v dotyku môže obsahovať:
1. V rámci svojich možností ničí jednotka v krycích silách nepriateľa, ktorý môže zasahovať do presunu hlavných síl a viaže na seba alebo blokuje tie jednotky, ktoré nemôže zničiť. Mala by byť pripravená rýchlo odovzdať tieto úlohy ochranným silám a vrátiť sa k plneniu svojich pridelených úloh.
 2. Jednotka v krycích silách by mala rozšíriť dovtedajšie informácie o nepriateľovi a informovať veliteľa hlavných síl o teréne, ktorý bude vhodný pre nasledujúcu činnosť, ako napríklad postavenia pre útok a palebné postavenia.

3. Časti ochranných síl alebo hlavných síl môžu byť vyčlenené na zničenie ohniska odporu nepriateľa, ktoré zdržiava jednotku v krycích silách, alebo ktoré táto jednotka obišla.
 4. Akékoľvek časti krycích síl, ktoré mali spočiatku za úlohu zničiť takéto ohniská odporu, by mali byť čo najskôr vystriedané a znovu začlenené do krycích síl, aby sa vyhlo zbytočnému premrhaniu ich sily.
 5. Veliteľ monitoruje postup čelných a zasahujúcich bojových jednotiek a odhaduje ich požiadavky. Pri stretnutí sa s odporom, vyčlení na pomoc prvky z hlavných síl, aby udržal rýchlosť postupu.
 6. Hlavné sily nepriateľa môžu vyžadovať zapojenie a rozvinutie celých hlavných síl. Bude sa to pravdepodobne týkať útoku s úplnou prípravou.
- f) Udržiavanie tempa postupu a následné činnosti. Udržiavanie tempa postupu patrí k najdôležitejším faktorom útoku. Kedykoľvek to bude možné, mali by byť nepriateľské obranné postavenia obkľúčené. Veliteľ musí určiť, či majú byť tieto obranné postavenia obidené a vyčistené ďalšími silami, alebo či by mali byť zničené bojovými jednotkami. Veliteľ môže teda rozhodnúť, či bude preňho výhodou, ak jednotky v dotyku vykonajú útok so skrátenou prípravou, kým ďalšia časť jednotky bude pokračovať v postupe. V každom prípade, ak nepriateľ vybuduje súvislú líniu, pričom sila a šírka jeho obranných postavení znemožňuje obchvatný manéver (obkľúčenie), môže byť podniknutý útok s cieľom násilne vytvoriť medzeru v tejto línii.
- g) Obídenie. Taktika obídenia jednotiek nepriateľa čelnými silami musí byť dôkladne zvážená a jasne špecifikovaná. Vždy je veľmi ťažké stanoviť presnú silu (odolnosť) postavenia nepriateľa a veľmi bude pri tom záležať na presnom prieskume a spravodajstve. Jednotka nepriateľa by mala byť obídená a pokiaľ nebude zničená alebo inak znefunkčnená, musí byť neustále pod dohľadom.
- h) Cesty. Okamžite po spriechodnení ciest môže vzniknúť potreba na ich ochranu, najmä vtedy, ak menšie ohniská nepriateľa, ktoré zostávajú v tyle (v zadnej časti) vlastných síl, boli obídené. Cesty využívané na logistickú dopravu by sa mali nachádzať pokiaľ možno mimo ciest, ktoré používajú bojové jednotky. Tieto cesty sú zvlášť zraniteľné voči činnosti nepriateľa a vyžadujú ochranu pred vzdušným i pozemným útokom. Prostriedky bojového zabezpečenia môžu potrebovať plánované zabezpečenie konvoja, najmä ak budú pôsobiť v nepretržitom bojisku a v podmienkach činnosti nekonvenčného nepriateľa.
- i) Aeromobilné a vzdušné výsadkové jednotky. Pomocou aeromobilných a vzdušných výsadkových jednotiek sa dosahuje moment prekvapenia a udržuje sa tempo postupu tým, že sa vopred rozvinie krycia sila na ovládnutie kľúčového terénu, vrátane priesmykov, mostov a križovatiek a na prekonanie prekážok. Pozemné sily sa potom môžu s týmito jednotkami spojiť a pokračovať v postupe bez nutnosti podniknúť činnosti, ktoré by mohli spomaľovať ich tempo postupu. Aeromobilné a vzdušné výsadkové jednotky nesmú byť rozvinuté príliš vpredu a nasadené proti cieľom, ktoré nie sú schopné ovládnuť, pretože tieto jednotky by mohli byť zničené ešte pred príchodom pomoci a celkové tempo postupu by sa znížilo.
- j) Prechod na ďalšie aktivity. Postup na nadviazanie dotyku končí vtedy, ak sa dosiahne plánované postavenie, alebo vtedy, ak si nepriateľská činnosť vyžiada rozvinutie a koordinované úsilie hlavných síl.

(8) Nasadenie jednotiek bojovej podpory.

- a) Delostrelectvo. Okamžitá a účinná palebná podpora umožňuje jednotkám napadnúť nepriateľa alebo udržať si voľnosť manévru na obídenie alebo na zaútočenie na nepriateľa. Ťažká paľba znižuje potrebu rozmiestnenia jednotiek mimo dotyk s nepriateľom. Len čo charakter postupu na nadviazanie dotyku predstavuje jeden z podporujúcich presunov, bude vyžadovaný vysoký stupeň koordinácie palebnej podpory. Delostrelectvo a mínomety, ktoré zabezpečujú paľbu podporu, sa musia premiestňovať takým spôsobom, aby bola kedykoľ-

vek dostupná maximálna podpora. Vpredu rozmiestnení pozorovatelia musia byť v spojení s čelnými prvkami a jednotkami na odkrytých krídlach (bokoch).

- b) Vzdušná a priama letecká podpora. Pri postupe na nadviazanie dotyku je vyžadovaná vzdušná podpora na:
 - 1. Pomoc pri ochrane postupujúcich jednotiek pred vzdušným útokom nepriateľa.
 - 2. Poskytovanie spravodajských informácií o nepriateľovi.
 - 3. Zabezpečenie priamej leteckej podpory, ako doplnok delostrelectva, hlavne keď nie je možná sústredená paľba.
 - 4. Odrezanie jednotiek nepriateľa, ktoré sa pokúšajú ustúpiť alebo posilniť.
- c) Vrtuľníky. Vrtuľníky sa používajú na podporu s cieľom:
 - 1. Sledovania a prieskumu.
 - 2. Ochrany krídiel.
 - 3. Uplatnenia velenia a riadenia.
 - 4. Zaujatia dôležitého miesta a kľúčových terénnych prvkov.
 - 5. Zásobovania a zdravotníckej evakuácie.
- d) Protivzdušná obrana. Zbraňové systémy PVO musia udržiavať krok s postupom hlavných síl. Pre dosiahnutie tohto cieľa, musí mať PVO pri presune prioritu. Pravdepodobne úlohy PVO budú zahŕňať ochranu zraniteľných miest pred vzdušným napadnutím na cestách a krytie bojových jednotiek, ktoré vykonávajú napríklad útok, prekračovanie rieky alebo prielom.
- e) Ženijná podpora. Hlavnou úlohou ženijných jednotiek pri postupe je sprejzdniť a udržiavať cesty za použitia špeciálnej ženijnej techniky. Tiež môžu pomáhať čelným jednotkám prekonávať prekážky a zneškodňovať míny a napomáhať pri ochrane krídiel. Ženijné jednotky a ich ťažká technika by mali byť umiestnené tak, aby sa mohli rýchlo rozvinúť, ak to bude vyžadované. Prvky ženijného prieskumu sa musia presúvať s čelnými jednotkami a preto by ženijné prostriedky mali byť teda čo najviac vpredu.
- f) Elektronický boj. Dôraz bude položený na nasadenie pasívnych prostriedkov EW (zachytiť a priamo vyhľadať) s cieľom zistiť a lokalizovať nepriateľa.

(9) Velenie a riadenie. Velitelia by sa mali pohybovať čo najviac vpredu, aby mohli okamžite ovplyvňovať boj a vytvárať krátkodobé príležitosti na úspech. Bežné usporiadanie velenia bude v dôsledku veľkých vzdialeností a náhlých presunov preťažené. Miesta velenia sa budú presúvať, hlavne na nižších úrovniach, nasledovne:

- a) Hlavné sily sa zvyčajne presúvajú bez použitia rádiového vysielania, v rádiovom tichu (rádiový kľud), čo môže priniesť problém s udržovaním koordinácie a môže tiež obmedziť použitie prostriedkov protivzdušnej obrany.
- b) Môžu byť vyžadované špeciálne opatrenia na ďalšie rádiové vysielanie.
- c) Musí byť realizované rozsiahle využitie styčných prvkov.
- d) Koordinácia s podpornými vzdušnými silami bude predstavovať špecifické problémy.
- e) Musia byť stanovené zodpovednosti velenia pre každú cestu a tiež pre riadenie dopravy.
- f) Systém riadenia dopravy by mal byť spôsobilý:
 - 1. Ľahko prerobiť príkaz na pochod na pridelených cestách.
 - 2. Podnikať opatrenia na sprejzdnenie ciest.
 - 3. Pomáhať pri regulácii toku dopravy, aby sa pomohlo jednotkám včas dosiahnuť svoje miesto určenia.
 - 4. Musia byť vopred stanovené vzťahy velenia medzi rôznymi prvkami sily.

(10) Bojové zabezpečenie.

- a) Bojové zabezpečenie musí vyjsť v ústrety požiadavkám pre postup síl na nadviazanie dotyku a ďalším očakávaným požiadavkám akejkolvek nasledujúcej úlohy. Problémom pri

takomto postupe sú podporné jednotky, ktoré sa tiež presúvajú a tiež je ich potrebné zabezpečovať, čím sa rozširujú zásobovacie trasy. Pretože dostatočné prepravné kapacity sa vyskytnú zriedkakedy, musí byť urobená dôkladná kalkulácia očakávaných požiadaviek a musia sa stanoviť priority.

- b) Na začiatku operácie by mali byť jednotky čo najviac sebestačné a organizované tak, aby sa mohli dopĺňať počas presunu. Ženijné zásoby (sklady) na opravu ciest a mostov budú pravdepodobne klásť značné nároky na prepravu. Dôležité je tiež, aby prostriedky na údržbu a obnovu, ako aj na riadenie dopravy boli rozmiestnené tak, aby udržiavali priechodnosť ciest a pomáhali jednotkám.
- c) Zdravotnícke jednotky by mali byť po celý čas spôsobilé poskytovať zdravotnícke zabezpečenie v súlade s časovými prehľadmi a mali by slúžiť aj miestnej populácii. Na evakuáciu ťažko zranených osôb v prípade, že sa dopravné komunikácie predĺžia, by mali byť k dispozícii vrtuľníky.

8.05 Stretný boj

(1) Stretný boj je aktivita, ku ktorej môže dôjsť vtedy, keď sa obe strany snažia splniť svoju úlohu útokom. Často k nemu dochádza počas postupu na nadviazanie dotyku a môže ľahko viesť k útoku so skrátenou prípravou. V ofenzívnych, defenzívnych a umožňujúcich aktivitách bude stretný boj často znamenať moment premeny, kedy jeho výsledok môže rozhodnúť o charaktere nasledujúcich aktivít. Preto je stretný boj označovaný ako prechodná fáza. Dokonca aj keď bude hlavná časť bojových jednotiek útočiť na nepriateľa, brániť sa mu alebo ho zdržiavať, môžu sa jednotlivé bojové jednotky alebo ich časti dostať do situácie, ktorá bude mať povahu stretného boja. Stretný boj sa zvyčajne uskutočňuje na úrovni brigáda a nižšie.

(2) Stretný boj sa líši od postupu na nadviazanie dotyku v tom, že dochádza k nemu neočakávane, zatiaľ čo pri postupe na nadviazanie dotyku veliteľ plánovane stanovuje dotyk s nepriateľom.

(3) Stretný boj sa môže odohrať za rôznych okolností:

- a) Keď jednotka, ktorá sa presúva na nadviazanie dotyku s nepriateľom, nemá o ňom dostatok informácií. To môže byť v dôsledku neefektívneho prieskumu.
- b) Keď je každá strana upovedomená o druhej strane a obe sa rozhodnú útočiť bez zdržania, s cieľom získať pozíčnú výhodu, obsadiť výhodné územie, udržať tempo alebo presadiť nadvládu nad nepriateľom.
- c) Keď sa jedna jednotka náhle rozvinuje na obranu, zatiaľ čo ďalšia sa pokúša tomu zabrániť.

(4) Dôležitou charakteristikou stretného boja je nedostatok informácií o nepriateľovi a nedostatok času, ktorý má veliteľ k dispozícii na ujasnenie situácie. V týchto podmienkach musia byť čo najrýchlejšie vypracované a realizované operačné plány. Úspech závisí hlavne od schopnosti veliteľa predvídať stretný boj a využiť kompletne a čo najrýchlejšie bojovú silu, ktorú má k dispozícii. A preto teda na všetkých úrovniach velenia je často kľúčom k úspechu odvážna a rázna činnosť podriadených veliteľov. Okamžitá činnosť na získanie kontroly nad situáciou znižuje šance nepriateľa uskutočniť jeho plány a pomáha zachovať voľnosť manévru. Veľmi dôležité pri tom budú dobre precvičené zručnosti (návyky).

(5) Stretný boj zvyčajne donúti veliteľa prehodnotiť a často upraviť svoje plány. Základným princípom pri stretnom boji je uchopenie a udržanie si iniciatívy. To dáva veliteľovi voľnosť manévru, ktorú potrebuje na splnenie pôvodnej alebo novej úlohy. Úspech závisí vo veľkej miere od rýchlosti reakcie veliteľa a jeho jednotiek.

(6) Ak je nepriateľ príliš silný alebo ak má vyšší štatút bojového potenciálu, môže byť nevyhnutnosťou pre jednotku v dotyku, aby ho napadla s maximálnou bojovou silou, ktorú má k dispozícii, aby mu znemožnila rozmiestniť svoje sily a zabránila mu využívať výhodné územie. Tým získa čas pre rozvinutie operácie uskutočňovanej nadriadeným veliteľom.

(7) Vedenie a plánovanie.

- a) Stretný boj nie je možné naplánovať do detailov. Avšak jednotka, ktorá je správne rozvinutá, v súlade s uznávanými taktickými princípmi, môže byť pripravená vhodne reagovať na väčšinu situácií. Stretný boj bude neustále nútiť veliteľa, aby znovu prehodnocoval a často upravoval svoj plán. Základným princípom pri stretnom boji je uchopenie a udržanie si iniciatívy, čo umožňuje veliteľovi zachovávať si voľnosť manévru, ktorú potrebuje, či už na splnenie pôvodnej úlohy alebo na zmenu jeho plánu, ktorý by vyhovoval novej situácii. Vysoké tempo sa ťažko dosiahne a úspech bude vo veľkej miere závisieť od rýchlosti reakcie veliteľa a jeho jednotiek. Veliteľ sa potom môže rozhodnúť, či stretný boj prerastie do útoku alebo obrany.
- b) Aj keď veliteľia nemôžu vytvoriť pre stretný boj stabilné plány, mali by využiť proces spravodajskej prípravy bojiska. Najmä by mali skúmať terén a mapu, aby vydedukovali vhodné priestory na možný stretný boj. Ďalej by mali zohľadňovať poslednú situáciu alebo spravodajské hlásenia a hodnotenia, zamerané na pravdepodobné spôsobilosti, ciele, smery postupu nepriateľa a na prírodné prekážky.
- c) Pri stretnom boji nie je spravidla dostatok času na uskutočňovanie úplného postupu tak, ako je to u dvoch proti sebe stojacích síl v dotyku. Pri predpokladanej primeranej rovnováhe síl, zvíťazí strana s rýchlejším vykonávaním činnosti. Veliteľ s rýchlejšou reakciou zaútočí ako prvý a tým naruší rovnováhu nepriateľa. V plánovacom štádiu to predpokladá dôkladný prieskum, vyvážené zoskupovanie, včasné velenie a pohotovú podporu prostriedkov nepriamej paľby. Plánovanie boja nebude nikdy tak podrobné, aby viedlo veliteľa k vopred pripravenému variantu činnosti alebo k zmene plánu v dôsledku iniciatívy a odvahy vedenia (veliteľa), ktorá zvráti materiálnu prevahu nepriateľa.

(8) Plán manévru.

- a) Veliteľ, ktorého sily sú v dotyku s nepriateľom, musí pri stretnom boji okamžite rozhodnúť, akým spôsobom bude viesť boj. Pri určovaní variantu činnosti musí mať stále na zreteli pôvodnú bojovú úlohu a zámer nadriadeného veliteľa. Na druhej strane sa nesmie vyhnúť svojej zodpovednosti konať samostatne. Svoje rozhodnutie musí okamžite oznámiť nadriadenému veliteľovi.
- b) Jednou z prvých úloh veliteľa v stretnom boji je určiť silu a situáciu nepriateľa. Mal by predovšetkým zistiť aká je situácia na jeho bokoch. Identifikácia a napadnutie odkrytých bokov všeobecne odhalí situáciu nepriateľa oveľa rýchlejšie, než čelný útok a poskytne príležitosť na prekvapenie a rozhodujúce činnosti. Pri snahe odkryť slabé miesta nepriateľa musí veliteľ zaistiť ochranu vlastných krídiel (bokov).
- c) Často nie je bezprostredne možné, aby boli nasadené všetky jednotky, ktoré by chcel veliteľ rozvinúť. V takomto prípade musí veliteľ na začiatku stretného boja stanoviť pravidlá a priority na rozvinutie. V priebehu stretného boja musí mať veliteľ jasný prehľad o situácii a umiestnení a všetkých prvkov jeho bojovej zostavy.
- d) Rozhodnutie veliteľa akým spôsobom pokračovať v stretnom boji by malo byť, ak je to možné, založené na jeho osobnom zhodnotení situácie v priestore. Avšak nesmie strácať drahocenný čas na to, aby získaval podrobné informácie. Musí si uvedomiť, že je to zápas s nepriateľským veliteľom o čas a priestor. Je veľmi dôležité, aby veliteľ ešte pred začatím boja zhodnotil možné cesty vhodné na presun a posúdil akékoľvek užitočné miesta v teréne a uchovával si ich v pamäti pri presune jeho jednotiek.

- e) Rýchlosť a značná bojová sila bojových vrtuľníkov umožňujú ich rýchle nasadenie proti nepriateľovi v stretnom boji. Predovšetkým skoršie nasadenie bojových vrtuľníkov do boja v úlohe bojovej podpory, než tak urobí nepriateľ, dáva skoro vždy veliteľovi výhodu.

(9) Nasadenie jednotiek bojovej podpory.

- a) Delostrelectvo. Množstvo dostupnej počiatkovej palebnej podpory v stretnom boji závisí od organizácie presunu určenom veliteľom. Je veľmi dôležité, aby pri presune bola palebná podpora k dispozícii predovšetkým na podporu ochranných síl. Do ochranných síl musia byť začlenené aj predsunutí delostreleckí pozorovatelia. Stretný boj je tiež vhodný na použitie rozptylových mín na obmedzenie voľnosti manévru nepriateľa.
- b) Protivzdušná obrana. Zbraňové systémy PVO by mali byť rozmiestnené pozdĺž nepriateľských vzdušných prístupových ciest. Pozemné sily nepriateľa sú často podporované bojovými vrtuľníkmi, prípadne sa môžu presúvať za podpory letectva alebo sa prepravovať letecky.
- c) Ženíjňá podpora. Rýchle rozvinutie ženíjňových síl a prostriedkov môže byť rozhodujúce v prechodnej fáze boja. Ženíjňový prieskum musí byť vykonávaný čo najviac vpredu a musí disponovať obrnenými prostriedkami. Bojové ženíjňové jednotky musia byť okamžite dostupné na zabezpečenie úloh mobility vlastných jednotiek a na zabránenie mobility nepriateľa. Vhodné a rýchle nasadenie ženíjňových síl a prostriedkov môže zabezpečiť voľnosť manévru a spomaliť postup nepriateľa. Napríklad použitie rozptylových mín, ak sú takéto prostriedky dostupné, môže poskytovať pohotovú podporu na zamedzenie pohybu nepriateľa.
- d) Elektronický boj. Prostriedky EW (na zachytenie a priame vyhľadanie cieľa) poskytujú dodatočné informácie o nepriateľovi. Po začatí boja rušenie spojovacieho systému nepriateľa pre velenie a riadenie, ako aj systému pre palebnú podporu napomáha veliteľovi pri splnení jeho cieľa.

(10) Velenie a riadenie.

- a) Stretný boj vytvára celý rad výziev pre veliteľa z hľadiska velenia a riadenia:
1. Veliteľ bude mať spočiatku slabé spravodajské informácie o sile, rozmiestnení a zámere nepriateľa. Dokonca môže byť pre neho nevyhnutné aj potvrdenie umiestnenia jeho vlastných jednotiek. Okamžité a jasné situačné hlásenia z nižších úrovní velenia sú nevyhnutné pre to, aby mu umožnili vytvoriť svoj plán.
 2. Pri presune veliteľstva môže byť jeho efektívnosť obmedzená. Štáb môže byť rozptýlený alebo veliteľ sa môže nachádzať mimo neho. Charakteristickým znakom velenia je presun jednotiek so zákazom rádiového vysielania (rádiový klud), čo znemožní ich aktívnu komunikáciu s veliteľstvami.
 3. Ak je pravdepodobné, že dôjde k stretnutiu boju, potom bude pre veliteľov vhodné, aby sa pohybovali čo najviac vpredu a mohli navzájom komunikovať, dokonca aj vtedy, keď to nebude dočasne možné s ich veliteľstvami.

(11) Bojové zabezpečenie.

- a) Bojové zabezpečenie musí umožniť veliteľovi uchopiť a udržiavať iniciatívu a musí byť spôsobilé rýchlo zareagovať na rýchlo meniace sa plány, čo v takýchto prípadoch môže nastať. Z dôvodu obmedzených dostupných informácií pri stretnom boji musia byť velitelia jednotiek bojového zabezpečenia neustále pripravení na neočakávané situácie. Jedným z prostriedkov dosiahnutia takejto pripravenosti je zaistiť, aby bojové zásoby a materiál boli udržiavané na maximálnej funkčnej úrovni. Jednotky bojového zabezpečenia

nia musia byť spôsobilé ochrániť svoj materiál a bojové zásoby voči nepriateľským útokom v zložitých situáciách.

- b) Hlavným kritériom v stretnom boji je rýchlosť a plánovanie bojového zabezpečenia je tomu podriadené. Bojové zabezpečenie by malo sústrediť svoje úsilie na zostavu alebo jednotku, ktorá je nasadená do boja alebo ktorá ho skončila. To môže zahŕňať:
1. Doplnenie muníciou pre boj, ak je na to čas, po obnove (reorganizácii) však určite.
 2. Doplnenie palivom po reorganizácii.
 3. Priorita alebo presun prostriedkov zdravotníckeho zabezpečenia bližšie dopredu a rozvoj plánu evakuácie zranených.
 4. Zabezpečenie maximálnej dostupnosti potrebného výstroja v priebehu boja aj pri príprave na následnú operáciu.
 5. Plánovanie bojaschopnosti síl a prostriedkov po boji.

8.06 Spájanie jednotiek

(1) Spájanie jednotiek sa organizuje za účelom spojenia dvoch spojeneckých jednotiek (síl) na teritóriu, ktoré je kontrolované nepriateľom. Pritom môže byť nevyhnutné, aby ešte pred vlastným spojením bol zničený nepriateľ nachádzajúci sa medzi týmito jednotkami. Po tom môže nasledovať ďalšia aktivita, ako napríklad postup prekročením vpred, ústup alebo vystriedanie jednotky.

(2) Úloha konkrétnej jednotky na uskutočnenie spájania jednotiek sa bude vždy uskutočňovať v kontexte s jej nasledujúcou úlohou. Zvyčajne sa pri tom stanoví miesto alebo smer, kde sa spájanie uskutoční. Často býva stanovovaný i čas pre takéto spájanie.

(3) Pri spájaní jednotiek môžu obe jednotky postupovať oproti sebe, prípadne môže byť jedna z nich v stacionárnej polohe alebo môže byť obkľúčená. Jednotky môžu mať rovnaké alebo rozdielne úlohy. K aktivitám na spájanie jednotiek môže dochádzať za nasledujúcich okolností:

- a) Spájanie medzi dvomi jednotkami, ktoré vedú útoky, aby sa vzájomne priblížili, sa môže uskutočniť vtedy, keď každá jednotka obsadí susedné objekty, teda dokončí obkľúčenie.
- b) Spájanie s obkľúčenými alebo inak izolovanými jednotkami sa môže uskutočniť na hranici obranného postavenia zriadeného obkľúčenou jednotkou. Ak je spájanie kombinované s prielom, môže sa uskutočniť v ďalšom určenom ciele. Obkľúčená jednotka by sa mala pokúšať prelomiť obkľúčenie alebo prinajmenšom zorganizovať nejakú formu diverznej činnosti, aby uľahčila úlohu oslobodzujúcej jednotky odvedením pozornosti nepriateľa.
- c) Spájanie s jednotkou, ktorá bola nasadená zo vzduchu alebo presiakla do postavenia nepriateľa, sa môže uskutočniť na hranici jej obranného postavenia. V tomto prípade zvyčajne po spojení nasleduje postup prekročením vpred, alebo vystriedanie dotyčnej jednotky.

(4) Vedenie a plánovanie.

- a) Požiadavka na spájanie jednotiek môže byť od začiatku súčasťou konceptu operácie. Inou možnosťou je, že spájanie sa môže stať nevyhnutným v priebehu aktivity a musí byť naplánované podľa vývoja situácie.
- b) Spájanie jednotiek má zvyčajne útočnú povahu. Veľkosť a zloženie jednotiek je stanovené požiadavkami pre spojenie a tiež následnými úlohami.
- c) Požiadavka na spájanie jednotiek môže byť súčasťou konceptu operácie. Rovnako sa spájanie môže stať nevyhnutným v priebehu operácie a musí byť naplánované podľa vývoja situácie. V každom prípade musia byť všetkým zúčastneným prvkom spájania jednotiek

včas rozposlané podrobnosti plánov pre ich spojenie, aby nedošlo k zníženiu ich bezpečnosti.

- d) Pri plánovaní spájania jednotiek by mala byť predovšetkým venovaná pozornosť:
1. Koordinácii manévru síl.
 2. Vzťahom velenia.
 3. Spojeniu.
 4. Kontrolným opatreniam.
- e) Pri plánovaní a vykonávaní je nutné aplikovať nasledujúce kritériá a postupy:
1. Hlavným kritériom spájania jednotiek je rýchlosť spojenia sa jednotiek, aby sa minimalizovala ich zraniteľnosť a znížila možnosť reakcie nepriateľa.
 2. Pri spájaní jednotiek môže situácia (činnosť) pre presúvajúcu sa jednotku vyžadovať útok s úplnou prípravou alebo, ak to umožňujú okolnosti, rýchlejší postup na nadviazanie dotyku.
 3. Činnosť v priestoroch spojenia sa dvoch jednotiek musí byť koordinovaná, a to v miestach, kde sa osi postupu presúvajúcej sa jednotky pretínajú s bezpečnostnými prvkami jednotky na mieste.
 4. Na koordináciu paľby krycích síl sú vyžadované reštriktívne opatrenia pre riadenie paľby.
 5. V priebehu poslednej fázy aktivity na spájanie jednotiek musí byť rýchlosť postupu dôkladne riadená a kontrolovaná. Prieskumné prvky sa musia usilovať čo najskôr nadviazať kontakt s druhou jednotkou, a tak získať ďalšie informácie na potvrdenie (upravenie) predchádzajúcich plánov.
 6. Pri spájaní dvoch jednotiek sa môže postupujúca jednotka spojiť s jednotkou na mieste, alebo prejsť cez jej postavenie, prípadne okolo nej a pokračovať v útoku na nepriateľa. Pokiaľ sa jednotky spoja pre pokračovanie aktivity, musí byť ustanovený jeden spoločný veliteľ pre celé zoskupenie. Čo najskôr sa musia začať následné aktivity s cieľom zužitkovať úspech dosiahnutý spojením.
 7. Na hraniciach, kde sa predpokladá spájanie dvoch síl je zriadené hlavné a záložné miesto spojenia jednotiek.
 8. Postupne, ako sa jednotky k sebe približujú, je nevyhnutné ich konštruktívne riadenie, aby sa vyhlo prípadným incidentom vzájomného napadnutia a celý postup musí byť koordinovaný s cieľom zabezpečiť, aby nepriateľ neunikol medzi dvomi jednotkami.
 9. Čelné prvky každej jednotky by mali monitorovať spoločnú rádiovú sieť.

(5) Nasadenie jednotiek bojovej podpory.

- a) Priama a nepriama palebná podpora. Pokiaľ nie je dosiahnuté spájanie jednotiek, musí byť zabezpečené dôsledné riadenie paľby, aby nedošlo k vlastným stratám. Spájajúce sa jednotky používajú na riadenie paľby bežné opatrenia, avšak ak v akejkoľvek fáze paľba jednej jednotky ovplyvňuje činnosť druhej, musí byť nastolená ich špecifická koordinácia. V priestore, kde je predpokladané spájanie jednotiek, musí byť venovaná zvláštna pozornosť riadeniu vzdušnej bojovej podpory (bojovým vrtuľníkom).
- b) Ženijná podpora. V aktivitách na spájanie jednotiek je rozhodujúca podpora mobility presúvajúcich sa jednotiek. Preto na včasné ukončenie operácie je veľmi dôležité uvoľňovanie ciest a nepriateľských zábran.
- c) Elektronický boj. Použitie prostriedkov elektronického boja musí byť dôkladne koordinované, aby sa vyhlo vzájomnému rušeniu a duplikácii úloh.

(6) Velenie a riadenie.

- a) Približovanie spojeneckých síl v priestore spojenia jednotiek môže nastoliť problémy, ktoré vyžadujú ustanovenie jedného veliteľa v tomto priestore. Takýto postup sa tiež vyskytu-

je vtedy, keď existuje značný rozdiel vo veľkosti dvoch spájajúcich sa jednotiek. V takom prípade musí byť veliteľ stanovený vopred, aby mal dostatok času na plánovanie spojenia jednotiek. Čas alebo podmienky, za ktorých sa prevezme velenie, musia byť jasne stanovené.

- b) Pri spojení jednotiek je nutné zdôrazniť nasledujúce opatrenia:
1. Smer postupu alebo hranice na nadviazanie spolupráce.
 2. Ciele, ktoré je potrebné udržať alebo obsadiť každou jednotkou zapojenou do operácie.
 3. Miesta, kde bude nadviazaný kontakt medzi dvoma jednotkami.
 4. Časový harmonogram operácie zúčastnených síl.
 5. Čiary koordinácie paľby, aby sa vyhlo vzájomnému napadnutiu, hlavne pri približovaní jednotiek.
- c) Veľmi dôležitá je tiež spolupráca medzi zúčastnenými jednotkami a hlavným (spoločným) veliteľom. Spojenie za daných podmienok je zvyčajne organizované len rádiovými prostriedkami. Väčšina podrobností pre spoluprácu a spojenie bude stanovených v pláne hlavného veliteľa, pokiaľ to nie je možné, musia byť tieto opatrenia uvážlivo prenechané na iniciatívu jednotiek, ktoré uskutočňujú aktivitu na spájanie. Tieto opatrenia a zahŕňajú:
1. Styčné tímy.
 2. Heslá a vizuálne identifikačné signály (znaky).
 3. Opatrenia na bojovú identifikáciu.
 4. Čiary hlásenia a orientačné body.
 5. Kontaktné frekvencie, rádiové overovacie postupy a kódy.

(7) Bojové zabezpečenie. Okrem zváženia vlastných požiadaviek, musí veliteľ brať do úvahy aj potrebu poskytnúť bojové zabezpečenie jednotke, s ktorou sa má spojiť. V princípe sú kritériá bojového zabezpečenia rovnaké ako pri ofenzívnych aktivitách.

8.07 Ústup

(1) K ústupu dochádza vtedy, keď sa jednotka stiahne od nepriateľa v súlade s vôľou jej veliteľa. Snahou je odpútať bojové jednotky od nepriateľa, aj keď i naďalej môže byť s ním udržiavaný dotyk pomocou ďalších prostriedkov, ako napríklad nepriamou paľbou, prieskumom alebo sledovaním. Po ústupe nasledujú iné špecifické aktivity, ako napríklad obrana v novom postavení.

(2) Nariadenie na ústup zvyčajne veliteľ nevydá bez súhlasu alebo bez priameho nariadenia jeho nadriadeného. Ústup môže byť vykonaný z nasledujúcich dôvodov:

- a) Ak cieľ činnosti nemôže byť splnený a jednotke hrozí zničenie.
- b) Ak je cieľ splnený a už nie je žiadna ďalšia požiadavka na udržiavanie dotyku.
- c) Vyhnutie sa boju za nepriaznivých taktických, JCHB alebo environmentálnych podmienok.
- d) Zatiahnutie nepriateľa do nepriaznivého postavenia, napríklad rozťahnutím jeho komunikačných trás.
- e) Prispôsobenie sa postupu susednej spojeneckej jednotky.
- f) Vyhnutie sa boju v problémových priestoroch, ktoré sú v blízkosti potenciálnych zdrojov toxických priemyselných látok, alebo miest s citlivou kultúrou.
- g) Umožnenie použitia jednotky alebo jej častí inde.
- h) Nevhodné bojové zabezpečenie, to znamená, že jednotka nemôže byť už ďalej podporovaná.

(3) Ústup by mal byť uskutočňovaný tak, aby sa minimalizoval zásah nepriateľa a uchovala sa bojová sila, bojový potenciál vlastných jednotiek. Vždy by mala byť zachovaná schopnosť rýchleho prechodu do ofenzívnych alebo defenzívnych aktivít. Dôraz bude položený na spravodajstvo, moment prekvapenia a rýchlosť. Avšak vždy sa musí počítať s tým, že nepriateľ môže reagovať a preto musí byť zabezpečená ochrana ustupujúcich jednotiek. Ochranné prvky musia byť organizované a úlohy im musia byť vydávané podľa spôsobilostí nepriateľa.

(4) Kvôli mnohým problémom v tomto type aktivity si musí veliteľ uchovávať pružnosť prejsť na iný typ aktivity, ak to bude vyžadovať situácia (napr. na boj na zdržanie, obranu alebo útok).

(5) Úlohou veliteľa je stiahnuť svoje jednotky. Ak je to odozva na plánovaný zámer nadriadeného veliteľa, úloha bude zahrnutá do celkového operačného rozkazu. Ale ak je takéto rozhodnutie vnútené veliteľovi nepriaznivými podmienkami, rozkaz na ústup nemusí zahŕňať nič viac, než jeho právomoc tak urobiť a dať na to len jednoducho rozkaz.

(6) Podmienky na ústup bývajú často nepriaznivé. Nepriateľ potom získava pozemnú iniciatívu, pričom jednotky počas ústupu budú zraniteľné voči nepriateľskému pozemnému útoku. Navyše môže byť nepriaznivá i vzdušná situácia. V takomto prípade sa musí činnosť začať v noci alebo za zníženej viditeľnosti.

(7) Ústup sa uskutočňuje vtedy, keď sú jednotky v dotyku s nepriateľom. Hlavnými úlohami veliteľa pri plánovaní a uskutočňovaní ústupu sú:

- a) Stiahnuť sa.
- b) Udržať neporušiteľnosť čela (zostavy) rozvinutím silných krycích jednotiek.
- c) Chrániť ústupové cesty.
- d) Udržiavať rovnováhu počas aktivity.

(8) Úspech závisí od udržania morálky, prísnej kontroly a utajenia. Veliteľ musí tiež byť pripravený prejsť do útoku, ak sa naskytne príležitosť, i keď len s obmedzenými cieľmi.

(9) Organizovanie ústupu.

- a) Ustupujúca jednotka by normálne mala byť zostavená z:
 - 1. Ochranného prvku, ktorý kryje ústup (jednotky v krycích silách).
 - 2. Hlavných síl, ktoré ochraňujú seba (ochrannými silami, krídelnou ochranou a tylovou ochranou).
- b) Následná úloha ustupujúcich jednotiek je závislá od ich štruktúry a postupnosti ústupu. V závislosti od následných úloh bude pravdepodobne požadované vyslanie ochranných síl, často pod velením zástupcu veliteľa, aby uskutočnil prieskum a naplánoval ďalšiu úlohu.
- c) Jednotky, ktoré nie sú potrebné na okamžité nasadenie, vrátane jednotiek bojového zabezpečenia, by mali byť odsunuté už skôr, aby sa udržiavala priechodnosť ciest pre ústup a aby sa umožnil jeho rýchly priebeh.

(10) Plánovanie ústupu.

- a) Hodnotenie situácie veliteľom by malo zahŕňať:
 - 1. Vzdialenosť, kam je nutné sa presunúť.
 - 2. Poveternostné pomery/terénne podmienky, úroveň a dobu trvania tmy. Ústup je vo všeobecnosti lepšie vykonávať v noci z dôvodu utajenia, dosiahnutia prekvapenia a zníženia zraniteľnosti voči vzdušným útokom, aj keď nepriateľovi s dobrou spôsobi-

- losťou sledovania tma neznemožní ukrytie pohybu. Avšak počas zlých poveternostných pomerov, akým je napríklad dážď, hmla alebo veľká oblačnosť, môže byť ústup účinne vykonaný aj cez deň. Pri ťažkých terénnych podmienkach sa ústup môže uskutočniť cez deň, avšak len takým spôsobom, aby sa vyhlo možnému zníženiu jeho riadenia.
3. Možnosti zníženia mobility blížiaceho sa nepriateľa, hlavne záťarasami.
 4. Silu pozemných jednotiek nepriateľa.
 5. Situáciu na oboch krídlach zostavy.
 6. Mobilitu svojich jednotiek.
 7. Vzdušnú situáciu.
 8. Bojové zabezpečenie.
- b) Plán manévru musí zahŕňať celú operáciu. Musí byť jednoduchý, pričom obvyklé zostavy by mali byť udržiavané čo najdlhšie. Preskupovaniu síl počas ústupu by sa malo vyhnúť. Zvláštna pozornosť by mala byť venovaná:
1. Plánu, ktorý by mal byť jednoduchý a pružný.
 2. Zoskupeniu ustupujúcich jednotiek, ktoré by malo zostať rovnaké počas celej operácie.
 3. Prekvapeniu a klamaniu, vrátane hlučného krytia delostrelectvom.
 4. Maximálnemu využívaniu úkrytov na ochranu.
 5. Prideleniu ciest a vhodného systému riadenia dopravy.
- c) Ústup je koordinovaný a riadený pomocou časového harmonogramu, ktorý udáva:
1. Čas, kedy môže dôjsť k oslabeniu síl.
 2. Čas, odkedy sa musí jednotka zriecť svojho postavenia. To je hlavné koordinujúce načasovanie plánu ústupu.
 3. Čas, dokedy má byť aktuálne postavenie jednotky uvoľnené.
 4. Čas opustenia špecifickej koordináčnej čiary (nutné pre koordináciu palebnej podpory).
 5. Čas, kedy bude splnená následná úloha (ako napríklad zaujatie nového bojového postavenia).
- d) Príprava demolácií a ďalších prekážok pozdĺž ústupových ciest musí byť vykonaná čo najskôr. Je to zvlášť dôležité pre predbežnú demoláciu, ktorá musí byť dôkladne koordinovaná s plánom pre ustupujúce jednotky. Príprava opatrení na zabránenie postupu nepriateľa by mala byť vykonaná čo najskôr a ich vykonanie dôkladne koordinované s plánom pre ustupujúce jednotky.
- e) Príprava činnosti na zdržanie nepriateľa by mala byť koordinovaná s nadriadeným veliteľom. Malo by to byť vykonávané dôkladne a podľa plánu ustupujúcich jednotiek. Konečné rozhodnutie vykonania akýchkoľvek opatrení k zabráneniu postupu nepriateľa uskutoční nadriadený veliteľ po konzultácii so susednými veliteľmi.
- f) Ústup bude uskutočnený buď priamo do nového bojového postavenia, alebo nepriamo cez jedno alebo niekoľko nasledujúcich postavení. Rozhodnutie o použití nasledujúcich bojových postavení závisí od vzdialenosti, sily jednotky, situácie nepriateľa a zdržania, ktoré je požadované na prípravu nového bojového postavenia. V tomto prípade je požadovaný postup prekročením vzad, aby sa kontroloval nepriateľ z nasledujúceho bojového postavenia.
- g) Pri plánovaní a výbere nasledujúcich bojových postavení je potrebné brať do úvahy nasledujúce kritériá:
1. Postavenia musia byť dostatočne odolné voči nepriateľovi, musia sa zaujať včas a garantovať čas potrebný na prípravu útoku. To znamená vybrať také miesta, ktoré obsahujú prírodné prekážky a kde je možné rozvinúť zbraňové systémy d'alekého dosahu priamej i nepriamej paľby.
 2. Medzi jednotlivými postaveniami by mala byť dostatočná vzdialenosť, aby útočiaci nepriateľ bol vždy pri napadnutí nútený presúvať paľbu svojho delostrelectva.
 3. Stanovenie času, pred ktorým nebude možnosť premiestnenia sa dozadu, okrem obvyklej prepravy a prieskumných skupín.

4. Čas, dokedy musí byť postavenie bránené pred nepriateľom.
5. Čas, kedy môžu jednotky začať s presunom prostriedkov a zásob do tyla.
6. Čas, kedy všetky jednotky uvoľnia líniu za postavením. Je to nutné z dôvodu koordinácie palebnej podpory.

(11) Plán manévru a postupnosť ústupu.

- a) Stiahnutie hlavných síl by mohlo byť uskutočnené buď utajeným a skrytým spôsobom alebo po úspešnom boji. Obyčajne je ústup plánovaný v podmienkach dotyku s nepriateľom. Na prerušenie dotyku s nepriateľom a krytie presunu jednotiek smerom dozadu sa využíva palebná podpora a presun, až pokiaľ nebude prerušenie dotyku úplne dokončené.
- b) Na základe časových harmonogramov vydaných v rozkazoch nadriadeného (pre také aktivity, ako postupné znižovanie sily, čas dokedy musia byť postavenia bránené a čas prekročenia akýchkoľvek koordinačných čiar) môže byť postupnosť pre ústup z postavenia nasledujúca:
 1. Prieskumné časti sa presunú dozadu a všetka nepotrebná technika a výstroj sa odsunú z postavení.
 2. Jednotky v krycích silách zaujmú miesto za postavením hlavných síl a zálohy sa presunú na vhodné miesta.
 3. Jednotky zo svojich postavení ustupujú cez jednotky v krycích silách. Ústup sa zväčša vykonáva v noci, kedy je ľahšie dosiahnuteľné prekvapenie a možné dosiahnutie zámeru veliteľa na odpútanie sa od nepriateľa, pričom najskôr by sa mali stiahnuť zadné (tylové) prvky. Tam, kde nie je možné odpútanie sa od nepriateľa, sa najskôr presunú čelné jednotky, ktoré budú kryté jednotkami z hĺbky.
 4. Úlohou ochrannej jednotky je zabrániť nepriateľovi napadnúť hlavné sily.
 5. Hlavné sily ustúpia na rozkaz. Na nižších taktických úrovniach musí plán ústupu zahŕňať usporiadaný ústup tak, že časť jednej jednotky sa bude presúvať, pričom bude krytá ďalšou časťou, až pokiaľ sa nedosiahne úplné prerušenie dotyku s nepriateľom.
 6. Len čo sa hlavné sily odpútajú od nepriateľa a dostanú sa do bezpečnej vzdialenosti začínajú ústup ochranné jednotky, i keď môžu zostať na svojich pôvodných postaveniach, až do doby hromadných nepriateľských útokov, takže budú vykonávať maximálnu klamnú činnosť a zdržiavanie nepriateľa. Ak nepriateľ začne mohutný útok, potom budú pokračovať vo svojej ochrannej úlohe s cieľom zdržiavať nepriateľa. Pokiaľ je vzdialenosť presunu veľká a predpokladá sa rýchla činnosť nepriateľa, časť ochranných síl môže obsadiť niekoľko nasledujúcich bojových postavení v zadnej časti priestoru, ktorý bol opustený ústupom hlavných síl.
 7. Ak jednotka v ochranných silách nie je schopná sa odpútať alebo zabrániť nepriateľovi priblížiť sa k hlavným silám, musí byť posilnená časťou jednotiek z hlavných síl, alebo musí veliteľ poskytnúť väčšiu časť, alebo celú takúto jednotku do ochranných síl. V takomto prípade sa ústup musí znovu začať v čo najbližšej možnej chvíli. Ak sa ochranná sila odpúta od nepriateľa, bude nasledovať za hlavnými silami a pokračovať v ich zaistovaní bezpečnosti. V takomto prípade bude sledovať nepriateľa až pokiaľ nedostane rozkaz na úplné prerušenie dotyku s ním alebo až pokiaľ túto úlohu neprevezme ďalšia jednotka.
 8. Takáto postupnosť sa opakuje v každom prechodnom postavení. Ústup je ukončený vtedy, keď je jednotka pripravená na plnenie ďalšej úlohy.

(12) Nasadenie jednotiek bojovej podpory.

- a) Delostrelectvo. Delostrelectvo musí byť organizované a rozvinuté tak, aby mohlo kryť celý ústup. Delostrelectvo s ďalekým dosahom ustúpi skôr a rozvinie sa dostatočne vzadu tak,

aby mohlo kryť ústup. Prvky delostrelectva, ktoré zostanú s ochrannými silami, sa budú snažiť udržiavať palebnú podporu čo najdlhšie.

- b) Vzdušná podpora. Izolácia priestoru operácie a priama letecká podpora môže zohrávať dôležitú úlohu pri obmedzovaní nepriateľa, ktorý prenasleduje ustupujúce jednotky alebo sa pokúša ich obísť. Priama letecká podpora je v prvom rade užitočná vtedy, keď ustupujúce delostrelectvo zredukuje alebo preruší priamu palebnú podporu. Pritom budú potrební predsunutí leteckí navádzači so svojim ochranným prvkom. Na obranu voči nepriateľským lietadlám je potrebná protivzdušná obrana.
- c) Vrtuľníky. Dopravné vrtuľníky môžu napomôcť tempu uskutočňovania ústupu. Prieskumné vrtuľníky môžu byť využívané na pozorovanie nepriateľskej činnosti počas ústupu. Vrtuľníky môžu tiež byť použité na prepravu (vyslobodenie) síl, ktoré ešte z akýchkoľvek príčin zostali na mieste. Bojové vrtuľníky môžu byť použité ako krycia sila, aby napomáhali pri odpútavaní sa od nepriateľa a pri zdržiavaní postupujúceho nepriateľa.
- d) Protivzdušná obrana. Je nepravdepodobné, že organické prostriedky PVO budú dostatočné na zabezpečenie komplexného krytia celého priestoru operácie, a preto musia byť stanovené prioritné úlohy. Plán rozvinutia jednotiek PVO by mal zaručiť, aby boli účinné v rozhodujúcich fázach na krytie miest, kde budú pravdepodobne ustupujúce sily najviac zraniteľné, prípadne na krytie priestorov, ktoré si nepriateľ vybral ako pristávacie miesta pre svoje vzdušne prepravené sily.
- e) Ženijná podpora. Ženijná podpora je pri ústupe veľmi potrebná, predovšetkým na prípravu nových postavení, do ktorých jednotky ustupujú. Časť ženijných síl a prostriedkov však môže zostať, aby pomáhala pri ústupe.
 - 1. Mobilita. Ústupové cesty musia byť prejazdné. Hlavné sily a zadné prvky bojového zabezpečenia potrebujú pomoc pri prekonávaní nepredvídateľných prekážok a pri priechoch obmedzujúceho terénu.
 - 2. Opatrenia proti mobilite. Na zdržiavanie nepriateľa sa v blízkosti ustupujúcich jednotiek ničia objekty a zriaďujú rôzne prekážky.
- f) Elektronický boj. Prostriedky EB sú najviac užitočné pri vykonávaní klamnej činnosti a tiež pri rušení systémov velenia a riadenia nepriateľa.

(13) Velenie a riadenie.

- a) Mimoriadne dôležitými riadiacimi opatreniami pri ústupe sú:
 - 1. Styčné prvky.
 - 2. Smery (osi) ústupu.
 - 3. Regulačné čiary, čiary hlásenia.
 - 4. Systém riadenia dopravy.
 - 5. Kontrolné miesta.
 - 6. Časový harmonogram požadovaný pre rozhodujúce fázy alebo postupnosť.
- b) Dôležité je dobré spojenie, avšak musí byť dodržiavaná taktika zákazu rádiového vysielania. Spojovacie linky, metódy operácie a hustota komunikačnej prevádzky na sieťach by mala zostať čo najdlhšie nezmenená s cieľom vyhnúť sa odhaleniu. Vytvorenie rádiových prevádzok jednotkami zostávajúcimi v dotyku napomôže celkovému systému klamania nepriateľa. Jednotkám, ktoré sa odpútavajú od nepriateľa bude zvyčajne nariadené dodržiavanie rádiového ticha.

(14) Bojové zabezpečenie.

- a) Plán bojového zabezpečenia by mal zaručiť zabezpečenie ustupujúcich jednotiek potrebným materiálom, hlavne pohonnými látkami, aby sa tento materiál nedostal do rúk nepriateľa. To znamená, že je potrebný určitý čas na evakuáciu zásob. Pre jednotky v ochranných silách a delostrelectvo musia byť garantované dostatočné zásoby munície.

- b) Plánovacie kritériá. Nepriateľovi musí byť znemožnené, aby využil vojenský materiál a zásoby ustupujúcich jednotiek, okrem zdravotníckeho materiálu a zásob. Opravárenská a údržbárska činnosť musí byť sústredená na pripravenosť materiálu požadovaného na vedenie ústupu. Prostriedky na obnovu ciest a materiálu by mali byť rozmiestnené na rozhodujúcich miestach, aby zabezpečovali priechodnosť ciest a renovovali všetok možný materiál.
- c) Zásobovanie. Pred tým, než sa začne presun síl dozadu, budú vopred zredukované zásoby zastavením dodávok materiálu do predných postavení, a ak to bude možné premiestnením akéhokoľvek nepotrebného materiálu dozadu. Aby sa zabezpečili urgentné potreby a zmeny v operačnom pláne, mali by byť zriadené mobilné distribučné miesta. Straty materiálu môžu presiahnuť zvyčajnú mieru úbytkov, a preto môžu byť vytvorené špeciálne opatrenia na ich nahradenie.
- d) Zdravotnícke zabezpečenie. Včasná zdravotnícka a chirurgická pomoc je základom pre plán zdravotníckeho zabezpečenia, pričom zranení by mali byť okamžite evakuovaní. Viditeľný dôkaz toho, že evakuácia zranených sa uskutočňuje efektívne, napomôže udržiavať morálku.
- e) Ničenie vojenského materiálu a zásob. Táto činnosť musí byť koordinovaná s časovým harmonogramom podľa operačného plánu, aby nebola ohrozená bezpečnosť. Plán by mal zaručiť zničenie akéhokoľvek materiálu a skladov, ktoré nemôžu byť odsunuté. Avšak podľa Ženevskej dohody nie je dovolené ničiť zdravotnícky materiál.
- f) Riadenie dopravy. Na urýchlenie presunu dozadu môže byť na kritických križovatkách a priesmykoch rozmiestnená vojenská polícia.

8.08 Odchod

Odchod je odlišný od ústupu. Je to presun jednotiek smerom od nepriateľa mimo jeho dotyk. Je vykonávaný vo všeobecnosti rovnakým spôsobom ako ústup, avšak, keď sa jednotky dostanú mimo dotyk s nepriateľom, je nepravdepodobná potreba nasadenia mohutnej krycej sily.

8.09 Vystriedanie jednotiek

(1) Ak prevezme bojové úlohy jedna jednotka od druhej, považuje sa to za vystriedanie jednotiek. Vystriedanie je uskutočňované, keď jednotky:

- a) Nie sú spôsobilé pokračovať v plnení ich úlohy.
- b) Sú vyžiadané na aktivity v inom priestore.
- c) Splnili svoju úlohu.
- d) Sú plánované na rotáciu s cieľom vyhnúť sa vyčerpanosti.
- e) Nie sú spôsobilé plniť novú úlohu.

(2) Typy vystriedania sú:

- a) Vystriedanie na mieste (Relief in Place). Činnosť, pri ktorej je celá jednotka alebo jej časť (odchádzajúca jednotka) v danom priestore nahradená prichádzajúcou jednotkou. Za určitých okolností môže byť jednotka, ktorá má byť vystriedaná, obkľúčená nepriateľom a nie je spôsobilá vymaniť sa (odísť).
- b) Postup prekročením vpred (Forward Passage of Lines). Vystriedanie, pri ktorom jednotka postupuje alebo útočí cez bojové postavenie inej jednotky, ktorá je v dotyku s nepriateľom.
- c) Postup prekročením vzad (Rearward Passage of Line). Vystriedanie, pri ktorom jednotka (odchádzajúca jednotka) vykonáva presun dozadu cez jednotky nachádzajúce sa v bojovom postavení. Zvyčajne sa očakáva, že takýto postup prekročením vzad budú vykonávať jednotky určené pre boj na zdržanie.

(3) Kritériá pre vystriedanie.

- a) Vystriedanie je zvyčajne uskutočňované tak, aby sa udržala celková úroveň bojového potenciálu. Základom je prenesenie zodpovednosti na bojovú úlohu. Požiadavkou je, aby sa tento prenos vykonával za dodržania požadovanej úrovne operačnej spôsobilosti.
- b) Táto úloha bude stanovená na základe zámeru veliteľa, typu aktivity, v ktorej je jednotka zapojená, typu nepriateľských síl a očakávaného variantu činnosti nepriateľa.
- c) Pri každom vystriedaní existuje obdobie, keď sa zvyšuje zraniteľnosť zúčastnených jednotiek. Možnosť zmätku je veľmi pravdepodobná, hlavne keď v jednom priestore v rovnakom čase pôsobia dva paralelné systémy velenia. Táto zložitosť by sa nemala brať na ľahkú váhu, ale na druhej strane by sa nemalo zabúdať na prospešné a možno rozhodujúce účinky, ktoré sa získajú z úspešnej synchronizácie bojového potenciálu oboch jednotiek.
- d) Je celkom možné, že vystriedanie sa bude týkať jednotiek rôznych krajín. V takomto prípade by mali byť brané do úvahy ďalšie body:
 - 1. Odlišné organizačné štruktúry jednotiek môžu vyžadovať špeciálne úpravy v niektorých priestoroch, najmä pri vystriedaní na mieste.
 - 2. Riadenie palebnej podpory môže vyžadovať špeciálne spojenie.
 - 3. Jazykové problémy môžu vyžadovať zvýšené využívanie tlmočníkov.
 - 4. Môžu byť vyžadované špeciálne komunikačné opatrenia, vrátane používania ďalších styčných tímov a spojovacích skupín.

(4) Plánovanie vystriedania. Pri plánovaní akéhokoľvek vystriedania by sa malo brať do úvahy:

- a) Bezpečnosť a ochrana. Zámer vykonania vystriedania musí byť utajený pred nepriateľom. Klamné opatrenia by mali zahŕňať imitáciu normálnej aktivity. Kvôli zvýšenej zraniteľnosti jednotiek počas vystriedania môže byť vyžadovaná aj ďalšia ochrana.
- b) Včasná spolupráca. Úzka spolupráca a koordinácia sú požadované na všetkých úrovniach velenia a v počiatočnej fáze medzi jednotkami v bojovom postavení a tými, ktoré sa presúvajú. Prichádzajúcimi jednotkami musí byť uskutočnený taký podrobný prieskum, aký im to umožní taktická situácia.
- c) Pridelenie ciest na presun. Ak to bude možné, mali by byť prichádzajúcim a odchádzajúcim jednotkám pridelené samostatné cesty.
- d) Pridelenie priestorov. Zahŕňa to pridelenie priestorov pre rozmiestnenie a rozvinutie, vrátane priestorov pre delostrelectvo.
- e) Načasovanie. Podrobné načasovanie vystriedania sa vykonáva v rámci inštrukcií vydávaných hlavným veliteľom.
- f) Palebná podpora. Jednotka v bojovom postavení vždy zabezpečuje palebnú podporu pre presúvajúcu sa jednotku.

8.10 Vystriedanie na mieste

(1) Cieľ. Prichádzajúca jednotka obvykle preberá bojovú úlohu od striedanej jednotky, obvyčajne v rámci tých istých hraníc a kde to bude možné prinajmenšom s podobnými silami. Vystriedanie na mieste je obvyčajne realizované pri defenzívnych aktivitách a môže k nemu dôjsť za nasledujúcich okolností:

- a) Keď striedaná jednotka je vyčerpaná alebo zdecimovaná a potrebuje vystriedať.
- b) Keď jednotky určitej spôsobilosti alebo s určitou úlohou potrebujú byť vystriedané jednotkami s odlišnými úlohami.
- c) Z dôvodu bežnej rotácie síl.

(2) Uskutočnenie úlohy. Prichádzajúca jednotka zvyčajne preberá bojovú úlohu striedanej jednotky, obyčajne v rámci tých istých hraníc a prinajmenšom na začiatku s podobnými silami, za predpokladu, že ide o jednotku alebo zväzok rovnakého typu. Vystriedanie by malo byť vykonané bez straty operačnej spôsobilosti. Velitelia si stanovujú miesto, kde veliteľ prichádzajúcej jednotky preberie velenie nad bojovou úlohou.

(3) Plánovanie. Ihneď, ako sa striedanie začne, uskutočnia sa čo najrýchlejšie všetky činnosti vystriedania. Tam, kde to bude možné, mali by byť tieto činnosti vykonávané v noci alebo za zníženej viditeľnosti. Pre vystriedanie na mieste je vhodné podrobné plánovanie a príprava, aby vystriedanie bolo vedené úspešne. Prichádzajúca jednotka by mala po celú dobu viesť dôkladný prieskum, ak má na to dostatok času. Pri nedostatku času sa vystriedanie plánuje a vykonáva podľa ústnych alebo čiastkových rozkazov. Styčný personál z odchádzajúcej jednotky zostáva na mieste, aby pomáhal s koordináciou činnosti prichádzajúcej jednotky. Personál z bojových jednotiek, jednotiek bojovej podpory a bojového zabezpečenia zostáva pri prichádzajúcej jednotke, až pokiaľ nebudú skoorinované plány záťarás, palebnej podpory, protiútoka a bojového zabezpečenia. Pri plánovaní musí byť venovaná zvýšená pozornosť:

- a) Prideleniu adekvátneho času na všetkých úrovniach velenia z dôvodu podrobného odovzdávania informácií, hlavne o:
 - 1. Aktuálnej taktickej situácii.
 - 2. Aktuálnych operačných rozkazoch a plánoch.
 - 3. Organizácii priestoru, pridelených úlohách, uhloch paľby a umiestnení zariadení (objektov) a ciest.
- b) Postupnosti vystriedania.
- c) Času odovzdania velenia striedajúcej jednotke.
- d) Znižovaniu zraniteľnosti premiestňovaním sa v noci alebo za zníženej viditeľnosti.

(4) Načasovanie. Podrobné načasovanie vystriedania sa uskutoční v rámci nariadení nadriadeného veliteľa a začína predbežným rozkazom (nariadením). Najlepšie je, keď je umožnený dostatočný čas na všetkých úrovniach pre detailné odovzdanie nevyhnutných informácií, vrátane:

- a) Aktuálnej taktickej situácie a spravodajského zhodnotenia situácie.
- b) Aktuálnych rozkazov a plánov, zahrňujúcich plán klamanej činnosti.
- c) Organizácii priestoru a umiestnenia zariadení a ciest.
- d) Plánu bojového zabezpečenia.
- e) Postupnosti vystriedania.
- f) Umiestnenia ďalších jednotiek, ktoré nebudú vystriedané.
- g) Načasovania, predovšetkým času odovzdania velenia.
- h) Podrobností spravodajského plánu zhromažďovania informácií a rozmiestnenia prostriedkov tam, kde to bude vhodné.

(5) Pridelenie ciest. Pre vyhnutie sa možným nahromadeniam vozidiel (zápcham) je nevyhnutné dôsledné plánovanie využitia ciest a riadenie presunu. Plán riadenia presunu musí byť jednoduchý, čo sa týka chápania, ale dostatočne podrobný na to, aby zabezpečil splnenie cieľa. Presuny opačným smerom by mali byť vykonávané, ak to bude možné, po samostatných cestách, pričom by sa malo vyhnúť bočným (vedľajším) presunom. Tam, kde to bude možné, by prichádzajúce aj odchádzajúce zväzky a jednotky mali spoločne zdieľať využitie prepravy pridelené pre danú aktivitu.

(6) Pri striedaní jednotiek sa spravidla dodržiujú tieto zásady:

- a) Vystriedanie na mieste závisí v podstate od dostupného času a od miestnych podmienok. Môže byť vykonávané súčasne v celej šírke sektoru, alebo môže byť decentralizované a rozložené po celej zostave z hľadiska času a miesta. V prvom prípade je vyžadovaný kratší čas, ale pohotovosť obrany sa výrazne zníži a je viac pravdepodobné, že nepriateľ je schopný odhaliť intenzívnejší presun. Na druhej strane, pri rozložennom vystriedaní to trvá dlhšie, ale väčšia časť odchádzajúcich jednotiek je kedykoľvek pripravená na boj a jednoduchšie je utajenie takéhoto striedania.
- b) Jednotky bojovej podpory by nemali byť vystriedané v rovnakom čase ako bojové jednotky.
- c) Vo všeobecnosti sa pri vystriedaní využíva nočný čas a podmienky zníženej viditeľnosti, najmä ak sa v blízkosti nachádza nepriateľ. Pokiaľ je to možné, mali by predsunuté časti prichádzajúcej jednotky vykonávať prieskum cez deň. Ak to nie je možné, alebo ak prichádzajúca jednotka potrebuje pomoc od odchádzajúcej, aby sa rýchlo zoznámila s miestnymi podmienkami, potom jej celkovú orientáciu (inštrukčnú) vykonávajú zadné časti odchádzajúcej jednotky.
- d) Spojovacie linky musia byť počas striedania, ak to bude možné, udržiavané bez zmien.
- e) Jednotky bojového zabezpečenia odchádzajúcej jednotky sú odoslané späť ihneď, ako to bude možné. Množstvo použiteľných zásob i materiál na vytváranie prekážok budú zvyčajne prichádzajúcou jednotkou prebrané.
- f) Vystriedanie sa skladá zo sérií aktivít, ktoré sú vykonávané jednotkami a monitorované príslušným nadriadeným veliteľstvom. Po začatí striedania sa velitelia a štáby zaoberajú:
 1. Načasovaním a presunom zväzkov a jednotiek.
 2. Koordináciou prepravných prostriedkov.
 3. Riadením presunu.
 4. Aktuálnymi aktivitami.
 5. Nepretržitým sledovaním a spravodajským zhromažďovaním informácií.
 6. Koordináčnym plánom PVO, ktorý zahŕňa letectvo, vrtuľníky, PVO a všetky zbrane jednotky spôsobilé na PVO.
 7. Dostupnosti a oznámeniu presunu záloh.

(7) Revízia operačného plánu. Prevzatie zodpovednosti za existujúce bojové postavenie a zátarasy môže nútiť nového veliteľa bojovať podľa predchádzajúceho operačného plánu, až kým sa neurobí jeho potrebná úprava. Mala by byť vykonaná úplná revízia operačného plánu zátarás, plánu palebnej podpory a plánu manévru, aby sa vyšlo v ústrety zámeru nového veliteľa.

(8) Vystriedanie obkľúčených jednotiek. Cieľom vystriedania obkľúčených jednotiek je prejsť cez postavenia nepriateľa, doraziť k obkľúčeným jednotkám, a tak obnoviť ich voľnosť manévru. V takejto situácii je nepravdepodobné, aby obkľúčené jednotky mali dostatočnú bojovú silu, bojový potenciál na vymanenie sa z obkľúčenia, a to dokonca ani za podpory inej jednotky. Prerazenie obkľúčenia bude výsledkom útoku s úplnou prípravou, po ktorom bude nasledovať činnosť spojenia sa s obkľúčenou jednotkou a nakoniec sa uskutoční vystriedanie.

(9) Predĺžené vystriedanie na mieste.

- a) V priebehu ťažení, v ktorých s výnimkou hlavnej bojovej činnosti (ako napríklad podpora mieru a operácie proti povstalcovi) sa uskutočňuje striedanie jednotiek alebo zostáv na mieste, môže dôjsť k prekročeniu očakávaného časového obdobia. Stále ale budú pri tom platiť rovnaké postupy a princípy, ktoré budú navyše vyžadovať čas pre veliteľa prichádzajúcej jednotky na spoznanie a pochopenie zložitosti priestoru operácie, akými na-

príklad sú kľúčoví politickí vodcovia, vplyvné osoby, silové štruktúry, ciele a túžby miestneho obyvateľstva a miestnych kmeňov, kultúrne zvyky a konvenční i nekonvenční protivníci. V krátkosti, vystriedanie na mieste bude zahŕňať odovzdanie základných poznatkov, ktoré budú posudzovať všetky aspekty priestoru operácie ovplyvňujúce splnenie aktivity a strategických konečných stavov.

- b) Velitelia prichádzajúcich jednotiek musia pochopiť, aký má byť konečný stav a požadované ciele a tiež aktuálne smery vedúce k týmto cieľom. V priebehu striedania veliteľ musí ovplyvňovať tieto aktuálne smery a začať vytvárať hodnotenie, ako by mohli byť v prípade potreby upravené.
- c) Počas obdobia striedania môže byť prichádzajúcim (presúvajúcim) jednotkám odovzdaných veľa potrebných informácií pre vystriedanie prostredníctvom jednotiek nachádzajúcich sa na danom mieste, čo je súčasťou bojovej procedúry prichádzajúcej jednotky. Tieto jednotky môžu dokonca poskytnúť inštruktorov a poradcov striedajúcej jednotke, aby jej pomáhali s bojovými postupmi a výcvikom.

8.11 Vystriedanie prekročením vpred

(1) Účel. V priebehu vystriedania prekročením vpred prechádza postupujúca jednotka cez jednotku na mieste, aby prevzala ďalšiu (konečnú) alebo novú úlohu. Jednotka v dotyku zostáva na svojom mieste, pričom musí postupujúcej jednotke pomáhať, vrátane taktickej a logistickej podpory. Postup prekročením vpred je využívaný vtedy, keď:

- a) Útok bude pokračovať s novými (čerstvými) alebo vhodnejšími silami.
- b) Presúvajúca sa jednotka prešla cez priestor držaný inou jednotkou, ako napríklad predmostím alebo križovatkou.
- c) Postupujúca jednotka musí ovládnuť vhodný terén, aby pokračovala v boji.

(2) Plánovanie. Pri plánovaní sa dodržia spravidla tieto zásady:

- a) Plánovacie zásady pre postup prekročením vpred sú podobné ako pri vystriedaní na mieste, hoci sa môže vyskytnúť fyzicky slabší prieskum.
- b) Prichádzajúca jednotka bude zostavená tak, aby mohla po prekročení línie splniť svoju úlohu.
- c) Odchádzajúca jednotka by mala zaujať postavenie, z ktorého uľahčí postup prekročením vpred a poskytovať maximálnu podporu.
- d) Plány pre presúvajúcu sa jednotku sú prioritné. V predbežnom rozkaze stanovuje veliteľ presúvajúcej sa jednotky spôsob spolupráce s jednotkou na mieste, ktorú bude prekračovať.
- e) Presúvajúca sa jednotka zvyčajne premiestni svoje taktické alebo hlavné miesto velenia na miesto velenia jednotky, ktorá je na mieste.
- f) Všetky úrovne velenia by si mali vymeniť styčný personál.
- g) Plány prichádzajúcej jednotky budú prioritné.

(3) Zodpovednosti. Zodpovednosť za rôzne plánovacie požiadavky bude rozdelená medzi rôzne veliteľstvá, ktoré sú zapojené do aktivity. Nasledujúci zoznam zodpovedností nie je konečný a akákoľvek konkrétna činnosť môže vyžadovať iné pridelenie zodpovedností:

- a) Riadiace veliteľstvo (Controlling Headquarters).
 - 1. Celkový plán, ktorý obsahuje načasovanie, kontrolné čiary, cesty a miesta stretnutia. Zodpovedný (hlavný) veliteľ pravdepodobne určí:
 - 1.1 Kontrolné čiary a priestory.
 - 1.2 Čas začatia útoku.
 - 1.3 Rozsah podpory pre útok odchádzajúcou jednotkou.

1.4 Zvláštne prostriedky prieskumu.

1.5 Vzťahy velenia.

2. Opatrenia na zabezpečenie styčných, prieskumných a predsunutých skupín.
 3. Koordinácia palebnej podpory, vrátane taktickej vzdušnej podpory.
 4. Plány klamaní, vrátane riadenia vyžarovania a elektronického boja a obmedzenia pre predsunutý prieskum.
 5. Presun.
 6. Opatrenia na riadenie vzdušnej prevádzky a koordináciu PVO.
 7. Bojové zabezpečenie, vrátane kritérií pre odovzdanie výstroje, bojových zásob a zdravotníckeho materiálu.
- b) Jednotka nachádzajúca sa na mieste.
1. Spravodajstvo, vrátane dispozií nepriateľa a topografických informácií. Tiež zahŕňa informácie týkajúce sa miestnej populácie, kľúčových osobností, postojov, cieľov, zámerov a silových štruktúr.
 2. Koordinácia prieskumu.
 3. Styčná činnosť tam, kde bude vyžadovaná (zvyčajne presúvajúca sa jednotka zabezpečuje styčnú činnosť s jednotkou na mieste).
 4. Bezpečnosť miesta východiskovej čiary presúvajúcej sa jednotky. Výber tohto miesta by mal byť v súlade s plánom presúvajúcej sa jednotky.
 5. Výber, bezpečnosť a údržba ciest a riadenie presunu.
 6. Pridelenie terénu pre presúvajúcu sa jednotku, ako sú napríklad prístavy, úkryty a vyčkávacie priestory.
 7. Zabezpečenie krytia prostriedkami PVO, v podstate od východiskovej čiary dopredu.
 8. Usmerňovanie (navádzanie).
 9. Palebná podpora až do začatia realizácie palebného plánu v hodine H. Potom poskytovanie palebnej podpory jednotkám, ktoré sa stále ešte nachádzajú v dosahu. Najlepšie je, ak prostriedky jednotky na mieste budú umiestnené tak, aby podporovali presúvajúcu sa jednotku po celej dĺžke východiskovej čiary.
 10. Doplnenie zásob predných priestorov, hlavne pohonnými látkami, po presune dopredu a pred nasadením presúvajúcej sa jednotky.
- c) Presúvajúca sa jednotka.
1. Poskytnutie miesta velenia, ktoré bude spoločne umiestnené na mieste velenia jednotky v dotyku. Mali by tam byť príslušníci zo štábu a odborníci delostrelectva a ženínej podpory.
 2. Načasovanie postupu dopredu a riadenie presunu.
 3. Dohovor s jednotkou na mieste o poskytnutí terénu, hlavne priestorov pre zbraňové systémy, priestory sústredenia a postavenia pre útok.
 4. Poskytnutie styčných dôstojníkov pre podriadené veliteľstvo alebo jednotku na mieste.
 5. Pomoc pri riadení presunu.
- (4) Načasovanie. Podrobné načasovanie aktivity bude robené v rámci súboru nariadení nadriadeným veliteľom, ktoré začne včasným predbežným rozkazom (nariadením). Musí byť dostatok času na:
- a) Plánovanie, spočiatku na nadriadenej úrovni a potom na podriadených úrovniach.
 - b) Presun a umiestnenie prvkov velenia.
 - c) Presun prieskumných, predsunutých prvkov a prvkov bojovej podpory.
 - d) Operačné postupy.
 - e) Presun hlavných síl.

(5) Vykonanie prekročenia vpred sa riadi týmito všeobecnými zásadami:

- a) Presúvajúca sa jednotka využíva zabezpečenie, ktoré jej poskytuje jednotka na mieste, aby sa rozvinula na útok. Celý presun z priestoru tyla cez jednotku na mieste by mal byť uskutočnený ako jednoduchý plynulý presun, aby sa vyhlo nahusteniu jednotiek (zápche). Prvky nepriamej palebnej podpory útočiackej jednotky môžu byť rozvinuté v priestore jednotky na mieste ešte pred príchodom bojovej jednotky.
- b) Vždy, keď to bude možné, by malo byť pred postupom vpred vykonané preskupenie. Preskupenie v prednom priestore sústredenia by sa nemalo vykonávať. Presúvajúca sa jednotka je zložená tak, aby úloha mohla byť splnená alebo aby sa v nej dalo pokračovať po postupe prekročením vpred.
- c) Pochodová zostava je vo všeobecnosti tvorená prvkami prieskumu, za ktorými nasledujú jednotky bojovej podpory, aby podporovali presun bojových jednotiek, a za nimi nasledujú bojové jednotky. Prvky bojovej podpory môžu byť spočiatku na čele a môžu sa rozvinúť medzi jednotky na mieste, aby podporovali priechod presúvajúcej sa jednotky cez východiskovú čiaru a začatie jej činnosti.
- d) Pre doplnenie vozidiel, oddych osádok a akékoľvek konečné rozkazy na preskupovanie sú potrebné zastávky.

8.12 Vystriedanie prekročením vzad

(1) Cieľ. Vystriedanie prekročením vzad je činnosť v ktorej jedna jednotka prechádza cez bojové postavenie inej jednotky, jednotky na mieste. Zvyčajne prechádza späť, dozadu zo smeru svojho pôsobenia cez bojové postavenie ďalšej jednotky. K postupu prekročením vzad môže dôjsť z rôznych príčin:

- a) Ako finálna fáza boja na zdržanie, v ktorom presúvajúca sa jednotka dokončila zdržanie nepriateľa, vymanila sa z jeho dotyku a prechádza cez jednotku na mieste, ktorá sa nachádza v bojovom postavení.
- b) Ako spôsob zmeny typu jednotky, ktorá čelí nepriateľovi.
- c) Ak už môže byť dovtedy držaný priestor opustený.
- d) Ako spôsob vystriedania jednotky, ktorá nie je spôsobilá pokračovať pri plnení úlohy.
- e) Ako súčasť ústupu. Ustupujúce jednotky niekedy musia uskutočniť postup prekročením vzad, keď sa presúvajú späť cez nové postavenie alebo cez prechodné postavenia obsadené ďalšími jednotkami.

(2) Plánovanie. Pri plánovaní sa dodržiavajú pravidla tieto zásady:

- a) Odchádzajúca jednotka by sa mala vytvoriť tak, aby sa mohla odpútať. Jednotka na mieste sa vytvorí tak, aby mohla splniť svoju úlohu čo najskôr po prevzatí zodpovednosti. To zaisťuje hladký postup prekročenia vzad jednotky presúvajúcej sa dozadu. Z tohto dôvodu bude zriadená čiara odovzdania, ktorá má niektoré alebo všetky nasledujúce charakteristiky:
 - 1. Čiara by sa mala nachádzať pred terénymi rysmi, z ktorých môže nepriateľ najskôr ohroziť ďalšie možné obranné postavenie paľbou vedenej za účelom prieskumu (Observed Fire) a mala by byť umiestnená tak, aby priechody a priesmyky využívané odchádzajúcou jednotkou boli chránené.
 - 2. Čiara by mala byť v priestore, ktorý môže byť aspoň dočasne bránený.
 - 3. Za čiarou by mali existovať dobré bočné cesty, ako alternatívne prístupové miesta.
 - 4. Poloha čiary by mala byť v teréne ľahko identifikovateľná.
- b) Plánovacie zásady postupu prekročením vpred a vzad sú podobné, aj keď postup prekročením vzad býva zložitejší, pretože:

1. Snaha o rýchle uskutočnenie tejto činnosti a nedostatok prostriedkov (bojové straty) presúvajúcich sa jednotiek spôsobuje ťažkosti pri podrobnej súčinnosti, prieskume a rozpoznávaní vlastných jednotiek.
 2. Ak bola presúvajúca sa jednotka v boji, potom jej vojaci a jednotky sú unavení a pravdepodobne dezorganizovaní.
 3. Nepriateľ môže vyvíjať veľký tlak na presúvajúcu sa jednotku so snahou o jej predbehnutie alebo odrezanie jej ústupu.
- c) Postupnosť postupu prekročením vzad by mala umožňovať včasné (skoršie) prekročenie prvkov, ktoré nie sú potrebné pre okamžitú operáciu, aby sa znížila celková hustota síl pri ich presune.

(3) Zodpovednosti. Povinnosťami rôznych veliteľstiev pri plánovaní sú:

- a) Riadiace veliteľstvo (Controlling Headquarters). Rozkazy pre postup prekročením vzad vydávané riadiacim veliteľstvom (spravidla veliteľstvo jednotky na mieste) budú spravidla stanovovať:
1. Umiestnenie priestorov alebo miest priechodu.
 2. Úlohovú organizáciu a úlohu jednotke na mieste, vo vzťahu k jej podpore presúvajúcej sa jednotke a dodatočné úlohy a zámer.
 3. Pridelenie významných ciest pre odchádzajúcu jednotku.
 4. Čas potrebný pre prípravu obrany jednotky.
 5. Kontrolné čiary, vrátane čiar odovzdania.
 6. Priestory, kde sa presúvajúca jednotka zhromažďí alebo rozvinie.
 7. Zodpovednosť za uzatvorenie a aktiváciu zátarás.
 8. Prechod velenia na vedenie aktivít a nové vzťahy velenia.
 9. Spojenie, identifikačné a rozpoznávacie signály.
 10. Následné nasadenie presúvajúcej sa jednotky.
- b) Presúvajúca sa (odchádzajúca) jednotka a jednotka na mieste.
1. Plány pre palebnú podporu presúvajúcej sa jednotky musia byť koordinované. V prípade potreby musí jednotka na mieste zaujať palebné postavenie v prednej časti hlavného bojového postavenia, aby poskytla maximálne krytie a pomoc pre presúvajúcu sa jednotku.
 2. Jednotka na mieste musí presúvajúcej sa jednotke fyzicky ukázať všetky prekážky a cesty i priechody cez ne. Musí byť tiež pripravená poskytnúť navádzanie a riadenie jej presunu.
 3. Riadenie presunu dozadu na čiaru odovzdania je zodpovednosťou jednotky na mieste. Mal by byť stanovený počet spiatočných ciest v závislosti od požiadaviek na rozptýlenie a od potreby uzatvorenia ciest, aby sa vylepšila efektívnosť zátarás.
 4. Presúvajúca sa jednotka potrebuje informácie o cestách, prekážkach a palebnej podpore, zatiaľ čo jednotka na mieste vyžaduje informácie o nepriateľovi.
 5. Presúvajúca sa jednotka poskytuje styčné skupiny na všetkých miestach priechodu, cez ktoré sa budú snažiť časti presúvajúcej sa jednotky prejsť počas prechádzania cez jednotku na mieste.
 6. Plánovanie musí zahŕňať vzájomný dohovor o rozpoznávaní prostriedkov vo dne i v noci. To zahŕňa heslá, vizuálne a zvukové signály a výmenu styčného personálu.
 7. Mali by existovať kontrolné body pre presúvajúcu sa jednotku na zabezpečenie prísnej kontroly presunu, aby boli velitelia informovaní o dokončení postupu prekročenia. Pokiaľ to bude možné, presúvajúce sa jednotky by mali prechádzať predné priestory plynulo, bez zastavovania, aby sa vyvarovali nahromadeniu vozidiel (zápcham).

(4) Vykonanie postupu prekročením vzad sa riadi týmito všeobecnými zásadami:

- a) Presúvajúca sa jednotka musí byť pripravená na odpútanie sa od nepriateľa a presunúť sa cez jednotku na mieste do nového priestoru sústredenia alebo rozmiestnenia. Presun by mal byť uskutočnený v noci alebo v podmienkach zníženej viditeľnosti. Pred začatím presunu by mali byť najskôr odsunuté nepotrebné vozidlá, materiál a zásoby, a tiež zranené osoby, takže cesty pre presun hlavných síl zostanú voľné.
- b) Prvými prvkami pri presune sú zvyčajne jednotky bojovej podpory, ktoré musia v počiatočnej fáze vyčistiť predný priestor. Zraniteľnosť pri útoku nepriateľa sa znižuje výberom priestoru priechodu, ktorý umožňuje presúvajúcej sa jednotke prejsť okolo bokov jednotky na mieste a tiež stanovením miest na rozídenie, ďaleko vzadu od týchto postavení. Presúvajúca sa jednotka musí mať prioritu z hľadiska adekvátneho počtu ciest a zariadení, aby sa zaistil jej rýchly presun cez bránený priestor.
- c) Jednotka na mieste musí byť vytvorená tak, aby mohla splniť svoju úlohu pri preberaní zodpovednosti za pokračovanie operácie. Musí byť zabezpečené, aby jej časti, ktoré sú rozmiestnené na krytie čiaru odovzdania zodpovednosti, mali dostačujúcu silu na vedenie dočasnej obrany a udržanie voľných úsekov priechodu a ďalších priesmykov, pokiaľ postup prekročením vzad nie je dokončený.
- d) Ochranné sily v postavení musia byť dostatočne silné na realizáciu dočasnej obrany, až kým nie je dokončený postup prekročením vzad.
- e) Môže byť nevyhnutné, že presúvajúce sa jednotky sa dostanú pod operačné riadenie jednotky na mieste, aby sa vyrovnali s kritickou situáciou, spôsobenou nepriateľskou činnosťou. Navyše to musí napomáhať pri sťahovaní sa presúvajúcej jednotky tým, že jej budú poskytované cesty, jej navádzanie a riadenie dopravy.
- f) Presun cez čiaru odovzdania zodpovednosti, kde sa menia zodpovednosti, musí byť plynulý.
- g) Veliteľ presúvajúcej sa jednotky je zodpovedný za identifikáciu poslednej svojej jednotky, ktorá prejde cez jednotku na mieste a za hlásenie tohto stavu nadriadenému veliteľovi i veliteľovi jednotky na mieste.

(5) Nasadenie jednotiek bojovej podpory.

- a) Delostrelectvo. Palebné postavenia prichádzajúceho delostrelectva by mali byť situované tak, aby nebolo potrebné ich ďalšie premiestňovanie. Nemali by byť v postaveniach, na ktorých bol predtým nepriateľ. Pri postupe prekročením vzad by sa nemali jednotky palebnej podpory odchádzajúcej jednotky presúvať do tej doby, kým môžu poskytovať podporu z aktuálnych postavení.
- b) Vzdušná podpora. Lokálna vzdušná prevaha znižuje zraniteľnosť jednotiek počas ich hromadenia (zápchy), ktorému sa nedá vyhnúť. Pri postupoch na vystriedanie na mieste dochádza k situáciám, kde priama vzdušná podpora môže pomôcť dokončiť vystriedanie.
- c) Vrtuľníky. Vrtuľníky môžu byť vyžadované na ušetrenie času pri rozmiestňovaní styčných a prieskumných skupín. Tiež môžu byť ďalej použité pri ich bežných operačných úlohách.
- d) Ženíjná podpora. Pri vedení postupu prekročením vpred alebo vzad má jednotka na mieste zodpovednosť za zabezpečenie mobility pre presúvajúcu sa jednotku cez cesty alebo koridory v jej sektore. Vytvorenie priechodov cez prekážky jednotky na mieste vyžaduje povolenie od veliteľa, ktorý velí stacionárnym i presúvajúcim sa jednotkám. Úlohy zahŕňajú:
 - 1. Vystriedanie na mieste. Pomoc pri úlohách prežitia a prevzatie existujúceho plánu záťarás.
 - 2. Postup prekročením vpred. Priechodnosť a udržiavanie ciest, vrátane priechodu cez prekážky.
 - 3. Postup prekročením vzad. Udržiavanie ciest a úlohy zamerané na zabránenie mobility nepriateľa, vrátane uzavretia ciest a deštrukcia úsekov priechodu na zdržanie nepriateľa.

- e) PVO. Nevyhnutná koncentrácia síl počas vystriedania zvyšuje zraniteľnosť voči vzdušnému útoku, čo môže vyžadovať úpravu postavenia prostriedkov PVO.
- f) Elektronický boj. Prostriedky EW podporujú klamný plán a zároveň poskytujú informácie o nepriateľovi, jeho umiestnení a zámeroch.
- g) RCHB ochrana. Jednotky na zabezpečenie RCHB ochrany monitorujú jednotky, ktoré prechádzajú do tyla, či nie sú kontaminované a vykonávajú dekontamináciu na zamedzenie rozširovania kontaminácie.

(6) Velenie a riadenie pri vystriedaní.

- a) Vystriedanie na mieste. Veliteľ odchádzajúcej jednotky je zodpovedný za obranu svojho sektoru, kým neodovzdá velenie. Okamžik odovzdania velenia je stanovený vzájomnou dohodou medzi oboma veliteľmi v súlade s nariadením nadriadeného veliteľa. Obaja velitelia by mali byť po celú dobu vystriedania umiestnení na spoločnom mieste. Pri odovzdávaní velenia veliteľ prichádzajúcej jednotky prevezme riadenie nad všetkými prvkami odchádzajúcej jednotky, ktoré ešte neboli vystriedané. Zmena velenia je hlásená nadriadenému veliteľovi.
- b) Postup prekročením vpred. Celkové velenie a riadenie by malo byť zodpovednosťou nadriadeného veliteľstva zúčastnených jednotiek (síl). Zvyčajne veliteľ prichádzajúcich jednotiek preberá zodpovednosť za vedenie operácie za východiskovou čiarou v čase začatia útoku.
- c) Postup prekročením vzad:
 1. Riadenie presunu prvkov odchádzajúcej jednotky je v súlade s nariadením nadriadeného veliteľa a zvyčajne je zodpovednosťou prichádzajúcej jednotky.
 2. Aktuálny presun zodpovednosti si zvyčajne velitelia, ktorí vykonávajú vystriedanie, medzi sebou dohodnú. Účinnejšie sa to môže uskutočniť vtedy, ak budú títo velitelia umiestnení spoločne na rovnakom mieste. Kde to bude vhodné, postupne ako sa bude striedanie vyvíjať, velitelia nižších úrovní velenia by mali tiež pôsobiť z rovnakého miesta.
 3. Zmenu zodpovednosti hlási veliteľ prichádzajúcej jednotky.
 4. Veliteľ odchádzajúcich jednotiek hlási stav, keď je postup prekročením vzad dokončený.
 5. Počas postupu prekročením vzad odchádzajúca jednotka (presúvajúca sa) zriaďuje styčnú činnosť pre jednotku na mieste.

(7) Koordinácia. Všeobecne, nadriadené veliteľstvo, ktoré riadi vystriedanie, špecifikuje nasledujúce podrobnosti:

- a) Časový rámec, v ktorom bude vykonané vystriedanie.
- b) Stanovenie kontrolných čiar a ciest.
- c) Opatrenia na zriadenie styčných, prieskumných a predsunutých skupín.
- d) Palebnú podporu.
- e) Taktickú vzdušnú podporu pozemných operácií.
- f) Klamné plány.
- g) Prostriedky riadenia vzdušnej prevádzky.
- h) Protivzdušnú obranu.
- i) Bojové zabezpečenie, vrátane kritérií pre odovzdanie výzbroje, techniky a bojových zásob.

(8) Spojenie.

- a) Aby sa pred nepriateľom utajila prítomnosť ďalšej jednotky, musí byť plán spojenia súčasťou klamného plánu.

- b) Plán spojenia by mal obsahovať všetky detaily, ktoré sa týkajú oboch jednotiek a ktoré vyžadujú koordináciu. Prípadná nekompatibilita techniky musí byť nahradená použitím styčných tímov.

(9) Bojové zabezpečenie.

- a) Počas vystriedania by mali stacionárne jednotky pomáhať, ak to bude možné, s evakuáciou zranených, riadením dopravy, obnovou techniky, pohonnými látkami a muníciou. Jednotky, ktoré preberajú zodpovednosť za ďalšie operácie by mali byť kompletne doplnené.
- b) Nadriadený veliteľ môže nariadiť, aby odchádzajúce jednotky odovzdali zásoby, ktoré nie sú nutné pre ich následné úlohy. Zásoby musia byť najskôr pred akoukoľvek takouto operáciou skontrolované z hľadiska interoperability, čo môže vplývať na plán.
- c) Jednotky bojového zabezpečenia sa pravdepodobne budú musieť premiestniť na plánované miesta pôsobenia bojových jednotiek skôr, aby tam boli ešte pred príchodom týchto jednotiek. V opačnom prípade, ak sa tam jednotky bojového zabezpečenia presúvajú až po bojových jednotkách, plány musia počítať so znížením zásobovania (údržby) alebo s jeho neplynulým zásobovaním. V oboch prípadoch je nevyhnutná koordinácia logistiky.

8.13 Prekonávanie prekážok

(1) Prekážka je prírodná alebo umelo vytvorená zábrana pohybu, ktorá si na prekonanie obyčajne vyžaduje špeciálnu techniku alebo muníciu. Koordinovaná séria prekážok sa nazýva komplexná záatarasa.

(2) Jednotky potrebujú prostriedky na prekonanie prekážok, aby mohli pokračovať v operáciách. Hoci k prekonávaniu prekážok zvyčajne dochádza počas ofenzívnych aktivít, môže sa vyskytnúť aj v priebehu defenzívnych aktivít alebo v boji na zdržanie. Tiež sa môže vyskytnúť v celom priestore operácie a pozdĺž dopravných komunikácií v priestore v tyle. Často sa sem zahrňuje prechod líniami, vystriedanie.

(3) Typy prekážok a ich vlastnosti.

- a) Vnútroštátne vodné plochy a cesty vo vnútrozemí.
1. Vodné plochy sa stávajú prekážkami po zničení stálych mostov.
 2. Obchádzky okolo týchto prekážok nie sú zvyčajne možné.
 3. Zvyčajné sa predpokladá nutnosť prekročenia týchto prekážok z existujúcich geografických údajov, ktoré môžu byť potvrdené prostriedkami ISTAR.
 4. Bojové člny a niektoré ďalšie druhy obojživelných vozidiel môžu tieto prekážky prekonať bez ženijnej podpory.
 5. Zložitosť prekročenia takýchto prekážok je závislá od klimatických pomerov a terénnych podmienok.
- b) Mínové polia.
1. Zvyčajne spôsobujú ľudské a materiálne straty.
 2. Sú chránené prieskumom a paľbou.
 3. Ich obídenie je možné.
 4. Nepredpokladá sa potreba ich prielomu.
 5. Na ich prielom je potrebná podpora ženijných jednotiek.
- c) Ďalšie prekážky.
1. Nerovný, strmý alebo močaristý terén alebo terén s vysokou snehovou pokrývkou.
 2. Krátery a priekopy.
 3. Vertikálne svahy a úbočia.
 4. Kontaminované priestory.

5. Obranné prekážky z postínaných stromov s ostrými konármi, rozťahnutá spleť drôtov, ruiny, vrátane tých, ktoré spôsobili zbraňové systémy.
6. Existujúce a zosilnené prekážky, vrátane kráterov, mín, zosuvov pôdy a lavín, ktorých obídenie je vždy ťažké alebo nemožné.
7. Umelo vyvolané záplavy alebo zatopenie.

(4) Typy prechodov a prelomení (Crossing and Breaching).

- a) Náhlý prechod/prelomenie. Vykonáva sa z pochodovej zostavy, len s malou prípravou a s využitím prostriedkov, ktoré sú okamžite dostupné. Zámerom vykonania takej činnosti je snaha o prekonanie prekážky ešte pred tým, než získa nepriateľ príležitosť vybudovať si kompletne obranné postavenie.
- b) Priechod/prelomenie s úplnou prípravou. Vyžaduje dôkladný prieskum, detailné plánovanie, rozsiahlu prípravu, nácvik a ťažkú alebo špeciálnu žienijnú techniku. Vykonáva sa pri zložitých prekážkach alebo ak náhlý priechod (narušenie) nebol úspešný.
- c) Úderné prelomenie. Tento typ prelomenia zabezpečuje jednotka s mobilitou, ktorú potrebuje na získanie záchytného bodu v nepriateľskej obrane a na využitie úspechu pokračovaním úderu ďalej cez cieľ. Úderné prelomenie umožňuje jednotke preniknúť cez ochranné prekážky nepriateľa a úplne ho zničiť.
- d) Skryté prelomenie. Skryté prelomenie je špeciálna činnosť používaná pešími jednotkami spoločne s infiltráciou (presakovaním) počas zníženej viditeľnosti. Je vykonávaná nepozorovane, aby sa dosiahol moment prekvapenia a aby sa minimalizovali straty.

(5) Všeobecné koncepcie a faktory plánovania.

- a) Akákoľvek prekážka môže byť prekonaná, pokiaľ je na to dostatok času a pokiaľ sa použijú adekvátne prostriedky. Veliteľ by sa mal snažiť ovládnuť úseky priechodu alebo priechody mínovými poľami, ako aj celistvé medzery či medzery vzniknuté náhlým priechodom/prelomením prekážok ešte pred tým, než bude mať nepriateľ čas na reakciu.
- b) Obídenie prekážky je často rýchlejšie, dokonca aj vtedy, keď budú musieť jednotky prekonať väčšie vzdialenosti. Na druhej strane obídenie prekážky môže vyhovovať zámerom nepriateľa.
- c) Ak nemôžu byť prekážky obídené, je vhodné prekonať ich na takých miestach, kde sa neočakáva činnosť nepriateľa. Kombináciou s klamnými opatreniami je preto možné prekvapiť nepriateľa a vyhnúť sa stratám.
- d) Presun jednotiek cez prekážky a techniky prekonávania prekážok a ich následné rozvinutie musí byť prísne riadené, aby sa udržiavalo tempo postupu, vyhlo sa nahromadeniu síl a prostriedkov (zápche), zaistovala sa pružnosť a vytvorila sa jednotka s adekvátnou silou na odrazenie akýchkoľvek protiútokov nepriateľa.
- e) Priaznivé podmienky na prekonávanie prekážok vytvára znížená viditeľnosť, ktorá zabraňuje nepriateľskému pozorovaniu a paľbe. Použitie prostriedkov na nočné videnie umožňuje výhody jednotkám pri ich využívaní v období zníženej viditeľnosti, pričom rýchlosť, upovedomovanie o situácii a spôsobilosť vedenia operácií sa môžu takto zvýšiť. Tento ochranný efekt zníženej viditeľnosti však môže byť eliminovaný nepriateľom, ak použije moderné prostriedky na sledovanie a palebné prostriedky.
- f) Ak sú prekážky bránené nepriateľom, musí úspešnému prielomu predchádzať obmedzenie jeho paľby, jeho zadymenie alebo skrytie vlastného pohybu, a tiež zaistenie prielomu/priechodu buď paľbou, alebo jednotkou.

(6) Plánovacie faktory. Nasledujúce faktory sú platné pre všetky operácie prechodu alebo prielomu prekážok:

- a) Presná a včasná činnosť spravodajstva a prieskumu:
 - 1. Potvrdí existenciu a charakter každej prekážky.
 - 2. Pomôže veliteľovi pri rozhodovaní, či obíde prekážku alebo ju prekoná prostredníctvom naplánovaného prechodu cez prekážku. Od tohto rozhodnutia sa odvíja požiadavka pre rozmiestnenie ženijnej techniky a ďalších jednotiek.
- b) Opatrenia na efektívne riadenie presunu, vrátane časovania.
- c) Maximálne použitie klamných opatrení na dosiahnutie prekvapenia.
- d) Dostatočná PVO a palebná podpora.
- e) Adekvátne opatrenia na RCHB ochranu.
- f) Dostatočná logistická podpora pri odstraňovaní/prekonávaní prekážok.

(7) Prechod cez vodné prekážky.

- a) Fázy. Hneď ako je zabezpečená bližšia strana prekážky, prechod vodnej prekážky sa uskutoční v troch navzájom sa prelínajúcich fázach:
 - 1. Útok. Obsadenie priestoru na druhej strane prekážky. Táto fáza sa nevyžaduje, ak nie je pri prekonávaní prekážky kladený odpor.
 - 2. Opevnenie. Rozšírenie priestoru na predmostí.
 - 3. Upevnenie. Vytvorenie pevnej základne na predmostí, z ktorej bude pokračovať celková operácia.
- b) Úseky prechodu. Ak to bude možné, prechody by mali byť vykonávané na širokom fronte na viacerých miestach prechodu. Vybrané priestory pre prechod prekážok, sú buď prírodné, alebo umelo vytvorené ženijnými prostriedkami a majú nasledovné charakteristiky:
 - 1. Počet úsekov prechodu by mal byť primeraný s ďalšími alternatívnymi, ktoré sú rozptýlené tak, aby sa znížila zraniteľnosť jednotiek a zabezpečila ich flexibilita. Zvyčajne sa zriaďuje dvojnásobný počet úsekov prechodu, než aký je požadovaný pre plánované tempo postupu. Býva to potrebné vtedy, ak v prípade počiatočného neúspechu nie je obvykle dostatok času na to, aby sa začali hľadať nové miesta pre ďalšie úseky. Navyše aj ohrozenie nepriateľa si môže vyžadovať prechod na ďalších miestach.
 - 2. Maskovanie pred pozorovaním.
 - 3. Cesty k a od úsekov prechodu, vrátane bočných ciest, ktoré majú požadovanú klasifikáciu z hľadiska zaťaženia a kapacity.
 - 4. Vyčkávacie priestory, ktoré poskytujú krytie jednotiek.
 - 5. Dostatočný priestor pre zriadenie predmostia.
 - 6. Miesto pre jednotky, ktoré poskytujú palebnú podporu priamou i nepriamou paľbou.
 - 7. Priestory zhromaždenia, ktoré sú umiestnené v určitej vzdialenosti od prekážky, kde jednotky vyčkávajú na uskutočnenie prechodu. Od týchto priestorov sa vyžaduje, aby boli rozptýlené a mali dobrý prístup do úsekov prechodu, ako i dobré krytie a utajenie.
- c) Výber predmostia. Predmostie je vytvorené na vzdialenej (nepriateľskej) strane prekážky údernou jednotkou, prekonávajúcou prekážku. Pri výbere priestoru na zriadenie predmostia, by sa mali brať do úvahy nasledujúce skutočnosti:
 - 1. Terén by mal byť obranyschopný a dostatočne rozsiahly, ktorý nepriateľ nemôže vážne narúšať. Predmostie by malo byť situované tak, aby bol nepriateľ prinútený premiestniť sa zo všetkých svojich postavení, z ktorých by mohol ohrozovať jednotky priamou paľbou a z pozorovacích miest s výhľadom na priestor priechodu a priestor predmostia.
 - 2. Postupujúca jednotka by mala mať dostatočné množstvo zariadení (techniky) umožňujúcich prechod a presun, aby nedošlo k nahromadeniu síl a prostriedkov (zápche).
 - 3. Mala by sa vytvoriť základňa pre pokračovanie celkovej operácie.

(8) Oblasť prechodu. Veliteľ na taktickej úrovni, zvyčajne veliteľ brigády alebo vyššej úrovne, nariadi prechod a určí jeho oblasť, len ak to vyžaduje taktická situácia alebo charakter

prekážky. Hĺbka oblasti prechodu nie je zvyčajne veľmi veľká, je závislá od veľkosti prekážok a terénu. Jej bližšia a vzdialenejšia hranica je umiestnená medzi najbližšími bočnými cestami približne 3 km od vodnej prekážky alebo na ľahko rozpoznateľných terénnych prvkoch, ktoré prebiehajú paralelne s prekážkou. V rámci oblasti prechodu môže byť zriadených niekoľko miest alebo úsekov prechodu.

(9) Záloha vyzbroja a výstroja. Vybrané položky vyzbroja a výstroja musia byť udržiavané v zálohe, čiže musia byť pripravené na výmenu alebo udržanie miest prechodov a vybavenia. Po ukončení prechodu musí byť vyzbroj a výstroj čo najskôr pripravená na opätovné použitie alebo musí byť nahradená stálym vybavením v čo najkratšom čase.

(10) Spojenie. Veliteľ na taktickej úrovni neustále informuje veliteľa ženijných jednotiek z nadriadenej úrovne o svojich zámeroch a plánoch. Vtedy je schopný odhadnúť situáciu, dávať rady o dostupných zdrojoch, počte a miestach vhodných na prechod o pomoci potrebnej od ostatných jednotiek a čase potrebnom na prípravné práce. Toto umožňuje veliteľom jednotiek a veliteľovi miesta prechodu pôsobiť oddelene v čase zhoršeného spojenia, pri zmenách situácie alebo v ohrození.

(11) Bojové jednotky a úlohy. Jednotka, ktorá vykonáva prechod cez prekážku, musí zvyčajne prejsť cez priestor jednotky v mieste prechodu nachádzajúcej sa na strane blízko k tejto prekážke. Jednotka, ktorá prechádza cez prekážku sa skladá z jednotky, ktorá zabezpečuje predmostie (Bridgehead Force) a jednotky pre prielom trasy cez prekážku (Break-Route Force).

a) Jednotka na mieste (In-place Force). Jednotka na mieste zabezpečuje bližšiu stranu prekážky alebo stranu prekážky, na ktorej sa nachádzajú vlastné jednotky, aby podporovala ich postup prekonaním vpred a úder na vzdialenejšiu stranu prekážky. Poskytuje paľbu a inú podporu jednotke, ktorá v priebehu prechodu zabezpečuje predmostie. Vo svojom priestore zodpovedá za bežnú bezpečnosť, vrátane obrany vodnej prekážky a vlastného brehu.

b) Jednotka na obranu predmostia (Bridgehead Force). Skladá sa z útočných jednotiek a hlavných síl. Ich úlohou je obsadiť alebo kontrolovať priestor, aby bolo umožnené nepretržité nalodenie, vylodenie, pristátie alebo prechod jednotiek a preprava materiálu. Tiež zabezpečuje priestor pre manéver, potrebný pre následné operácie.

1. Jednotky vykonávajúce útok majú za úlohu získať priestor (záchytný bod), zvyčajne obsadením bezprostredných cieľov (objektov). Musí sa to uskutočniť tak, aby sa nepriateľovi neumožnilo vykonávať pozemný prieskum a priamu paľbu na prekážku, skrátka aby sa umožnilo pripraviť úseky a vybavenie prechodu a zabezpečiť minimálne narušovanie činnosti hlavných síl a záloh na vzdialenejšiu stranu prekážky.

2. Hlavné sily vykonávajú budovanie priestoru, vrátane obsadzovania cieľov na čiare predmostia a konsolidáciu. V rámci svojho priestoru jednotka zabezpečujúca predmostie je zodpovedná za bezpečnosť, vrátane obrany vzdialenejšej strany prekážky.

c) Jednotka zodpovedná za prielom. Jej úlohou je zabezpečiť plynulosť operácie. V niektorých situáciách táto úloha môže byť doplnená ďalšou úlohou jednotky zabezpečujúcej predmostie.

(12) Útočná fáza. Hneď ako sa zabezpečí bližší breh a dokončia plány a príprava pre prechod, môže sa začať útočná fáza jednotkami, ktoré zabezpečujú predmostie.

a) Útočná zostava má za úlohu zriadenie záchytného bodu na vzdialenejšej strane prekážky, aby eliminoval priamu paľbu a pozorovanie nepriateľa v miestach prechodu. Záchytný bod sa dosahuje:

1. Prienikom.

2. Preplávaním na člnoch, plávaním, brodením alebo brodením pod vodou (jazdou tankov pod vodou).
 3. Vzdušnou prepravou.
- b) V hodine H útočná zostava prekračuje východiskovú čiaru, ktorou je zvyčajne blízky breh, a postupuje cez prekážku. Paľba a ďalšia podpora je zabezpečovaná jednotkou na mieste na bližšej strane prekážky. Zvyčajne táto podpora zahŕňa priamu a nepriamu palebnú podporu a ochranu miest prechodov pred vzdušným útokom a pred útokmi pozdĺž prekážok vykonávaných diverzantmi, sabotážnymi skupinami, prostredníctvom plavidiel, mín alebo pohybujúcich sa objektov.

(13) Fáza opevnenia.

- a) Len čo jednotky vykonávajúce útok prejdú cez prekážku a zabezpečia svoje postavenie, veliteľ na taktickej úrovni vydá povel na uvedenie miesta prechodu do činnosti. Ženíjné jednotky dokončia prípravu miest a prostriedkov prechodu a prvky riadenia prechodu, dokončia svoje rozmiestnenie a riadia prechod hlavných síl cez prekážku podľa plánu prechodu.
- b) Organizácia oblasti prechodu musí byť pružná, pretože ihneď po zistení miesta prechodu nepriateľom, by bol tento úsek extrémne zraniteľný. Zariadenia, ako napríklad premostenie sa po prechode hlavných síl, okamžite stiahnu a použijú náhradné prostriedky a miesta. V niektorých prípadoch môže byť nevyhnutné rozložiť most na jednotlivé pontóny alebo alternatívne použiť dymovú clonu, aby sa celé miesto prechodu utajilo.
- c) Po prekonaní prekážky čelné jednotky hlavných síl prechádzajú cez, alebo okolo útočnej zostavy a zabezpečujú konečné ciele (objekty) na predmostí. Len čo sú tieto ciele splnené predmostie je vytvorené.

(14) Fáza upevnenia. Táto fáza je rozšírením fázy opevnenia. Ohniská odporu nepriateľa sú eliminované a zvyšok hlavných síl sa presúva cez prekážku. Miesta prechodov sú vylepšované a urobia sa prípravy na pokračovanie celkovej operácie, ktorá musí pokračovať tak rýchlo, ako to bude možné.

8.14 Prekonávanie vodných prekážok ako súčasť boja na zdržanie

(1) Počas boja na zdržanie môže nastať situácia, kedy je vykonávaný ústup cez vodnú prekážku, hoci požiadavka na zdržanie naďalej pretrváva. Hneď ako jednotka na zdržanie splní svoju úlohu, prechádza späť cez prekážku a vedie postup prekročením vzad cez jednotku na vlastnom brehu, pravdepodobne cez takú, ktorá tu zaujala plánované bojové postavenie. Táto jednotka nachádzajúca sa na domacom brehu alebo jednotka na mieste pomáha jednotke na zdržanie pri jej odpútavaní sa od nepriateľa.

- a) Fáza stiahnutia. Počas boja na zdržanie by jednotky, ktoré nevedú boj na zdržanie, mali ustupovať cez prekážku čo najskôr. Maximálne by mali byť pri tejto fáze využívané existujúce mosty (ak sú dostupné) tak, ako to bude nariadené veliteľom na taktickej úrovni. Súčasťou plánu stiahnutia by mali byť okrem mostov aj trajekty na prevoz.
- b) Fáza zdržiavania. Len čo sa uskutoční požadované zdržanie alebo je nariadené, aby sa jednotka na zdržanie stiahla, odpúta sa táto jednotka od nepriateľa, ustúpi, prejde cez prekážku a uskutoční postup prekročením vzad. Jednotky, ktoré pôsobia na nepriateľskom brehu, ustupujú tak, že sú kryté podpornou paľbou jednotiek z vlastného brehu. Táto fáza by mala byť koordinovaná veliteľom na taktickej úrovni. Tempo prechodu závisí od tlaku nepriateľa. Veliteľ môže zariskovať a všetky dostupné presúvajúce sa prostriedky sústrediť na mostoch, ktoré budú najlepšie utajené. Na konci tejto fázy sa podľa možnosti všetky mosty strhnú, rozoberú alebo zničia.

c) Fáza ústupu. Počas tejto fázy sa aktivujú alebo vylepšujú prekážky na zabránenie priechodu na druhú stranu. Posledné vozidlá sú prevezené trajektami alebo pontónmi, ale tiež sa môžu prepraviť pomocou vlastného plávania, či brodením, ak to dno rieky, či jej brehy umožňujú. Táto činnosť je zabezpečená pechotou (rojmi) a podporovaná delostrelectvom a mínometmi. Posledné jednotky sú transportované loďou, vrtuľníkmi alebo inými dostupnými prostriedkami.

(2) Nasadenie jednotiek bojovej podpory.

- a) Delostrelecká podpora. Delostrelectvo a mínomety sú obyčajne umiestnené tak, aby mohli zabezpečovať nepretržitú podporu počas všetkých fáz prekonávania prekážky. Hlavnou úlohou je poskytovať palebnú podporu jednotkám na predmostí. Mali by tiež zamedziť nepriateľovi pozorovanie miest prechodov a použiť paľbu s cieľom neutralizovať nepriateľské sily, ktoré bránia prekážku. Rovnako môže byť použitá klamná paľba na odpútanie pozornosti nepriateľa od aktuálneho miesta prechodu.
- b) Vzdušná podpora a protivzdušná obrana. Jednotky (sily), ktoré prechádzajú cez prekážky sú mimoriadne zaujímavým a dôležitým cieľom pre nepriateľa. Miesto a čas priechodu však musí byť dôkladne koordinované s požadovanou vzdušnou podporou a protivzdušnou obranou. Pozemné sily by mali mať integrované jednotky protivzdušnej obrany a mala by byť vytvorená koordinácia s protiletadlovým delostrelectvom z hľadiska potenciálnych požiadaviek na priamu leteckú podporu.
- c) Vrtuľníky. Vrtuľníky môžu byť veľmi nápomocné pri prekonávaní prekážok, pričom bojové i ďalšie vrtuľníky môžu byť použité na zabezpečovanie prístupu k prekážkam počas útočnej fázy. Bojové vrtuľníky tiež pomáhajú veliteľovi z hľadiska ďalšej a flexibilnej palebnej podpory.
- d) Ženíjná podpora. Takmer všetky prechody vyžadujú ženíjnú podporu. Jej hlavnou úlohou je umožniť jednotke zabezpečujúcej predmostie, prekonať prekážku. Ďalšou úlohou je príprava prekážok na ochranu bokov prekračujúcej jednotky. Obyčajne väčšina personálu a prostriedkov zapojených do oboch týchto úloh bude vyčlenená z jednotiek, ktoré nie sú zapojené do prekonávania prekážky alebo následných operácií, pretože tieto jednotky vyžadujú vlastnú ženíjnú podporu pre útok a úlohy, ktoré ich čakajú na predmostí a za ním. Operácie môžu byť obmedzené množstvom dostupného špecializovaného zariadenia (techniky) na prekonanie prekážok.
- e) Elektronický boj. Prostriedky elektronického boja pomáhajú pri prekonávaní vodnej prekážky spočiatku pasívne zhromažďovaním spravodajských informácií. Počas hlavnej operácie potom používajú aj rušenie a klamnú činnosť.
- f) Jednotky pre psychologické operácie v prípade priamej podpory môžu využiť schopnosť v komunikácii „tvárou v tvár“ a kultúrne znalosti prostredia na nadviazanie spolupráce a získanie dôvery miestnych skupín, môžu pripraviť produkty na diskreditáciu nepriateľských skupín a radiť podporovaným jednotkám v použití psychologických aktivít.

(3) Velenie a riadenie.

- a) Pri všetkých operáciách na prekonávanie vodných prekážok je potrebná jasná organizácia velenia, ktorá vytvára a realizuje plán prechodu. Riadiace veliteľstvo musí zabezpečiť flexibilnú organizáciu a najlepšie využitie dostupných zdrojov s cieľom reagovať na akékoľvek zmeny pri prekonávaní prekážky a na taktickú situáciu.
- b) Základnými požiadavkami pre riadenie sú:
 - 1. Organizácia riadenia prechodu s jasne definovanými zodpovednosťami.
 - 2. Organizácia riadenia presunu.
 - 3. Spojovacie siete velenia a riadenia.

(4) Bojové zabezpečenie.

- a) Doplňenie zásob. Veliteľ zoskupenia vykonávajúceho útok by mal zabezpečiť, aby jeho jednotky boli sebestačné, čo sa týka bojových zásob, pretože počas útočnej fázy môžu byť dočasne oddelené od úplného bojového zabezpečenia. V prípade núdze môže byť zásobovanie uskutočňované vrtuľníkmi. V pláne prechodu je dôležité, aby bolo zabezpečené, že vozidlá na zásobovanie muníciou a pohonnými látkami budú prechádzať cez prekážky čo najskôr, aby sa dosiahlo včasné zásobovanie.
- b) Oprava a výmena. Prostriedky na opravu a výmenu musia byť zahrnuté v pláne riadenia presunu, aby sa zabezpečila priechodnosť ciest, hlavne cez priesmyky a úseky prechodu. Tieto prostriedky by mali byť umiestnené na oboch stranách úsekov prechodu. Pri opravách vozidiel počas prekonávania prekážky musia byť stanovené špeciálne kritériá.
- c) Zdravotnícke zabezpečenie. Plán riadenia presunu musí zahŕňať zdravotnícke opatrenia, najmä pre evakuáciu zranených a obetí. Zdravotnícke zariadenia by mali byť umiestnené na každej strane vodnej prekážky. V tomto prípade sú mimoriadne užitočné vrtuľníky.
- d) Riadenie prepravy. Riadenie dopravy je veľmi dôležité na úsekoch priechodu a v priesmykoch, aby sa zabránilo nahromadeniu (zápcham) vozidiel, ktoré by mohli zostať stát' a boli by nechránené.

(5) Faktory, ktoré musí brať do úvahy veliteľ pri prekonávaní prekážok. Veliteľ má celkovú zodpovednosť za velenie a riadenie prechodu a vydáva plán prechodu:

- a) V určitých priestoroch, najmä v priestoroch v tyle, môže byť veliacim veliteľom veliteľ národného teritoriálneho priestoru, ktorý nie je súčasťou systému velenia NATO. Pri prevádzkovaní systému riadenia presunu uplatňuje riadenie presunu rozvíjajúcich sa zostáv podľa priorít.
- b) V priestoroch, kde môže dôjsť k operáciám na taktickej úrovni, je veliteľom zvyčajne veliteľ na taktickej úrovni. Jeho úlohou je zabezpečiť presun akýchkoľvek jednotiek alebo zväzkov po celom priestore jeho zodpovednosti. Pravdepodobne bude uplatňovať operačné riadenie pre túto konkrétnu operáciu.

(6) Riadenie. Veliteľ zvolí, stanoví a pričlení:

- a) Priestory prechodu.
- b) Miesta prechodu.
- c) Priestory zhromaždenia a vyčkávacie priestory.
- d) Smery rozvinutia.

V prípade nutnosti môže veliteľ vydať špeciálne pokyny pre prechody, časy a ak je to potrebné aj pre organizáciu pochodových prúdov.

(7) Riadiace veliteľstvo. Veliteľ, ktorý je poverený riadiť prechod (prekonávanie prekážky) môže vytvoriť dočasne na dobu prekonania prekážky (prechodu) špeciálne riadiace veliteľstvo, v ktorom budú pôsobiť nasledujúce prvky:

- a) Príslušníci pre riadenie presunu.
- b) Ženisti.
- c) Tiež môže byť nevyhnutné, aby tam boli zástupcovia:
 - 1. Logistiky.
 - 2. Spojovacích súčastí a elektronického boja.
 - 3. Styčných prvkov od jednotiek, a zväzkov, ktoré uskutočňujú prechod.

(8) Veliteľ ženijných síl.

- a) Každá úroveň velenia v operácii na prechod vodnej prekážky má jedného zástupcu zo ženijných síl, ktorý je zodpovedný za technické aspekty vykonania prechodu.
- b) Velitelia ženijných jednotiek sú zodpovední v rámci príslušnej úrovne velenia za:
 - 1. Poradenstvo ohľadne technických záležitostí.
 - 2. Zabezpečenie zariadenia primeraných spojovacích sietí pre ženijné jednotky, ktoré sú zapojené do operácii.
 - 3. Ustanovenie veliteľov miesta prechodu.

(9) Veliteľ miesta prechodu. Veliteľ miesta prechodu je zvyčajne ženista, ustanovený príslušnou úrovňou velenia s nasledovnými povinnosťami:

- a) Zabezpečiť a udržať miesto prechodu vrátane prístupov a odsunov.
- b) Postaviť, prevádzkovať a udržiavať prostriedky prechodu.
- c) Riadiť prechod cez vodu na svojom mieste prechodu, vrátane vydávania povelov jednotkám počas prechodu.
- d) Podávať správy veliteľovi v priestore zhromaždenia pred miestom prechodu o pohybe k jeho miestu prechodu.
- e) Zabezpečiť všetky technické aspekty udržania schopnosti prežitia svojho miesta prechodu a prostriedkov prechodu.

(10) Jednotky počas prechodu. Keď je jednotke nariadené vykonať presun, ktorý je riadený a podporovaný iným orgánom (velenia alebo štátu), je pre túto jednotku záväzné zabezpečiť čo najskôr spoluprácu s príslušným veliteľom úrovne velenia tohto orgánu. Cieľom tejto spolupráce je výmena relevantných dokumentov a byť informovaný o:

- a) Organizácii riadenia manévru.
- b) Organizácii a postupoch každého prechodu cez vodnú prekážku.
- c) Podávaní podrobných správ o presune a prekonávaní prekážky.
- d) Miestach veliteľov prúdov a vodičov samostatných vozidiel.

(11) Plán prechodu.

- a) Plán prechodu by mal zahŕňať tieto body:
 - 1. Taktickú situáciu.
 - 2. Zámery veliteľa, špeciálne nariadenia a ďalšie opatrenia na delegovanie riadenia.
 - 3. Ochranu, bezpečnosť a reakcie na útoky nepriateľa a pokyny pre zastavenie prechodu.
 - 4. Značenie miest prechodov, alternatívnych miest prechodu a ciest, ktoré vedú k nim alebo z nich.
 - 5. Zoskupenie a úlohy pre ženijné jednotky.
 - 6. Hranice oblasti prechodu.
 - 7. Plán riadenia presunu zahrňujúci cesty vedúce k prekážke a od nej, vedľajšie cesty, kontrolné miesta presunu a priestory na čakanie.
 - 8. Harmonogram prechodu, ktorý poskytuje časový plán pre prechod, ako aj:
 - 8.1 Označenie jednotiek pre presun.
 - 8.2 Priority pre prechod.
 - 9. Všetky limity týkajúce sa kapacity, rýchlosti a triedy vojenského zaťaženia (MLC).
 - 10. Názov (označenie) pre každé miesto prechodu.

Poznámky:

- 1. Veliteľ na taktickej úrovni sa bude zvyčajne nachádzať na veliteľstve organizácie riadenia prechodu, s ktorým bude veliteľstvo riadenia presunu spojené. Toto je zastúpené veliteľstvom divízie.

2. Veliteľ na taktickej úrovni môže byť tiež vpredu na veliteľstve oblasti prechodu.
3. Veliteľstvá miest prechodu nie sú vyznačené.

(12) Vykonanie prechodu.

- a) Prechod mínovým poľom, alebo inými umelo vytvorenými prekážkami a zátarasami je vedený podobným spôsobom ako pri plánovaní prekonávania vodnej prekážky.
- b) Zmocnenie sa neporušených mínových línií alebo výskyt príležitosti na ich náhly prechod musí byť zužitkované. V prípade, že sa tak nestane, bude nevyhnutné podniknúť plne pripravený priechod.
- c) K úspešnému prechodu sú nutné informácie minimálne o hĺbke mínového poľa, predných a zadných okrajoch a podrobnosti o nepriateľských zbraniach, ktoré kryjú mínové pole.
- d) Cieľom musí byť vždy prerazenie chodníkov a ciest cez mínové pole nepriateľa v úplnom začiatku, aby sa umožnilo zosadnutým rojom a bojovým vozidlám prejsť cez zátarasy. Či môžu byť prechody pripravené vopred, závisí od situácie, terénu, type zátarasu a dostupnej technike. Chodníky musia byť rýchlo rozšírené, aby sa vytvorili cesty. Zriaďiť by sa malo toľko ciest, koľko je možných. Minimálne by mali byť zriadené však dva prechody.
- e) Prieskum prekážok nepriateľa by mal zahŕňať, ak to bude možné, prerazenie hliadkovačieho chodníka alebo cesty cez mínové pole.
- f) Ak to situácia umožňuje, zosadnuté jednotky prejdú cez mínové pole a na druhej strane zriadia oporné miesto, aj keď to nemusí byť vždy realizovateľné. V niektorých prípadoch je nutné sformovať jednotku poverenú vytvorením prielomu, aby vytvorila cesty pre osoby a vozidlá zoskupenia pre útok.
- g) Pokiaľ je mínové pole zriadené vlastnými silami, použijú sa existujúce medzery alebo cesty, či novo vytvorené (prerazené) cesty.
- h) Len čo budú prechody uvoľnené, budú požadované na oboch koncoch prechodu miesta riadenia dopravy. Navyše budú zriadené miesta obnovy na prístupoch ku všetkým prechodom na oboch stranách mínového poľa.
- i) S útočným zoskupením cez mínové pole a zabezpečením dokončujú ženisti prípravu miest prechodov vrátane ich označenia. Prvky riadenia presunu dokončujú svoje rozvinutie s cieľom riadiť prechod hlavných síl cez mínové pole. Úplné odstránenie zátarás vyžaduje značný čas a prostriedky a preto je to realizované iba v prípade operačnej potreby.

(13) Velenie a riadenie. Úroveň velenia je pravdepodobne nižšia, než pri prekonávaní vodnej prekážky. Prechod mínovým poľom môže vyžadovať ďalšie nezávislé súbežné akcie, každú s vlastným veliteľom, zatiaľ čo prekonávanie vodnej prekážky je centralizovaná operácia. Veliteľ takéhoto prechodu má taktickú zodpovednosť za operácie v tomto priestore.

(14) Bojové zabezpečenie. Sú aplikované podobné kritériá ako pri prekonávaní vodnej prekážky, avšak miera podpory pre prechod cez mínové pole by mala byť nižšia.

(15) Prekonávanie ďalších prekážok. Kritériá, ktoré sú aplikované pri prekonávaní ďalších prekážok, sú rovnaké ako pri prekonávaní vodnej prekážky a prechode mínovým poľom. Hlavným rozdielom je zvyčajne len rozsah. Preto prekonávanie ďalších typov prekážok je uskutočňované na nižších taktických úrovniach. Aj tak ale musí veliteľ na taktickej úrovni zabezpečiť náležitú ženijnú podporu na udržiavanie mobility jeho jednotiek.

8.15 Pochod

(1) Pochod je typ umožňujúcej aktivity, ktorá zahŕňa presun bojových a ďalších jednotiek z jedného miesta do druhého bez očakávania boja. Je rozdielny oproti postupu na nadviazanie

dotyku v tom, že aj keď jednotky vykonávajúce pochod sú pripravené čeliť aktivitám nepriateľa, neusilujú sa vyhľadávať s ním dotyk.

(2) Pochod môžu využívať jednotky presúvajúce sa z jednej lokality na uskutočnenie ďalších taktických činností, ako napríklad stabilizačnej aktivity v stanovenom priestore. Uskutočňuje sa všeobecne v nepriamočiarych a nesúvislých bojiskách, v ktorých je nepravdepodobné rozmiestnenie nepriateľa v stálych postaveniach. Počas pochodu sa jednotky aktívne neusilujú o dotyk s nepriateľom, ale sú naň pripravené. Najväčším nebezpečenstvom pre jednotky na pochode bude pasca a improvizované výbušné zariadenia.

(3) Kritériá pre plánovanie a vedenie postupu na nadviazanie dotyku môžu byť aplikované aj pre plánovanie a realizáciu pochodu. Vzhľadom na možnosť dotyku s nepriateľom počas pochodu posudzuje veliteľ potrebu ochrany jednotky počas celého pochodu a prijíma preventívne opatrenia, ako napríklad rozvinutie ochranných síl a vyčistenie (uvoľnenie) priesmykov a nebezpečných miest.

8.16 Zabezpečenie konvojov

Posledné skúsenosti ukázali, že zabezpečenie konvojov nemusí byť prezentované len ako plánovaná, rutinárska cestná doprava. V skutočnosti by mali byť prezentované ako dôkladne naplánované vojenské operácie. Plne to platí v celom spektre konfliktu v súčasnom operačnom prostredí, ktoré znovu zdôrazňuje ochranu síl. Konvoje a jednotky, ktoré sprevádzajú konvoje čelia v súčasnosti viac ako kedy predtým zvyšujúcej sa hrozbe. Útoky voči statickým a presúvajúcim sa ľahkým cieľom sa budú zvyšovať, keďže nepriateľ si radšej zvolí napadnutie viditeľne slabých (zraniteľných) miest, než by si vybral konfrontáciu s dobre chránenými bojovými silami, ktoré majú veľkú bojovú silu.

9. OPERÁCIE V ŠPECIFICKÝCH PROSTREDIACH A ZA ŠPECIFICKÝCH OKOLNOSTÍ

9.01 Všeobecne

(1) Táto kapitola popisuje plánovanie a vykonanie vojenských aktivít, ktoré sú uskutočňované pod vplyvom špecifických poveternostných pomerov a terénnych podmienok, akými sú napríklad umelé alebo prírodné prekážky, extrémny chlad, púšť, džungľa a hory. Niekedy môžu byť tieto špecifické podmienky navzájom kombinované. Preto by mali byť jednotlivé články tejto kapitoly chápané vo vzájomnej kombinácii.

(2) Vplyvy poveternostných pomerov a terénu:

- a) Poveternostné pomery a terén ovplyvňujú každú vojenskú operáciu a tým aj rozsah vojenských aktivít, úlohy a činnosti. Extrémne teploty a terén spôsobujú jednotkám nadmernú záťaž. Pravdepodobné priestory operácií sa značne odlišujú z hľadiska terénu a klímy. Velitelia musia zhodnocovať účinky poveternostných pomerov (počasie) a terénu a prijímať závery, týkajúce sa spôsobilosti a obmedzení jednotiek, ktorým velia.
- b) Nakoniec aj tak sú terénne a poveternostné pomery prítomné vo väčšine pravdepodobných priestoroch operácií a ich účinky môžu skoro vždy zúčastnené jednotky pociťovať.
- c) Určovanie vplyvov poveternostných pomerov a terénu je súčasťou IPB. Pri vyhodnocovaní priestoru operácie, meteorologických údajov, sektorov pozorovania, palebných postavení, utajenia a skrytia sa tieto vplyvy využívajú na vytvorenie záverov, týkajúcich sa prekážok, kľúčového terénu a prístupových smerov. Rozsah IPB by sa mal tiež stať súborom údajov vo vzťahu k stabilizačným aktivitám, ktoré musia byť plánované a vykonané. Môže sa uvažovať o možnostiach a obmedzeniach pozorovania a monitorovania bezpečných priestorov a ciest a o pomoci utečencom a miestnej populácií.

(3) Znížená viditeľnosť:

- a) Napriek okolitému prostrediu musia všetci velitelia očakávať, že budú viesť operáciu v podmienkach zníženej viditeľnosti, predovšetkým v noci. Spôsobilosti členov Aliancie pri operáciách v noci ich zvyhodňujú voči menej pokrokovým (technicky vybaveným) jednotkám. Akékoľvek výhody však musia byť vyvážené rizikom zvyšovania vedľajších škôd, ktoré vyplývajú z podmienok tmy.
- b) Pri pôsobení v podmienkach zníženej viditeľnosti môže byť prezieravé uvažovať o ďalších riadiacich opatreniach a o väčšom časovom rozmedzí. Nevyhnutnosťou sa môžu stať dodatočné nácviky.

9.02 Operácie v zalesnených oblastiach

(1) Spoločný pojem pre zalesnené oblasti vystihuje oblasť terénu, ktorá je tvorená prevažne alebo úplne lesmi a v ktorej hodnota prekážky je taká veľká, že sú tam sotva možné alebo skôr nemožné rozšírenejšie operácie. Zalesnené oblasti ovplyvňujú operáciu kvôli ich rozlohe, veľkosti, hustote, štruktúre, zloženiu pôdy a dostupných ciest. Štruktúra zalesnených oblastí je zriedkakedy rovnaká, lesy môžu obsahovať aj osamotené čistinky. Pôsobenie v zalesnených priestoroch kladie extrémne požiadavky na veliteľa i jeho jednotky. Zvyčajne sa v takýchto oblastiach rozvinuje pechota (roje), hlavne z dôvodu, že môže viesť boj v dotyku. Po dlhotrvajúcim období sucha sa musí brať do pozornosti možnosť vzniku lesných požiarov následkom palebnej podpory.

(2) Pre operácie v zalesnených oblastiach sú charakteristické nasledujúce vlastnosti:

- a) Krátke pozorovacie pásma a sektory paľby.
- b) Dobré podmienky pre utajenie, ale obmedzené krytie paľbou.
- c) Bojové akcie sú uskutočňované pomalšie, pretože presun je vykonávaný hlavne po cestách, chodníkoch a čistinkách a môže byť zdržiavaný množstvom prekážok.
- d) Účinok delostreleckej a mìnometnej paľby na nechránené osoby sa zvyšuje trieštením konárov stromov.
- e) Rozvinutie palebnej podpory je obmedzené z dôvodu krátkej vzdialenosti od vlastných jednotiek.
- f) Problémy s orientáciou, pozorovaním, prieskumom a spojením.

(3) Kritériá.

- a) Pechota (roje) podporovaná ženistami, a tam, kde je to možné i obrnenými vozidlami a tankami, je nosným článkom všetkých aktivít a základných úloh a činností. Dôraz je položený na boj v dotyku vedený na decentralizovanom základe jednotkami v sile roty a čaty, ktoré viac či menej pôsobia samostatne v oddelených sektoroch. Cesty a chodníky prechádzajúce lesom tvoria často kľúčové miesta pre počiatkový boj. Priestor medzi nimi, hlavne postranné cesty, môže byť využitý na bočné útoky (protiútoky) a ďalšie ofenzívne aktivity uskutočňované prostredníctvom presakovania (infiltrácie). Počas aktivít s mechanizovanou pechotou (rojmi) priechodnosť lesov a hustota ciest určuje, ktoré operácie budú jednotky vykonávať na vozidlách, ktoré zosadené z vozidiel, alebo ktoré budú vykonávať pešo. V poslednom najnepriaznivejšom prípade (peši spôsob) musia byť tomu prispôsobené aj zbrane a nevyhnutná munícia. Minimum osádok musí zostať vyčlenených vzadu s vozidlami.
- b) Pre operácie v zalesnených oblastiach musia byť prispôsobené plány. Niektorými nevyhnutnými zmenami sú:
 - 1. Viac bezpečnostných opatrení na všetkých úrovniach, aby sa eliminovalo prekvapenie.
 - 2. Prísna kontrola pohybu vozidiel (osôb) a rozdelenie ciest.
 - 3. Decentralizácia obrnených prostriedkov a prostriedkov bojovej podpory.
 - 4. Malé zálohy, ktorá sú udržiavané hneď za čelnými jednotkami.
- c) Ak sú v zalesnených oblastiach použité JCHB zbrane, musia byť brané do úvahy ich následné účinky. Vplyvom tlakovej vlny budú padať stromy, čo ešte viac zabráni pohybu. Účinok radiácie jadrových zbraní bude podstatne znížený, avšak zvyšuje sa riziko lesných požiarov. Ak sú použité chemické zbrane, veľkosť kontaminovanej oblasti je pomerne malá v porovnaní s ostatnými typmi terénu, avšak doba kontaminácie je dlhšia.
- d) Keďže lesy môžu byť využívané ako úkryty pre bojovníkov, rovnako ako aj pre nebojujúcich (nekombatantov), velitelia by mali vždy plánovať možnosť, že tam bude potrebné uskutočnenie aj stabilizačných aktivít. To znamená, že pešie jednotky, pechota (roje) nemusia byť posilnené len obrnenými vozidlami a prvkami bojovej podpory, ale bezprostredne po skončení bojových akcií tiež ďalšími prvkami prieskumu a prostriedkami na poskytovanie humanitárnej pomoci.

(4) Ofenzívne aktivity.

- a) Ofenzívnym aktivitám by sa malo v lese vyhnúť. Výhodnejšie je obídenie nepriateľa a tým jeho oklamanie. Nepriateľ však môže organizovať obranu takým spôsobom, že útok musí byť vedený cez les.
- b) Prípravy na ofenzívne aktivity v lesoch musia rátať s dostatkom času. Vopred vedený prieskum, vrátane vzdušného prieskumu, prináša vo všeobecnosti len malé množstvo informácií. Pri plánovaní je kľúčovým prvkom jednoduchosť. Následné fázy sa pripravujú len

vo všeobecnejších rysoch a spresňované sú na základe bojového prieskumu a podľa toho, ako boj postupuje. Osí postupu sú zväčša určované dostupnosťou ciest a chodníkov. Do pozornosti sa musí brať skutočnosť, že hlavná obrana nepriateľa sa zvyčajne začína až hlboko v lese.

- c) Útok je predovšetkým určovaný zámerom nadriadeného veliteľa. Zvyčajne sa rozhoduje o tom, či je potrebné vyčistiť celý les od nepriateľa, alebo ovládnuť v ňom len jeden či viac koridorov s cieľom dostať sa na druhú stranu. Ďalšie aspekty útoku (rozkaz na boj, bojová zostava, hlavné úsilie) sú do značnej miery určené veľkosťou a hustotou lesa. V hustých lesoch je najvhodnejšou voľbou pechota (roje) mechanizovaných jednotiek. Vždy jej však musí byť poskytnutá podpora vo forme obrnených prostriedkov, dokonca aj keď je takáto podpora stiesnená len na lesné cesty a chodníky. Obrnené jednotky sa používajú na útok v lese vtedy, ak je tam možný pohyb ich prostriedkov (znížená hustota stromov, otvorené priestory).
- d) Ovládnutie lesa do určitej obmedzenej hĺbky alebo koridorov vedúcich cez lesy je uskutočňované priamym prerazením si cesty pechotou (rojmi) do priestoru na konci lesa, a to plynulo (bez postupnosti). Jednotkám sú zvyčajne pridelené relatívne úzke sektory, z ktorých každý má (ak je to možné) dve cesty vedúce naprieč lesom, ako prístupové možnosti. Môže sa zvažovať aj súbežná aeromobilná operácia, ktorou by bol brániaci sa nepriateľ napadaný zo zadných (tylových) prístupov, čím by sa mu tak odrezal prísun jeho celkového zabezpečenia. V hlbokých lesoch je útok vedený postupne s prechodnými cieľmi, na krátky dosah, aby sa zaistila súdržnosť operácie. Mohol by sa tiež použiť široko zoskupený prieskum, za ktorým by nasledovalo úzke, ale hlboké zoskupenie bojových jednotiek. Týmto spôsobom by mohli byť okamžite využité slabiny nepriateľskej obrany.
- e) Útok v lese sa začína z prechodných miest, ktoré poskytujú v lese pevný oporný bod. Čelné prvky by sa mali vyhnúť cestám a chodníkom, ktoré sú ľahko kontrolované a ovládané nepriateľom jeho paľbou a prekážkami. Ak je to možné, mali by byť nepriateľské miesta lokalizované bojovým prieskumom, obídené väčšou časťou jednotky a napadnuté zozadu.
- f) Ak po spustení boja bude spôsob organizovania nepriateľskej obrany zrejмый, musí byť umožnená rýchla zmena hlavného úsilia. Preto by nemali byť nasadené predčasne všetky prostriedky. Záloha zvyčajne nasleduje tesne za čelnými jednotkami, najlepšie na (obrných) vozidlách, aby mohla rýchlo využiť príležitosť na úspech.
- g) Udržiavanie tempa útoku je obvykle možné len obídením čelných jednotiek, ktoré boli zdržané nepriateľom alebo uskutočnením postupu prekročením vpred. Ak pred dosiahnutím cieľa je v oblasti prítmie (šero), potom môže akcia pokračovať bez zmien. V týchto podmienkach môže byť uskutočňovaná infiltrácia (presakovanie) a bočné útoky. Pokračovanie útoku za tmy je však v konečnom dôsledku problémom a útok môže byť vedený len po dôkladných prípravách na takéto podmienky.
- h) Ak je nevyhnutné zbaviť sa (vyčistiť) nepriateľa v celom lese, realizuje sa to na oboch stranách pôvodných osí postupu ďalšími jednotkami, napríklad súčasťami brigády alebo divíznou zálohou, ktoré systematicky vyčisťujú celý priestor. Na uskutočnenie priechodu cez les musia byť urobené včasné prípravy. Ešte kým sa jednotky nachádzajú v priestore, vydá sa im potrebný bojový rozkaz, ktorý im umožní rýchle prenikanie lesom. Ak to bude nevyhnutné, budú v požadovanom čase privolané aj mechanizované jednotky.

(5) Defenzívne aktivity.

- a) Lesy napomáhajú defenzívnym aktivitám, najmä ak bola na ne uskutočnená dôkladná príprava. Vykonanie defenzívnych aktivít v lese je prospešná len vtedy, keď útoiaci nepriateľ, vzhľadom na jeho úlohu a možnosti terénu, nemôže vykonať obídenie a musí sa pokúsiť zmocniť daného priestoru, aby mohol pokračovať v postupe. Maximálnym použitím prekážok v lese sa spôsobí, že manéver sa zoskupí po celej hĺbke. Prípravy na defenzívne

aktivity, predovšetkým prieskum, výber a obsadenie bojových postavení, vyžadujú spravidla veľa času.

- b) Obrana sa začína na okraji lesa, avšak okraj lesa je častým cieľom priamej a nepriamej paľby nepriateľa. Tanky a protitankové zbraňové systémy stredného a ďalekého dostrelu sú umiestnené čo najviac po obvodě obrany alebo sú umiestnené pred jej okrajmi. Mechanizované jednotky budujú svoje bojové postavenia tak hlboko v lese, aby na ne nepriateľ nemohol priamo útočiť ani ich ohrozovať nepriamou paľbou. Z predných bojových postavení na okraji alebo pred okrajom lesa môžu jednotky ničiť nepriateľský postup. Ak toto nie je možné (napríklad z dôvodu obmedzenej hĺbky lesa), môžu byť bojové postavenia pripravené na okraji lesa, avšak použité budú až neskôr. Jednotky pre tieto bojové postavenia budú pripravené v priestoroch sústredenia, hlbšie v lese alebo za lesom. Účinné zabezpečenie a palebná podpora musia poskytnúť dostatok času na zaujatie týchto bojových postavení.
- c) Ak sa nepriateľovi podarilo získať oporný bod na prednom okraji obrany, vlastné jednotky ustúpia do postavení hlbšie v lese. Manéver v hĺbke lesa je založený na nasledujúcich bojových postaveniach, ktoré kontrolujú cesty a chodníky naprieč lesom. Bojové postavenia v lese musia byť umiestnené tak, aby:
 - 1. Boli kontrolované cesty, chodníky a čistinky.
 - 2. Jednotky si mohli navzájom pomáhať a podporovať sa.
 - 3. Bola možná kruhová obrana.
- d) Je prakticky nemožné kontrolovať celý priestor medzi jednotlivými bojovými postaveniami. Intenzívne hliadkovanie, pozorovacie stanovišťa a senzory bez obsluhy poskytujú čas a priestor na prípadnú reakciu. Kladenie umelých prekážok v takomto priestore zaberá veľa času a prostriedkov, pričom ich účinok voči peším jednotkám je často len obmedzený.
- e) Tankové jednotky sa rozmiestnia na lesných čistinkách s cieľom zabrániť nepriateľovi obísť lesné sektory. Tieto jednotky sa tiež rozmiestňujú v prípade úspešného nepriateľského útoku, kedy vlastné jednotky sa musia vymaniť z priestoru a opustiť ho pod krytím takto rozmiestnených jednotiek. Tanky a protitankové zbraňové systémy ďalekého a stredného dostrelu sú rozmiestnené na miestach s dostatočným palebným sektorom, obvykle na osamelých cestách, aby mohli z týchto bojových postavení podporovať činnosť pechoty (rojov). V priestoroch ohrozenia môžu byť tiež v nižšej intenzite rozmiestnené tanky na protitankovú obranu.
- f) Ak nepriateľ prenikne do bojových postavení, musí byť ihneď napadnutý paľbou a protiútokmi. Okamžité protiútoky, uskutočňované malými zálohami, sú zvyčajne účinnejšie, než neskoršie protiútoky. Protiútoky tankovými jednotkami sú obmedzené na čistinky, v ktorých je dostatočný priestor na ich uskutočnenie. Pokiaľ nepriateľ pokračuje s prenikaním hlbšie do obrany, mali by byť čo najrýchlejšie nasadené ďalšie jednotky na jeho zastavenie. Jednotky, ktoré zostali na svojich pôvodných bojových postaveniach, vedú útoky na boky nepriateľa. Keď jednotky opustia svoje bojové postavenia, môže sa kontakt so susednými jednotkami prerušiť.
- g) Ak je počet vlastných dostupných jednotiek obmedzený, musí každá jednotka byť nútená manévrovať v celej hĺbke obrany. V takejto situácii je preferovaná mobilná obrana s uskutočňovaním pascí a prepádov, pomocou ktorých jednotka nakoniec ustupuje späť do bojových postavení na miesta výstupov z lesa alebo za nimi, kde je možná dlhšie trvajúca obrana.

(6) Stabilizačné aktivity.

- a) Pri rešpektovaní bezpečnosti a kontroly prinášajú zalesnené oblasti rovnaké problémy a obmedzenia ako tie, ktoré už boli spomínané pri ofenzívnych a defenzívnych aktivitách.

Výnimkou sú také úlohy, ako napríklad: zákaz vychádzania, vytváranie kordónov a prehľadávanie a kontrola davu.

- b) Stabilizačné aktivity je však potrebné vykonávať, pretože sú najdôležitejším krokom k väčšiemu mierovému upokojeniu v priestore operácie. Vzhľadom na túto kategóriu aktivít, musia byť kontrolované a pokryté aj zalesnené oblasti. Vyhýbanie sa tejto aktivite nie je možné. Hliadkovanie, pozorovanie, zaistiťovanie bezpečnosti a ochrany týchto priestorov vyžaduje pravdepodobne vo väčšine prípadoch ľahké jednotky vyzbrojené ľahkými, flexibilnými a malými vozidlami.
- c) Úlohy zabezpečujúce s podporou reformy bezpečnostného sektora sú tiež dôležité. Zalesnené oblasti sú ideálnymi miestami na úkryty, preto teda vyvstávajú nevyhnutné a podstatné úlohy, ako napríklad nájdenie a odzbrojenie záškodníckych skupín.
- d) Obnova služieb sa tiež týka ciest, železníc a vodných tokov v danom priestore. V mnohých prípadoch je potrebná špeciálna ťažká technika, čo prináša určité problémy pri preprave tejto techniky do priestoru. Táto technika tiež vyžaduje zvláštnu pozornosť na svoju ochranu.

(7) Umožňujúce aktivity. Pri plánovaní a uskutočňovaní týchto aktivít musia velitelia počítať s rovnakými bezpečnostnými opatreniami a zámermi, ako pri ofenzívnych a defenzívnych aktivitách. Niektorým úlohám sa nedá vyhnúť a musia byť splnené bez ohľadu na problémy, ktoré ich vykonanie spôsobia. Príkladom je vystriedanie obklúčených jednotiek a úlohy, týkajúce sa bezpečnosti. Len čo sú v týchto priestoroch naplánované a vykonávané ofenzívne a defenzívne aktivity, plánovaniu a uskutočneniu umožňujúcich aktivít, ako základných nevyhnutných aktivít, sa už nedá vyhnúť.

9.03 Operácie v horách

(1) Hory predstavujú veľmi nerovnomerný terén s príkrymi svahmi a hlbokými údoliami, ktoré pokrývajú väčšinu takéhoto priestoru. Zahŕňa zastavané priestory a nížiny medzi horskými hrebeňmi, vysočiny a priesmyky. Mestá a ďalšie zastavané priestory sú koncentrované v údoliach. Poveternostné pomery sú tu extrémne premenlivé.

(2) Operácie v horách majú nasledovné charakteristiky:

- a) Obrovské rozdiely z hľadiska výšky jednotlivých terénnych prvkov ponúkajú dobré možnosti na pozorovanie, ale rovnako vytvárajú veľké tzv. mŕtve priestory, ktoré nemožno vždy z hľadiska vizuálneho i technického pozorovania zabezpečiť. Tieto rozdiely tiež ovplyvňujú nasadenie spojovacích prostriedkov.
- b) Cestná infraštruktúra spravidla sleduje vodné toky, čo ovplyvňuje manéver a väčšina prostriedkov je takto obmedzená len na cestnú sieť. Vo vyšších polohách je cestná sieť extrémne obmedzená. Pohyb mimo ciest a chodníkov v takýchto priestoroch je možný len pre pešie jednotky.
- c) Na nižších svahoch sú často dreviny a kríky, ktoré môžu poskytnúť nevyhnutné úkryty. Zvyčajne však tam ale nie je možné ukrytie sa pod súvislou líniou stromov.
- d) Vo vyšších polohách je terén prevažne skalnatý, kopanie zákopov tu teda vyžaduje viac času a často môže byť uskutočnený len špeciálnou technikou.
- e) Manéver vykonávaný pešo je v horách veľmi namáhavý, okrem iného i z dôvodu riedkeho vzduchu a enormných výškových rozdielov.
- f) Poveternostné pomery sú často nestabilné a môžu sa veľmi rýchlo meniť.

(3) Tieto charakteristiky majú za následok tieto obmedzenia:

- a) Tankové jednotky môžu byť použité s plnou silou len v údoliach a v priestoroch v blízkosti

ciest.

- b) Z dôvodu obmedzených možností pohybu je zmena organizácie boja po počiatocnom rozvinutí komplikovaná.
- c) Výškové rozdiely často znemožňujú vzájomnú podporu medzi jednotkami, čo vyžaduje vedenie boja základnými zbraňovými systémami nižších úrovní velenia.
- d) Limitovaná cestná infraštruktúra spôsobuje obmedzenia v bojovom zabezpečení taktických zostáv.

(4) Kritériá.

- a) Dopady na personál. Vplyvy poveternostných pomerov (počasie) na osoby sú v horskom teréne intenzívnejšie, než za normálnych podmienok (napríklad oslepujúci účinok slnka, podchladenie spôsobené studeným vetrom a snehovými búrkami, lavíny, záplavy spôsobené výdatnými dažďami, výšková nevoľnosť spôsobená riedkym vzduchom ap.). Z tohto dôvodu môže v horách bojovať efektívne len personál s dobrou fyzickou i psychickou prípravou a s potrebným vybavením. Vyžadované je aspoň na pár dní aklimatizačné obdobie.
- b) Vplyvy na materiál a techniku. Pre riadenie vozidiel v horách je potrebný dodatočný výcvik. Pásové vozidlá sa môžu ľahko pošmyknúť na kameňoch a štrku, prípadne na blate a snehu. Nie všetky cesty sú vhodné pre veľké vozidlá bojového zabezpečenia. Riedky vzduch má tiež nepriaznivý účinok na chod motorov a v určitých nadmorských výškach sa môžu tieto motory stať nefunkčné.
- c) Plánovanie a vykonanie.
 - 1. Priestor je z dôvodu veľkých výškových rozdielov rozčlenený, čo spôsobuje problémy s udrzaním súdržnosti operácií. Operácie v horských oblastiach sa sústreďujú predovšetkým na kľúčové miesta terénu, ako napríklad priestory, v ktorých je možná kontrola priechodu, môžu to byť priesmyky, cestné križovatky, východy z údolí a podobne. Ovládanie týchto kľúčových priestorov terénu má usmerňujúci účinok, často môžu byť takéto priestory kontrolované z vyšších výšok. Pri boji v horskom prostredí budú bojové akcie na získanie alebo ovládanie vyšších polôh často dominantné.
 - 2. Pechota (roje) môže pôsobiť prakticky kdekoľvek v horskom prostredí. Len pechota (roje) môže ovládnuť a kontrolovať kľúčový terén, ktorý je situovaný vysoko v horách. Jednotky vo veľkosti čaty a roty môžu zdržať alebo zastaviť oveľa väčšie nepriateľské jednotky obsadením rozhodujúcich bodov v blízkosti priesmykov alebo horských hrebeňov. Na presun môžu byť využité vrtuľníky, ktoré môžu dopraviť osoby (materiál) do vysokých horských priestorov, pričom akýkoľvek iný spôsob presunu je časovo veľmi zdĺhavý. Delostrelecká a mínometná podpora, ako aj priama letecká podpora pomáhajú zefektívniť použitie vrtuľníkov.

(5) Ofenzívne aktivity.

- a) V horskom prostredí je potrebné nasadiť viac útočných jednotiek s vysokou mobilitou, aby sa kompenzovali výhody, ktoré má v danom prostredí brániaci sa nepriateľ. Miera ovplyvňovania operácie sa zvýši, ak bude k dispozícii záloha s vysokou úrovňou mobility. Mimo-riadne vhodnými na tento účel sú aeromobilné jednotky. Smery postupu obvykle kopírujú údolia, tempo útoku je ale pomalšie, než na rovine.
- b) Jednotky vykonávajúce útok. Útočné jednotky narážajú na väčší odpor v údoliach, ktoré sú kontrolované nepriateľskou paľbou z vyšších polôh. V tomto prípade je predovšetkým nutné vopred obsadiť postavenia, ak to bude možné na bokoch údolia a v každom prípade na vyššom mieste, a to ešte pred začatím útoku. Ak to nie je možné, potom je potrebné čelne zafixovať nepriateľa, aby mohol byť obidený cez okolité údolia a vyvýšeniny.
- c) Záloha postupuje pozdĺž ciest tak, aby mohla byť okamžite nasadená. Tankové jednotky zvyčajne môžu viesť útok len popri cestách. Obídenie alebo obchvat pechotou (rojmi) by

mal byť vykonávaný cez vyššie položené miesta. To je však veľmi zložité z hľadiska bojovej sily a času. Dôležitú úlohu môžu pri tom zohrávať aeromobilné jednotky.

- d) Terén môže obmedzovať útok vedený priamou leteckou podporou a tiež môže obmedzovať spojenie. Avšak horský terén môže prinútiť nepriateľa, aby sústredil svoje sily pozdĺž ciest, údolí, odvrátených svahov a hlbokých priesmykov, kde môže byť priama letecká podpora veľmi účinná. Bojové vrtuľníky sa môžu priblížiť k postaveniam nepriateľa bez väčšieho vplyvu terénu a horský reliéf im poskytujú dobré krytie. Nestabilné (premenlivé) poveternostné pomery však môžu spôsobiť náhle obmedzenia pre priamu leteckú podporu a pre použitie bojových vrtuľníkov.

(6) Defenzívne aktivity.

- a) Vedenie boja je silno ovplyvňované terénymi podmienkami. Pre dlhšie obdobie boja bude často potrebné sformovanie úlohového zoskupenia. Veľkosť jednotiek, ktoré dostávajú nezávislé rozkazy, musí byť taká, aby si tieto jednotky dokázali vyčleniť aj vlastné zálohy. Potreba centrálnej zálohy je určovaná odhadovaným časom jej reakcie na rozmiestnenie.
- b) Obrana je vedená hlavne na priechodoch (priesmykoch), križovatkách ciest a dôležitých vyvýšených miestach. Horské pásma (hrebene) smerujúce priečne k obrannému priestoru sú priaznivé pre operáciu. Aj napriek tomu, že je možné vybrať si vhodné miesta na pozorovanie a paľbu, často je ťažké vnieť do obrany súdržnosť. Obrana je charakteristická lokálnymi bitkami malého rozsahu.
- c) V teréne s dobrou viditeľnosťou a s málo prekážkami môžu tankové jednotky uskutočniť protiútoky akejkoľvek podstaty ktoré sú možné len v širokých údoliach, alebo na náhorných planinách. Keď nepriateľ zaútočí, tankové jednotky ho zastavia v údolí. Tieto boje môžu byť podporované z vyvýšených postavení. Ďalšie jednotky spustia paľbu, keď nepriateľ vnikne hlbšie do obrany a kedy vzniknú väčšie možnosti na napádanie jeho bokov. Pokiaľ nepriateľ, aj napriek protiútokom, prenikne cez predný okraj obrany, musí mu čeliť obrana zoskupená v hĺbke.
- d) Horský terén poskytuje z tohto hľadiska priaznivé podmienky na obranu. Použitie priečnych spojovacích ciest vytvára možnosť rýchleho zaútočenia na nepriateľa zboku a zozadu. Hlavné úsilie vlastnej operácie je smerované na miesto, kde terén umožňuje rýchly postup nepriateľa s obrnenými prostriedkami. V horskom teréne je ťažké zmeniť hlavné úsilie. Z charakteru terénu často vyplýva, že zálohy musia byť decentralizované a umiestnené blízko za čelnými jednotkami.
- e) Na druhej strane, zálohy z nadriadenej úrovne velenia sú plánované na posilnenie čelných jednotiek v predpokladanom smere hlavného úsilia nepriateľa a tiež na zneškodnenie jeho aeromobilných alebo výsadkových prvkov. Ideálnymi zálohami môžu teda byť aeromobilné jednotky. Ženíjné jednotky pomáhajú v obrane tak, že budujú prekážky, hlavne na cestách a priesmykoch.
- f) Pri vedení boja na zdržanie v horskom teréne sú aplikované rovnaké kritériá, ako pri obrane. Nepriateľ bude na svojich prístupoch najskôr rozvíjať prostriedky okolo ciest, aby prenikol do hĺbky priestoru. Ak narazí na tvrdý odpor alebo ak chce využiť moment prekvapenia, využije príahlé priestory.
- g) V horskom teréne sú vhodné podmienky na opakované prinútenie nepriateľa, aby rozvinul svoje prostriedky pomocou prekážok a dočasnou obranou. Je tu tiež možnosť nastraženia pascí a prekvapivých postavení z neustále meniacich sa smerov. Terén často dáva jasnú indikáciu o priestore hlavného úsilia, je ťažké v dôsledku povahy terénu ho zmeniť.
- h) Boj na zdržanie môže vykonávať tiež mechanizovaná jednotka. Musí viesť mobilnú činnosť a tam, kde to bude možné bude podporovaná tankami. Tanky sú vždy odkázané na podporu pechoty (rojov). Neznámy terén vyžaduje nasadenie niekoľkých úlohových zoskupení, ktoré budú viesť boj viac-menej nezávisle. Často tam bude vyčlenená len malá zá-

loha, ktorá je udržiavaná lokálne a umiestnená v blízkosti čelných jednotiek. Väčšia záloha sa vyčleňuje len ak:

1. Terén umožňuje jej rýchly presun do ohrozených miest.
2. Je spôsobilá uskutočniť protiútoky.
3. Je predurčená ako ochranný prvok za účelom odpútania jednotiek.

(7) Stabilizačné aktivity.

- a) Bezpečnosť a kontrola sa bude zameriavať na údolia a kľúčový terén okolo nich. Úroveň väčšej časti obyvateľstva a životných potrieb sa začne vzťahovať vtedy, keď tu bude zriadené poľnohospodárstvo a priemysel. Hlavné úsilie na zriadenie bezpečnosti a kontroly, ako aj podpory reformy bezpečnostného sektoru, bude položené do týchto údolí. Avšak aj keď bude nepriateľ zatlačený späť do hôr, s najväčšou pravdepodobnosťou bude potrebné venovať nepretržitú pozornosť jeho obranným opatreniam, pretože bezpečnosť v celom regióne bude závisieť od neutralizácie týchto opatrení.
- b) Počiatočná obnova základných občianskych služieb a zariadení bude zameraná hlavne na údolia. Špeciálnym problémom bude spriechodnenie ciest a ich ochrana, ako aj veľké vzdialenosti medzi jednotlivými usadlosťami. Prísun zásob a výstavba bude v takomto priestore vyžadovať veľa času a dopravných prostriedkov. Celý proces bude narušovaný rýchlymi zmenami poveternostných pomerov a skutočnosťou, že výška priestoru môže obmedzovať prepravné kapacity leteckých prostriedkov.

(8) Umožňujúce aktivity. Pre tento typ aktivít sú aplikované rovnaké kritériá, ako pri ostatných aktivitách v horskom prostredí.

(9) Štandardné činnosti.

- a) Velenie a riadenie. Velenie a riadenie je v horskom teréne problematické z dôvodu členitého terénu. Výsledkom toho je, že jednotky tam budú pôsobiť samostatne a v malých skupinách. Preto plány musia byť úzko a vzájomne koordinované. Spojenie predstavuje ďalší problém v prípade, že operácia je vedená mobilným spôsobom a dochádza k presunu na veľké vzdialenosti, kedy terén môže zabraňovať prijímu signálu. V dôsledku horských hrebeňov pôsobia jednotky často oddelene. Vzhľadom na obmedzený priestor pre rozmiestnenie jednotiek a kvôli problémom pri spojení, musí byť miesto velenia dôsledne vybrané. Velitelia a štábni dôstojníci sa musia premiestňovať rýchlo a plynulo. Jednotky, ktoré zabezpečujú velenie a riadenie by mali byť teda čo najmenšie a ak to bude potrebné, mali by byť umiestnené na vzdušnom taktickom mieste velenia. Niekedy je možné začleniť jednotky, ktoré zabezpečujú velenie a riadenie do bojových jednotiek z dôvodu poskytnutia ich adekvátnej ochrany.
- b) Spravodajstvo. Prieskum by mal pokrývať tiež prilahlé a vedľajšie údolia, aby sa včas zistili prípadné nástrahy a prepady. Potreba prieskumu v hĺbke sektoru je väčšia, než pri rovinatom teréne, pretože priestory pre pozorovanie a pohyb sú obmedzené. Vzdušný prieskum je často jedinou metódou zhromažďovania spravodajských informácií z hĺbky sektoru horského terénu.
- c) Palebná sila. Ak nie je možné centrálné velenie boja, potom sa môžu časti delostrelectva začleniť pod velenie bojových jednotiek. V horskom prostredí musí delostrelectvo zriadiť úzku sieť pozorovateľov. Nepriateľ, ktorý musí prekonávať príkre úbočia, môže byť niekedy napadnutý len mìnometnou paľbou. Mìnometry môžu tiež byť rozmiestnené na miestach, do ktorých sa nemôžu dostať delá. Terénne podmienky v údoliach často obmedzujú priamu leteckú podporu pre čelné jednotky, preto priama letecká podpora musí byť za takýchto okolností starostlivo naplánovaná. Poveternostné pomery, výška terénu

a viditeľnosť môžu vplývať na rozhodnutie použiť taktiku pre nízke, stredné alebo veľké výšky.

- d) Manéver. Cestná sieť je obmedzená a pohyb voľným terénom je vo vyšších polohách často extrémne sťažený alebo nemožný. Veľmi náročné je rýchlo presúvať zálohy, pokiaľ sa nedajú použiť bojové vrtuľníky.
- e) Ochrana síl. PVO by mala byť zameraná predovšetkým na údolia a cesty. Musí byť tiež schopná napádať nepriateľské aeromobilné a výsadkové jednotky pri ich nasadzovaní. Pri nasadení PVO je potrebné zvažovať nasledujúce aspekty:
 - 1. Priestory, z ktorých je možné adekvátne včasné varovanie pre prostriedky výstrahy.
 - 2. Vhodné umiestnenie týchto prostriedkov.
 - 3. Lokálna ochrana izolovaných postavení PVO.
 - 4. Dopĺňovanie munície.
- f) Bojové zabezpečenie. V horskom prostredí je bojové zabezpečenie ťažké z dôvodu nedostatku vhodnej infraštruktúry. Preto musia byť v prípravnej fáze vytvorené dostatočné skladové zásoby. Včasné dopĺňovanie materiálom a evakuácia obetí je často možné len pomocou vrtuľníkov, prípadne pomocou domácich zvierat. Logistická podpora v tomto prostredí vyžaduje neustály prieskum zásobovacích ciest a priestorov. Dokonca môže byť potrebné, aby jednotky nižších úrovní mali určitý stupeň vlastnej dostatočnosti (samozásobenía).

9.04 Operácie v zastavaných priestoroch

(1) Po celom svete, predovšetkým v rozvinutých krajinách, neustále rastú mestské a priemyselné oblasti, z hľadiska veľkosti a množstva. Väčšina z nich je významným centrom obyvateľstva a priemyslu, mnohé majú operačný význam ako komunikačné centrá a niektoré sú takticky významné, pretože sa nachádzajú na dôležitých územiach alebo v blízkosti nich. Zvýšený rozsah vojenských operácií je úzko spojený s ich realizáciou v okolí alebo priamo v týchto priestoroch. Preto je mimoriadne dôležité porozumieť a zdokonaľiť taktiku a postupy vedenia operácií v zastavaných priestoroch.

(2) Spoločný termín pre zastavané priestory predstavuje mestá, dediny, osady, priemyselné zóny a pridružené infraštruktúry. Význam ich vplyvu na operácie závisí od ich štruktúry, hustoty a veľkosti. Zastavané priestory sa nachádzajú zvyčajne na cestných križovatkách a často tvoria politickú, kultúrnu a priemyselnú koncentráciu. Taktiež obvykle v týchto priestoroch žije väčšina populácie, čo má priamy účinok na operácie. Velitelia musia pri operáciách zabráňovať civilným stratám a poškodeniu infraštruktúry, ktorá je životne dôležitá pre civilné obyvateľstvo. Prítomnosť jadrových elektrární, veľkého množstva zásob PHM a toxických chemických látok prináša v priebehu vedenia boja riziká nepredvídateľných rozmerov. Rovnako je dôležitá ochrana kultúrnych pamiatok. Z tohto hľadiska zohrávajú dôležitú úlohu Ženevské konvencie, teda niečo, z čoho pramenia požiadavky na civilno-vojenskú spoluprácu.

(3) Všetko, čo je spomenuté v tomto článku, hlavne čo sa týka plánovania a vykonania ofenzívnych a defenzívnych aktivít, musí byť brané do úvahy, vzhľadom na prítomnosť miestneho obyvateľstva, medzinárodných (IOs) a mimovládnych (NGOs) organizácií alebo inak povýšané, do pozornosti musia byť braní všetci relevantní činitelia pôsobiaci v danom priestore. Velitelia na každej úrovni velenia si musia uvedomiť prítomnosť všetkých aktérov v priestore a plánovať každú aktivitu a akciu, ako hlavný faktor vplyvu, s týmto vedomím. Predovšetkým jednotky na úrovni rota, čata a družstvo si musia byť toho vedomé a vycvičené na zvládnutie týchto zložitých situácií.

(4) Operáciu v zastavanom priestore charakterizuje:

- a) Obmedzené zóny pozorovania a sektory paľby.
- b) Dobré podmienky na utajenie a možnosti na ochranu jednotiek a výstroja.
- c) Obmedzené možnosti manévrovania pre mechanizované jednotky, avšak dobré podmienky pre infiltráciu (presakovanie) a obchádzanie pechotou (rojmi).
- d) Boj v dotyku a väčšia zraniteľnosť vozidiel.
- e) Obmedzenia z dôvodu prítomnosti civilného obyvateľstva.
- f) Obmedzené možnosti komunikačného systému velenia a riadenia.
- g) Značne obmedzená účinnosť delostrelectva a mínometov.
- h) Vysoká spotreba munície a bojových zásob.
- i) Extrémne nároky na psychiku i fyzickú pripravenosť vojakov.

(5) Kritériá.

- a) Mestá sú charakteristické hustotou výstavby a obyvateľstva, šablónovitými ulicami, rôznymi mestskými časťami, bohatými a chudobnými štvrťami, modernosťou a prítomnosťou systémov verejných služieb. Rozdiely v zastavaných priestoroch sú v ich veľkosti, úrovni rozvoja a v štýle.
- b) Väčšina hlavných miest na celom svete má európsky charakter. Sú kombináciou šablónovitých ulíc, betónových a železných vysokých objektov, ktoré jasne odlišujú ekonomické a etnické časti, niektoré priestory sú známe ako chudobné štvrte. Vo všetkých týchto častiach je možný skrytý pohyb osôb a obmedzené použitie rádiového spojenia.
- c) Rozdielnosť miest je spôsobená hlavne odlišnosťami v ich ekonomickom rozvoji a kultúrnych potrebách. Rozvinuté krajiny sa od rozvojových odlišujú viac v stupni a v štýle rozvoja, než v štruktúre a vo funkcii. Hlavným mestskými trendmi sú výškové obytné budovy, vystužené betónové stavby, obchodné centrá, priemyslové sklady, osamotené budovy, predmestia na vonkajších okrajoch a bytové komplexy, dopravné komunikácie s infraštruktúrou (križovatky, mosty nadjazdy a podobne).
- d) Priestorová expanzia miest predstavuje problémy pri plánovaní a realizácii vojenských aktivít v zastavaných priestoroch. Zvýšené používanie vystužených betónových stavieb je len jedným príkladom trendu v používaní ľahkých konštrukcií, ktoré ovplyvňujú nasadenie jednotiek pri útoku alebo obrane takýchto priestorov. Ďalším príkladom sú obytné komplexy, nákupné strediská a priemyselné priestory, ktoré ležia ďaleko od centra (na okraji) miest.

(6) Opis mestských oblastí.

- a) Typická mestská oblasť pozostáva z mestského jadra, obchodného pásma, stredových periférií, obytných štvrtí, okrajových priemyslových oblastí a okrajových oblastí s výškovými budovami (sídľiská).
- b) Vo väčšine miest prešiel stred mesta väčším rozvojom, než periférie. Typické súčasné moderné mestské centrá pozostávajú z výškových budov, ktoré sa značne odlišujú výškou. Moderné plánovanie zastavaných priestorov umožňuje viac otvorený priestor medzi budovami, než v centrách starých miest. Okrajové štvrte sú dominantné týmto otvoreným konštrukčným štýlom viac než mestské centrá.
- c) Komerčný rozvoj predstavuje rady obchodov, skladov a reštaurácií, ktoré sú postavené pozdĺž hlavných ulíc po ich oboch stranách. Obyčajne sú tieto ulice široké a otvorené. Budovy sú zväčša rovnako vysoké, dvoj až trojposchodové, približne o jedno poschodie vyššie, než obydlia na ulici za nimi.

- d) Okraje mestských centier sa skladajú z ulíc, na ktorých sú súvislé tehlové alebo betónové priečelia budov. Výšky budov sú celkovo jednotné, dvoj až trojposchodové v menších mestách a päť až desaťposchodové vo väčších mestách.
- e) Obytné štvrte a okrajové priemyslové zóny pozostávajú z nízkych budov, jedno až troj poschodových. Zvyčajne sú tieto budovy umiestnené pozdĺž ulíc s veľkým otvoreným priestorom a usporiadané do nepravidielných tvarov.
- f) Neľahká je kategorizácia podzemných systémov, ktoré sa v mestách hojne vyskytujú a ktoré poskytujú ďalšie rozmery pre mestské operácie. Väčšina európskych domov má tiež pivnice, obvykle samostatné, ktoré sa odlišujú podľa typu budov. Veľa miest má systém kanalizácií alebo kanálov pre elektrické a telefónne káble, ktoré sú často tak veľké, že dokonca umožňujú premiestňovanie jednotiek. Niektoré mestá majú tiež metrá alebo rieky vedené pod zemou. Je veľmi dôležité uvedomovať si dôsledky akýchkoľvek podzemných systémov na taktiku boja.
- g) Pre menšie mestá, hlavne ich centrá alebo staršie časti, sú charakteristické úzko na seba natlačené domy, s malými uličkami a nepravidielnymi otvorenými priestormi. Modernjšia štruktúra sa predpokladá, že bude umiestnená mimo mesta.
- h) Aj keď väčšina dedín je malých a celistvých, zvyčajne sú zložené z niekoľkých ulíc, v poslednom čase však vzrastá ich veľkosť a hustota. Napriek tomu, že okolo dedín môže byť veľká otvorená plocha, v samotných dedinách však môže byť hustota budov a stavieb rovnaká ako v mestách.
- i) Zastavané priestory rozvojových krajín nemajú dostatok rozvinutej infraštruktúry a plánovaných projektov. Majú však vysokú hustotu z hľadiska stavieb a počtu obyvateľstva.
- j) Existuje celý rad ďalších faktorov, ktoré musia velitelia a štáby brať do úvahy pri plánovaní aktivít v zastavaných priestoroch. Tieto faktory sa stávajú zložitejšími na nižších úrovniach velenia. Na úrovni rota a nižšie musia byť podrobne rozpísané a tiež aj dobre precvičené taktiky, metódy a postupy, aby tieto jednotky boli spôsobilé vykonávať aktivity a akcie v takýchto podmienkach. Taktiky, metódy a postupy by mali byť zahrnuté v stálych operačných postupoch jednotiek.

(7) Ofenzívne aktivity.

- a) Ofenzívnym aktivitám v zastavaných priestoroch je potrebné sa radšej vyhnúť, pokiaľ to bude možné. Vhodnejšie je takéto priestory obísť. Nepriateľ však môže rozvinúť svoju obranu takým spôsobom, že zastavané priestory nemôžu byť obídené a musia byť začlenené do operačného plánu pre útok. Zvyčajne útok v zastavaných priestoroch trvá dlhšie a dochádza pri ňom k väčším stratám. Útok musí byť poskytnutá čo najväčšia bojová podpora. Voľnosť manévru je obmedzená potrebou zamedziť stratám na civilnom obyvateľstve a poškodeniam objektov kultúrnej hodnoty.
- b) Ako ukazuje medzinárodná situácia, tendencia využívania zastavaných priestorov sa vyskytuje stále viac, ako súčasť stratégie a taktiky, ktorú využívajú nepravidielné jednotky nepriateľa. Preto teda základné všeobecné odporúčanie vyhnúť sa zastavaným priestorom zostáva naďalej v platnosti, ale v mnohých prípadoch a okolnostiach to nemusí byť dodržané.
- c) Nasledujúce kritériá majú teda stále väčší význam a môžu byť aplikované pri plánovaní ofenzívnych aktivít v zastavanom priestore:
 1. Nepriateľ môže zriadiť kruhovú obranu. Jeho obranné postavenia, ktoré sú vybudované v hĺbke, môžu byť posilnené tankami a delami. Nie vždy bude nepriateľ spôsobilý brániť zastavané priestory súdržne. Nepravidelne pôsobiaci nepriateľ bude však využívať akúkoľvek formu a spôsob sebaobrany voči útočiacim jednotkám. Často budú používať neregulárne metódy (vrátane využívania civilistov ako ľudské štíty, držanie rukojemní-

- kov a zabíjanie príslušníkov NGOs, IOs a novinárov), pričom nebudú dodržiavať akékoľvek medzinárodné konvencie.
2. Zámer nadriadeného veliteľa by mal určovať, či musí byť vyčistená od nepriateľa celý zastavaný priestor, alebo len jeden, či niekoľko koridorov s cieľom dostať sa cez takýto priestor. Zaisťovaním bezpečnosti obyvateľstva a napomáhaním mu v jeho základných potrebách sa začnú humanitárne aktivity, ktoré budú tiež dôležitým faktorom zámeru veliteľa, v takýchto prípadoch a okolnostiach, kedy nie je ešte stav nepriateľstva ukončený.
 3. Veľkosť, štruktúra a rozmiestnenie zastavaného priestoru ovplyvňuje operačný plán pre útok. Účinnejšia môže byť izolácia zastavaného priestoru, než vedenie priameho útoku. Vo veľmi izolovaných priestoroch sa fázovanie (postupnosť) operácie nepoužíva. V husto zastavanom priestore by mala byť operácia rozdelená do fáz s krátkodobými cieľmi. Vo veľkom zastavanom priestore a v mestských štvrtiach musia jednotky preniknúť do hĺbky, aby nalomili súdržnosť nepriateľa.
 4. Napriek tomu, že operácie v zastavaných priestoroch vyžadujú dôkladnú prípravu, ich plán by mal byť jednoduchý. Operačný plán pre útok by mal byť podrobný len pre prvú časť útoku, podrobné plánovanie ďalšieho postupu nie je zvyčajne vhodné. Následné plány sa vytvárajú na základe spravodajstva a prieskumu.
 5. Tempo útoku by malo byť udržiavané po celú dobu (bez prestávky), pretože akékoľvek prerušenie umožňuje nepriateľovi preskupenie a uchopenie iniciatívy. Operačný plán pre útok musí preto vytvoriť opatrenia na rýchle prevzatie boja od čelných jednotiek umiestnením zálohy tesne za týmito jednotkami a na ich nepretržité zásobovanie muníciou.
- d) Útok na zastavaný priestor sa rozdeľuje na tri fázy, ktoré nasledujú súbežne za sebou:
1. Izolovanie priestoru.
 2. Útok na zastavaný priestor a v ňom.
 3. Vyčistenie priestoru od nepriateľských prvkov (ak to bude nevyhnutné).
- e) Pred samotným útokom, ktorý je vedený vo vnútri zastavaného priestoru a naprieč ním, musí byť priestor izolovaný. Smer postupu do zastavaného priestoru a v ňom je taký, aby umožňoval rýchle preniknutie do hĺbky. Vhodný je bočný útok, pomocou ktorého sú odrezané východy zo zastavaného priestoru. Ak to bude nevyhnutné, mali by byť najskôr eliminované ochranné sily pôsobiace na vonkajších krajoch zastavaného priestoru. V tejto fáze je zastavaný priestor odrezaný od okolia, čo spôsobí problémy pre zálohy nepriateľa, ktoré nemôžu zasiahnuť. Môže byť vedená aj aeromobilná operácia s cieľom zaútočiť na nepriateľa zozadu a takto mu zamedziť použitiu jednotiek logistickej podpory.
- f) Útok na predmestia sa vedie z prekvapivého smeru, najlepšie tankovými jednotkami. Obranu na perifériách zastavaného priestoru je potrebné neutralizovať prostriedkami palebnej podpory, špeciálne zadymovaním. Prvé (bezprostredné) ciele na útok sa vyberajú tak, aby sa zabezpečil oporný bod na predmestiach. Potom bude pravdepodobne potrebná krátka reorganizácia jednotiek. Ak nie je možné uskutočnenie útoku na predmestie, okamžite by mali byť rozvinuté mechanizované jednotky. Zastavaný priestor sa ovládne čo najrýchlejším prebíjaním sa pechoty (rojov) zoskupenej v hĺbke cez tento priestor až do miest výjazdu z neho. Tento útok je charakterizovaný decentralizovanou metódou vykonania operácie rotami a čatami, ktoré sú podporované ženijnými prostriedkami, ako napríklad buldozermi a skupinami pre ničenie objektov s cieľom vytvárať a sprejadzňovať koridory. Lokálnu podporu môžu poskytovať tanky a obrnené vozidlá, čo znamená, že bude potrebné zhromaždiť tam rozličné tímy. Pokiaľ sa majú vytvoriť medzery v obrane priamou paľbou, môžu byť poskytnuté delá. Ak je nutné vyčistiť zastavaný priestor od nepriateľských prvkov, vykonajú to ďalšie jednotky, ktoré postupujú po oboch stranách pôvodného smeru postupu. Celý priestor musí byť vyčistený systematicky, prioritou je pritom položená na zabezpečenie

prejazdových ciest a ich križovatiek, mostov a viaduktov. Ak útok pokračuje aj ďalej za zastavaný priestor, musí byť uskutočnená reorganizácia jednotiek ešte vo vnútri zastavaného priestoru.

(8) Defenzívne aktivity.

- a) V závislosti od svojej veľkosti a umiestneniu môžu zastavaný priestor predstavovať kľúčový terén. Prekážky, utajenie a úkryty robia zo zastavaného priestoru ideálne miesto pre defenzívnu aktivitu. Obrana zastavaného priestoru je užitočná pokiaľ ju útočiace jednotky nemôžu obísť. Mestské oblasti sú zapojené do obrany, len ak sú nedostupné pre nepriateľa a ak nie je možné vykonávať alebo pokračovať v obrane pred týmito priestormi.
- b) Pokiaľ možno zastavané priestory sa nezačleňujú do obrany a to ak:
 - 1. Nie je dostatočná bojová sila, pre ich obranu.
 - 2. Určité objekty alebo priestory (napríklad historické budovy alebo nemocnice) znemožňujú vedenie účinnej obrany.
 - 3. V zastavanom priestore je dominantný vyvýšený priestor, odkiaľ je možné viesť účinnejšiu paľbu na brániace sa jednotky.
 - 4. Sú deklarované ako „otvorené mestá“ pre humanitárne a politické účely.
- c) Obrana v zastavanom priestore vyžaduje po celú dobu dôkladný prieskum. Svojím spôsobom veľa tiež záleží aj od samotných prostriedkov opevnenia, ktoré sú dostupné v zastavanom priestore. Pri budovaní obrany by taktiež mali byť využité podzemné stavby, ako napríklad kanalizačné systémy, metro, pivnice a garáže.
- d) Dokonca aj v prípade, že nepriateľ zastavaný priestor obkľúčil, stále môže byť obrana po určitú dobu držaná, ak sa predtým urobili na to vhodné prípravy. Z dlhodobého hľadiska obrana môže byť udržiavaná len vtedy, keď je táto oblasť súčasťou rozsiahlejšej, súdržnej obrany. Defenzívne aktivity v zastavanom priestore sú špecifické predovšetkým pre mechanizované a ženijné jednotky. Väčšina tankových jednotiek je umiestnená a udržiavaná v pohotovosti mimo zastavaných priestorov, aby sa vyhli možnému obkľúčeniu. Mestské priestory sú bránené na vonkajších okrajoch a na voľných priestranstvách. Kľúčový terén v týchto priestoroch tvoria hlavné dopravné tepny.
- e) Obrana sa začína pred vonkajším okrajom zastavaného priestoru a zameriava sa na prístupové cesty a na nepriateľa, ktorý sa snaží izolovať tento priestor. Pretože palebná podpora nepriateľa bude vedená hlavne na tieto vonkajšie okraje, budú obrnené prostriedky brániacich sa jednotiek umiestnené na bokoch zastavaného priestoru alebo pred ním. Ak to nie je možné, z dôvodu terénnych podmienok alebo spôsobilosti prostriedkov, predné bojové postavenia by mali byť v zastavanom priestore. Tankové jednotky môžu pripraviť svoje bojové postavenia na vonkajšom okraji zastavaného priestoru a v prípade potreby ich zaujať z priestorov sústredenia. Obmedzená zóna pozorovania a paľby v zastavanom priestore znamená, že sa tam nachádzajú nielen užšie sektory, ale aj personál tam musí byť viac nahromadený. Bojové postavenia by mali byť pripravené tak, aby vytvárali kruhovú obranu. Hlavnou prioritou je udržanie si svojich bojových postavení, len tak môže byť udržaná súdržnosť obrany. Obrana sa môže rýchlo zmeniť na veľké množstvo malých bojov, počas ktorých bude pechota (roje) viesť boj v domoch a v ďalších budovách a okolo nich. Zálohy musia byť lokálne pripravené a umiestnené v blízkosti prednej línie.
- f) Hlavné úsilie by malo byť zamerané na miesta, ktoré umožňujú nepriateľovi najlepšie šance preniknúť hlboko do priestoru obrany prostredníctvom širokých ciest alebo cez nezastavaný priestor. V takomto priestore musí byť obrana zoskupená do hĺbky a posilnená protitankovými zbraňami.
- g) Tankové jednotky nie sú zvyčajne v zastavaných priestoroch rozvinuté do klasických (koncentrovaných) bojových zostáv. Musia pôsobiť v blízkosti pechoty (rojov) a tak sú te-

da zmiešané do určitej miery na skupinovú úroveň. Tieto prostriedky musia byť v pohotovosti po celý čas, aby posilnili protitankovú obranu na ohrozených miestach.

- h) Do plánu obrany je zahrnutý aj priestor medzi jednotlivými bojovými postaveniami. Pokiaľ to je možné, je tento priestor krytý paľbou, doplnený prekážkami a zabezpečený hliadkami. Toto má za následok celkovú súdržnú obranu, ktorá zabraňuje preniknutiu nepriateľa do priestoru obrany, pokiaľ už získal oporný bod na prednom okraji zastavaného priestoru.
- i) Hranice sektoru sú vybrané tak, aby celé ulice, vrátane budov na oboch stranách, spadali pod zodpovednosť jednej jednotky. Ak sa jednotka musí vzdať bojového postavenia, ďalšia jednotka musí obsadiť následné bojové postavenie ďalej v hĺbke, aby prevzala vedenie boja. Takáto metóda prekrývania sa pri obrane odporúča. Pripravený musí byť tiež nevyhnutný postup prekročením vzad. Plán manévru musí byť vopred vypracovaný takým spôsobom, aby zabezpečil, že strata jedného bojového postavenia nepovedie k strate celkovej súdržnosti.
- j) Pokiaľ je to možné, mal by byť nepriateľ zastavený pred bojovými postaveniami prostriedkami paľby z rôznych smerov. Ak sa nepriateľ pokúša preniknúť do obrany, mal by byť okamžite napadnutý zálohami. Protiútoky sa vykonávajú ešte pred tým, než sa nepriateľ skonsoliduje. Rýchly protiútok vykonaný s nižšou intenzitou má väčšiu šancu na úspech, než protiútok vykonaný po nevyhnutnej príprave. Keď nie sú dostupné prostriedky na protiútok, zastavaný priestor poskytuje možnosti pre vedenie obrany z ďalších bojových postavení v hĺbke. Tam, kde to bude nevyhnutné, môžu byť použité demolácie, aby sa zabránilo nepriateľovi voľnému využívaniu zastavaného priestoru.

(9) Stabilizačné aktivity.

- a) Povaha a dôležitosť tejto kategórie aktivít vyžaduje, aby boli realizované za každých okolností, napriek uvedeným obmedzeniam a problémom súvisiacich s plánovaním a uskutočnením ofenzívnych a defenzívnych aktivít. Najdôležitejšie odporúčanie, vyhnúť sa mestským častiam tam, kde je to možné, nemôže byť v tejto kategórii aktivít realizované. Tieto aktivity sú rozhodujúce pre obnovenie bezpečnosti, teda musia byť vykonané, pričom nezáleží na tom, aké úsilie si to vyžiada. Preto bezpečnosť vlastných jednotiek zapojených do tejto aktivity, ako aj civilného obyvateľstva, je vždy veľmi významným ovplyvňujúcim faktorom.
- b) Mestské priestory sú miesta sústredenia obyvateľstva, miestnych alebo štátnych orgánov, priemyslu, ďalších obchodných zariadení a dopravných služieb, ale na druhej strane však ponúkajú tiež dobré možnosti pre úkryty nepriateľa a jeho podporovateľov.

(10) Umožňujúce aktivity. Keďže tieto aktivity sú spájajúcim a podporujúcim faktorom pre ďalšie tri kategórie, musia byť jednotky pripravené na ich vykonanie. Obmedzenia a problémy, ktoré sa vyskytnú, môžu byť rovnaké ako tie, ktoré sú uvedené v článkoch o ofenzívnych a defenzívnych aktivitách.

(11) S ohľadom na zložitosť vedenia operácií v zastavaných priestoroch, je toto rozpísané v samostatnej vojenskej publikácii SPG-3- 34/Vševojsk.

9.05 Operácie v chladných poveternostných pomeroch a v arktických podmienkach

(1) Vykonávanie vojenských aktivít v extrémne chladných poveternostných pomeroch vyžaduje špeciálne postupy, výcvik a vybavenie. V takýchto podmienkach je pravdepodobný výskyt snehu, ľadu a hmly. Vietor navyše umocňuje účinok chladu na ľudský organizmus.

(2) Extrémne chladné podmienky ovplyvňujú operácie množstvom zásadných účinkov. Len čo dôjde k opätovnému návratu k normálnym podmienkam, tieto účinky sa zvyčajne rýchlo stratia. Poveternostné pomery sú v chladných podmienkach často nepredvídateľné. V závislosti od času a priestoru sa podmienky môžu rýchlo meniť. V takejto oblasti možno identifikovať nasledujúce účinky:

- a) Silný mráz môže zlepšiť stav terénu, ktorý bol predtým veľmi ťažko priechodný, alebo vôbec nebol priechodný. Pri pretrvávajúcom chladných poveternostných pomeroch sa účinkom vodných prekážok zníži alebo celkom eliminuje.
- b) Silné sneženie môže spôsobiť nepriechodnosť terénu, ktorý bol predtým zjazdový. Cesty sa môžu potom používať až po odprataní snehu.
- c) Po skončení obdobia extrémne chladných poveternostných pomeroch (počasie) môže následný odmraz spôsobiť pre vozidlá nepriechodnosť terénom.
- d) Udržiavanie pripravenosti zbraňových systémov, vozidiel a ďalšej techniky vyžaduje špeciálne opatrenie, vybavenie a zariadenie. Kovy a plasty sa pri extrémne nízkych teplotách stávajú tvrdšími a krehkejšími.
- e) Životné podmienky sú pre personál mimoriadne ťažké a kladú veľké nároky na ich psychickú odolnosť. Je potrebné prijať opatrenia voči omrzlinám a dehydratácii osôb. Aby sa mohla udržiavať bojová sila, bojový potenciál na požadovanej úrovni, musia byť prijaté špeciálne opatrenia z hľadiska poskytovania vhodného oblečenia, vybavenia, jedla a zdravotníckeho materiálu. V chladných podmienkach je často nemožné zostať dlhšiu dobu v nezateplených (nevyskurovaných) bojových postaveniach bez rizika vzniku omrzlín osôb.
- f) Problematické je kopanie jám a krytov. Zvyčajne sa to dá uskutočniť len za pomoci výbušnín.
- g) Po napadnutí snehu musia byť prijaté špeciálne opatrenia z hľadiska maskovania.
- h) Účinok palby delostrelectva a mínometov sa značne znižuje tlmiacimi účinkami snehu.
- i) Spotreba pohonných látok je vyššia než zvyčajne, čo je spôsobené používaním vykurovacích systémov. V severských oblastiach je počas leta veľa hodín denného svetla a naopak v zime zase málo. Prudký vietor sťažuje možnosť videnia s nechráneným zrakom.

(3) Kritériá. Extrémny chlad ovplyvňuje všetky vojenské aktivity, úlohy a činnosti a vyžaduje si viac času, než za normálnych podmienok. Vplyv chladných poveternostných pomeroch (počasie) na terén a na operácie vedené nepriateľom a vlastnými jednotkami zvyčajne vedie k nutnosti úpravy plánov. Jednotky musia byť spôsobilé prežiť v týchto extrémnych podmienkach a byť rozmiestnené aj na prípadné dlhšie obdobie, čo vyžaduje ich náležitý výcvik, vybavenie a zmenu zostavy. Boj je zvyčajne vedený relatívne malými jednotkami, ktoré môžu fungovať samostatne počas dlhotrvajúceho obdobia. V priebehu operácie je často ťažké uskutočniť akékoľvek zmeny operačného plánu.

(4) Ofenzívne aktivity.

- a) V extrémne chladných poveternostných pomeroch môže byť úspech garantovaný vtedy, ak útočník dokáže oddeliť bojové jednotky nepriateľa od jeho jednotiek bojového zabezpečenia. Bez jedla alebo pohonných látok sa efektívnosť bojových jednotiek radikálne zníži. Keďže vzniká potreba koncentrácie bojových postavení, sú boky a priestor v tyle brániacich sa jednotiek kryté len pozorovacou činnosťou, takže vzniká dobrý priestor na ich obídenie.
- b) Silné sneženie, búrky a hmla poskytujú dobré možnosti na prekvapivý útok. Dlhšiu dobu pretrvávajúci silný mráz znižuje účinky vodných kanálov, močiarov a jazier. Avšak, presuny po zimnom teréne sú ľahšie spozorovateľné. V dôsledku väčšej spotreby času na zabezpečovanie osôb i techniky sa útok zdržiava.

(5) Defenzívne aktivity.

- a) Množstvo dostupného personálu pre boj v extrémne chladných poveternostných pomeroch je zvyčajne obmedzené. Tiež je zložitá budovanie bojových postavení a býva často nemožné vybudovanie kompletnej obrany so vzájomne podporujúcimi sa postaveniami. Určite tu bude pôsobiť pechota (roje) relatívne samostatne z rôznych bojových postavení s kruhovou obranou. Na tanky sa takáto činnosť aplikuje menej.
- b) Pre sledovanie neobsadených priestorov medzi jednotlivými bojovými postaveniami je nevyhnutné zriadiť pozorovacie miesta, aby v prípade potreby bolo možné rýchle rozvinutie záloh. Zálohy budú teda rozmiestňované decentralizovanejším spôsobom. Taktiež sa musí počítať so skutočnosťou, že keď už bola jednotka rozvinutá, nemôže byť automaticky premiestňovaná, čo môže byť v daných podmienkach (sneženie alebo odmák) nemožné. Z tohto dôvodu je veľmi dôležitý výber prvotných bojových postavení.
- c) Počítať sa musí i s možnosťou, že smer postupu nepriateľa môže byť iný, ako bol predpokladaný. Pri rozptýlení síl a prostriedkov je pre nepriateľa relatívne jednoduché preniknúť a potom sa zmocniť logistického vybavenia a dopravných komunikácií. Ochrana priestoru v tyle preto vyžaduje špeciálnu pozornosť.

(6) Stabilizačné aktivity.

- a) Problémy a obmedzenia spôsobované podmienkami, popísanými v predchádzajúcich článkoch pri ofenzívnych a defenzívnych aktivitách, sú aplikovateľné aj pre túto kategóriu aktivít. Avšak, dopad týchto drsných poveternostných pomerov môže viac prekážať civilnému obyvateľstvu, ktoré často trpí oveľa viac takýmito zlými podmienkami, keďže nemajú dostatok potravín, tepla a prístrešia. To znamená, že okrem zlých poveternostných pomerov a celkových obmedzení, ktoré prináša uskutočnenie operácie, musí byť takáto operácia naplánovaná a vykonaná tak, aby priniesla bezpečnosť a začala s obnovou občianskych služieb a infraštruktúry.
- b) Obnova občianskych služieb je tiež negatívne ovplyvňovaná silným chladom. Značné úsilie vyžaduje obnovenie zásobovania vodou a elektrickou energiou, ako aj všetkými typmi infraštruktúry.

(7) Umožňujúce aktivity. Umožňujúce aktivity čelia rovnakým obmedzeniam ako tie, ktoré boli uvedené v článkoch o ofenzívnych a defenzívnych aktivitách.

(8) Štandardné činnosti.

- a) Velenie a riadenie. V operáciách vedených v extrémne chladných poveternostných pomeroch je dôraz položený na centralizované plánovanie a decentralizované uskutočnenie. Od veliteľov na nižších úrovniach velenia sa vyžaduje, aby venovali špeciálnu pozornosť starostlivosti o personál, rovnako ako aj o ich iniciatívu a vytrvalosť. Pri plánovaní je nutné vziať do úvahy dlhšie prípravné obdobie a zvýšené požiadavky na odpočinok, ošatenie a výstroj. V extrémne chladných podmienkach je taktiež znížená spôsobilosť spojovacích prostriedkov.
- b) Spravodajstvo. V týchto podmienkach sú na pozorovanie počas dlhšieho obdobia ideálne snímače (senzory). Avšak, zdroje energie pre tieto prostriedky sú obmedzené. Väčšina spravodajských informácií je preto stále získavaná pomocou prieskumu. Veľkou výhodou môže byť použitie vrtuľníkov na hliadkovanie.
- c) Manéver. Extrémny chlad má vplyv hlavne na terénne podmienky. Malá alebo žiadna snehová pokrývka je všeobecne dobrá pre presun. Silné sneženie zase vážne obmedzuje presuny. Kolesové vozidlá musia používať snehové reťaze. Často používané cesty a chodníky musia byť neustále čistené. Rovnako zneškodňovanie mín v týchto podmienkach je zložitá

z dôvodu čiastočne zamrznutých rozbušiek, zníženej účinnosti detektorov, ako aj sťaženým výkopovým prácam. Dobrou alternatívou je transport vrtuľníkmi, napríklad v prípade záloh. Nevyhnutným môže byť zablokovanie ciest na zamrznutých vodných plochách, hoci i prechodne, s pomocou výbušnín alebo rozmiestnením delostrelectva. Činnosť vrtuľníkov je však silným snežením vážne obmedzovaná, preto vrtuľníky môžu byť lokálne alebo časovo nedostupné. Pristávacie pásy a zóny so sypkým (uvolňujúcim sa) snehom môžu tiež obmedzovať pôsobenie vrtuľníkov.

- d) Palebná sila. Účinnosť zbraňových systémov môže byť podstatne znížená, predovšetkým znížením účinnosti ich akumulátorov, motorových olejov a mazadiel. Efektivita delostreleckej a mínometnej paľby je znižovaná v dôsledku hasiaceho (tlmiaceho) účinku snehu. Poveternostnými pomermi môže byť obmedzená aj vzdušná podpora.
- e) Ochrana síl. Viac, než za akýchkoľvek iných podmienok, je dôležité, aby bol personál chránený a krytý proti chladu a vetru. Niektoré bojové postavenia môžu byť často budované len pomocou náloží. Vybudovanie úkrytov pre obrnené vozidlá môže tiež spôsobovať problémy. Umiestňovanie prekážok môže byť veľmi nákladné z hľadiska času, prostriedkov a výbušnín. Po intenzívnom snežení si úprava maskovania a utajenia bojových postavení, osôb a zariadení vyžaduje množstvo času. Účinok utajeného bojového postavenia zbraní je čiastočne narušený mračnom sypkého snehu, ktorý vzniká pri paľbe z týchto zbraní.
- f) Bojové zabezpečenie. Bojové zabezpečenie musí počítat' s vyššou spotrebou jedla a pohonných látok a tiež so zvýšenými prípadmi nebojových strát (omrzliny). Keďže presun (postup) bude všeobecne pokračovať pomalším tempom, otočné vzdialenosti medzi podporovanými jednotkami a jednotkami bojového zabezpečenia budú narastať. To môže viesť k zvýšeným prepravným požiadavkám, preto môžu byť použité vrtuľníky. Ak je zásobovanie jednotiek ohrozené poveternostnými pomermi, môže sa zvýšiť potreba ich zásobovania z ich vlastných zásob a udržiavanie aktivít bude zložitejšie. Táto spôsobilosť môže byť uskutočňovaná na požadovanej úrovni prostredníctvom krytých a vyhrievaných pracovných miest.

9.06 Operácie v púštnych a v tropických oblastiach

(1) Operácie v púštnych a tropických oblastiach sú ovplyvňované predovšetkým charakteristickými črtami terénu: nedostatkom infraštruktúry a miestnych zásob, dobrými podmienkami na pozorovanie a paľbu, širokým rozsahom teplotných rozdielov a suchom. Teploty majú hlavný vplyv na činnosť personálu a techniky. Podzemná voda sa nachádza často veľmi hlboko, takže vykopaním studní môže byť získané len malé množstvo vody.

(2) Pre operácie v púštnych a v tropických podmienkach je charakteristické:

- a) Púštne a tropické oblasti sa zvyčajne nachádzajú v horúcich alebo tropických klimatických zónach, čo znamená, že sú tam kombinované účinky terénu a podnebia. Púšte sa skladajú z veľkých úsekov terénu s prijateľným povrchom, dosť rovinaté a relatívne nenarušené prekážkami. Avšak sú tu aj priestory s veľkými výškovými prevýšeniami, so strmými skalami, niekedy dokonca majúce charakter až nižších hôr a s obrovskými piesočnými dunami.
- b) Nedostatok vody robí z púšte nehostinnú oblasť. Je riedko obývaná ľuďmi a má extrémne obmedzenú infraštruktúru. Obývaných priestorov je málo a sú medzi nimi veľké vzdialenosti, pričom sú umiestnené len tam, kde sa nachádza voda.
- c) Povrch terénu mimo ciest, ktorých je veľmi málo, vyžaduje použitie techniky s určitým stupňom terénnej spôsobilosti, ako sú napríklad pásové vozidlá.

- d) V púšti je vzácna i vegetácia, čo znamená, že na maskovanie musia byť použité umelo vytvorené pomôcky.
- e) Rozsiahle otvorené priestory pre pozorovanie a paľbu vyžadujú neustálu kruhovú obranu, mobilitu a prieskum na veľké vzdialenosti. Veľmi dôležité sú aj navigačné systémy na všetkých úrovniach velenia, pretože možnosti orientácie v týchto priestoroch sú obmedzené.
- f) V púšti sú obrovské rozdiely teploty, cez deň v lete môže teplota presiahnuť 45°C a v noci v zime klesnúť teplota na -5°C . Rozdiel teplôt zo dňa na deň môže byť až 40°C . Intenzívny dážď tu býva len ojedinelo. Pre nedostatok vegetácie nie je pôda schopná nasiaknuť veľké množstvo vody, výsledkom čoho sú záplavy. Niektoré nízko ležiace priestory (vyschnuté riečiská) sa potom stávajú nebezpečné. Veľmi silný môže byť vietor spôsobujúci piesočné búrky, ktoré môžu zapríčiniť izoláciu jednotiek. Tiež môže spôsobiť značné škody a odviať niektorú výstroj. Dobrá nerušená viditeľnosť v teréne s malým počtom terénnych rysov môže spôsobiť u ľudí podcenenie vzdialeností. Stúpajúci vzduch môže zapríčiniť obmedzenie viditeľnosti, efekt vibrujúceho vzduchu sa znásobí použitím ďalekohľadov. Atmosférická refrakcia skresľuje tvary objektov, zvlášť vertikálne. Kombinácia tohto všetkého znižuje schopnosť orientačných a pozorovacích schopností.

(3) Kritériá.

- a) Dopady na osoby. Prežitie v púštnych a tropických oblastiach počas dlhšieho obdobia kladie veľké fyzické a psychické nároky na personál. Pôsobenie v púšti vplýva na neho fyzicky aj psychicky, najmä z hľadiska dehydratácie, vystavovania sa slnku a vysokej teplote. Fyzické spôsobilosti sú viac obmedzené, pričom dochádza k extrémnej spotrebe vody. Preto je potrebná prísna disciplína a zvýšená starostlivosť o personál, aby sa u neho znížilo riziko negatívnych vplyvov. Nevyhnutná je aklimatizácia, čím sa umožní telu prispôbovať sa extrémnej horúčave. Obdobie približne štyroch týždňov je na túto činnosť zvyčajne dostatočné. Pokiaľ to bude možné, malo by obdobie rozmiestnenia jednotiek v horúcich podmienkach alternovať s obdobím v chladnejšom prostredí. Ochrana voči účinkom slnka a piesočným búrkam je životne dôležitá.
- b) Vplyvy na materiál a techniku. Horúčava a piesok si vyberajú svoju daň aj na technike. Použitie vrtulníkov je značne obmedzené. Horúčava môže mať nepriaznivý dopad aj na zásoby. Piesok a prach pôsobí tiež nepriaznivo na výstroj a techniku, pričom môže dôjsť k ich urýchlenu opotrebovaniu. Veľmi dôležitá je preto častejšia údržba a obnova materiálu.
- c) Plánovanie a realizácia. V rovnom púštnom teréne sú operácie uskutočňované prevažne tankovými a mechanizovanými jednotkami, niekedy s podporou leteckých aeromobilných a výsadkových jednotiek. Boj sa bude uskutočňovať zvyčajne na veľkom priestore, ktorý poskytuje dobré podmienky na vedenie vysoko mobilného boja. Vo všeobecnosti velenie a riadenie nebude veľmi odlišné od normálnych okolností, avšak odlišné budú jeho časové a priestorové faktory.

(4) Ofenzívne aktivity.

- a) Púšť je z dôvodu veľkého priestoru ideálna pre obchvat a obídenie. Útočiace jednotky by mali využívať otvorené boky nepriateľa na obídenie a získanie kľúčových miest terénu v hĺbke, a takto teda oklamať nepriateľa. Na druhej strane útočiace jednotky sú tiež pomerne zraniteľné z dôvodu ich nedostatočného krytia.
- b) Medzi pozemnými, aeromobilnými a vzdušnými zložkami je nevyhnutná úzka kooperácia. Nepozorované prílety vrtulníkov nemusia byť vždy realizovateľné, nepriateľ môže spozorovať tieto letecké mobilné aktivity už relatívne skoro a bude pre neho teda jednoduché na ne zaútočiť. Dôsledky nedostatočných možností maskovania sa znížia prekvapivým,

rýchlym manévrom a operačnou bezpečnosťou (spojovacia disciplína a klamná činnosť). Najlepšie je viesť boj v noci, kedy vzniká relatívne vyššia úroveň ochrany, priaznivejšia je teplota vzduchu aj možnosti boja bez vzdušnej nadvlády.

(5) Defenzívne aktivity.

- a) Rozsiahle otvorené plochy, vhodné na pozorovanie a paľbu, nedostatok prekážok a množstvo prístupových ciest, sú špecifickými problémami pre defenzívne operácie. Toto môže byť kompenzované vedením obrany v hĺbke a vyčlenením silnej zálohy. Počiatočný dôraz by mal byť v každom prípade položený na určenie miesta hlavného úsilia nepriateľa, aby tam bolo možné sústrediť jednotky na protiútok, alebo zálohy, ktoré by pôsobili na bok alebo na tylo nepriateľa. Kľúčovými miestami v púšti sú logistické zariadenia, cestné a železničné križovatky, miesta so zdrojmi vody, horské priesmyky a podobne. Samotné držanie (ovládanie) púštnej oblasti bude zriedkakedy rozhodujúcim faktorom pri plnení konečného cieľa. Súdržná obrana nie je zvyčajne možná bez značnej ženijnej podpory. Obe strany budú pri defenzívnej operácii využívať mínové polia.
- b) Špeciálnu pozornosť je potrebné venovať včasnému prieskumu, príprave bojových postavení v hĺbke a udržiavaniu dotyku s nepriateľom, aby sa zabránilo obídenu nepriateľom. Rozsiahle možnosti paľby znamenajú, že nepriateľ môže byť napádaný na čo najväčšiu možnú vzdialenosť. Delostrelectvo, lietadlá a bojové vrtuľníky môžu byť použité na podporu pri ústupe a pri následnom presune jednotiek do hĺbky. Rovnako na krytie takéhoto presunu môže byť využité zadymovanie.

(6) Stabilizačné aktivity.

- a) Aj keď sa tieto oblasti všeobecne vyznačujú nízkou hustotou obyvateľstva, vyskytujú sa tam i zastavané miesta v rozsahu od malých poľnohospodárskych usadlostí až po väčšie mestá a priemyselné zóny. To znamená opäť, že zriadenie bezpečnosti a kontroly, ako aj neodmysliteľná podpora reformy bezpečnostného sektoru, budú priamymi účinkami, na ktoré sa sústreďí operácia. Nevľúdne podnebie ovplyvňuje uskutočňovanie týchto aktivít rovnako ako pri ofenzívnych a defenzívnych aktivitách, ale na druhej strane vzniká tam absolútna naliehavosť vykonania takýchto kategórií aktivít, a to čo najrýchlejšie a najefektívnejšie.
- b) V súvislosti s obnovou služieb bude kľúčové zásobovanie vodou. Jednou z charakteristík takéhoto terénu je absencia ciest a dráh a veľakrát aj nemožnosť používať terén mimo prípadných ciest, čím sa vytvára naliehavá potreba, čo najskôr vybudovať (sprístupniť) kľúčové cesty. Nevyhnutná bude tiež letecká doprava, predovšetkým pre veľmi odľahlé priestory.

(7) Umožňujúce aktivity. Uskutočňovanie umožňujúcich aktivít v púštnych a tropických oblastiach bude vyžadovať rovnaké kritériá, ako pri ofenzívnych a defenzívnych aktivitách.

(8) Štandardné činnosti.

- a) Velenie a riadenie. Miesta velenia by mali byť čo najmobilnejšie, aby mohli držať tempo s operáciou a premiestňovať sa na dlhé vzdialenosti. Tempo operácie a rozsiahly priestor, v ktorom je vedená, vyžaduje dodatočné spojovacie prostriedky ako napríklad rádioreléové stanice, satelitné spojenie a (vzdušné) taktické miesta velenia.
- b) Spravodajstvo. V týchto podmienkach, kde jednotky pôsobia na veľkom priestore a s vysokým tempom vedenia operácií, vyvstáva požiadavka na jednotky zhromažďujúce informácie z veľkého priestoru. Vhodnými prostriedkami na to sú vzdušné a kozmické prostriedky, ako napríklad bezpilotné prostriedky, taktický vzdušný prieskum a vrtuľníky. Dôležitým

prostriedkom je tiež elektronický prieskum, keďže v takýchto neobývaných priestoroch prakticky neexistuje žiadne rušenie rádiovkej prevádzky vonkajšími faktormi.

- c) Manéver. Rozľahlý priestor umožňuje rozsiahle presuny jednotiek s dlhými, otvorenými bokmi. Tieto presuny predpokladajú, že operácie vzadu (v tyle) budú rozhodujúcim faktorom udržateľnosti. Značnú výhodu tu ponúka použitie vrtuľníkov.
- d) Palebná sila. Delostrelecké a mínometné jednotky by mali mať rovnakú mobilitu a musia byť spôsobilé udržiavať rovnaké tempo ako bojové jednotky. Z dôvodu rozšírenia priestoru pozorovania môže byť vysoko efektívne využívanie delostreleckých pozorovateľov (navádzačov) na vrtuľníkoch. Rozsiahly priestor a vysoké tempo vyžaduje priamu leteckú podporu uskutočňovanú lietadlami alebo vrtuľníkmi. Absencia akéhokoľvek ukrytia bojových vrtuľníkov môže však ohroziť ich použitie. Príslušníci pravidelných i nepravidelných bojových zložiek nepriateľa môžu využívať všetky typy zbraňových systémov na napádanie nízkoletiacich prostriedkov priamej leteckej podpory.
- e) Ochrana síl. Nedostatočná vegetácia v teréne poskytuje slabé ukrytie. To sa môže kompenzovať klamným plánom, kde zohrávajú hlavnú úlohu makety. Nedostatok prekážok sa dá kompenzovať rozšírením použitím mín. V púštnych oblastiach sú vždy výhodou vzdušné operácie, čo kladie zvýšené požiadavky na PVO. Pre nedostatok prostriedkov PVO musí každá jednotka viacej využívať všetky svoje zbrane na PVO, než obvykle.
- f) Bojové zabezpečenie. Vysoké tempo operácií v púštnych oblastiach spôsobuje rýchle zväčšovanie vzdialeností medzi jednotkami. Zvýšená požiadavka na plynulosť znamená, že distribúcia pitnej vody pre osoby sa stáva najdôležitejšou úlohou. Taktiež je veľmi dôležitá teplotná kontrola skladovania potravín, ako aj ich doprava. Systém udržiavania techniky a výstroja je maximálne vyčerpávajúci, pretože dochádza k nadmernému opotrebovávaniu spôsobenému účinkami piesku a prachu. Systém logistiky by mal byť zameraný predovšetkým na zabraňovanie škôd pohonných a pohybových systémov techniky, ktoré môže spôsobiť piesok a vysoká teplota. Zdravotnícke zabezpečenie by malo zamerať svoju činnosť na zabránenie dehydratácií a infekciám. Potrebné budú miesta s klimatizačnými prvkami. Zdravotnícky systém musí byť pripravený na nebezpečenstvo rôznych ochorení, ktoré sú špecifické len pre púštne podmienky, ako napríklad spálenie pokožky, úpal, skolabovanie následkom tepla a dehydratácia.

9.07 Operácie v džungli a v tropickom teréne

(1) Džungle sú obrovské tropické pralesy, ktoré sú často kombinované horským terénom alebo močiarimi. Majú nesmierne hustú vegetáciu s malými otvorenými priestormi.

(2) Pre operácie v džungli a v tropickom teréne sú charakteristické:

- a) Nie sú tu prakticky žiadne cesty, chodníky musia byť vytvorené a udržiavané vysekaním vegetácie. Z dôvodu hustej vegetácie sú miesta na pozorovanie a palebné postavenia značne obmedzené; priestory označované zvyčajne ako kľúčový terén môžu zakrátko strácať svoj význam. Dobrými prístupovými cestami sú väčšie rieky. Podmienky na prežitie sú ťažké, hlavne kvôli vyčerpávajúcemu podnebiu. Hodnoverné mapy daných oblastí sú často nedostupné, avšak tento problém je možné vyriešiť použitím navigačnej techniky.
- b) Nepriaznivý terén môže obmedzovať spojenie a limitovať možnosti presunu. Z tohto dôvodu je nevyhnutné pre presuny a podporné úlohy nasadiť vrtuľníky.

(3) Plánovanie a vykonanie. Kritéria pre plánovanie platné pre zalesnené oblasti sa dajú aplikovať aj pre operácie v džungli.

(4) Ofenzívne aktivity. Útok je vedený prenikaním po chodníkoch, ktoré si jednotky samotne vysekali pozdĺž bokov nepriateľskej obrany a následným obsadením cieľov v tyle nepriateľa. Tieto jednotky zvyčajne pôsobia dlhšie obdobie samostatne. Musia byť špeciálne vycvičené a vybavené pre takúto operáciu. Z dôvodu utajenia môže byť nevyhnutné, aby boli nasadené zo vzduchu. V tomto prípade si jednotka nesie vlastné zásoby, za prípadnej podpory nosičov. Postupne, ako sa útok rozvíja, sú nasadzované zálohy, najlepšie na obrnených vozidlách, pozdĺž spriechodnených a zabezpečených chodníkov. Dôležitú úlohu tu môžu zohrávať aj rieky.

(5) Defenzívne aktivity.

- a) Obrana je zameraná hlavne na dostupné cesty, vrátane riek. Popri týchto cestách sú zoskupované postavenia, ktoré môžu byť bránené zo všetkých strán v hĺbke a obsadzované zvyčajne malými jednotkami (v sile čaty). Obrana priestoru, jednotiek bojového zabezpečenia ako aj ciest je zaisťovaná zvýšeným hliadkovaním a pokladaním nástrah (pascí). Týmto spôsobom sa predíde prenikaniu nepriateľa a môže sa urobiť rozhodnutie, kde sa rozmiestnia zálohy. Na tento účel sa rozmiestňuje veľký počet jednotiek.
- b) Pre zálohy, ktoré sa presúvajú pešo, alebo výhodnejšie letecky (aeromobilné), musia byť vytvárané možnosti na ich rozmiestnenie. Preto cesty, ktoré budú používať, musia byť podrobne pripravené.

(6) Stabilizačné aktivity.

- a) Napriek tomu, že vo väčšej časti takejto oblasti je výskyt populácie veľmi zriedkavý, a teda i zastavané priestory tu budú rovnako obmedzené, zriadenie bezpečnosti a kontroly je v takýchto (dokonca aj v slabo) zaľudnených oblastiach veľmi dôležité. Pociť bezpečnosti obyvateľstva je kľúčový pre ich celkový pokoj a obnovu služieb. Z tohto dôvodu musí byť tiež monitorovaný a zabezpečovaný kľúčový terén, ktorý vplýva na koncentráciu civilného obyvateľstva.
- b) Džungle a tropické oblasti môžu byť ohraničené veľmi dôležitými poľnohospodárskymi alebo priemyselnými územiami. V takomto prípade je bezpečnosť a kontrola týchto priestorov (džunglí) veľmi dôležitá, pretože deštrukcia tohto územia často znamená celkové zničenie budúcnosti veľkej časti obyvateľstva a spôsobí obrovské škody na životnom prostredí.

(7) Umožňujúce aktivity. Kritériá pre ofenzívne a defenzívne aktivity v džungli sa aplikujú rovnakým spôsobom aj pri vedení umožňujúcich aktivít.

(8) Štandardné činnosti.

- a) Velenie a riadenie. Velenie a riadenie je v takýchto regiónoch extrémne decentralizované. Použitie spojovacích prostriedkov je limitované, sú zvyčajne vyžadované špeciálne prostriedky, ako napríklad vzdušné rádioreléové stanice a satelitné prostriedky.
- b) Palebná sila. Nasadenie mínometov v džungli je efektívnejšie, než použitie iných prostriedkov palebnej podpory z dôvodu ich mobility, možnosti obmedzeného priestoru pre ich postavenia a vertikálneho dopadu ich munície. Počas hliadkovania jednotiek musí byť zaistená mínometná podpora.
- c) Bojové zabezpečenie. Systém bojového zabezpečenia je tiež vysoko decentralizovaný, pretože zásobovanie jednotiek sa môže vykonávať len pomocou vrtuľníkov, malých člnov, alebo špeciálnych pásových vozidiel, prípadne pešo. Pre boj v džungli je potrebná špeciálna výzbroj a výstroj. Vysoký stupeň vlhkosti ovplyvňuje osoby i techniku. Preventívna hygiena je preto veľmi dôležitá. Pohotovosť jednotiek môže byť ovplyvnená i tropickými chorobami. V tomto ohľade môže spôsobiť veľké problémy hmyz a iná zver. Povinné

a kontrolované používanie zdravotníckych a iných preventívnych opatrení je nevyhnutné. Zdravotnícky systém by mal obsahovať špecifickú zdravotnícku kvalifikáciu a lieky pre danú oblasť.

9.08 Operácie v prímorských oblastiach

(1) Prímorské oblasti môžu vypadáť rôzne. Niektoré z nich, ako aj ich vplyv na vojenské aktivity, už boli predtým uvedené. Možno k nim zaraďovať aj oblasti v okolí riečnej delty, močarísk a fjordov. Niektoré priestory, ako napríklad koralové útesy a oblasti rybolovu, sú chránené oblasti životného prostredia a životne dôležité pre budúcnosť regiónu.

(2) Dôležitosť prímorských oblastí sa v budúcnosti môže zvyšovať, pretože následkom nových zbraňových systémov ďalekého dosahu sa rozširuje vplyv námorných síl.

(3) Funkcia prímorského regiónu môže byť v rôznych operáciách odlišná. Môže slúžiť ako priestor sústredenia/organizovania pozemných jednotiek, z ktorého začnú svoju operáciu. Hlavnou prioritou je zabezpečenie maximálnej ochrany proti útokom z mora a proti útokom vylodených síl. Samotný tento priestor môže byť tiež kľúčovým terénom, ktorý musí byť ovládnutý ofenzívnymi aktivitami, priamo po obojživelných operáciách tak, aby bola táto operácia dokončená kompletne.

9.09 Operácie vedené obkľúčenými jednotkami

(1) Vojenské jednotky môžu byť obkľúčené nepriateľom počas akýchkoľvek aktivít, najčastejšie v ofenzívnych alebo defenzívnych aktivitách. Táto situácia obmedzuje voľnosť konania veliteľa obkľúčenej jednotky a tým i jeho nadriadeného. Hrozí zničenie takejto jednotky, ktorá je vysoko zraniteľná voči útokom z rôznych smerov, pričom veľmi zložitá alebo až nemožné je jej zásobovanie. S výnimkou vzdania sa je jej jedinou možnosťou posilnenie (nasledované spojením a možno ústupom), alebo prebitie sa z obkľúčenia. Hlavnou starosťou veliteľov obkľúčených jednotiek je ochrana ich bojového potenciálu, najmä udržiavanie morálky, preto sa vyžaduje vysoký štandard ich vodcovstva.

(2) Hneď ako dôjde k obkľúčeniu jednotky, zodpovednosťou jej nadriadeného veliteľa bude okamžite rozhodnúť, či je potrebné zmeniť jej úlohu. Jeho rozhodnutie je založené na odhade, ako dlho môže takáto jednotka samostatne bojovať, na dôležitosti jej bojovej úlohy a na zdrojoch, ktoré má veliteľ k dispozícii, aby jej pomohol. Musí tiež rozhodnúť, či sa má obkľúčená jednotka brániť (a čakať na oslobodenie), alebo či sa má prebiť z obkľúčenia. Veliteľ musí tiež rozhodnúť, či má obkľúčená jednotka bojovať sama, alebo s ďalšou podporou, predovšetkým palebnou. Prebitie sa z obkľúčenia môže byť uskutočnené v kombinácii s podporným útokom alebo v spojení s ďalšou jednotkou.

(3) Ihneď po tom, ako sa jednotka dostane do obkľúčenia, musí jej veliteľ a jeho nadriadený veliteľ podniknúť niektoré opatrenia, vrátane: zriadenia štruktúry velenia a riadenia; určenia obranných sektorov a palebnej podpory; vytvorenia zálohy a reorganizovanie a konsolidácie bojového zabezpečenia. Ak nadriadený veliteľ neposkytne ďalšie prostriedky, alebo ak medzi veliteľom obkľúčenej jednotky a nadriadeným veliteľom nie je spojenie, potom veliteľ obkľúčenej jednotky organizuje obranu svojimi vlastnými prostriedkami.

(4) Veliteľ vyberá priestor obrany v závislosti od terénu, dostupných jednotiek a od pôvodnej alebo revidovanej úlohy. Obranu plánuje tak, aby sa zaistilo sledovanie situácie po celom obvode, poskytovali informácie o činnosti nepriateľa a o jeho zámere prieskumnou činnosťou,

pridelilo jednotkám pokrytie pravdepodobných smerov postupu nepriateľa, vyčlenili relatívne silné mobilné zálohy spôsobilé posilniť najviac ohrozené sektory, koordinovala palebná podpora vo vnútri obkľúčenia s vonkajšou palebnou podporou. Špecifickú pozornosť vyžadujú nasledujúce záležitosti:

- a) Palebná podpora. Za palebnú podporu musí byť zodpovedný jediný delostrelecký veliteľ. Palebné postavenia prvkov v rámci obvodu obrany sa vyberajú tak, aby umožňovali paľbu do všetkých častí obvodu. Palebná podpora zvonku priestoru obkľúčenia je koordinovaná s palebnou podporou zvnútra. Nadriadený veliteľ môže niektoré prvky palebnej podpory rozmiestniť viac dopredu, než obvykle. Veľakrát môže byť palebná podpora poskytovaná len prostredníctvom priamej leteckej podpory a vrtuľníkmi. Aby sa to mohlo uskutočniť, musí veliteľ na podporu obkľúčenej jednotky rozmiestniť navyše predsunutých leteckých navádzačov.
- b) Protivzdušná obrana. Obmedzený manévrovací priestor pre obkľúčené jednotky má za následok, že tieto jednotky sú zraniteľné voči vzdušnému útoku, a preto sú nesmierne závislé od PVO. Pri krytí obkľúčených jednotiek by mala byť kladená vysoká priorita na zálohy. Nadriadený veliteľ musí kompenzovať takýto deficit spôsobilostí PVO zriadením vzdušnej podpory a poskytovaním PVO obkľúčenej jednotke zvonku.
- c) Ženijná podpora. Ženijné jednotky zvyčajne vykonávajú bežné úlohy, ale s dôrazom na zabránenie mobility nepriateľa a na ochranné výkopové práce. Väčší podiel ženijných jednotiek musí byť vyčlenený na neočakávané (náhle) hrozby.

(5) Vykonanie. Na zabránenie akémukoľvek závažnému preniknutiu nepriateľa do obrany musí veliteľ okamžite reagovať obrannou paľbou a nasadením záloh. Určiť hlavné úsilie nepriateľa môže byť ťažké, avšak musí byť znemožnené akékoľvek vážne ohrozenie súdržnosti obrany, aby sa zabránilo zničeniu obkľúčenej jednotky. Veliteľ môže progresívne zmenšiť obranný obvod jednotky, aby predĺžil svoju obrannú činnosť.

9.10 Operácie na prebitie sa z obkľúčenia

(1) Prebitie sa z obkľúčenia sa udeje vtedy, keď si obkľúčená jednotka vytvorí prechod nepriateľskou líniou a sama sa vymaní z obkľúčenia, aby sa spojila s vlastnými jednotkami. Pri tejto operácii je nevyhnutné udržiavať tempo pri zachovaní celistvosti jednotky. Zvyčajne takúto operáciu nariaďuje nadriadený veliteľ. Ak neexistuje spojenie medzi nadriadeným veliteľom a veliteľom obkľúčenej jednotky, potom o prebití sa z obkľúčenia rozhoduje veliteľ obkľúčenej jednotky na základe zámeru jeho nadriadeného.

(2) Jednotka, ktorá má vykonať prebitie sa z obkľúčenia je zostavená tak, aby tvorila bojové jednotky s dostatočnou silou na vytvorenie a udržanie prechodu, jednotky na poskytovanie ochrany a klamnej činnosti na obvode obrany a ochranné prvky na krytie čela, bokov a tyla hlavného zoskupenia pri jeho presune. Ak nie je možné, aby sa sila prebila z obkľúčenia bojom, jej jedinou voľbou zostáva utajený prienik-infiltrácia (presakovanie). Zvyčajne v takejto situácii sa jednotka organizuje do malých skupín, ktoré sa presúvajú samostatne po oddelených cestách tak, aby sa spojili s vlastnými jednotkami.

(3) Zodpovednosť za plánovanie prebitia sa z obkľúčenia zostáva na veliteľovi obkľúčenej jednotky. Akékoľvek aktivity jednotiek zvonku podporujúce takéto prebitie sa z obkľúčenia musia byť v súlade s týmto plánom. Toto plánovanie je podobné plánovaniu útoku s úplnou prípravou. Veliteľ musí naplánovať aktivity preskupovania, klamnej činnosti, útoku a následného presunu, aby sa spojil s vlastnými jednotkami a tiež aktivity spájania sa. Hlavné sily musia byť pri presune chránené ochrannou silou a krídelnou ochranou, prípadne i tylovou

ochranou. Ochranné sily na obvodě sa neskôr stiahnu a pri finálnej fáze môžu plniť úlohy tylovej ochrany. Špecifickú pozornosť pritom vyžadujú nasledujúce záležitosti:

- a) Miesto prebitia sa. Miesto prebitia sa z obkľúčenia musí byť vybrané s ohľadom na dispozície nepriateľa, cesty pre následný presun a na ďalšiu bojovú úlohu jednotky.
- b) Únikové cesty. Najpriamočiarejšie cesty pre únik nemusia byť tie najlepšie. Musia sa využiť slabé miesta nepriateľa a podniknúť pokusy na vyhnutie sa mu použitím menej priamych (vedľajších) ciest, ťažkého terénu a s využívaním podmienok zníženej viditeľnosti. Informácie o umiestnení nepriateľa poskytujú ochranné sily a sily pre ochranu krídiel. Počet vhodných ciest na únik závisí od terénu, postavenia nepriateľa, veľkosti a zloženia jednotky a od dostupnej palebnej podpory. Množstvo dostupných ciest pre tankové jednotky bude pravdepodobne menšie než pre pechotu (roje). Použitie jednej cesty zjednodušuje velenie a riadenie a poskytuje hĺbku pre akýkoľvek následný útok, teda udržiava tempo postupu. Na druhej strane, ak budú čelné jednotky zastavené, vznikne nebezpečenstvo koncentrácie ďalších jednotiek, čo predstavujú veľký cieľ s nechránenými krídlami (bokmi). Aj keď použitie viac než jednej cesty môže sťažovať velenie a riadenie, poskytuje však väčšiu ochranu prostredníctvom rozptylu a väčšiu pružnosť. Ak existujú aj vedľajšie cesty, môžu sa tam presunúť jednotky zo zablokovaných ciest, aby sa udržalo tempo. Obyčajne je vhodnejšie mať najmenej ešte jednu alternatívnu cestu.
- c) Palebná podpora. Niekedy je použitie organickej palebnej podpory v dôsledku presunu obmedzené, použitá by mala byť predovšetkým vtedy, keď sa vytvorí úniková cesta a keď začína presun hlavných síl. Môže teda vzniknúť potreba zvýšenej palebnej podpory zvonku, vrátane priamej leteckej podpory a podpory z bojových vrtuľníkov (útok v rámci priamej bojovej podpory).
- d) Ženijná podpora. Ženijná podpora napomáha pri prekonávaní prekážok nepriateľa a pri vyčisťovaní alebo prechádzaní líniami prekážok vytvorenými vlastnými jednotkami. Niektoré ženijné prostriedky by mali byť umiestnené v tylovej ochrane, aby plnili úlohy na zabránenie mobility nepriateľa. Tiež môžu pomáhať pri rušení materiálu a zásob prostredníctvom ich deštrukcie.
- e) Vrtuľníková podpora. Pokiaľ nie je možné presunúť celú obkľúčenú jednotku vrtuľníkmi, môžu byť vrtuľníky využité aspoň na akýkoľvek dostupnú limitovanú prepravu jej častí, aby sa mohli umiestniť do kľúčového terénu, pozdĺž únikových ciest, kde by pôsobili ako ochranné sily. Vrtuľníková podpora môže byť rozhodujúca pri počiatočnom útoku obkľúčenej jednotky v mieste jej úniku, kde môže poskytovať krídelná ochrana hlavných síl a zabráňovať manévru nepriateľa. Najlepšie bude, ak sa takáto podpora začlení pod taktické riadenie obkľúčenej jednotky.
- f) Bojové zabezpečenie. Jednotky bojového zabezpečenia sú zoskupené s bojovými jednotkami a jednotkami bojovej podpory v rámci hlavných síl, aby sa zabezpečila ich ochrana a okamžité zásobovanie tak, ako to bude vyžadované.

(4) Prebitie sa z obkľúčenia je vedené ako útok s úplnou prípravou, za ktorým nasleduje presun s celkovým cieľom vyhnúť sa nepriateľovi a spojiť sa s vlastnými jednotkami. Utajený únik je vedený podobne ako infiltrácia (presakovanie).

9.11 Operácie na území kontrolovanom nepriateľom

(1) Táto časť sa zaoberá nasadením jednotiek pozemných síl na území kontrolovanom nepriateľom, ako aj cieľom a riadením týchto operácií. Typy týchto operácií sú zvyčajne limitované svojou veľkosťou a rozsahom a vo svojej podstate sú špecifické. Aj keď môžu byť pri nich jednotky nasadené zo vzduchu, nemali by byť tieto operácie v plnej miere stotožňované s výsadežnými, alebo aeromobilnými operáciami.

(2) Tieto operácie môžu byť vedené spoločne s ďalšími jednotkami, alebo samostatne, hlboko na nepriateľskom území, bez priameho spojenia s inou vlastnou jednotkou. Pri ich plánovaní a vykonaní sa musí brať na zreteľ funkcionár, ktorý je zodpovedný za priestor ich nasadenia.

(3) Operácie na území kontrolovanom nepriateľom sú vedené s dôrazom na mobilitu, vyhnutie sa nepriateľovi a jeho následné prekvapenie tam, kde je vyžadovaná ich ofenzívna činnosť, alebo na ukrytie a utajenie tam, kde zohrávajú úlohu spravodajského zhromažďovania informácií alebo zisťovania cieľov. Nasadené jednotky by nemali umožniť nepriateľovi, aby ich obklúčil.

(4) Napriek dôkladnému naplánovaniu týchto operácií a ich príprave je ich plán menej predvídateľný, než u ďalších operácií a preto bude veliteľ potrebovať širokú voľnosť svojho konania.

(5) Jednotky pôsobiace na území kontrolovanom nepriateľom sú zvyčajne nasadené na podporu splnenia operačných cieľov v prospech veliteľa na operačnej úrovni. Z uvedeného dôvodu vyplýva, že tieto jednotky by nemali byť nasadené na úlohy, ktoré nemajú operačný význam.

(6) Tieto jednotky môžu plniť jednu alebo viacej nasledujúcich úloh:

- a) Poskytovanie informačných hlásení.
- b) Zisťovanie cieľov, napríklad miesta velenia nepriateľa, zálohy, zbrane hromadného ničenia a podobne.
- c) Zhromažďovanie informácií o presunoch, sile a rozmiestnení nepriateľa.
- d) Uskutočňovanie ofenzívnych aktivít.
- e) Blokovanie komunikačných trás nepriateľa.
- f) Napádanie nepriateľských jednotiek a zariadení.
- g) Narúšanie velenia a riadenia nepriateľa.
- h) Narúšanie spojenia nepriateľa.
- i) Znemožňovanie presunu nepriateľa a jeho bojového zabezpečenia.
- j) Napádanie prostriedkov použitia zbraní hromadného ničenia.
- k) Priama paľba na dôležité ciele v priestore nepriateľa.
- l) Púťanie nepriateľských jednotiek.
- m) Pomoc pri zriaďovaní hnutia odporu na území kontrolovanom nepriateľom.
- n) Koordinácia operácií síl hnutia odporu a konvenčných jednotiek (dôležitá je synergia).

(7) Vhodnými priestormi pre takéto operácie môžu byť mestské oblasti, pretože strediská koncentrácie populácie môžu byť zdrojom určitej podpory. Avšak dopad operácie na miestne obyvateľstvo musí byť dôkladne zvážený, pretože pre nepriateľa je omnoho ľahšie uzavrieť obývanú oblasť, než vidiecky priestor a donútiť miestne obyvateľstvo k spolupráci. Alternatívne sú pre tieto operácie veľmi vhodné zalesnené oblasti, ťažký terén, hory a riedko obývané územia.

(8) Organizácia operácie na území kontrolovanom nepriateľom.

- a) Veľkosť. Jednotky, ktoré vykonávajú operácie na území kontrolovanom nepriateľom, budú mať rôznu veľkosť v závislosti od úlohy. Všeobecne budú zložené z mechanizovaných jednotiek alebo peších jednotiek hoci v závislosti od úlohy možno použiť aj špecializované jednotky.
- b) Výber personálu. Operácie na území kontrolovanom nepriateľom predstavujú veľkú výzvu pre jednotky, ktoré sú nasadzované v tomto type operácie. Velitelia by mali mať dôkladný

výcvik, silnú vôľu, fyzickú vytrvalosť a iniciatívu. Vojaci by mali byť fyzicky aj psychicky odolní a samostatní. Všetci musia byť vysoko zruční v ovládaní svojich zbraní a techniky a musia mať vysoký štandard výcviku v bojovom prežití a v odolnosti pri vypočúvaní. Výhodou je, ak sú spôsobilí používať aj zbrane a techniku nepriateľa, ako aj ovládanie miestneho jazyka, kultúry a geografie.

(9) Plánovanie operácie na území kontrolovanom nepriateľom.

- a) Operácie musia byť koordinované s akýmikoľvek vlastnými silami nachádzajúcimi sa v okolí a s veliteľstvami, ktoré sú zodpovedné za danú oblasť, najmä ak sú operácie vedené v tesnej blízkosti vlastných hlavných postavení.
- b) Do pozornosti sa musí tiež brať nevyhnutný čas na prípravu. Jednotky, ktoré sú nasadené za predný okraj nepriateľa, budú vyžadovať čas na dosiahnutie ich priestoru operácií tak, aby neboli spozorované a aby sa tam etablovali závisiac od toho, či sa nechajú nepriateľom obísť, presiaknu alebo sa vzdušne prepravujú do tylového priestoru nepriateľa alebo využijú prístup z mora. Ak sú operácie vedené spoločne s hlavnými silami alebo v rámci jeho podpory, musí byť čas na prípravu zahrnutý do celkového plánovania.
- c) Plánovanie musí umožňovať regeneráciu jednotiek pôsobiacich na nepriateľskom území. Toto môže byť dosiahnuté tým, že:
 - 1. Jednotky si vytvoria svoj vlastný spôsob prekonávania nepriateľských línií.
 - 2. Po útoku sa tieto jednotky spoja s ďalšími jednotkami.
 - 3. Ich evakuácia bude vykonaná letecky alebo po mori.
 - 4. Použijú sa vopred zriadené únikové cesty.

(10) Bojová podpora.

- a) Palebná podpora. V závislosti od veľkosti a typu môže mať jednotka svoju vlastnú organickú palebnú podporu. Ak nie, potom možnosť poskytnutia palebnej podpory závisí od situácie, potrebnej vzdialenosti a dostupnosti palebnej podpory. Jedinou formou dostupnej palebnej podpory môže byť len priama letecká podpora, pričom je nevyhnutná včasná koordinácia takejto podpory.
- b) Operačná pomoc. Ženisti bývajú často základným prvkom jednotky. Na pomoc pri nasadzovaní jednotiek, pri ich rozmiestňovaní, dopĺňovaní ich zásob a pri ich celkovej obnove budú často vyžadované vrtuľníky. Elektronický boj môže byť významným prvkom pri vstupe týchto jednotiek do priestoru i pri ich odchode, ako aj pri ich ofenzívnej aktivite. Jednotky pôsobiace v oblasti kontrolovanej nepriateľom môžu tiež podporovať úsilie elektronického boja rozmiestnením rušiacich zariadení bez obsluhy v tomto priestore. Vyžadovaná je včasná spoločná koordinácia podpory elektronického boja.

(11) Velenie a riadenie.

- a) Operácie na území kontrolovanom nepriateľom by mali byť vedené v úzkej koordinácii s operáciami, ktoré sú vedené hlavnými silami. Z uvedeného dôvodu musí byť vykonávaná úzka súčinnosť na všetkých úrovniach velenia.
- b) Ak je operácia vykonávaná hlboko na nepriateľskom území, potom velenie a riadenie operácie môžu byť dané do zodpovednosti nadriadeného veliteľstva, ktorému bude táto jednotka podávať hlásenie. V prípade, že v priestore pôsobí viac než jedna jednotka, je nutné vydať koordinačné pokyny a niekedy aj zriadiť koordinačné veliteľstvo. Toto koordinačné veliteľstvo môže byť zriadené natrvalo alebo môže byť vytvorené len pre túto špecifickú úlohu.
- c) Rádiové spojenie ďalekého dosahu a taktické satelitné spojenie je pre riadenie jednotiek v tejto operácii nevyhnutné, a to aj z dôvodu ich varovania pri použití JCHB zbraní.

Z dôvodu vyhnutia sa detekcii rádiového spojenia sú nevyhnutné bezpečnostné spojovacie opatrenia, ktoré zahŕňajú:

1. Stanovenie času na rádiové vysielanie a dobré vypracovaným plánom zmeny frekvencie.
2. Vysokorychlostný prenos dát, vrátane zariadení na spracovanie vstupných údajov.
3. Použitie vysieláčov s nižším výkonom v predných oblastiach a sofistikovaných, vysoko citlivých prijímačov pre základné spojovacie stanice.
4. Umiestnenie rádiových vysieláčov mimo základní alebo miest velenia.

(12) Bojové zabezpečenie.

- a) Jednotky, ktoré pôsobia na území kontrolovanom nepriateľom, nemôžu očakávať obvyklé bojové zabezpečenie. Musia sa často spoliehať na svoje vlastné zásoby, prípadne, čo je však riskantné, snažiť sa získať nejakú pomoc od miestnej populácie. V takomto prípade je vyžadované dôsledné a rozumné plánovanie, aby sa vyhlo prezradeniu operácie.
- b) Zvyčajne najefektívnejšou metódou doručovania zásob jednotkám je vzdušná doprava, ktorá je tiež vhodná na evakuáciu zranených a chorých. Ak v danom priestore nie je možné pristátie leteckých prostriedkov, malo by byť naplánované zhadzovanie zásob formou vzdušných výsadkov.
- c) Veľmi dôležitý je logistický prieskum na zistenie existencie bojových zásob, predovšetkým pohonných látok, proviantu a vody.

Slovník použitých pojmov a definícií

Pre potreby tejto publikácie majú pojmy tento význam:

Aktivačné jednotky, vstupné sily (Initial Entry Force, Early Entry Force – EEF).

Spojenecké, koaličné mnohonárodné jednotky, ktoré prichádzajú do priestoru operácie (zodpovednosti) ako prvé, aby zabezpečili plynulý príchod a činnosť ďalších, následných síl. Ich činnosťou môže byť i úvodné nasadenie bojových jednotiek.

Analýza bojovej úlohy (Mission Analysis).

Proces zisťovania a formulovania ČO treba vykonať na splnenie zámeru nadriadeného veliteľa a PREČO to treba urobiť.

Bitka (Battle).

Skladá sa so sústavy vzájomne previazaných (príbuzných, nadväzujúcich) bojových stretov, bojov, ktorá trvá dlhšie a zahŕňa väčšie sily ako sily pre boj.

Boj (Combat).

Všeobecný pojem na označenie násilia voči brániacemu sa nepriateľovi. Malý taktický konflikt medzi proti sebe stojacími silami (vedený obvykle na úrovni brigády a nižšie).

Bojisko (Battlefield).

Priestor, na ktorom jednotky pozemných a vzdušných síl vedú bezprostredne boj s nepriateľom.

Bojová činnosť (Combat Activity, Combat Action).

Súhrn všetkej činnosti síl na zemi, vo vzduchu a na mori, ktorá smeruje k dosiahnutiu cieľov operácie.

Bojová operácia (Combat Operation).

Operácia, pri ktorej sa proti sebe stojace sily snažia dosiahnuť svoje ciele bojom. (Prevláda použitie ofenzívnych a defenzívnych aktivít.).

Bojová sila (Combat Power).

Súhrn všetkých prostriedkov na ničenie alebo narušovanie, ktoré môže vojenská jednotka (zostava) použiť v danom čase proti nepriateľovi.

Bojová sila je tvorená vyváženým zoskupením bojových a pridelených jednotiek, ktoré sa vyznačujú palebnou silou, vysokou schopnosťou manévru, dosiahnutou úrovňou ich výcviku, dobrým velením a riadením, zodpovedajúcim bojovým zabezpečením a zodpovedajúcou logistickou podporou.

Bojový potenciál (Fighting Power).

Schopnosť bojovať, spôsobilosť viesť boj, pozostávajúca (skladá sa) z vnemovej (percepčnej) zložky (zahŕňajúca myšlienkový proces týkajúci sa vytvárania vojenskej efektivity), morálnej zložky (schopnosti človeka stať sa bojovníkom, získať ho pre boj) a z fyzickej zložky (predstavuje kombináciu prostriedkov na vedenie boja), ktoré sú merané vyhodnotením ich operačnej spôsobilosti.

Bojová úloha (Task).

Bojová úloha jasne, stručne, presne a ucelene definuje toho, **kto** vykoná operáciu, **čo** sa má vykonať, **kedy** sa operácia uskutoční, **kde** sa bude operácia konať a **prečo** sa operácia vykonáva. Napriek tomu sa v bojovej úlohe **neudáva**, **ako** sa má operácia vykonať. Poradie prvkov sa môže líšiť.

Čiara úderu, seče (Assault Line).

Čiara, na ktorej sa nachádzajú bojové jednotky, tesne pred vykonaním úderu (seče) predného okraja obrany nepriateľa. Používa sa aj na koordináciu pohybu jednotiek, mimo východiskového postavenia na útok. Vyžaduje sa v prípade, ak úderná zostava nemohla byť zaujatá vo východiskovom postavení pre útok.

Civilno-vojenská spolupráca (Civil-military Cooperation – CIMIC).

Je koordinácia činností a spolupráca na podporu misie medzi veliteľom NATO a civilnými predstaviteľmi (aktérmi) vrátane miestneho obyvateľstva a miestnych orgánov (predstaviteľov), ako aj medzinárodných, národných a mimovládnych organizácií a agentúr na prospech plnenej úlohy.

Dopravné komunikácie (Lines Of Communications).

Všetky pozemné, vodné a vzdušné cesty, ktoré spájajú vojenské jednotky vedúce operáciu s jednou alebo viacerými základňami operácií, po ktorých sa prepravujú zásoby a posily.

Hlavná (rozhodujúca) operácia (Major Operation).

Séria taktických aktivít (boje, bitky, bojové stretnutia, údery) vykonávané rôznymi bojovými zoskupeniami zloženými z jednej alebo viacerých zložiek ozbrojených síl, ktoré sú časovo a priestorovo koordinované pri naplňovaní operačných zámerov (dosahovaní operačných, strategických cieľov) v operačnom priestore.

Hlavný priestor boja (Main Battle Area – MBA).

Je priestor, v ktorom veliteľ zamýšľa rozvinúť veľké množstvo svojej bojovej sily a viesť rozhodujúci boj na zničenie útočiacého nepriateľa. V obrane je základnou výhodou pre veliteľa zvyčajne možnosť výberu terénu, kde sa odohráva boj. Umiestňuje svoje jednotky do vzájomne sa podporujúcich bojových postavení v hĺbke, aby zmiernil prieniky nepriateľa, odrazil nepriateľský útok. MBA tiež obsahuje priestor, kde jednotky vytvárajú možnosť prejsť do rozhodujúceho protiútok. MBA sa rozprestiera od FEBA po prednú hranicu priestoru v tyle jednotiek. Veliteľ stanovuje hranice podriadenej jednotky pozdĺž identifikovateľných znakov terénu a vedie ich až za FLOT zabezpečením predných hraníc.

Hlavné úsilie (Main Effort).

Hlavné úsilie je sústredenie síl alebo prostriedkov v konkrétnom priestore a čase, kde sa veliteľ bude snažiť dosiahnuť rozhodnutie. (Je dané významom troch vzájomne súvisiacich oblastí. Prvou je spôsob, akým sú jednotky v hlavnom úsilí podporované. Udržanie hlavného úsilia si môže vyžadovať zoskupenie ďalších bojových jednotiek a stanovenie priorít pre bojovú podporu a bojové zabezpečenie. Druhá oblasť sa týka úloh a účelov, ktoré boli dané veliteľom, ktorí nie sú na hlavnom úsilí priamo zainteresovaní, ale ich úlohou je jeho podpora. To môže zahŕňať nasadenie častí síl záloh a stanovenie poradia vykonania rozhodujúcich, prípravných a zabezpečovacích operácií. Treťou oblasťou je praktické začlenenie hlavného a podporného úsilia do konceptu operácie.)

Hlavný úder (Main Strike).

Hlavné (rozhodujúce) úsilie hlavného zoskupenia jednotiek vedeného (v útoku) v určenom čase, na vybranom smere, ktoré umožňuje čo najskôr a čo najrozhodnejšie zničiť hlavné zoskupenie nepriateľa, ktorého zničenie je rozhodujúce pre splnenie danej bojovej úlohy.

Jednotka.

1. Pri definovaní vojenských celkov v zostavách, ako celok na úrovni práporu.
2. Všeobecný názov pre akýkoľvek vojenský celok, bez ohľadu na jeho organizačnú štruktúru alebo rozlíšenie, či sa jedná o bojovú jednotku, jednotku bojovej podpory alebo bojového zabezpečenia.

Hranica rozvíjania útoku, úspechu (Limit of Exploitation).

Čiara, za ktorou už podriadený veliteľ nemôže rozvíjať úspech z predchádzajúcich činností. V ofenzívnych aktivitách zároveň čiara za ktorou sa už nemôže rozvíjať úspech, (nazývaná tiež čiara konečného postupu, konečná čiara útoku).

Klamný útok (Feint).

Slúži na odvrátenie pozornosti nepriateľa od priestoru rozhodujúcej činnosti tým, že sa vyhladáva dotyk s nepriateľom, ale so snahou vyhnúť sa rozhodnému stretu.

Konvoj (Convoy, Fleet). Je skupina navzájom spolupracujúcich vozidiel, presunujúcich sa po rovnakej trase a poskytujúcich si navzájom podporu. Často býva organizovaný ako vojenský konvoj, ktorý sprevádza vojenský ozbrojený doprovod, ozbrojená eskorta. Zmyslom konvoja je zabezpečiť jeho jednotlivým vozidlám vyšší stupeň bezpečnosti a ochrany, než akého by mohli dosiahnuť samostatným presunom, kedy by sa museli uspokojiť buď s nulovou alebo len veľmi slabou ochranou.

Krycie sily (Covering Force).

Sily pôsobiace oddelene od hlavných síl s úlohou zastaviť, viazať, zdržiavať, dezorganizovať a oklamať nepriateľa skôr ako môže zaútočiť na kryté (chránené) jednotky.

Manéver (Manoeuvre).

Rozvinutie síl na bojisku s využitím pohybu v spojení s paľbou alebo palebnou silou na dosiahnutie výhody nad nepriateľom s cieľom splniť stanovenú bojovú úlohu.

Mobilita (Mobility).

Schopnosť jednotiek umožňujúca im premiestniť sa z jedného miesta na druhé tak, aby si vytvorili výhodné podmienky na splnenie bojových úloh.

Opatrenie na koordináciu palebnej podpory (Fire Support Coordination Measure).

Opatrenie používané veliteľmi jednotiek na vykonanie palebnej podpory, tak aby mu uľahčili rýchle napadnutie cieľov a súčasne zaistili bezpečnosť vlastných síl.

Operácie v priestore v dotyku (Close Operations).

Operácie menšieho rozsahu vedené v priamom dotyku s nepriateľom.

Operácie v priestore v hĺbke (Deep operations).

Operácie vedené proti silám a prostriedkom nepriateľa, ktoré nie sú zapojené do operácií v priestore v dotyku. Rozširujú bojisko v čase a v priestore, pomáhajú ovplyvňovať boj v dotyku tým, že sťažujú nepriateľovi sústreďovať jeho bojovú silu bez toho, aby utrpel straty, znižujú súdržnosť a tempo jeho operácií.

Operačný priestor (Operational Area).

Všeobecný výraz pre pomenovanie niektorého z týchto priestorov: Priestor operácií, priestor vplyvu alebo priestor záujmu. Niekedy aj pre pomenovanie priestoru vedenia bojov alebo bojiska.

Pasca (Ambush).

Forma útoku vykonaná paľbou (alebo inými ničivými prostriedkami) zo skrytého/utajeného bojového postavenia na pohybujúceho sa alebo dočasne zastaveného nepriateľa.

Pásmo presunu (Zone of Movement).

Pás terénu vymedzený do šírky a do hĺbky určený na vykonanie presunu.

Pochod (March).

Jedna z umožňujúcich aktivít, ktorá sa týka taktického presunu bojových a ďalších jednotiek medzi jednotlivými priestormi, bez očakávania stretnutia s nepriateľom, aj keď na túto možnosť musia byť pripravené. Presun nemusí byť vykonaný iba pešo.

Pozemné operácie (Land Forces).

Operácie vedené pozemnými silami s využitím účinkov operácií vedených ostatnými zložkami ozbrojených síl na udržanie priestoru, obnovu územnej celistvosti a na dosiahnutie konečnej porážky nepriateľa.

Predný okraj priestoru boja (Forward Edge of the Battle Area – FEBA).

Predné hranice priestorov, v ktorých sú rozvinuté pozemné bojové jednotky, okrem priestorov činnosti krycích alebo zaistovacích jednotiek. Sú určené ku koordinácii palebnej podpory, rozmiestneniu síl alebo manévrov jednotiek.

Predný okraj vlastných vojsk (Forward Line of Own Troops – FLOT).

Čiara, označujúca v určitom čase predsunuté postavenie vlastných vojsk pri všetkých druhoch vojenskej činnosti (v obrane predný okraj krycích síl).

Presun (Movement).

Pod presunom rozumieme všetky činnosti spojené so zmenou rozmiestnenia výzbroje a techniky, personálu či skladových zásob, ako súčastí vojenskej operácie. Presuny si vyžadujú podporný potenciál a kapacity mobility, dopravy, infraštruktúry, riadenia a kontroly presunov a iné podporné úlohy.

Priestor boja - bojová zóna (Combat Zone).

Priestor, ktorý potrebujú bojové jednotky na vedenie boja.

Priestor vedenia bojov (Battlespace)

Prostredie, činitele a podmienky, ktoré je potrebné pochopiť na úspešné použitie bojovej sily, ochranu síl alebo úspešné splnenie poslanca, úlohy, misie. Zahŕňa v sebe vzdušný, pozemný

priestor, nepriateľské a vlastné/spriatelené sily, prostriedky, počasie (prízemné aj výškové), zdravotné riziká, terén, elektromagnetické spektrum a informačné prostredie – a to všetko v rámci priestorov operácií, vplyvu a záujmových priestorov.

Priestor v dotyku (Close Area).

Je to priestor, kde sú jednotky v bezprostrednom kontakte s nepriateľom a kde dochádza k hlavnému boju medzi nasadenými silami a ľahko dostupnými zálohami oboch účastníkov boja alebo, kde velitelia predvídajú boj zblízka. Spravidla sa priestor v dotyku (zblízka), ktorý je vyčlenený bojovým (manévrovacím) jednotkám, rozprestiera od zadných hraníc podriadených po ich vlastnú hranicu vpredu.

Priestor v hĺbke (Deep Area).

Je to priestor pred priestorom v dotyku (zblízka), ktorý velitelia využívajú na ovplyvňovanie postupu jednotiek nepriateľa pred tým, než narazia alebo sú nasadení v priestore zblízka do boja. Spravidla sa priestor v hĺbke rozprestiera od prednej hranice podriadených jednotiek dozadu po prednú hranicu prvého sledu – predný okraj obrany (FEBA).

Priestor vykonania úderu, seče (Assault Position).

Priestor, v ktorom sa nachádzajú bojové jednotky, tesne pred vykonaním úderu (seče) predného okraja obrany nepriateľa. Používa sa aj na koordináciu pohybu jednotiek, mimo východiskového postavenia na útok. Vyžaduje sa v prípade, ak úderná zostava nemohla byť zaujatá vo východiskovom postavení pre útok.

Priestor rozmiestnenia (Area of Location).

Všeobecný výraz používaný pre priestory, v ktorých sa rozmiestňujú jednotky, miesta velenia, jednotky bojovej podpory a jednotky bojového zabezpečenia a ďalšie jednotky.

Priestor sústredenia (Assembly Area).

Priestor, spravidla medzi priestorom rozmiestnenia a východiskovým priestorom, v ktorom sa sily sústreďujú pred začiatkom aktívnej činnosti (väčšinou útoku). Vykonáva sa v ňom administratívna príprava a preskupenie. Nachádza sa mimo dosahu palieb väčšiny nepriateľského delostrelectva a musí umožňovať skrytý, plynulý a rýchly postup na východiskovú čiaru. (Môže sa z neho vykonať útok so skrátenou prípravou alebo predstihujúci útok, keď sa nebude zaujímať východiskový priestor).

Priestor zodpovednosti (Area of Responsibility – AOR).

Geografická oblasť pridelená hlavnému veliteľovi spojeneckých síl v Európe a geografický priestor na zemi (mori alebo vo vzduchu) spadajúci pod velenie veliteľa, ktorý má potrebnú právomoc a bojovú silu (bojový potenciál) na jeho využívanie. Táto zodpovednosť zvyčajne zahŕňa zhromažďovanie spravodajských informácií, vedenie operácií, riadenie presunov a eventuálne aj údržbu a ochranu zariadení v danom priestore, (môže byť zhodný s prideleným priestorom operácie. Zásada platí iba pri vykonávaní operácií mimo územia členských krajín NATO).

Psychologická operácia (Psychological Operation – PsyOp).

Psychologické operácie sú plánované činnosti vykonávané v čase mieru, krízy a vojny, nasmerované na nepriateľské, priateľské a neutrálne skupiny obyvateľov s cieľom ovplyvniť postoje a správanie, ktoré má vplyv na dosahovanie politických a vojenských cieľov.

Rozhodisko (Release Point).

U taktických presunov, ktoré sa vykonávajú po komunikácii (ceste) je to presne definované miesto na komunikácii, kde sa jednotky, ktoré tvoria pochodový prúd (kolónu), vrátia pod velenie svojich príslušných veliteľov a každá z týchto jednotiek bude pokračovať v presune do vlastného miesta určenia. (V tomto mieste sa prúdy brigády alebo jednotky rozdeľujú na viac prúdov, ktoré sa ďalej presunujú podľa úloh po svojich komunikáciách (cestách) pod velením svojich veliteľov.)

Seč, úder (Assault).

Vyvrcholenie útoku, vedenie boja muža proti mužovi. Krátky, prudký a dobre vedený (organizovaný) útok proti miestnym cieľom, (jednotlivým objektom) ako sú bojové postavenie, palebné postavenie delostrelectva, opevnený objekt, guľometné hniezdo a pod.).

Smrtiaca zóna alebo priestor napadnutia, ničenia (Killing Zone, Engagement Area).

Priestor, v ktorom veliteľ plánuje uzavrieť (obkľúčiť) a následne zničiť nepriateľa hromadnou (sústredenou) paľbou zo všetkých dostupných zbraní. (miesto kde má byť vedená paľba, ktorého veľkosť a tvar je determinovaný možnosťou vedenia priamej streľby).

Spoločná mnohonárodná operácia (Combined Joint Operation).

Operácia vykonávaná ozbrojenými silami dvoch a viacerých štátov za účasti dvoch druhov ozbrojených síl. Rovnako je definovaná aj spoločná spojenecká operácia.

Ťaženie (Campaign).

Súhrn vojenských opatrení, plánovaných a vykonávaných na dosiahnutie strategického cieľa v danom čase a na danom území (navzájom súvisiacich vojenských operácií, ktoré sú plánované a vedené s cieľom dosiahnuť operačné (strategické) ciele v rámci vymedzeného času a priestoru).

Úloha (Mission).

Jasné, zrozumiteľné, jednoznačné a stručné vyjadrenie úlohy podriadenej jednotke alebo dané rozkazom nadriadeného veliteľa. (Podriadení veliteľa a jednotky ich plnia s cieľom dosiahnuť splnenie bojovej úlohy nadriadeného veliteľa. Veliteľ prehodnocuje úlohy v plánovacom a rozhodovacom procese, rozvíja bojovú úlohu a vydáva úlohy podriadeným veliteľom. Podriadený veliteľ prehodnocuje svoje úlohy, rozvíja svoju bojovú úlohu a vydáva úlohy svojim podriadeným jednotkám.)

Úlohové zoskupenie (Task Force).

Dočasné zoskupenie jednotiek pod velením určeného veliteľa, ktoré nemá stálu organizačnú štruktúru a je vytvorené s cieľom realizovať konkrétnu úlohu.

Úder (Strike).

Vyvrcholenie útoku, stretnutie s nepriateľom v boji zblízka s cieľom s úmyslom spôsobiť škodu, dobyť alebo zničiť cieľ.

Určenie účinnosti (Measures of Effectiveness - MOEs).

Kritérium používané na zhodnotenie stavu, ktoré vyjadruje, ako úloha časom ovplyvnila vybraný systém konania alebo využitia spôsobilosti to je určenie celkových výsledkov dosiahnutých pri plnení úlohy a vykonania pridelených úloh. MOEs je nutným predpokladom pri plnení činnosti vyhodnotenia boja.

Východisková čiara (Line of Departure).

Pri útoku je to čiara, ktorou prechádzajú útočiace jednotky v hodine „H“. Zároveň slúži ako koordinačná čiara.

Východiskový priestor, východiskové postavenie na útok (Attak Position).

Priestor, postavenie, ktorý zauímajú jednotky tesne pred vykonaním útoku, [posledné postavenie obsadené útočným sledom pred prekročením východiskovej čiary, v ktorom môžu zaujať svoju útočnú (údernú) zostavu]. Obsadzuje sa na čo najkratšiu dobu a môžu sa tu vydávať čiastkové rozkazy, vykonávať spresnenie úloh a postavenia nepriateľa. Priestor musí byť zabezpečený a mimo priameho pozorovania a priamej paľby nepriateľa. (Spravidla sa zaujíma pri útoku s úplnou prípravou).

Zladenie (Synchronisation).

Usporiadanie štandardných vojenských činností v čase a priestore za účelom vytvorenia maximálneho bojového potenciálu v rozhodujúcom priestore a čase.

PREHLAD POUŽITÝCH SKRATIEK

Skratka	Anglický význam	Slovenský význam
AA	Assemble Area	priestor sústredenia
ABF	Attack by Fire	palebný útok, útok paľbou
ACINT	Acoustic Intelligence	akustické (zvukomerné) spravodajstvo
ACP	Air Control point	vzdušný kontrolný bod
ACP	Advanced Command Post	predsunuté miesto velenia
ACHQ	Advanced Control Headquarters	predsunuté veliteľstvo
AD	Air Defense	protivzdušná obrana
ADA	Air Defense Artillery	protivzdušné delostrelectvo
ADMINCON	Administrative Control	administratívne riadenie
AGM	Attack Guidance Matrix	matica vedenia útoku
AIR	Area of Intelligence Responsibility	priestor spravodajskej zodpovednosti
ALO	Air Liaison Officer	letecký styčný dôstojník
AOO (AO)	Area of Operations	priestor operácie
A&O	Assault and Obstacle	udri a zataras
AOR	Area of Responsibility	priestor zodpovednosti
APOD/APOE	Airport of Debarkation/Embarkation	letisko vykladania/nakladania
ARA	Artillery Reserved Areas	priestor vyhradený pre delostrelectvo
ASLT	Assault	úder (seč)
ASLT PSN	Assault Position	priestor vykonania úderu (seče), vyčkávací priestor pred vykonaním úderu (seče)
atk	Attack	útok
ATK PSN	Attack Position	východiskové postavenie na útok
BHL	Battle Hand-Over Line	čiara odovzdania boja
Bn	Battalion	prápor
BP	Battle Position	bojové postavenie (pozícia)
CA	Civil Affairs	civilné záležitosti
CAS	Close Air Support	priama letecká podpora
CASEVAC	Casualty Evacuation	odsun ranených
CATK	Counter Attack	protiútok
CBT	Combat	boj (bojový)
cbt	Combat	boj (bojový)
CCIR	Commanders Critical Information Requirements	požiadavky veliteľa na rozhodujúce informácie
CF	Command Fire	riadenie paľby
CFL	Cease Fire Line	čiara zastavenia paľby
CI	Command Information	velenie a informácie
CIMIC	Civil-Military Cooperation	civilne – vojenská spolupráca
CIS	Communications and Information System	komunikačný a informačný systém

Skratka	Anglický význam	Slovenský význam
COA	Course of Action	variant činnosti,
COMMEX	Communication Exercise	cvičenie na spojovacích prostriedkoch
COMINT	Communications Intelligence	rádiový prieskum
Cmbt Trains CP	Combat Trains Command Post	záložné miesto velenia
CP	Command Post	veliteľské stanovište (miesto velenia)
CP	Check Point	kontrolný bod
CS	Combat Support	bojová podpora
CSS	Combat Service Support	bojové zabezpečenie
DLIC	Detachment Left in Contact	prerušenie dotyku s nepriateľom
DS	Direct Support	priama podpora
ELINT	Electronics Intelligence	rádiotechnický prieskum
EOD	Explosive Ordnance Disposal	odstraňovanie výbušného materiálu
EO	Explosive Ordnance	výbušná munícia
EPW	Enemy Prisoner of War	vojnový zajatec
EW	Electronic Warfare	elektronický boj (EB)
FA	Field Artillery	poľné delostrelectvo
FAC	Forward Air Controller	predsunutý letecký navádzač
FCL	Fire Coordination Line	čiara koordinácie paľby
FD	Fire Direction	riadenie paľby
FDC	Fire Direction Centre	miesto riadenia paľby (MRP)
FEBA	Forward Edge of the Battle Area	predný okraj, hranica priestoru boja, bojového postavenia s výnimkou krycích síl
FFA	Free-Fire Area	priestor neobmedzenej strelby
FLO	Fighter Liaison Officer	styčný dôstojník stíhacie letectvo
FLOT	Forward Line of Own Troops	predný okraj vlastných jednotiek, vrátane krycích síl
FO	Forward Observer	predsunutý pozorovateľ
FRAGO	Fragmentary Order	čiastkový rozkaz
FS	Fire Support	palebna podpora
FSP	Fire Support Plan	plán palebnej podpory
FSCL	Fire Support Coordination Line	čiara koordinácie palebnej podpory
FSCM	Fire Support Coordination Measure	opatrenie na koordináciu palebnej podpory
FSE	Fire Support Element	prvok palebnej podpory
FSO	Fire Support Officer	dôstojník palebnej podpory
G-1, G-2,	Ground-1,	zložky štábov pozemných síl
GO	Go	priechnosť

Skratka	Anglický význam	Slovenský význam
GS	General Support	všeobecná podpora
GSR	General Support Reinforcing	posilnená všeobecná podpora
HQ	Headquarters	veliteľstvo (miesto velenia)
HMV	Main Command Post	hlavné miesto velenia
HUMINT	Human Intelligence	spravodajstvo ľudských zdrojov
ID	Identification	identifikácia
IED	Improvised Explosive Device	improvizované výbušné zariadenie
IEW	Intelligence and Electronic Warfare	spravodajstvo a elektronický boj
IMINT	Imagery Intelligence	optoelektronické spravodajstvo
INFOSYS	Information Systems	informačné systémy
INREQ	Intelligence Request	spravodajské požiadavky
INTSUM	Intelligence Summary	súhrnné spravodajské hlásenie
IO	International Organization	medzinárodná organizácia
IP	Initial Point	počiatočný bod (východiskové miesto)
IPB	intelligence preparation of the battle space	spravodajská príprava bojiska
ISTAR	Intelligence, Surveillance, Targeting Acquisition and Reconnaissance	spravodajstvo, sledovanie, zisťovanie cieľov a prieskum
J	Joint	spoločný – hlavný prvok na strategickom stupni
JIM	Joint Interagency and Multinational	spoločný medziorgánový a viacnárodný
JLSG	Joint Logistic Support Group	spoločná logistická podporná skupina
JOA	Joint Operations Area	operačný priestor spoločných síl, (spoločný operačný priestor)
LC	Line of Contact	čiara dotyku
LD	Line of Departure	východisková čiara
LO	Liaison Officer	styčný dôstojník
LOE/LOA	Limit of Exploitation/Advance	hranica rozvíjania úspechu, (útoku, postupu), konečná čiara
LOAC	Laws of Armed Conflict	aspekt ozbrojeného konfliktu
LOC	Line of Communication	komunikačná sieť
LOG	Logistics	logistika
LOGCON	Logistic Control	logistické riadenie
LOGASERREQ	Logistics Assistance Request	požiadavka na logistickú podporu
LOGREP	Logistics Reporting System	systém logistických hlásení
LZ	Landing Zone	pristávací zóna
MA	Mined Area	zamínované územie

Skratka	Anglický význam	Slovenský význam
main CP	Main Comand Post	hlavné miesto velenia (HMOV)
MASINT	Measurement and Signature Intel- ligence	prieskum technických príznakov
MBA	Main Battle Area	hlavný priestor boja
MEDEVAC	Medical Evacuation	zdravotnícky odsun
METT-T	Mission, Enemy, Terrain, Troops and Time Available	úloha, nepriateľ, terén, jednotky a čas k dispozícii
METT-TC	Mission, Enemy, Terrain and Weather, Troops and Support Available, Time Available, and Civil Considerations	úloha, nepriateľ, terén a poveternostné pomery, jednotky a dostupná podpora k dispozícii a čas a civilné hľadiska (pos- toje)
MP	Military Police	vojenská polícia
MSR	Main Supply Route	hlavná prísunová cesta
NAI	Named Area of Interest	priestor zvláštnej pozornosti
NATO	North Atlantic Treaty Organisation	Organizácia severoatlantickej zmluvy, severoatlantická aliancia
NBC	Nuclear, Biological and Chemical	jadrový/radiačný, biologický a chemický (JCHB/RCHB)
NFA	No-fire Area	bezpečná zóna, zóna(oblasť) bez paľby
NO-GO	No Go	nepriechodný terén
OBSE	OSCE Organisation For Security And Cooperation In Europe	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
OP	Observation Post	pozorovacie stanovište
OPCON	Operational Control	operačné riadenie
OPLAN	Operation Plan	operačný plán
OPORD	Operation Order	operačný rozkaz
OPP/MDMP	Operational Planning Process	plánovací a rozhodovací proces
OPSEC	Operational Security	operačná bezpečnosť
PIR	Priority Intelligence Requirements	prioritné požiadavky na spravodajské in- formácie
PL	Phase Line	regulačná čiara
PLD	Probable Line of Deployment	pravdepodobná čiara rozvinutia
PP	Passage Point	miesto priechodu
PSYOPs	Psychological Operations	psychologické operácie
R&S	Reconnaissance and Surveillance	prieskum a sledovanie
rear CP	Rear Command Post	záložné miesto velenia
REDCON	Readinnes Condition	správa o situácii
res	Reserve(s)	záloha(y)
RFA	Restricted Fire Area	priestor obmedzenej paľby, priestor do ktorého je zakázané viesť paľbu bez povo- lenia nadriadeného
RFL	Restricted Fire Line	čiara obmedzenia paľby
RHQ	Rear Headquarters	záložné miesto velenia

Skratka	Anglický význam	Slovenský význam
ROE	Rules of Engagement	pravidlá nasadenia
ROI	Rules of Interaction	pravidlá vzájomného pôsobenia
RP	Release Point	rozchodisko, miesto na komunikácii, v ktorom sa prvky tvoriace kolónu vrátia pod velenie svojich organických veliteľov, kde každý z týchto prvkov pokračuje v presune smerom do miesta svojho určenia.
RP	Regulation Point	regulačné miesto, bod
RTL	Restricted Target List	vyhradený zoznam možných cieľov
SBF	Support by Fire	podpora paľbou
SIGINT	Signal Intelligence	elektronické spravodajstvo
SITREP	Situation Report	hlásenie o situácii
SKPP		skupina koordinácie palebnej podpory
SLPS	/	spoločná logistická podporná skupina
SOP	Standing Operating Procedure	stály operačný postup
SP	Start Point	východiskový bod
SPOD/SPOE	Seaport of Debarkation/Embarkation	prístav vykladania, nakladania
spt	Support	podpora
STANAG	Standardization Agreement	štandardizačná dohoda
TAI	Target Area of Interest	cieľový záujmový priestor
TAREA	Target Area	priestor obsahujúci určené ciele
TAC CP	Tactical and Control Command Post	taktické miesto velenia
TACON	Tactical control	taktické riadenie
TF	Task Force	úlohová (bojová) jednotka
TOC	Tactical Operations Center	taktické operačné centrum
TPL	Time Phase Line	časová (fázová) čiara
TRP	Target Reference Point	cieľový orientačný bod
TTPs	Tactics Techniques and Procedures	taktika, techniky (metodiky), procedúry (postupy)
UAV	Unmanned Aerial Vehicle	bezpilotný vzdušný prostriedok
UXO	Unexploded Ordnance	nevybuchnutá munícia
VP-MP	Military Police	vojenská polícia
WARNO	Warning Order	predbežný rozkaz
ZOF	Zone of Fire	palebný úsek v ktorom určená jednotka alebo prostriedok podpornej paľby pozemných síl vedie alebo je pripravený viesť paľbu.
ZMV	Rear Command Post	záložné miesto velenia

Administratívne pokyny

3. Táto doktrína nadobudne účinnosť 1. apríla 2010.
4. Nahradzuje zrušenú Vojenskú doktrínu Vedenie operácií pozemnými silami [evid. zn. VDPS-31-01] vydanú v roku 2005.
5. Odborným garantom za doktrínu „Taktika pozemných síl (B), (evid. zn. VDG-30-01/Oper) je náčelník odboru pre operácie Veliteľstva pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky.
6. Vyhodnotenie doktríny, návrh zmien a jej aktualizácia:
Vyhodnotenie doktríny a jej aktualizácia sa bude uskutočňovať po jej vydaní. Návrhy na bežné zmeny a odporúčania je možné adresovať na adresu:
Veliteľstvo pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky
Oddelenie tvorby doktrín, štandardov a predpisov (OdTDŠaP)
M. Rázusa 7
911 01 Trenčín,
7. Distribúcia a utajenie. Doktrína je distribuovaná ako neutajovaný dokument podľa rozdeľovníka takto:
 - a) náčelníkom a príslušníkom Veliteľstva pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky,
 - b) veliteľom a náčelníkom podriadených zväzkov, útvarov a jednotiek, určeným príslušníkom ich veliteľstiev a veliteľom ich podriadených jednotiek,
 - c) Generálny štáb ozbrojených síl Slovenskej republiky, Akadémia ozbrojených síl Liptovský Mikuláš, základné zložky ozbrojených síl Slovenskej republiky na využitie.

Zodpovedný funkcionár: Zástupca veliteľa pozemných síl

Redaktor: Ing. Jozef PODHOREC
Autorský kolektív: Ing. Jozef PODHOREC
Ing. Ľubomír JANUŠKA
Ing. Karol KOZÁČEK
Ing. Ľubomír VALEK
kolektív OdTDŠaP/VePS

Redakčná úprava: Ing. Jozef PODHOREC

Tlač: 5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Doktrína pridelená podľa rozdeľovníka.